

Сыйлы Китап

Kumyk New Testament

© Institute for Bible
Translation, Moscow
(Институт перевода
Библии)

This Bible is copyrighted by Institute for Bible Translation, Moscow (ibtrussia.org) and is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Маттайны Инжили.....	4
Маркны Инжили	36
Лукъаны Инжили	57
Югъанны Инжили	91
Элчилени ишлери.....	116
Румдагъылагъа язылгъан кагъыз	148
Коринфдегилеге язылгъан биринчи кагъыз	162
Коринфдегилеге язылгъан экинчи кагъыз	176
Галатиядагъылагъа язылгъан кагъыз.....	185
Эфесдегилеге язылгъан кагъыз.....	190
Филиппадагъылагъа язылгъан кагъыз	195
Колосдагъылагъа язылгъан кагъыз	199
Салоникдегилеге язылгъан биринчи кагъыз.....	203
Салоникдегилеге язылгъан экинчи кагъыз.....	207
Тимофейге язылгъан биринчи кагъыз	209
Тимофейге язылгъан экинчи кагъыз	214
Титге язылгъан кагъыз	217
Филимонгъа язылгъан кагъыз	219
Ягъудилеге язылгъан кагъыз	221
Якъуб язгъан кагъыз	232
Петер язгъан биринчи кагъыз.....	236
Петер язгъан экинчи кагъыз.....	241
Югъан язгъан биринчи кагъыз	244
Югъан язгъан экинчи кагъыз	248
Югъан язгъан уьчюнчю кагъыз.....	249
Ягъуда язгъан кагъыз.....	250
Аллагъны Югъангъа йиберген вагъийи	252

Маттайны Инжили

Маттай

Янгы Разилешивдеги биринчи Инжилни язган Маттай Рум пачалыгыны пайдасы учун ясакъ жыяган адам болган. Бир керен, гьаман да йимик оьзюню ясакъ жыяган еринде олтуруп тураганда, о Исагъа ёлугъуп къала. Шо ёлугъув Маттайны яшавун бюс бютюнлей алышдырып къоя: шо замандан тутуп о даим Иса булан бола, Ону булан Паластинни шагъарларындан, юртларындан айлана. Маттай Инжилинде язаган кёбюсю агъвалатланы оьзю шагъаты болуп токътай.

Иса бу дюнья учун ваьда этилген Къутгъарывчу экенни гёрсетмек учун, Маттай китабында Эсги Разилешивден кёп аятлар гелтире. Къутгъарывчуну гелмеклиги гъакъда буса Эсги Разилешивде алданокъ айтылган. Маттай Исаны Аллагъ бу дюньяда парахатлыкъны гъакимлигин токъташдырма йиберген Месигъ гьисапда гёрсете. Кёклердеги Атасы йибериپ гелген Иса, Оьзюню гъакимлигин сезип, Аллагъ йимик сёйлемеге бола ва сёйлеме де сёйлей. Маттай Исаны беш уллу ваьзасын, неде сёйлевюн, гелтире: 1) Тавдагъы ваьзасын (5 б нчы бёлюклер); 2) Исаны Оьзюню якъчыларына берген тапшурувун (10 нчу бёлюк); Кёклердеги Гъакимликни гъакъындагъы масаллары (13 нчу бёлюк); якъчыларына тарыкълы болагъан таклифлерин (18 нчи бёлюк); фарисейлени юзюн ачгъанын ва гележекде дюньяны не зат къаравуллагъаны гъакъда алданокъ айтгъанын (23 25 нчи бёлюклер).

Исаны тайпа тухуму

1 Ибрагъимни наслусундан тувгъан Давутну наслусундан болган Исаны тайпа тухуму.
 2 Ибрагъим Исгъакъны атасы, Исгъакъ Якъубну атасы, Якъуб Ягъуданы да, ону агъа инилерини да атасы болган. 3 Ягъуда Тамардан тувгъан Пересни де, Зарагъны да атасы, Перес Гьесронну атасы, Гьесрон Рамны атасы болган. 4 Рам Аминадавну атасы, Аминадав Нагъшонну атасы, Нагъшон Салимонну атасы болган. 5 Салимон Рагъавдан тувгъан Боазны атасы, Боаз Рутдан тувгъан Обедни атасы, Обед Ешайны атасы болган. 6 Ешай Давут пачаны атасы, Давут Урияны къатынындан болган Сулайманны атасы болган. 7 Сулайман Регъабиямны атасы, Регъабиям Абияны атасы, Абия Асатны атасы болган. 8 Асат Егъошафатны атасы, Егъошафат Ёрамны атасы, Ёрам Узияны атасы болган. 9 Узия Ётамны атасы, Ётам Агъазны атасы, Агъаз Гьезекияны атасы болган. 10 Гьезекия Манашаны атасы, Манаша Амосну атасы, Амос Ёшияны атасы болган. 11 Ёшия Еконияны да, ону агъа инилерини де атасы болган. Олар ягъуди халкъы Бабилге сюрдюн этилип йиберилгенде тувгъан.
 12 Екония Бабилге сюрдюн этилген сонг тувгъан Шалтыйылны атасы, Шалтыйыл Зерубабилни атасы болган. 13 Зерубабил Абигъудну атасы, Абигъуд Элгъакимни атасы, Элгъаким Азурну атасы болган. 14 Азур Садокну атасы, Садок Агъимни атасы, Агъим Элигъудну атасы болган. 15 Элигъуд Элиазарны атасы, Элиазар Маттанны атасы,

Маттан Якъубну атасы болган. 16 Якъуб Мариямны эри Юсупну атасы болган. Мариямдан да Месигъ † деп айтылагъан Иса тувгъан.

17 Ибрагъимден Давутгъа ерли он дёрт наслу бар болган. Давутдан да Бабилге сюрдюн этилгинче он дёрт наслу бар болган. Бабилге сюрдюн этилгенден сонг Месигъге ерли де он дёрт наслу бар болган.

Иса Месигъни тувмакълыгы

18 Иса Месигъни тувмакълыгы булай болган: анасы Мариям Юсупгъа гелешинип тураган заманда, болажакъ эри булан къошулгъанча, о Аллагъны Ругъуну гючу булан яшгъа токътагъаны аян бола. 19 Мариямны гелешмиши Юсуп бир муьмин адам болган. О халкъгъа хабар салып, къатынын биябур этме суймей, ондан яшыртгъын айрылып къалмагъа токъташа. 20 Юсуп шолай этме хыяллы болганда, огъар тюшюнде Раббиз йиберген малайик гёрюнюп, булай дей:

– Гьей Давутну Наслусу Юсуп! Мариямны къатын этип алмагъа къоркъма, неге тюгюл ондан туважакъ яш Аллагъны Ругъундандыр. 21 О Улан табажакъ, Огъар да сен Иса деп ат къоярсан. Неге тюгюл де, О Оьз халкъын гюнагъдан къутгъаражакъ.

22 Булар барысы да Раббизни пайхаммардан таба айтгъан булай сёзлери яшавгъа чыкъсын учун болган гъакъ зат:

† Месигъ – бу сёзю маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкге де къара.

²³ Бу къыз айлы болажакъ ва бир улан табажакъ. Огъар Иммануйыл деп айтылажакъ.

Бу буса «Аллагъ бизин булан» демекдир.

²⁴ Юсуп юхусундан уяна. Раббибиз йиберген малайик оъзюне буюргъан кюйде этип, Мариямны къатын этип ала. ²⁵ Амма къатыны улан тапгъынча, эри огъар ювукълашмай тура. Юсуп яшына Иса деп ат къоя.

Гюнтувуш алимлер Исагъа сужда этелер

2 Иса Гъирод пачаны девюрюнде Ягъудеяны Байтлагъам шагъарында тува. Шо заманда гюнтувушдан Ерусалимге алимлер † геле. ² Олар булай дей:

– Ягъудилени тувгъан пачасы къайдадыр? Биз гюнтувушда Ону юлдузу тувгъанны гёрюп, Огъар сужда этме гелгенбиз.

³ Шону эшитгенде, Гъирод пача да, ону булан бирге Ерусалимни халкъыны кеп яны да адап къала. ⁴ Бары да баш дин къуллукъчуланы †† да, дин алимлени де жыйып, Гъирод олагъа Месигъ къайда тувмагъа болур деп сорай. ⁵ Олар да булай дей:

– Ягъудеяны Байтлагъам шагъарында, неге тюгюл пайхаммар булай язгъан:

⁶ Гъей сен Ягъудея топурагъындагъы Байтлагъам, Ягъудеяны баш шагъарларыны арасында сен инг гиччиси саналмайсан.

Неге тюгюл де, исрайыл халкъымны гъайын этеген башчы

сенден чыгъажакъ.

⁷ Шо заман Гъирод, алимлени де яшыртгъын чакъырып, олардан юлдуз не вакъти гёрюнгенин биле. ⁸ Алимлени Байтлагъамгъа йибере туруп, о булай дей:

– Барып, яшны гъакъында тындырыкълы кюйде билип къарагъыз. Ону гёргенде, магъа билдиригиз, мен де барып Огъар сужда этейим.

⁹ Пачаны сёзюне тынглап, алимлер ёлгъа тюшелер. Алимлер гюнтувушда гёрген бу юлдуз оланы алды булан юрюп тура, ахырда да яш бар ерни устьюне гелип токътай. ¹⁰ Юлдузну гёргенде, олар бек сююнелер! ¹¹ Уьйге гирип, анасы Мариям да булан яшны гёрелер. Олар ерге къапланып, Огъар сужда этелер. Сандыкъларын ачып, Огъар савгъат этип алтын да, эки тюрюю ажив ийисли зат да берелер. ¹² Олар тюшюнде Гъиродну янына къайтып бармасын деп буварыв ала, сонг башгъа ёл булан оъз уълкесине къайталар.

† Алимлер – юлдузлагъа къарап, не ерде не зат болагъанны билеген гъакъыллы адамлар, башгъачалай, юлдуз санавчулар.

†† Дин къуллукъчу – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйшывлу кюйде юртеген адам болгъан.

Мисриге къачыв

¹³ Алимлер ёлгъа тюшгенден сонг, Раббибиз йиберген малайик, Юсупгъа тюшюнде гёрюнюп, булай дей:

– Тур, яшны да, анасын да алып, Мисриге къач. Мен сагъа айтгъынча, онда тур. Яшны оьлтюрмек учун, Гъирод Ону излемеге сюе.

¹⁴ Юсуп туруп, яшны да, анасын да алып, гече булан Мисриге гете. ¹⁵ Гъирод оьлгюнче, Юсуп онда тура. «Мен Уланымны Мисриден чакъырып гелтирдим», – деп пайхаммардан таба Раббибиз айтгъан сёзлер шолой яшавгъа чыгъа.

¹⁶ Алимлер оъзюн алдатгъанын гёрюп, Гъирод бек къзааплана. Байтлагъамда да, ону айланасында да тувгъан эки йылгъа ерли чагъындагъы, алимлерден оъзю билген вакътиде тувгъан бары да уланъяшланы оьлтюрсюнлер деп, онда адамлар йибере. ¹⁷⁻¹⁸ Шо заман Еремия пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

Рама деген шагъарда бир сес – йылав да, уллу яс да – эшитиле;

Рагъил оъзюню яшлары учун яс эте, сабурлукъ этме болмай,

неге тюгюл олар дагъы ёкъ.

Мисриден къайтыв

¹⁹ Гъирод оьлген сонг, Раббибиз йиберген малайик Мисриде Юсупгъа тюшюнде гёрюне. ²⁰ О булай дей:

– Тур, яшны да, анасын да алып, Исрайыл топурагъына къайт, неге тюгюл яшны оьлтюрме сюегенлер оьзлер оьлгенлер. ²¹ Юсуп, туруп, яшны да, анасын да алып, Исрайыл топурагъына геле.

²² Ягъудеяда атасы Гъиродну ерине уланы Аргъелай пача болгъанны эшитгенде буса, Юсуп онда бармагъа къоркъа. Тюшюнде буварыв алып, о Галилеягъа чыгъып гете. ²³ Онда гелип, о Назарет деген шагъарда ерлеше. «Огъар назаретли деп айтылажакъ» деген пайхаммарны сёзлери яшавгъа чыгъа.

Ягъия пайхаммарны Аллагъгъа къуллукъ этивю

3 Шо гюнлерде Ягъия пайхаммар арагъа чыгъып, Ягъудеяны дангылында булай сёйлемеге башлай:

² – Товба этигиз! Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълаша тура! ³ Ягъияны гъакъында Ешя пайхаммар айтгъан сёз муна шудур:

Дангылда биревню гючлю сеси эшитиле:

Раббибизге ёл гъазирлегиз!

Огъар ёлланы тюз этигиз!

⁴ Ягъияны тую юнден этилген опурагъы, белинде къайыш белбаву болгъан. Ону ашы къыр бал ва ченгертки болгъан. ⁵ Ону янына Ерусалимден, бютюн Ягъудеядан ва Ёрдан оьзенни айлана якъларындан адамлар гелелер. ⁶ Адамлар

гюнагъларына мюкюр болалар. Ягъия да оланы, Ёрдан оьзенде сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура.

⁷ Ягъия, сувгъа чомуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурсун деп янына гелеген бир хыйлы фарисейлени ва саддукейлени † гёргенде, олагъа булай дей:

– Гъей йыланны наслулары! Аллагъны болажакъ жазасындан къутуларсыз деп сизге ким бுவарды?

⁸ Сиз гертиден де товба этгенигизни гёрсетеген кюйде яшагъыз. ⁹ Оьзюгюзге янгыз: «Атабыз Ибрагъимдир», – деп айтмакълыкъ таманлыкъ эте деп ойлашамагъыз. Неге тюгюл де, сизге айтаман: Аллагъ Ибрагъимге бу ташлардан авлетлер яратмагъа да бола. ¹⁰ Аллагъ балтаны тереклеге тюзлеп тура. Яхшы емиш бермейген гъар бир терек гесилип, отгъа ташланыр.

¹¹ Товба этгенигизни белгиси гъисапда мен сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман, амма менден де къудратлысы гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен. О сизин Аллагъны Ругъуна ва отгъа чомажакъ. ¹² Иннырын тазаламакъ, будайын жыйып, беженине тѣкмек учун, Ону къолунда кюреги бар, къувугъун буса сѣнмежек отда яндыражакъ.

Ягъия, Исаны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура

¹³ Шо заман Ягъия Оьзюн сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурсун деп, Галилеядан Ёрдан оьзенге ону янына Иса да геле. ¹⁴ Ягъия:

– Сен мени сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа герек эдинг, Сен буса мени яныма Оьзюнг гелгенсен! – деп сѣйлеп, Ону токътатмагъа сюе.

¹⁵ Иса огъар булай жавап бере:

– Гъали къой, шолой болсун. Аллагъ бизден сюеген затны шолой этербиз.

Шо заман Ягъия Огъар рази бола. ¹⁶ Иса сувдан чыгъып гелегенде, кѣклер ачылып, Аллагъны Ругъу гѣгюрчюндѣ бир гѣрюнюшде уьстюне багъып тюшюп гелегенин гѣре ва ¹⁷ кѣкден:

– Бу Мени сююмлю Уланымдыр. О Мени къуванчымдыр! – деген бир сес чалына.

Иса сынала

4 Шондан сонг Аллагъны Ругъу, Исаны иблисге сынатып къарамакъ учун, дангылгъа элте.

² Къыркъ гюн ва къыркъ гече бир зат да ашамай тургъандан сонг, Иса бек ач бола. ³ Ону сынагъан иблис, ювукълашып, булай дей:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, бу ташлар ашлагъа айлансын деп буюр.

⁴ Иса огъар булай дей:

– Сыйлы Язывларда: «Инсан янгыз бир аш булан яшамас, Аллагъны авзундан чыгъагъан гъар сѣз булан яшар», – деп язылгъан.

† Фарисейлер ва саддукейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бѣлюклер. Сѣзлюкге де къара.

⁵ Сонг иблис, Ону сыйлы шагъар болгъан Ерусалимге алып гелип, ибадатхананы инг бийик къалкъысына миндире. ⁶ Иблис Огъар булай дей:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, тюпге багъып атыл, неге тюгюл: «Сени сакъласын деп, О малайиклерине буйрукъ этежек» ва «Олар да, аягъынг ташгъа сюрюнмесин деп, сени къолуна гѣтерип юрюжеклер», – деп язылгъан чы.

⁷ – «Раббибиз Аллагъны сынама», – деп де язылгъан, – дей Иса огъар.

⁸ Сонг иблис Ону бир бек бийик тавну башына алып бара, Огъар дюнъяны бары да пачалыкъларын ва олардагъы бары байлыкъланы гѣрсете. ⁹ О Исагъа:

– Эгер алдымда ятып, магъа сужда этсенг, буланы барын да Сагъа бережекмен, – дей.

¹⁰ Шо заман Иса огъар булай дей:

– Ари тай Менден, иблис! «Раббибиз Аллагъгъа да сужда эт ва бир Огъар Оьзюне къуллукъ эт», – деп язылгъан Сыйлы Язывларда.

¹¹ Шо вакъти иблис Ону къоюп гете. Малайиклер шоссагъат гелип, Исагъа къуллукъ этме гиришелер.

Иса Галилеяда

¹² Ягъияны тутуп туснакъгъа салгъанын эшитгенде, Иса къайтып Галилеягъа геле. ¹³ Амма Назаретде токътамай, Зебулунну ва Нафталини ювугъунда Галилея кѣлню ягъасындагъы Капернагъум деген юртгъа гѣчюп токътай. ¹⁴ Аллагъ Ешай пайхаммардан таба айтгъан булай сѣзлер яшавгъа чыгъа:

¹⁵ Ёрдан оьзенни ари янында, кѣлге барагъан ѣлдагъы Зебулун

топурагъы, Нафтали топурагъы!

Ят халкълар яшайгъан Галилея!

¹⁶ Къарангылыкъда яшагъан халкъ бир уллу шавла гѣрген.

Оълюмню гѣленткисини тюбюнде яшагъанлагъа да ярыкъ

гѣрюнген.

¹⁷ Шо замандан тутуп Иса:

– Товба этигиз! Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълаша тура! – деп билдирмеге башлай.

Исаны башлапгъы якъчылары

¹⁸ Бир керен Галилея кѣлню ягъасындан оьтюп барагъанда, Иса эки агъа инини – Петер деп де айтылагъан Симонну ва ону иниси Андрейни кѣлге тор ташлай туруп гѣре. Олар балыкъчылар болгъанлар. ¹⁹ Иса олагъа:

– Гелигиз! Мени артыма тюшюгюз! Мен сизин балыкъ тутагъанлар тюгюл, инсан тутагъанлар этермен, – дей. ²⁰ Олар торларын да къоюп, шоссагъат Ону артына тюшелер.

²¹ Ондан бираз ари бара туруп, Иса дагъы да эки агъа инини – Зеведейни уланы Якъубну ва ону иниси Югъанны гѣре. Олар атасы Зеведей де булан

къайыкъда торлар ямай тура болган. Иса оланы да чакъыра. ²² Агъа инилер де, къайыкъны ва атасын къоюп, шоссагъат Ону артына тюшелер.

Иса халкъгъа къуллукъ эте

²³ Иса, синагогларда Аллагъны каламын англата туруп, Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы бу Сююнч Хабарны билдире туруп, адамланы гъар тюрлю аврувларын ва сыркъавларын сав эте туруп, бютюн Галилеядан айлана. ²⁴ Ону гъакъындагъы хабар бютюн Суриягъа яйыла. Исаны янына бары да зайыпланы, гъар тюрлю аврувлардан ва сыркъавлардан азап чегип турагъанланы, жинлилени, аврув тутагъанланы, санлары тербенмейген болгъанланы гелтирелер. Иса да оланы сав эте. ²⁵ Галилеядан, Оншагъардан, Ерусалимден, Ягъудеядан, Ёрдан озенни ари нындан да кеп халкъ Ону артына тюше.

Герти насип

5 Халкъны гёргенде, Иса тавгъа чыгып олтура. Ону янына якъчылары геле. ² Оланы уйрете туруп, Иса булай дей:

³ – Насиплилердир ругъ якъдан харлы болгъанлар! Аллагъны гъакимлиги олар учундур.

⁴ Насиплилердир яслы болгъанлар! Аллагъ оланы гёнгюн алажакъдыр.

⁵ Насиплилердир саламат адамлар! Дюнья оланыки болажакъдыр.

⁶ Насиплилердир муъминликге ачыгъып сувсайгъанлар! Аллагъ оланы тойдуражакъдыр.

⁷ Насиплилердир рагъмулулар! Аллагъ олагъа рагъму этежекдир.

⁸ Насиплилердир юреги тазалар! Олар Аллагъны гёрежекдир.

⁹ Насиплилердир ярашывлукъ учун чалышагъанлар! Олагъа Аллагъны авлетлери деп айтылажакъдыр.

¹⁰ Насиплилердир Аллагъ суйгенни этгени учун гъызарланагъанлар! Аллагъны гъакимлиги олар учундур.

¹¹ Мени якъчыларым деп сизин хорлап, гъызарлап, сизге гъар тюрлю яла ябагъан заманда сиз насиплилерсиздир! ¹² Сююнгюз ва къуваныгъыз! Неге тюрлю де, кеклерде сизин уллу савгъат къаравуллагъандыр. Сизден алда болгъан пайхаммарланы да шолай гъызарлагъандыр.

Туз булан шавла

¹³ – Сиз дюньяны тузусудур. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывну не булан бермеге болур? О бир затгъа да ярамайгъан болур. Ону инсанланы аякъ тюбуне ташлар!

¹⁴ Сиз дюньяны шавласысыздыр. Тавну уьстюнде къурулгъан шагъар гёрюнмей къалмагъа болмас.

¹⁵ Бирев де янагъан чыракъгъа къаплап савутну салмас. Терсине, уйдегилеге барына да ярыкъ

берсин учун, чыракълыкъгъа салыр. ¹⁶ Сизин шавлагъыз инсанлагъа ярыкъ берсин дагъы. Шолайлыкъда, олар сизин яхшы ишлеригизни гёрер ва сизин кеклердеги Атагъызгъа алгъышлар этер.

Мусаны Къануну гъакъында

¹⁷ – Мен Мусаны Къанунун † яда пайхаммарланы язгъанларын бузмагъа гелген деп ойлашмагъыз. Мен бузмагъа тюрлю, олар айтгъанны яшавгъа чыгъармагъа гелгенмен! ¹⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: кек де, ер де тайып, ёкъ болмай туруп, бары да зат тамамланмай туруп, Къанундан гиччи бир гъарп яда бир гъыз таймажакъ. ¹⁹ Къанундагъы буйрукъланы инг гиччилерини бирин буса да ким бузуп, башгъаланы да шогъар уйретсе, Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилерден о лап гиччиси деп саналажакъ. Къанундагъы буйрукъланы ким кютюп, башгъаланы да шогъар уйретсе, Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилерден о уллусу деп гъисапланажакъ. ²⁰ Сизге айтаман: эгер сиз Аллагъ сюегенни фарисейлерден ва дин алимлерден эсе яхшы кютмесегиз, сиз Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмежексиз.

Ачувну гъакъында

²¹ – Сизин ата бабаларыгъызгъа: «Адам оьлтюрме! Ким оьлтюрсе, шо этген иши саялы дуванны алдында жавап бережек», – деп айтгъанны сиз билесиз. ²² Сизге айтаман: озюню къардашына къаршы къазапланагъан гъар ким дуванны алдында жавап бережек. Ким озюню къардашын мысгъылласа, о оьр мажлисни алдында жавап бережек. Ким биревге гъайгев деп айтса, огъар жагъаннемни оту тийишлидир. ²³ Эгер Аллагъгъа этеген къурбанынгны къурбанлыкъны салагъан ерни алдына гелтирген заманда, къардашынгны сагъа хатири къалгъаны эсинге гелсе, ²⁴ къурбанынгны онда къоюп къой. Бир башлап барып къардашынг булан яраш, сонг къайтып гелип къурбанынгны эт.

²⁵ Эгер де сени бирев дуванханагъа элте буса, ону булан ёлда ярашма къара. Ёгъесе, о сени дуванчыны янына гелтирер, дуванчы сени туснакъчыны къолуна берер, туснакъчы да сени туснакъгъа салар. ²⁶ Гертисин сёйлеймен сагъа: лап ахырынчы нохуратынга ерли борчунгну бермесенг, сен туснакъдан чыкъмассан.

Эр къатынны гъакъында

²⁷ – Сиз: «Зина этме!» – деп айтылгъанны эшитгенсиз. ²⁸ Мен буса айтаман сизге: къатынгишиге гёз салгъан гиши де юрегинден ону булан зина этген болур. ²⁹ Эгер онг гёзюнг сени гюнагъгъа тарта буса, ону чыгъарып ташла! Неге

† Мусаны Къануну – Аллагъ Муса пайхаммардан таба берген дин насигъатлар ва буйрукълар.

тюгюл де, сени бютюн къраранг жагъаннемге тюзгенден эсе, санларынгдан бириси ёкъ болмакълыгы озыонг учун яхшыдыр. ³⁰ Эгер онг къралунг сени гюнагъга тарта буса, ону гесип ташла! Неге тюгюл де, сени бютюн къраранг жагъаннемге тюзгенден эсе, санларынгдан бириси ёкъ болмакълыгы озыонг учун яхшыдыр.

³¹ «Ким къратынындан айрыла буса, ону булангы гебини бузулгъанны гъакъында шагъатнама берсин», – деп айтылгъан. ³² Мен буса айтаман сизге: зинадан башгъа бир себепге гере де къратынындан айрылагъан адам ону зина этмеге борчлу этедир. Ким эрден айрылгъан къратыны алса, шо озыо де зина этеген боладыр.

Антны гъакъында

³³ – Сиз: «Антынгны бузма! Раббизни алдында этген антларынгни кют!» – деп айтылгъанны да эшитгенсиздир. ³⁴ Мен буса айтаман сизге: негъакъ ант этмегиз. Не кърал булан ант этмегиз, неге тюгюл о Аллагъны тахыдыр. ³⁵ Не ер булан ант этмегиз, неге тюгюл о Ону аякъ басагъан еридир. Не Ерусалим булан ант этмегиз, неге тюгюл о уллу Пачаны шагъарыдыр. ³⁶ Башыгъыз булан да ант этмегиз, неге тюгюл сиз бир тюгююзню де я акъ, яда кърара этип болмайсыздыр. ³⁷ Сени сёзюнг дюр буса, «дюр», тюгюл буса, «тюгюл» болсун; мундан артыгъы иблистендир.

Оыч алывну гъакъында

³⁸ – Сиз: «Гёз учун – гёз, тиш учун – тиш», – деп айтылгъанны да эшитгенсиздир. ³⁹ Мен буса айтаман сизге: сагъа яманлыкъ этген гишиге къраршылыкъ этме. Ким сени онг ягъынга ура буса, огъар урма сол ягъыгъны да бакъдыр. ⁴⁰ Ким сени булан дувангъа тюзюп, гелегингни чыгъарып алмагъа сюе буса, огъар уст гийимингни де бер. ⁴¹ Ким сени озыо булан бир минг абат ёл юрюмеге борчлу эте буса, ону булан эки минг абат ёл юрю. ⁴² Эгер сенден бирев бир зат тилесе, бер. Сенден борчгъа алма сюегенден де юзюнгню бурма.

Душманланы сююв

⁴³ – Сиз: «Ювукъларынгни сюй! Душманларынгни буса сюйме!» – деп айтылгъанны эшитгенсиздир. ⁴⁴ Мен буса айтаман сизге: душманларыгъызны сююгюз, сизин гъызарлагъанлар учун дуа этигиз. ⁴⁵ Шолайлыкъда, сиз къралдеги Атагъызны авлетлери болурсуз. Неге тюгюл де, О гюнешге яман адамланы да, яхшы адамланы да устынде тув деп буйрукъ этедир, муъмин болгъанлар учун да, гюнагълылар учун да янгур явдурадыр. ⁴⁶ Эгер сиз янгыз озыюгюзню сюегенлени сююп кърыйсагъыз, сизге Аллагъ не учун савгъат бермеге болур? Ясакъчылар да шолай этмейми дагъы? ⁴⁷ Сиз янгыз кърарашларыгъызгъа илиякълы бола бусагъыз, онда башгъа тамаша къралдырардай не

зат бар дагъы? Имансызлар да шолай этмейми дагъы? ⁴⁸ Къралдеги Атагъыз нечик камил буса, сиз де шолай камил болугъуз.

Садагъаны гъакъында

6 Иса булай давам эте:

– Верегиз, муъмин ишлеригизни адамлагъа гърсетип айланмагъыз, ёгъесе къралдеги Атагъыз сизге тийишлисин бермес. ² Садагъа этеген заманда, халкъны алдында макътав кързанмакъ учун, экиюзлю адамлар синагогларда да, орамларда да этеген кюйде, гогъой этип айланма тарыкъ тюгюл. Гертисин сёйлеймен сизге: олар тийишлисин алгъандыр. ³ Сен пакъырлагъа садагъа береген заманда сол къралунг онг къралунг не этегенни билмесин. ⁴ Береген садагъанг яшартгъынлыкъда къралсын, яшартгъынлыкъны гереген Атанг да сагъа тийишлисин бережек.

Дуаны гъакъында

⁵ – Дуа этеген заманда экиюзлюлер йимик болма. Адамлагъа гърюнмек учун, олар синагогларда да, орамланы буччакъларында да токътап дуа этмеге сюелер. Гертисин сёйлеймен сизге: олар тийишлисин алгъандыр. ⁶ Сен буса дуа этеген заманда, уюнге гирип, эшигингни де бегитип, гёзге гърюнмейген Атанга дуа эт. Гёзге гърюнмейгенни де гереген Атанг да сагъа тийишлисин бережек.

⁷ Дуа этегенде, имансызлар йимик бош сёзлер сёйлеп турма. Кър сёйлесе, олар Аллагъ озылени эшитежек деп ойлайлар. ⁸ Олагъа ошамагъыз. Сиз Озыонден тилегинчокъ да Атагъыз сизге не тарыкъны биледир. ⁹ Сиз булай дуа этигиз: Гъей къралдеги Атабыз!

Инсанлар Сени сыйлы атынгны гърметлесин дагъы.

¹⁰ Сени гъакимлигинг токъташсын дагъы.

Кърде йимик, ерде де Сени айтгъанынг болсун дагъы.

¹¹ Бугюн бизге гюнлюк азыгъыбызны бер.

¹² Бизин гюнагъларыбыздан геч!

Бизге яманлыкъ этгенлерден барындан да биз де гечебиз.

¹³ Бизин артыкъ сыналагъа салма, иблистен де бизин сакъла.

¹⁴ Башгъланы гюнагъларындан гечсегиз, къралдеги Атагъыз да сизин гюнагъларыгъыздан гечер. ¹⁵ Эгер башгъланы гюнагъларындан гечмесегиз, Атагъыз да сизин гюнагъларыгъыздан гечмес.

Оразаны гъакъында

¹⁶ – Ораза тутагъан заманда экиюзлюлер йимик мунглу болмагъыз. Ораза тутагъанын башгъалагъа гърсетмек учун, олар бетлерин мунгайталар. Гертисин сёйлеймен сизге: олар тийишлисин

алгъандыр. ¹⁷ Сен буса ораза тутгъанда, башынга май сюртюп, бетингни жув. ¹⁸ Шолайлыкъда, ораза тутагъанынгны башгъалагъа гёрсетмейген боларсан. Яшыртгъынлыкъдагъы Атанг ораза тутгъанынгны гёрежек. Яшыртгъынлыкъда этилеген бары да затны гёреген Атанг да сагъа тийишлисин бережек.

Аллагъ ва байлыкълар

¹⁹ – Дюнъяда оъзюгюзге байлыкълар жыймагъыз. Мунда оланы гюе де тийип, тот да ашап бузар яда уъюгюзге уручулар гирип урлар. ²⁰ Оъзюгюзге кёклерде байлыкъ жыйыгъыз. Онда оланы не гюе тийип, не тот ашап бузмас, неде уручулар урламас. ²¹ Неге тюгюл де, байлыгъынг къайда буса, юрегинг де шонда болур.

²² Гёз къаркъара учун бир чыракъ йимикдир. Эгер гёзлеринг сав буса, къаркъаранг да бютюнлей ярыкъдан толур. ²³ Эгер гёзлеринг бузукъ болса, къаркъаранг да къарангылыкъдан толур. Демек, сени ичингдеги ярыкъ къарангылыкъ буса, шо къарангылыкъ нечик уллудур дагъы!

²⁴ Бирев де бир вакътини ичинде эки гъакимге къуллукъ этме болмас: о бирин сюежек, башгъасын буса сюежек; я бирине амин болажакъ, башгъасына буса намартлыкъ этежек. Сиз де эки затгъа – Аллагъгъа да, байлыкъгъа да бирче къуллукъ этме болмассыз.

²⁵ Шогъар гёре сизге айтаман: яшамакъ учун не ашажагъыгъызны, не ичежегигизни, чархыгъыз учун не гиежегигизни де гъайын этмегиз. Яшав ашдан, чарх да опуракъдан артыкъдыр. ²⁶ Кёкдеги къушлагъа бир къарагъыз чы: олар не чачмайлар, не ормайлар, неде жыйып беженлеге тёмейлер. Сизин кёклердеги Атагъыз оланы ашатып сакълай. Сиз къушлардан хыйлы да артыкъ тюгюлмюсюз дагъы? ²⁷ Башыгъызгъа къайгъы этмек булан къайсыгъыз оъмюрюгюзню бираз сама да узатып болажакъсыз?

²⁸ Опуракъны да не учун къайгъысын этесиз? Авлакъ чечеклени нечик оъсегенине бир къарагъыз чы: не загъмат тёмейлер, неде йип ийирмейлер, ²⁹ амма сизге айтаман: Сулайман оъзюню инг макъталгъан заманында да оланы бири йимик де гийинмеген. ³⁰ Эгер бугюн авлакъда оъсюп, тангала ялламагъа ташланып къалагъан отну сама Аллагъ шолай гийиндиреген болгъан сонг, гъей имандан языкълар, сизин дагъы да артыкъ гийиндирмежекми?

³¹ Шолайлыкъда: «Биз не ашайыкъ?», яда: «Не ичейик?», яда: «Не гиейик?» – деп дагъы къайгъы этмегиз ва сёйлемегиз. ³² Бу дюнъяны бары да имансыз халкълары шоланы гъайын этип айланалар. Кёклердеги Атагъыз буса сизге шолар бары да тарыкъ экенни биле. ³³ Инг башлап Аллагъны гъакимлигине таби болмагъа ва О сюегенни этмеге къаст этигиз. Къалгъан затланы барысын да сизге О Оъзю бережек. ³⁴ Шогъар гёре

тангалагъы гюнню гъайын этмегиз! Тангалагъы гюн оъзюню къайгъысын оъзю этежек: гъар гюнге оъзюню аварасы таманлыкъ эте.

Башгъаланы айыпламакъны гъакъында

7 Иса булай давам эте:

– Башгъаланы айыпламагъыз, Аллагъ сизин де айыпламас. ² Башгъаны сиз нечик айыпласагъыз, Аллагъ сизин де шолай айыплар. Не оылчев булан оылчегиз, сизге де шо оылчев булан оылченер. ³ Къардашынгны гёзюндеги чёпню сен неге гёресен, оъзюнгню гёзюндеги аркъалыкъны гёрмейсен? ⁴ Яда къардашынга: «Къардашым, къайда, сени гёзюндеги чёпню тайдырайым», – деп нечик айтма боласан, оъзюнгню гёзюнде аркъалыкъ бар тура? ⁵ Гъей экиюзлю! Башлап оъзюнгню гёзюндеги аркъалыкъны тайдыр, къардашынгны гёзюндеги чёпню нечик тайдырма герекни шо заман гёрерсен.

⁶ Сыйлы затланы итлеге бермегиз, олар уъстюгюзге чабып, сизин паралар. Жавгъарланы донгузланы алдына ташламагъыз, олар шоланы аякъ тубюне салып таптар.

«Тилегиз, излегиз, къагъыгъыз»

⁷ – Тилегиз – сизге берер, излегиз – табарсыз, эшикни къагъыгъыз – сизге ачар. ⁸ Неге тюгюл де, гъар тилеген – алар, излеген – табар, эшикни къакъгъангъа да – ачылар.

⁹ Арагъыздан къайсы ата уланы аш тилегенде, таш берер? ¹⁰ Яда балыкъ тилегенде, балыкъны орнуна йылан берер? ¹¹ Шолайлыкъда, эгер сиз оъзюгюз яман бусагъыз да, авлетлеригизге яхшы савгъатлар берип бола бусагъыз, кёклердеги Атагъыз буса дагъокъ да Оъзюнден тилейгенлеге яхшы савгъатлар берер!

¹² Шогъар гёре, адамлар сизин учун не этгенни сюе бусагъыз, олар учун сиз де шолай этигиз. Бютюн Къанун да, пайхаммарланы сёзлери де шогъар асаслана!

Тар къапуплар

¹³ – Тар къапудан гиригиз, неге тюгюл жагъаннемге элтеген къапу генгдир ва ёл эркиндир. Ондан гирегенлер кёпдюр. ¹⁴ Яшавгъа элтеген къапу тардыр ва ёл тыгъысдыр. Ону табагъанлар аздыр.

Терек емишинден танылар

¹⁵ – Ялгъан пайхаммарлардан сакъ болугъуз! Олар сизин яныгъызгъа къойгъа ошап гелирлер, гъакъыкътда буса олар йыртгъыч бёрюлердир. ¹⁶ Оланы сиз емишине, демек ишлерине, къарап таныжакъсыз. Гоган уълкюлерден юзюм яда тегенек уълкюлерден инжир жыямы? ¹⁷ Яхшы терек яхшы емиш берер, яман терекни де емиши яман

болур. ¹⁸ Яхшы терек яман емиш бермес, яман терек де яхшы емиш бермес. ¹⁹ Яхшы емиш бермейген гъар терек, гесилип, отгъа салынар. ²⁰ Шолайлыкъда, оланы емишине къарап таныжакъсыз.

²¹ Магъа: «Я Раббим! Я Раббим!» – дейген гъар ким Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмежек. Онда янгыз кёклердеги Атамны сюегенин этегенлер болажакълар. ²² Шо заман кёплер Магъа: «Я Раббим! Я Раббим! Биз Сени атынгдан сёйледик. Сени атынг булан бир кёп муъжизатлар гёрсетдик!» – деп айтажакълар. ²³ Шо заман Мен де олагъа: «Мен сизин бир заманда да танымай эдим. Менден ари тайыгъыз, сиз барыгъыз да яманлыкъ этегенлерсиз!» – деп тувра айтажакъман.

²⁴ Шолайлыкъда, Мени бу сёзлериме тынглап, буланы кютеген гъар ким ташны устыюнде уый къургъан гъакъыллы адамгъа ошап къалажакъ. ²⁵ Янгурлар явду, оьзенлер ташыды, еллер эшди, олар барысы да шо уйге бакъды. Амма о авмады, неге тююл о ташны устыюнде къурулгъандыр. ²⁶ Мени бу сёзлериме тынглап, буланы кютмейген адам буса оьзюню уьюн къайырни устыюнде къургъан гъайгев адамгъа ошап къалажакъ. ²⁷ Янгурлар явду, оьзенлер ташыды, еллер эшди, олар барысы да шо уйге бакъды. Уый буса, авуп, бюс бютюнлей бузулду.

²⁸ Иса бу сёзлени сёйлеп битгенде, барысы да О англатагъан затлагъа гъайранлыкъ этелер. ²⁹ О дин алимлер йимик тююл, Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам йимик уыйретген.

Яман гён аврувлуну сав этив

8 Иса тавдан тюшгенде, Ону арты булан кёп халкъ бара. ² Яман гён аврувлу бир адам, Огъар ювукълашып, тизден туруп:

– Я Раббим! Эгер сюйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

³ Иса, кьолун узатып, авруйгъан адамгъа тийип: – Сюемен, сав бол, – дей. Шоссагъатына ону авруву тайып къала. ⁴ Сонг Иса огъар:

– Вёре, биревге де айтмассан, барып дин кьуллукъчугъа гёрюн. Аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени кьолай болгъанынга шагъатлыкъ этежек, – дей.

Юз асгерни башчысыны кьулун сав этив

⁵ Иса Капернагъумгъа гиргенде, юз асгерни башчысы гелип, Огъар:

⁶ – Я Раббим! Мени бир кьулум авруп ятгъан, тербенип болмай, кёп азап чегип тура, – дей.

⁷ Иса огъар:

– Мен гелип ону сав этермен, – дей.

⁸ Амма юз асгерни башчысы огъар булай дей:

– Я Раббим! Сен мени уьюме гирмеклигинге мен лайыкълы тююлмен. Тек Сен бир сёз сёйлесенг, мени кьулум сав болуп къалажакъ эди. ⁹ Мен де оьзюню гъакимимни табилигиндеги бир адамман, мени табилигимде де асгерлер бар. Бирине: «Гет!» – деймен – гете, башгъасына: «Гел!» – деймен – геле, кьулума да: «Муну эт!» – деймен – эте.

¹⁰ Бу сёзлени эшитгенде, Иса огъар тамашалыкъ этип, Оьзюню арты булан гелеген халкъгъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: гъатта Исрайылда да Мен бу къадар уллу имангъа къаршы болмадым.

¹¹ Сизге айтаман: гюнтувудан да, гюнбатышдан да бир хыйлылар гележеклер. Аллагъ гъакимлик этеген ерге гелип, тепсини айланасында Ибрагъим де, Исгъакъ да, Якъуб да булан бирче олтуражакълар. ¹² Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге герекли болгъанлар буса тыш янгъа, къарангылыкъгъа ташланажакъ. Онда йылав яс болажакъ, тишлер кыжыражакъ.

¹³ Сонг Иса юз асгерни башчысына:

– Уьюнге къайт, сагъа иманынга гёре болсун, – дей. Шоссагъат ону кьулу да сав болуп къала.

Иса кёплени сав эте

¹⁴ Петерни уьюне гелгенде, Иса ону къайнанасы иссиликден авруп ятгъанны гёре. ¹⁵ Иса къатынны кьолуна тийгендокъ, ону иссилиги тайып къала. Сонг къатын да туруп, Огъар тепси къура.

¹⁶ Ахшам болгъанда, Исаны янына бир хыйлы жинли гишилени гелтирелер. О сёз булан жинлени кьувалай ва бары да авруйгъанланы сав эте. ¹⁷ «О зайыплыкъларыбызны тайдырды, аврувларыбызны алды», – деп Ешая пайхаммар айтгъан сёзлер яшавгъа шолай чыгъа.

«Мени артыма тюш!»

¹⁸ Айланасына кёп халкъ жыйылгъанын гёрюп, Иса якъчыларына кёлню бириси ягъына юзюп чыкъмакъны буюра. ¹⁹ Шо заман бир дин алим гелип, Огъар:

– Устазым! Сен къайда барсанг да, мен Сени артынг булан гележекмен, – дей.

²⁰ Иса огъар:

– Тюлкюлени инлери, кёкде учагъан кьушланы уялары сама бар. Мени, Инсанны Уланыны, буса башымны сыйындырмагъа ерим де ёкъ, – дей.

²¹ Якъчыларындан бир башгъасы Огъар:

– Я Раббим! Бир алдын уйге барып, атамны гёмюп гелмеге изну бер, – дей.

²² Иса да огъар:

– Гел! Мени артыма тюш! Оьлюлени оьзлер оьлюлер гёмсюнлер, – дей.

Иса алатолпанны токътата

²³ Иса къайыкъгъа мине. Арты булан якъчылары да минелер. ²⁴ Бирден кёл бек гьалекленип гете, гьатта къайыкъны толкъунлар батдырып кьойма аз къала. Иса буса юхлап тура. ²⁵ Якъчылары гелип, Ону уятып:

– Я Раббиз! Бизин къутгъар, бата турабыз! – дейлер.

²⁶ Иса олагъа:

– Гьей имандан языкълар, мунча неге кьоркъасыз? – дей. Сонг туруп, елни ва кёлню гьалекленгенин токътата. Бир шыплыкъ болуп къала. ²⁷ Якъчылары буса:

– Еллер де, кёл де Озьюне таби болагъан Бу Кимдир? – деп гьайранлыкъ этелер.

Жинлилени сав этив

²⁸ Иса Галилея кёлню бириси ягъасында ерлешген гадаренлилени топурагъына гелген заманда Ону къабурлардан чыкъгъан эки жинли адам къаршылай. Олар о даражада бек къутургъан болгъан чы, гьатта шо ёлдан бирев де юрюп болмай болгъан. ²⁹ Олар:

– Гьей Аллагъны Уланы, бизден не сюесен? Мунда бизге белгиленген болжалдан алда азап берме гелгенмисен? – деп кычыралар.

³⁰ Олардан бираз ариде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан. ³¹ Жинлер Исагъа:

– Бизин къувадай бусанг, шо сиривдеги донгузланы ичлерине гирме сама изну бер! – деп тилейлер.

³² Иса олагъа:

– Барыгъыз! – дей.

Жинлер де, адамлардан чыгъып, донгузланы ичлерине гирелер. Шонда савлай донгуз сирив, чабып йибери, учурумдан таба кёлге туюшуп, сувгъа батып къала. ³³ Донгуз сакълагъанлар буса, шагъаргъа къачып, донгузлагъа ва жинли адамлагъа болгъан бары да затны хабарлайлар.

³⁴ Шо заман Исаны къаршыламагъа бютюн шагъар чыгъа. Ону гёрюп, Огъар оьзлени ерлеринден ариде турсун деп тилей.

Иса тербенип болмайгъан аврувну сав эте

⁹ Къайыкъгъа да минип, Иса бириси якъгъа чыгъа ва Озьюню шагъарына геле. ² Шонда Ону янына тербенип болмай авруйгъан бир адамны ятывдагъы кююнде гелтирелер. Аврувну гелтиргенлени иманы барын гёрюп, Иса тербенмейген шо адамгъа:

– Балам, къаст этип йибери! Сени гюнагъларынгдан гечилди! – дей.

³ Шо заман дин алимлдерден бир нечеси:

– Бу Адам капир затланы сёйлей, – деп ойлалар.

⁴ Оланы ойларын билип, Иса олагъа булай дей:

– Неге юрегигизге яман затланы аласыз? ⁵ Къайсы рагъатдыр айтмагъа: «Сени гюнагъларынгдан гечилди», – демекми, ёгъесе: «Туруп, юрюп йибери», – демекми? ⁶ Мени, Инсанны Уланыны, бу дюнъяда гюнагълардан гечмеге къудратым барны сиз гьали гёресиз.

Сонг тербенип болмай авруйгъан адамгъа:

– Туруп, ятывунгну да алып, уьюнге бар, – дей. ⁷ О да туруп, уьюне гете. ⁸ Шону гёргенде, халкъ кьоркъа. Инсанлагъа шолай къудрат берген Аллагъгъа макътав эте.

Иса Маттайны сайлай

⁹ Иса ондан оьтюп барагъанда, ясакъ жыгъан ерде олтургъан Маттай деген бир адамны гёрюп, огъар:

– Гел, Мени артыма туюш! – дей. Маттай да туруп, Ону артына туюше.

¹⁰ Иса Маттайны уьюнде олтуруп ашап турагъанда, онда бир кёп ясакъчылар да, гюнагълылар да гелип, Иса ва Ону якъчылары булан бирче олтуралар. ¹¹ Шону гёргенде, фарисейлер ону якъчыларына:

– Сизин устазыгъыз неге ясакъчылар да, гюнагълылар да булан бирче олтуруп ашай? – деп сорай.

¹² Шону эшитгенде, Иса олагъа булай дей:

– Эмчи савлагъа туююл, аврулагъа тарыкълы бола. ¹³ Барыгъыз, «Къурбанны туююл, Мен рагъмуну сюемен» деген сёзлени маънасын уьйренип гелигиз. Мен муъминлени туююл, гюнагълыланы чакъырмакъ учун гелгенмен.

Оразаны гьакъында

¹⁴ Шо заман Ягъияны якъчылары Ону янына гелип:

– Биз де, фарисейлер де не учун ораза тутабыз, Сени якъчыларынг буса ораза тутмайлар? – деп сорайлар.

¹⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Тойда болгъан адамлар оьзлени янында гиев бар тура, ораза да тутуп, пашман болуп боламы? Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо заман олар да ораза тутарлар.

¹⁶ Гьеч бирев де эсги опуракъгъа янгы кьумачдан ямав салмас, неге туююл янгы кьумачдан салынгъан ямав гирип, гиччи болур, эсгисин тартышдырып йыртар, йыртыгъы да дагъы да уллу болур. ¹⁷ Гьеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёкмес. Тёксе, тулукълар йыртылар, чагъыр ерге тёюлер ва тулукълар ярахсыз болур. Янгы чагъырны янгы тулукълагъа тегер. Шолай этсе, экиси де сакъланыр.

Гьакимни кызы ва авруйгъан къатын

¹⁸ Иса олагъа бу сёзлени сёйлейгенде, янына бир гьаким адам гелип, Огъар:

– Буссагыат кызым оялюп кялды. Гелип, огъар кюлунгну бир тийдирсенг, о сав болуп кялажакъ эди! – деп, тизден туруп тилей. ¹⁹ Иса, туруп, якъчылары да булан ону артына тюшюп гете.

²⁰ Он эки йылдан берли кяаны гетип авруйгъан бир кяатын, артдан таба гелип, Исаны опурагъыны этегине тие.

²¹ – Ону опурагъына бир сама тийсем, сав болуп кялажакъ эдим, – дей о озъ озюне.

²² Иса, бурулуп кяарап, ону гёрюп:

– Къаст этип йибер, кызым! Иманынг сени сав этди, – дей. Шо сагыатдан тутуп кяатын сав болуп кяала.

²³ Иса гъаким адамны уюне гелген заманда, зурнай согыагъанланы ва кяавгъалайгъан халкъны гёрюп, ²⁴ олагъа:

– Мундан чыгыгызыз! Кызы оялмеген, юхлап тура! – дей. Олар Исаны мысгъыллап кюлейлер.

²⁵ Халкъ кыргъа чыкыгъанда, Иса, уйню ичине гирип, кызыны кюлун тутта, кызы да шоссагыат аякыгъа тура. ²⁶ Шону гъакындагы хабар бютюн бу уялкеге яйыла.

Эки сокъурну сав болуву

²⁷ Иса ондан кяайтып гелегенде, Ону арты булан эки сокъур адам юрюй. Олар:

– Гъей Давутну Наслусу Иса, бизге бир рагъму эт! – деп кычыралар. ²⁸ Иса уйге киргенде, Ону янына эки де сокъур геле. Иса олагъа:

– Мен сизин гёреген этер деп инанамысыз? – деп сорай.

Сокъурлар да Огъар:

– Инанабыз, я Раббиз, – дейлер.

²⁹ Шо заман Иса, оланы гёзлерине тийип:

– Сизге де иманыгызыгъа гёре болсун, – дей.

³⁰ Олар да гёреген болуп кяалалар. Иса олагъа:

– Вёрегиз, шуну бирев де билмесин, – деп бек бувара. ³¹ Олар буса чыкыгъандокъ, Ону гъакындагы хабарны айланадагы бары да ерлерде билдирелер.

Тилсизни сав болуву

³² Олар гетегенде, Исаны янына жинли бир тилсиз адамны гелтирелер. ³³ Жин кювалангъанда, тилсиз сёйлемеге башлай. Халкъ, бек гъайран болуп:

– Исрайылда булай иш бир заманда да болмагъан! – деп сёйлей.

³⁴ Фарисейлер буса:

– Жинлени О жинлени башчысыны гючю булан кювалай, – дейлер.

³⁵ Иса бары да шагъарлагъа ва юртлагъа барып айлана. Олардагы синагогларда адамлагъа Аллагъны каламын англата ва Аллагъны гъакимлигини гъакындагы Сююнч Хабарны билдире. О адамланы гъар тюрлю аврувларын ва гъар тюрлю зайыпкыларын сав эте.

³⁶ Жыйылгъан кёп халкъны гёргенде, Исаны олагъа

языгы чыгъа, неге тюгюл олар, кюйчусуз кяалгъан кюйлар йимик, инжинген ва кёмексиз кяалгъан болгъан. ³⁷ О заман Иса якъчыларына:

– Тюшюм кёп, амма ишчилер аз. ³⁸ Шолай болгъанда Озюню тюшюмю жыймагъа ишчилер йиберсин деп тюшюмню Есине тилегиз! – дей.

Он эки элчисине тапшурув

10 Он эки де якъчысын янына чакъырып, олагъа элчилер † деп ат бере. Иса олагъа жинлени кюваламагъа ва гъар аврувну да, гъар зайыпкыны да сав этмеге кюудрат бере. ² Он эки де элчини атлары булардыр: биринчиси Петер деп де айтылагъан Симон булан ону иниси Андрей, Зеведейни уланы Якъуб булан ону иниси Югъан, ³ Филип булан Бартолмай, Тома булан ясакъчы Маттай, Алфайны уланы Якъуб булан Тадай, ⁴ Элинсюер †† деп айтылагъан Симон ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

⁵ Иса бу он эки де якъчысын булай буварып ёлгъа сала:

– Ят халкълагъа элтеген ёллардан юрюмегиз ва самариялыланы шагъарына кирмегиз. ⁶ Инг башлап адашгъан кюйлагъа ошагъан исрайыл халкъыны янына барыгызыз. ⁷ Барагъанда гъар ерде: «Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълаша тура!» – деп билдирегиз.

⁸ Авруйгъанланы сав этигиз, оялгенлени тирилтигиз, яман гён аврувланы тазалагызыз, жинлени кювалагызыз. Тегин тюшгенни тегин беригиз. ⁹ Озюгюз булан не алтын, не гюмюш, не багыр акъча алмагызыз. ¹⁰ Ёлгъа не хуржун, не эки гийим опуракъ, не аякыгийим, не таякъ алмагызыз. Олар ишлейген адамгъа озъ кыыйны учун гъакыгъа тийишлидир.

¹¹ Къайсы шагъаргъа яда юртгъа кирсегиз де, ким лайыкылы экенни ахтарып, шо шагъардан яда юртдан чыкыгъынча, шону уюнде кяалыгызыз.

¹² Уюне кирегенде буса, уйдегилеге: «Уюгюзге яхшылыкъ», – деп гиригиз. ¹³ Эгер лайыкылы буса, о уйдегилеге шо яхшылыкъ болажакъ, эгер лайыкылы болмаса, яхшылыкъ сизге кяайтажакъ.

¹⁴ Сизин кябул этмеген ва сёзлеригизге тынгламагъан уйден яда шагъардан чыкыгъанда, аякларыгыздагы чангны силкип тайдырыгызыз.

¹⁵ Гертисин сёйлеймен сизге: кыыяматгюн Содом булан Гьоморада яшагъан адамланы гялы о шагъардагы адамланыкинден кюолай болажакъ.

¹⁶ Муна, Мен сизин бёрюлени арасына кюйланы йимик йиберемен. Гъасили, йиланлар йимик гъакылылы, гёгюрчюнлер йимик гылласыз болугъуз. ¹⁷ Адамлардан сакъ болугъуз: олар сизин

† Элчи (грекче «апостолос») – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар. †† Элинсюер – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин жамият кюрумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо кюрум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан кютгъармагъа къаст эте болгъан.

тутуп дуванханалагъа бережеклер ва оьзлени синагогларына элтип, къамучу булан туюжеклер.
¹⁸ Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин гъакимлени ва пачаланы янына алып баражакълар. Сиз оланы ва ят халкъланы алдында Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежексиз. ¹⁹ Сизин дувангъа алып баргъанда, нечик ва не сёйлежегигизни гъайын этмегиз. Не сёйлежегигиз сизге шоссгаъат билдирилежек. ²⁰ Неге туююл де, оьзюгюз сёйлемежексиз, сизден таба Атагъызны Ругъу сёйлежек.

²¹ Агъасы инисин, атасы авлетин оьлюмге тарытажакъ. Авлетлери, ата аналарына къаршы чыгъып, оланы оьлтюртежеклер. ²² Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, олар барысы да сизин гёрюп ярамайгъан болажакъ. Ахырына ерли чыдагъан къутгъарылажакъ. ²³ Сизин бир шагъарда гъызарласа, башгъасына къачыгъыз. Гертисин сёйлеймен сизге: сиз Исрайылны шагъарларын айланып битгинче, Мен, Инсанны Уланы, гележекмен.

²⁴ Муталим муаллиминден оьр болмас, къул да оьзюно есинден оьр болмас. ²⁵ Муталимге оьз муаллими йимик, къулгъа да оьз еси йимик болмакълыкъ таманлыкъ эте. Эгер уьй есине Зензевил † деп айта буса, уьюндегилеге не деп де айтмажакъмы?

²⁶ Буса да олардан къоркъмагъыз! Бир яшыртгъын зат да билинмей къалмажакъ, бир сыр да ачылмай къалмажакъ. ²⁷ Къарангылыкъда сизге сёйлейгенимни сиз гюнню ярыгъында сёйлегиз. Къулагъыгъызгъа шыбышлагъанда эшитгенлеригизни къалкъыгъа чыгъып къычырып айтыгъыз. ²⁸ Чархын оьлтюррегенлерден, амма жанын оьлтюрюп болмайгъанлардан къоркъмагъыз. Янгыз жанын да, чархын да жагъаннемге салып ёкъ этмеге болагъан къудраты булангъы Аллагъдан къоркъугъуз! ²⁹ Эки жымчыкъ бир багъыр акъчагъа сатылмаймы? Кёклердеги Атагъыздан изну болмай туруп, жымчыкъланы бириси де ерге тюшмес. ³⁰ Сизин буса башыгъыздагъы бары да туюклеригиз саналгъан. ³¹ Къоркъмагъыз! Бары да жымчыкълардан сиз хыйлы артыкъсыз.

³² Инсанланы алдында Магъа ачыкъдан ачыкъ мюкюрлюк этген гъар кимге кёклердеги Атамны алдында Мен де шотай мюкюрлюк этежекмен. ³³ Инсанланы алдында Мени инкар этген гъар кимни кёклердеги Атамны алдында Мен де инкар этежекмен.

Парахатлыкъ туююл – къылыч

³⁴ – Мен бу дюньягъа парахатлыкъ алып гелген деп ойлашмагъыз. Мен парахатлыкъ туююл, къылыч алып гелгенмен.

³⁵ Уланын – атасындан, къызын – анасындан, гелинин къайнанасындан айырмагъа гелгенмен.

† Зензевил – иблисге айтылагъан атлардан бириси.

³⁶ Уьюндегилери адамны душманлары болажакъ.

³⁷ Атасын яда анасын Менден артыкъ сюеген адам Магъа лайыкълы туююлдюр. Уланын яда къызын Менден артыкъ сюеген адам да Магъа лайыкълы туююлдюр. ³⁸ Оьзюню хачын †† да гётерип, Мени артыма тюшмейген адам Магъа лайыкълы туююлдюр. ³⁹ Ким оьзюню жанын къутгъармагъа айланса, о ону тас этер. Ким Мени учун оьзюню жанын тас этсе, о ону къутгъарар.

⁴⁰ Сизин къабул этеген Мени де къабул этер. Мени къабул этеген буса Мени йиберген Атамны да къабул этер. ⁴¹ Пайхаммарны пайхаммар деп къабул этеген гиши шо пайхаммар йимик тийишлисин алажакъ. Муьмин адамны муьмин деп къабул этеген гиши шо муьмин адам йимик тийишлисин алажакъ. ⁴² Мени якъчыым экени саялы, бу гиччилерден бирин янгыз сувукъ сув берип ичирген гъар ким, Гертисин сёйлеймен сизге, тийишлисин алажакъ.

Иса ва Ягъия пайхаммар

11 Он эки де якъчысына насигъат берип битгенден сонг, башгъа шагъарларда Сююнч Хабарны билдирмек учун, Иса ондан гете.

²⁻³ Туснакъдагъы Ягъия, Месигъни ишлерини гъакъында эшитип, якъчыларын Огъар:

– Гелмеге герекли Сенмисен яда биз башгъасын гёзлейикми? – деп сорамагъа йибере.

⁴ Иса да олагъа булай жавап бере:

– Барып, эшитген ва гёрген затларыгъызны Ягъиягъа айтыгъыз: ⁵ Сокъурлар гёз ачалар, акъсакълар юрюйлер, яман гён аврувлулар сав болалар, сангыравлар эшителер, оьлюлер тирилелер ва пакъырлагъа Сююнч Хабар билдириле. ⁶ Насиплидир Магъа шеклик этмейген.

⁷ Олар гетгенде, Иса халкъгъа Ягъияны гъакъында айтмагъа башлай:

– Дангылгъа не гёрмеге деп баргъан эдигиз? Ел чайкъайгъан бир къамушну гёрмегеми? ⁸ Дагъы кимни гёрмеге баргъан эдигиз дагъы? Тизив опуракълар гийген адамны гёрмегеми? Тизив опуракълар гиегенлер пачаланы къалаларында болалар. ⁹ Кимни гёрмеге деп баргъан эдигиз? Пайхаммарны гёрмегеми? Дюр! Сизге айтаман: сиз гёрген адам пайхаммардан да уллудур. ¹⁰ Ягъия пайхаммарны гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сени алдынга Оьзюмню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгуну гъазирлежек.

¹¹ Гертисин сёйлеймен сизге: инсанланы арасында Ягъиядан оьр болуп дагъы бирев де ёкъдур, амма Аллагъны гъакимлигини туююндегилени инг гиччиси де ондан уллудур.

†† Оьлюм дуван гесилген адам оьлтюрюлеген ерге ерли хачын оьзю гётерип юрюй болгъан. Бу аятда «хачын гётермек» деген сёз тагъым гёчом маънасында къоллангъан. Сёзлюкге де къара.

¹² Ягъия арагъа чыкъгъан гюнлерден тутуп гъалиге ерли Аллагъны гъакимлигине къаршы ябушув юрюле. Гючлюлер буса ону гюч булан елемеге къаст этелер †. ¹³ Неге тюгюл де, бары да пайхаммарлар да, бютюн Мусаны Къануну да Ягъия арагъа чыкъгъанча не болмагъа тарыгъы гъакъында алданокъ билдире эди. ¹⁴ Эгер де сиз шо алданокъ билдирилген затланы къабул этмеге рази бусагъыз, гелмеге герекли болгъан Илияс да Ягъия оъзюдор. ¹⁵ Къулакълары барлар эшитсинлер!

¹⁶⁻¹⁷ Бу наслуну адамларын Мен ким булан тенглешдирейим? Олар майданларда олтуруп, ёлдашларына: «Биз сизге зурнай сокъдукъ, сиз буса бийимедигиз. Биз сизге мунглу йырлар йырладыкъ, сиз буса тюнюнюп йыламадыгъыз», – дейген яшлагъа ошайлар. ¹⁸ Ягъия гелгенде, ораза тутду ва чагъыр ичмеди, амма адамлар: «О жинли адам», – деп айтдылар. ¹⁹ Мен, Инсанны Уланы, гелгенде, ашама да ашадым, ичме де ичдим. Адамлар буса: «Къарагъыз, ашама да, чагъыр ичме де сюеген адам, ясакъчыланы да, гюнагълыланы да къурдашы!» – деп айтдылар. Амма Аллагъны гъакъылыны гертилиги ону ёлуна тюшгенлени ишлеринде гёрюнедир.

Товба этмеген шагъарлар

²⁰ Сонг Иса Оъзю бир хыйлы аламатлар гёрсетген шагъарланы халкълары товба этмегени саялы, олагъа айып этмеге башлай.

²¹ – Адаршай сагъа, гъей Гьоразин! Адаршай сагъа, гъей Байтсайда! Эгер сизде болгъан аламатлар Сурда ва Сайданда болгъан эди буса, олар тезокъ товба этер эди. Шону гёрсетмек учун, кирлер де гийип, кюлню ичинде олтурар эди. ²² Амма сизге айтаман: къыяматгюн Сурда ва Сайданда яшайгъан адамланы гъалы сизинкиден къолай болажакъ. ²³ Сен де, Капернагъум, кёклеге ерли гётерилежекмен деп эсинге гелеми? Сен жагъаннемге ерли тёбен тюшюрюлежексен. Неге тюгюл де, сенде болгъан аламатлар Содомда болгъан эди буса, о бугюнге ерли сакъланар эди. ²⁴ Шо саялы сагъа айтаман: къыяматгюн Содомда яшагъан адамланы гъалы сеникиден къолай болажакъ!

Иса береген яллыкъ

²⁵ Шо заман Иса булай дей:

– Гъей кёкню де, ерни де Раббиси болгъан Атам! Бу затланы гъакъыллылардан ва англавулардан яшырып, яшлагъа ачгъанынг саялы, Сагъа шюкюр этемен. ²⁶ Дюр, Атам! Сени сюегенинг де тап шолай эди.

²⁷ Атам Магъа бары да затны инанып тапшурду. Атадан башгъа гъеч бирев Уланын танымас. Атаны

† Бу аятны «Аллагъны гъакимлигине къаршы ябушув юрюле» деген гесеги грек тилден булай таржума этилмеге де бола: «Аллагъны гъакимлиги оъзюне къаныгъывлу кюйде ёл сала» яда «Аллагъны гъакимлигин бары да гюч булан ала».

да Уланындан ва Уланы ону оъзюне аян этмеге сюеген гишиден къайры бирев де танымас.

²⁸ Гъей бары да къавшалгъанлар ва юклери авур болгъанлар! Мени яныма гелигиз, Мен сизге яллыкъ берермен! ²⁹ Мен егилген боюнсаны, Менден алып, оъзюгюз егилигиз. Мен сизин юрютейим. Неге тюгюл де, Мен юваш хасиятлыман, ачыкъ гёнгюллюмен, сиз де жанларыгъызгъа яллыкъ табарсыз. ³⁰ Мен сизге къоягъан боюнсам енгил чи, сизин уъстюгюзге салагъан югюм де авур тюгюл чю.

Месигъ ва сонгюгюн

12 Шо заман сонгюгюн †† Иса ашлыкъ чачылгъан авлакъдан оътюп бара болгъан. Ону якъчылары, ач болуп, будай башланы юлкюп ашамагъа башлайлар. ² Фарисейлер шону гёрюп, Огъар:

– Гёремисен, Сени якъчыларынг сонгюгюн гъарам затны этелер, – дейлер.

³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Оъзю де, ону булангъылар да ач болгъан заманда Давут этген затны гъакъында сиз охумагъанмысыз? ⁴ Аллагъны уьконе гиргенде, о не оъзюне, не оъзю булан бирче болгъанлагъа ашама гъарам этилген, янгыз дин къуллукъчулар учун гъалал этилген экмеклени ашагъан. ⁵ Яда дин къуллукъчулар, сонгюгюнлер ибадатханада оъзлени къуллугъун этсе, олар гюнагълы болмайгъаны гъакъда Къанунда язылгъанны сиз охумагъанмысыз? ⁶ Сизге айтаман: гъали мундагъысы ибадатханадан да уллудур! ⁷ Эгер сиз «Мен къурбанны тюгюл, рагъмуну сюемен» деген сёзлени маънасын биле эдигиз буса, гюнагъсыз адамланы гюнагъламас эдигиз. ⁸ Неге тюгюл де, Мен, Инсанны Уланы, сонгюгюнню де уъстюндеги гъакиммендир.

Къолу къуругъан адамны сав болуву

⁹ Ондан гетип, Иса синагогъа геле. ¹⁰ Онда къолу къуругъан бир адам болгъан. Исаны айыпламакъ учун, фарисейлер Огъар:

– Сонгюгюнлер аврувланы сав этмеге яраймы? – деп сорай.

¹¹ Иса олагъа булай дей:

– Эгер биригизни биргине бир къоюгъуз бар буса, о да сонгюгюн къуюгъа тюшюп къалса, къайсыгъыз ону тутуп чыгъармай къояр эдигиз? ¹² Къойдан эсе инсан нечакъы артыкъдыр! Шолай болгъанда, сонгюгюнлер де яхшылыкъ этмеге ярар.

¹³ Сонг Иса о адамгъа:

– Къолунгуну узат, – дей.

О да узата. Бириси къолу йимик, о да сав болуп къала. ¹⁴ Фарисейлер буса, къыргъа чыгъып, Исаны

†† Сонгюгюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оъзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкге де къара.

оьлтюрмек учун, Огъар къаршы бир питне къуралар.

Аллагъ сайлагъан къуллукъчу

¹⁵ Амма шону билип, Иса ондан гете. Ону арты булан кѣп халкъ да гете. Иса авруйгъанланы барын да сав эте. ¹⁶ Иса олагъа Оьзюню гъакъында башгъалагъа билдирмесин деп бувара. ¹⁷ Ешай пайхаммардан таба айтылгъан булай сѣзлер яшавгъа чыгъа:

¹⁸ Будур Мени сайлангъан, Мен Оьзюню сюеген къулум. О Мени жанымны къуванчыдыр. Ругъумну Огъар бережекмен.

О бары да халкълагъа Аллагъны адиллиги етише турагъаны гъакъда билдирежек.

¹⁹ О не эришмежек, не къычырмажакъ, бирев де орамларда Ону сесин эшитмежек.

²⁰ Адиллик уьстюн болмай туруп, О иелген къамушну да сындырмажакъ, сѣне турагъан мелтени де сѣндюрмежек.

²¹ Халкълар оьзлени умутларын Ону аты булан байлавлу этежеклер.

Иса ва Зензевил

²² Сонг Исаны янына сокъур ва тилсиз жинли адамны алып гелелер. Иса ону сав эте. Шо адам гѣрмеге ва сѣйлемеге башлай. ²³ Бары да адамлар бек гъайран болуп:

– Бу Давутну Наслусу сама тьогюлмю? – деп сораилар.

²⁴ Фарисейлер муну эшитгенде:

– Жинлени О жинлени башчысы болгъан Зензевилни гючю булан къувалай, – деп сѣйлейлер.

²⁵ Иса буса, фарисейлер не ойлашагъанны билип, олагъа булай дей:

– Ичинде душманлыкъ болуп ярплашгъан гъар къайсы пачалыкъ да бузулмай къалмас. Ичинде душманлыкъ болуп ярплашгъан бир шагъар яда уьй бирикмес. ²⁶ Эгер иблис иблисни къувалай эди буса, о оьзюне оьзю къаршы чыгъагъан болур эди. Шолай болгъанда, ону пачалыгъы бузулмай нечик сакъланыр? ²⁷ Эгер Мен жинлени Зензевилни гючю булан къувалай бусам, сизин якъчыларыгъыз оланы кимни гючю булан къувалай дагъы? Шогъар гѣре сизге дуванны якъчыларыгъыз эте турсун.

²⁸ Эгер де Мен жинлени Аллагъны Ругъу булан къувалай бусам, шо Аллагъны гъакимлигини бир белгисидир. ²⁹ Бир адам, оьзюнден гючлю башгъа биревню уьюне гирип, ону малын нечик урламагъа болур? Бир алдын къуватлы гишини

къолун бутун байласа, янгыз шо заман ону уьюн урламагъа болур.

³⁰ Мени булан тьогюллер Магъа къаршылардыр, Мени булан жыймайгъанлар ягъанлардыр.

³¹ Шону учун сизге айтаман: инсанланы бары да гюнагълары да, капирлик де гечилежек. Амма Аллагъны Ругъуна къаршы этилген капирлиги гечилмес. ³² Инсанны Уланына къаршы капир сѣз сѣйлеген гишиден гечилежек. Аллагъны Ругъуна капир сѣйлегенден не бу дюньяда, не гележекде гечилмес.

³³ Сиз яхшы терекге ва ону емишине яхшы деп яда яман терекге ва ону емишине яман деп айтмагъа тарыкъсыз. Неге тьогюл де, терек емишине къарап танылыр. ³⁴ Гъей йыланны балалары! Оьзюгюз яман да бола туруп, яхшы затланы нечик сѣйлемеге боласыз! Неге тьогюл де, юрекде бар зат тилинден таба чыгъар. ³⁵ Яхшы адам юрегини яхшы хазнасындан яхшы затлар чыгъарыр. Яман адам буса юрегини яман хазнасындан яман затлар чыгъарыр. ³⁶ Сизге айтаман чы: гъар ойлашмай айтгъан сѣзю учун инсанлар къыяматгюн жавап бережеклер. ³⁷ Неге тьогюл де, Аллагъ сен айыплы экенингни яда айыпсыз экенингни оьзюнгю сѣзлеринг булан токъташдыражакъ.

Юнус пайхаммарны аламаты

³⁸ Шо заман дин алимлерден ва фарисейлерден бирлери:

– Устаз! Сенден бир алакат гѣрме сюер эдик, – дейлер.

³⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Бу гъалиги яман, имансыз наслу алакат гѣрмеге сюе! Огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алакат гѣрсетилмес. ⁴⁰ Юнус уьч гече, уьч гюн хортманы къарнында къалгъаны йимик, Мен де, Инсанны Уланы, уьч гече, уьч гюн ерни къарнында къалажакъман. ⁴¹ Къыяматгюн ниневиялы адамлар, гъалиги наслу булан туруп йиберип, о наслуну айыплажакълар. Неге тьогюл де, Юнусну сѣйлевюнден сонг олар товба этгенлер. Гъали буса Юнусдан да уллусу мундадыр.

⁴² Шебаны пача къатыны, къыяматгюн туруп йиберип, бу наслуну айыплажакъ, неге тьогюл о, Сулайманны гъакъыллы сѣзлерине тынгламакъ учун, дюньяны бир къырыындан гелген. Гъали буса Сулаймандан да уллусу мундадыр!

⁴³ Адамны ичинден чыкъгъан сонг, жин къургъакъ дангылларда айлана, оьзюне сыйынма ер ахтара, амма тапмай. ⁴⁴ Сонг о: «Мен чыкъгъан уьюме къайтып бараман», – дей. Къайтып гелгенде буса, уьйню бош, сибирилип, жыйылып таба.

⁴⁵ Сонг о барып оьзюнден де яман дагъы да етти жинни алып гелип, адамны ичине гирип яшай. Натихада, адамны гъалы алдын болгъандан да бузукъ бола. Бу яман наслуну адамларына да лап шолай болажакъ!

Исаны анасы ва инилери

⁴⁶ Иса халкъгъа шолай сёйлеп турагъанда, Ону булан сёйлемеге сююп, анасы ва инилери гелип, къырда токътайлар. ⁴⁷ Бирев гелип, Исагъа:

– Сени булан сёйлеме сююп, ананг да, инилеринг де гелип, къырда токътап туралар, – дей.

⁴⁸ Иса шону айтгъан адамгъа:

– Мени анам кимдир, Мени инилерим кимлердир? – дей.

⁴⁹ Къолу булан якъчыларын гёрсетип:

– Мени анам ва инилерим муна булардыр. ⁵⁰ Ким кёклердеги Атамны суйгенин эте буса, шо Мени иним де, къызардашым да, анам да дюрдюр, – дей.

Чачывчуну гъакъында

13 Шо гюн Иса, уйден чыгып, кёлню ягъасына барып олтура. ² Ону янына кёп халкъ жыйыла, шо саялы Огъар къайыкъгъа минип олтурмагъа тюше. Къалгъан халкъ кёлню ягъасында токътай.

³ Иса олагъа, масаллар булан хыйлы затланы уйрете туруп, булай дей:

– Муна, чачывчу чачмагъа чыгъа. ⁴ О чачагъанда, урлукъланы бирлери ёл ягъагъа тюше. Къушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁵ Бирлери, топурагъы аз ташкъатыш ерге тюшюп, узакъ къалмай чыгъа, неге тююл онда топуракъны къатлаву сай. ⁶ Гюн чыкъгъанда оьсюмлюклер сёнюп къала. Тамуру терен болмагъангъа гёре, олар къуруп къала. ⁷ Бирлери тегенекликге тюше. Тегенеклер оьсюп, урлукъланы оьсме къоймай, янча. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше. Оланы да бирлери юз, оьзгелери алтмыш, башгъалары буса отуз керен артыкъ тюшюм бере.

⁹ Къулакълары барлар эшитсинлер!

¹⁰ Якъчылары ювукълашып, Исагъа:

– Неге олагъа масаллар булан сёйлейсен? – деп сорайлар.

¹¹ Иса булай жавап бере:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын сизге билмеге гюч берилген, олагъа буса берилмеген. ¹² Кимники бар буса, огъар дагъы да берилип, онуки артдырылажакъ. Кимники ёкъ буса, барлары да алынажакъ. ¹³ Мен олагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби – олар тынглап туражакълар, амма англамажакълар, къарап туражакълар, амма гёрмежеклер. ¹⁴ Ешай пайхаммарны айтгъан булай сёзлери олардан таба яшавгъа чыгъа:

Сиз тынглап туражакъсыз, амма англамажакъсыз; къарап туражакъсыз, амма гёрмежексиз.

¹⁵ Неге тююл де, бу халкъны юреги ташгъа дёнген, оланы къулакълары гъаран эшите, олар гёзлерин де юмгъанлар.

Ёгъесе, гёзлери булан гёрер эди, къулакълары булан эшитер эди, юреги булан англар эди, Магъа багъар эди, Мен де

оланы сав этер эдим.

¹⁶ Сизин гёзлеригиз насиплидир – олар гёрелер, къулакъларыгъыз да насиплидир – олар эшителер. ¹⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: кёп пайхаммарлар ва муьмин адамлар сиз гёреген затланы гёрмеге суйгенлер, тек гёрмегенлер, сиз эшитеген затланы эшитмеге суйгенлер, тек эшитмегенлер.

¹⁸ Энни сиз чачывчуну гъакъындагъы масалны маънасына тынглагъыз. ¹⁹ Бирев, Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы каламны эшитип, ону англамаса, иблис гелип йиберип, ону юрегине чачылгъан урлукъланы урлап къачар. Шо адам ёл ягъагъа чачылгъан урлукълагъа ошар.

²⁰ Ташкъатыш ерге чачылгъаны буса, каламны эшитип, ону сююнч булан шо гъазиринде къабул этеген адамдыр. ²¹ Ону тамуру ёкъдур, шо саялы о бираз замангъа инанар. Амма калам учун къыйынлыкъгъа яда гъызарлавгъа тарыса, о шоссагъат иманындан таяр. ²² Тегенекли ерге чачылгъанлары буса каламны эшитеген адамдыр, амма бу дюньяны къайгысы ва байлыкъгъа дамагъкарлыкъ сёзню сёндюрер, о да асувсуз болар. ²³ Берекетли топуракъгъа чачылгъаны каламны эшитеген ва англайгъан адамдыр. О яхшы тюшюм гелтирер, бириси юз, оьзгеси алтмыш, башгъасы буса отуз керен артыкъ тюшюм гелтирер.

Чёп отланы гъакъында

²⁴ Иса олагъа башгъа бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги оьсюню авлагъына яхшы урлукъ чачагъан бир адамгъа ошайдыр. ²⁵ Гече адамлар юхлама ятгъанда, ону душманы гелип, о чачгъан будайны арасына чёп отлар чачып гете. ²⁶ Будай оьсюп башкъусгъанда, оланы арасында чёп отлар да оьсюп гёрюне. ²⁷ Уьй есини къуллаары гелип, огъар: «Бийибиз, сен авлагъынга яхшы урлукъ сама чачгъанмы эдинг? Мунда мунчакъы чёп отлар къайдан гелген?» – деп сорай. ²⁸ О да къуллагъа: «Бу ишни душманым этгендир», – дей. Къуллаары да огъар: «Сюе бусанг, биз барып, шо отланы юлкзуп тайдырайыкъ», – дейлер. ²⁹ О да: «Тарыкъ тююл, чёпню юлкзубыз деп, огъар къошуп будайны да юлкзуп къоярсыз. ³⁰ Оргъунча, экисин де бирче оьсюп турмагъа къоюгъуз. Оракъны заманы етишгенде, оракъчылагъа: Бир башлап чёпню жыйып алып, кюлтелер этип байлагъыз, сонг оланы яллатарсыз, будайны буса жыйып мени беженлериме тегерсиз», – деп айтарман.

Гиччинева урлукъну ва маяны гъакъындагы масаллар

³¹ Иса олагъа бирдагы бир масал айта:
– Аллагъны гъакимлиги оъзюню авлагъына гиччинева урлукъ чачгъан адамгъа ошайдыр. ³² Шо урлукъ бары да урлукълардан инг де гиччиси, оъсген заманда буса, бары да оъсюмлюклерден бек оъсюп, терек йимик бола. Къушлар, учуп гелип, ону бутакъларыны уъстюнде уялар тигелер.

³³ Иса олагъа башгъа бир масал айта:
– Аллагъны гъакимлиги бир къатынгиши уъч оълчев унну ичине къошгъан бир увуч маягъа ошайдыр. Шо бары да хамурну гѣпюрте.

³⁴ Иса буланы барын да халкъгъа масаллар булан айта. Масалсыз олагъа гъеч бир зат да айтмай.

³⁵ Пайхаммардан таба айтылгъан булай сѣзлер яшавгъа чыгъа:

Мен олагъа масаллар булан сѣйлежекмен.

Мен олагъа дюнья яралгъандан берли яшырылып къалып

тургъан затланы билдирежекмен.

Чѣп отланы гъакъындагы масалны баяны

³⁶ Сонг халкъны йиберип, Иса уйге къайта. Якъчылары Огъар ювукъ барып:

– Авлакъдагы чѣп отланы гъакъындагы масалны бизге англат, – дей.

³⁷ Иса олагъа булай жавап бере:

– Яхшы урлукъну чачгъан Инсанны Уланыдыр.

³⁸ Авлакъ демек дюньядыр. Яхшы урлукъ демек Аллагъны гъакимлигини тубюндегилердир. Чѣп отлар демек иблисни адамларыдыр. ³⁹ Оланы чачгъан душман иблисдир. Оракъ заман дюньяны ахырыдыр. Оракъчылар буса малайиклердир.

⁴⁰ Чѣп отланы жыйып, от салып яллатагъанда йимик, бу дюньяны ахырында да шолай болажакъ.

⁴¹ Инсанны Уланы малайиклерин йибережек, олар да адамланы гюнагъ ишлер этдирегенлени де, яманлыкъ этегенлени де барын да дюнъядан жыяжакълар, ⁴² оланы яллайгъан отгъа ташлажакълар. Онда йылав яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ. ⁴³ О заман муъминлер Атасыны гъакимлигини тубюнде гюнеш йимик шавлаланып къалажакълар. Къулакълары барлар эшитсинлер!

Яшырылгъан хазнаны ва багъалы жавгъарланы гъакъында

⁴⁴ – Аллагъны гъакимлиги авлакъда яшырылгъан бир хазнагъа ошайдыр. Бирев ону табып, къайтарып басдырып къоя. О шондан бек сююнуп, барып бар чакъы затын да сатып, шо авлакъны оъзюне сатып ала.

⁴⁵ Дагы да Аллагъны гъакимлиги яхшы жавгъарлар излейген бир савдюгерчиге ошайдыр.

⁴⁶ О бек багъалы бир жавгъарны таба. Оъзюню бары да затын сатып, шону сатып ала.

Балыкъ тутагъан торну гъакъында

⁴⁷ – Дагы да Аллагъны гъакимлиги кѣлге ташланып ондан гъар тюрлю балыкълар тутгъан бир торгъа ошайдыр. ⁴⁸ Тор балыкъдан толгъан заманда ону ягъагъа чыгъаралар. Сонг балыкъчылар олтуруп, яхшыларын сайлап, земгиллеге салалар, яманларын буса ари ташлайлар. ⁴⁹ Дюньяны ахырында да шолай болажакъ. Малайиклер гелип, муъминлени арасындан яманланы айырып алып тайдыражакълар. ⁵⁰ Малайиклер оланы яллайгъан отгъа ташлажакълар. Онда йылав яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ.

⁵¹ Иса олагъа:

– Буланы барын да сиз англадыгъызмы? – деп сорай.

– Англадыкъ, – деп жавап бере олар.

⁵² О да якъчыларына:

– Шолайлыкъда, Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшген гъар дин алим оъзюню гъамарындан янгы ва эски затланы чыгъарагъан уй есине ошайдыр, – дей.

Пайхаммарны оъз ватанында абуру болмас

⁵³ Бу масалланы айтып битген сонг, Иса ондан гете. ⁵⁴ Оъзюню шагъарына гелип, синагогда адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Бек гъайранлыкъ этип, олар булай сорайлар:

– Бу Адамгъа булай гъакъыл, муъжизатлар гѣрсетмеге булай къудрат къайдан гелген? ⁵⁵ Бу агъач устаны уланы тюгюлмю? Ону анасыны аты Мариям тюгюлмю? Инилери Якъуб, Юсуп, Симон ва Ягъуда тюгюлмю? ⁵⁶ Ону бары да къызардашлары мунда, бизин арабызда, яшамаймы? Бу затлар бары да Огъар къайдан гелген?

⁵⁷ Олар да Исагъа абур этмеген. Шо заман Иса олагъа:

– Пайхаммарны бары да ерлерде абуру болар, янгыз оъз ватанында да, оъз уьюнде де ону абуру болмас, – дей.

⁵⁸ Шагъардагыланы иманы ёкъ саялы, Иса онда кѣп аламатлар гѣрсетип болмай.

Ягъияны оълюмю

14 Шо заман Исаны гъакъындагы хабарлар Гъирод гъакимге етише. ² О къуллукъчуларына:

– Оланы этеген Ягъиядыр. О оълюп тирилген, шо саялы да Ону шо аламатланы этмеге къудраты бар, – дей.

³⁴ Ягъия Гъиродгъа: «Сагъа агъанг Филиппи алдынгы къатыны Гъиродияда булан уйленмеге ярамай», – деп бир нече керенлер айтгъан болгъан. Гъиродияда себеп болуп, Гъирод, Ягъияны

тутуп бугъавлап, туснакъгъа салмагъа буйрукъ берген. ⁵ Гъирод Ягъияны оьлтюрмеге де суйген. Амма халкъдан къоркъгъан, неге туюл де халкъ ону пайхаммар деп гъисап эте болгъан.

⁶ Гъиродну тувгъан гюнюн белгилейген заманда Гъиродияданы къызы ортагъа чыгъып бийиген. Шо Гъиродну бек хошуна гелген. ⁷ Шогъар гёре о къыз не зат тилесе де бережекге ант этген. ⁸ О да анасы айтгъангъа тынглап: «Магъа буссагъат тепсиге салып, Ягъия пайхаммарны башын гелтир», – деген. ⁹ Пача пашман болгъан. Амма къонакъланы алдында ант этгени саялы, о шо тилевню кютмеге буюргъан. ¹⁰ Жаллатны йибери, туснакъдагъы Ягъияны башын гесдирген. ¹¹ Ону башын тепсиге салып гелтирип, къызгъа берген. Къыз да ону элтип анасына берген. ¹² Ягъияны якъчылары гелип, сюегин алып, ону гёмгенлер. Сонг барып о гъакъда Исагъа хабар бергенлер.

Беш минг адамны тойдурув

¹³ Шону эшитгенде, Иса къайыкъгъа да минип, янгыз къалмакъ учун, ондан бир чет ерге гете. Бу хабарны эшитген халкъ буса, шагъарлардан чыгъып, Ону артындан яв гете. ¹⁴ Къайыкъдан ягъагъа чыкъгъанда, Иса бир кёп адамланы гёре. Адамлагъа языгъы чыгъып, Иса оланы авруйгъанларын сав эте.

¹⁵ Ахшам болгъанда, якъчылары Ону янына гелип:

– Бу чет ер де дюр, геч де болгъан. Халкъны къайтар, айланадагъы юртлагъа барып, оьзлеге ашамагъа зат алсынлар, – дейлер.

¹⁶ Амма Иса олагъа:

– Олагъа гетмеге тарыкъ туюл, олагъа ашама затны сиз беригиз, – дей.

¹⁷ – Бизин мунда янгыз беш экмегибиз де, эки балыгъыбыз да туюл ёкъ, – деп жавап берелер якъчылары.

¹⁸ Иса булай дей:

– Оланы мунда Магъа алып гелтиригиз. ¹⁹ Иса халкъгъа отну устьюнде олтурмагъа буюра. О беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкге багъып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг, сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ²⁰ Барысы да ашап тоялар. Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни толтуралар. ²¹ Ашайгъанлар буса, къатынлардан да, яшлардан да къайры, беш мингге ювукъ адам болгъан.

Иса сувну устью булан юрюй

²² Иса шоссагъат, халкъны йибергинче, якъчыларына, къайыкъгъа минип, Оьзюнден алда кёлню бириси ягъына чыгъып турмагъа буюра. ²³ Халкъны йибергенден сонг, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа. Ахшам болгъанда да онда янгыз къала. ²⁴ Къайыкъ ягъадан арекде бола. Ону

толкъунлар чайкъай, неге туюл огъар къаршы гючлю ел эше.

²⁵ Танг къатгъынча Иса, кёлню устью булан юрюп, якъчыларыны янына бара. ²⁶ Кёлню устью булан юрюп гелегинин гёргенде, якъчылары адап къалалар. Къоркъмакълыкъдан:

– Бу бир сюлдюрдюр, – деп къычырып йиберелер.

²⁷ О буса шоссагъат олагъа булай дей:

– Гъалекленмегиз! Менмен! Къоркъмагъыз!

²⁸ Шо заман Огъар Петер:

– Я Раббим! Эгер Сен бусанг, сувну устью булан юрюп, Сени янынга гелмеге магъа да буйрукъ эт, – дей.

²⁹ – Гел, – дей Иса.

Петер, къайыкъдан чыгъып, Исаны янына бармакъ учун, сувну устью булан юрюй. ³⁰ Тек гючлю елни гёргенде, къоркъа. Батмагъа башлагъанда:

– Я Раббим! Мени къутгъар! – деп къычырып йибере.

³¹ Иса, шоссагъат къолун узатып, Петерни тутуп, огъар:

– Гъей имандан языкъ! Неге шеклик этдинг? – деп сорай.

³² Олар къайыкъгъа минген заманда ел сел бола.

³³ Къайыкъдагъы якъчылары буса:

– Сен гертиден де Аллагъны Уланысан, – деп, ювугъуна барып, Исагъа сужда этелер.

Генисарет деген ерде аврувланы сав этив

³⁴ Кёлню бириси ягъасына чыкъгъан сонг, олар Генисаретге баралар. ³⁵ О ерни адамлары Исаны таныгъанда, бютюн айлана якълагъа хабар яялар. Ону янына бары да аврувланы гелтирелер.

³⁶ Аврувлар да, янгыз Оьзюню опурагъыны этегине сама бир тиймеге къойсун деп, Исагъа ялбаралар. Тийгенлени барысы да сав болалар.

Ата бабаларыбызны адатлары

15 Шо заман Ерусалимден бир бир фарисейлер ва дин алимлери Исаны янына гелип:

² – Сени якъчыларынг ата бабаларыбызны адатларын неге бузалар? Аш ашайгъанда къолларын жувмайлар, – дейлер.

³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз де оьзюгюзню адатларыгъыз саялы Аллагъны буйругъун неге бузасыз? ⁴ Аллагъ: «Атанга да, ананга да гьюрмет эт» ва: «Атасына яда анасына яман сёйлейген адам оьлюмге тарылма герек», – деп буюргъан. ⁵ Сиз буса атасына яда анасына: «Менден кёмек къаравулламагъыз. Мен сизге берме болагъан чакъы затымны Аллагъгъа къурбан этип бергенмен», – деп айтма ярай дейсиз. ⁶ Атасына яда анасына гьюрмет этмесе де ярай деп айтасыз. Шолайлыкъда, адатыгъыз саялы Аллагъны буйругъун оьзюгюз бузасыз. ⁷ Гъей экиюзлюлер! Ешай пайхаммар сизин

гъакъыгъыздан алданокъ не яхшы айтгъан дагъы:

⁸ Бу халкъ Магъа авзу булан гъюрмет эте, амма оланы юректери Менден йыракъда.

⁹ Олар этеген ибадат негъакъ:

олар Мени насигъатларыма тюгюл, инсанлар ойлашып

чыгъаргъан насигъатлагъа уыйрете.

¹⁰ Янына халкъны чакъырып, Иса булай дей:

– Тынглагъыз, англама да къарагъыз: ¹¹ инсанны мурдар этеген авзуна гиреген зат тюгюл, ону мурдар этеген авзундан чыгъагъан сёзлеридир.

¹² Шо заман, якъчылары гелип, Огъар:

– Сени сёзлерингни эшитгенде, фарисейлени хатири къалгъанны билемисен? – деп сорайлар.

¹³ – Кёклердеги Атам орнатмагъан гъар бир оьсюмлюк тамуру булан чыгъарылып алынажакъ.

¹⁴ Оланы къоюгъуз! Олар сокъурланы башын тутгъан сокъурлар. Эгер сокъурну башын сокъур тутса, экевю де чунгургъа тюшюп гетер, – деп жавап бере Иса.

¹⁵ – Бизге бу масалны маънасын англат, – дей Петер Огъар.

¹⁶ Иса булай дей:

– Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз?

¹⁷ Инсанны авзундан таба гиреген бары да зат, къарнына барып, сонг ондан таба къыргъа чыгъагъанны да англамаймысыз? ¹⁸ Инсанны мурдар этеген ону авзундан, юрегинден чыгъагъан сёзлеридир. ¹⁹ Неге тюгюл де, инсанны юрегинден чыгъагъан яман хыяллар оьлтюрювге, зинагъа, пасатлыкъгъа, уругъа, ялгъан шагъатлыкъгъа, капир сёзлени айтывгъа гелтире. ²⁰ Инсанны мурдар этеген затлар шолардыр. Жувулмагъан къоллар булан ашамакъ инсанны мурдар этмес.

Гъананлы къатынны иманы

²¹ Иса ондан Сур булан Сайдан якълагъа чыгъып гете. ²² Шо ерлерде яшап турагъан гъананлы † бир къатын, Ону янына гелип:

– Я Раббим, гъей Сен Давутну Наслусу! Магъа бир рагъму эт. Къызым жинли болуп, бек азап чегип тура, – деп ялбарып тилей.

²³ Иса огъар гъеч бир сёз де жавап бермей. Якъчылары, ону янына гелип:

– Шо къатынгъа гет деп айт. Къычыра туруп, артыбыздан айрылмай чы, – деп тилейлер.

²⁴ – Мен янгыз адашгъан къойлагъа ошагъан исрайыл халкъны янына йиберилгенмен, – деп жавап бере О.

²⁵ Къатын буса, ювугъуна гелип:

– Я Раббим! Магъа бир кёмек эт! – деп, Ону алдында къапланып ята.

²⁶ – Яшланы ашын алып, итлеге бермек тюз тюгюл, – деп жавап бере Иса.

²⁷ – Я Раббим! Итлер де есилерини тепсисинден тюшген аш увакъланы ашай чы, – дей къатын.

²⁸ Шо заман Иса огъар:

– Гъей къатын! Сени иманынг уллу. Сагъа сен сюеген кюйде болсун дагъы, – деп жавап бере. Шоссагъатына ону къызы сав болуп къала.

Дёрт минг адамны тойдурув

²⁹ Ондан чыгъып, Иса Галилея кёлню ягъасына геле. Тавгъа чыгъып, онда олтура. ³⁰ Ону янына бир кёп халкъ геле. Халкъ акъсакъланы, сокъурланы, тилсизлени, сакъатланы, хыйлы оьзгелени де алып геле. Оланы Исаны алдында ятдырып салалар. Иса да оланы сав эте. ³¹ Тилсизлени сёйлейгенин, сакъатланы сав болгъанын, акъсакъланы юрюйгенин, сокъурланы гёрегенин гёрген заманда, халкъ гъайранлыкъ этип къала ва Исрайылны Аллагъына алгъыш эте.

³² Иса, якъчылары янына чакъырып, олагъа булай дей:

– Адамлагъа языкъсынаман. Мени янымда турагъаны муна уьч гюн бола, олагъа ашама зат ёкъ. Ёлда гъалсыз болмасын деп, ач кюйде йибермеге де скоймеймен.

³³ Якъчылары Огъар:

– Бу къадар халкъны тойдурмагъа чакъы ашны бирев де ёкъ ерден къайдан табайыкъ? – деп сорайлар.

³⁴ – Сизин нече экмегигиз бар? – деп сорай Иса олагъа.

– Етти экмегиз де, бираз балыгъыбыз да бар, – деп жавап берелер олар.

³⁵ Шо заман Иса халкъгъа ерде олтурсун деп буюра. ³⁶ Етти экмекни де, балыкны да алып, бир башлап шюкюр дуа эте, сонг сындырып якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар.

³⁷ Барысы да ашап тоялар. Артыкъ къалгъан гесеклени жыйып, етти земгилни толтуралар.

³⁸ Ашайгъанлар буса, къатынлардан да, яшлардан да къайры, дёрт минг адам болгъан. ³⁹ Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, къайыкъгъа да минип, Иса Магъдала якълагъа чыгъып гете.

Исадан алаамат гёрсетмекни тилейлер

16 Исаны янына фарисейлер ва саддукейлер гелелер. Исаны сынап къарамакъ учун, О оьзлеге кёкден бир алаамат гёрсетсин деп тилейлер.

² Иса олагъа:

– Ахшам болгъанда сиз: «Кёк къызаргъан – чакъ исси болажакъ», – дейсиз. ³ Тангда буса: «Кёк къызаргъан – чакъ бузулажакъ», – дейсиз. Кёкню гъалын айырып билесиз, бизин заманны алааматларын билме болмаймысыз? ⁴ Бу гъалиги яман, имансыз наслу алаамат гёрмеге сюе! Огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алаамат гёрсетилмес, – дей. Сонг Иса, оланы къоюп, ондан гете.

† Бу къатын исрайыл халкъындан алда Паластинде яшайгъан гъанан деген ят халкъдан болгъан.

Фарисейлени ва саддукейлени маясы

⁵ Исаны якъчылары кёлню бириси ягъына чыгъалар, экмеклени буса алмагъа унутуп къалалар. ⁶ Иса олагъа:

– Вёрегиз, фарисейлени де, саддукейлени де маясындан сакъ туругъуз! – дей.

⁷ Олар оз арасында:

– Гъали биз экмеклени алмай къойгъаныбыз саялы, булай айтадыр, – деп сёйлейлер.

⁸ Якъчылары не айтагъанны биллип, Иса олагъа булай дей:

– Гъей имандан языкълар! Экмеклени гелтирмегенигизни гъакъында неге сёйлейсиз?

⁹ Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? Беш минг адамгъа беш экмекни ашатып тойдургъаныгъызыны, артыкъ къалгъанындан дагъы да нече земгилни жыйгъаныгъызыны унутгъанмысыз? ¹⁰ Дёрт минг адамгъа ашатып тойдургъан етти экмекни, нече земгилни къойгъаныгъызыны унутгъанмысыз? ¹¹ Мен сизге экмекни гъакъында тюгюл, фарисейлени де, саддукейлени де маясындан сакъ туругъуз деп айтагъанны неге англамайсыз?

¹² Шо заман олар, экмек маясындан тюгюл, фарисейлер ва саддукейлер уйретеген затлардан сакъ турма герекни айтагъанны англайлар.

Петер Иса Месигъ къутгъарывчу экенге шагъатлыкъ эте

¹³ Филиппа Къайсарияны къырыларына гелген заманда, Иса якъчыларына:

– Халкъ Инсанны Уланын ким деп гысап эте? – деп сорай.

¹⁴ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгъалары Илияс, биревюлеру буса Еремия яда пайхаммарланы бириси деп гысап эте, – деп жавап берелер олар.

¹⁵ – Сиз озюгюз Мени ким деп гысап этесиз? – деп сорай Иса олагъа.

¹⁶ Симон деп айтылагъан Петер:

– Сен гъакъ Аллагъны Уланысан, Месигъсен, – деп жавап бере.

¹⁷ О заман Иса булай дей:

– Насипли адамсан сен, Юнусу уланы Симон. Неге тюгюл де, бу затны сагъа инсанлар тюгюл, Мени кёлкердеги Атам ачыкъ этди. ¹⁸ Шо саялы Мен де сагъа айтаман: сен Петерсен, ярсан †. Магъа иман салгъанланы жыйынын да Мен бу «Ярны» устыюнде къуражакъман. Жагъаннемни гючлери ондан устыюн чыкъмас. ¹⁹ Аллагъны гъакимлигини ачгъычларын Мен сагъа бережекмен. Дюньяда сен гери ургъан зат кёлкерде де гери урулажакъ, дюньяда сен изну берген затгъа кёлкерде де изну берилежек.

† Петер деген ат «Яр» демекдир.

²⁰ Сонг Иса якъчыларына Озью Месигъ экенни биревге де айтмасын деп буvara.

Иса Озью азап чегежегин ва оълежегин алданокъ айта

²¹ Шо замандан тутуп Иса якъчыларына Озью Ерусалимге барма, тамазаланы ††, баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлени къолундан кёп азап чекмеге, оьлтюрюлмеге, сонг уьчюнчю гюн къайтып тирилмеге гереги гъакъында сёйлемеге башлай.

²² Петер, Ону бир якъгъа чакъырып:

– Аллагъ гёрсетмесин, я Раббим! Сени башынга бу балагълар къопмасын! – деп, Огъар къаршы чыгып сёйлемеге башлай.

²³ О заман Иса, Петерге бурулуп:

– Менден ари тай, иблис! Сен Мени ёлумну къыркъып токътагъансан. Сени Аллагъ сюеген затлар тюгюл, инсан сюеген затлар ойлашдыра! – дей.

²⁴ Сонг Иса якъчыларына булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, озюню хыялларын гери урсун, хачын да гётерип, Мени артыма тюшсун. ²⁵ Ким жанын къутгъармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким жанын Мени учун тас этсе, о шону къутгъарар. ²⁶ Инсан, бютюн дюньяны къазанып, жанын тас этсе, шондан огъар не пайда бар? Инсан жанын не берип къайтарып бола? ²⁷ Мен, Инсанны Уланы, Атасыны макътавуну шавласында Ону малайиклери де булан гелип, шо заман гъар кимге ишлерине гёре бережекмен.

²⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: мунда токътагъанланы арасында Инсанны Уланы нечик гъакимлик этежегин гёрмей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрленивю

17 Алты гюнден сонг, Иса Петерни, Якъубну ва ону иниси Югъанны да Озью булан алып, оланы бир бийик тавгъа чыгъара. ² Оланы гёз алдында бирден Исаны гёрюнюшю тюрленип йибере: юзю гюнеш йимик шавлалана, опуракълары гёз къамашдырагъан кюйде акъ бола. ³ Бирден олагъа Иса булан сёйлеп турагъан Муса ва Илияс гёрюнелер. ⁴ Шонда Петер Исагъа булай дей:

– Я Раббим! Бизин мунда болмакълыгъыбыз не яхшыдыр! Сен сюе бусанг, мен мунда уьч чатыр къурайым: бирин – Сагъа, бирин – Мусагъа, бирин де – Илиясгъа.

⁵ О бу сёзлени сёйлеп турагъанда, кёкден нюрлю бир булут гелип, оланы уьстыюнде салкъынлыкъ болдура. Булутдан таба:

†† Тамазалар – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

– Бу Мени Сююмлю Уланымдыр, Бу Мени кьуванчымдыр! Бугьар тынглагьыз, – деген бир сес чалына.

⁶ Сесни эшитгенде, якъчылары бек кьоркьалар ва ерге бёттёбен багьып яталар. ⁷ Иса гелип, олагьа тийип:

– Туругьуз, кьоркьамагьыз! – дей.

⁸ Башларын гётерип, олар онда Исадан башгьа дагьы биревню де гёрмейлер. ⁹ Тавдан энишлеп гелегенде, Иса олагьа:

– Мен, Инсанны Уланы, оьлюмден тирилгинче, гёрген затыгьызны биревге де сёйлемегиз, – деп буюра.

¹⁰ Якъчылары Огьар:

– «Башлап Илияс гелме герек», – деп дин алимлер неге айталар дагьы? – деп сорайлар.

¹¹ Иса олагьа:

– Гerti, башлап Илияс гелмеге, бары да затны онгармагьа герек. ¹² Сизге айтаман: Илияс гелди, амма ону танымадылар, огьар суйген суйгенин этдилер. Шолай Мен де, Инсанны Уланы, оланы кьолундан азап чегежекмен, – деп жавап бере.

¹³ Шо заман якъчылары Иса оьзлеге Ягьияны гьакьында айтагьанны англайлар.

Жинли яшны сав болува

¹⁴ Олар халкьны янына кьайтып гелгенде, бир адам гелип, Исаны алдында тизлеринден чёгюп, Огьар булай дей:

¹⁵ – Я Раббим! Мени уланыма бир рагьму эт! Ону аврув тутагьаны бар, о бек азап чеге: о чакь чакьда отгьа йыгьыла, сувгьа тюше. ¹⁶ Мен ону якъчыларынгны янына да алып гелген эдим, амма олар сав этип болмадылар.

¹⁷ Иса булай жавап бере:

– Гьей имансыз ва бузукь адамлар! Кьачан болгьунча Мен сизин булан туражакьман? Кьачан болгьунча сизге чыдап туражакьман? Ону мунда, Мени яныма, гелтиригиз! ¹⁸ Иса жинге чыкь деп буюра, жин де яшдан чыгьып тая. Сонг яш шоссагьат сав болуп кьала.

¹⁹ Шо заман якъчылары Исаны янында янгыз кьалгьанда:

– Неге биз ону чыгьарып болмагьан эдик дагьы? – деп сорайлар.

²⁰ Иса олагьа булай дей:

– Иманыгьыз аз болгьаны саялы. Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сизин бир гиччинева урлукь чакьы иманыгьыз бар буса, сиз бу тавгьа: «Мундан онда йылыш», – деп айтсагьыз, о сизге таби болур эди. Сиз этип болмайгьан бир зат да болмас эди. [²¹] †

²² Олар бары да бирче Галилеягьа кьайтып гелген заманда, Иса якъчыларына:

† Бир бир грекче кьольязывларда «Амма бу жынс жинлени янгыз дуа ва ораза булан тюгюл кьувалама бажарылмай» деген аят да ёлугьа.

– Мени, Инсанны Уланын, инсанланы кьолуна бережек. ²³ Мени оьлтюрежеклер, уьчюнчю гюн Мен кьайтып тирилежекмен, – дей. Олар бек пашман болалар.

Ибадатхана учун ясакь

²⁴ Олар Капернагьумгьа гелген заманда, Петерни янына ибадатхана учун ясакь жьыгьанлар гелип:

– Сизин устазыгьыз ясакь бермейми? – деп сорайлар.

²⁵ – Бере, – деп жавап бере Петер.

Уьйге гиргенде, Иса ондан алдынлыкь этип:

– Сени нечик эсинге геле, Симон: дюньяны пачалары ясакьны кимлерден ала – оьзюню уьягьлюсюндегилерденми, ёгьесе башгьаларданми? – деп сорай.

²⁶ – Башгьалардан, – деп жавап бере Петер Огьар.

Иса огьар булай дей:

– Олай буса, оьзюню уьягьлюсюндегилер ясакьдан эркиндир. ²⁷ Амма оланы хатирин кьалдырмайкь. Кёлге барып, кьармакь ташла. Башлап тутулгьан балыкьны алып, авзун ачып кьара: ондан бир акьча табарсан. Шону алып, Мени учун да, оьзюнг учун да олагьа бер.

«Ким уллудур?»

18 Шо заман якъчылары, Исаны янына гелип: – Аллагьны гьакимлигини тюбюне тюшгенлерден инг уллусу кимдир? – деп сорайлар.

² Иса, янына бир гиччи яшны чакьырып, оланы арасында эретургьуза. ³ Сонг булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сиз, алышынып, яшлар йимик болмасагьыз, Аллагьны гьакимлигини тюбюне тюшмессиз. ⁴ Демек, ким оьзюн бу яшдай гиччи тутса, шо Аллагьны гьакимлигини тюбюндегилени арасында уллусудур. ⁵ Бу яшны Мени атымны гьюрметинден ким кьабул эте буса, шо Мени де кьабул этер. ⁶ Амма Магьа иман салагьан бу гиччи яшлардан бирин ким гюнагь ёлгьа салса, бирев ону бойнуна тирменташ да тагьып, денгизге батылтса, оьзю учун яхшы болур!

⁷ Адаршай инсанланы гюнагь ёл булан сынайгьан дюньяны гьалына! Бу дюньяда инсанлар гюнагь ёлгьа тюшмей кьалмажакь. Амма гюнагь ёл булан сынайгьан адамланы гьалына адаршай! ⁸ Эгер сени кьолунг яда аягьынг гюнагьгьа тарта буса, ону гесип ташла! Эки де кьолунг да, эки де аягьынг да болуп, сёнмейген отгьа тюшмекден эсе, бир кьолсуз яда бир аякьсыз болуп, даимлик яшавгьа гирмек оьзюнг учун яхшыдыр. ⁹ Эгер сени гёзюнг гюнагьгьа тарта буса, ону чыгьарып ташла! Эки де гёзюнг де болуп, жагьаннемни отуна тюшгенден эсе, бир гёзюнг булан даимлик яшавгьа гирмек оьзюнг учун яхшыдыр. ¹⁰ Вёрегиз, бу гиччилерден бирине де сансымай кьарамакьдан сакь болугьуз! Сизге айтаман: оланы кёклердеги малайклер

Мени кёклердеги Атамны юзюн даим гөрүп туралар. [¹¹] †

¹² Сизин нечик эсигизге геле? Эгер биревню юз кьюю бар буса, оланы да бири, адашып гетип, тас болгъан буса, о адам, сириздеги токъсан тогузун тавларда да кьююп, тас болгъанын излемеге бармасмы? ¹³ Тапгъанда буса, гертисин сёйлеймен сизге, тас болмагъан токъсан тогузуна сююнегенден эсе, шо тас болуп табулгъанындан бек сююнежек. ¹⁴ Шону йимик, кёклердеги сизин Атагъыз да бу гиччилерден геч бирин де Озьюню алдындан тас болгъанын суймей.

Гюнагъ иш этген иман кърдашынг

¹⁵ – Эгер иман кърдашынг сагъа кършы бир гюнагъ иш этсе, тюз тюгюл затын ону тувра бетине айып этип айт. Эгер о сагъа тынгласа, озьюнге иман кърдаш кърйтаргъан болурсан. ¹⁶ Эгер тынгламаса, «сёйлейген гър сёз эки яда уьч адамны шагъатлыгъы булан токъташдырылсын» учун, озьюнг булан дагъы да бир яда эки гиши алып бар. ¹⁷ Эгер иман кърдашынг олагъа да тынгламаса, Магъа иман салгъанланы жыйынындагъылагъа айт. Олагъа да тынгламаса, сен огър бир имансыз адамгъа яда ясакъчыгъа йимик къара.

¹⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: дюньяда сен гери ургъан зат кёклерде гери урулажакъ ва дюньяда сен изну берген затгъа кёклерде изну берилежек. ¹⁹ Дагъы да сизге айтаман: эгер сизин арагъыздан экигиз тилемеге суйген гър затыгъызны гъакъында дюньяда разилешсегиз, не зат тилесегиз де, кёклердеги Атам ону кутежек. ²⁰ Неге тюгюл де, Мени атымны тутуп, не ерде буса да бир ерде эки яда уьч адам бирче жыйылса, Мен де онда, оланы арасында, болажакъман.

Гечмейген кълну гъакъында

²¹ Шо заман Петер гелип, Огър:
– Я Раббим! Магъа кършы гюнагъ ишлер этеген иман кърдашымдан мен нече керен гечме герекмен? Этти керенми? – деп сорай.

²² Иса огър булай дей:
– Этти керен демеймен, етмиш керен етти деп айтаман. ²³ Шо саялы Аллагъны гъакимлиги кълларындан борчларын кърйтарып алмагъа суйген бир пачагъа ошайдыр. ²⁴ Кърйтармагъа башлагъанда, пачаны янына огър элли миллион алтын акъча борчу болгъан биревню гелтирелер. ²⁵ Озьюню борчун телемеге гючу болмагъаны саялы, пача кълну да, ону къратынын да, яшларын да, бар чакъы бары да мал матагъын да сатып телесин деп буйрукъ эте. ²⁶ Шо заман къл, ону алдында кърпланып ятып: «Сабурлукъ эт! Мен сагъа барын да тележекмен», – деп ялбара. ²⁷ Пача,

† Бир бир грекче кълъязывларда «Неге тюгюл де, Мен, Инсанни Уланы, адашгъанланы къртгърмакъ учун гелгенмен» деген аят да ёлугъа.

кълуна рагъму этип, ону йибере, борчундан да гече.

²⁸ Бу къл буса ондан чыкъгъанда, къл ёлдашларындан озьюне юз гюмюш акъча борчлу болгъан башгъа бирисине кършы болуп: «Борчунгуну теле!» – деп хырдамындан тутуп, ону бува.

²⁹ О заман ёлдашы, ону алдында тизлеринден туруп: «Биразгъа чыда, барын да тележекмен!» – деп ялбарып тилей. ³⁰ Амма о чыдамагъа суймей. Борчун телегинче, барып ону туснакъгъа салдыра. ³¹ Болгъан бу ишлени гёргенде, ону ёлдашлары бек кърйналалар, болгъан бары да затны пачагъа айталар.

³² Шо заман пача, ону янына чакъырып, огър: «Гъей нажжас къл! Сен менден тилегенинг саялы, мен бары да шо борчунгуну гечген эдим. ³³ Мен сенден гечгеним йимик, сен де ёлдашынга рагъмулу болма тюшмейми эдинг?» – дей. ³⁴ Пача кързапланып, бары да борчун телегинче, жазаламакъ учун, ону жаллатланы кълуна бере.

³⁵ Эгер гър биригиз иман кърдашыгъызны сизге кършы этген гюнагъ ишлеринден гъакъ юрекден гечмесегиз, кёклердеги Атам да сизге шолай этежек.

Айрылывну гъакъында

19 Бу сёзлени сёйлеп битгенден сонг, Иса, Галилеядан чыгъып, Ягудеяны Ёрдан оьзенни ари ягъындагъы вилаятларына гете. ² Ону артындан кёп адам да гете. Иса онда о адамланы сав эте.

³ Фарисейлер, Исаны янына гелип, Ону сынап кърарамакъ учун, Огър:

– Эргишиге къратынындан гър не себепден де айрылмагъа Мусаны Къануну ихтияр береми? – деп сорайлар.

⁴⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Яратгъаныбыз инг башлап «адамланы эргиши ва къратынгиши этип яратгъан. Шогър гёре, адам ата анасыны уьюнден чыгъып, къратыны булан бирлешежек, экевю де туташ бир къраркърара болуп къралажакъ», – деп Сыйлы Язывларда язылгъанны охумагъанмысыз? ⁶ Олар экев тюгюл, туташ бир къраркърарадыр, биревдюр. Шолайлыкъда, Аллагъ бирлешдиргенни инсан айырмасын!

⁷ – Муса, айрылыв шагъатнама берип, къратындан айрылмагъа неге изну берген дагъы? – деп сорай фарисейлер Исагъа.

⁸ Иса олагъа булай жавап бере:

– Юреклеригизни хырча болмакълыгъына гёре, Муса сизге къратынларыгъыздан айрылмагъа изну берген, амма башлап шолай болмагъан. ⁹ Мен буса сизге айтаман: ким зинадан башгъа себеп булан къратынындан айрылып, башгъасы булан уьйленсе, о оьзю зина этген гиши болар.

¹⁰ – Эгер къатынны алдында эрни борчу солай буса, уйленмей къалмакъ яхшы! – дейлер якъчылары.

¹¹ Иса олагъа булай дей:

– Ким де бу сёзню къабул этип болмас, янгыз Аллагъ оъзлеге имканлыкъ бергенлер къабул этерлер. ¹² Эргишилер къатын алып болмайгъанлыкъгъа тюрлю тюрлю себеплер бар. Бирлери солай болуп тува, башгъаларын, адамлар оъзлер бичип, солай этелер. Амма янгыз Аллагъгъа къуллукъ этмек учун, къатын алмайгъанлар да бар. Муну къабул этме болагъанлар къабул этсинлер!

Иса яшлар учун дуа эте

¹³ Шо заман, устъюне къолларын тийдирип дуа этсин деп, Исаны янына яшланы гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме къоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар. ¹⁴ Амма Иса:

– Къоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге туюл де, Аллагъны гъакимлиги тап яшлар йимиклер учундур, – дей.

¹⁵ Оланы устъюне къолларын салып, олагъа Аллагъны рагъмусун тилеп дуа эте. Сонг Иса ондан гете.

Иса ва бай жагъил улан

¹⁶ Шонда бир жагъил улан, Исаны янына гелип:

– Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не яхшылыкъ этме герекмен? – деп сорай Огъар.

¹⁷ – Неге Магъа яхшылыкъны гъакъында сорайсан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы туюлдюр. Эгер даимлик яшавгъа гирмеге сие бусанг, Аллагъны буйрукъларын кют, – дей Иса огъар.

¹⁸ – Къайсы буйрукъларын? – деп сорай о.

Иса да огъар бу буйрукъланы айта:

– Адам оьлтюрме, зина этме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, ¹⁹ атанга ва ананга гъюрмет эт, ювугъунгнуну оъзюнгнуну йимик сую.

²⁰ Жагъил улан Исагъа булай дей:

– Буланы барын да мен юрютюр гелгенмен, магъа дагъы да не зат етишмей?

²¹ Иса огъар:

– Эгер камил болма сие бусанг, барып бары да мюлкюнгнуну сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кёклерде сени хазналарынг болур. Сонг гел, Мени артыма тюш! – дей.

²² Бу сёзлени эшитгенде, жагъил улан пашман болуп гете, неге туюл о бек бай болгъан. ²³ Иса да якъчыларына булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бай гишиге Аллагъны гъакимлигини туюбуне туюшмеге нечик къыйындыр! ²⁴ Дагъы да айтаман: бай гишиге Аллагъны гъакимлигини туюбуне туюшмекден эсе, туюге инени гёзюнден оьтмеге рагъатдыр.

²⁵ Якъчылары муну эшитгенде, тамаша болуп:

– Олай буса, ким къутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар.

²⁶ Иса олагъа тикленип къарап:

– Инсанлар учун бу имкансыз зат, амма Аллагъ учун бары да зат имканлы, – дей.

²⁷ Шо заман Петер Огъар:

– Муна, биз бары да затларыбызны да къоюп, Сени артынг булан юрюп турабыз. Бизге не болажакъ дагъы? – деп сорай.

²⁸ Иса да олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бары да зат янгыртылгъанда, Мен, Инсанны Уланы, Оъзюмню макътавлу тахымда олтургъан заманда, сиз де, артым булан юрюгенлер де, Исрайылны он эки къавумуна, демек савлай ягъуди халкъына дуван этмек учун, он эки тахгъа минип олтуражакъсыз.

²⁹ Мени атымны гъюрметлеп, уйлерин, агъаларын, инилерин, къызардашларын, аталарын, аналарын, яшларын, топуракъларын къойгъан гъар ким юз керен артыкъ этип алажакъ ва даимлик яшав алажакъ. ³⁰ Амма биринчилени бир кёплери ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар.

Юзюм бавдагъы къуллукъчуланы гъакъында

20 Иса олагъа булай бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги юзюмлюгюнде ишлетмек учун ишчилер тутмагъа эртен тез къыргъа чыкъгъан бир адамгъа ошайдыр. ² Гюнюне бир гюмюш акъча бережекге ишчилер булан разилешип, о адам оланы юзюмлюгюне йибере.

³ Эртен сагъат тогъузларда къыргъа чыкъгъанда, о базар майдангъа гелип бош токътагъан дагъы да бир нече адамны гёре. ⁴ О адам булагъа да: «Сиз де мени юзюм бавума ишлемеге барыгъыз, мен сизге тийишли гъагъыгъызны берирмен», – дей. ⁵ Булар да гетелер. Сагъат он экиде де, уьчде де о дагъы да солай эте. ⁶ Сагъат бешлер вакътиде о дагъы да шо ерге бара. Онда гелип бош токътагъан адамланы гёрюп: «Сав гюн мунда бош токътап не этесиз?» – деп сорай. ⁷ «Неге туюл де, бизин бирев де ялгъа тутмагъан», – деп жавап берелер олар. О адам булагъа да: «Буса сиз де мени юзюм бавума ишлемеге барыгъыз», – дей.

⁸ Ахшам болгъанда, юзюмлюкню еси баш къуллукъчусуна: «Ишчилени чакъырып, артда гелгенлеринден башлап биринчилей гелгенлерине ерли тийишли гъагъын бер», – дей. ⁹ Сагъат бешлерде ишге гелгенлер бирер гюмюш акъча алалар. ¹⁰ Башлап гелгенлери буса оъзлер артыкъ гъакъ аларбыз деп ойлашалар, амма олар да бирер гюмюш акъча алалар. ¹¹⁻¹² Алгъан сонг, олар юзюмлюкню есине: «Бу артда гелгенлер бир сагъат ишлеген, бизин, гюнню лап яллав заманында ишни кёп янын кютгенлени, сен олар булан тенг этип къойдунг», – деп къаршы сёйлемеге башлайлар. ¹³ Юзюмлюкню еси де оланы бирине

булай жавап бере: «Ювугъум! Мен сени алдатмайман чы. Сен мени булан бир гюмюш акъчагъа разилешмегенми эдинг? ¹⁴ Оъзюнгню гъагъынгни да алып гет. Мен буса бу артда гелгенине сагъа бергеним чакъыны бермеге сюемен. ¹⁵ Оъз акъчам булан суйгенимни этмеге ихтиярым ёкъму дагъы? Яда сен мени чомартлыгъымны гюллеймисен?» ¹⁶ Муна шотай, биринчилер ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар.

Иса уьчюнчюлей Оъзюню оьлюмю ва тириливю гъакъында айта

¹⁷ Иса Ерусалимге барагъанда, он эки де якъчысын янына чакъырып, олагъа:

¹⁸ – Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Мен баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлини къолуна берилежекмен. Олар да Мени оьлтюрмеге дуван этип, ¹⁹ ят халкъланы къолуна бережеклер. Олар Мени хорлажакълар, къамучу булан туюежеклер ва хачгъа илежеклер. Мен буса уьчюнчю гюн къайтып тирилежекмен, – дей.

Якъубну ва Югъанны тилевю

²⁰ Сонг Зеведейни къатыны, уланлары булан бирче Исаны янына гелип, Ону алдында къапланып ятып, Ондан бир зат тилемерге сюе.

²¹ Иса огъар:

– Сен не сюесен? – деп сорай.

– Сен пача болгъанда, мени эки де уланым бири онг янынгда, бириси буса сол янынгда олтурмагъа изну бер, – дей къатын.

²² Иса булай дей:

– Сиз не тилейгенигизни билмейсиз. Башыма туюежек азаплардан Мен оьтежек йимик, сиз де оьтуп болурмусуз?

– Болурбуз, – деп жавап берелер олар.

²³ – Мени йимик сиз де азаплардан оьтежексиз. Амма Мени онг янымда яда сол янымда олтурмагъа изну бермеклик Мени ихтиярымда туююл. О ерлер янгыз Мени Атам белгилегенлер учундур, – дей Иса.

²⁴ Къалгъан он якъчысы шону эшитгенде, Якъубгъа ва Югъангъа къазапланмагъа башлайлар. ²⁵ Иса буса, оланы барын да янына чакъырып, булай дей:

– Сиз билесиз: бу дюньяны башчылары халкъларына буйрукъ этелер, уллу гъакимлери де олагъа гъакимлигин гёрсетелер. ²⁶ Амма сизин арагъызда олай болмасын! Арагъызда уллу болма сюегенигиз къалгъанларыгъызгъа къуллукъчу болуп къалсын! ²⁷ Арагъызда биринчи болма сюегенигиз барыгъызгъа да къул болуп къалсын!

²⁸ Инсанны Уланы да Оъзюне къуллукъ этдирмек учун туююл, башгъалагъа къуллукъ этмек, бир хыйлыланы къутгъармакъ ва Оъз яшавун къурбан этмек учун гелди.

Эки сокъурну сав болуву

²⁹ Олар Еригъондан чыгъагъан заманда, Исаны арты булан кёп халкъ геле. ³⁰ Шонда ёл ягъада олтургъан эки сокъур, Иса оьтуп барагъанны эшитип:

– Я Раббиз! Гъей Давутну Наслусу! Сен бизге бир рагъму эт! – деп къычыралар. ³¹ Халкъ урушуп, оланы тындырмагъа къарай. Амма олар:

– Я Раббиз! Сен бизге бир рагъму эт! Гъей Давутну Наслусу! – деп бирден бир бек къычыралар.

³² Иса токътап, оланы чакъырып:

– Мен сизге не этгенни сюесиз? – деп сорай.

³³ – Я Раббиз! Биз гёрмеге сюебиз, – дейлер сокъурлар Огъар. ³⁴ Рагъму этип, Иса оланы гёзлерине тие. Шосагъат сокъурлар гёреген болуп къалалар, олар да Исаны арты булан гетелер.

Исаны Ерусалимге геливю

21 Ерусалимге ювукълашып, Зайтун тавну къырындагъы Байтагия деген юртгъа гелген заманда, эки якъчысын алгъа йибере туруп, ² Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагъы юртгъа барыгъыз.

Онда байлангъан бир тиши эшекни, ону булан бир къодукъну табажакъсыз. Оланы чечип, Мени яныма гелтиригиз. ³ Эгер сизге гъеч ким бир зат сёйлесе: «Булар Раббизге тарыкъ», – деп айтарсыз. Шо адам шосагъат оланы берер.

⁴ Шотайлыкъда, пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

⁵ Сион къызына † айтыгъыз:

янынга Пачанг геле тура.

О саламат кюйде эшекге минген.

Тиши эшекден тувгъан къодукъгъа минген.

⁶ Якъчылары барып, оьзлеге Иса буюргъан кюйде этелер. ⁷ Эшекни де, къодукъну да гелтирелер. Олагъа уьст опуракъларын юклеилер. Иса шоланы уьстюне де минип олтура. ⁸ Кёп халкъ, уьст опуракъларын чечип, ёлгъа яя, оьзгелери буса, тереклерден бутакълар гесип алып, ёлгъа яялар.

⁹ Исаны алды ва арты булан барагъан халкъ:

– Давутну Наслусуна гъосанна! †† Раббизни аты булан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кёклердеги Аллагъгъа гъосанна! – деп къычыра.

¹⁰ Иса Ерусалимге кирген заманда, бютюн шагъар чайкъалышып:

– Бу кимдир? – деп сорай.

¹¹ Халкъ булай жавап бере:

– Бу Галилеяны Назарет деген шагъарындан чыкъгъан Иса пайхаммар.

† Сион къызы – демек, Ерусалим. †† Гъосанна – грек тилден тувра гёчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къоллангъан.

Иса ибадатханада

¹² Иса, ибадатханагъа гирип, ондагъы сатывчуланы ва алывчуланы къуваламагъа башлай. О акъча алышдырагъанланы такъчаларын ва гёгюрчюн сатагъанланы шанжалларын авдара.

¹³ Олагъа:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уьом дуа этеген уьйдюр», – деп язылгъан, сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

¹⁴ Ибадатханада Исаны янына сокъурлар ва акъсакълар гелелер. Иса оланы сав эте. ¹⁵ О этген гъайран ишлени ва ибадатханада: «Давутну Наслусуна гъосанна!» – деп къычырагъан яшланы гёргенде, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлери къазапланалар. ¹⁶ Олар Исагъа:

– Булар не сёйлейгенни эшитемисен? – деп сорайлар.

Иса да олагъа:

– Эшитемен. Сиз бир заманда да Сыйлы Язывларда: «Сабийлени де, эмчек ичеген нарысталаны да авзу булан Сен Оьзюнге алгъыш гъазир этдинг», – деп язылгъанны охумагъанмысыз? – дей. ¹⁷ Иса, оланы къоюп, Ерусалимден къыргъа, Байтаниягъа гетип, онда гече къала.

Къуругъан инжир терек

¹⁸ Эртенине шагъаргъа къайтып барагъанда, Иса ач болуп, ашамагъа сюе. ¹⁹ Ёл ягъада бир инжир терекни гёрюп, ону ягъына бара. Терекде япыракълардан къайры бир зат да тапмай. Сонг терекге:

– Энниден сонг сени дагъы емишинг болмасын! – дей.

Инжир терек шоссагъат къуруп къала. ²⁰ Шону гёрюп, якъчылары тамаша болалар.

– Инжир терек шоссагъат нечик къуруп къалды? – деп сорайлар олар.

²¹ Иса буса олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер иманыгъыз болуп, шекликге тюшмесегиз, янгыз бу инжир терекге болгъанны тюгюл, бу тавгъа: «Гётерилип, денгизге атыл!» – деп айтсагъыз, шо да болажакъ.

²² Иман да булан дуа эте туруп не зат тилесегиз де, алажакъсыз.

Исаны ихтияры гъакъында

²³ Иса, ибадатханагъа гелип, Аллагъны каламын англатып турагъан заманда, баш дин къуллукъчулар ва тамазалар Ону янына гелип:

– Бу ишлени Сен кимден ихтияр булан этесен? Сагъа олай ихтиярны ким берген? – деп сорайлар.

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен де сизге бир зат сорайым, шогъар жавап берсегиз, бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни Мен де сизге айтарман. ²⁵ Ягъияны,

адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры къайдан эди – Аллагъдан эдими яда инсанлардан эдими?

Олар бир бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ²⁶ Эгер: «Инсанлардан эди», – десек, халкъдан къоркъабыз, неге тюгюл барысы да Ягъияны пайхаммар деп гъысап эте, – деп сёйлешелер.

²⁷ – Биз билмейбиз, – деп жавап берелер олар Исагъа.

– Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айтмасман, – дей Иса олагъа.

Эки уланны гъакъында

²⁸ Иса булай дей:

– Сизин нечик эсигизге геле? Бир адамны эки уланы бола. О барып биринчисине: «Уланым, бугюн барып юзюм бавда ишле», – дей. ²⁹ О да: «Сюймеймен», – деп жавап да берип, артда гъёкюнуп, бара. ³⁰ Экинчисини янына барып да, о шолай дей. О да: «Барайым, атам», – деп жавап да берип, бармай къала. ³¹ Оланы экевюнден де атасы айтгъанны къайсы этген? – деп сорай.

– Биринчиси, – деп жавап берелер.

Иса олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: ясакъчылар да, къагъба къатынлар да Аллагъны гъакимлигини тюбюне сизден эсе алда тюшюп туралар. ³² Неге десегиз, Ягъия сизин яныгъызгъа Аллагъны тюз ёлун гёрсетмеге гелген. Сиз буса огъар инанмагъансыз, ясакъчылар да, къагъба къатынлар да огъар инангъанлар. Сиз бу затланы барын да гёргенде де, гъёкюнмегенсиз ва огъар инанмагъансыз.

Рагъмусуз юзюмчулени гъакъындагъы масал

³³ – Бирдагъы бир масалгъа тынглагъыз. Бир уьй еси бола. О юзюм бав орната, чал эшип, ону айланасын бегите. Юзюм сыкъмакъ учун, теле къаза ва бийик къаравул къош къура. Бавну юзюмчулеге ижарагъа да берип, оьзю сапар чыгып гете. ³⁴ Юзюм бишеген вакъти ювукълашгъанда, юзюмден оьзюню пайын алмакъ учун, о къулларын юзюмчулени янына йибере. ³⁵ Юзюмчулер, ону къулларын тутуп, бирин тюе, бирин оьлтюре, бирин де таш урушгъа тута. ³⁶ Юзюм бавну еси янгыдан алдындан да кёп къуллар йибере. Юзюмчулер олагъа да шолай этелер.

³⁷ Ахырда да о: «Уланыма сама абур этерлер», – деп ойлашып, оланы янына уланын йибере.

³⁸ Юзюмчулер буса уланны гёргенде, бир бирине: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлкю бизинки болуп къалыр!» –

деп сэйлейлер. ³⁹ Юзюмчюлер, ону тутуп, юзюм бавдан кыргыа чыгырып, оьлтюрелер.

⁴⁰ Энни юзюм бавну еси гелген заманда, бу юзюмчюлеге не этежек?

⁴¹ Олар Исагъа:

– Бу яман адамланы яман кюйде оьлтюрежек. Оьз заманында оьзюне гелимин берсин учун, юзюм бавну башгъа юзюмчюлеге ижарагъа бережек, – деп жавап берелер.

⁴² Иса олагъа булай дей:

– Сиз Сыйлы Язывларда язылгъанны бир де охумагъанмысыз дагъы?

Усталар ташлап кьойгъан таш

кюрчюню аслу ташы болуп токътады.

Раббибиз этген шо ишни гьермеге де гъайран чы!

⁴³ Шогъар гьере сизге айтаман: Оьзюню гъакимлигини тюбюне тюшмеге берген ихтиярны, Аллагъ сизден алып, яхшы гелим берегенлеге бережек. ⁴⁴ Бу ташгъа сюрюнюп йыгъылгъан гьар ким пара пара болажакъ, о кимни уьстюне тюше, ону янчажакъ.

⁴⁵ Исаны масалын эшитгенде, баш дин кьуллукъчулар ва фарисейлер О оьзлени гъакъында айтагъанны англайлар. ⁴⁶ Олар Исаны тутмагъа сюелер, амма халкьдан кьоркьалар. Неге тюгюл де, халкь Ону пайхаммар деп гьисап эте болгъан.

Пачаны уланыны тою гъакъында

22 Иса олагъа бирдагъы бир масал айта:

² – Аллагъны гъакимлиги уланына къатын алагъанда той этген бир пачагъа ошайдыр.

³ Тойгъа чакъырылгъанлагъа гел деп айтсын учун, пача кьулларынын йибере. Амма чакъырылгъанлар гелмеге суймейлер.

⁴ Пача, чакъырылгъанлагъа янгьидан башгъа кьулларынын йибери, олагъа: «Мен тойгъа бары да затны гъазирлегенмен, семиз гъайванлар маллар союлгъан, бары да зат гъазир этилген, тойгъа гелигиз», – деп айтмагъа тапшура. ⁵ Амма чакъырылгъанлар, ону сьзлерин тергевсюз кьуюп, бирлери авлагъына, бирлери сатыв алыв ишлерине гетелер. ⁶ Башгъалары буса, ону кьулларынын тутуп, токъалап, оьлтюрелер. ⁷ Пача бек къазаплана. Асгерлерин йибери, оланы оьлтюрте, шагъарын буса яллата.

⁸ Сонг о кьулларына булай дей: «Той учун бары да зат гъазир, амма чакъырылгъан кьонакълар шогъар лайыкълы тюгюл эдилер. ⁹ Энни ёл бойлагъа барыгъыз, кьаршылашгъанланы барысын да тойгъа чакъырыгъыз». ¹⁰ Кьуллар орамлагъа чыгып – яман болсун, яхшы болсун – кьаршы болгъанланы барысын да жыйып гелтирелер. Той мажлиси де кьонакълардан тола.

¹¹ Пача гелген кьонакъларгъа кьарамакълар учун гиргенде, о тойгъа гьере гийинмеген бир адамны гьере. ¹² Огъар: «Овугъум! Той опуракълар гиймей, сен мунда нечик гелдинг?» – деп сорай. О буса

сэйлемей токътай. ¹³ Шо заман пача кьулларына: «Муну тутуп, кьолларынын бутларынын да байлап, йылав яс болажакъ, тишлер кьыжыражакъ тыш яндагъы кьарангылыкъгъа ташлагъыз», – деп буйрукъ эте. ¹⁴ Неге тюгюл де, чакъырылгъанлар кьепдюр, сайлангъанлар буса аздыр.

Пачаныкин – пачагъа

¹⁵ Шо заман фарисейлер чыгып гетелер. Исаны терс сьзюню тапмакъларны гъакъында ойлалар.

¹⁶ Олар Исаны янына Гьиродну якъчылары да булан оьзлени якъчыларынын йибери. Олар Исагъа булай дей:

– Устаз! Сен туврасынын айтагъан адам экенни, Аллагъны ёлунда тюз ва ачыкъ кюйде нечик яшама герекни уьйретегенингни билебиз. Биревден де кьоркьмайгъанынгни, биревге де бет хатир этмейгенингни гьеребиз. ¹⁷ Энни бизге айт: Сени нечик эсинге геле, Румну пачасына ясакъ бермеге герекми яда тюгюлмю?

¹⁸ Амма Иса, оланы яман хыялын биллип:

– Сиз Мени не учун сынап кьарама сюесиз, гъей экиюзлюлер? ¹⁹ Ясакъгъа тьленеген акъчаны Магъа гьрсетигиз! – дей.

Олар Исагъа бир гюмюш акъча гелтирелер. ²⁰ Иса олагъа:

– Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгъан? – деп сорай.

²¹ – Румну пачасыныки, – дейлер олар.

Шо заман Иса олагъа:

– Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагъа, Аллагъныкин Аллагъгъа беригиз, – дей.

²² Олар муну эшитгенде, тамаша болуп, Ону кьуюп гетелер.

Оьлюмден тирилмекни гъакъында

²³ Оьлюмден сонг тирилмек ёкъ деп сэйлейген саддукейлени бирлери, шо гюн Исаны янына гелип, Огъар булай сорайлар:

²⁴ – Устаз! Муса: «Бир адам авлети болмайлы оьлсе, иниси, ону къатынын алып, оьлген агъасыны наслусун узатсын», – деп язгъан.

²⁵ Арабызда етти агъа ини болгъан буса, биринчиси къатын алып, авлети болмайлы оьле, къатыны инисине къала. ²⁶ Экинчиси, уьчюнчюсю, гъатта еттинчиси де, шо къатынны алып, авлети болмайлы оьлелер. ²⁷ Барысындан да сонг къатын да оьле. ²⁸ Энни оьлюлер тирилегенде, о къатын етти де агъа иниден къайсыны къатыны болажакъ? Неге тюгюл де, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

²⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны кьудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз.

³⁰ Тирилген сонг, оьлюлер я къатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кьеклердеги малайиклер йимик болуп къалажакълар. ³¹⁻³² Оьлюлени тирилмеклиги

гъакъында Аллагъ сизге: «Мен Ибрагъимни Аллагъыман, Исгъакъны Аллагъыман ва Якъубну Аллагъыман», – деп язгъан сёзлерин охумагъанмысыз? Аллагъ оьлюлени Аллагъы тюгюл, савланы Аллагъы.

³³ Буланы эшитген халкъ о уьйретеген затлагъа гъайран болуп къала.

Инг уллу буйрукъ

³⁴ Иса саддукейлени пысдыргъанны эшитгенде, Ону айланасына фарисейлер жыйылалар.

³⁵ Олардан бири, Къанундан яхшы англаву бары, Исаны терс сёзюн тапмакъ учун:

³⁶ – Гъей Устаз, Мусаны Къанунундагъы инг агъамиятлы буйрукъ къайсыдыр? – деп сорай.

³⁷ Иса огъар булай жавап бере:

– «Раббинг Аллагъны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан ва бютюн гъакъылынг булан суй». ³⁸ Бу биринчи ва инг агъамиятлы буйрукъдур.

³⁹ Бугъар ошайгъан экинчиси будур: «Ювугъунгнун оьзюнгнун юймик суй». ⁴⁰ Бютюн Мусаны Къануну ва пайхаммарланы бютюн уьйретивю бу эки де буйрукъгъа асаслана.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

⁴¹ Айланасына жыйылгъан фарисейлеге Иса:

⁴² – Месигъни гъакъында сиз не ойлашасыз? О кимни Уланыдыр? – деп сорай.

Фарисейлер Огъар:

– Давутну Наслусу, – деп жавап берелер.

⁴³ Иса олагъа булай дей:

– Олай буса, Аллагъны Ругъуну таъсиринден Давут Огъар Рабби деп неге айтгъан? О булай сёйлеген чи:

⁴⁴ Аллагъ Мени Раббиме айтды:

«Мен Сени душманларынгны аякъ тюбюнге салгъынча,

гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

⁴⁵ Эгер Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну уланы нечик бола дагъы?

⁴⁶ Бирев де Огъар дагъы жавап берип болмай. Шо гюнден сонг гъеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

Фарисейлени юзюн ачыв

23 Сонг Иса халкъгъа ва якъчыларына булай сёйлемеге башлай:

² – Дин алимлер де, фарисейлер де Мусаны орнуна къалгъанлар. ³ Шо саялы олар сизге буюрагъан бары да затны юрютюгюз ва сакълагъыз. Амма олар этеген ишлени этмегиз, неге тюгюл оланы сёйлейгени бирдир, этегени буса башгъадыр. ⁴ Олар инсанлагъа къатты дин талаплар салып, оланы уьстюне авур, кютмеге къыйынлы намусланы салалар. Оьзлер буса оланы кютмек учун бармагъын сама тербетмеге де суймейлер.

⁵ Оьзлени ишлерин олар янгыз адамлар гёрсюн деп, гёземелик учун этелер: Мусаны Къанунундан алынып язылгъан гъайкеллерин [†] баргъан сайын генг, опуракъларыны чачакъларын да узун этелер.

⁶ Шатлыкъ мажлислерде, синагогларда тёрге чыгъып олтурмагъа сюелер. ⁷ Базар майданларда оьзлеге гьюрмет этгенни, адамлар оьзлеге: «Муаллимим!» – деп айтгъанны да сюелер. ⁸ Сиз буса оьзюгюзге: «Муаллимим!» – деп айтдырмагъыз. Неге тюгюл де, сизин герти Муаллимигиз бирдир – Раббиздир, сиз барыгъыз да къардашларсыздыр. ⁹ Бу дюньяда биревге де сиз: «Атам!» – деп айтмагъыз. Сизин Атагъыз бирдир – кёклердеги Атагъыздыр. ¹⁰ Сизге: «Устазым!» – деп де айтмасынлар. Устазыгъыз бирдир – Месигъдир. ¹¹ Арагъыздан инг уллугъуз къалгъанларыгъызгъа къул болуп къалсын. ¹² Неге тюгюл де, оьз оьзюн оьр тутагъан гъар ким тёбен болажакъ, тёбен тутса, оьр болажакъ.

¹³ Адаршай сизин гъалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Инсанланы Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге къоймай токътатасыз, оьзюгюз де тюшмейсиз, тюшме сюегенлени де къоймайсыз. [¹⁴] ††

¹⁵ Адаршай сизин гъалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Бир адамны имангъа гелтирмек учун, сиз денгизни де, къуруну да къыдырып айланасыз. Эгер гелтирсегиз, ону оьзюгюзден эки керен яман жагъаннем агълю этесиз.

¹⁶ Адаршай сизин гъалыгъызгъа! «Ким ибадатхананы атын тутуп ант этсе, ант саналмас, ким ибадатханадагъы алтынны атын тутуп ант этсе, оьз антын кютме герекли болур», – деп сёйлейген гъей сокъур башчылар! ¹⁷ Гъей сиз агъмакълар булан сокъурлар! Къайсы агъамиятлыдыр: алтынмы яда алтынны да сыйлы этген ибадатханамы?

¹⁸ Шолай: «Ким къурбанлыкъны салагъан ерни атын тутуп ант этсе, ант саналмас, ким къурбан этеген ерни уьстюндеги къурбанны атын тутуп ант этсе, оьз антын кютме герекли болур», – дейсиз. ¹⁹ Гъей сиз сокъурлар! Къайсы агъамиятлыдыр: къурбанмы яда къурбанны да сыйлы этген къурбанлыкъны салагъан ерни?

²⁰ Къурбанлыкъны салагъан ерни атын тутуп ант этеген адам шо къурбанлыкъны салагъан ерни де, ону уьстюндеги бары да затны атын тутуп ант этеген болур. ²¹ Ибадатхананы атын тутуп ант этеген де шо ибадатхананы ва ону ичинде яшайгъан Аллагъны атын тутуп ант этеген болур.

²² Кёкню атын тутуп ант этеген адам Аллагъны

† Гъайкеллеге Сыйлы Язывлардан алынган бир бир аятлар салына. Ягъудилер дуа этегенде, оланы я башына, яда къолуна байлайлар. †† Бир бир грекче къольязывларда «Адаршай сизин гъалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Сиз тул къатынланы уьйлерин талайсыз ва гёземелик учун узун дуалар этесиз. Шону учун дагъы да артыкъ налат алажакъсыз» деген аят да ёлугъа.

тахыны атын ва ону уьстюнде Олтурагъанны атын тутуп ант этеген болур.

²³ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлери ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Гъатта нананы, оччамны, тавмичарини де ондан бир пайын секет чыгъарып бересиз. Къанунну лап агъамиятлы янлары болгъан адилликни, садагъаны ва иманны буса сансымайсыз! Бу агъамиятлы затланы юрютмеге герексиз, бирисилерин де унутуп къойма герек тюгюлсюз!
²⁴ Суйрюжибин ичигизге гетип къалмасын деп, сюзюп ичеген, тюени буса савлай ютагъан, гьей сокъур башчылар!

²⁵ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлери ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Сукараларыгъызны ва бошгъапларыгъызны тыш янларын тазалайсыз, ичигиз буса сутурлукъдан ва талавурчулукъдан толуп тура!
²⁶ Гьей сокъур фарисей! Инг башлап сукарангны ичин тазала, сонг тыш яны да таза болур!

²⁷ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлери ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Сиз акъ чабылгъан къабур анакълар йимиксиз: тышдан къарагъанда, олар арев гьерюне, ичи буса оьлю сюеклерден ва гъар тюрю чирикликден толуп бола!
²⁸ Сиз де шолай: тышдан къарагъанда, адамлагъа муьмин гишилер йимик гьерюнесиз, ичигиз буса экиюзлюлюкден ва гюнагъдан толуп тура.

²⁹ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлери ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Сиз пайхаммарлагъа зияратлар ишлейсиз ва муьминлени сынташларын безендиресиз.
³⁰ «Эгер биз ата бабаларыбызны заманында яшагъан болгъан эдик буса, пайхаммарланы оьлтюрювде ортакъчылар болмас эдик», – дейсиз сиз.

³¹ Шоллукъда, сиз пайхаммарланы оьлтюргенлени наслусу экенигизге оьзюгюз мюкюрлюк этесиз.

³² Олай буса, ата бабаларыгъыз башлагъан ишни ахырына да чыгъарыгъыз!
³³ Гьей йыланлар, йыланни наслусу! Сиз къыяматгюнден ва жагъаннемни азабындан нечик къутулар экенсиз?

³⁴ Шо саялы Мен сизге пайхаммарлар, гъакъыллы адамлар ва муаллимлери йиберип тураман. Сиз оланы бирлерин оьлтюрежексиз, хачгъа илежексиз, бирлерин буса синагогларыгъызда къамучу булан тюежексиз, шагъардан шагъаргъа къувалажакъсыз.
³⁵ Муьмин болгъан Гъабилни къанындан башлап ибадатхана булан къурбанлыкъны салагъан ерни арасында сиз оьлтюрген Баракияны уланы Закарияны † къанына ерли гъар муьмин адамны ер юзюнде тегюлген бютюн къаны сизин уьстюгюзде къалажакъ!

³⁶ Гертисин сэйлеймен сизге: бу затлар барысы да бу наслуну уьстюне тюшежек!

Раббибиз Ерусалимге болгъан ишге къайгыра

³⁷ – Гьей Ерусалим! Пайхаммарланы оьлтюреген ва оьзюнге багъып йиберилгенлени таш урушгъа тутугъан Ерусалим! Къуш оьзюню балаларын къанатларыны тюбюне жыягъанда йимик, Мен де сени авлетлерингни нече керен жыймагъа суйген эдим, амма сиз жыйылма суймедигиз!
³⁸ Гъали, Ерусалим, Аллагъ сени къоюп гетежек.
³⁹ Сагъа айтаман: «Раббибизни атындан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун!» – деп сен айтажакъ заман болгъунча, Мени дагъы гьермежексен.

Ерусалимни дагъылыву гъакъында

24 Иса ибадатханадан чыгъып гетип барагъанда, Ону янына якъчылары гелелер. Олар Исаны ибадатхананы биналарына тергевюн бакъдырмагъа сюелер.
² Иса олагъа булай дей:

– Буланы барын да сиз гьеремисиз? Гертисин сэйлеймен сизге: мунда ташны уьстюнде таш да къалмажакъ, бары да зат дагъытылажакъ!

³ Зайтун тавда янгыз олтуруп турагъанда, Исаны янына якъчылары гелелер. Олар:

– Шо къачан болажакъын айт чы бизге. Сени гелмеклигингни де, ахыр заманы да гьерсетеген не алаамат болажакъ? – деп сорайлар.

⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Вьерегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар!

⁵ Бир кеплер: «Мен Месигъмен», – деп, Мени атым булан гелип, хыйлыланы алдатажакълар.
⁶ Сиз гележекде давланы ва оланы гъакъындагъы хабарланы эшитежексиз. Вьерегиз, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмежек.
⁷ Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гьетерилежек. Хыйлы ерлерде ачыкъ ва ер тербенивлер болажакъ.

⁸ Шолар барысы да, къатынгиши яш табагъанда азап чегегенде йимик, азапгъа тарывугъузну биринчи белгилери болуп токътажакъ.

⁹ О заман сизге азап бережеклер, оьлтюрежеклер. Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гьерюп ярамайгъан болажакълар.

¹⁰ Шо заман кеплер иманындан чыгъажакълар, бир бирине хыянатлыкъ этежеклер, бир бирин гьерюп ярамайгъан болажакълар.
¹¹ Шо заман бир хыйлы ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъып, хыйлыланы алдатажакълар.
¹² Яманлыкъны кеп болмакълыгъыны себебинден бир кеплени сюювю сенежек.
¹³ Амма ахыргъа ерли чыдагъан къутгъарылажакъ.
¹⁴ Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы бу Сююнч Хабар бютюн дюньяда бары да халкълагъа билдирилежек. Сонг ахыр заман етежек.

† Гъабил пайхаммар Сыйлы Язывларда эсгерилеген оьлтюрювню биринчи къурбаны, Закария пайхаммар буса ахырынчыларындан бириси болуп токътайлар.

Болажакъ азаплар

¹⁵ – Даниял пайхаммардан таба айтылгъан кюйде, «мурдар этеген затны» Сыйлы Ерде токътагъанын гѳрген заманда (охуйгъан англасын!),

¹⁶ ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар.

¹⁷ Къалкъыдагъылар, уьйдеги затын алабыз деп, ерге тюшмесинлер. ¹⁸ Авлакъдагъылар, уьст опуракъларын алабыз деп, уьюне къайтмасынлар.

¹⁹ Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! ²⁰ Къачывугъуз къышгъа яда сонгугюнге къаршылашмасын деп, дуа этигиз. ²¹ Шо гюнлерде олай уллу бир балагъ болажакъ чы! Шолай балагъ Аллагъ дюнъяны яратгъан замандан гъалиге ерли бир де болмагъан, гъеч болма да болмажакъ! ²² Эгер шо гюнлер къысгъартылажакъ болмагъан эди буса, бары да жанлы зат ёкъ болажакъ эди. Амма Оьзюню сайлангъанлары себеп болуп, Раббизин шо гюнлени къысгъартгъан.

²³ Шо заманда сизге бирев: «Къарагъыз! Муна Месигъ!» – яда, «Она О», – деп айтса, инанмагъыз. ²⁴ Ялгъан месигълер, ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъажакълар. Эгер имканлыкъ болса, алааматлар ва муъжизатлар гѳрсетип, сайлангъанланы да алдатажакълар. ²⁵ Муна, Мен сизге алданокъ айтып бувардым.

²⁶ Гъасили, эгер сизге: «Къарагъыз! Месигъ дангылда», – деп айтса, онда бармагъыз. Яда: «О уьйню ичинде», – десе де, инанмагъыз. ²⁷ Яшмын гюнтувушда чыгъып, гюнбатышда да гѳрюнегени йимик, Мени, Инсанны Уланыны, геливю де шолай болажакъ. ²⁸ Къайда оьлю сюек болса, шонда къаракъуш да болур †.

Инсанны Уланыны геливю

²⁹ – Шо гюнлени балагъындан сонг «бирден гюнеш къаралажакъ, айны ярыгъы сѳнежек, юлдузлар кѳкден тюшежек, кѳклени къудратлары чайкъалажакъ». ³⁰ Шо заман кѳкде Инсанны Уланыны белгиси гѳрюнежек. Ер юзюндеги бютюн халкълар тююнуп йылап яс этежеклер. Кѳкдеги булутланы уьстюнде къудрат ва сыйлы нюр булан Инсанны Уланыны гелегенин гѳрежеклер. ³¹ О гючлю сесли сюрю булан малайиклерин йибережек. Олар дѳрт де якъдан, кѳклени бир къырыындан бир къырыына ерли, Ону сайлангъанларын бир ерге жыяжакълар.

³² Инжир терек сизге бир дарс болуп къалсын: ону бутакълары йымышап япыракълар чыгъарагъан заманда, яй ювукълашгъанны билерсиз. ³³ Шолай сиз де бары да бу затланы гѳргенде, Инсанны Уланы ювукъда экенни, етип геле турагъанны билигиз. ³⁴ Гертисин сѳйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп, яшавгъа

† Бу айтыв «оьлю сюек бар ерде къаракъушлар болагъаны мекенли йимик, бу затлар болажакъы да мекенли» деген маънаны бере.

чыгъажакъ. ³⁵ Кѳк де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сѳзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

³⁶ О гюнню ва о сагъатны бирев де, гъатта кѳклердеги малайиклер де, Оьзю Уланы да билмей, янгыз Атам биле. ³⁷ Нугъну заманында нечик болгъан буса, Инсанны Уланыны геливю де шолай болажакъ. ³⁸ Нугъ гемеге минген гюнге ерли, сув аливню алдындагъы гюнлерде йимик, инсанлар ашап, ичип, къатын алып, эрге барып тургъанлар. ³⁹ Сув алып, барын да ёкъ этгинче, олар бир затгъа да шекленмегенлер. Инсанны Уланы гелгенде де, шолай болажакъ.

⁴⁰ Шо заман авлакъда болагъан экевден бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ⁴¹ Бирче тирмен тартагъан эки къатын болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ⁴² Гъасили, айыкъ туругъуз! Раббизини къайсы гюн гележегин билмейсиз.

⁴³ Билип къоюгъуз, эгер уьй есине уручуну къачан гележеги белгили эди буса, о уручуну уьюне гирмеге къоймас эди. ⁴⁴ Шо саялы сиз де гъазир болуп туругъуз. Инсанны Уланы сиз къаравулламайгъан бир заманда гелип къалажакъ.

Инамлы ва англаву къул

⁴⁵ – Оьзге къулларына заманында аш сув берип къарасын деп, оланы уьстюнде еси къоюп гетген инамлы ва англаву къул йимик болугъуз. ⁴⁶ Еси уьюне къайтгъанда, шолай ишлей туруп табулгъан къул насиплидир. ⁴⁷ Гертисин сѳйлеймен сизге: еси ону оьзюню бютюн малыны мюлкюню уьстюне салажакъ. ⁴⁸ Эгер о, яман хыяллы бир къул болуп чыгъып, оьз оьзюне: «Есим тез гелмежек», – деп, ⁴⁹ башгъа къулланы тюймеге, ичкичилер булан ашама ичме башласа, ⁵⁰ о къулну еси гѳзлемейген бир гюн, билмейген бир сагъатда гелип къалажакъ. ⁵¹ Ону къатты кюйде жазалажакъ, экиюзлюлер булан бир къысмагъа тарытажакъ. Онда йылав яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ.

Он къызыны гъакъындагъы масал

25 Иса булай дей:

– Шо заман Аллагъны гъакимлиги дагъы да негер ошай? Он къыз, чыракъларын да алып, гиевню къаршылама чыгъа. ² Олардан бешевю гъакъыллы, бешевю де авлия. ³ Авлиялары чыракълар алгъанда, оьзлер булан олагъа тѳкмеге май алмайлар. ⁴ Гъакъыллылары буса чыракълар булан бирге савутлагъа май да алалар. ⁵ Гиев гелип битмейгенде, къызланы юху басып, юхлап къалалар. ⁶ Гечортада: «Гиев геле тура, ону къаршылама чыгъыгъыз!» – деп къавгъа гѳтерилип гете. ⁷ Шо заман шо он къыз туруп, чыракълары яхшы ялласын деп, мелтелерин онгаралар. ⁸ Авлиялары гъакъыллыларына: «Бизге майыгъыздан беригиз хари, чыракъларыбыз

сёнюп бара», – деп тилейлер. ⁹ Гъакъыллылары буса: «Сизге берсек, май бизге де, сизге де етишмежек. Барып сатывчулардан алыгъыз», – деп жавап берелер. ¹⁰ Олар май сатып алмагъа гетгенде, гиев гелип къала. Гиевню къаршылама гъазир болгъан къызлар, ону булан той йыбавгъа барып, гирип эшиклени бегите. ¹¹ Сонг о бириси къызлар да гелип: «Есибиз! Есибиз! Бизге эшикни ач!» – деп тилейлер. ¹² О буса олагъа: «Гертисин сёйлеймен сизге: мен сизин танымайман», – деп жавап бере.

¹³ Гъасили, айыкъ туругъуз, неге тюгюл сиз Инсанны Уланы гелеген я гюнню, я сагъатны билмейсиз.

Уй къуллукъчуну гъакъындагъы масал

¹⁴ – Аллагъны гъакимлиги ят уълкеге барма ёл чыкъгъанда, къулларын чакъырып, олагъа малын мюлкюн аманат этген бир гиши йимик болмагъа бола. ¹⁵ Шо гиши, къулларыны гъарисини бажарывлугъуна гёре, бирине беш минг, башгъасына эки минг, озъгесине де минг алтын акъча да берип, озъю ёлгъа чыгъа. ¹⁶ Беш минг алтын акъча алгъаны, барып оланы пайдаландырып, дагъы да беш минг алтын акъча къазана. ¹⁷ Эки минг алтын акъча алгъаны да, лап шолай этип, дагъы да эки минг алтын акъча къазана. ¹⁸ Минг алтын акъча алгъаны буса, барып, еси озъюне берген акъчасын къазып ерге басдырып яшыра.

¹⁹ Узакъ замандан сонг, бу къулланы еси къайтып гелип, булардан гысап талап эте. ²⁰ Беш минг алтын акъча алгъаны гелип, дагъы да беш минг алтын акъча гелтирип: «Есим! Сен магъа беш минг алтын акъча берген эдинг. Муна, бу беш минг алтын акъчаны да мен шо акъчалар булан къазандым», – дей. ²¹ Еси де огъар: «Яхшы, мени яхшы, инамлы къулум! Сен аз иште магъа гьалал болдунг, мен де сагъа дагъы да уллу ишлер тапшуарман. Гел, есингни шатлыгъына ортакъчы бол», – дей. ²² Эки минг алтын акъча алгъаны да гелип: «Есим! Магъа сен эки минг алтын акъча берген эдинг. Оланы пайдаландырып, мен дагъы да эки минг алтын акъча къазандым», – дей. ²³ Еси де огъар: «Яхшы, мени яхшы, инамлы къулум! Сен аз иште магъа гьалал болдунг, мен де сагъа дагъы да уллу иш тапшуруп болурман. Гел, есингни шатлыгъына ортакъчы бол», – дей.

²⁴ Сонг минг алтын акъча алгъаны да гелип: «Есим! Сен бир бек къатты адам экенингни мен биле эдим. Чачмагъан ерингден орасан, салмагъан ерингден аласан. ²⁵ Мен сенден къоркъуп, барып минг алтын акъчангны ерге басдырып яшырдым. Муна, гъали сеники сагъа болсун», – деп, къайтарып бере. ²⁶ Ону еси буса: «Гъей яман, эринчек къул! Чачмагъан еримден орагъанымны, салмагъан еримден алагъанымны сен биле болгъансан. ²⁷ Шогъар гёре, акъчамны хайыр

алмакъ учун, бай адамлагъа бермеге герек эдинг. Мен гелгенде, шо хайыры булан къайтарып алар эдим. ²⁸ Энни акъчаны мундан алып, он минг алтын акъчасы барына беригиз! ²⁹ Кимники бар буса, огъар берилежек, онукине дагъы да къошулажакъ, ёкънуки буса бар заты да алынажакъ. ³⁰ Ярахсыз бу къулну буса къарангылыкъгъа чыгъарып ташлагъыз. Онда йылав яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ», – дей.

Къыяматгюн

³¹ – Мен, Инсанны Уланы, бары да малайиклер ва сыйлы нюрюм булан гелген заманда, Озъюмню макътавлу тахымда олтуражакъман. ³² Мени алдыма бары да халкълар жыйылажакъ. Къойчу къойланы эчкилерден айырагъанда йимик, Мен оланы бир биринден айыражакъман. ³³ Къойланы Озъюмню онг ягъыма, эчкилени буса сол ягъыма чыгъаражакъман.

³⁴ Шо заман Мен, Пача, онг ягъымдагъылагъа булай айтажакъман: «Гъей, Атам сизге рагъмусун гёрсетди! Дюнъя яралгъандан берли сизин учун кёклерде гъазирлеген пачалыкъгъа ес болугъуз.

³⁵ Мен ач болгъанда – Магъа ашама бердигиз, сувсагъанда – сув ичирдигиз, ят болдум – Мени сыйындырдыгъыз. ³⁶ Ялангъач болдум – Мени гийиндирдигиз, аврудум – Мени гёрме гелдигиз, туснакъда болдум – яныма гелдигиз».

³⁷ О заман муъминлер Магъа булай жавап бережеклер: «Я Раббиз! Къачан Сени биз ач гёрюп, ашатдыкъ яда сувсап гёрюп, сув ичирдик? ³⁸ Биз Сени ят болуп гёрюп, къачан сыйындырдыкъ яда ялангъач гёрюп, къачан гийиндирдик? ³⁹ Сен авруп яда туснакъда болуп, биз янынга къачан гелдик?» ⁴⁰ Мен олагъа: «Гертисин сёйлеймен сизге: буланы сиз Мени инг амалсыз якъчыларымдан бирине этгенигиз саялы Магъа этген боласыз», – деп жавап бережекмен.

⁴¹ Сонг Мен сол ягъымдагъылагъа булай дежекмен: «Гъей налатлангъанлар! Мени янымдан гетигиз! Иблис ва ону малайиклери учун гъазирленген жагъаннемни отуна тюшюгюз! ⁴² Мен ач болгъанда – сиз Магъа ашама бермедигиз, сувсагъанда – сув ичирмедигиз. ⁴³ Ят болуп гелгенде – сыйындырмадыгъыз, ялангъач болгъанда – гийиндирмедигиз, авругъанда – къарамадыгъыз, туснакъгъа тюшгенде де – гёрмеге гелмедигиз».

⁴⁴ Шо заман олар да Магъа: «Я Раббиз! Сени ач болуп, сувсап, ёлавчу яда ялангъач болуп, авруп, яда туснакъда болуп биз Сени къачан гёргенбиз, къачан гъайынгни этмей къойгъанбыз?» – деп соражакълар. ⁴⁵ Мен буса олагъа: «Гертисин сёйлеймен сизге: буланы сиз Мени инг амалсыз якъчыларымдан бирине этмеген сонг, Магъа да этмеген боласыз», – деп жавап бережекмен. ⁴⁶ Олар даимлик жазагъа тарыжакълар, муъминлер буса даимлик яшавгъа чыгъып къалажакълар.

Ягьудилени Исагъа къаршы этген питнеси

26 Сёйлеп битгенден сонг, Иса якъчыларына булай дей:

² – Сиз эки гюнден сонг ягьуди Пасха байрам болажагъын ва Мен, Инсанны Уланы, хачгъа илинмек учун къолгъа берилежегимни билесиз.

³ Шо заман Кайафа деген дин къуллукъчулары башчысыны абзарында баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары жыйылалар. ⁴ Олар Исаны гылла булан тутуп оьлтюрмеге сёйлешелер.

⁵ – Халкъны арасында къазапланывлар болмасын учун, шо иш байрам гюнлерде этилмесин, – деп сёйлейлер олар.

Исагъа къыйматлы май сюртюле

⁶ Иса Байтанияда яман гён аврувдан авруйгъан Симонну уьюнде турагъан заманда, ⁷ Ону янына ичинде ариив ийисли бек къыйматлы майы да булангъы чыны кажин булан бир къатын геле. О тепсиде олтуруп турагъан Исаны башына май теге.

⁸ Шону гёргенде, Ону якъчылары къазапланып:

– Бу негъакъ харж негер тарыкъдыр? ⁹ Бу майны кёп акъчагъа сатып, пакъырлагъа садагъа этип бермеге ярай эди! – дей.

¹⁰ Иса, якъчыларыны разисизлигин гёрюп, олагъа булай дей:

– Бу къатынгъа неге къайнашасыз? О Мени учун яхшы иш этди! ¹¹ Пакъырлар даим яныгъызда болажакъ, Мен буса даим яныгъызда болмажакъман. ¹² Бу къатын, бу къыйматлы майны чархыма тегюп, Мени гёммек учун гъазирледи.

¹³ Гертисин сёйлеймен сизге: бу Сююнч Хабар бютюн дюньяны не еринде билдирилсе де, бу къатын этген иш сёйленежек ва оьзю де эсге алынажакъ.

Ягьуданы хыянатлыгъы

¹⁴ Шо заман Исаны он эки якъчысыны бири болгъан Ягьуда Искариет, баш дин къуллукъчулары янына барып:

¹⁵ – Исаны къолугъузгъа берсем, магъа не бережексиз? – деп сорай.

Олар Ягьудагъа санап отуз гюмюш акъча берелер. ¹⁶ Шо вакътиден тутуп, о Исагъа хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мюгълет ахтарып айлана.

Ягьуди Пасхагъа гъазирленив

¹⁷ Маясыз Экмекни байрамыны биринчи гюнюнде якъчылары Исаны янына гелип:

– Сени учун ягьуди Пасха ашны ашайгъан ерни къайда гъазирлегенни сюесен? – деп сорайлар.

¹⁸ О да булай дей:

– Шагъаргъа паланкесни янына барып, огъар: «Устаз булай деди: Заманым ювукълашып тура, ягьуди Пасха байрамны якъчыларым да булан сени

уьюнгде этемен», – деп айтыгъыз. ¹⁹ Якъчылары, Иса айтгъан кюйде этип, ягьуди Пасха ашны гъазирлейлер.

²⁰ Ахшам болгъанда, Иса он эки якъчысы да булан тепсиде олтура. ²¹ Олар ашап турагъанда, Иса:

– Гертисин сёйлеймен сизге: сизин биригиз Магъа хыянатлыкъ этежек, – дей.

²² Олар бек пашман бола. Гъариси:

– Я Раббим! Мен сама тюгюлменми? – деп сорамагъа башлайлар.

²³ – Экмегин Мени булан бирче бир сукарагъа мандыражакъ адам Магъа хыянатлыкъ этежек.

²⁴ Сыйлы Язывларда Оьзюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай! О адам анадан тувмай къалгъан буса яхшы эди! – дей Иса.

²⁵ Огъар хыянатлыкъ этежек Ягьуда бу арада:

– Устазым, шо мен тюгюлмендир чи? – деп сорай.

– Сен оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

²⁶ Олар ашайгъанда, Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Алып ашагъыз. Бу Мени къаркъарамдыр, – дей.

²⁷ Аякъны алып, шюкюр дуа эте. Олагъа берип, булай дей:

– Барыгъыз да мундан ичигиз. ²⁸ Бу аякъ хыйлыланы гюнагъларын гечдирмек учун тегюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы разилешивню белгисидир.

²⁹ Сизге айтаман: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен. О заман янгы чагъыр ичежекмен. ³⁰ Аллагъгъа макътав йыр йырагъандан сонг, олар Зайтун тавгъа гетелер.

Иса Оьзюн Петер инкар этежегин алданокъ айта

³¹ Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Бу гече сиз барыгъыз да Мени къоюп гетежексиз. Сыйлы Язывларда: «Къойчуну оьлтюрежек, сиривдеги къойлары чачылышажакъ», – деп язылгъан чы. ³² Мен оьлюп тирилген сонг, сизден алда Галилеягъа барып туражакъман.

³³ Петер Огъар:

– Эгер Сени бары да инкар этсе де, бир заманда да мен инкар этмесмен! – дей.

³⁴ – Гертисин сёйлеймен сизге: бу гече хораз къычыргъанча, сен Мени уьч керен инкар этежексен, – дей Иса огъар.

³⁵ Амма Петер Огъар:

– Магъа Сени булан бирге оьлюп гетмеге тюшсе де, мен Сени инкар этмесмен, – дей. Къалгъан якъчылары да шотай дейлер.

Иса Гетсаманияда

³⁶ Сонг Иса олар булан бирге Гетсамания деп айтылагъан бир ерге геле. О якъчыларына:

– Мен онда барып дуа этгинче, сиз мунда олтуруп туругъуз, – дей.

³⁷ Иса Петерни ва Зеведейни эки де уланын Озью булан алып гете. О бек къайгъырмагъа ва гьалекленмеге башлай. ³⁸ Шо заман Иса олагъа:

– Юрегимни терен къайгъы басгъан, мунда Мени булан къалып, юхламай туругъуз! – дей.

³⁹ Бираз ари тайып, О ерге де къапланып, булай дуа эте:

– Атам! Эгер имканлы буса, Мени бу къысмадан къутгъар! Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун.

⁴⁰ Иса къайтып якъчыларыны янына гелгенде, оланы юхлай туруп таба. Петерге:

– Мени булан бирче бир сагъат сама юхламай туруп болмадыгъызмы? ⁴¹ Юхламагъыз. Болажакъ сынавлардан оьтмек учун, дуа этигиз. Юрек хыял этсе де, къаркъараны буса гючю ёкъдур! – дей.

⁴² Иса янгыдан, бирдагъы керен ари тайып, булай дуа эте:

– Атам! Бу къысмадан Магъа оьтюр гетме имканлы тюгюл буса, Сен айтгъан кюйде болсун дагъы!

⁴³ Къайтып гелгенде, якъчыларын дагъы да юхлай туруп таба. Олар юхусундан гёзлерин ачып болмайлар. ⁴⁴ Оланы къоюп, дагъы да ари тая. Шо сёзлени де айтып, уьчюнчю керен де дуа эте.

⁴⁵ Сонг Иса, якъчыларыны янына гелип, олагъа булай дей:

– Сиз гъали де ятып юхлап рагъатланамысыз? Муна, болжал ювукълашды. Мен, Инсанны Уланы, гюнагълыланы къолуна бериле тураман.

⁴⁶ Туругъуз, гетейик! Муна, гъали Магъа хыянатлыкъ этеген адам да ювукълашып геле.

Исаны тутулуву

⁴⁷ Иса сёйлеп турагъанда, он эки якъчысыны бириси болгъан Ягъуда геле. Ону булан бирче баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары йиберген бир хыйлы адамлар гелелер. Олар къылычлары ва таякълары булан савутлангъан.

⁴⁸ Исагъа хыянатлыкъ этеген Ягъуда олар булан:

– Мен Озьюн оьбежек Адам Исадыр. Ону тутарсыз, – деп алданокъ сёйлешген болгъан.

⁴⁹ Шоссагъат о Исагъа ювукълашып:

– Салам, Устаз, – деп, Ону оьбе.

⁵⁰ – Ювугъум, этмеге деп гелген затынгны эт! – дей Иса огъар.

Шо заман Исаны туталар. ⁵¹ Шонда Иса булан болгъанлардан бири, къылычын суворуп, уруп дин къуллукъчуланы башчысыны къулуну къулагъын гесип тюшюре. ⁵² Иса огъар:

– Къылычынгни къайтарып къынына сукъ! Къолуна къылыч алгъанлар къылычдан оьлюп де гетежеклер. ⁵³ Яда Мен Атамдан кёмек тилеп болмас деп, тилесем, шоссагъат О Магъа он эки мингден де артыкъ малайиклер йиберип гелмес деп ойлашамысан? ⁵⁴ Булай болмагъа герек деп билдиреген Сыйлы Язывлардагъы затлар о заман нечик яшавгъа чыгъажакъ дагъы? – дей.

⁵⁵ Сонг Иса халкъгъа:

– Мени тутмакъ учун, сиз, бир жинаятчыны тутагъанда йимик, къылычлар да, таякълар да булан чыккъансыз! Сизге Аллагъны каламын англата туруп, Мен чи гъар гюн ибадатханада олтуруп бола эдим. О заман Мени тутмадыгъыз.

⁵⁶ Амма бу затлар барысы да пайхаммарланы язывларында айтылгъан кюйде яшавгъа чыккъамагъа тарыкъ, – дей. Шо заман бары да якъчылары Ону къоюп къачалар.

Иса ягъудилени оьр мажлисини алдында

⁵⁷ Исаны тутгъанлар Ону дин къуллукъчуланы башчысы Кайафаны янына элтелер. Онда дин алиллер булан тамазалар да жыйылгъан болгъанлар. ⁵⁸ Петер буса дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына ерли, арекден туруп, Исаны арты булан юрюй. Ичине гирген сонг, муну ахыры не болажагъын гёрмек учун, къаравулланы арасына гирип олтура.

⁵⁹ Баш дин къуллукъчулар ва бютюн ягъудилени оьр мажлиси буса, Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы ялгъан шагъатлар ахтарып айланалар. ⁶⁰ Кёплер ялгъан шагъатлыкъ этсе де, Ону айыбын тапмайлар. Ахырда да эки ялгъан шагъат гелип, булай дей:

⁶¹ – Бу Адам: «Мен Аллагъны ибадатханасын дагъытып, уьч гюнден къайтарып къуруп боламан», – дей эди.

⁶² Дин къуллукъчуланы башчысы туруп, Исагъа: – Неге бир жавап да бермейсен? Буланы Сагъа айтагъанларына къаршы айтмагъа затынг ёкъму? – дей. ⁶³ Амма Иса сёйлемей. Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы Огъар:

– Герти Аллагъны атын тутуп ант эт. Айт бизге: Аллагъны Уланы, Месигъ Сенмисен? – деп сорай.

⁶⁴ Иса огъар булай жавап бере:

– Озьюнг айтып бердинг чи. Ондан къайры да айтайым сизге: энниден сонг Инсанны Уланын бары да затгъа гючю етеген Аллагъны онг ягъында олтуруп, кёкню булутларыны уьстюнде гелегенин гёрежексиз.

⁶⁵ Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы, уьст опуракъларын йыртып йиберип:

– Бу Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлей! Бизге дагъы шагъатлар негер тарыкъдыр? Муна гъали эшитдигиз чи сиз Муну Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлейгенин! ⁶⁶ Сиз нечик ойлашасыз? – деп къычыра.

– Гюнагылы. Оьлтюрюлме герек, – деп жавап берелер олар.

⁶⁷ Шо заман олар Исаны бетине тюрюрелер, юмурукъгъа туталар, башгъалары да Ону якъларын къыздыралар. Огъар:

⁶⁸ – Гей Месигъ, пайхаммар бусанг, Сагъа ургъан ким экенни бизге айтып бер, къарайыкъ, – дейлер.

Петер инкар эте

⁶⁹ Петер буса къырда абзарда олтуруп тура болгъан. Бир къуллукъчу къыз ону янына гелип:
– Сен де галилеялы Иса булан бирче эдинг, – дей.

⁷⁰ Амма Петер:

– Сен не айтагъанынгны билмеймен, – деп, барыны да алдында о айтгъан затны инкар эте.

⁷¹ Къапудан къыргъа чыгъагъанда, ону башгъа бир къуллукъчу къыз гёрюп, ондагъылагъа:

– Назаретли Иса булан бу адам да бар эди, – дей.

⁷² – О Адамны мен танымайман! – деп, ант да этип, Петер бирдагъы керен инкар эте. ⁷³ Бираздан сонг онда токътагъанлар гелип Петерге:

– Гертилей де, сен де оланы бирисен чи, неге тюрюл сёйлейген кюрюнг билдирип къоя, – дей.

⁷⁴ Петер буса:

– О Адамны мен танымайман! – деп, ант этмеге башлай. Шоссагъат хораз къычырып йибере.

⁷⁵ Петер: «Хораз къычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен», – деп Иса айтгъан сёзлени эсине гелтире. Къыргъа чыгып, гынкъ этип йыламагъа башлай.

27 Эртен болгъанда, бары да баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары жыйылып, Исаны нечик оьлтюрмеге болагъанны арагъа салып ойлалар. ² Байлап, элтип Ону Пилат деген гъакимге тапшуралар.

Ягъуданы гёкюрюню ва оьлюмю

³ Шо заман Огъар хыянатлыкъ этген Ягъуда, Исагъа оьлюм дуван этилгенин билгенде, гёкюрюню, оьзю алгъан отуз гюмюш акъчаны къайтарып баш дин къуллукъчулагъа ва тамазалагъа бере. ⁴ Ягъуда:

– Мен гюнагъсыз гишиге хыянатлыкъ этип, гюнагъ иш этгенмен, – дей.

Олар да огъар:

– О бизге не аварадыр? О сени ишинг, – дей.

⁵ Ягъуда гюмюшлени ибадатхананы ичине ташлап чыгъа, сонг барып асылып оьле.

⁶ Баш дин къуллукъчулар, гюмюшлени алып:

– Оьлтюрювге себеп болгъан бу акъчаны ибадатхананы хазнасына салма ярамас, – дей.

⁷ Оьз арасында сёйлешип, шо акъчагъа оьлген ятланы гёммеге къабурлар этмек учун, бир савут саба этеген адамдан сатып топуракъ алалар.

⁸ Шону учун бу топуракъгъа бугюнлеге ерли де «Къан Топурагъы» деп айтыла. ⁹⁻¹⁰ О заман Еремия пайхаммардан таба: «Олар Исрайылны халкъы

Огъар токъташдыргъан багъаны, отуз гюмюш акъчаны, алгъанлар ва, магъа Раббиз айтгъаны йимик, оланы савут саба этеген адамны топурагъы учун бергенлер», – деп айтылгъан сёзлер яшавгъа чыкъгъан.

Иса Пилатны алдында

¹¹ Иса Пилат гъакимни алдында токътай. Пилат Огъар:

– Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай.

– Оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

¹² Баш дин къуллукъчулар ва тамазалар айыплайгъан заманда, Иса бир жавап да бермей.

¹³ Шонда Пилат Огъар:

– Сагъа къаршы нечакъы шагъат барны эшитемисен? – деп сорай.

¹⁴ Иса ону бир сёзюне де жавап бермей. Гъаким буса бек тамашалыкъ этип къала.

Оьлюм дуван

¹⁵ Гъакимни тутулуп туснакъ этилгенлени бирисин ягъуди Пасха байрамда халкъны тилевюне гёре азат этеген адаты болгъан. ¹⁶ Шо гюнлерде Барабба деген тутулгъан бир белгили жинаятчы адам болгъан. ¹⁷ Халкъ жыйылгъан заманда, Пилат:

– Кимни чыгъаргъанымны сюесиз: Бараббанымы яда Месигъ деп айтылагъан Исанымы? – деп сорай.

¹⁸ Неге тюрюл де, Пилат ягъудилени башчылары Исаны гюллемекликден тутдургъанын биле болгъан.

¹⁹ Пилат дуванханада олтуруп турагъанда, къатыны огъар:

– О Муъмин Адамгъа бир зат да этме! Неге тюрюл де, бу гече тюрюмде О Адам саялы мен бек азап чекдим, – деп хабар йибере.

²⁰ Амма баш дин къуллукъчулар ва тамазалар, адамлар Бараббаны чыгъармакъны, Исаны буса оьлтюрмекни тилесин деп, оланы мюрюк этелер.

²¹ Шо заман Пилат халкъгъа: Экевюню де къайсын чыгъаргъанымны сюесиз? – деп сорай.

– Бараббаны, – деп жавап берелер олар.

²² – Олай буса, Месигъ деп айтылагъан Исагъа мен не этейим дагъы? – деп сорай Пилат.

Барысы да бирче огъар:

– Хачгъа ил! – дейлер.

²³ – Бу не яманлыкъ этген? – деп сорай о.

– Ону хачгъа ил! – деп дагъы да бек къычыралар олар.

²⁴ Пилат гъеч затны этип болмайгъанын ва къазапланыв гючленегенни гёргенде, сув гелтиртип:

– Бу Адамны къаны учун мени гюнагъым ёкъ. Муну оьлюмюне сиз оьзюгюз жаваплысыз! – деп, халкъны алдында къолларын жува.

²⁵ Бютюн халкъ:

– Ону оylum учун тегюлген кван озыюбюзню ва яшларыбызны уьстюнде квалсын! – деп жавап бере.

²⁶ Шо заман о Бараббаны чыгъара. Исаны буса, къамучу булан тюдюрген сонг, хачгъа илмек учун, асгерлени кьолуна бере.

Асгерлер Исаны хорлай

²⁷ Сонг гъакимни асгерлери, Исаны бекликге элтип, оьзлени асгер белягюн жыялар. ²⁸ Исаны чечиндирип, олар ону уьстюне бир авур кызыл аба гийдирелер. ²⁹ Тегенекден таж да эшип, Ону башына салалар, онг кьолуна бир таякъ да тутдуралар. Ону алдында тизден чегюп:

– Яшасын ягьудилени пачасы! – деп, Ону мысгьылламагъа башлайлар. ³⁰ Огъар тюкюрелер, башына таякъ булан уралар. ³¹ Ону мысгьыллап ялкьган сонг, авур кызыл абаны уьстюнден чечип алалар. Къайтара оьзюню опуракъларын гийдирип, хачгъа илмеге алып гетелер.

Исаны хачгъа илелер

³² Къыргъа чыгъагъанда, олар киринейли Симон деген биревге кьаршы болалар. Исаны илежек хачны гетерип юрюмеге ону борчлу этелер.

³³ Голгота, демек «Такъаны ери» деп айтылагъан ерге гелгенде, ³⁴ ичмек учун Исагъа оьт кьошулуп ярашдырылгъан чагъыр берелер. Иса, ону уртлап кьарап, ичме суймей.

³⁵ Асгерлер Исаны хачгъа илген сонг, чеп салып, Ону опуракъларын пайлап алалар. ³⁶ Онда олтуруп, Огъар кьаравул этелер. ³⁷ Ону уьстюне: «Ягьудилени пачасы Иса», – деп язып, айыбын гьрсетеген такъта салалар. ³⁸ Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревюн де сол ягъында, эки талавурчуну да хачгъа илелер.

³⁹ Ондан оьтегенлер, башларын чайкъай туруп, Огъар:

⁴⁰ – Гы, Сен чи, ибадатхананы дагъытып, уьч гюнден ону къайтарып кьурагъан Адам эдинг! Энни Оьзюнгю кьутгъар! Аллагъны Уланы бусанг, илинген хачынгдан тюш гъали! – деп мысгьыллап сейлейлер.

⁴¹ Баш дин кьуллукъчулар, дин алимлер ва тамазалар булан бирге, Ону мысгьыллай туруп, булай сейлейлер:

⁴² – Бу башгъаланы кьутгъара эди, Оьзюн буса кьутгъарып болмай! Бу Исрайылны пачасы чы! Гъали хачдан тюшюн, шо заман биз де Огъар иман саларбыз! ⁴³ О Аллагъгъа аркъа таяй эди. Эгер Аллагъ Муну сюе буса, энни кьутгъарсын дагъы. О: «Мен Аллагъны Уланыман», – дей эди чи. ⁴⁴ Иса булан бирче хачгъа илинген талавурчулар да Огъар мысгьыл сьзлер айталар.

Исаны оylum

⁴⁵ Тюшде сагъат он экиден уьчге ерли бютюн уьлкени кьарангылыкъ кьуршай. Шо кьарангылыкъ сагъат уьчге ерли таймай тура.

⁴⁶ Сагъат уьчлер вакътиде Иса гючлю тавуш булан: – Эли, Эли, лама сабакътаны? Демек, «Аллагъым, Аллагъым! Мени не саялы ташлап кьойдунг?» – деп кычыра.

⁴⁷ Онда болгъанлардан бирлери муну эшитгенде: – О Илиясны чакъыра, – дей.

⁴⁸ Оланы бири шоссагъат чабып барып чюпюрек гелтире. Ону ачыгъан чагъыргъа чомуп, таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. ⁴⁹ Бирлери буса:

– Кьой! Къарайыкъ, Ону кьутгъармагъа Илияс гелерми экен? – дей.

⁵⁰ Иса, гючлю аваз булан дагъы да кычырып, жан бере. ⁵¹ Шо мюгьлетде ибадатханадагъы перде, уьстден тюпге ерли ярылып, эки беляне, ер тербене, ярлар ярыла. ⁵² Къабурлар ачыла, Аллагъны хыйлы оьлген адамлары тириле. ⁵³ Олар, къабурларындан чыгъып, Иса тирилгенден сонг, сыйлы шагъаргъа † гирип, бир хыйлы адамлагъа гьрюнелер.

⁵⁴ Юз асгерни башчысы ва ону булан бирче Исагъа кьаравул этегенлер ер тербенгенин ва болуп турагъан бары да бу гьарасатны гьрюп, бек кьоркьуп:

– Гертилей де, О Аллагъны Уланы болгъан, – дейлер.

⁵⁵ Онда Исагъа кьуллукъ эте туруп Галилеядан Ону булан гелген бир кеп кьатынгишилер де болалар. Олар бу гьарасатгъа арекден кьарап туралар. ⁵⁶ Оланы арасында Маждаллы Мариям, Якъуб булан Юсупну анасы Мариям ва Зеведейни уланларыны анасы бола.

Исаны гьмюв

⁵⁷ Ахшам болгъанда, Исаны якъчысы болуп тургъан ариматеялы Юсуп деген бир бай гиши геле. ⁵⁸ Пилатны янына барып, о Исаны сюегин бермекни тилей. Шонда Пилат огъар сюекни бермеге буйрукъ эте. ⁵⁹ Сюекни алып, Юсуп Ону таза кетен гебинге чырмай. ⁶⁰ Ону ярны ойдуруп оьзю этдирген янгы къабургъа сала. Къабурну алдына бир уллу таш да къаплап гете. ⁶¹ Онда Маждаллы Мариям булан бириси Мариям да къабурну кьаршысында олтуруп бола.

Къабурну кьаравулары

⁶² Артындагъы гюн, сонгюгюн, баш дин кьуллукъчулар ва фарисейлер, Пилатны янына жыйылып, булай дей:

⁶³ – Гъакимибиз! Шо ялгъанчы сав заманында: «Уьч гюнден сонг Мен тирилежекмен», – деп

† Сыйлы шагъар – демек, Ерусалим.

айтгъаны эсибизге тюшюп гетди. ⁶⁴ Шо саялы учюнчю гюнге ерли къабурну сакъламагъа буйрукъ бер. Ёгъесе, якъчылары, гече гелип, Ону урлап гетжежклер. Сонг халкъгъа: «Оълумден тирилди», – деп хабар салажакълар. Шо заман бу ахырынчы ялгъан башлапгъысындан да яман болажакъ.

⁶⁵ Пилат олагъа:

– Муна сизге къаравуллар. Барып, тийишли гёрген кююгюзде оъзюгюз къаравул этигиз, – дей. ⁶⁶ Олар барып къабурну янына къаравуллар салып, ташны устьюне мюгъюр де басалар.

Исаны тириливю

28 Сонгугюн оътюп, къаттыгюнню танг вакътисинде, Маждаллы Мариям булан бириси Мариям къабургъа къарамагъа баралар. ² Бирден бир уллу ер тербенив болуп гете. Раббиз йиберген малайик, кёкден тюшюп, къабурну алдындагъы ташны да авдарып, ону устьюнде олтуруп токътай. ³ Малайикни гёрюнюшю яшмын йимик, гийими буса къар йимик акъ бола. ⁴ Къаравуллар, ондан бек къоркъуп, къартылламагъа башлайлар ва оълю гъаллы болалар.

⁵ Малайик къатынлагъа булай дей:

– Къоркъмагъыз! Сиз хачгъа илинген Исаны излейгенигизни билемен. ⁶ О мунда тюгюл. Оъзю де айтгъаны йимик, О тирилди. Ювукъ гелигиз. Къарагъыз: О мунда ятгъан эди. ⁷ Тез барып, Ону якъчыларына: «Иса оълумден тирилген, сизден алда Галилеягъа барып туражакъ, Ону онда гёрежексиз», – деп айтыгъыз. Муна, гъали мен сизге айтдым.

⁸ Къатынлар, къоркъув ва уллу сююнч булан алгъасап къабурдан гетип, Исаны якъчыларына хабар бермеге чабалар. ⁹ Бирден олагъа Иса къаршылашып къала! О якъчыларына:

– Салам сизге! – дей. Олар да ювугъуна барып, Исаны алдында ерге къапланып, Ону аякъларын къучакълайлар ва Огъар сужда этелер. ¹⁰ Шо заман Иса олагъа:

– Къоркъмагъыз! Барып иман къардашларыма билдиригиз, Галилеягъа гелсинлер, олар Мени онда гёрежеклер, – дей.

Къаравулланы билдиривю

¹¹ Къатынлар гетгенде, къаравулланы бирлери шагъаргъа барып, бары да болгъан затны баш дин къуллукъчулагъа билдирелер. ¹² Олар да тамазалар булан бирче жыйылып, бир бири булан сёйлешген сонг, асгерлеге кёп акъча да берип, ¹³ булай дейлер:

– Сиз: «Биз юхлайгъанда, гече якъчылары гелип, Ону сюегин урлап гетгенлер», – деп айтып къоярсыз. ¹⁴ Эгер муну гъакъындагъы хабар гъакимге етишсе, биз ону инандырабыз, сизге де гъеч зат болмажакъ. ¹⁵ Акъчаны да алып, олар оъзлеге айтгъан кюйде этелер. Бу хабар бугюнге ерли ягъудилени арасында шо кюйде такрарланып тура.

Иса якъчыларына этген буйрукъ

¹⁶ Он бир де якъчысы буса Галилеягъа, Иса айтгъан тавгъа, гете. ¹⁷ Исаны гёрген заманда, Огъар сужда этелер, бирлери буса шеклик этелер.

¹⁸ Иса да, олагъа ювукъ барып, булай дей:

– Кёкде ва дюнъяда бютюн гъакимлик Магъа берилген. ¹⁹ Шолайлыкъда, барыгъыз, бары да халкъланы Мени якъчыларым этигиз. Атаны, Уланны ва Аллагъны Ругъуну да аты булан оланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшуругъуз. ²⁰ Оланы Мен сизге буюргъан бары да затны юрютмеге уъретигиз. Мен де ахыр замангъа ерли даим сизин булан болажакъман.

Маркны Инжили

Марк

Бу Инжилни Югъан Марк язгъан. «Элчилени ишлери» деген китапдан белгили болгъан кюйде, о бир вакътини ичинде элчи Павел булан ишлеген. Озьюню Инжилин о элчи Павел де булан бирче Румда болгъан вакътисинде язгъан ва аслу гьалда ят халкълар ва Исагъа янгы иман салгъанлар учун язгъан. Исаны артына да тюшюп, Петер Ону булан бирче Аллагъны ёлунда чалышгъан. Марк Инжилин оьзю Петерден эшитген маълуматлагъа асасланып къура. Марк аслу тергевюн Иса Месигъ этип гетген ишлеге бакъдыра, Аллагъны Уланы гьисапда Ону гьар къайсы аврувну, азап чегивню, оьлюмню уьстюнде де гьакимлиги барын гёрсетме къасткъыла.

Маркны шагъатлыгъына гёре, Иса гьакимлигин бир заманда да Озьюню пайдасына къолламагъа къарамагъан – бары да къудратын О инсанны гюнагъны, яманлыкъны есирлигинден азат этмеге бакъдыргъан. Автор аслу гьалда Исаны яшавуну ахырынчы жумалары, гюнлери гьакъда, Ону азап чегивню, оьлюмю ва тириливю гьакъда хабарлай. Бу Инжил Иса оьлюмден уьст гелгенине ачыкъ кюйде шагъатлыкъ эте.

Ягъия пайхаммарны геливю

1 Аллагъны Уланы Иса Месигъни [†] гьакъындагъы Сююнч Хабарыны аввалы.
²³ Ешая пайхаммарны китабында булай язылгъан:
 Муна, Мен Сени алдынга Озьюмню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгуну гьазирлежек
 Дангылда биревню гючлю сеси эшитиле:
 «Раббибизге ёл

гьазирлеги! Огъар ёлланы тюз этигиз!»

⁴ Шолай Ягъия пайхаммар арагъа чыгъып,
 дангылда булай сёйлемеге башлай:

– Товба этигиз, сувгъа чомдуртуп, оьзюгюзню
 Аллагъгъа тапшуртугъуз, шо заман Аллагъ сизин
 гюнагъларыгъызны гечежек.

⁵ Бютюн Ягъудея топурагъындан ва Ерусалимден
 адамлар ону янына гелип, гюнагъларына мюкюр
 болалар. Ягъия да оланы, Ёрдан оьзенде сувгъа
 чомуп, Аллагъгъа тапшура. ⁶ Ягъияны тую юнден
 этилген опурагъы, белинде къайыш белбаву
 болгъан. Ону ашы къыр бал ва ченгертки болгъан.

⁷ О инсанлагъа булай сёйлей:

– Менден сонг менден къудратлысы гележек. Мен
 Ону багъынчагъына да гелмеймен. ⁸ Мен сизин,
 сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман, О буса сизин
 Аллагъны Ругъуна чомажакъ.

Ягъия, Исаны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура

⁹ Шо гюнлерде Ягъия, Галилеяны Назарет
 шагъарындан гелген Исаны Ёрдан оьзенде сувгъа

[†] Месигъ – бу сёзню маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылыв гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкге де къара.

чомуп, Аллагъгъа тапшура. ¹⁰ Иса сувдан чыгъып
 гелегенде, шоссагъат кёк ачылып, Аллагъны Ругъу
 гёгюрчюндей Ону янына гелегени гёрюне.

¹¹ Кёкден:

– Сен Мени сююмлю Уланымсан. Сенде Мени
 къуванчым! – деген бир сес чалына.

Исаны дангылда сынав

¹² Шоссагъат Аллагъны Ругъу Исаны дангылгъа
 бармагъа борчлу эте. ¹³ Онда Иса къыркъ гюнню
 узагъында иблисни ягъындан сыналып тура. Иса
 къыр гьайванланы арасында тура ва малайиклер
 Огъар къуллукъ этелер.

¹⁴ Ягъияны тутуп туснакъгъа салгъан сонг, Иса,
 Аллагъны Сююнч Хабарын билдире туруп,
 Галилеягъа геле.

¹⁵ – Заман етишди. Аллагъ сизге гьакимлик этежек
 заман ювукълаша тура! Товба этигиз ва Сююнч
 Хабарны къабул этигиз, – дей О.

Исаны башлапгъы якъчылары

¹⁶ Бир керен Галилея кёлню ягъасындан оьтүп
 барагъанда, Иса Симонну ва ону иниси Андрейни
 кёлге тор ташлай туруп гёре. Олар балыкъчылар
 болгъанлар. Иса олагъа:

¹⁷ – Гелигиз! Мени артыма тюшюгюз! Мен сизин
 балыкъ тутагъанлар тюгюл, инсан тутагъанлар
 этермен, – дей.

¹⁸ Олар торларын да къоюп, шоссагъат Ону арты
 булан гетелер. ¹⁹ Бираз ари бара туруп, Иса
 Зеведейни уланы Якъубну ва ону иниси Югъанны
 гёре. Олар къайыкъда олтуруп, торлар ярашдыра
 болгъан. ²⁰ Иса шоссагъат оланы чакъыра. Олар

къуллукъчулары булан бирче атасы Зеведейни къайыкъда да къоюп, Ону арты булан гетелер.

Иса жинли адамланы ва аврувланы сав эте

²¹ Олар Капернагъумгъа гелелер. Сонгугюн † Иса, шоссагъат синагоггъа барып, адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ²² О англатагъан затлагъа барысы да гъайранлыкъ этелер. О дин алимлер йимик тюгюл, Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам йимик уйрете. ²³ Шо вакъти синагоггъа жинли бир адам гирип геле. ²⁴ О:

– Сен бизден не сюесен, гъей назаретли Иса? Бизин дагъытма гелгенмисен? Мен Сени Ким экенингни танийман – Аллагъны Сыйлысысан, – деп къычыра.

²⁵ Шонда Иса жинге:

– Тын! Ондан чыкъ! – деп буюра.

²⁶ Сонг жин о адамны чайкъай, гючлю тавуш этип къычыра ва ондан чыгъып тая. ²⁷ Барысы да шогъар гъайран болуп, бир бирине:

– Бу недир? Бу бир янгы уйретивмю? О жинлеге гючю булан буйрукъ эте, олар да Огъар таби болалар, – деп бир бирине сёйлемеге башлайлар.

²⁸ Шоссагъат Исаны гъакъындагъы хабар бютюн Галилеяны айлана якъларына яйыла.

²⁹ Синагогдан чыгъып, Иса Якъуб ва Югъан булан бирче Симонну ва Андрейни уьуне бара.

³⁰ Симонну къайнанасы гючлю иссиликден авруп ята болгъан ва гъазиринде шону гъакъында Исагъа айталар. ³¹ О да къатынгъа ювукъ барып, къолундан тутуп тургъуза, ону иссилиги тайып къала. Сонг къатын да туруп, олагъа тепси къура.

³² Гюн артагъан заманда, Ону янына бары да авруйгъанланы ва жинли адамланы гелтирмеге башлайлар. ³³ Бютюн шагъарны халкъы къапу алгъа жыйыла. ³⁴ Иса гъар тюрлю аврувлардан азап чегип турагъан хыйлы аврувланы сав эте, хыйлы жинлени къувалай. Иса жинлеге Озью Ким экенни билегенин сёйлемесин деп къатты кюйде бувара.

³⁵ Эртен кеп тез туруп, Иса къыргъа чыгъа ва янгыз ерге барып, онда дуа эте. ³⁶ Симон ва ону булан бирге болгъанлар Исаны арты булан алгъасайлар. ³⁷ Ону табып:

– Барысы да Сени излейлер, – дейлер.

³⁸ Иса олагъа:

– Башгъа ерлеге, ювукъдагъы юртлагъа барайыкъ. Онда да Мен Сююнч Хабарны билдирме герекмен. Мен шону учун гелгенмен, – дей.

³⁹ Синагогларда Аллагъны каламын англата ва жинлени къувалай туруп, О бютюн Галилеяны айлана.

Гён аврувлу адам сав бола

⁴⁰ Яман гён аврувлу бир адам Огъар ювукълашып, тизден туруп:

† Сонгугюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оьзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкге де къара.

– Эгер суйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

⁴¹ Иса языкъсына ва къолун узатып, авруйгъан адамгъа тийип:

– Сюемен, сав бол, – дей. ⁴² Шоссагъатына сав болуп, ону авруву тайып къала.

⁴³ Иса шоссагъат аврувну йиберегенде, огъар къатты кюйде булай бувара:

⁴⁴ – Вёре, биревге де айтмассан, барып дин къуллукъчугъа †† гёрюн. Аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени къолай болгъанынга шагъатлыкъ этежек.

⁴⁵ Амма бу адам чыгъып гетип, оьзюне болгъан ишни гъакъында айта туруп, токътавсуз хабар билдирмеге башлай. Бу себепден Иса ачыкъдан шагъаргъа дагъы гирип болмай, адам ёкъ чет ерлерде токътайгъан бола. Шо заманда да Ону янына бары да ерлерден адамлар гелелер.

«Балам, гюнагъларынг гечилди»

2 Бир нече гюнден сонг Иса Капернагъумгъа къайтып геле ва Ону уйге къайтгъаны шагъаргъа белгили бола. ² Онча да кеп халкъ жыйыла чы, гъатта эшик алда сама бош ер болмай.

Иса олагъа Сююнч Хабарны билдире. ³ Дёрт адам ону янына тербенип болмай авруйгъан бир адамны гётерип гелтире. ⁴ Амма жыйылгъан халкъны кёбюнден олар Исагъа ювукъ барып болмайлар. Шо заман олар уйню Иса токътагъан ерини уьстюнден къалкъыны тешип, тешик этелер ва шондан таба аврувну тёшеги булан бирче тюпге тюшюрелер. ⁵ Аврувну гелтиргенлени иманы барын гёрюп, Иса тербенмейген шо адамгъа:

– Балам, сени гюнагъларынгдан гечилди, – дей.

⁶ Онда дин алимлерден бир нечеси олтуруп:

⁷ – Неге Бу Адам капирлик эте? Бир Аллагъдан башгъа гюнагъларындан гечмеге ким бола? – деп ойлашалар.

⁸ Иса шоссагъат дин алимлени ойларын ругъу булан билип, олагъа булай дей:

– Сиз неге олай ойлашасыз? ⁹ Къайсы рагъатдыр, тербенмей авруйгъан адамгъа: «Сени гюнагъларынгдан гечилди», – демекми, ёгъесе: «Туруп, ятивунгну да алып, юрюп йибер», – демекми? ¹⁰ Мени, Инсанны Уланыны, бу дюньюда гюнагълардан гечмеге къудратым барны сиз гъали гёрежексиз. Сонг аврувгъа булай дей:

¹¹ – Туруп, ятивунгну да алып, уьюнге бар.

¹² О туруп, шоссагъат ятивун да алып, барысыны да гёз алдында къыргъа чыгъа. Барысы да гъайран болуп къалалар ва биз булай затны бир заманда да гёрмегенбиз деп, Аллагъгъа макътав этелер.

†† Дин къуллукъчу – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйышывлу кюйде юртеген адам болгъан.

Иса Левийни чакъыра

¹³ Иса дагъы да кёлню ягъасына бара. Бютюн халкъ да Ону янына жыйыла. Иса олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ¹⁴ Оътюп барагъанда, Иса ясакъ жыгъан ерде олтургъан Алфайны уланы Левийни гёре ва огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей. О да туруп, Ону булан гете.

¹⁵ Бир керен Иса Левийни уьюнде олтуруп ашап турагъанда, Иса ва Ону якъчылары булан онда бир хыйлы ясакъчылар ва гюнагълылар болгъан. Исаны артына тюшген бу кюйде кёп тюрлю халкъ болгъан. ¹⁶ Иса ясакъчылар ва гюнагълылар булан ашайгъанын гёрюп, дин алимлери ва фарисейлер † Ону якъчыларына:

– О чу ясакъчылар ва гюнагълылар булан бирче олтуруп ашап ичип тура – дейлер.

¹⁷ Шону эшитип, Иса олагъа:

– Эмчи савлагъа тюгюл, аврувлагъа тарыкълы бола. Мен муъминлени тюгюл, гюнагълыланы товба этмеге чакъырмакъ учун гелгенмен, – дей.

Оразаны гъакъында

¹⁸ Шо гюнлерде Ягъияны якъчылары ва фарисейлени якъчылары ораза туту болгъан. Бир нече адам гелип Исагъа:

– Ягъияны ва фарисейлени якъчылары ораза туталар, Сени якъчыларынг неге тутмайлар? – деп сорайлар.

¹⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Гиевнёгерлер тойда гиев булан бирче олтургъанда, ораза тутармы? Оьзлер булан бирче гиев бар чакъы олар ораза тутуп болмаслар.

²⁰ Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо заман олар да ораза тутарлар.

²¹ Эсги опуракъгъа бирев де янгы къумачдан ямав салмас. Шолай этсе, салынгъан ямав гирип, гиччи болур, опуракъны тартышдырып йыртар, йыртыгъы да дагъы да уллу болур. ²² Гъеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёмес. Тёмесе, янгы чагъыр тулукъланы йыртар ва чагъыр да тётюлер, тулукълар да ярахсыз болур. Янгы чагъырны янгы тулукълагъа тётгер.

Сонгугюнню гъакъында

²³ Бир керен сонгугюн Иса ашлыкъ чачылгъан авлакъдан оътюп бара болгъан. Ёл бойда Ону якъчылары будай башланы юлкъмагъа башлайлар. ²⁴ Фарисейлер Огъар:

– Гёремисен, сонгугюн гъарам затны олар неге этелер? – деп сорайлар.

²⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Оьзю де, ону булангъылар да ач, гъажатлы болгъан заманда, Давут этген затны гъакъында сиз

† Фарисейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлук. Сёзлюкге де къара.

охумагъанмысыз? ²⁶ Дин къуллукъчуланы башчысы Авиятарны заманында, Давут Аллагъны уьюне гирип, Аллагъ учун гелтирилген ва Мусаны къанунуна гёре дин къуллукъчулардан башгъа биревге де ашамагъа буюрмайгъан экмеклени оьзю де ашап, оьзю булан болгъанлагъа да бергенни гъакъында охумагъанмысыз?

²⁷ – Инсан сонгугюн учун тюгюл, сонгугюн инсан учун яратылгъан. ²⁸ Шогъар гёре Мен, Инсанны Уланы, сонгугюнню де уьстюндеги гъакиммендир, – дей Иса олагъа.

«Сонгугюн яхшылыкъ этме герекми яда яманлыкъ этме герекми?»

3 Иса башгъа бир сонгугюн синагогъа геле. Онда къолу къуругъан бир адам болгъан. ² Бир биревлер Исаны айыпламакъ учун, сонгугюн О биревню сама сав этмесми экен деп къаравуллап токътагъан болгъан. ³ Иса къолу къуругъан адамгъа:

– Туруп, ортагъа чыкъ! – дей.

⁴ Олагъа буса:

– Сонгугюн яхшылыкъ этме герекми яда яманлыкъ этме герекми? Жанын къутгъарма герекми яда оьлтюрме герекми? – деп сорай.

Амма олар гъеч сёлемей токътайлар. ⁵ Иса айланасындагъылагъа къазапланып къарай. Оланы юреклерини энгилмейгенлиги Ону пашман эте. Сонг о адамгъа:

– Кьолунгну узат! – дей.

О кьолун узата, о да алда йимик сав болуп къала. ⁶ Фарисейлер къыргъа чыгъып, шоссагъат Гьиродну якъчылары булан Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы бир питне къурмагъа башлайлар.

Кёлню ягъасында

⁷ Иса буса якъчылары да булан кёлге багъып бара. Галилеядан ва Ягъудеядан гелген кёп халкъ да Ону арты булан гете. ⁸ Ерусалимде, Идумеяда, Ёрдан оьзенни ари ягъында, Сурну ва Сайданны айлана якъларында яшайгъан кёп халкъ, Иса этеген ишлени эшитип, жыйылып Ону янына геле. ⁹ Жыйылгъан шо халкъ Оьзюню уьстюне ябурулуп, таптап къоймасын учун, Иса якъчыларына бир къайыкъ гъазирлеп къойсун деп тапшура. ¹⁰ Иса кёллени сав этгени саялы, Огъар къолу булан бир узатылып тиймек учун, аврулар Ону уьстюне ябурулалар. ¹¹ Жинлер Исаны гёрген заманда, Ону алдында ерге къапланып ятып:

– Сен Аллагъны Уланысан! – деп къычыра.

¹² Амма Иса Оьзюню гъакъында башгъалагъа билдирмесин деп, олагъа къатты кюйде бувара.

Иса он эки элчисин танглай

¹³ Иса тавгъа оьрлене ва Оьзю танглагъанланы янына чакъыра. Олар да Ону янына гелелер.

¹⁴ Олар Иса Озью танглагъан ва элчилер † деп ат берген он эки адам болгъан. Олар даим Иса булан бирче болмагъа герек болгъан. Иса оланы Сююнч Хабар билдирмек учун, ¹⁵ аврувланы сав этмеге ва жинлени къуваламагъа гючю болсун учун сайлай.

¹⁶ О сайлагъан он эки де адам булардыр: Симон (Иса огъар Петер деп ат берген), ¹⁷ Зеведейни Якъуб деген уланы ва Якъубну иниси Югъан (Иса олагъа Бени Регеш, демек «Кёк кёкюревню уланлары» деп ат берген), ¹⁸ Андрей, Филип, Бартолмай, Маттай, Тома, Алфайны уланы Якъуб, Тадай, Элинсюер †† деп айтылагъан Симон ¹⁹ ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

Аллагъны Ругъун мысгъыллав

²⁰ Сонг Иса уьюне къайта ва онда онча да кёп халкъ жыйыла чы, Исаны ва Ону якъчыларыны гъатта ашамагъа да имканлыгъы болмай. ²¹ Исаны къардашлары шону эшитген заманда, Ону алмагъа геле, неге тююл: «О гъакъылдан тайышгъан», – дей болгъанлар.

²² Ерусалимден гелген дин алимлери: «Ону ичине Зензебил ‡ гирген» ва «Жинлени буса О жинлени башчысыны гючю булан къуваалай», – деп сёйлейлер.

²³ Шо заман Иса, оланы Озьюню янына чакъырып, олагъа масаллар булан сёйлемеге башлай:

– Иблис иблисни нечик къувалап бола? ²⁴ Эгер бир пачалыкъ экиге бёлюнсе, шолай пачалыкъ тозулар. ²⁵ Яда бир агълю экиге бёлюнсе, шолай агълю яшап болмас. ²⁶ Эгер иблис оьз оьзюне къаршы чыгъып, ону гючю бёлюнген буса, о сав къалмас, огъар ахыр къобар. ²⁷ Гючлю бир адамны уьюне гирип, бир алдын ону байламаса, бирев де ону уьюн урламагъа болмас. Шондан сонг ону уьюн урламагъа бажарылар.

²⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: адамлар этген не гюнагъ иш де, не капирлик де гечилежек. ²⁹ Амма Аллагъны Ругъуна капир сёйлегенден бир заманда да гечилмес. О даимлик гюнагъы булан такъсырлы.

³⁰ Иса бу сёзлени адамлар: «Огъар жин гирген», – деп сёйлейгени саялы айта.

Исаны анасы ва инилери

³¹ Сонг Исаны анасы ва инилери гелелер. Оьзлер къырда къалып, Ону чакъырмагъа йиберелер.

³² Ону айланасында кёп халкъ олтургъан болгъан. Огъар:

– Къырда Сени ананг ва инилеринг гелип, Сени сорайлар, – дейлер.

³³ Иса олагъа:

– Мени анам ва инилерим кимлердир? – деп жавап бере. ³⁴ Озьюню айланасында олтургъанлагъа гёз къаратып:

– Мени анам ва инилерим муна булардыр.

³⁵ Аллагъ сюегенни этеген гъар ким Мени иним, къызардашым, анамдыр, – дей.

Чачывчуну масалы

4 Иса дагъы да кёлню ягъасында халкъгъа Аллагъны каламын англагъа башлай. Ону айланасына оьтесиз кёп халкъ жыйыла. Шо саялы О къайыкъгъа да минип, бираз ари юзе, халкъ буса кёлню ягъасында къала. ² Иса олагъа масаллар булан кёп затланы уьйрете. О уьйрете туруп, булай дей:

³ – Тынглагъыз! Чачывчу чачмагъа чыгъа. ⁴ О чачагъанда, урлукъланы бирлери ёл ягъагъа тюшюп къала. Къушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁵ Бирлери, топурагъы аз ташкъатыш ерге тюшюп, узакъ къалмай чыгъа, неге тююл онда топуракъны къатлаву сай. ⁶ Гюн чыкъгъанда, оьсюмлюклер сёнюп къала. Тамуру терен болмагъангъа гёре, олар къуруп къала. ⁷ Бирлери тегенекликге тюше. Тегенеклер оьсюп, урлукъланы оьсме къоймай, янча ва олар тюшюм бермей. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше, оьсюп оьрге гётерилмеге башлай. Оланы да бирлери юз, оьзгелери алтмыш, башгъалары буса отуз керен артыкъ тюшюм бере.

⁹ Сонг Иса:

– Къулакълары барлар эшитсинлер! – дей.

¹⁰ Халкъ тозулгъанда, Исаны он эки элчиси ва оьзге якъчылары Огъар масалланы гъакъында сорай. ¹¹ О да олагъа булай дей:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын сизге билмеге гюч берилген. Амма башгъалагъа бары да зат масаллар булан сёйлене. ¹² Мен олагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби:

Олар тынглап туражакълар – амма англамажакълар, къарап туражакълар – амма гёрмежеклер. Ёгъесе, олар товба этер эди ва оланы гюнагълары гечилмеге болур эди.

¹³ Иса сонг олагъа булай дей:

– Сиз бу масалны англамадыгъызмы? Олай буса башгъа масалланы нечик англамагъа болурсуз? ¹⁴ Чачывчуну чачагъаны Аллагъны каламыдыр.

¹⁵ Бир биревлер ёл ягъагъа чачылгъан урлукълагъа ошайлар. Олар каламны эшите, амма шосагъат иблис гелип, оланы юреклерине чачылгъан каламны чыгъарып ала. ¹⁶ Башгъалары буса ташкъатыш ерге чачылгъан урлукълагъа ошайлар. Олар Аллагъны каламын эшитгенде, ону бек сююп, шосагъатына къабул этелер. ¹⁷ Амма

† Элчи (грекче «апостолос») – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар. †† Элинсюер – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин жамият къурумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болгъан. ‡ Зензебил – иблисге айтылагъан атлардан бириси.

олар оьзлени юреклеринде каламны тамурлашма кьоймайгъаны саялы, о ончакъы узакъ турмай. Бир тюрлю аваралар чыкъгъанда яда калам учун гьызарлав башлангъанда буса, олар шоссагъат иманындан чыгъып къалалар. ¹⁸ Бирлери тегенекли ерге чачылгъан урлукълагъа ошай. Олар каламны эшителер, ¹⁹ амма бу дюньяны къайгъысы, байлыкъгъа дамагъкарлыкъ ва башгъа хыяллар оларда ону сѣндюре, о да тюзюм гелтирмей. ²⁰ Башгъалары берекетли топуракъгъа чачылгъан урлукълагъа ошай. Олар каламны эшитип къабул этегенлердир. Олар яхшы тюзюм гелтирелер, бириси юз, оьзгеси алтмыш, башгъасы буса отуз керен артыкъ тюзюм гелтирелер.

Ярыкъны гъакъында

²¹ Иса олагъа булай дей:
– Чыракъны уьйге уьстюне бѣттѣбен савут къаплап яда тахны тюзюне салмакъ учун гелтирими? Чыракъны гѣрюнеген ерге орнатмакъ учун тюзюмлю дагъы гелтирегени? ²² Бир яшыртгъын зат да билинмей къалмажакъ, бир сыр да ачылмай къалмажакъ. ²³ Эшитме къулакълары барлар эшитсинлер!
²⁴ Иса булай давам эте:
– Эшитген затыгъызны уьстюнден ойлашыгъыз. Башгъаланы нечик оьлчев булан оьлчесегиз, сизге де шолай оьлченер, дагъы да кьошулар.
²⁵ Кимники бар буса, огъар дагъы да берилежек. Кимники ѳкъ буса, барлары да алынажакъ.

Урлукъну гъакъындагъы масал

²⁶ – Аллагъны гъакимлиги нечик затдыр? Айтайыкъ, бир адам топуракъгъа урлукъ чача.
²⁷ Гечелер о юхлай, гюндюзлер тура. Шо вакътини ичинде урлукъ чыгъа, оьсе. О буса шо нечик болагъанны билмей. ²⁸ Топуракъ оьзлюгюнден гелим бере: башлап отну, сонг башын, ондан сонг баш толтуруп бюртюкню чыгъара. ²⁹ Бюртюк бишгенде буса, шо гъазиринде о оракъ ора. Неге тюзюм де, оракъны заманы етишген.

Гиччинеу урлукъну гъакъында

³⁰ – Аллагъны гъакимлигин дагъы да не булан тенглешдирме болабыз? Яда ону не масал булан англатмагъа бажарыла? ³¹ О гиччинеу урлукъ йимик. Шо урлукъ бары да урлукълардан инг де гиччиси, ³² оьсген заманда буса, бары да оьсюмлюклерден бек оьсюп, терек йимик болуп къала. Ону уллу бутакъларыны салкъынында къушлар уялар тигип сыйынма болалар.
³³ Адамлар англап болагъан чакъы Иса оланы дагъы да булай кѣп масаллар булан уьйретип тура.
³⁴ Масалсыз олагъа гьеч бир зат да айтмай. Оьзюню якъчыларына буса янгыз къалгъанда, бары да затны англатып бере.

Алатолпанны токътатыв

³⁵ Шо гюн ахшам болгъанда, Иса якъчыларына:
– Кѣлню бириси ягъына барайыкъ, – дей.
³⁶ Олар да халкъны кьоюп, Исаны янына къайыкъгъа минип, ѳлгъа тюзелер. Олар булан бирче башгъа къайыкълар да бола. ³⁷ Гючлю алатолпан гѣтерилип гете. Толкъунлар уруп, къайыкъны сувдан толтурмагъа башлай. ³⁸ Иса къайыкъны арт янында, ястыкъгъа баш да этип, юхлап тура. Якъчылары Ону уятып:
– Уста! Бизин батып бара турагъаныбызда Сени гьеч аваранг ѳкъму? – деп сорайлар.
³⁹ О да уянып, елге токътамагъа буюра ва кѣлге:
– Токъта! Сабур бол! – дей. Ел тына ва бир шыплыкъ болуп къала. ⁴⁰ Иса якъчыларына:
– Неге булай кьоркъасыз? Сизин бир де иманыгъыз ѳкъму? – дей. ⁴¹ Олар оьтесиз бек кьоркъалар ва:
– Еллер де, кѣл де Оьзюне таби болагъан Бу Кимдир? – деп бир бирине сѣйлейлер.

Жинли бир адамны сав болуу

5 Олар Галилея кѣлню бириси ягъына, герасалыланы топурагъына гелелер. ² Иса къайыкъдан чыкъгъанда, бир жинли адам къабурлардан чыгъып, шоссагъат Ону къаршылай. ³ Биревню де къабурларда яшайгъан бу адамны къолларын шынжырлар булан байлап, бутларын бугъавлап токътатма гючю етмей болгъан. ⁴ Бир нече керенлер шынжырлар ва бугъавлар булан бегитсе де, о шынжырланы уьзюп, бугъавланы бузуп къутула болгъан. Биревню де ону енгип токътатма гючю етмей болгъан. ⁵ Даим гечеси гюню булан тавларда ва къабурларда акъыра ва ташлагъа уруна туруп тура болгъан.
⁶ Исаны гелегенин арекденокъ гѣрюп, о чабып барып, Ону алдында тобукъларындан тура. ⁷ Гючлю тавуш булан кьычырып:
– Гьей Иса, Аллагъу Тааланы Уланы! Менден не сюесен? Аллагъны аты булан тилеймен Сагъа: магъа азап берме! – дей. ⁸ Неге тюзюм де, Иса: «Гьей жин! Бу адамны ичинден чыгъып тай!» – деп айтгъан болгъан.
⁹ Сонг Иса огъар:
– Сени атынг кимдир? – деп сорай.
– Легион †, – деп жавап бере о, неге тюзюм ону ичине кѣп жинлер гирген болгъан.
¹⁰ Жинлер Исагъа оьзлени бу ерлерден къуваламасын деп кѣп ялбаралар. ¹¹ Онда тав бетде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан.
¹² Жинлер Исагъа:
– Бизин шу донгузланы ичине гирме кьой, шоларда ерлешейик, – деп тилейлер.

† Легион – румлуланы бир нече минг адамы булангъы астер бѣлюгю. Мунда «оьтесиз кѣп» деген маънада.

¹³ Иса да олагъа шоссагъат изну бере. Жинлер де, адамлардан чыгъып, донгузланы ичлерине гирелер. Эки миннге ювукъ донгузу булангъы сирич чабып йибериш, учурумдан таба келге тюшюп, сувгъа бата.

¹⁴ Донгуз сакълагъанлар къачып гетип, шагъарда ва юртларда бу хабарны яа. Адамлар да болгъан бу ишлеге къарамагъа чыгъалар. ¹⁵ Олар Исаны янына гелгенде, ичинден жинлер чыкъгъан адам гийинип олтургъанын, ону башында гъакъылы барын гёргенде, къоркъалар. ¹⁶ Бу ишни гёргенлер жинли адам ва донгузлар булан не болгъанын гелгенлеге англаталар. ¹⁷ Шо заман бары да адамлар Исагъа оьзлени ерлеринден гетсин деп тилемеге башлайлар.

¹⁸ Иса гетмеге деп къайыкъгъа минген заманда, ичинден жинлер чыкъгъан адам Ону булан бирче бармагъа оьзюне де изну берсин деп тилей.

¹⁹ Амма Иса огъар изну бермей ва:

– Уьюнге барып, Раббинг сагъа этген бары да затны ювукъларынга айт, Раббинг сагъа Оьзюню рагъмусун нечик гёрсетгенни англат, – дей.

²⁰ О адам гетип, оьзю учун Иса нелер этгенин Оншагъар деген ерде айтмагъа башлай. Барысы да тамаша болуп къалалар.

Къызыны тириливю ва авруйгъан къатынны сав болуву

²¹ Иса къайыкъ булан дагъы да къайтып бириси якъгъа чыкъгъанда, Ону янына кеп халкъ жыйыла. О келню ягъасында къала. ²² Онда синагогну башчысы болгъан Яир деген бир адам геле. Исаны гёргенде, о ерге къапланып, Ону аякъларына баш ура.

²³ – Къызым авруп оьле тура. Гелип, огъар къолунгну бир тийдирсенг, о сав болуп, яшап къалажакъ эди! – деп ялбармагъа башлай. ²⁴ Иса ону артына тюшюп гете.

Исаны арты булан, Огъар ябурулуп кеп халкъ да юрюй. ²⁵ Онда он эки йылны узагъында къаны гетип авруйгъан бир къатын болгъан. ²⁶ О кеп азап чегип тура болгъан. Огъар кеп эмчилер кемек этме къарагъан. Олар учун о барын ёгъун чыгъаргъан. Амма ону гъалы къолайлашмагъан, дагъы да бузукълашгъан. ²⁷ Исаны гъакъындан эшитгенде, халкъны арасындан артдан таба Ону ювугъуна барып, бу къатын узатылып Ону опурагъына тие. ²⁸ Неге тюгюл де: «Ону опурагъына бир сама тийсем, сав болуп къалажакъ эдим», – деп ойлаша. ²⁹ Шоссагъатына ону къаны гетегени токътай ва къатын къаркъарасы аврувдан тазалангъанын гъис эте.

³⁰ Шоссагъат Иса, Оьзюню эмли къудраты таъсир этгени билип, бурулуп халкъгъа къарай ва:

– Мени опурагъыма ким тийди? – деп сорай.

³¹ Якъчылары Огъар:

– Халкъ Сагъа багъып ябурулуп гелегенни гёресен чи, Оьзюнг: «Магъа ким тийди?» – деп сорайсан, – дейлер.

³² Амма Оьзюне тийген ким экенни билме сююп, О айланасына къарай. ³³ Шо заман оьзюне не болгъанны англап, бу къатын къоркъуп къартыллай туруп, Исаны аякъларына баш ура ва Огъар болгъан затны герти кюйде айта. ³⁴ Иса огъар:

– Къызым, иманынг сени сав этди. Эсен аман бар, аврувунгдан дагъы инжиме, – дей.

³⁵ Иса шо сёзлени сёйлеп турагъанда, синагогну башчысы Яирни уьюнден адамлар гелип:

– Сени къызынг оьлдю. Устазны негъакъ авара этмеге негер тарыкъдыр? – дейлер.

³⁶ Амма Иса оланы сёзлерин эшитгенде, Яирге:

– Къоркъма, янгыз иман салып къой, – дей.

³⁷ Иса Петерден, Якъубдан ва Якъубну иниси Югъандан башгъа биревге де Оьзю булан гелмеге изну бермей. ³⁸ Олар синагогну башчысыны уьюне гелелер ва Иса къавгъаны, къычырып йылап яс этеген адамланы гёре. ³⁹ О ичине гире ва олагъа:

– Бу пашманлыкъ, яс негер тарыкъдыр? Къыз оьлмеген, о юхлап тура, – дей.

⁴⁰ Олар буса Ону уьстюнден кюлеп къоялар. О бары да адамланы къыргъа чыгъартдыргъан сонг, къызыны атасын, анасын ва Оьзю булан болгъан уьч де якъчысын да алып, къыз ятгъан ерге гире.

⁴¹ Къызыны къолундан тутуп, огъар:

– Талита къум! – дей. Бу сёз: «Къызым, сагъа айтаман, тур!» – демекдир.

⁴² Он эки яшындагъы къыз, шоссагъат туруп, юрюмеге башлай. Муну гёргенлер бу ишге бек гъайранлыкъ этип къалалар. ⁴³ Иса олагъа:

– Бу ишни бирев де билмесин! – деп къатты кюйде бувара ва къызгъа ашамагъа бир зат беригиз деп буюра.

Назаретлилер Исаны къабул этмейлер

6 Иса, ондан чыгъып, оьз шагъарына геле. Якъчылары да Ону булан гелелер. ² Сонгугюн болгъанда, Иса синагогда адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Кеплер Огъар тынглагъан сонг, тамаша болуп къалалар. Олар булай дей:

– Бу Адам бу затланы къайдан уьйренген? Бугъар берилген бу гъакъыл недир? Муну къоллары булан этилеген бу аламатлар нени англата? ³ Мариямны уланы, Якъубну, Юсупну, Ягъуданы ва Симонну агъасы агъач уста Бу сама тюгюлмю? Къызардашлары мунда, бизин арабызда, яшамаймы? – деп сорайлар.

Олар да Исагъа абур этмей. ⁴ Иса да олагъа:

– Пайхаммарны бары да ерлерде абуру бардыр, янгыз оьз ватанында, оьзюню адамларыны арасында ва оьз уьюнде ону абуру ёкъдур, – дей.

⁵ Шо саялы онда Иса гъеч бир муъжизат гёрсетип болмай. Янгыз бир нече авруйгъан адамланы

устьюне кьолун узатып, оланы сав эте. ⁶ Оланы имансызлыгына кьарап, Иса тамашалыкъ эте. Сонг адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа айланадагъы юртлагъа гете.

Иса элчилерин Сююнч Хабарны билдирмеге йибере

⁷ Он эки де элчисин Оьзюню янына чакъырып, Иса оланы экев экев этип йибермеге башлай, олагъа жинлени кьувалама кьудрат бере. ⁸ Ёлгъа оьзлер булан бир таякъдан башгъа дагъы бир зат да – не экмек, не дорба, не кисесине акъча алмасынлар деп тапшура. ⁹ Олагъа чарыкълар гийсинлер ва устьюне де гийгенинден башгъа дагъы гёлек алмасынлар деп буюра. ¹⁰ Олагъа булай дей:

– Къайсы ерде бир уйге гирсегиз, о ерден гетгинче, шо уйде кьалыгъыз. ¹¹ Баргъан еригизде сизин кьабул этмесе ва сёзлеригизге тынгламаса, ондан чыгъагъанда, аякъларыгъыздагъы чангны да силкип тайдырыгъыз. Бу олар учун буварыв болажакъ.

¹² Олар ёлгъа чыгъалар ва инсанланы товба этмеге чакъырлар. ¹³ Олар хыйлы жинлени кьувалайлар ва бир кёп аврувланы зайтун май сюртюп сав этелер.

Ягъия пайхаммарны оьлюмю

¹⁴ Гьирод гьаким Исаны гьакъында эшите, неге тьогюл Ону аты яхшы белгили болгъан. Халкъ: «Бу Адам оьлюмден тирилген Ягъия пайхаммардыр. Шо саялы бу муъжизатланы О гёрсете», – дей.

¹⁵ Башгъалары да: «О Илияс пайхаммардыр», – дей. Бирлери де: «О бырынгъы пайхаммарлар йимик бир пайхаммардыр», – дей.

¹⁶ Муну эшитгенде, Гьирод: «О мен башын гесдирген Ягъиядыр, о оьлюмден тирилген», – дей. ¹⁷⁻¹⁸ Ягъия Гьиродгъа: «Сагъа агъанг Филиппни алдынгъы къатыны Гьиродияда булан уйленмеге ярамай», – деп бир нече керенлер айтгъан болгъан. Гьиродияда себеп болуп, Гьирод, Ягъияны тутуп бугъавлап, туснакъгъа салмагъа буйрукъ берген.

¹⁹ Гьиродияда Ягъиядан ачув алма сюуп, ону оьлтюртмеге сюе, тек шону этип болмай. ²⁰ Неге тьогюл де, Ягъия бир сыйлы ва муъмин адам экенин билип, Гьирод ондан кьоркъа ва ону кьоруп сакълай. Гьирод Ягъияны сёзлерине бек сюуп тынгледа да, олар ону даим рагъатсызландыра болгъан.

²¹ Оьзю тувгъан гюнюн белгилеп, Гьирод оьзюню айтылгъан адамлары, асгербашчылары, ва Галилеяны абурлу адамлары учун кьонакълыкъ кьургъанда, онгайлы гюн гелип къала.

²² Гьиродияданы кьызы шонда гирип гелип, бийиме башлагъанда, о Гьиродну ва ону булан олтургъанланы кепине геле. Пача бу кьызгъа:

– Сен менден не тилесенг де, мен сагъа бережекмен. ²³ Менден не зат тилесенг де, гьатта пачалыгъымны яртысын тилесенг де, бережекмен, – деп ант эте.

²⁴ Къыз да чыгъып, анасына:

– Не тилейим? – деп сорай.

– Ягъия пайхаммарны башын гес деп тиле, – дей анасы.

²⁵ Къыз шоссагъат алгъасап, пачаны янына барып, огъар:

– Тепсиге де салып, магъа буссагъат Ягъия пайхаммарны башын бергенингни сюемен, – дей.

²⁶ Пача бек пашман бола. Амма кьонакъланы да алдында ант этгени саялы, кьызны тилевюн гери урма суймей. ²⁷ Пача гьазиринде жаллатны чакъырып, огъар Ягъияны башын гесип гелтирмекни буюра. Жаллат, туснакъгъа барып, Ягъияны башын гесе. ²⁸ Ону башын, тепсиге салып гелтирип, кьызгъа бере. Къыз да ону элтип анасына бере. ²⁹ Ягъияны якъчылары муну эшитгенде, гелип, ону сюегин алалар ва кьабургъа салалар.

Беш минг адамны тоймакълыгы

³⁰ Элчилер, Исаны янына жыйылып, Огъар оьзлер не этгенни ва не уйретгенни айталар. ³¹ Иса да олагъа:

– Гъали бир чет ерге барайыкъ, шонда бираз рагъатланыгъыз, – дей.

Неге тьогюл де, гелеген гетегенлер онча да кёп бола чы, оланы гьатта ашамагъа сама заманы болмай. ³² Олар къайыкъгъа да минип, халкъдан ари бир чет ерге баралар.

³³ Барагъанын гёрген бир кёп гишилер оланы танийлар. Бары да юртлардан жыйылгъан халкъ чабып олардан алдын шонда барып токътай.

³⁴ Къайыкъдан ягъагъа чыкъгъанда, Иса бир кёп адамланы гёре. Ону адамлагъа языгъы чыгъа, неге десе олар кьойчусуз кьалгъан кьойлар йимик болгъан. Сонг олагъа кёп затланы англатмагъа башлай. ³⁵ Заман геч болуп барагъанына гёре, якъчылары Исаны янына гелип:

– Бу чет ер де дюр, геч де болгъан. ³⁶ Халкъны къайтар, айланадагъы махилеге ва юртлагъа барып, оьзлеге ашамагъа зат алсынлар, – дейлер.

³⁷ – Олагъа ашама зат сиз беригиз, – деп жавап бере Иса.

– Биз барып аш сатып алып, оланы тойдурайыкъмы? Шону алмакъ учун чу, эки юз гюмюш акъча сама герек, – дейлер олар.

³⁸ – Сизин нече экмегигиз бар? Барып кьарап гелигиз, – дей Иса.

Олар билип:

– Беш экмегибиз де, эки балыгъыбыз да бар, – дейлер.

³⁹ Иса олагъа бютюн халкъны гюп гюп этип яшыл отну устьюнде олтуртмагъа буйрукъ эте. ⁴⁰ Халкъ да юз юз, элли элли адамдан гюpler болуп олтура.

⁴¹ Иса беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкге багъып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг, сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. Иса эки балыкъны да шолай барысына да пайлай. ⁴² Барысы да ашап тоя. ⁴³ Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни экмекден де, балыкъдан да толтуралар. ⁴⁴ Ашайгъанлар буса беш мингге ювукъ адам болгъан.

Иса сувну устю булан юрюй

⁴⁵ Иса шоссагъат, халкъны йибергинче, якъчыларына, къайыкъгъа минип, Озьюнден алда о бириси якъгъа, Байтсайдагъа, чыгъып турмагъа буюра. ⁴⁶ Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа.

⁴⁷ Ахшам болгъанда, къайыкъ кёлню ортасында, Иса буса ягъада къуру ерде янгыз бола. ⁴⁸ Къаршы гючлю ел эшегени саялы, О якъчыларына кюсмен чалмагъа къыйын экенни гёре. Танг къатгъынча Иса кёлню устю булан юрюп, оланы янына бара. Оланы янындан оютюп гетмеге де сюе, ⁴⁹ амма Ону кёлню устю булан юрюп гелегенин гёрюп, олар шо бир гёзге гёрюнеген затдыр деп ойлашалар ва барысы да бирче къоркъуп къычырып йиберелер. ⁵⁰ Олар бары да Исаны гёрюп, бек къоркъалар. О буса шоссагъат олагъа булай дей:

– Гъалекленмегиз! Менмен! Къоркъмагъыз!

⁵¹ Сонг Иса оланы янына къайыкъгъа мине. Ел сел бола. Олар бек тамашалыкъ этип къалалар, ⁵² неге туюл олар экмеклер булангъы аламанты агъамиятлыгъын гъали де англап битмеген болгъан. Буланы барын да олар юреклерини энгилмейгенлигинден англап болмагъан.

Галилеяда аврувланы сав этив

⁵³ Кёлню бириси ягъасына чыкъгъан сонг, олар Генисаретге баралар. Онда къайыкъны ягъагъа байлайлар. ⁵⁴ Олар къайыкъдан чыгъып гелегенде, адамлар шоссагъат Исаны таный. ⁵⁵ Олар айланадагъы бары да ерлеге бара. Иса къайда барса да, аврувланы тешекде ятгъан гъалында Ону янына гелтирмеге башлайлар. ⁵⁶ Шагъар болсун, юрт яда махи болсун – О къайда барса да, бары да ерлерде аврувланы майданлагъа гелтирелер. Аврувлар да, янгыз Озьюню опурагъыны этегине сама бир тиймеге къойсун деп, Исагъа ялбаралар. Тийгенлени барысы да сав болалар.

Ата бабаланы адатлары

7 Ерусалимден гелген бир бир фарисейлер ва дин алимлиер Исаны янына жыйылалар. ² Олар Исаны бир бир якъчылары мурдар кюйде, демек жулумагъан къоллары булан ашайгъанны гёрелер. ³ Фарисейлер, бары да оьзге ягъудилер йимик, оьзлени ата бабаларыны адатына гёре,

къолларын тындырыкълы кюйде жувмай туруп ашамай болгъанлар. ⁴ Базардан гелгенде де, жувунмай туруп, ашамай болгъанлар. Олар дагъы да хыйлы адатланы юрте болгъанлар. Масала, сукараланы, кажинлени ва багъыр къазанланы жувуп тазалай болгъанлар.

⁵ Шо саялы фарисейлер ва дин алимлиер Исагъа:

– Сени якъчыларынг ата бабаларыбызны адатларын неге бузалар, мурдар къоллары булан неге аш ашайлар? – деп сорайлар.

⁶ Иса олагъа булай жавап бере:

– Ешя пайхаммар сизин гъакъыгъыздан алданокъ не яхшы айтгъан дагъы. Ону китабында булай язылгъан:

Бу халкъ Магъа авзу булан гьюрмет эте, амма оланы юреклерини Менден йыракъда.

⁷ Олар этеген ибадат негъакъ:

олар Мени насигъатларыма туюл, инсанлар ойлашып

чыгъаргъан насигъатлагъа уйрете.

⁸ Сиз Аллагъны буйругъун къоюп, инсанланы адатларын юютесиз. ⁹ Аллагъны буйругъун гери уруп, оьзюгюзню адатларыгъызын юютмеге нечакъы да устасыз! ¹⁰ Муса: «Атанга да, ананга да гьюрмет эт» ва: «Атасына яда анасына яман сёйлейген адам оьлюмге тарылма герек», – деп айтгъан. ¹¹ Сиз буса атасына яда анасына: «Менден кёмек къаравулламагъыз. Мен сизге берме болагъан чакъы затымны Аллагъгъа къурбан этип бергенмен», – деп айтма ярай дейсиз. ¹² О адамгъа оьзюню атасы ва анасы учун бир зат да этмей къоймагъа ихтияр бересиз. ¹³ Шолайлыкъда, наслудан наслугъа бериле гелеген адатыгъыз саялы Аллагъны буйругъун оьзюгюз бузасыз. Огъар ошагъан дагъы да хыйлы затланы этесиз.

«Инсанны не зат мурдар эте?»

¹⁴ Янына халкъны чакъырып, Иса булай дей:

– Барыгъыз да Магъа тынглап, англамагъа къарагъыз! ¹⁵ Инсанны мурдар этеген авзуна гиреген зат туюл, ону мурдар этеген авзундан чыгъагъан сёзлеридир. [¹⁶] †

¹⁷ Халкъны янындан тайып, уйге гиргенде, якъчылары Исагъа бу тапшурманы гъакъында сорайлар. ¹⁸ Иса:

– Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? Инсанны ичине тышдан гелип гиреген бир зат да ону мурдарлама болмайгъанны сиз гёрмеймисиз дагъы? ¹⁹ Неге десе, о ону юрегине бармай, къарнына гире ва ондан таба чыгъып тая, – дей. Шолайлыкъда, Иса бары да ашайгъан затлар таза экенин айта.

²⁰ Сонг Иса булай давам эте:

– Инсандан чыгъагъан зат инсанны мурдар эте.

²¹ Неге туюл де, яман хыяллар, зиналыкъ, пасатлыкъ, оьлтюрювлер, ²² уручулукъ, сутурлукъ,

† *Бир бир грекче къольязывларда «Эшитмеге къулакълары барлар эшитсинлер!» деген аят да ёлугъа.*

кылыкъсызлыкъ, гыллачылыкъ, уятсызлыкъ, гюнчюлюк, бугътанчылыкъ, хохабазлыкъ, авлиялыкъ – инсанны юрегинден, ичинден чыгъагъан затлар. ²³ Бары да бу яман ишлер ичинден чыгъа ва инсанны мурдар эте.

Финикиялы къатынны иманы

²⁴ Ондан чыгъып, Иса Сур ва Сайдан деген топуракълагъа бара. Мунда О бир уйде токътай ва онда Оъзюн гиши таныгъанны суймей, амма яшынмагъа бажарылмай. ²⁵ Оъзюню гиччи бир кызыяшыны ичине жин гирген бир къатын, Исаны гелгенин эшитип, шоссагъат гелип Ону аякъларына баш ура. ²⁶ О Сурия Финикиясында тувгъан бир ят къатын болгъан. О кызындан жинни къуваласын деп, Исагъа ялбарып тилей. ²⁷ Иса огъар:

– Бир алдын яшланы ашдан тоймагъа къой. Яшланы ашын алып, итлеге бермек тюз тюгюл, – дей.

²⁸ – Я Раббим! Итлер де тепсини тубюнде яшлардан къалгъан аш увакъланы ашай чы, – деп жавап бере къатын.

²⁹ – Сёйлеген бу сёзюнюг учун парахатынга уьюнге барма боласан, сени кызынгдан жин чыкъды, – дей Иса огъар.

³⁰ Къатын уьюне гелгенде, кызыны жинден къутулуп, тешекде ятып турагъанын гёре.

Къыйынлача сёйлейген сангыравну сав этив

³¹ Сур топурагъындан чыгъып, Иса Сайданны ичинден Оншагъар деген ерни ортасындан таба дагъы да Галилея кёлню ягъасына геле. ³² Ону янына сангырав ва къыйынлача сёйлейген бир адамны гелтирелер ва огъар къолун тийдирсин деп тилейлер. ³³ Ону адамлардан ари тайышдырып, Иса бармакъларын бу адамны къулакъларына сугъа ва тюрюрюп ону тилине тие. ³⁴ Сонг кёкге багъып къарап, кюстюнюп, огъар: «Эффата!» Демек, «Ачыл!» – дей.

³⁵ Шоссагъат ону къулакълары эшитеген болуп къала ва къыйынлача сёйлейгени тайып, тап таза сёйлемеге башлай. ³⁶ Иса олагъа шуну гъакъында биревге де айтмасын деп бувара. Амма бек буваргъан чакъы, бу хабарны дагъы да бек яялар. ³⁷ Адамлар бу ишге оьтесиз бек тамаша болалар ва:

– О бары да затны яхшы эте. Гъатта сангыравланы эшитеген эте, сёйлеп болмайгъанланы буса сёйлете! – дейлер.

Дёрт минг адамны тойдуруп

8 Шо гюнлерде дагъы да бир кёп халкъ жыйыла ва олагъа ашама зат болмай. Иса, якъчыларын янына чакъырып, олагъа булай дей:

² – Адамлагъа языкъсынаман. Мени янымда турагъаны муна уьч гюн бола, олагъа ашама зат ёкъ. ³ Оланы ашамагъан кююнде уйлерине

йиберсем, олар ёлда гъалсыз болурлар. Оланы бирлери буса йыракъдан гелген.

⁴ – Бу къадар халкъны тойдурмагъа чакъы ашны бирев де ёкъ ерден къайдан табайыкъ? – деп сорав булан жавап берелер якъчылары Огъар.

⁵ – Сизин нече экмегигиз бар? – деп сорай Иса олагъа.

– Етти, – деп жавап берелер олар.

⁶ Шо заман Иса халкъгъа ерде олтурсун деп буюра. Сонг етти де экмекни алып, бир башлап шюкюр дуа эте. Сонг сындырып якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ⁷ Оланы бир нече гиччи балыкълары да бола. Иса, шюкюр дуа этип, оланы да уьлешсин деп буюра. ⁸ Барысы да ашап тоя. Артыкъ къалгъан гесеклени жыйып, етти земгилни толтуралар. ⁹ Ашайгъанлар дёрт мингге ювукъ адам болгъан. Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, ¹⁰ якъчылары да булан къайыкъгъа да минип, Иса Далманута якълагъа чыгъып гете.

Фарисейлер алапат гёрсетмекни талап эте

¹¹ Фарисейлер гелип, Иса булан эришмеге башлайлар. Ону сынап къарамакъ учун, О оьзлеге кёкден бир алапат гёрсетсин деп тилейлер. ¹² Иса теренден кюстюнюп:

– Неге бу гъалиги наслу Менден алапат гёрсетмекни талап эте? Гертисин сёйлеймен сизге: бу наслугъа алапат гёрсетилмес, – дей. ¹³ Оланы да кююп, Иса къайтып къайыкъгъа мине ва кёлню бириси ягъына багъып гете.

Фарисейлени ва Гьиродну маясы

¹⁴ Якъчылары экмек алмагъа унутуп къалалар ва къайыкъда олар булан бир экмек тюрюл болмай.

¹⁵ Иса олагъа:

– Вёрегиз! Фарисейлени маясындан ва Гьиродну маясындан сакъ туругъуз, – деп бувара.

¹⁶ Олар оьз арасында:

– Гъали бизин экмеклирибиз ёкъ саялы булай айтадыр, – деп сёйлейлер.

¹⁷ Олар не сёйлейгенни билип, Иса:

– Экмеклиригиз ёгъу гъакъда неге сёйлейсиз? Гъали де гъакъылыгъыз етишип, англап битмеймисиз? Юреклиригиз гъали де шону англамаймы? ¹⁸ Гёзлеригиз бар буса да, гёрмеймисиз? Къулакъларыгъыз бар буса да, эшитмеймисиз? ¹⁹ Мен беш минг адамгъа беш экмекни пайлагъанда, къалгъан гесеклерден толтуруп, нече земгилни жыйгъаныгъыз эсигиздеми? – дей.

– Он эки, – деп жавап берелер олар.

²⁰ – Етти экмекни дёрт минг адамгъа пайлагъанда, къалгъан затдан нече земгилни толтуруп жыйдыгъыз? – деп сорай Иса.

– Етти, – деп жавап берелер олар.

²¹ Шо заман Иса олагъа:

– Неге сиз гъали де англамайсыз? – дей.

Байтсайдада сокъурну сав этив

²² Иса якъчылары булан Байтсайдагъа геле. Онда къолун тийдирсин деп тилеп, Ону янына бир сокъур адамны гелтирелер. ²³ Иса сокъурну къолундан тутуп, ону юртдан чыгъара. Сонг ону гёзлерине тюркюрюгюн тийдирип, ону уьстюне къолларын сала ва:

– Гьеч зат гёремисен? – деп сорай.

²⁴ Бу адам къарап:

– Мен адамланы гёремен, олар тереклер йимик, тек олар юройлер, – дей.

²⁵ Сонг Иса къолларын дагъы да ону гёзлерине сала. Бу адам гёзлерин ачып къарай. Ону гёзлери ачыла ва дагъы да къайтып яхшы гёреген бола.

²⁶ Иса ону:

– Уьюнге бар, амма юртгъа гирме, – деп йибере.

Петерни мюкюрлюгю

²⁷ Мундан таба Иса якъчылары да булан бирге Филиппа Къайсарияны юртларына багъып бара. Ёлда О якъчыларына:

– Адамлар Мени ким деп гысап эте? – деп сорай.

²⁸ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгъалары Илияс, биревюлери буса пайхаммарланы бириси деп гысап эте, – деп жавап берелер якъчылары Огъар.

²⁹ – Сиз Мен кимдир деп ойлашасыз? – деп сорай Иса олагъа.

– Сен Месигьсен! – деп жавап бере Петер.

³⁰ Оьзюню гъакъында гьеч биревге де сёйлемесин деп, Иса олагъа къатты кюйде бувара.

Иса Оьзюне болажакъ азапланы гъакъында айта

³¹ Иса олагъа Оьзю, Инсанны Уланы, кёп азап чекмеге герекли болажагъын, тамазалар †, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер Оьзюн инкар этежегин, оьлтюрюлежегин ва уьч гюнден сонг къайтып тирилежегин айтмагъа башлай. ³² Шону гъакъында Иса олагъа ачыкъдан айта. Петер буса, Исаны бир якъгъа чакъырып, Огъар къаршы чыгъып сёйлемеге башлай. ³³ Амма Иса бурулуп якъчыларына багъып къарай ва Петерге:

– Менден ари тай, иблис! Сени Аллагъ сюеген затлар тьогюл, инсан сюеген затлар ойлашдыра! – деп къатты кюйде жавап бере.

³⁴ Сонг Иса, халкъны ва якъчыларын янына чакъырып, булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, оьзюню хыялларын гери урсун, хачын да гётерип, Мени артыма тьюшюн. ³⁵ Ким оьзюню жанын къутгъармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким Мени ва Сююнч Хабар учун оьзюню жанын тас этсе, о шону къутгъарар. ³⁶ Инсан бютюн дюньяны

† Тамазалар – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир бир дин адатланы юртмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

къазанып, жанын тас этсе, ондан огъар не пайда болур? ³⁷ Инсан жанын сакъламакъ учун, бары да затын бермесми? ³⁸ Шогъар гёре бу гюнагълы ва имансыз наслуну алдында яшайгъан ким буса да бирев Менден ва Мени сёзлеримден илыкъса, Инсанны Уланы да Атасыны макътавлугъунда сыйлы малайиклер булан гелген заманда, о адамдан оьзюнден илыгъар.

9 Иса булай узата:

– Гертисин сёйлеймен сизге: мунда токътагъанланы арасында Аллагъ нечик гъакимлик этежегин гёрмей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрленивю

² Алты гюнден сонг, Иса Петерни, Якъубну ва Югъанны Оьзю булан алып, оланы бир бийик тавгъа чыгъара. Онда оланы гёз алдында бирден Исаны гёрюнюшю тюрленип йибере. ³ Ону опуракълары йыртыллайгъан, гёз къамашдырагъан кюйде ап акъ бола; ер юзюнде гьеч бир опуракъ жувувчу да дагъы артыкъ акъ этип болмасдай шолай акъ бола. ⁴ Олагъа Илияс ва Муса гёрюнелер. Илияс ва Муса Иса булан лакъыр этмеге башлайлар. ⁵ Петер Исагъа:

– Устаз! Бизин мунда болмакълыгъыбыз не яхшыдыр! Бирин Сени учун, бирин Муса учун, бирин де Илияс учун уьч чатыр къурайыкъ, – дей.

⁶ Олар о даражада бек къоркъгъан чы, гъатта о не айтгъанын да билмей. ⁷ Бу арада бир булут гелип, оланы уьстюнде салкъынлыкъ болдура. Булутдан таба:

– Бу Мени сююмлю Уланым. Огъар тынглагъыз! – деген сес чалына. ⁸ Бирден башларын гётерип, олар онда Исадан башгъа дагъы биревню де гёрмейлер.

⁹ Тавдан энишлеп гелегенде, Иса якъчыларына Оьзюн, Инсанны Уланын, оьлюмден тирилгинче, мунда гёрген затыгъызны биревге де айтмасын деп буюра.

¹⁰ Олар да бу сёзю ичинде сакълайлар, амма: – «Оьлюмден тирилмек» демек не демекдир? – деп бир бирине сорайлар.

¹¹ – Башлап Илияс гелме герек деп дин алимлер неге айталар дагъы? – деп сорайлар олар.

¹² Иса олагъа булай жавап бере:

– Бары да затны янгыдан тьюзлемек учун, гертиден де, башлап Илияс гелмеге герек. Амма Инсанны Уланы кёп азап чегежек ва хорланажакъ деп Сыйлы Язывларда неге язылгъан? ¹³ Буса да Мен сизге айтайым: Илияс гелди ва лап ону гъакъында язылгъаны йимик, огъар суйген суйгенин этдилер.

Жинли уланны сав этив

¹⁴ Иса якъчыларыны янына гелгенде, оланы къуршап токътагъан кёп халкъны ва олар булан эришеген дин алимлени гёре. ¹⁵ Шоссагъат Исаны

гёрюп, бютюп халкъ тамашалыкъ эте ва чабып гелип, Огъар салам бере. ¹⁶ Иса якъчыларына:

– Булар булан сиз нени гъакъында эришесиз? – деп сорай.

¹⁷ Халкъны арасындан чыгъып, бириси Огъар булай жавап бере:

– Устаз, мен Сени янынга ичинде жини булангъы уланымны алып гелгенмен. О жин уланымны тилсиз этип къоя. ¹⁸ Шо жин себеп болуп, ону не ерде аврув тутса да, о ерге йыгъыла, ону авзундан гёбюк геле, тишлерин къыжырата ва санлары къурушуп къала. Ону ичинден шо жинни чыгъарсын деп, мен якъчыларынга тилеген эдим, амма олар шону чыгъарып болмадылар. ¹⁹ Иса олагъа:

– Гъей имансыз адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Ону мунда, Мени яныма гелтиригиз! – дей.

²⁰ Яшны Исаны янына гелтирелер. Жин Исаны гёргендокъ, яшны аврув тута: о ерге йыгъыла, талашмагъа, авзундан гёбюк гелмеге башлай.

²¹ Шо заман Иса ону атасына:

– Бугъар булай болагъаны кёп боламы? – деп сорай.

О булай жавап бере:

– Гиччи чагъындан берли. ²² Оьлтюрмек учун, муну жин бир кёп керенлер отгъа, сувгъа салды. Эгер Сен гъеч бир зат этип бола бусанг, бизге языкъсын, бир кёмек эт хари!

²³ – Эгер сен бола бусанг дегенинг недир? Иман салагъан адамны бары да затны этмеге имканлыгъы бола, – дей Иса огъар.

²⁴ Яшны атасы шоссаягъат:

– Иман саламан! Мени имансызлыгъымны энгмеге бир кёмек эт! – деп къычырып йибере.

²⁵ Оьзлени янына кёп халкъ чабып гелегенни гёргенде, Иса жинге:

– Гъей тилсизликни ва сангыравлукъну жини! Мен сагъа буйрукъ этемен: мундан чыкъ, дагъы къайтып огъар гирме! – дей.

²⁶ Жин бек акъырып ва яшны гючлю кюйде аврув тутдуруп, ондан чыгъып тая. Яш оьлгендей болуп, сойралып къала ва кёплер:

– О оьлдю! – дейлер. ²⁷ Амма Иса ону къолун тута ва гётерип тургъуза. Яш тура.

²⁸ Иса уйге гиргенде, якъчылары Ону булан янгыз къалып, Огъар:

– Неге биз ону чыгъарып болмагъан эдик дагъы? – деп сорайлар.

²⁹ – Бу тайпа жинлени янгыз дуа этип чыгъармагъа бола †, – деп жавап бере Иса.

Иса Оьзюню оьлюмю ва тириливю гъакъында янгыдан айта

³⁰ Ондан чыгъып, олар Галилеядан таба баралар. Иса шо гъакъда бирев де билгенни суймей. ³¹ Неге тюгюл де, О якъчыларына Аллагъны каламын англатмагъа сюе болгъан. Иса олагъа:

– Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек. Мени оьлтюрежеклер, уьчюнчю гюн Мен къайтып тирилежекмен, – деп сёйлей.

³² Амма олар бу сёзлени маънасын англамайлар. Огъар къайтарып сорамагъа да къоркъалар.

«Ким уллудур?»

³³ Олар Капернагъумгъа къайталар. Иса уйге гиргенде, олагъа:

– Ёл бойда оьз арагъызда нени гъакъында эрише эдигиз? – деп сорай.

³⁴ Олар иннемей токътайлар, неге тюгюл ёл бойда олар оьзлени арасында лап уллусу кимдир деп эришген болгъанлар. ³⁵ Иса олтуруп, он эки де якъчысын янына чакъыра. Иса олагъа:

– Ким биринчи болмагъа сюе буса, о барыны да ахырынчысы, барына да къуллукъчу болсун, – дей.

³⁶ Гиччи бир яшны алып, орталыкъгъа сала, сонг ону къучакълап, олагъа:

³⁷ – Бир гиччи яшны Мени атымны гьюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. Мени ким къабул эте буса, о бир Мени тюгюл, Мени йибергенни де къабул этер, – дей.

³⁸ – Устаз! Биз Сени атынг булан жинлени къувалайгъан бир адамны гёрдюк, бизинки болмагъаны саялы, биз ону токътатмагъа къарадыкъ, – дей Югъан Огъар.

³⁹ Иса булай жавап бере:

– Ону токътатмагъыз, неге тюгюл Мени атым булан муъжизат гёрсетип, шоссаягъат Мени гъакъымдан яман сёйлемеге бирев де болмас.

⁴⁰ Бизге къаршы тюгюллер бизин якъчыларыбыздыр! ⁴¹ Гертисин сёйлеймен сизге: Месигъе амин болгъаныгъыз учун, ким сизге бир шинжа сув ичирсе, шо адам тийишлисин алажакъ.

Гюнагъны гъакъында

⁴² – Магъа иман салагъан бу гиччилерден бирин ким гюнагъгъа тартса, бойнуна тирменташ да тагъып, ону денгизге батдырмакъ оьзю учун яхшы болур. ⁴³ Эгер къолунг сени гюнагъгъа тарта буса, ону гес! Эки къолунг да булан жагъаннемни сёнмейген отуна тюшмекден эсе, даимлик яшавгъа бир къолунг булан гирмек сагъа яхшыдыр. [⁴⁴] ††⁴⁵ Эгер аягъынг сени гюнагъгъа тарта буса, ону гес! Эки де аягъынг да булан жагъаннемге тюшмекден эсе, даимлик яшавгъа бир аягъынг

† Бир бир грекче къольязывларда бу аятда «дуа этип ва ораза тутуп» деген сёзлер де ёлугъа.

†† Бир бир грекче къольязывларда «Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес» деген аят да ёлугъа.

булан гирмек сагъа яхшыдыр. [46] 147 Эгер сени гёзюнг сени гюнагъгъа тарта буса, ону тюртюп чыгъарып къой! Эки де гёзюнг де булан жагъаннемге тюшмекден эсе, бир гёзюнг булан Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмек сагъа яхшыдыр. 48 Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес. 49 Къурбангъа союлгъан гъайван туз булан тазаланагъаны йимик ††, гъар ким де от булан тазаланажакъ.

50 Туз яхшы зат. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывну не булан бермеге болур? Ичигизде тузугъуз болсун, бир биригиз булан татывлукъда яшап къалыгъыз.

Уйленмекни ва айрылмакъны гъакъында

10 Ондан чыгъып, Иса Ягъудея якъгъа, Ёрдан оьзенни бириси ягъына бара. Ону янына янгыдан кёп адам жыйыла ва О, Оьзюню адатына гёре, олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай.

2 Исаны янына гелген бир нече фарисейлер, Ону сынап къарамакъ учун:

– Эргишиге къатынындан айрылмагъа Мусаны Къануну ихтияр беремиз? – деп сорайлар.

3 – Муса сизге не буюргъан? – деп сорав булан жавап бере Иса олагъа.

4 – Муса айрылыв шагъатнама язмагъа ва къатындан айрылмагъа изну берген, – дейлер олар.

5 Иса олагъа булай жавап бере:

– Юреклеригизни хырча болмакълыгъына гёре, Муса сизге къатынларыгъыздан айрылмагъа изну берген. 6 Амма Аллагъ дюньяны яратагъанда, адамланы «эргиши ва къатынгиши этип яратгъан. 7 Шогъар гёре адам ата анасыны уьюнден чыгъып, къатыны булан бирлешежек, 8 экевю де туташ бир къаркъара болуп къалажакъ». Олар экев тюгюл, туташ бир къаркъарадыр, биревдюр.

9 Шолайлыкъда, Аллагъ бирлешдиргенни инсан айырмасын!

10 Уьйде якъчылары Огъар дагъы да шо гъакъда сорайлар. 11 Иса олагъа булай дей:

– Къатынындан айырылып, башгъасын алагъан адам биринчи къатынына бакъгъан якъда зина этеген бола. 12 Эгер къатынгиши эринден айрылып, башгъагъа эрге барса, о да зина этеген бола.

Иса Аллагъдан яшлар учун рагъму тилей

13 Къолу булан тийсин деп, Исаны янына гиччи яшланы гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме къоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар.

14 Шону гёргенде, Иса ачувлана ва олагъа:

† Бир бир грекче къольязывларда «Жагъаннемде даим оланы къаркъарасын хуртлар талап турар ва оту сёнмес» деген аят да ёлугъа. †† Бир бир грекче къольязывларда «Къурбангъа союлгъан гъайван туз булан тазалагъаны йимик» деген гесек ёлукъмай.

– Къоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тюгюл, Аллагъны гъакимлиги тап яшлар йимиклер учундур.

15 Гертисин сёйлеймен сизге: бир гиччи яш йимик, ким Аллагъны гъакимлигин къабул этмесе, о бир заманда да шо гъакимликни тюбюне тюшмес, – дей.

16 Иса, яшланы къучакълап, уьстюне къолларын салып, олагъа Аллагъны рагъмусун тилеп дуа эте.

Байлыкъ ва къутгъарылыв

17 Иса ёлгъа чыгъа турагъанда, Ону янына чабып бир адам геле ва тизлеринден туруп, Огъар:

– Яхшы Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? – деп сорай.

18 Иса огъар булай дей:

– Магъа яхшы деп сен неге айтасан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тюгюлдюр. 19 Сен Ону буйрукъларын билемисен? Адам оьлтюрме, зина этме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, гишини алдатма, атанга ва ананга гъюрмет эт, – дей.

20 Бу адам Огъар:

– Устаз! Мен буланы барысын да яш заманымдан берли юрютемен, – деп жавап бере.

21 Иса огъар сююв булан къарай ва:

– Сагъа юрютме тарыкъ дагъы да бир зат къалгъан. Барып бар чакъы затынгны сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кёклерде сени хазналарын болур. Сонг гел, Мени артыма тюш! – дей.

22 Бу сёзлени эшитгенде, о адамны бети алышынып гете ва пашман болуп, ари тая, неге тюгюл о бек бай гиши болгъан.

23 Эки ягъына къарап, Иса якъчыларына:

– Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечик къыйындыр! – дей.

24 Якъчылары Ону сёзлерине тамаша болалар. Амма Иса олагъа дагъы да булай дей:

– Балаларым! Бай адамгъа Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмеге нечакъы да къыйын болар! 25 Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмекден эсе, туюге инени гёзюнден оьтмеге рагъатдыр!

26 Олар оьтесиз бек тамаша бола ва бир бирине:

– Олай буса, ким къутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар

27 Иса, олагъа къарап:

– Инсанлар учун бу имкансыз зат, амма Аллагъ учун буса тюгюл. Аллагъ учун бары да зат имканлы, – дей.

28 – Къара гъали! Муна, биз бары да затларыбызны да къоюп, Сени артынг булан юрюп турабыз, – деп сёйлемеге башлай Петер Огъар.

29 – Гертисин сёйлеймен сизге: Мени атымны гъюрмети ва Сююнч Хабар учун уьюн эшигин, агъаларын, инилерин, къызардашларын, аталарын, аналарын, яшларын, топуракъларын

къоягъан гъар бир адам, ³⁰ гъали бу дюньяда болагъан азаплагъа да къарамайлы, юз керен артыкъ уйлер, агъалар, инилер, къызардашлар, аналар, яшлар, топуракълар алажакъ, жележек дюньяда даимлик яшав алажакъ. ³¹ Амма биринчилени бир кѣплери ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар, – деп жавап бере Иса.

Зеведейни уланларыны тилевю

³² Иса ёлдашлары да булан Ерусалимге бармагъа ёлгъа чыгъа. Иса оланы алды булан юрюй. Ону арты булан барагъан ёлдашларын гъалеклик ва къоркъув къуршай. Он эки де якъчысын янына чакъырып, Иса Оьзюне не болажагъын сѣйлемеге башлай:

³³ – Мунa биз Ерусалимге бара турабыз. Мен баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлини къолуна берилежекмен. Олар да Мени оьлтюрмеге дуван этип, ят халкъланы къолуна бережеклер. ³⁴ Ят халкълар Мени хорлажакълар, бетиме тюкюрежеклер, къамучу булан тюежеклер ва оьлтюрежеклер. Уьч гюнден сонг буса Мен къайтып тирилежекмен.

³⁵ Зеведейни уланлары Якъуб ва Югъан, Исаны ювугъуна барып:

– Устaз! Сен биз сюеген затны этсин деп, Сагъа тилемеге сюебиз, – дейлер.

³⁶ – Мен сизин учун не этгенни сюесиз? – деп сорай Иса олагъа.

³⁷ – Сен макътавлу болгъанда, бирибизге Сени онг янынгда, бирибизге сол янынгда олтурмагъа изну бер, – дейлер олар.

³⁸ – Сиз не тилейгенигизни билмейсиз. Башыма тюшежек азаплардан Мен оьтежек йимик, сиз де оьтюр болурмусуз? – деп сорай Иса олагъа.

³⁹⁻⁴⁰ – Болурбуз, – деп жавап берелер олар.

– Мени йимик сиз де азаплардан оьтежексиз. Амма Мени онг янымда яда сол янымда олтурмагъа изну бермеклик Мени ихтиярымда тюгюл. О ерлер янгыз Аллагъ белгилегенлер учундур, – дей Иса олагъа.

⁴¹ Къалгъан он якъчысы шону эшитгенде, Якъубгъа ва Югъангъа къазапланмагъа башлайлар. ⁴² Иса буса, оланы барын да янына чакъырып, булай дей:

– Сиз билесиз: бу дюньяны башчылары халкъларына буйрукъ этелер, уллу гъакимлери де олагъа гъакимлигин гѣрсетелер. ⁴³ Амма сизин арагъызда олай болмасын. Арагъызда уллу болма сюегенигиз къалгъанларыгъызгъа къуллукъчу болуп къалсын! ⁴⁴ Арагъызда биринчи болма сюегенигиз барыгъызгъа да къул болуп къалсын!

⁴⁵ Инсанны Уланы да Оьзюне къуллукъ этдирмек учун тюгюл, башгъалагъа къуллукъ этмек, бир хыйлыланы къутгъармакъ ва Оьз яшавун къурбан этмек учун гелди.

Иса сокъур Бартимайны сав эте

⁴⁶ Олар Еригъонгъа гелелер. Иса якъчылары ва кѣп халкъ да булан Еригъондан чыгъагъан заманда, Тимайны уланы Бартимай деген бир сокъур ёл ягъада олтуруп, садагъа тилей болгъан. ⁴⁷ Назаретли Иса онда экенин эшитип, о:

– Гъей Давутну Наслусу Иса! Магъа бир рагъму эт! – деп къычыра. ⁴⁸ Сокъур иннемей турсун деп, бир хыйлылар огъар къайнашалар. О буса:

– Давутну Уланы! Магъа бир рагъму эт! – деп бирден бир бек къычыра.

⁴⁹ Иса токътап:

– Ону чакъырыгъыз, – дей.

Олар сокъурну чакъырып, огъар:

– Тез бол, тур! О сени чакъыра, – дейлер.

⁵⁰ Бартимай уьстюндеги абасын чечип ата ва туруп Исаны янына геле. ⁵¹ Иса огъар:

– Мен сагъа не этгенни сюесен? – деп сорай.

– Устaз! Мен гѣрмеге сюемен, – дей сокъур.

⁵² – Бар, иманынг сени къутгъарды, – дей Иса огъар. О шоссагъат гѣреген болуп къала ва ёл булан Исаны артындан бара.

11 Ерусалимни къырыйындагъы Зайтун тавну бетинде ерлешген Байтагия булан

Байтаниягъа ювукълашгъан заманда, якъчыларындан экевюн алгъа йибере туруп, ² Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагъы юртгъа барыгъыз.

Юртгъа гиргенде, оьзюне бирев де минмеген байлангъан бир къодукъну табажакъсыз. Ону чечип, мунда гелтиригиз. ³ Эгер гъеч гиши сизге: «Муну сиз неге этесиз?» – деп айтса: «Бу Раббизге тарыкъ, О ону шоссагъат къайтаражакъ», – деп айтарсыз.

⁴ Олар гетелер ва орамда къапугъа байлангъан бир къодукъну табалар. Ону байлангъан еринден чечелер. ⁵ Шо ерде токътап турагъанланы бирлери олагъа:

– Не этесиз? Къодукъну неге чечесиз? – деп сорайлар.

⁶ Олар оьзлеге Иса буюргъан кюйде айталар, олар да къодукъну чечип алмагъа къоялар.

⁷ Къодукъну Исаны янына гелтирип, огъар уьст опуракъларын юклеилер ва Иса ону уьстюне минип олтура. ⁸ Исагъа гъюрмет этип, бир хыйлы адамлар, уьст опуракъларын чечип, ёлгъа яялар, башгъалары, тереклерден бутакълар гесип алып, ёлгъа яялар. ⁹ Адамлар Исаны алдындан ва артындан юрюй туруп:

– Гъосанна! † Раббизге аты булан Гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун! ¹⁰ Атабыз Давутну болажакъ гъакимлигине Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кѣклердеги Аллагъгъа гъосанна! – деп къычыралар.

† Гъосанна! – грек тилден тувра гѣчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къоллангъан.

¹¹ Ерусалимге гелгенде, Иса, ибадатханагъа гирип, айланасындагъы бары да затгъа къарай. Гече геч болгъанда, он эки де якъчысы де булан Байтаниягъа гете.

Емишсиз инжир терек

¹² Артындагъы гюн олар Байтаниядан гетип барагъанда, ач болуп, Иса ашамагъа сюе.

¹³ Йыракъда бир инжир терекни гёрюп, ону ягъына бара. Терекде япыракълардан къайры бир зат да тапмай, неге тюгюл де инжир бишеген заман етишмеген болгъан. ¹⁴ Шо заман Иса терекге:

– Энниден сонг бир заманда да бирев де сени емишингни ашамасын! – дей. Якъчылары да шону эшителер.

Иса ибадатханадагъы савдюгерчилени къувалай

¹⁵ Ондан олар Ерусалимге гелелер. Иса, ибадатханагъа гирип, ондагъы сатывчуланы ва алывчуланы къуваламагъа башлай. О акъча алышдырагъанланы такъчаларын ва гёгюрчюн сатагъанланы шанжалларын авдара. ¹⁶ Юк ташыйгъан гъеч биревге ибадатханадан оътюп юрюмеге изну бермей. ¹⁷ Сонг Иса олагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлап:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уюм бары да халкълар учун дуа этеген уйдюр», – деп язылгъан. Сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

¹⁸ Баш дин къуллукъчулар ва дин алимлери шону эшитгенде, Исаны оьлтюрмек учун, бир ёл излемеге башлайлар. Олар Исадан къоркъа болгъанлар. Неге тюгюл де, бютюн халкъ О уйретеген затлагъа гъайран болуп тынглай болгъан.

¹⁹ Ахшам болгъанда, Иса якъчылары да булан шагъардан гете.

Иманны гючу

²⁰ Артындагъы гюн эртен инжир терекни янындан оътюп барагъанда, терекни тамурларындан баш бутакъларына ерли къуругъанын гёрелер. ²¹ Петер, тюнегюн болгъан затны эсге алып, Исагъа:

– Устаз, къара гъали! Сен налатлагъан инжир терек къуруп къалгъан, – дей.

²² Иса булай дей:

– Аллагъгъа иман салыгъыз. ²³ Гертисин сёйлеймен сизге! Эгер бирев бу тавгъа: «Гётерилип, денгизге атыл!» – деп айтса, шо огъар таби болур эди. Ким юрегине шеклик гелтирмей, оьзю айтгъаны болажагъына иман салса, лап айтгъан кюйде болажакъ. ²⁴ Шогъар гёре сизге айтаман: дуа этегенде, не зат тилесегиз де, шо сизге болажакъгъа инаныгъыз, сиз де шону алажакъсыз.

²⁵ Дуа этмеге тургъан заманда, сизге къаршы ким буса да бирев гюнагъ этген буса, ондан гечигиз.

Кёклердеги Атагъыз да сизин гюнагъларыгъыздан гечер. [²⁶] †

Исаны ихтияры гъакъында

²⁷ Олар дагъы да къайтып Ерусалимге гелелер. Иса ибадатханагъа гирип айланагъанда, Ону янына баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва тамазалар гелелер. ²⁸ Огъар:

– Бу ишлени Сен кимден ихтияр булан этесен? Буланы этмеге ихтиярны Сагъа ким берген? – деп сораилар.

²⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен де сизге бир зат сораим. Шогъар жавап берсегиз, бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни Мен де сизге айтарман. ³⁰ Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры Аллагъданмы эди яда адамларданмы эди? Магъа жавап беригиз!

³¹ Олар бир бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ³² Эгер «Инсанлардан эди», – десек ... (Олар халкъдан къоркъалар. Неге тюгюл де, бютюн халкъ Ягъияны герти пайхаммар деп гъисап эте болгъан.) ³³ Шо саялы олар Исагъа:

– Биз билмейбиз, – деп жавап берелер.

– Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айтмасман, – дей Иса олагъа.

Рагъмусуз юзюмчулени гъакъындагъы масал

12 Иса олагъа масаллар булан сёйлемеге башлай:

– Бир адам юзюм бав орната, айланасын бегите, юзюм сыкъмакъ учун бир къую къаза ва бийик къаравул къош къура. Сонг бавну юзюмчулеге ижарагъа берип, оьзю башгъа якълагъа чыгып гете. ² Юзюм бишгенде, юзюм бавдан гелген тюшюмню оьзюне тиеген пайын алмакъ учун, юзюмчулени янына оьзюню бир къулун йибере. ³ Юзюмчулер буса къулну тутуп тююп, бир зат да бермей, бош къайтаралар. ⁴ Юзюм бавну еси оланы янына башгъа бир къулун йибере. Олар ташлар булан уруп, башын да ярып, ону да биябур этип йиберелер. ⁵ Сонг бирдагъы бирин йибере. Олар ону оьлтюрелер. О дагъы да хыйлы къулларын йибере. Олар да бирлерин токъалайлар, бирлерин оьлтюрелер. ⁶ Ону кёп сюеген биргине бир уланы бола. Ахырда: «Уланыма сама абур этерлер бугъай», – деп, ону да юзюмчулени янына йибере. ⁷ Амма юзюмчулер бир бири булан: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлкю бизинки болуп къалыр», – деп сёйлешелер. ⁸ Олар тутуп ону да оьлтюрелер ва юзюм бавдан къыргъа чыгъарып ташлайлар.

† Бир бир грекче къольязывларда «Эгер башгъаланы гюнагъларындан гечмесегиз, кёклердеги Атагъыз да сизин гюнагъларыгъыздан гечмес» деген аят да ёлугъа.

⁹ Энни юзюм бавну еси не этежек? Гелип юзюмчюлени оьлтюрежек, бавну да башгъаларына бережек. ¹⁰ Иса олагъа:

– Сиз Сыйлы Язывларда язылгъанны бир де охумагъанмысыз дагъы?

Усталар ташлап къойгъан таш кюрчюню аслу ташы болуп токътады.

¹¹ Раббиз этген шо ишни гёрмеге де гъайран чы!

¹² Иса оьзлер булан сёйлейгенлер бу масал оьзлеге къаршы бакъдырылгъанын англап, Ону тутмагъа сюелер, тек халкъдан къоркъмакълыкдан Ону къоюп, гери таялар.

Пачаныкин – пачагъа

¹³ Исаны терс айтылгъан сёзюн багъана этип тутмакъ учун, Ону янына фарисейлени ва Гъиродну якъчыларын йиберелер. ¹⁴ Олар да гелип Исагъа:

– Устаз! Сен туврасын айтагъан адам экенни, Аллагъны ёлунда тюз ва ачыкъ кюйде нечик яшама герекни уйретегенни билебиз. Биревден де къоркъмайгъанынгни, биревге де бет хатир этмейгенни гёребиз. Румну пачасына ясакъ бермеге герекми яда туюлюмю? – дейлер.

¹⁵ Иса, гелгенлени экиюзлюлюгюн билип, олагъа: – Сиз Мени неге сынап къарама сюесиз? Магъа бир гюмюш акъча гелтиригиз чи, къарайым, – дей.

¹⁶ Олар алып гелтирелер. Иса олагъа:

– Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгъан? – деп сорай.

– Румну пачасыныки, – деп жавап берелер олар.

¹⁷ – Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагъа, Аллагъныкин Аллагъгъа беригиз, – дей Иса.

Олар Ону жавабына тамаша болуп къалалар.

Оьлюлени тирилмеклиги гъакъында

¹⁸ Оьлюмден сонг тирилмек ёкъ деп сёйлейген саддукейлер †, Исаны янына гелип, Огъар булай сорайлар:

¹⁹ – Устаз, Муса бизин учун: «Эгер биревню агъасы яда инисини оьлюп, олардан авлети де болмай къатыны къалса, оьлген агъасыны наслусун узатмакъ учун, къалгъаны шо къатынны алып, авлетлер тувдурмагъа герек», – деп язгъан. ²⁰ Етти агъа ини болгъан. Оланы биринчиси къатын алып, авлети болмагъан кюйде оьлюп къала. ²¹ Шо къатынны экинчи иниси ала ва авлети болмайлы, о да оьле. Уьчюнчю иниси булан да лап шолай бола. ²² Етти де агъа инини биринден де авлет къалмай. Барындан да артда къатын да оьле. ²³ Энни оьлюлер тирилегенде, о къатын етти де агъа иниден къайсыны къатыны болажакъ? Неге туюл де, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

† Саддукейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкге де къара.

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны къудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз.

²⁵ Тирилген сонг, оьлюлер я къатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кёклердеги малайиклер йимик болуп къалажакълар. ²⁶ Оьлюмден тирилмекге гелгенде буса, Мусаны китабында яллайгъан тегенек бёлекден туруп Аллагъ Мусагъа: «Мен Ибрагъимни Аллагъыман, Исгъакъны Аллагъыман ва Якъубну Аллагъыман», – деп язгъан сёзлерин охумагъанмысыз? ²⁷ Аллагъ оьлюлени Аллагъы туюл, савланы Аллагъы. Сиз бек адашасыз.

Инг аслу буйрукъ

²⁸ Дин алимлерден бири гелип, оланы эришивконе тынглай ва Исаны олагъа яхшы жавап берегенин гёргенде:

– Буйрукъланы инг биринчиси къайсыдыр? – деп сорай.

²⁹ Иса огъар булай жавап бере:

– Инг биринчи буйрукъ шудур: «Тынгла, гъей Исрайыл! Аллагъыбыз болгъан Раббиз бирдир. ³⁰ Раббинг Аллагъны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан, бютюн гъакъылынг булан ва бютюн гючюнг булан суй». ³¹ Экинчи буйрукъ муна шолай: «Ювугъунгю оьзюнгю йимик суй». Булардан уллу болуп дагъы буйрукъ ёкъдур.

³² Дин алим Огъар булай дей:

– Бек яхшы, Устаз! Аллагъ бир ва Ондан къайры дагъы Аллагъ ёкъ деп айтып, Сен тюз айтасан.

³³ Ону бютюн юрек булан, бютюн гъакъыл булан, бютюн гюч булан суймек, ювугъунгю оьзюнгю йимик суймек отгъа салынып яндырылагъан бары да къурбан гъайванлардан да, бары да союлагъан къурбанлардан да артыкъдыр.

³⁴ Ону гъакъыллы кюйде жавап берегенин эшитип, Иса огъар:

– Сен Аллагъны гъакимлигини туюбуне туюмекден йыракъда туюлсен, – дей.

Мундан сонг гъеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

³⁵ Ибадатханада халкъгъа Аллагъны каламын англата туруп, Иса булай дей:

– Месигъ Давутну Наслусу деп дин алимлер нечик айтып болалар? ³⁶ Аллагъны Ругъуну таъсиринден Давут булай сёйлеген чи:

Аллагъ Мени Раббиме айтды:

«Мен Сени душманларынгны аякъ туюбунге салгъынча,

гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

³⁷ Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну Наслусу нечик бола дагъы?

³⁸ Уьйрете туруп, Иса булай дей:

– Дин алимлерден сакъ болугъуз. Олар узун опуракълар гийип юрюмеге сюелер, базар майданларда оьзлени гъюрметлегенни сюелер,

³⁹ синагогларда, гьюрметли ерлерде, шатлыкъ мажлислерде төрге чыгып олтурмагъа сюелер.

⁴⁰ Олар тул къатынланы мал матагъын юталар, гёземелик учун узун узун дуалар этелер! Олар Аллагъдан инг авур жазаны алажакълар!

Тул къатынны садагъасы

⁴¹ Садагъа сандыкъны къаршысында олтуруп, Иса адамланы онда акъча салагъанына къарай. Бир кёп бай гишилер кёп акъча салалар. ⁴² Бир ярлы тул къатын гелип, гъарангъа бир нохурат болар чакъы эки увакъ акъча сала. ⁴³ Якъчыларын янына чакъырып, Иса булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бу ярлы тул къатын садагъа сандыкъгъа барындан да артыкъ акъча салды. ⁴⁴ Неге тююл де, оланы барысы да акъчасыны кёплюгюнден салды, бу къатын буса оъзюню касиплигинден яшавлукъ учун къойгъан бары да затын салды.

Ахыр заманны аламатлары

13 Иса ибадатханадан чыгъагъанда, якъчыларындан бири Огъар:

– Устаз! Къара чы, не тизив ташлардыр, не тизив биналардыр! – дей.

² – Сен бу уллу биналагъа гъайранлыкъ этемисен? Мунда ташны уъстюнде таш да къалмажакъ, бары да зат дагъылажакъ! – деп жавап бере Иса.

³ Иса Зайтун тавда, ибадатхананы къаршысында олтуруп турагъанда, Петер, Якъуб, Югъан ва Андрей Огъар айрыча:

⁴ – Айт чы бизге, бу ишлер къачан болажакъ? Бу ишлер узакъ къалмай болажагъын биз нечик билербиз? Ону нечик аламаты болажакъ? – деп сорайлар.

⁵ Иса олагъа англатмагъа башлай:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар!

⁶ Бир кёплер: «Мен Месигъмен», – деп, Мени атым булан гелип, хыйлыланы алдатажакълар. ⁷ Сиз гележекде давланы да, оланы гъакъындагъы хабарланы да эшитгенде, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмегендир. ⁸ Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гётерилежек. Хыйлы ерлерде ачлыкъ ва ер тербеневлер болажакъ. Шолар барысы да, къатынгиши яш табагъанда азап чегегенде йимик, азапгъа тарывугъузну биринчи белгилери болуп токътажакъ.

⁹ Амма сиз гъазир болуп туругъуз! Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин тутуп дуванханалагъа бережеклер, синагогларда тоежеклер, гъакимлени, пачаланы алдында токътатажакълар. Шо заман Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежексиз. ¹⁰ Амма ахыр къопгъунча, башлап бары да халкълар Сююнч Хабарны эшитмеге герек. ¹¹ Сизин тутуп дуванханагъа алып

баргъанда, не айтайыкъ деп алданокъ инжинмегиз, шо заман Аллагъ сизин эсигизге не салса, шону сёйлегиз, неге тююл сёйлейген сиз болмажакъсыз, Аллагъны Ругъу болажакъ.

¹² Агъасы инисин, иниси агъасын, атасы авлетлерин олюмге бережек, авлетлери ата анасына къаршы чыгъажакълар, оланы оьлтюртежеклер. ¹³ Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гёрюп ярамайгъан болажакълар. Амма ахыргъа ерли чыдагъан къутгъарылажакъ.

¹⁴ «Мурдар этеген затны» тийишсиз ерде токътагъанын гёрген заманда (охуйгъан англасын!), ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар. ¹⁵ Къалкъыдагъылар, уйдеги затын алабыз деп, тюпге тюшюп, ерге гирмесинлер.

¹⁶ Авлакъдагъылар, уьст опуракъларын алабыз деп, уьюне къайтмасынлар. ¹⁷ Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! ¹⁸ Бу ишлер къышда болмасын деп дуа этигиз. ¹⁹ Шо гюнлерде олай уллу бир балагъ болажакъ чы! Шолай балагъ Аллагъ дюньяны яратгъан замандан гъалиге ерли бир де болмагъан, гъеч болма да болмажакъ! ²⁰ Эгер Раббиз шо гюнлени къысгъартмагъан эди буса, бары да жанлы зат ёкъ болажакъ эди. Амма Оъзюню сайлангъанлары себеп болуп, О шо гюнлени къысгъартгъан.

²¹ Шо заманда сизге бирев: «Къарагъыз! Муна Месигъ!» – яда: «Она О», – деп айтса, инанмагъыз.

²² Ялгъан месигълер, ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъажакълар. Эгер имканлыкъ болса, аламатлар ва муъжизатлар гёрсетип, сайлангъанланы да алдатажакълар. ²³ Амма сиз сакъ болугъуз! Мен сизге алданокъ бары да затны айтып бுவардым.

Инсанны Уланыны экинчи керен гелию

²⁴ – Шо гюнлени балагъындан сонг, бирден гюнеш къаралажакъ, айны ярыгъы сёнежек,

²⁵ юлдузлар кёкден тюшежек, кёклени къудратлары чайкъалажакъ.

²⁶ Шо заман Инсанны Уланын уллу къудрат ва сыйлы нюр булан булутларда гелегенин гёрежеклер. ²⁷ Ондан сонг О алдын алдын малайиклерин йиберип, ер юзюню бир къырыйындан кёкню къырыйына ерли дюньяны дёрт де ягъындан Оъзюню сайлангъанларын бир ерге жыйдыражакъ.

²⁸ Инжир терекден мисал алып къоюгъуз: ону бутакъларына сув тюшюп, япыракълар чыгъарагъан заманда, яй ювукълашгъанны билигиз. ²⁹ Шолай сиз де бу затланы болагъанын гёргенде, Инсанны Уланы ювукъда экенни, етип геле турагъанны билигиз. ³⁰ Гертисин сёйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп, яшавгъа чыгъажакъ. ³¹ Кёк де, ер де ёкъ

болуп таяжакъ, амма Мени сёзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

³² О гюнню де, о сагыатны да бирев де, гьатта кёклердеги малайиклер де, Озью Уланы да билмей, янгыз Атам биле. ³³ Вёрегиз, юхлап турмагъыз! Шону сагыаты къачан гележегин билмейсиз. ³⁴ О ёлгъа чыгъагъан бир адамны гьалына ошай: о адам уьонден гетегенде, къулларыны гьарисине оьз ишин тапшуруп, уьйге къарамакъны, къапучугъа буса даим айыкъ турмакъны буюра. ³⁵ Гьасили, айыкъ туругъуз! Неге тьююл де, уьйню еси не вакъти гележегин – ахшаммы, гечортадамы, хоразлар къычырагъан тавукъчакъдамы яда гюн чыкъгъанда эртенми – билмейсиз. ³⁶ О хапарсыздан гелип, сизин юхлай туруп тапмасын! ³⁷ Сизге айтагъанымны бары да адамлагъа айтаман: айыкъ туругъуз!

Исагъа къаршы питне

14 Ягъуди Пасха ва Маясыз Экмекни байрамы болма эки гюн къала. Баш дин къуллукъчулар ва дин алимлери Исаны гьилла булан тутуп оьлтюрмеге ёл излей. ² Олар:

– Байрам гюнлерде этмеге тарыкъ тьююл, дагъы ёгъесе халкъ баш гётережек, – дейлер.

³ Иса Байтанияда яман гён аврувдан авруйгъан Симонну уьюнде къонакълыкъда болгъан. О янтайып турагъанда, ичинде бек багъалы нарды деген атир ийисли таза май къуюлгъан чыны кажинни де тутуп, онда бир къатынгиши гирип геле. Кажинни сындырып, о майны Исаны башына тёге. ⁴ Къонакъланы бирлери огъар ачувлана ва бир бирине:

– Булай багъалы майны не учун шолай зая эте?

⁵ Шону чу уьч юз гюмюш акъчадан да артыкъгъа сатып, пакъырлагъа садагъа этип бермеге ярай эди! – деп сёйлейлер ва къатынгъа бек айып этмеге башлайлар.

⁶ Амма Иса булай дей:

– Къатынны парахат къоюгъуз! Огъар неге къайнашасыз? Мени учун о бир яхшы иш этди!

⁷ Пакъырлар даим сизин яныгъызда болажакъ, не заман сюйсегиз де, олагъа яхшылыкъ этмеге болажакъсыз. Мен буса даим яныгъызда болмажакъман. ⁸ Къатын къолундан гелеген затын этди. Гёммеге гьазирлемек учун, о Мени чархыма май тёкдю. ⁹ Гертисин сёйлеймен сизге: бу Сююнч Хабар бьютюн дьоньяны не еринде билдирилсе де, бу къатын этген иш сёйленежек ва оьзю эсге алынажакъ.

Ягъуданы хыянатлыкъы

¹⁰ Шо вакъти Исаны он эки де якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариет, Ону баш дин къуллукъчуланы къолуна бермек учун, оланы янына гете. ¹¹ Олар шону эшитип, сююнелер ва огъар акъча бермеге сёз берелер. Ягъуда Исагъа

хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мьюглет ахтарып айлана.

Пасха байрам аш

¹² Ягъуди Пасхагъа къурбан къозусу союлагъан Маясыз Экмекни байрамыны биринчи гюнюнде якъчылары Исагъа:

– Пасха ашны Сен къайда ашама сюесен? Биз барып гьазирлейик, – дейлер.

¹³ Иса якъчыларындан экевюн йибере туруп, олагъа булай дей:

– Шагъаргъа барыгъыз. Сизге онда кажин булан сув алып барагъан бир адам къаршылашар. Ону арты булан барарсыз. ¹⁴ О гирген уьйню есине: «Устаз, Пасха байрам аш ашамакъ учун якъчыларым да булан уьюнде жыйылма болагъан ер къайдадыр деп сорай эди», – деп айтарсыз. ¹⁵ О сизге оьрде ясалгъан, бары да зат гьазирленген бир уллу отав уьйню гёрсетежек. Бизин учун ахшам ашны шонда онгарыгъыз.

¹⁶ Якъчылары ёлгъа тьюшелер ва шагъаргъа гелгенде, бары да затны Иса айтгъан кьюде болуп табалар. Онда олар ягъуди Пасха ашны гьазирлейлер.

¹⁷ Ахшам он эки якъчысы да булан Иса шонда геле. ¹⁸ Олар тепсиде олтуруп ашап турагъанда, Иса:

– Гертисин сёйлеймен сизге: Мени булан бирге тепсиде олтуруп ашап турагъанлардан биригиз Магъа хыянатлыкъ этежексиз, – дей.

¹⁹ Олар бек пашман болалар ва бирерлеп:

– Шо мен тьююлмендир чи? – деп сорамагъа башлайлар.

²⁰ Иса олагъа булай жавап бере:

– Он экевден шо бирев экмегин Мени булан бир сукарагъа мандырагъаныгъыз болажакъ! ²¹ Сыйлы Язывларда Оьзюню гьакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гьалына адаршай! О адам анадан тувмай къалгъан буса яхшы эди!

²² Олар ашайгъанда, Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Алыгъыз, бу Мени къаркъарамдыр! – дей.

²³ Сонг О бир аякъны ала, шюкюр дуа да этип, олагъа бере ва барысы да ондан ичелер. ²⁴ Иса булай дей:

– Бу аякъ хыйлыланы гюнагъларын гечдирмек учун тёгюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы разилешивню белгисидир. ²⁵ Гертисин сёйлеймен сизге: Аллагъ толу кьюде гьакимлик этеген заман гелгинче, Мен юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен. О заман янгы чагъыр ичежекмен. ²⁶ Аллагъгъа макътав йыр йырагъандан сонг, олар Зайтун тавгъа гетелер.

Петер Исаны инкар этмежекге сёз бере

²⁷ Шонда Иса якъчыларына булай дей:
– Сиз барыгъыз да Мени къоюп гетежексиз. Сыйлы Язывларда: «Къойчуну оьлтюрежек, сиривдеги къойлары чачылышажакъ», – деп язылгъан чы. ²⁸ Мен оьлюп тирилген сонг, сизден алда Галилеягъа барып туражакъман.

²⁹ – Эгер Сени бары да инкар этсе де, мен инкар этмесмен! – дей Петер Огъар.

³⁰ Шо заман Иса огъар:
– Гертисин сёйлеймен сизге: бугюн, гъатта бу гече хораз эки керен къычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен, – дей.

³¹ Амма Петер:
– Магъа Сени булан бирге оьлюп гетмеге тюшсе де, мен Сени инкар этмесмен! – деп дагъы да къаныгъывлу кюйде такрарлай. Оьзгелери де шолай дейлер.

Иса Гетсамания бавунда

³² Мундан сонг олар Гетсамания деген бир ерге гелелер. Иса якъчыларына:

– Мен дуа этип битгинче, сиз мунда олтуруп туругъуз, – дей.

³³ О Петерни, Якъубну ва Югъанны Оьзю булан ала, къайгъырмагъа ва гъалекленмеге башлай.

³⁴ Олагъа:

– Юрегимни терен къайгъы басгъан, мунда Мени булан къалып, юхламай туругъуз! – дей.

³⁵ Бираз ари тайып, ерге къапланып, шо мюгълет болма тарыкълы зат, имканлы буса, Оьзюне этмесин деп, дуа этмеге башлай. ³⁶ Иса:

– Атам! Сени къудратынг етмейген зат ёкъ. Мени бу къысмадан къутгъар! Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун, – дей.

³⁷ Иса къайтып якъчыларыны янына гелгенде, оланы юхлай туруп таба. Петерге булай дей:

– Сен юхлаймысан? Бир сагъат сама юхламай туруп болмадыңмы? ³⁸ Юхламагъыз. Болажакъ сынавлардан оьтмек учун дуа этигиз. Юрек хыял этсе де, къаркъараны буса гючю ёкъдур!

³⁹ О дагъы да ари тайып, алдагъы дуасындагъы сёзлени айта туруп дуа эте. ⁴⁰ Къайтып гелгенде, якъчыларын дагъы да юхлай туруп таба. Олар юхусундан гёзлерин ачып болмайлар. Огъар не жавап берегинин билмейлер.

⁴¹ Уьчюнчю гезик де оланы янына гелип, Иса:
– Сиз гъали де ятып юхлап рагъатланамысыз? Таманыгъыз! Заман етишген. Мен, Инсанны Уланы, гонагълыланы къолуна бериле тураман.

⁴² Туругъуз, гетейик! Муна, гъали Магъа хыянатлыкъ этеген адам да ювукълашып геле, – дей.

Исаны тутулуву

⁴³ Иса бу сёзлени сёйлеп турагъанда, шоссагъат он эки якъчысыны бириси болгъан Ягъуда геле. Ону булан бирге баш дин къуллукъчулар, дин алимлер ва тамазалар йиберген къылычлары ва таякълары булангъы кёп халкъ да бола. ⁴⁴ Исагъа хыянатлыкъ этеген Ягъуда олар булан:

– Мен Оьзюн оьбежек Адам Исадыр. Ону тутарсыз, тек Ону сакълыкъ булан элтерсиз, – деп алданокъ сёйлешген болгъан.

⁴⁵ Шоссагъат о Исагъа ювукълашып:

– Устаз, – деп, Ону оьбе.

⁴⁶ Шо заман Исаны туталар. ⁴⁷ Ону янында токътагъан якъчыларындан бири, къылычын да сувуруп, уруп дин къуллукъчуланы башчысыны къулуну къулагъын гесип тюшюре. ⁴⁸ Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Сиз Мени уьстюме, бир жинаятчыны тутагъанда йимик, къылычлар да, таякълар да булан гелгенсиз. ⁴⁹ Мен гъар гюн сизин булан ибадатханада болуп, сизге Аллагъны каламын англатып турдум, сиз де Мени тутмадыгъыз. Амма Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъмагъа герек!

⁵⁰ Шо заман бары да якъчылары Исаны къоюп къачалар. ⁵¹ Исаны артындан гелегенлени арасында ялангъач къаркъарасына кетен шаршав чырмалгъан бир жагъил улан болгъан. Олар ону да туталар. ⁵² Амма о улан, оланы къолунда шаршавун да къоюп, сыпкъырылып, ялангъач кююнде къачып гете.

Ягъудилени оьр мажлисини алдында

⁵³ Исаны дин къуллукъчуланы башчысыны янына гелтирелер. Онда бары да баш дин къуллукъчулар, тамазалар ва дин алимлер де жыйылалар. ⁵⁴ Петер буса дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына ерли, арекден туруп, Исаны арты булан юрой. Онда отну алдында да олтуруп, къаравулчулар булан бирге исси болуп тура. ⁵⁵ Баш дин къуллукъчулар ва бютюн ягъудилени оьр мажлиси буса Исаны оьлтюрмек учун Огъар къаршы ялгъан шагъатлар ахтарып айланалар. Амма Ону айыбын тапмайлар. ⁵⁶ Кёплер Огъар къаршы ялгъан шагъатлыкъ этсе де, оланы шагъатлыкълары бир бирине къыйышмай.

⁵⁷ Огъар къаршы булай ялгъан шагъатлыкъ этегенлери де бола:

⁵⁸ – Биз Ону къол булан ишленген бу ибадатхананы Мен дагъытажакъман, уьч гюнден къол булан ишленмеген башгъасын тигежекмен деп сёйлейгинин эшитдик.

⁵⁹ Амма оланы ялгъан шагъатлыкълары мунда да бир бирине къыйышмай. ⁶⁰ Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы ортагъа чыгъып, Исагъа:

– Неге бир жавап да бермейсен? Буланы Сагъа айтагъанларына къаршы айтмагъа затынг ёкъму? – деп сорай.

⁶¹ Иса сёйлемей токътай ва гъеч жавап бермей. Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы Огъар: – Аллагъу Тааланы Уланы ва Месишь Сенмисен? – деп дагъы да сорай.

⁶² – Менмен. Инсанны Уланын да бары да затгъа гючю етеген Аллагъны онг ягъында олтуруп, кёкню булутларыны устьюнде гелегенин гёрежексиз, – деп жавап бере Иса.

⁶³ Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы, уьст опуракъларын йыртып йибери:

– Бизге дагъы шагъатлар негер тарыкъдыр?

⁶⁴ Муну Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлейгенин эшитдигиз! Сиз нечик ойлашасыз? – дей.

Оланы барысы да О айыплы ва оьлтюрюлме герек деп гысап эте. ⁶⁵ Бирлери Ону бетине тюкюрмеге, гёзлерин байлап, токъаламагъа башлайлар.

– Къайда, пайхаммарлыгъынгны гёрсет, – дей. Къаравулчулар да Ону аралап тюймеге башлайлар.

Петер Исаны инкар эте

⁶⁶ Петер тюпде, абзарда турагъанда, ону янына дин къуллукъчуланы башчысыны къаравашларындан бириси геле. ⁶⁷ Отда исинип турагъан Петерни гёргенде, огъар яхшы тикленип къарап:

– Шо назаретли Иса булан сен де бар эдинг чи, – дей.

⁶⁸ – Сен нени гъакъында сёйлейгенингни билмеймен ва англамайман, – деп инкар этип, Петер къабакъ тюпге багъып чыгъып гете. Шо заман хораз къычыра.

⁶⁹ Къараваш, Петерни дагъы да гёрюп, янында токътагъанлагъа:

– Бу да олардан биревю, – деп сёйлемеге башлай.

⁷⁰ Петер дагъы да инкар эте. Арадан бираз заман оьтген сонг, онда токътагъанлар Петерге дагъы да:

– Сен оланы биревю экенинг герти. Сен де галилеялысан чы, – дейлер.

⁷¹ – Сиз айтагъан Адамны мен таныймайман, – деп, ант этмеге башлай о.

⁷² Шо заман хораз экинчи керен де къычыра. «Хораз эки керен къычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен», – деп Иса айтгъан сёзлени Петер шо заман эсине гелтире ва гъынкъ этип йыламагъа башлай.

Исadan сорав алына

15 Эртен тез вакъти баш дин къуллукъчулар, тамазалар, дин алимлери ва ягъудилени оьр мажлисини оьзге бары да ортакъчылары генгеш этгенден сонг, Исаны байлап алып барып, Пилатгъа берелер. ² Пилат Огъар:

– Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай.
– Оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

³ Баш дин къуллукъчулар Ону кёп ишлерде айыпламагъа башлайлар. ⁴ Пилат дагъы да Огъар:

– Сен гъеч жавап бермежекмисен? Гёремисен, Сени нечакъы ишлерде айыплайлар! – деп сорай.

⁵ Амма Иса огъар дагъы бир жавап да бермей. Шо Пилатны бек тамаша эте.

«Исамы, Бараббамы?»

⁶ Гъакимни тутулуп туснакъ этилгенлени бирисин ягъуди Пасха байрамда халкъны тилевюне гёре азат этеген адаты болгъан. ⁷ Шо вакътилерде хозгъавулну заманында адам оьлтюрген башгётеривчулер булан бирче туснакъда турагъан Барабба деген бирев болгъан. ⁸ Халкъ гелип:

– Бизге адатлы гъалда этеген затынгны эт, – деп Пилатгъа тилемеге башлай.

⁹ – Сюйсегиз, мен сизин учун ягъудилени пачасын чыгъараймы? – дей Пилат олагъа.

¹⁰ Неге тюгюл де, Пилат баш дин къуллукъчулар Исаны гюллемекликден тутдургъанын биле. ¹¹ Баш дин къуллукъчулар буса Исаны тюгюл, Бараббаны чыгъарсын деп тилемеге халкъны бакъдыралар.

¹² Амма Пилат олагъа:

– Олай буса, ягъудилени пачасы деп айтылагъан адамгъа мен не этейим дагъы? – деп дагъы да сорай.

¹³ Олар да жавап бере туруп, къычырып:

– Ону хачгъа ил! – дейлер.

¹⁴ – Бу не яманлыкъ этген? – деп сорай о.

– Ону хачгъа ил! – деп дагъы да бек къычыралар олар.

¹⁵ Шо заман Пилат халкъны рази этмек учун, Бараббаны чыгъара, Исаны буса къамучу булан тюйдюрген сонг, хачгъа илмек учун йибере.

Исаны хорлайлар

¹⁶ Асгерлер Исаны бекликни ичине, преторий деген ерге гийирелер ва Ону айланасына оьзлени асгер бёлюгюн жыялар. ¹⁷ Огъар бир авур къызыл аба, башына да тегенеклерден эшилип этилген бир таж гийдирелер.

¹⁸ – Яшасын ягъудилени пачасы! – деп къычырып, мысгъылламагъа башлайлар.

¹⁹ Ону башына таякълар булан уралар, бетине тюкюрелер, Огъар сужда этеген болуп гёрюнюп, Ону алдында тизлеринден югюнелер. ²⁰ Ону мысгъыллап ялкъгъан сонг, авур къызыл абаны уьстюнден чечип алалар. Къайтара оьзюню опуракъларын гийдирип, хачгъа илмеге алып гетелер.

Исаны хачгъа илелер

²¹ Искендер булан Руфну атасы, киринейли Симон деген бирев авлакъдан къайтывунда шо ерден

оьтпюп бара болгъан. Исаны илежек хачны гётерип юрюмеге ону борчлу этелер. ²² Исаны Голгота, демек «Такъаны ери» деп айтылагъан ерге гелтирелер. ²³ Огъар ичмеге эсден тайдырагъан затлар къошулгъан чагъыр берелер. Амма Иса ону ичмей. ²⁴ Сонг асгерлер Ону хачгъа илелер ва ким не алажакъ деп чёп салып, Ону опуракъларын пайлап алалар.

²⁵ Ону хачгъа илгенде, эртен сагъат тогъуз вакъти болгъан. ²⁶ Ону айыбын гёрсетеген такътагъа «Ягъудилени пачасы» деп языла. ²⁷ Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревюн де сол ягъында, эки талавурчуну да хачгъа илелер. [²⁸]^{†29-30} Ондан оьтегенлер, башларын чайкъай туруп, Огъар:

– Гъы, Сен чи, ибадатхананы дагъытып, уьч гюнден ону къайтарып къурагъан Адам эдинг! Эрни Оьзюнгю къутгъар! Илинген хачынгдан тюш гъали! – деп мысгъыллап сёйлейлер.

³¹ Шолай баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер, Ону мысгъыллай туруп:

– Башгъаланы къутгъара эди, Оьзюн буса къутгъарып болмай! ³² Къой, гёрейик, Исрайылны пачасы, Месигъ хачдан тюшсюн гъали, шону гёрсек, биз де иман саларбыз, – деп бир бирине сёйлейлер. Ону булан бирче илингенлер де Огъар сёгюшелер.

Исаны оьлюмю

³³ Тюшде сагъат он экиден уьчге ерли бютюн уьлкени къарангылыкъ къуршай. ³⁴ Тюшде сагъат уьч вакътиде Иса гючлю тавуш булан:

– Эли, Эли, лама сабакътаны? Демек, «Аллагъым, Аллагъым! Мени не саялы ташлап къойдунг?» – деп къычыра.

³⁵ Онда болгъанлардан бирлери муну эшитгенде:

– Къарагъыз чы! О Илиясны чакъыра! – дей.

³⁶ Бирев чабып барып, чюпюрекни ачыгъан чагъыргъа чомуп, ону таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. Сонг:

– Къой, къарайыкъ, Илияс гелип, Ону хачдан тюшюрерми экен? – дей.

³⁷ Иса буса бек къычырып аваз этип, жан бере.

³⁸ Шо мюгълетде ибадатханадагъы перде, уьстден тюпге ерли ярылып, эки бёлюне. ³⁹ Ону къаршысында токътагъан юз асгерни башчысы, Иса жан береген кююн гёргенде:

– Гертилей де, Бу Адам Аллагъны Уланы болгъан, – дей.

⁴⁰ Мунда йыракъдан туруп къарагъан къатынгишилер де бола. Оланы арасында Маждаллы Мариям, Юсупну ва гиччи Якъубну анасы Мариям ва Саломия да бола. ⁴¹ Иса Галилеяда турагъанда, олар Ону арты булан гелгенлер ва Огъар кёмек этгенлер. Онда Иса

[†] Бир бир грекче къольязывларда «Сыйлы Язывларда: „О жинаятчыланы арасына салынды“, – деп лап язылгъан кюйде болгъан» деген аят да ёлугъа.

булан бирче Ерусалимге гелген дагъы да кёп къатынгишилер де бола.

Исаны гёмюв

⁴² О гюн гъазирлик гюню, демек сонгугюню алдындагъы гюн болгъан ва геч заман болгъан.

⁴³ Ягъудилени оьр мажлисини гёрмекли ортакъчыларындан бири болгъан ва Аллагъны гъакимлик этеген заманын къаравуллайгъан ариматеялы Юсуп геле ва Пилатны янына гирмеге тавакаллыкъ этип, Исаны сюегин бермекни тилей.

⁴⁴ Пилат Исаны шолай тез оьлгенине тамашалыкъ эте ва юз асгерни башчысын чакъырып:

– Оьлгени хыйлы боламы? – деп сорай.

⁴⁵ Юз асгерни башчысыны хабарын эшитгенде, Пилат Юсупгъа сюекни алма изну бере. ⁴⁶ О сатып кетен гебин ала, Исаны хачгъа илинген еринден тюшюре, Ону кетен гебинге чырмай ва ярны оюп этилген бир къабургъа салып, ону алдын таш булан яба. ⁴⁷ Маждаллы Мариям ва Ёсейни анасы Мариям къарап Исаны къайда салгъанын гёрелер.

Исаны тирилмеклиги

16 Сонгугюн оьтгенден сонг, Маждаллы Мариям, Якъубну анасы Мариям ва Саломия барып Исаны сюегине сюртмек учун атирлер сатып алалар. ² Къаттыгюн эртен кёп тез вакъти гюн чыкъгъандокъ, олар къабургъа гелелер. ³ Олар:

– Къабурну алдындагъы ташны бизге ким тайдырып берир, – деп бир бирине сёйлейлер.

⁴ Къараса, олар ташны къабурну алдындан йылышгъанын гёрелер. Таш буса бек уллу таш болгъан. ⁵ Къабургъа гиргенде, олар акъ опуракълар да гийип, онг якъда олтургъан бир жагъил уланны гёрелер, ондан бек къоркъалар.

⁶ О улан олагъа:

– Къоркъмагъыз! Сиз хачгъа илинген назаретли Исаны излейсиздир. О тирилди. О мунда тюгюл. Муна О салынгъан ер. ⁷ Гъали барып Петерге де, Исаны оьзге якъчыларына да айтыгъыз: Иса сизден алда Галилеягъа барып туражакъ. Сизге айтгъаны йимик, Ону онда гёрежексиз, – дей.

⁸ Къатынлар къабурдан чыгъып къачалар, къоркъуп, бек гъайран болалар. Къоркъмакълыкъдан биревге бир зат да айтып болмай къалалар.

Тирилген Иса булан ёлугъув

⁹ Жуманы биринчи гюнюнде эртен тез тирилген Иса башлап Маждаллы Мариямгъа гёрюне. Бу къатындан Иса етти жинни къувалап чыгъаргъан болгъан. ¹⁰ Мариям да барып шо гъакъда Иса булан бирче болгъанлагъа айта. Олар буса яс тутуп терен къайгъыда болгъан. ¹¹ Амма олар Иса тирилгенни ва огъар гёрюнгенни эшитгенде, инанмайлар.

¹² Мундан сонг Иса юртгъа барма деп ёлгъа чыкъгъан якъчыларыны экевюне башгъа бир

келпетде гёрюне. ¹³ Олар да къайтып гелип, шо гъакъда къалгъанлагъа айталар, амма олагъа да инанмайлар.

¹⁴ Ахырда да О ашап турагъан он бир якъчысына гёрюне. Иса Озьюню тирилгенин гёргенлеге инанмагъаны учун, имансызлыгъы ва юреклерини енгилмейгени учун, олагъа айып эте.

Иса якъчыларын бютюн дюньягъа йибере

¹⁵ Иса олагъа булай дей:

– Бютюн дюньягъа барып айланыгъыз, Сююнч Хабарны бары да адамлагъа билдиригиз. ¹⁶ Сююнч Хабаргъа иман салып, сувгъа чомдурулуп, Аллагъгъа тапшурулгъанлар кьутгъарылажакълар.

Иман салмайгъанлагъа буса дуван этилежек.

¹⁷ Иман салагъанлар булай аламатлар гёрсетмеге болажакълар: Мени атым булан жинлени къувалажакълар, янгы тиллерде сёйлежеклер.

¹⁸ Олар кьоллары булан йыланланы тутуп болажакълар, гъатта оьлтюреген загъруну ичсе де, олагъа зарал болмажакъ, кьолун тийдирип, аврувланы сав этежеклер.

¹⁹ Раббибиз Иса олар булан сёйлегенден сонг, кёкге гётериле ва Аллагъны онг янында олтура.

²⁰ Якъчылары буса барып Раббибизни сёзюн бары да ерлерде билдирелер. Раббибиз олагъа кёмек эте, гъайран аламатлар гёрсетмек булан оланы сёзлерин гертилей.

Лукъаны Инжили

Лукъа

Учюнчю Инжилни Лукъа язган. Касбусуна гёре Лукъа эмчи болган. Ят халкъланы арасындан чыгып, Исагъа иман салганланы сыдраларына къошулуп, о Аллагъны ёлунда къайратлы кюйде чалышма башлай. Элчи Павелни Исаны гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъган сапарларында Лукъа кёп гезиклер ону булан бирче болган. Озьюнчю Инжилин о Теофилге багъышлагъан. Лукъа огъар гъакъыкъатда Иса Ким болганын, инсанлагъа О не этип гетгенин гёрсетмеге суйген. Озьюнчю шо къаст бюс бютюнлей елеген Лукъа ишине бек тындырыкълы кюйде гиришген. О Исаны бу дюньядагъы яшавуна, этип гетген ишлерине шагъат болганлардан сорамагъа, Ону гъакъында язылып къалган маълуматланы жыймагъа къасткъылган. Лукъа Инжилинде озьюне белгили болган маълуматланы барын да гёрсетип берген. Китабыны лап башында о Ягъия пайхаммарны ва Иса Месигъни тувмакълыгъы булан байлавлу агъвалатланы гъакъында тындырыкълы кюйде хабарлай. Мисал учун, Исаны яшлыгъы гъакъда янгыз о яза. Лукъа Исаны яшавун шо девюрдеги тарихи агъвалатлар булан байлавлу этип гёрсете. Бары да шо агъвалатланы гъакъындагъы хабар янгыз Озью Исаны айланасындагъылагъа туюл, сав дюньягъа бакъдырылган болган.

Гиришив

1 Арабызда болуп гетген агъвалатланы гъакъында бир хыйлылар хабарлар тизме башлагъанлар. ² Башындан тутуп шо агъвалатланы оьзлер гёргенлер ва Аллагъны каламына къуллукъ этегенлер бизге шо гъакъда англатды. ³ Мен де, гъей гъюрметли Теофил, башындан тутуп тындырыкълы кюйде ахтаргъандан сонг, шоланы барын да бир ягъадан сагъа язмагъа токъташдым, ⁴ сагъа уйретилген шо илмуну гъакълыгъын сен билсин деп айтып.

Ягъия пайхаммар туважагъы билдириле

⁵ Ягъудеяны гъакими Гъиродну заманында дин къуллукъчу † Абияны бёлюгюнден Закария деген бир дин къуллукъчу ва Гъарунну тухумундан Элизабет деген ону къатыны болган. ⁶ Олар экевю де, Аллагъны алдында муъмин болуп, Раббизни бары да буйрукъларындан ва насигъатларындан тайышмай иш гёргенлер. ⁷ Оланы авлети болмагъан. Элизабетден яш болмай болган. Ондан къайры да, экевюне де хыйлы йыллар да бола болган.

⁸ Бир керен ибадатханада къуллукъ этмеге ону бёлюгюне гезик гелген заманда, ⁹ дин къуллукъчуланы адатына гёре чёп салганда, ажив ийисли затлар яндырмакъ †† учун, Раббизни ибадатханасына гирмеге Закариягъа чёп чыгъа.

† Дин къуллукъчу – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанны Къанунгъа къыйышывлу кюйде юртеген адам болган. †† Ажив ийисли затлар яндырыв – ибадатхананы

¹⁰ Ажив ийисли затлар яндырылып битгинче, ибадатханадан тышда токътап кёп халкъ дуа этип тура болган.

¹¹ Шо заман Закариягъа Раббизни бир малайиги гелип гёрюне. О ажив ийисли затлар яндырылагъан ерни онг янында токътай.

¹² Малайикни гёргенде, Закария адай ва бек къоркъа. ¹³ Малайик буса огъар булай дей:

– Къоркъма, Закария! Сени дуанг къабул этилди.

Къатынынг Элизабет сагъа бир улан табажакъ, огъар да Ягъия деп ат къояжакъсан. ¹⁴ О сагъа уллу сююнч ва шатлыкъ гелтирежек ва ону тувмакълыгъына кёплер сюнежеклер. ¹⁵ Ягъия Раббизни алдында уллу адам болажакъ, чагъыр ва оьзге ички ичмежек, анасындан тувгъандан тутуп онда Аллагъны Ругъуну гючю болажакъ.

¹⁶ Исрайылны халкъындан кёплерин оьзлени Аллагъы болган Раббизге иман салдыражакъ.

¹⁷ О аталарын авлетлери булан ярашдыражакъ, енгилмейгенлени муъминликни ёлуна къайтаражакъ. Раббизни геливюне халкъны гъазирлемек учун, о Илияс пайхаммарныки йимик ругъ ва къудрат булан Ону алды булан гележек.

¹⁸ Закария малайикге:

– Мен ону неден билермен? Мен чи бир къарт адамман, къатыныма да хыйлы йыллар бола, – деп сорай.

¹⁹ – Мен Аллагъны алдында турагъан Жабрайылман, сени булан сёйлемек ва бу сююнчю сагъа билдирмек учун йиберилип гелгенмен. ²⁰ Заманы етишгенде, гъакълыгъы

Сыйлы Ерин Аллагъгъа макътав этмек учун ажив ийислер чыгъарагъан къайда.

билинежек мени сѣзлериме инанмагъанынг саялы, сени тилинг тутулуп, бу затлар болгъунча, сѣйлеп болмай туражакъсан, – деп жавап бере огъар малайик.

²¹ Къырда Закарияны чыкъмакълыгъын къаравуллап токътагъан халкъ ону ибадатханадан чыкъмай олай узакъ къалып турагъанына тамашалыкъ эте. ²² Чыкъгъан заманда, Закария олагъа сѣйлеп болмай. Олар да ибадатханада Закариягъа бир гѣрюнющ гѣрюнгенни англай. Закария олагъа ишаралар булан англата, тили тутулгъан кююнде къала.

²³ Ибадат гюнлери битгенден сонг, о уюне къайта. ²⁴ Бир нечакъы замандан сонг, къатыны Элизабет яшгъа токътай ва беш ай уюнден чыкъмай туруп, сонг:

²⁵ – Мени учун муну этген Раббиздир. Гъали адамланы арасында мени биябур гъалдан къутгъарды, – дей.

Исаны туважакъы билдириле

²⁶ Элизабет айлы болуп алтынчы айда Жабрайыл малайик Аллагъны ягъындан Галилеяны Назарет деп айтылагъан шагъарына ²⁷ Давутну ожагъындан болгъан Юсуп деген адамгъа гелешинген бир къызыны янына йибериле. Къызыны аты Мариям болгъан. ²⁸ Малайик ону янына гирип:

– Салам сагъа, гъей оъзюне Аллагъ рагъмулу болгъан къыз. Раббиз сени буландыр, – дей.

²⁹ Къыз буса, ону гѣрюп, сѣзлеринден тартына ва бу сѣзлер нени англатмагъа бола деп ойлаша.

³⁰ Малайик огъар булай дей:

– Къоркъма, Мариям! Аллагъ сагъа рагъмулу болду. ³¹ Айлы болуп, бир улан табажакъсан ва Огъар да Иса деп ат къояжакъсан. ³² О Аллагъны алдында уллу болажакъ, Огъар Аллагъу Тааланы Уланы деп айтылажакъ ва Раббиз Аллагъ Огъар уллу атасы Давутну тахын бережек. ³³ О даим Якъубну халкъыны устьюнде пача болуп туражакъ ва Ону гъакимлигини ахыры болмажакъ.

³⁴ Мариям буса малайикге:

– Бу нечик болажакъ, мен чи гъали де эрге де бармагъанман? – деп сорай.

³⁵ Огъар малайик булай жавап бере:

– Аллагъны Ругъу сени устьюнге гележек ва Аллагъу Тааланы къудраты сени къуршап алажакъ. Шогъар гѣре сенден туважакъ сыйлы Авлетге Аллагъны Уланы деп айтылажакъ. ³⁶ Муна сени къардаш къатынынг Элизабет, о оъзю къарт буса да, уланъяшгъа токътады. Бары да халкъ ондан яш болмай дей эди. О айлы болгъанлы буса гъали алты ай бола. ³⁷ Аллагъ этип болмайгъан гъеч бир зат ёкъдур.

³⁸ О заман Мариям:

– Мен Раббизни къулуман. Къой, магъа да сен айтгъан кюйде болсун, – дей. Малайик де ону нындан гете.

Мариям Элизабетни янына бара

³⁹ Шо гюнлерде Мариям алгъасавлукъда тав бойда ерлешген Ягъудеядагъы бир шагъаргъа бара. ⁴⁰ Закарияны уюне гирип, о Элизабет булан саламлаша. ⁴¹ Элизабет Мариямны саламын эшитгенде, ону къарнында яш тербенип йибере. Элизабет Аллагъны Ругъундан тола. ⁴² Гѣтеринки тавуш булан Элизабет булай дей:

– Къатынланы арасындан Аллагъ инг сыйлагъаны сенсен. Сени къарнындагъы балангны да сыйлагъандыр. ⁴³ Раббизни анасы яныма гелмеклик йимик насип болмагъа мен киммен?

⁴⁴ Нега десенг, сени саламынгны сеси мени къулагъыма чалынгъандокъ, къарнымдагъы балам сююнемекден тербенип гетди. ⁴⁵ Раббиз оъзюне айтгъан сѣзлер герти болажакъына иман салгъан къатын насиплидир!

⁴⁶ Мариям булай дей:

– Жаным Раббизге макътав эте,

⁴⁷ Къутгъарывчум болгъан Аллагъ учун юрегим сююне,

⁴⁸ О Оъзюню инг гиччи бир къулу болгъан магъа тергев берди.

Энниден сонг бары да наслулар магъа насипли деп айтажакълар.

⁴⁹ Къудратны Еси мени учун зор уллу иш этди.

Ону Аты

Сыйлыдыр!

⁵⁰ Аллагъны рагъмусу Оъзюнден къоркъагъан бары да наслулагъа болажакъ.

⁵¹ О Оъзюню къолу булан къудратын гѣрсетди, оъктемлени юреклериндеги яман къастларын тозду.

⁵² Гючлюлени тахларындан тюшюрдю, гючсюзлени буса гѣтерди.

⁵³ Ачланы ниъматлардан толтурду, байланы буса бош къайтарды.

⁵⁴ Аллагъ Оъзюню къуллукъчусу болгъан Исрайылгъа кемекге табулду.

⁵⁵ Бизин аталарыбызгъа сѣз бергени йимик, О Ибрагъимге ва ону наслуларына даим рагъму этмеге унутмады.

⁵⁶ Элизабет булан уьч айгъа ювукъ тургъандан сонг, Мариям уюне къайта.

Ягъия пайхаммарны тувмакълыгъы

⁵⁷ Элизабетни яш тапма чагъы етишип, о улан таба. ⁵⁸ Хоншулары ва къардашлары, Раббиз Элизабетге Оъзюню уллу рагъмусун гѣрсетгенни эшитип, ону булан бирге сююне.

⁵⁹ Сегизинчи гюн яшны сюннет этме гелелер ва огъар, атасына йимик, Закария деп ат къоймагъа сюелер. ⁶⁰ Амма анасы:

– Тарыкъ тююл! Ону аты Ягъия болажакъ, – дей.

⁶¹ – Сени тухумунгда шолай аты булан бирев де ёкъ, – дейлер олар.

⁶² Яшгъа не ат къойма сюегенин атасына ишаралар булан сорамагъа башлайлар. ⁶³ Закария бир такъта гесек гелтирмекни тилей ва: «Ону аты Ягъиядыр», – деп яза. Барысы да тамаша болуп къалалар. ⁶⁴ Шо мюгълетде Закария сёйлеп болагъан бола. О Аллагъгъа макътав этмеге башлай. ⁶⁵ Оланы бары да хоншуларына къоркъув тюше. Бары да бу агъвалатланы гъакъындагъы хабар Ягъудеяны бютюн тав ерлерине яйыла. ⁶⁶ Шону эшитгенлени барысы да, бугъар тамаша болуп: «Ажайып бар, бу яш не болажакъ?» – дейлер. Гертилей де, Раббизни къудраты ону булан бола.

Закария Аллагъны атындан сёйлей

⁶⁷ Ягъияны атасы Закария Аллагъны Ругъундан тола ва шону таъсиринден адамлагъа булай сёйлей:

⁶⁸ – Оьз халкъына кёмекге гелген ва огъар эркинлик гелтиреген Исрайылны Аллагъы Раббизге макътав болсун!

⁶⁹⁻⁷⁰ Аллагъ бырынгъы заманлардан берли Оьзюне тапшурулгъан пайхаммарлардан таба билдиргенине гёре,

О бизге Оьзюню къулу Давутну наслусундан къудратлы бир Къутгъарывчуну йиберди.

⁷¹ О бизин душманларыбыздан ва бизин суймейгенлени

барысындан да къутгъаражакъ.

⁷² Шолайлыкъда, аталарыбызгъа рагъму эте ва Оьзюню айтгъан сыйлы сёзюню унутмай.

⁷³⁻⁷⁵ Бютюн оьмюрюбюз Аллагъны алдында Оьзюне тапшурулуп ва муьмин болагъан кюйде биз къоркъувсуз Оьзюне ибадат этмек учун, душманларыбыздан къутгъараман деп, О бизин уллу атабыз Ибрагъимге ант этди.

⁷⁶ Сен де, балам, Аллагъу Тааланы пайхаммары деген атны

алажакъсан, неге тюгюл Огъар ёллар салмакъ учун,

Ону алды булан йиберилежексен,

⁷⁷ халкъны гюнагълары гечилгенин ва къутгъарылажагъын огъар билдирежексен.

⁷⁸ Аллагъыбызны юреги рагъмудан толуп, кёклерден

къутгъарывну Гюнешин † йибережек.

О къарангылыкъда ва оьлюм тунлугъунда турагъанлагъа

барысына да ярыкъ бережек.

⁷⁹ Бизге парахатлыкъны ёлун гёрсетежек.

⁸⁰ Яш буса торая туруп, ругъун къуватландыра ва Исрайылны халкъына гёрюнежек гюнге ерли дангылларда къала.

† Къутгъарывну Гюнешин – мунда Исаны тувмакълыгъы гъакъында айтыла.

Исаны тувмакълыгъы

2 Шо заман Август пача бютюн Рум дюньясындагъы халкъны санавун гъисапгъа алсын деп буйрукъ эте. ² Кивириний Сурияны гъакими болгъанлы, бу биринчилей оьтгерилеген гъисап алыв болгъан. ³ Гъисапгъа алынмакъ учун, гъар ким оьзю тувгъан ерине гете. ⁴⁻⁵ Юсуп Давутну агълюсюнден болгъан. Гъисапгъа алынмакъ учун, о Галилеядагъы Назарет шагъардан Ягъудеяда ерлешген Байтлагъам деген Давут тувгъан шагъаргъа багъып ёлгъа тюше. Юсуп булан шо вакътилерде айлы болгъан гелешмиши Мариям да бара. ⁶ Олар онда турагъан вакътиде Мариямны яш тапмагъа чагъы етише. ⁷ О оьзюню биринчи уланын таба, яшны къуннакълай. Ондагъы петерде оьзлер учун ер болмагъаны саялы, Ону отлукъгъа салып къоя.

Къойчулар ва малайиклер

⁸ Шо ерлерден бираз ариде гече авлакъда къалып оьзлени сиривлерин багъагъан бир къойчулар болгъан. ⁹ Бирден оланы алдына Раббизни малайиги гелип токътай. Раббизни сыйлы нюрю оланы юзлерин ярыкъландырып къоя. Къойчулар бек къоркъалар. ¹⁰ Амма малайик олагъа булай дей:

– Къоркъмагъыз! Мен сизге кюллю халкъны сюндюрежек бир уллу сююнч гелтиргенмен.

¹¹ Бугюн Давут тувгъан шагъарда сизге Къутгъарывчу тувду. О – Месигъ †† Раббидир.

¹² Муна сизге бир белги: сиз отлукъда ятгъан, бир къуннакълангъан Яшны табажакъсыз.

¹³ Бирден бу малайик булан бирге кёкден гелген кёп башгъа малайиклер гёрюне. Олар Раббизни алгъышлап:

¹⁴ – Кёклердеги Аллагъгъа макътав ва ер юзюнде Аллагъ сюеген инсанланы арасында парахатлыкъ болсун! – дейлер.

¹⁵ Малайиклер кёкге чыкъгъан заманда, къойчулар бир бирине:

– Гелигиз, Байтлагъамгъа барайыкъ, онда не болгъанны, Раббиз бизге билдирген хабар не экенни билейик, – деп сёйлейлер.

¹⁶ Алгъасап гелип, къойчулар онда Мариямны, Юсупну ва отлукъгъа салынгъан Яшны табалар.

¹⁷ Яшны гёрген сонг, Ону гъакъында оьзлеге малайик айтгъан хабарны адамлагъа айталар.

¹⁸ Къойчулар айтгъанны эшитгенлер барысы да шогъар тамашалыкъ эте. ¹⁹ Мариям буса

къойчуланы сёзлерин эсинде сакълай ва шоланы гъакъында ойлаша тура. ²⁰ Къойчулар, оьзлер

эшитген ва гёрген бары да затлар учун Аллагъгъа алгъыш ва макътав эте туруп, гери къайталар:

†† Месигъ – Бу сёзю маънасы «танлангъан» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылыв гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танлагъан. Сёзлюкге де къара.

бары да зат олагъа малайик айтгъан кюйде болуп табула.

Исаны ибадатханагъа гелтирелер

²¹ Арадан сегиз гюн оьтюп, яшны сюннетлемеге заман болгъанда, ананы къарнында амалгъа гелгинчеге де малайик айтгъанда йимик, Огъар Иса деп ат къоялар.

²² Мусаны Къанунуна гёре, тазаланыв адатны заманы етишгенде, Яшны Раббизге тапшурмакъ учун, Мариям ва Юсуп Ону Ерусалимге элтелер.

²³ Неге тюгюл де, Раббизге Къанунунда башлап тувгъан гъар уланьяш Раббизге тапшурулма герек деп язылгъан. ²⁴ Къанунгъа гёре, олар къурбан этмек учун уй ва къыр гёгюрчюнню эки баласын алып гелме герек болгъан.

²⁵ О заман Ерусалимде Симон деген бир адам яшай болгъан. О муъмин ва динагълю, Исрайылны къутгъарылмакълыгъын гёзлейген, оьзюнде Аллагъны Ругъу булангъы гиши болгъан.

²⁶ Месигъни гёрмейли, оьзю оьлмежек деп Симонгъа Аллагъны Ругъуну ягъындан алданокъ билдирилген болгъан. ²⁷ Аллагъны Ругъуну таъсириден о ибадатханагъа геле. Къанунда язылгъан адатны этмек учун, ата анасы сабий Исаны ибадатхананы ичине алып киргенде, ²⁸ Симон, Ону къучагъына алып, Аллагъгъа макътав эте ва булай дей:

²⁹ – Я Раббим, Сен сёз бергенинг йимик, Сен кълунгъу гъали паракъатлыкъда бу дюнъядан гетмеге де къоярсан,

³⁰ неге тюгюл бары да халкъланы гёз алдында

³¹ ят халкъланы ярыкъландырагъан нюрюнгню

³² ва исрайыл халкъынгни гюрметин артдырагъан

Къутгъарывчуну яратгъанынгны гёзлерим гёрдю.

³³ Яшны ата анасы Исаны гъакъында Симон айтагъан сёзлеге гъайран болуп тынглайлар.

³⁴ Симон олагъа Аллагъны яхшылыгъын тилеп дуа эте. Сонг Исаны анасы Мариямгъа булай дей:

– Бу ятгъан Яш Исрайылда бир хыйлыланы ер болмакълыгъыны ва оьр болмакълыгъыны себеби болажакъ. ³⁵ Бу Раббизге бир аламаты болажакъ, амма кёплер Огъар къаршы чыгъажакълар ва оьзлени юреклериндеги яшыртгъын сырланы ачыкъгъа чыгъаражакълар. Сени юрегинге де бир къылыч чанчылгъандай болажакъ.

³⁶ Шонда Ашерни наслу бутагъындан болгъан Фануйылны Аллагъны атындан сёйлейген Анна деген кызы болгъан. О эрге барып, ону булан етти йыл яшагъан сонг, тул кългъан. ³⁷ Сексен дёрт яшындагъы бу тул къатын, гечеси гюню булан ибадатханадан чыкъмай, ораза тутуп, дуа этип, ибадат этип тура. ³⁸ О да шо заман гелип, Раббизге макътав эте ва Ерусалимни къутгъарылмакълыгъын гёзлейгенлени барысына да Ону гъакъында сёйлемеге башлай.

Назаретге къайтыв

³⁹ Раббизге Къануну буюрагъан бары да затланы тамам этгенден сонг, Юсуп булан Мариям Галилеягъа, оьз шагъары Назаретге къайталар.

⁴⁰ Яш торая туруп, ругъ якъдан гючлене ва гъакъылы арта. Аллагъны рагъмусу да Огъар бакъдырыла.

Иса ибадатханада

⁴¹ Исаны ата анасы гъар йыл ягъуди Пасха байрамда Ерусалимге бара болгъан. ⁴² Яшгъа он эки йыл битгенде, олар гъаманда йимик байрамгъа Ерусалимге баралар. ⁴³ Байрамдан сонг олар уйлерине къайта, оьрюм чагъындагъы Иса буса Ерусалимде кълалып кълала. Яшны ата анасы шону билмей кълалар. ⁴⁴ О башгъа къайтагъан адамлар булан бирге геледир деп ойлашалар. Бир гюнлюк ёл юрюген сонг буса, кърдашларындан ва танышларындан Ону ахтармагъа башлайлар.

⁴⁵ Тапмагъанда, Ерусалимге къайтып, яшны онда излейлер. ⁴⁶ Янгыз уьч гюнден сонг олар Ону ибадатханада табалар. Иса, муаллимлени арасында олтуруп, олагъа тынглап, суаллар бере болгъан. ⁴⁷ Исагъа тынглагъанлар барысы да Ону гъакъылына ва жавапларына тамашалыкъ этгенлер. ⁴⁸ Исаны гёргенде, ата анасы гъайран болуп кълала ва анасы Огъар:

– Балам! Сен бизге этгенинг недир? Атанг да, мен де Сени излей туруп, нечик талчыкъгъанны гёресен чи, – дей.

⁴⁹ Яш буса олагъа:

– Мени негер излеп айландыгъыз? Яда сиз Мен Атамны уьюнде болма герекни билмедигизми? – деп сорай. ⁵⁰ Амма олар Иса айтгъан сёзлени англамайлар.

⁵¹ Иса ата анасы булан гете ва Назаретге геле, оланы изнусундан чыкъмай тура. Ону анасы буса бары да бу затланы эсде сакълай ва оланы гъакъында ойлаша тура. ⁵² Иса буса гъакъыл ва оьмюр якъдан оьсе. Йыллар гетген сайын Огъар Аллагъны ва инсанланы сюювю арта.

Ягъияны Аллагъгъа къллукъ этивю

3 Тиберия Румну пачасы болгъанлы он беш йыл битгенде, Понтий Пилат Ягъудеяны гъакими, Гъирод Галилеяны гъакими, ону иниси Филип Итуреяны ва Трагъонит вилайтланы гъакими, Лисаний Абиленаны гъакими, ² Гъанна булан Кайафа баш дин къллукъчулар болуп турагъан заманда, дангылда Закарияны уланы Ягъиягъа Аллагъны каламы эшитиле. ³ Ёрдан оьзенни боюндагъы бары да ерлерден айланып, о булай сёйлей:

– Товба этигиз, сувгъа чомдуртуп, оьзюгюзню Аллагъгъа тапшуртугъуз, шо заман Аллагъ сизин гюнагъларыгъызны гечежек.

⁴ Шону гъакъында Ешая пайхаммарны китабында булай язылгъан:

Дангылда биревню гючлю сеси эшитиле:
Раббизге ёл

гъазирлеги! Огъар ёлланы тюз этигиз!
⁵ Гъар ойтан толсун, гъар тав ва тебе алаша болсун, айланмалар

тюзленсин, ойтанлы ёллар тегишленсин.

⁶ Шо заман бары да инсанлар Аллагъ кьутгъарагъанын гёре.

⁷ Сувгъа чомуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурсун деп янына гелеген халкъгъа Ягъия булай дей:

– Гъей йыланни наслулары! Аллагъны болажакъ жазасындан кьутуларсыз деп сизге ким буварды?

⁸ Сиз гертиден де товба этгенигизни гёрсетеген кюйде яшагъыз. Оьзюгюзге янгыз: «Атабыз Ибрагъимдир», – деп айтмакълыкъ таманлыкъ эте деп айтмагъыз. Неге тюгюл де, сизге айтаман: Аллагъ Ибрагъимге бу ташлардан авлетлер яратмагъа да бола. ⁹ Аллагъ балтаны тереклеге тюзлеп тура. Яхшы емиш бермейген гъар бир терек гесилип, отгъа ташланар.

¹⁰ Халкъ огъар:

– Биз не этмеге герекбиз? – деп сорай.

¹¹ – Эки гёлеги барлар бирин гёлексизге берсинлер, ашама ашы барлар да шолай этсинлер, – дей Ягъия олагъа.

¹² Сувгъа чомуп, Ягъия оьзлени Аллагъгъа тапшурсун деп, ону янына ясакъ жыйывчулар гелелер. Олар Ягъиягъа:

– Устаз, биз не этейик? – деп сорайлар.

¹³ – Сиз тийишлисинден артыкъ ясакъ талап этмегиз, – деп жавап бере Ягъия олагъа.

¹⁴ Бир бир асгерлер де огъар:

– Биз не этейик? – деп сорайлар.

– Биревню де гюч булан яда кьоркьутуп затын алмагъыз, алагъан алапагъызгъа рази болуп яшагъыз, – дей Ягъия олагъа.

¹⁵ Халкъ Месигъни къаравуллап токътап тура. Барысы да Ягъияны гъакъында: «Бу Месигъ сама тюгюлмю экен?» – деп ойлашып турагъанда, ¹⁶ о олагъа булай жавап бере:

– Мен сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман. Амма менден де кьудратлысы гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен. О сизин Аллагъны Ругъуна ва отгъа чомажакъ.

¹⁷ Иннырын тазаламакъ, будайын жыйып, беженине текмек учун, Ону кьолунда кюреги бар, кьувугъун буса сёнмежек отда яндыражакъ.

¹⁸ Шолай сёзлер булан о халкъгъа дагъы да хыйлы яхшы насигъатлар бере.

¹⁹ Ягъия пайхаммар Гъирод гъаким оьзюню агъасыны кьатыны Гъиродиядагъа уйленгенин ва оьзге бары да писликлени аян эте. ²⁰ Оьзю этген бары да писликлеге бирдагъыны кьошуп, Гъирод Ягъияны туснакъгъа салмагъа буйрукъну берген.

Сувгъа чомуп, Ягъия Исаны Аллагъгъа тапшура

²¹ Бютюн халкъ йимик, Иса да, сувгъа чомдуртуп, Оьзюн Аллагъгъа тапшурта. Иса дуа этеген заманда, кёк ачыла. ²² Аллагъны Ругъу гёгюрчюндей Ону янына геле ва кёкден:

– Сен Мени сююмлю Уланымсан, Сенде Мени кьуванчым! – деген бир сес чалына.

Исаны тайпа тухуму

²³ Иса Аллагъгъа этеген кьуллугъун башлагъан заманда, О отуз яшында бола. Адамлар токъташдырагъанына гёре, Иса – Юсупну уланы. Юсуп буса Гъелини уланы. Ону кьалгъан тайпа тухуму: ²⁴ Маттат, Левий, Малик, Яннай, Юсуп, ²⁵ Маттатия, Амос, Нагъум, Гъесли, Наггай, ²⁶ Маттат, Маттатия, Шимий, Ёсек, Ёда, ²⁷ Ёгъан, Реса, Зерубабил, Шалтыйыл, Нери, ²⁸ Малик, Адди, Косам, Элмадам, Эр, ²⁹ Ешия, Элиезер, Ёрим, Маттат, Левий, ³⁰ Симон, Ягъуда, Юсуп, Ёнам, Елгъаким, ³¹ Малия, Минна, Маттата, Натан, Давут, ³² Есей, Обед, Боаз, Салимон, Нагъшон, ³³ Аминадав, Админ, Арам, Гъесрон, Перес, Ягъуда, ³⁴ Якъуб, Исгъакъ, Ибрагъим, Терагъ, Нагъор, ³⁵ Саруж, Рев, Пелег, Эбер, Шелагъ, ³⁶ Кайнан, Арпахшад, Сим, Нугъ, Ламегъ, ³⁷ Матусалагъ, Энош, Иеред, Магъалалел, Кайнан, ³⁸ Энос, Сет, Адам – Аллагъ.

Иса дангылда сынала

4 Аллагъны Ругъундан толгъан Иса, Ёрдан оьзенден кьайтып гелген сонг, Аллагъны Ругъу Ону дангылгъа элте. ² Онда Иса кьыркъ гюнню узагъында иблисни ягъындан сыналып тура ва шо гюнлерде бир зат да ашамай. Ахырда да О ач бола.

³ Иблис Исагъа:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, бу таш ашгъа айлансын деп буюр, – дей.

⁴ – Сыйлы Язывларда: «Инсан янгыз бир аш булан яшамас», – деп язылгъан, – дей Иса огъар.

⁵ Сонг Исаны бир бийикликге чыгъарып, иблис бир мюгълетни ичинде Огъар дюньяны бары да пачалыкъларын гёрсете. ⁶ Иблис Огъар:

– Бары да бу пачалыкъланы бютюн кьудратын ва байлыгъын Сагъа беремен, неге тюгюл шо магъа берилген, мен де, кимге суйсем, шогъар беремен. ⁷ Сен магъа сужда этсенг, булар барысы да Сеники болажакъ, – дей.

⁸ – Сыйлы Язывларда: «Раббинг Аллагъгъа сужда эт ва бир Огъар кьуллукъ эт», – деп язылгъан, – дей Иса.

⁹ Сонг иблис Исаны Ерусалимге алып бара ва ибадатхананы инг бийик кьалкъысына миндирип, Огъар:

– Эгер Сен Аллагъны Уланы бусанг, мундан тюпге багъып атыл, ¹⁰ неге тюгюл: «О Оьзюню малайиклерине Сени сакъласын деп буйрукъ этежек. ¹¹ Олар да, аягъынг ташгъа сюрюнемсин

деп, Сени къолуна гётерип юрюжеклер», – деп язылгъан чы, – дей.

¹² – Сыйлы Язывларда: «Раббинг Аллагъны сынама», – деп де язылгъан, – дей Иса огъар.

¹³ Иблис бары да сынавларын битдирген сонг, онгайлы бир заман гелгинче, Ону къоюп гете.

Иса Назаретдеги синагогда

¹⁴ Иса Галилеягъа къайтгъанда, Аллагъны Ругъуну гючю Ону булан бола. Исаны гъакъындагъы хабар айлана якълагъа яйыла. ¹⁵ О синагогларда адамлагъа Аллагъны каламын англата ва олар барысы да Ону макътай.

¹⁶ Иса Озью оьсген Назаретге геле. Озьюно адатына гёре, сонгугюн † О синагогъа бара ва Сыйлы Язывланы охумакъ учун, ортагъа чыгъа.

¹⁷ Исагъа Ешяя пайхаммарны китабын берелер. Китапны ачып, О булай сёзлер язылгъан ерин таба:

¹⁸ – Раббизни Ругъу Мени уьстюмде, О Мени танглагъан.

О Мени пакъырлагъа Сююнч Хабарны, есирлеге азатлыкъ,

сокъурлагъа гёз ачыв гъакъда билдирмеге йиберген.

О Мени азап чегегенлени азат этмеге,

¹⁹ инсанлагъа Раббизни рагъмусуну заманы етишгенни

билдирмеге йиберген.

²⁰ Китапны ябып ва синагогну къуллукъчусуна къайтарып берип, Иса олтура. Синагогдагъылары барысыны да гёзлери Огъар тикленип тура. ²¹ Иса олагъа:

– Мен сизге охугъан бу сёзлер эшитеген бары да халкъны алдында бугюн яшавгъа чыгъып тура, – деп сёйлемге башлай.

²² Барысы да шону арив гёрелер. Ону авзундан чыкъгъан бек тизив сёзлеге гъайранлыкъ этелер ва:

– Бу Юсупну уланы тюгюлмю дагъы? – деп сорайлар.

²³ Иса олагъа:

– Озокъда, сиз Магъа «Гъей эмчи! Сен бир башлап Озьюнге эм эт» деген айтывну айтма боласыз. Капернагъумда болгъан деп биз эшитген затланы мунда, Сени ватанында да, эт деп сёйлемге боласыз, – дей.

²⁴ Сонг булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: оьз ватанында абурлу болгъан гъеч бир пайхаммар да ёкъдур. ²⁵ Сизге дагъы да айтаман: Илиясны заманында уьч йыл ярымны узагъында янгур явмай къургъакълыкъ болуп, бютюн уьлкеге уллу ачлыкъ къопгъан. Шо заман Исрайылда кёп тул къатынлар да болгъан. ²⁶ Илияс оланы гъеч бирини янына йиберилмеген; янгыз Сайданны ювугъундагъы

† Сонгугюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъа ибадат этмекен оьзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкге де къара.

Сарапат шагъардагъы бир тул къатынны янына йиберилген. ²⁷ Элиса пайхаммарны заманында да Исрайылда яман гён аврувлу кёп адамлар болгъан. Олардан гъеч бириси де тазаланмагъан. Янгыз Сурияда яшайгъан Наман тазалангъан.

²⁸ Бу сёзлени эшитгенде, синагогдагъылар барысы да бек къазапланалар, ²⁹ олар хозгъалыша ва Исаны шагъардан къувалай. Ону дёгеретип ташламакъ учун, оьзлени шагъары Назарет къурулгъан тавну башына сюйреп этелер. ³⁰ Амма Иса оланы арасындан оьтюп чыгъып гете.

Иса Капернагъумдагъы синагогда

³¹ Иса Галилеяны Капернагъум шагъарына геле ва сонгугюн халкъгъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. ³² О англатагъан затлагъа барысы да гъайранлыкъ этелер. Неге тюгюл де, Иса Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам йимик уйьрете болгъан.

³³ Синагогда жинли бир адам болгъан. О гючлю сес булан:

³⁴ – Сен бизден не сюесен, гъей назаретли Иса? Бизин дагъытма гелгенмисен? Мен Сени Ким экенигни таныйман. Аллагъны Сыйлысысан, – деп къычыра.

³⁵ – Тын, ону ичинден чыгъып тай! – деп буюра Иса жинге.

Жин, о адамны синагогну ортасында йыгъып, огъар гъеч бир зарал да этмейли, ону ичинден чыгъып тая. ³⁶ Барысы да гъайран болуп:

– Бу не демекдир? О жинлеге гючю булан буйрукъ эте, олар да чыгъып тая, – деп бир бири булан сёйлейлер. ³⁷ Ону гъакъындагъы хабар айлана якълагъа яйыла.

Иса кёп адамланы сав эте

³⁸ Синагогдан чыгъып, Иса Симонну уьюне бара. Симонну къайнанасы гючлю иссиликден авруп ята болгъан. Исагъа огъар къарасын деп тилейлер.

³⁹ Аврувну башлыгъында токътап, О къатынны иссилигин тайдыра, о да сав болуп къала. Къатын, шоссагъат аякъгъа туруп, олагъа тепси къура.

⁴⁰ Гюн артагъан заманда, адамлар Ону янына гъар тюрлю аврувлары булангъылары гелтирелер. Иса да, оланы гъарисини уьстюне къоллары салып, сав эте. ⁴¹ Бир кёплеринден жинлер:

– Сен Аллагъны Уланысан! – деп къычыра туруп чыгъып таялар. Жинлер Озью Месигъ экени билегени саялы, Иса олагъа сёйлемесин деп къатты кюйде бувара.

Иса Ягъудеяда Сююнч Хабарны билдире

⁴² Эртен болгъанда, шагъардан чыгъып, Иса бир янгыз ерге бара. Халкъ Исаны ахтарып айлана ва янына гелип, оьзлени къоюп гетмесин деп, Ону сакъламагъа сюе. ⁴³ Амма Иса олагъа:

– Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы Сююнч Хабарны башгъа шагъарларда да билдирмеге герекмен. Мен шону учун йибериленмен, – дей.

⁴⁴ О Ягъудеяны синагогларында Аллагъны каламын англата туруп айлана.

Исаны башлапгъы якъчылары

5 Бир керен Иса, Галилея кёлню [†] ягъасында токътап, айланадагъы ябурулуп жыйылгъан халкъгъа Аллагъны каламын англата болгъан. ² О кёлню ягъасында токътагъан эки къайыкъны гёре. Балыкъчылар, къайыкълардан чыгып, торларын жува болгъан. ³ Иса къайыкълардан бирине, Симонну къайыгына мине. О Симонгъа Озьюн ягъадан бираз ари элтсин деп тилей. Къайыкъда олтургъан кююнде Иса халкъгъа Аллагъны каламын англата.

⁴ Англатып битген сонг, Симонгъа:

– Терен ерге багып юз ва балыкъ тутмакъ учун торларынгни ташла, – дей.

⁵ – Устаз, биз сав гечени узагъында доландыкъ, гъеч бир зат да тутмадыкъ. Амма Сен айтгъан сонг, торланы ташлажакъман, – деп жавап бере Симон Огъар.

⁶ Шолай этген сонг, олар оьтесиз кёп балыкъ туталар, балыкъны кёбюнден гъатта торлары йыртылмагъа башлай. ⁷ Гелип оьзлеге кёмек этгенни сююп, олар башгъа бир къайыкъдагъы ёлдашларына ишара этелер. Олар да гелелер, эки де къайыкъны балыкъдан толтуралар. Авурлукъдан къайыкълар сувгъа батмагъа башлай.

⁸ Шону гёрюп, Петер деп де айтылагъан Симон:

– Я Раббим, менден ари тай, неге тюгюл мен бир гюнагълы адамман, – дей ва Исаны тизлерине къаплана.

⁹ Тутулгъан шолай кёп балыкъны гёрген Симон ва ону булангъы бары да адамлар, ¹⁰ ону ёлдашлары болгъан Зеведейни уланлары Якъуб ва Югъан бек къоркъалар. Иса Симонгъа:

– Къоркъма! Бугюнден сонг балыкъны орнуна сен инсанлар тутажакъсан, – дей.

¹¹ Къайыкъланы ягъагъа чыгъарып, бары да затны еринде де къоюп, олар Исаны арты булан гетелер.

Яман гён аврувлу адамны сав болуву

¹² Бир керен Иса бир юртгъа бара. Ону янына яман гён аврувлу бир адам геле. Исаны гёргенде, ятып ерге де къапланып, Огъар:

– Я Раббим! Эгер суйсенг, Сен мени сав этип болажакъ эдинг, – деп ялбара.

¹³ Иса, къолун узатып:

– Сюемен, сав бол, – деп, авруйгъан адамгъа тие. Шоссагъатына ону авруву тайып къала. ¹⁴ Иса огъар:

– Шону, вёре, биревге де айтмассан. Барып дин къуллукъчугъа гёрюн, аврувдан тазалангъанынг саялы, Муса буюргъан кюйде къурбан эт. Къурбан этгенинг сени къолай болгъанынга шагъатлыкъ этежек, – дей.

¹⁵ Буса да Исаны гъакъындагъы хабар бек яйыла. Огъар тынгламакъ ва оьзлени аврувларындан сав болмакъ учун, Ону янына оьтесиз кёп халкъ жыйылып гелмеге башлай. ¹⁶ Озью Иса буса, янгыз ерлеге гетип, дуа этип тура.

Капернагъумда тербенмейген бир аврувну сав болуву

¹⁷ Бир керен Иса Аллагъны каламын англатып турагъанда, Огъар тынглайгъанланы арасында Галилеяны, Ягъудеяны бары да юртларындан ва Ерусалимден гелген фарисейлер ^{††} ва дин алимлери болгъан. Аллагъдан гелген гюч булан Иса аврувланы сав этип тура. ¹⁸ Бир нече гиши тербенип болмай авруйгъан бир адамны ятывдагъы кююнде гелтирип, ону уйню ичине гийирмеге ва Исаны алдына салмагъа къарайлар. ¹⁹ Адамланы кёплюгюнден аврувну уйню ичине гийирмеге кюй тапмай, уйню къалкъысын тешип, ондан таба ону ятыву да булан уйню ортасына, Исаны алдына, тюшюрелер. ²⁰ Аврувну гелтиргенлени иманы барын гёрюп, Иса аврувгъа:

– Балам, сени гюнагъларындан гечилди, – дей.

²¹ Дин алимлери ва фарисейлер:

– Капир затланы сёйлейген Бу Адам Кимдир? Бир Аллагъдан башгъа гюнагъларындан гечмеге ким бола? – деп ойлашмагъа башлайлар.

²² Оланы ойларын билип, Иса булай дей:

– Сиз неге олай ойлашасыз? ²³ Къайсы рагъатдыр: «Сени гюнагъларындан гечилди», – демекми, ёгъесе: «Туруп, юрюп йибери», – демекми? ²⁴ Мени, Инсанны Уланыны, бу дюньяда гюнагълардан гечмеге къудратым барны сиз гъали гёрежексиз, – деп жавап бере. Авруйгъан адамгъа буса:

– Сагъа айтаман: туруп, ятывунгну да алып, уьюнге бар, – дей.

²⁵ О шоссагъат бары да халкъны гёз алдында тура, ятывун да алып, Аллагъгъа шюкюр де эте туруп, уьюне гете. ²⁶ Барысы да гъайран болуп къалалар ва Аллагъгъа макътав этелер. Къоркъгъан гъалында:

– Бугюн биз бек гъайран ишлер гёрдюк, – дейлер.

Левийни Исаны якъчыларына къошулуву

²⁷ Шондан сонг Иса ондан гете. О ясакъ жыягъан ерде олтургъан Левий деген ясакъчыны гёре ва огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей.

²⁸ Левий де туруп, бары да затын да къоюп, Ону булан гете. ²⁹ Левий оьзюню уьюнде Иса учун бир

[†] Галилея кёл – Генисарет кёлге айтылагъан башгъа ат.

^{††} Фарисейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сийасат бёлюк. Сёзлюкге де къара.

уллу къонакълыкъ эте. Къонакъланы арасында бир хыйлы ясакъчылар ва оьзге адамлар да бола.

³⁰ Фарисейлер ва дин алимлир буса Исаны якъчыларына:

– Сиз неге ясакъчылар ва гюнагълылар булан бирче олтуруп ашап ичип турасыз? – деп сорай.

³¹ – Эмчи савлагъа тююл, аврувлагъа тарыкълы бола. ³² Мен муъминлени тююл, гюнагълыланы товба этмеге чакъырмакъ учун гелгенмен, – деп жавап бере Иса олагъа.

Оразаны гъакъында

³³ Олар шо заман Исагъа:

– Ягъияны якъчылары чакъда чакъда ораза туталар ва дуа этелер. Фарисейлени якъчылары да шолай этелер, Сеникилер буса ашап ичип туралар, – дейлер.

³⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Тойда гиевню янында олтургъан гиевнёгерлени ашама къоймай сакълама бажарылармы? ³⁵ Амма оланы янындан гиевню алып гетеген гюн гелер, шо гюнлерде олар да ораза тутарлар.

³⁶ Иса олагъа булай бир масал айта:

– Гъеч бирев, янгы опуракъдан гесек алып, эсги опуракъгъа ямав салмас. Салса, янгы опуракъ бузулар. Янгы опуракъдан алынган ямав эсгисине ярашмас. ³⁷ Гъеч бирев де эсги тулукълагъа янгы чагъырны тёмес. Тёмесе, янгы чагъыр тулукъланы йыртар, чагъыр да ерге тёмюлер ва тулукълар да ярахсыз болур. ³⁸ Янгы чагъыр янгы тулукълагъа тёмюлме герек! ³⁹ Гъеч бирев эсги чагъырны ичгенден сонг, янгысын ичмеге соймес, неге тююл: «Эсгиси яхшы бола», – дейлер.

Сонгугюнню масъаласы

6 Бир керен сонгугюн Иса ашлыкъ чачылган авлакъдан оьтуп бара болган. Ону якъчылары, будай башланы юлкзуп, къоллары булан увуп ашамагъа башлайлар. ² Фарисейлени бирлери олагъа:

– Сонгугюн гъарам затны сиз неге этесиз? – дейлер.

³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Оьзю де, ону булангъылар да ач болган заманда, Давут этген затны гъакъында сиз охумагъанмысыз? ⁴ О Аллагъны уьюне гирген ва янгыз дин къуллукъчулардан къайры дагъы биревге де ашама яратылмайган къурбан экмеклени алып ашаган ва оьзю булан бирче болганлагъа да берген, – деп жавап бере. ⁵ Сонг:

– Мен, Инсанны Уланы, сонгугюнню де уьстюндеги гъакиммендир, – дей.

Къолу къуругъан адам

⁶ Башгъа бир сонгугюн Иса синагогъа геле ва онда Аллагъны каламын англата. Онда онг къолу къуругъан бир адам болган. ⁷ Дин алимлир булан

фарисейлер, Исаны айыпламакъ учун, сонгугюн О биревню сама сав этмесми экен деп къаравуллап токътагъан болган. ⁸ Тек оланы хыялларын билип, Иса къолу къуругъан адамгъа:

– Туруп, ортагъа чыкъ! – дей.

О адам да, туруп, чыгъа. ⁹ Шо заман Иса дин алимлир булан фарисейлеге:

– Мен сизге сорайман: сонгугюн не этме ярай?

Яхшылыкъмы яда яманлыкъмы? Жанын къутгъарма герекми яда оьлтюрме герекми? – дей.

¹⁰ Оланы барысына да къарап, Иса о адамгъа: – Къолунгнун узат, – дей.

О да шолай эте ва ону къолу сав болуп къала.

¹¹ Дин алимлир булан фарисейлер буса ачувундан бирден бир къазаплана ва Исагъа не этме герек деп оьз арасында сёлешелер.

Иса он эки элчисин танглай

¹² Бир керен шо гюнлерде, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа ва сав гечени Аллагъгъа дуа эте туруп оьтгер. ¹³ Эртен болганда, Оьзюню якъчыларын янына чакъырып ва оланы арасындан он экисин танглап, олагъа элчилер † деп ат бере.

Танглангъанлары булардыр: ¹⁴ Иса оьзюне Петер деп ат берген Симон ва ону иниси Андрей, Якъуб, Югъан, Филип, Бартолмай, ¹⁵ Маттай, Тома, Алфайны уланы Якъуб, Элинсюер †† деп айтылагъан Симон, ¹⁶ Якъубну уланы Ягъуда ва артда Исагъа хыянатлыкъ этген Ягъуда Искариет.

Яхшылыкъ ва налат

¹⁷ Олар булан бирге тюпге тюшюп, Иса бир тюз ерде токътай. Онда Ону кёп якъчылары ва бютюн Ягъудеядан, Ерусалимден, денгиз ягъадагъы Сайдандан ва Сурдан гелген кёп халкъ жыйылган болган. ¹⁸ Халкъ Огъар тынгламакъ, оьзлени аврувларындан сав болмакъ учун гелген болган. Жинли адамлар да сав болганлар. ¹⁹ Бютюн халкъ Исагъа къолу булан бир тиймеге къаст эте, неге тююл Ону ичинден чыгъаган гюч оланы барысын да сав эте болган.

²⁰ Оьзюню якъчыларына гёз къаратып, Иса булай дей:

– Гъей пакъырлар, сиз насиплилерсиз. Аллагъны гъакимлиги сизин учундур. ²¹ Гъали ач къалганлар, сиз насиплилерсиз. Сизин Аллагъ тойдуражакъ. Гъали йылайганлар, сиз насиплилерсиз. Сиз кюлежексиз. ²² Инсанны Уланы учун сизин адамлар гёрме суймейгенде, сизин къувалайганда, сизин сёгюп, атыгъызны яманлайганда, сиз насиплилерсиз. ²³ Шо гюн

† Элчи (грекче «апостолос») – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар. †† Элинсюер – он эки элчиден бириси болган Симон алда «Элинсюерлер» деген дин жамият къурумну ортакъчысы болган буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болган.

къуваныгъыз ва сюнмеклигизден оьрге атылыгъыз. Неге тьогюл де, кёклерде сизин уллу савгъат къаравуллагъан. Пайхаммарлар булан бу адамланы ата бабалары да шолай этген.

²⁴ Сизге буса, гъей байлар, адаршай. Сиз сьоген чакъы кеп чекгенсиз. ²⁵ Сизге, гъей гъалиги токълар, адаршай. Сиз ач болажакъсыз. Сизге, гъей гъали кюлейгенлер, адаршай. Сиз яс этип йылажакъсыз. ²⁶ Бары да адамлар сизин макътайгъан болгъан заманда, сизге адаршай: бу адамланы ата бабалары ялгъан пайхаммарланы да шолай макътагъанлар.

«Душманларыгъызны сююгюз»

²⁷ – Амма сизге, Магъа тынглайгъанлагъа, айтаман: душманларыгъызны сююгюз, сизин сьомейгенлеге яхшылыкъ этигиз. ²⁸ Сизге налат берегенлеге Аллагъны яхшылыкъын ёрагъыз ва сизин хорлайгъанлар учун дуа этигиз. ²⁹ Ким сени бир яягъынга ура буса, огъар урма бириси яягъынги да бакъдыр. Ким сени уьст опурагъынгни ала буса, гёлегингни де чыгъарып алмагъа пуршав этме. ³⁰ Сенден гъар тилейгенге бер ва сеникин алгъанлардан къайтарып талап этме. ³¹ Адамлар сизин учун не этгенни сюе бусагъыз, олар учун сиз де шолай этигиз.

³² Эгер сиз янгыз оьзюгюзню сюегенлени сююп къойсагъыз, ону учун неге макътав къаравуллайсыз? Неге тьогюл де, гюнагълылар да оьзлени сюегенлени сюелер. ³³ Эгер сиз янгыз оьзюгюзге кёмек этегенлеге кёмек этип къоя бусагъыз, ону учун неге макътав къаравуллайсыз? Неге тьогюл де, гюнагълылар да шолай этелер. ³⁴ Эгер янгыз къайтарып алмагъа умут булан борчгъа бере бусагъыз, ону учун неге макътав къаравуллайсыз? Неге тьогюл де, берген чакъысын къайтарып алмакъ учун, гюнагълылар да гюнагълылагъа борчгъа берелер.

³⁵ Сиз буса шолай этмегиз. Сиз оьзюгюзню душманларыгъызны сююгюз, олагъа кёмек этигиз ва къайтарар деп умутламай, борчгъа беригиз. Сизге шо заман Аллагъ разилигин гёрсетежек ва сиз Аллагъу Тааланы авлетлери болажакъсыз, неге тьогюл О яхшылыкъны билмейгенлеге де, яманлагъа да бир йимик яхшыдыр. ³⁶ Атагъыз нечик рагъмулу буса, сиз де шолай рагъмулу болугъуз.

«Башгъаны айыпламагъыз»

³⁷ – Башгъаланы кем гёрмегиз, Аллагъ сизин де кем гёрмес, биревню де айыпламагъыз, Аллагъ сизин де айыплагъа, гечигиз, сизден де гечилер. ³⁸ Беригиз, сизге де берерлер; басылып сыкълашгъан, тёбеси чыгъып толгъан кюйде сизин этегизге гелип тегерлер. Сиз къайсы оьлчев булан оьлчесегиз, шолай оьлчев булан сизге де оьлченер.

³⁹ Иса олагъа булай бир масал айта: – Сокъур сокъурну башын тутуп юрюп болурму? Экевю де чунгургъа тьошюп гетмесми? ⁴⁰ Муталим муаллиминден оьр болмас. Янгыз охувун тамамлагъан сонг, гъар муталим оьз муаллими йимик болур.

⁴¹ Къардашынгны гёзюндеги чёпню сен неге гёресен, оьзюнгню гёзюндеги аркъалыкъны гёрмейсен? ⁴² Яда къардашынга: «Къардашым, къайда, сени гёзюндеги чёпню тайдырайым», – деп нечик айтма боласан, оьзюнгню гёзюндеги аркъалыкъны буса гёрмейсен? Гъей экиюзлю! Башлап оьзюнгню гёзюндеги аркъалыкъны тайдыр, къардашынгны гёзюндеги чёпню нечик тайдырма герекни шо заман гёрерсен.

Терек ва емиши

⁴³ – Яхшы терек яман емиш бермес, яман терек де яхшы емиш бермес. ⁴⁴ Терек емишине къарап танылыр. Гоган уьлкюлерден инжир чёпленмес, тегенек уьлкюлерден де юзюм жыйылмас. ⁴⁵ Яхшы адам юрегини яхшы хазнасындан яхшы затлар чыгъарыр. Яман адам буса юрегини яман хазнасындан яман затлар чыгъарыр. Неге тьогюл де, юрекде бар зат тилинден таба чыгъар.

Эки башгъа кюрчю

⁴⁶ – Неге сиз Магъа: «Раббим, Раббим!» – деп айтасыз, оьзюгюз буса Мени айтгъанымны этмейсиз? ⁴⁷ Мени яныма гелеген, Мени сёзлериме тынглайгъан ва оланы кютеген адамны ким булан тенгleshдирме ярайгъанны Мен сизге гёрсетермен. ⁴⁸ Ону уьй къурагъанда терен къазып кюрчюсюн ташны уьстюне салагъан адам булан тенгleshдирмеге ярар. Оьзенлер ташып, ташгъын гелип, сув урунгъан заманда, шолай ишленген уьйню тербетмеге болмай, неге тьогюл о яхшы ишленген. ⁴⁹ Мени сёзлериме тынглап, оланы кютмейген адамны топуракъны уьстюнде кюрчюсюз уьй къургъан адам булан тенгleshдирмеге ярай: оьзен ташып, сув гелип урунгъан заманда, шолай уьй шоссагъат чёгюп къала, олай уьйню бузулуву къоркъунч гелтире.

Юз асгерни башчысыны иманы

7 Оьзюне тынглагъан халкъгъа бары да айтагъанын айтып битгенде, Иса Капернагъумгъа гире. ² Онда бир юз асгерни башчысы болгъан. Ону кёп сюеген бир къулу бек авруп оьле тура болгъан. ³ Юз асгерни башчысы, Иса гелгенни эшитип, оьзюню къулун сав этсин деп, Огъар тилемеге ягъудилени тамазаларын † йибере. ⁴ Олар Исаны янына гелип, Огъар бек ялбарып тилеп:

† Тамазалар – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

– О Сен оъзюне шолай кѣмек этмеге лайыкълы адам, ⁵ о бизин халкъыбызны сюе ва бизге синагогну да о къуруп берген, – дейлер.

⁶ Иса олар булан гете ва юз асгерни башчысыны уъюне ювукълаша. Шо юз асгерни башчысы оъзюню янына ювукъларындан Исагъа шулай айтсын деп йибере:

– Я Раббим, авара болма! Сен мени уъюмню ичине гирмеклигинге мен лайыкълы тюгюлмен.

⁷ Шо саялы Сени янынга гелмеге оъзюмню де лайыкълы гѣрмедим, тек Сен бир сѣз сѣйлесенг, мени къулум сав болуп къалажакъ эди. ⁸ Мен де оъзюмню гъакимимни табилигиндеги бир адамман, мени табилигимде де асгерлер бар. Бирине: «Гет!» – деймен – гете, башгъасына: «Гел!» – деймен – геле, къулума да: «Муну эт!» – деймен – эте.

⁹ Иса бу сѣзлени эшитгенде, огъар тамашалыкъ этип, Оъзюню арты булан гелеген халкъгъа булай дей:

– Сизге айтаман, гъатта Исрайылда да Мен бу къадар уллу имангъа къаршы болмадым.

¹⁰ Йиберилген адамлар уйге къайтып гелгенде, авруйгъан къулну сав болуп табалар.

Наинде бир тул къатынны уланыны тириливю

¹¹ Шондан сонг, узакъ къалмай, Иса Наин деген бир шагъаргъа гете. Иса булан бирге Ону якъчылары ва кѣп халкъ да бола. ¹² Иса шагъарны къапуларына ювукълашгъан заманда, онда бир тул къатынны биргине бир уланыны сюегин алып чыгып геле болгъан. Шагъардан бу къатын булан кѣп халкъ геле болгъан. ¹³ Къатынны гѣрюп, Раббини огъар языгы чыгъа. Къатынгъа О:

– Йылама, – дей.

¹⁴ Ювукълашып, табутгъа тие ва гѣтерип алып барагъанлар токътайлар.

– Гъей улан, сагъа айтаман, тур! – дей Иса.

¹⁵ Оълю туруп олтура ва сѣйлемеге башлай. Иса ону анасына тапшура. ¹⁶ Барысын да къоркъув къуршай ва:

– Бизин арабызда бир уллу пайхаммар белгили болду. Аллагъ Оъзюню халкъына кѣмекге гелди, – дей туруп, Аллагъгъа макътавлар этелер. ¹⁷ Ону гъакъындагъы шолай хабар бютюн Ягъудеягъа ва айлана якълагъа яйылып гете.

Иса ва Ягъия пайхаммар

¹⁸ Ягъия пайхаммарны якъчылары огъар бары да бу хабарны билдире. ¹⁹ Ягъия, оъзюню якъчыларындан экевюн янына чакъырып, оланы Рабби Исаны янына:

– Гелмеге герекли Сенмисен яда биз башгъасын гѣзлейикми? – деп айтмагъа йибере.

²⁰ Исаны янына гелип, олар:

– «Гелмеге герекли Сенмисен яда биз башгъасын гѣзлейикми?» – деп сорамагъа Сени янынга бизин Ягъия йиберген, – дейлер.

²¹ Шо заман О кѣплени аврувлардан, сыркъавлардан ва жинлерден сав этип ва бир кѣп сокъурланы гѣзюн ачдырып турагъан заман болгъан. ²² Иса олагъа булай дей:

– Барып, эшитген ва гѣрген затларыгъызын Ягъиягъа айтыгъыз: сокъурлар гѣз ача, акъсакълар юрюй, яман гѣн аврувлулар сав бола, сангыравлар эшите, оълюлер тириле ва пакъырлагъа Сююнч Хабар билдириле. ²³ Насиплидир Магъа шеклик этмейген.

²⁴ Ягъия йиберип гелгенлер гете. Сонг Иса халкъгъа Ягъияны гъакъында айтмагъа башлай:

– Дангылгъа не гѣрмеге деп баргъан эдигиз? Ел чайкъайгъан бир къамушну гѣрмегеми? ²⁵ Дагъы

кимни гѣрмеге баргъан эдигиз дагъы? Тизив опуракълар гийген адамны гѣрмегеми? Тизив опуракълар гиегенлер, кюрлюкде яшайгъанлар пачаланы къалаларында болалар. ²⁶ Кимни гѣрмеге деп баргъан эдигиз? Пайхаммарны гѣрмегеми?

Дюр! Сизге айтаман: сиз гѣрген адам пайхаммардан да уллудур. ²⁷ Ягъия пайхаммарны гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сени алдынга Оъзюмню чавушумну йиберемен.

О Сени алдында ёлунгну гъазирлежек.

²⁸ Сизге айтаман: инсанланы арасында Ягъиядан оър болуп дагъы бирев де ёкъдур, амма Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилени инг гиччиси де ондан уллудур.

²⁹ Исагъа тынглагъан бары да халкъ, гъатта ясакъчылар да, Аллагъны ёлу адилли экенине мюкюрлюк этген. Неге тюгюл де, сувгъа чомуп, Ягъия оъзлени Аллагъгъа тапшурсун деп, олар ону янына гелелер. ³⁰ Фарисейлер ва дин алимлер буса Ягъия, сувгъа чомуп, оъзлени Аллагъгъа тапшурмагъанына гѣре, Ону ёлун гери уралар.

³¹ О заман Иса булай дей:

– Бу наслуну адамларын Мен ким булан тенгleshдирейим? Олар кимге ошайлар? ³² Олар майданда олтуруп: «Биз сизге зурнай сокъдукъ, сиз буса бийимедигиз, биз сизге мунглу йырлар йырладыкъ, сиз буса тююнюп йыламадыгъыз», – деп бир бирине къычырагъан яшлагъа ошайлар.

³³ Ягъия гелгенде, ораза тутду ва чагъыр ичмеди, амма сиз: «О жинли адам», – дейсиз. ³⁴ Мен, Инсанны Уланы, гелгенде, ашадым ва ичдим. Сиз буса: «Къарагъыз, ашама ва чагъыр ичме сюеген адам, ясакъчылары ва гюнагълылары къурдашы!» – дейсиз. ³⁵ Амма Аллагъны гъакъылыны гертилиги Ону ёлуна тюшгенлени ишлеринде гѣрюнедир.

Иса ва бир гюнагълы къатын

³⁶ Фарисейлерден бириси Исаны тюш ашгъа чакъыра. Фарисейни уъюне гирип, Иса ону тепсисинде олтура. ³⁷ Шонда о шагъарда яшайгъан

гюнагълы бир къатын, Иса фарисейни уьюнде олтургъанны билип, ичинде бек арив ийисли майы булангъы чыны кажинни гелтире. ³⁸ Исаны аякълары бар якъда токътап йылай туруп, бу къатын Ону аякъларына гёзьяшларын акъдырмагъа башлай. Сонг оьзюню чачлары булан гёзьяшларын сибирип, Ону аякъларын оьбе ва шо арив ийисли майны сюрте.

³⁹ Исаны уьюне чакъыргъан фарисей шону гёргенде: «Бу Адам герти пайхаммар болгъан эди буса, Оьзюне тиеген къатын ким ва нечик къатын экенни билер эди. Бу чу бир гюнагълы къатын», – деп ойлаша. ⁴⁰ Иса булай дей:

– Симон, мени сагъа бир эки айтагъаным бар.

– Айт чы, Устаз, – дей о.

⁴¹ – Бир бай адамны эки борчлусуну бири огъар беш юз гюмюш акъча, биревюсю элли гюмюш акъча борчлу болгъан. ⁴² Оланы тёлемеге бир заты да болмагъаны саялы, о экевюнден де гечген. Энни айт чы сен, шо адамланы къайсы бай адамны кёп сюежек? – дей Иса.

⁴³ Оьзюне кёпню гечгени деп ойлайман, – деп жавап бере Симон.

– Сен тюз ойлайсан, – дей Иса.

⁴⁴ Къатынгъа багъып къарап, Иса Симонгъа булай айта:

– Гёремисен бу къатынны? Мен сени уьюнге гелдим, сен Магъа аякъларымны жувмагъа сув сама бермединг. Бу къатын буса Мени аякъларымны гёзьяшлары булан жувуп, чачлары булан сибирип. ⁴⁵ Сен мени оьпмединг, о буса Мен гелгенден берли токътавсуз Мени аякъларымны оьбюп тура. ⁴⁶ Сен Мени башыма зайтун май сюртмединг, о буса Мени аякъларыма арив ийисли май сюртдю. ⁴⁷ Мен сагъа айтайым неге экенни: о кёп сюе, неге тюгюл де кёп гюнагълары гечилген. Кимни гюнагълары аз гечиле буса, о аз сюе. ⁴⁸ Иса къатынгъа:

– Сени гюнагъларын гечилди, – дей.

⁴⁹ Ону булан бирче тепсиде олтургъанлар: «Гюнагъланы да гечеген Бу кимдир?» – деп ойлашмагъа башлайлар. ⁵⁰ Амма Иса къатынгъа:

– Иманынг сени къутгъарды, сен буса гъали паракъатынга уьюнге гет, – дей.

Исаны узатагъан къатынлар

8 Шондан сонг узакъ къалмай Иса, шагъарлагъа ва юртлагъа барып, Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы Сююнч Хабарны халкъгъа билдирип юрюй. ² Ону булан бирче он эки де элчи, жинлерден ва аврувлардан сав болуп тазалангъан бир нече къатын, оьзюню ичинден етти жин къуваланып тайгъан Маждаллы Мариям, ³ Гьиродну уьй къуллукъларыны башын тутгъан Гьузну къатыны Ёгъанна, Сусанна ва кёп оьзгелери бола. Олар оьзлени харжы булан Исагъа ва Ону элчилерине кёмек этелер.

Чачывчуну масалы

⁴ Кёп халкъ жыйылып, бары да шагъарлардан Исаны янына адамлар гелген заманда, О олагъа масал айтмагъа башлай:

⁵ – Чачывчу урлукъ чачмагъа чыкъгъан болгъан. Чачагъанда, урлукъланы бирлери ёл ягъагъа тюшюп, аякъ тюпде таптанып къала. Къушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁶ Бирлери ташкъатыш ерге тюшюп, чыкъгъан сонг, къуруп къала, неге тюгюл онда дымлыкъ ёкъ. ⁷ Бирлери тегенекликге тюше. Тегенеклер оьсюп, оланы оьсме къоймай, янча. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше ва оьсюп, юз керен артыкъ тюшюм бере.

Буланы айтып, Иса:

– Къулакълары барлар эшитсинлер! – дей.

Масалны баяны

⁹ Исаны якъчылары Огъар:

– Бу масалны маънасы недир? – деп сорайлар.

¹⁰ Иса булай жавап бере:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын билмеге сизге гюч берилген. Мен башгъалагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби: олар тынглап туражакълар, амма англамажакълар; къарап туражакълар, амма гёрмежеклер.

¹¹ Бу масалны маънасы будур: урлукъ Аллагъны каламыдыр. ¹² Ёлну ягъасына тюшгенлери – каламны эшитегенлер. Сонг, оланы янына иблис гелип, олар иман салмасын ва къутгъарылмасын деп, оланы юреклеринден каламны алып гете.

¹³ Ташкъатыш ерлеге чачылгъаны буса – сёзню эшитип, ону сююнч булан къабул этегенлер. Амма оланы тамурлары болмайгъаны саялы, бир аз заман иман салалар, сынавгъа тюшгенде буса, иманындан тайып къалалар. ¹⁴ Тегенекли ерге чачылгъанлары – каламны эшитегенлер, амма яшавну аваралары, байлыкъ ва кеп чегив булан бувулуп къала ва оланы тюшюмю болмай.

¹⁵ Берекетли топуракъгъа чачылгъанлары буса – каламны эшитип, ону яхшы ва таза юрекеде сакълайгъанлар ва чыдамлыкъда тюшюм берегенлер.

Бары да зат аянгъа чыгъажакъ

¹⁶ – Бирев де чыракъ ягъып, ону уьстюне я савут къапламас, яда тахны тюбюне салмас, уьйге гирегенлер ярыкъны гёрсюн учун, гёрюнеген бийик ерге салыр. ¹⁷ Нега тюгюл де, ачыкъ болмай къалагъан бир сыр да ёкъдур, билинип аянгъа чыкъмай къалагъан бир яшырылгъан зат да ёкъдур. ¹⁸ Шолайлыкъда, сизин тынглайгъан кююгюзге тергев этигиз: кимники бар буса, огъар дагъы да берилежек. Кимники ёкъ буса, ону оьзю бар деп хыял этеген заты да алынажакъ.

Исаны анасы ва инилери

¹⁹ Бир керен Исаны янына Ону анасы ва инилери геле. Амма халкъны кеплюгюнден олар Ону ювугъуна барып болмайлар. ²⁰ Огъар:

– Сени ананг ва инилеринг, Сени гөрме сююп, къырда токътатъанлар, – деп билдирелер.

²¹ – Мени анам ва инилерим, Аллагъны каламына тынглап, ону кютегенлердир, – деп жавап бере Иса олагъа.

Иса алатолпанны токътата

²² Бир керен Иса, Озьюню бир нече якъчылары да булан бир къайыкъгъа да минип, олагъа:

– Кёлню бириси ягъына барайыкъ, – дей.

²³ Олар юзюп барагъанда, Иса юхлап къала. Кёлде гючлю ел гетерилип гете. Толкъунлар къайыкъгъа урунуп, олар бир къоркъунчу гьалгъа тюшелер. ²⁴ Ювугъуна барып, олар Исаны уятып:

– Устаз! Устаз! Биз батыла турабыз, – дейлер.

Уянып, О елни ва сувну гьалекленивюн токътата. Олар да токътат, бир шыплыкъ болуп къала. ²⁵ Иса олагъа:

– Сизин иманыгъыз къайдадыр? – дей.

Олар буса къоркъуп ва гъайран болуп, бир бирине:

– Елlege де, сувлагъа да буйрукъ этеген ва олар да Озьюне таби болагъан Бу Кимдир? – дейлер.

Жинли бир адамны сав болуву

²⁶ Олар Галилея кёлню къаршысында ерлешген герасалылары топурагъына гелелер. ²⁷ Иса ягъагъа чыкъгъанда, Огъар юртдан бир адам къаршылаша. Бу адам жинли болуп турагъаны, уьстюне опуракъ гиймейгени ва уьйде тьююл, къабурларда яшайгъаны хыйлы заман бола болгъан. ²⁸ Исаны гёргенде, О акъырып, Ону аякъларына баш ура ва:

– Гьей Иса, Аллагъу Тааланы Уланы! Менден не сюесен? Ялбараман Сагъа, магъа азап берме, – деп къычыра.

²⁹ Неге тьююл де, Иса жинге шо адамдан чыгъып тайсын деп буюргъан болгъан, о буса узакъ заманны боюнда огъар азап берип тургъан. О адамны енгмек учун, ону аркъанлар ва шынжырлар булан байлагъанлар. О адам буса байлавларын да уьзюп, жинлер къувалап, гиши турмайгъан ерге чыгъып гете болгъан. ³⁰ Иса огъар:

– Сени атынг кимдир? – деп сорай.

– Легион †, – деп жавап бере о, неге тьююл ону ичине кеп жинлер гирген болгъан.

³¹ Жинлер, озлеге оьлюлер болагъан ерге тьюшюп гетмекни буюрмасын деп, Исагъа ялбаралар. ³² Онда тав бетде отлайгъан бир уллу донгуз сирив болгъан. Жинлер де Исагъа озлеге

† Легион – румлулары бир нече минг адамы булангъы асгер бёлгю. Мунда «обтесиз кеп» деген маънада.

донгузлары ичлерине гирмеге изну берсин деп тилейлер. Иса да изну бере. ³³ Жинлер де, адамлардан чыгъып, донгузлары ичлерине гирелер. Сирив чабып йиберип, учурумдан таба кёлге тьюшюп, сувгъа бата.

³⁴ Донгуз сакълайгъанлар, болгъан ишни гёрюп, къачып гете, шагъарда ва юртларда бу хабарны яя.

³⁵ Халкъ болгъан ишни гёрмеге чыгъа ва Исаны янына геле. Ичинден жинлер чыкъгъан адамны Исаны аякъларыны алдында гийинген кюйде ва гъакъылы да къайтып гелип, олтуруп турагъанын гёрюп, бек къоркъа. ³⁶ Бу ишни гёргенлер буса жинли адам нечик сав болгъанны гелгенлеге англалар. ³⁷ Герасаны айланасындагъы бютюн халкъ Исагъа ондан гетмекни тилей, неге десе олар бек къоркъа. О да къайыкъгъа да минип гете.

³⁸ Ичинден жинлер чыкъгъан адам озюн Ону булан бармагъа къойсун деп тилей. Амма Иса ону къайтарып йибере ва:

³⁹ – Уьюнге къайт ва Аллагъ сагъа не этгенни айт, – дей. О да гетип, Иса озюне этген затны бютюн шагъаргъа билдире.

Тирилген къыз ва сав болгъан къатын

⁴⁰ Иса гери къайтгъанда, Ону кеп халкъ къаршылай. Ону барысы да гезлеп тура болгъан.

⁴¹ Шонда синагогну башчысы болгъан Яир деген бир адам гелип, Исаны аякъларына баш ура ва Огъар озюню уьюне гелсин деп тилей. ⁴² Неге тьююл де, ону он эки йыллыкъ бир къызы бек авруп оьле тура болгъан.

Иса онда бара. Халкъ Огъар ябурула ва айланасын къуршап ала. ⁴³ Он эки йылдан берли къаны гетип авруйгъан, бары да байлыгъын эмчилеге берген, амма оланы гьеч бириси де озюн сав этип болмагъан бир къатын, ⁴⁴ артындан таба барып, Исаны опурагъыны этегине тие ва шоссагъат ону къаны гетегени токътат. ⁴⁵ Иса:

– Магъа ким тийди? – деп сорай.

Гъариси озю тиймегенни айта. Шо заман Петер: – Устаз, сени айланангда кеп халкъ бар ва бары да якълардан ябурулуп геле, – дей.

⁴⁶ Амма Иса:

– Магъа ким буса да бирев тийди, неге тьююл Мен озюмден чыгъып барагъан бир къудратны гьис этдим, – дей.

⁴⁷ Шо къатын, болгъан зат билинмей къалмажагъын англагъанда, къартыллай туруп гелип, Ону аякъларына баш ура. Бютюн халкъны алдында Огъар не себепден тийгенин ва шоссагъат сав болгъанын айта. ⁴⁸ Иса да огъар:

– Къызым, иманынг сени сав этди, эсен аман бар, – дей.

⁴⁹ Иса шо сёзлени сёйлеп турагъанда, синагогну башчысы Яирни уьюнден бир адам гелип:

– Сени къызынг оьлдю. Устазны негъакъ авара этме, – дей.

⁵⁰ Шо сёзлени эшитгенде, Иса синагогну башчысына:

– Къоркъма, иман салып къой, о да тирилежек, – дей.

⁵¹ Уыйге гелгенде буса, О Петерден, Югъандан, Якъубдан ва къызын ата анасындан башгъа биревню де уыйге гирме къоймай. ⁵² Барысы да къызгъа туюнюп яс этип йылайлар. Амма О:

– Йыламагъыз, о оьлмеген, юхлап тура, – дей.

⁵³ Къызын оьлгенин билип, олар Иса айтагъанны мысгъыллап кюлеме къарайлар. ⁵⁴ О буса къызын къолун тутта ва:

– Гъей къызым, тур! – дей.

⁵⁵ Къызын ругъу гери къайта ва шоссагъат о аякъгъа тура. Иса да огъар ашама зат берсин деп буюра. ⁵⁶ Къызын ата анасы гъайран болуп къала. Иса буса болгъан бу ишни гъакъында биревге де сёйлемегиз деп тапшура.

Иса он эки элчисин Сююнч Хабарны билдирме йибере

9 Он эки де элчисин чакъырып, Иса олагъа бары да жинлени къуваламакъ ва аврувланы сав этмек учун гъакимлик ва къудрат бере. ² Оланы Аллагъны гъакимлиги гъакъда билдирмеге ва аврувланы сав этмеге йибере. ³ Иса олагъа булай дей:

– Ёлгъа бир зат да алмагъыз: не таякъ, не дорба, не экмек, неде акъча, эки гийим опурагъыгъыз болмасын. ⁴ Эгер де сиз биревню уьуне гирсегиз, гетмеге заман болгъунча, онда къалыгъыз. ⁵ Сизин къабул этмеген ерде буса, о шагъардан чыгъагъан заманда, аякъларыгъыздагъы чангны да силкип тайдырыгъыз. Бу олар учун буварыв болажакъ.

⁶ Исаны якъчылары ёлгъа чыгъалар ва юртлагъа барып, Сююнч Хабарны яя туруп, гъар ерде аврувланы сав этелер.

Гъиродну гъалекленивю

⁷ Гъирод гъаким, бу ишлени барын да эшитип, гъайран бола, неге туююл бирлери: «Ягъия пайхаммар оьлюмден тирилген», ⁸ башгъалары: «Илияс пайхаммар гелген», биревюлери буса: «Бырынгъы пайхаммарланы бири тирилген», – дейлер.

⁹ – Мен Ягъияны башын гесдим. Оьзюню гъакъында мен бу затланы эшитеген Бу ким болажакъ дагъы? – дей Гъирод. Сонг о Исаны гёрмеге сюе.

Беш минг адамны тойдуруп

¹⁰ Къайтгъан сонг, элчилер Исагъа оьзлер этген ишлени гъакъында айталар. О да оланы Оьзю булан алып, Байтсайда деп айтылагъан шагъарны ювугъундагъы бир чет ерге гете. ¹¹ Амма халкъ билип, Ону артындан бара. Иса адамланы алив

къабул эте, олагъа Аллагъны гъакимлиги гъакъда англата ва сав болмагъа суйгенлени сав эте.

¹² Гюн артылып, ахшам болмагъа башлай. Он эки де элчиси Исагъа ювукъ гелип:

– Халкъны къайтар, олар айланадагъы юртларда ва махилерде оьзлеге турмагъа ер ва ашама аш тапсынлар, неге туююл биз мунда бир адам да ёкъ чет ердебиз, – дейлер.

¹³ – Олагъа ашама затны сиз беригиз, – дей Иса олагъа.

– Бизин мунда янгыз беш экмегибиз де, эки балыгъыбыз да туююл ёкъ. Бары да бу адамлар учун ашама затны биз барып сатып алгъанны сюемисен? – деп сорайлар олар.

¹⁴ Олар онда беш мингге ювукъ адам болгъан. Иса якъчыларына:

– Оланы элли элли этип, гюп гюп этип олтуртугъуз, – дей.

¹⁵ Шолай этип, олар барысын да олтурталар.

¹⁶ Иса беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкге багъып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ¹⁷ Барысы да ашап тоя. Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни толтуралар.

Петер Иса Месигъ экенге шагъатлыкъ эте

¹⁸ Бир керен Иса янгыз ерде дуа этегенде, Ону янына якъчылары геле. Иса олагъа:

– Халкъ Мени ким деп гысап эте? – деп сорай.

¹⁹ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгъалары Илияс, биревюлери буса бырынгъы пайхаммарлардан бири тирилген деп гысап эте, – деп жавап берелер олар.

²⁰ – Сиз Мен кимдир деп ойлашасыз? – деп сорай Иса олагъа.

– Аллагъ йиберген Месигъ! – деп жавап бере Петер.

²¹ Иса шо гъакъда биревге де айтмасын деп, олагъа къатты кюйде бувара ва ²² булай дей:

– Магъа, Инсанны Уланына, кёп азап чекмеге, тамазаланы, баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлени янындан гери урулмагъа, оьлтюрюлмеге ва уьюнчю гюн тирилмеге герек болажакъ.

²³ Сонг Иса барысына да булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, оьзюню хыялларын гери урсун ва гъар гюн хачын да гётерип, Мени артыма тюшюн. ²⁴ Ким оьзюню жанын къутгъармагъа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким жанын Мени учун тас этсе, о шону къутгъарар. ²⁵ Эгер инсан бютюн дюньяны

къазанып, оьзюн пасат этсе яда оьзюне зарал этсе, ондан не пайда болур? ²⁶ Ким Менден ва Мени сёзлеримден илыкъса, Инсанны Уланы да Оьзюню, Атасыны ва Аллагъны малайиклерини сыйлы нюрю булан гелген заманда, о адамдан оьзюнден илыгъар. ²⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: мунда

токътагъанланы арасында Аллагъ нечик гъакимлик этежегин гѳрмей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрленивю

²⁸ Бу сѳзлени сѳйлеп сегиз гюнден сонг, Петерни, Югъанны ва Якъубну да алып, Иса дуа этмек учун тавгъа чыгъа. ²⁹ Дуа этип турагъан заманда, Исаны гѳрнюкшю алышынып гете ва уьстюндеги опурагъы гѳз къамашдырагъан кюйде ап акъ болуп къала. ³⁰ Ону булан оьзлерден нюр тѳгюлюп гелеген экев лакъыр эте. Олар Муса ва Илияс болгъан. ³¹ Олар Иса булан Ону бу дюньядан гетмеклиги гъакъында сѳйлегенлер. Шо иш Ерусалимде кютюлме тарыкъ болгъан.

³² Петер ва ону булан болгъанлар терен юхугъа баталар. Уянгъанда буса, Исаны, Ону булан токътагъан экевню ва Исаны сыйлы нюрюк гѳрелер. ³³ Олар Исаны янындан гетме айланагъан заманда, Петер Огъар:

– Устаз, бизин мунда болмакълыгыбыз не яхшыдыр! Бирин Сени учун, бирин Муса учун, бирин де Илияс учун уьч чатыр къурайыкъ, – дей.

Шо заман не сѳйлейгенин о оьзю де билмей. ³⁴ О бу сѳзлени сѳйлеп турагъанда, бир булут гелип, оланы уьстюнде салкъынлыкъ болдура. Оьзлер булутгъа гиргенде, Исаны якъчылары бек къоркъалар. ³⁵ Амма булутдан таба:

– Бу Мени Сайлангъан Уланымдыр, Огъар тынглагъыз, – деген бир сес чалына.

³⁶ Бу сес токътагъанда, олар онда Исадан башгъа дагъы биревню де гѳрмейлер. Олар тынып токътайлар ва шо гюнлерде гѳргенлерин биревге де айтмайлар.

Жинли яшны сав болуву

³⁷ Артындагъы гюн олар тавдан тюшюп гелегенде, Исаны кѳп халкъ къаршылай. ³⁸ Бирден халкъны арасындан бирев къычыра:

– Устаз! Сагъа ялбараман, мени уланыма къара, о мени биргине бир уланым! ³⁹ Бир жин уланымны тута, о да хапарсыздан къычырып йибере, ону аврув тута, авзундан гѳбюк геле. Уланымны инжитген сонг да, ондан гъарангъа айрыла.

⁴⁰ Шону къуваласын деп, Сени якъчыларынга тиледим, тек олар болмадылар.

⁴¹ – Гъей имансыз ва бузукъ адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Гелтир мунда сени уланынгны! – дей Иса.

⁴² Яш гелегенде, жин ону ерге йыгъып тѳбелемеге башлай, амма Иса жинге чыкъ деп буюра ва, уланны сав этип, ону атасына къайтарып бере.

⁴³ Барысы да Аллагъны къудратына гъайранлыкъ этип къала. Олар Оьзю этген бары да затлагъа тамашалыкъ этип турагъанда, Иса якъчыларына:

⁴⁴ – Мен сизге айтагъангъа тынглап, ону эсигизде сакълагъыз: Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек, – дей.

⁴⁵ Амма олар бу сѳзлени англамайлар ва шолар олар учун сырлы кюйде къала. Шону олар Исагъа сорамагъа да къоркъалар.

«Ким уллудур?»

⁴⁶ Исаны якъчыларыны арасында оьзлени къайсы уллудур деген бир эришивлюк тува. ⁴⁷ Иса, оланы юреклериндеги ойну билип, бир гиччи яшны алып, Оьзю булан янаша сала ⁴⁸ ва олагъа:

– Бир гиччи яшны Мени атымны гъюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. Мени ким къабул эте буса, шо Мени йибергенни де къабул этер, неге тюгюл сизден ким барындан да гиччи буса, шо барындан да уллу болажакъ, – дей.

«Сизге къаршы тюгюллер сизин яныгъыздыр»

⁴⁹ Бу заман Югъан:

– Устаз! Биз Сени атынг булан жинлени къувалайгъан бир адамны гѳрдюк, бизинки болмагъаны саялы, биз ону токътатмагъа къарадыкъ, – дей.

⁵⁰ – Ону токътатмагъыз, неге тюгюл сизге къаршы тюгюллер сизин яныгъыздыр, – дей Иса огъар.

Самариялылар Исаны суюмей

⁵¹ Оьзю дюньядан алынажакъ гюнлер ювукълашгъанда, Иса Ерусалимге бармагъа токъташа. ⁵² Оьзюнден алда О адамланы йибере. Ону къаршыламакъ учун, о адамлар бары да затны гъазирлемеге самариялыланы бир юртуна баралар. ⁵³ Онда Исаны къабул этмейлер, неге тюгюл о юртдагъылар Ону Ерусалимге бармагъа чыкъгъанын гѳре. ⁵⁴ Шону гѳрюп, Ону якъчылары Якъуб ва Югъан:

– Я Рабби! Сюе бусанг, Илияс этгенде йимик, кѳкден от ялын тюшюп, оланы къырсын деп айтайыкъмы? – дейлер. ⁵⁵ Иса, бурулуп къарап, олагъа шону этмесин деп къатты кюйде бувара.

⁵⁶ Сонг олар бир башгъа юртгъа гетелер.

Исаны якъчыларыны алдына салынагъан талаплар

⁵⁷ Олар ѳлун узаталар. Ёлда бирев Исагъа:

– Сен къайда барсанг да, мен Сени артынг булан гележекмен, – дей.

⁵⁸ – Тюлкюлени инлери, кѳкде учагъан къушланы уялары сама бар. Мени, Инсанны Уланыны, буса башымны сыйындырмагъа ерим де ѳкъ, – дей Иса огъар.

⁵⁹ Башгъа биревюне Иса:

– Гел, Мени артыма тюш, – дей.

– Я Раббим! Бир алдын уйге барып, атамны гѳмюп гелмеге изну бер, – дей о.

⁶⁰ – Оьлюлени оьзлер оьлюлер гёмсунлер, сен буса бар, Аллагъны гьакимлиги гьакъда билдир, – дей Иса огъар.

⁶¹ Башгъа бирдагъысы:

– Я Раббим, мен Сени якъчыларынга къошулажакъман, тек бир алдын магъа мени уьйдегилерим булан савболлашма изну бер, – дей Исагъа.

⁶² – Сабан бутакъны тутгъан гъар ким артына гёз къарата буса, огъар Аллагъны гьакимлигини тюбюнде болмагъа къыйышмас, – дей Иса огъар.

Иса Оьзюню етмиш эки якъчысын йибере

10 Сонг Раббибиз Иса, якъчыларыны арасындан дагъы да етмиш экисин † сайлап, Оьзю барма герекли гъар шагъаргъа ва юртгъа Оьзюню алдындан жут жут этип, оланы йибере.

² Иса олагъа булай дей:

– Тюшюм кёп, амма ишчилер аз. Шолай болгъанда, Оьзюню тюшюмюн жыймагъа ишчилер йиберсин деп, тюшюмню Есине тилегиз!

³ Барыгъыз! Мен сизин бёрюлени арасына къозуланы йимик йиберемен. ⁴ Оьзюгюз булан не дорба, не хуржун, неде аякъгийим алмагъыз. Ёлда биревге де салам бермегиз.

⁵ Биревню уьюне гирсегиз, башлап: «Бу уьйде парахатлыкъ болсун», – деп айтыгъыз. ⁶ Эгер онда парахатлыкъ сюеген адам бар буса, сиз ёрагъан парахатлыкъ огъар болажакъ, ёкъ буса, сизге къайтажакъ. ⁷ Шо уьйде къалыгъыз, олар берген бар затны ашагъыз, ичигиз, неге тюгюл ишлейген адамгъа оьз къыйыны учун гьакъ тийишлидир. Уьйден уьйге гёчмегиз.

⁸ Къайсы шагъаргъа гелсегиз ва сизин къабул этсе, сизге берген затны ашап къоюгъуз. ⁹ Ондагъы аврувланы сав этигиз, олагъа: «Аллагъ сизге гьакимлик этежек заман ювукълаша тура», – дегиз. ¹⁰ Баргъан шагъарларыгъыздан къайсында сизин къабул этмесе, орамгъа чыгъып: ¹¹ «Сизин шагъарыгъыздан аякъларыбызгъа къонгъан чангны да силкип, сизге къоюп гетемиз, тек, билип къоюгъуз, Аллагъ сизге гьакимлик этежек заман ювукълаша тура», – дегиз. ¹² Мен сизге айтаман: къыяматгюн Содомда яшагъан адамланы гьалы о шагъардагъы адамланыкинден къолай болажакъ!

Имансызлагъа буварыш

¹³ – Адаршай сагъа, Гьоразин! Адаршай сагъа, Байтсайда! Эгер сизде болгъан аламатлар Сурда ва Сайданда болгъан эди буса, олар тезокъ товба этер эди. Шону гёрсетмек учун, кирлер де гийип, кюлню ичинде олтурар эди ††. ¹⁴ Къыяматгюн Сурда ва Сайданда яшайгъан адамланы гьалы сизинкинден къолай болажакъ. ¹⁵ Сен де, Капернагъум, кёклеге

† Бир бир грекче къольязывларда бу санав етмиш деп геле.
†† Къайгъыны белгиси гьисагда уьстюне без гийип ва кюлню ичинде олтурар, ону башына себе болгъанлар.

ерли гётерилежекмен деп эсинге гелеми? Сен жагъаннемге ерли тёбен тюшюрюлежексен.

¹⁶ Сизге тынглайгъан Магъа тынглар, сизин инкар этеген Мени де инкар этер. Мени инкар этегенлер буса Мени йиберген Атамны да инкар этер.

Жинлени таби болуву

¹⁷ Исаны етмиш эки де якъчысы шат болуп къайта ва:

– Я Рабби! Сени атынгны айтгъанда, бизге жинлер де таби болду, – дейлер олар.

¹⁸ Иса да олагъа булай дей:

– Мен яшмын йимик болуп кёкден тюшеген иблисни гёрдюм. ¹⁹ Шолайлыкъда, сизге оьзюгюзге гьеч бир заралсыз йыланланы, акъырапланы ва душманны бютюн гючюн аякъ тюпге салып таптап янчмакъ учун ихтияр беремен. ²⁰ Тек жинлер сизге таби бола деп сююнмегиз, амма сизин атларыгъыз кёклерде язылгъанына сююнюгюз.

Исаны сююнчю

²¹ Шо сагъатда Иса, Аллагъны Ругъундан сююнуп, булай дей:

– Гьей кёкню де, ерни де Раббиси болгъан Атам! Бу затланы гьакъыллылардан ва англавулардан яшырып, яшлагъа ачгъанынг саялы, Сагъа шюкюрлюк этемен. Дюр, Атам! Сени сюегенинг де тап шолай эди.

²² Атам Магъа бары да затны инанып тапшурду. Атадан башгъа гьеч бирев Уланын танымас. Атаны да Уланындан ва Уланы Ону оьзюне аян этмеге сюеген гишиден къайры бирев де танымас.

²³ Сонг Оьзюню якъчыларына багъып бурулуп, олагъа:

– Сиз гёрегенни гёрген гёзлер насиплидир.

²⁴ Сизге айтаман: кёп пайхаммарлар ва пачалар сиз гёреген затланы гёрмеге суйгенлер, тек гёрмегенлер, сиз эшитеген затланы эшитмеге суйгенлер, тек эшитмегенлер, – дей.

Рагъмулу самариялыны гьакъында

²⁵ Шонда Къанундан яхшы анлагъан бир дин алими туруп, Ону сынама сююп:

– Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? – деп сорай.

²⁶ – Мусаны Къанунунда шо гьакъда не язылгъан? Нечик англайсан? – деп сорав булан жавап бере Иса.

²⁷ – «Раббинг Аллагъны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан, бютюн гючюнг булан ва бютюн гьакъылынг булан суй» ва «ювугъунгню оьзюнгню йимик суй», – дей о.

²⁸ – Тюз жавап бердинг, шолай эт, даимлик яшав алажакъсан, – дей Иса.

²⁹ Тек о дагъы да мекенлешдирме сююп, Исагъа:

– Мени ювугъум кимдир? – деп сорай.

³⁰ Иса огъар булай дей:

– Бир адам Ерусалимден Еригъонгъа барагъанда, къачакъланы къолуна тюшюп къала. Олар ону тонап, токъалап, оълю санлы кюйде къоюп гетелер.

³¹ Шо ёл булан гелеген бир дин къуллукъчу, ону гёрюп, ёлну бириси янына чыгъып оътюп гете.

³² Шолай левиерден † болгъан бирев де о ерге бара, ону гёрюп, янындан оътюп гете.

³³ Самариялы бирев буса шо ёлдан барагъанда, шо адамгъа къаршы бола ва огъар языгъы чыгъа.

³⁴ Ювугъуна барып, зайтун май ва чагъыр тегюп, ону яраларын байлай. Озьюню эшегине де миндирип, ону бир петерге гелтирип, ону гъайын эте. ³⁵ Артындагъы гюн оъзю гетегенде буса, эки гюмюш акъча чыгъарып, къонакъ уйню есине бере ва огъар: «Муну гъайын этерсен ва эгер артыкъ харжласанг, мен сагъа къайтывда берермен», – дей.

³⁶ Сен ойлашагъан кюйде, къачакъланы къолуна тюшген адамны ювугъу шо уьч де гишиден къайсыдыр?

³⁷ – Огъар рагъму этген адамдыр, – дей о.

– Буса бар, сен де шолай этерсен, – дей Иса.

Иса Мартаны ва Мариямны уьюнде

³⁸ Олар ёлун узатып барагъанда, Иса бир юртгъа геле. Мунда Марта деген бир къатын, Исаны уьюне чакъырып, Ону къабул эте. ³⁹ Ону Мариям деген бир къызардашы да болгъан. О Раббиз Исаны аякъларыны алдында олтуруп, Ону сёзюне тынглай. ⁴⁰ Марта буса уллу къонакълыкъ этмек учун, гъаракат этип айлана. Исагъа ювукълашып, о булай дей:

– Мени Раббим! Къызардашым бары да ишни магъа саллап къойгъанына Сен тергев этмеймисен? Огъар айт дагъы, магъа кёмек этсин!

⁴¹ – Марта, Марта! Сен кёп затны гъайын этип талашып айланасан, ⁴² янгыз бир зат тарыкъ. Мариям буса оъзюнден чыгъарылып алынмажакъ яхшы пайын сайлагъан, – деп жавап бере Иса огъар.

Дуаны гъакъында

11 Бир керен Иса бир ерде дуа этип тура болгъан. Битген заманда, Озьюню якъчыларындан бири Огъар:

– Я Раббим, Ягъия оъзюню якъчыларын уйретгени йимик, Сен де бизин дуа этмеге уйрет, – дей.

² Иса да булай дей:

– Сиз булай дуа этигиз:

Гъей бизин Атабыз!

Инсанлар Сени сыйлы атынгны гъюрметлесин дагъы.

Сени гъакимлигинг токъташсын дагъы.

† Левийлер – ибадатхананы къуллукъчулары. Сёзлюкге де къара.

³ Бугюн бизге гюнлюк азыгъыбызны бер.

⁴ Бизин гюнагъларыбыздан геч!

Бизге яманлыкъ этгенлерден барындан да биз де гечибиз.

Бизин артыкъ сынавлагъа салма.

⁵ Сонг Иса олагъа булай дей:

– Айтайыкъ, сизин биригизни бир ювугъугъуз бар. Гечортада гелип, огъар булай дейсиз:

«Ювугъум! Магъа борчгъа уьч экмек бер. ⁶ Магъа йыракъ ёлдан бир ювугъум гелген, ону алдына салмагъа мени бир затым да ёкъ».

⁷ О буса уйню ичинден туруп, сизге: «Мени авара этме. Эшиклер бегитилген, мени булан ятып тешекде яшларым да бар. Туруп сагъа бир зат да берип болмайман», – деп жавап бере. ⁸ Сизге айтаман: о адам ятгъан еринден туруп, сагъа герек затынгны ювукълукъну гъюрметин этип де бермесе, эгер сен къаныгъып къарышсанг, огъар туруп, сагъа тарыкъ затны бермеге тюшер.

⁹ Шо саялы Мен айтаман сизге: тилегиз – сизге бережек, излегиз – табажакъсыз, эшикни къагъыгъыз – сизге ачажакъ. ¹⁰ Неге тююл де, гъар тилеген – алар, излеген – табар, эшикни къакъгъангъа да – ачылар.

¹¹ Арагъыздан къайсы ата, уланы аш тилегенде, таш берер яда балыкъ тилегенде, балыкъны орнуна йылан берер? ¹² Яда йымырткъа тилеген заманда, огъар акъырап берер? ¹³ Шолайлыкъда, эгер сиз оъзюгюз яман бусагъыз да, авлетлеригизге яхшы савгъатлар берип бола бусагъыз, кёклердеги Атагъыз буса Озьюнден тилейгенлеге Ругъун дагъокъ да берер.

Иса ва Зензебил

¹⁴ Бир керен Иса сёйлеп болмайгъан бир адамдан тилсизликни жинин къувалай. Жин чыкъгъан заманда, тилсиз сёйлемеге башлай ва халкъ бек гъайран болуп къала. ¹⁵ Олардан бирлери:

– Жинлени О жинлени башчысы болгъан Зензебилни †† гючю булан къувалай, – дейлер.

¹⁶ Башгъалары Исаны сынап къарамакъ учун, О оъзлеге кёкден бир алапат гёрсетсин деп тилейлер.

¹⁷ Амма шо адамлар не ойлашагъанны билип, Иса олагъа булай дей:

– Оъз ичинде бёлюнген гъар пачалыкъ тозулар ва оъз ичинде бёлюнген уй йыгъылар. ¹⁸ Иблис де оъз ичинде бёлюнсе, ону пачалыгъы бузулмай

нечик токътар? Муна сиз жинлени Мен Зензебилни гючю булан къувалай деп айтасыз. ¹⁹ Эгер Мен жинлени Зензебилни гючю булан къувалай бусам,

сизин якъчыларыгъыз оланы кимни гючю булан къувалай дагъы? Шо саялы сизге дуванны оъзюгюзню якъчыларыгъыз эте турсун. ²⁰ Эгер де Мен жинлени Аллагъны къудраты булан къувалай бусам, шо Аллагъны гъакимлигини бир белгисидир.

†† Зензебил – иблисге айтылагъан атлардан бириси.

²¹ Гючлю бир адам оъзюню уьюн савут булан сакълай буса, ону мюлкюне къоркъунч ёкъдур.
²² Шо адамдан да гючлю бириси огъар чапгъын этип, ондан уьстюн гелсе, шо заман ону аркъа таягъан бары да савутун алыр ва мюлкюн де суйген кюйде пайлар.

²³ Мени булан тюгюллер Магъа къаршылардыр, Мени булан жыймайгъанлар ягъанлардыр.

²⁴ Адамны ичинден чыкъгъан сонг, жин къургъакъ дангылларда айлана, оъзюне сыйынма ер ахтара, амма тапмай. Сонг о: «Мен чыкъгъан уьюме къайтып бараман», – дей. ²⁵ Къайтып гелгенде буса, о уьйню сибирилип, жыйылып таба.
²⁶ Сонг барып оъзюнден де яман дагъы да етти жинни алып гелип, жин адамны ичине гирип яшай. Натихада, адамны гьалы алдагъысындан да бузукъ бола.

Герти насип

²⁷ Иса бу сёзлени айтып турагъанда, халкъны арасындан бир къатын чыгып, Огъар:

– Насиплидир Сени къурсагъында гётерип юрюген ва Сени эмдирген! – деп къычыра.

²⁸ – Дагъы да насиплидир, Аллагъны каламын эшитип, ону кютегенлер, – деп жавап бере Иса.

Юнусну ааматы

²⁹ Исаны айланасына дагъы да кёп адамлар жыйыла. Иса олагъа сёйлемеге башлай:

– Не ямандыр бу гьалиги наслу. О ааматлар ахтара, амма огъар Юнус пайхаммарны ааматындан башгъа аамат гёрсетилмес.

³⁰ Ниневияны халкъына Юнус нечик аамат болгъан буса, Мен де, Инсанны Уланы, бу наслу учун шолай аамат болажакъман.

³¹ Шебаны пача къатыны къыяматгюн туруп йиберип, бу наслуну айыплажакъ, неге тюгюл Сулайманны гьакъыллы сёзлерине тынгламакъ учун, о дюньяны бир къырыындан гелген. Гьали буса Сулаймандан да уллусу мундадыр!

³² Къыяматгюн ниневиялы адамлар, гьалиги наслу булан туруп йиберип, о наслуну айыплажакълар. Неге тюгюл де, Юнусну сёйлевюнден сонг олар товба этгенлер. Гьали буса Юнусдан да уллусу мундадыр.

Къаркъараны чырагъы

³³ – Яллайгъан чыракъны бирев де яшыртгъын ерге я савутну тубюне салмас. Гирегенлер ярыгъын гёрсюн учун, ону бийик ерге салыр. ³⁴ Гёз къаркъара учун бир чыракъ йимикдир. Эгер гёзлеринг сав буса, къаркъаранг бютюнлей ярыкъдан толур. Эгер гёзлеринг бузукъ болса, къаркъарангны къарангылыкъ къуршар.

³⁵ Шолайлыкъда, къара, ичингдеги ярыкъ къарангылыкъгъа айланып къалмасын! ³⁶ Эгер бютюн къаркъаранг ярыкъдан толгъан буса ва

сенде бир де къарангы ер ёкъ буса, чыракъ оъзюню шавласы булан ярыкъ берегени йимик, бютюн къаркъаранг да ярыкъ болуп къалажакъ.

«Адаршай сизге, фарисейлер»

³⁷ Иса сёйлеп битгенде, бир фарисей Ону тюш ашгъа чакъыра. Иса барып уьйню ичине гирип олтура. ³⁸ Ашны алдында Иса къолларын жувмагъанын гёрюп, фарисей бек тамаша бола.
³⁹ Раббибиз огъар булай дей:

– Гьали сиз, фарисейлер, сукараланы ва бошгъапланы тыш ягъын таза сакълайсыз, ичигиз буса сутурлукъдан ва яманлыкъдан толуп тура.
⁴⁰ Авлиялар! Тышын Ким яратгъан буса, ичин де О яратмагъанмы? ⁴¹ Сиз оъзюгюню бар затыгъыздан пакъырлагъа садагъа беригиз, шо заман сизин бары да затыгъыз таза болур.

⁴² Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей фарисейлер! Нананы, гийиготну ва гьар тюрлю яшылчаланы ондан бир пайын секет чыгъарып бересиз, адилликни ва Аллагъны сюювюню гьакъында буса ойлашмайсыз. Бу агъамиятлы затланы юрютмеге герексиз, бирисилерин де унутуп къойма герек тюгюлсюз!

⁴³ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей фарисейлер! Синагогларда тёрге чыгып олтурмагъа сюесиз, базар майданларда адамлар гьюрметлегенни сюесиз.

⁴⁴ Адаршай сизин гьалыгъызгъа! Сиз уьстюнден адамлар билмей таптап турагъан белгисиз бир къабурлар йимиксиз.

⁴⁵ Шо заман дин алимлерден бириси Огъар къаршы чыгып:

– Устаз, булай сёйлеп, Сен бизин де хатирибизни къалдырасан, – дей.

⁴⁶ Иса огъар:

– Адаршай сизин де гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер! Сиз инсанлагъа къатты дин талаплар салып, оланы уьстюне авур, кютмеге къыйынлы намусланы саласыз. Оъзюгюз буса оланы кютмек учун бармагъыгъызны сама тербетмеге де суймейсиз.

⁴⁷ Адаршай сизин гьалыгъызгъа. Сиз пайхаммарлар учун зияратлар ишлейсиз. Оланы буса сизин ата бабаларыгъыз оьлтюрген.

⁴⁸ Шолайлыкъда, сиз ата бабаларыгъыз этгенине рази болуп къаласыз, неге тюгюл пайхаммарланы олар оьлтюргенлер, сиз буса о пайхаммарлагъа зияратлар ишлейсиз. ⁴⁹ Шону учун Аллагъ булай терен ойлу сёзлени айтгъан: «Мен ягъудилени ва дин алимлени янына пайхаммарлар ва элчилер йибережекмен, оланы бирлерин оьлтюрежеклер, башгъаларын буса гьызарлажакълар».

⁵⁰ Шогъар гёре дюнья яралгъандан берли бары да пайхаммарланы тегюлген къаны учун Аллагъ бу наслудан жавап талап этежек. ⁵¹ Гьабилни къанындан башлап, ибадатхананы къурбанлыкъны салагъан ерини де, Сыйлы Ерини

де арасында оьлтюрюлген Закарияны † къанына ерли тегюлген бары да къан учун жавап талап этежек. Сизге айтаман: бары да зат учун бу наслудан жавап талап этилежек.

⁵² Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер! Сиз Аллагъны илмусуну ачгъычларын алгъансыз, амма ону ичине не оьзюгюз гирмейсиз, неде гирме сюегенлени гирме къоймайсыз.

⁵³ Шо заман Иса гете. Амма дин алимлер ва фарисейлер, Огъар ачувланып, бир хыйлы суаллар бермеге сюелер. ⁵⁴ Исаны авзундан терс сёз къаравуллап, Ону айыпламагъа къаст этелер.

Экиюзлюлюкню гъакъында

12 Бу арада минглер булан адамлар жыйылып, бир бирине ябурулмагъа башлай. Иса башлап якъчыларына сёйлей:

– Фарисейлени маясындан, демек экиюзлюлюгюнден сакъ туругъуз. ² Бир яшыртгъын зат да билинмей къалмажакъ, бир сыр да ачылмай къалмажакъ. ³ Къарангылыкъда сёйлегенигиз гюнню ярыгъында эшитилежек, уйню ичинде шыбышлап айтгъаныгъызны къалкъыбашдан къалкъыгъа чыгъып къычырып айтажакълар.

«Бир Аллагъдан къоркъугъуз»

⁴ – Сизге айтаман, къурдашларым: къаркъараны оьлтюрюп, ондан сонг дагъы бир зат да этип болмайгъанлардан къоркъмагъыз. ⁵ Кимден къоркъма герекни Мен сизге герсетермен: гишини оьлтюрмеге ва оьлтюрген сонг жагъаннемге ташлама да гючю бар бир Аллагъдан къоркъугъуз. Сизге айтаман чы, Ондан къоркъугъуз! ⁶ Беш жымчыкъны эки увакъ акъчагъа сатып бермейми? Аллагъ буса оланы гьеч бирисин де унутмагъан. ⁷ Сизин буса башыгъыздагъы бары да тюклеригиз саналгъан. Къоркъмагъыз! Бары да жымчыкълардан сиз хыйлы артыкъсыз.

⁸ Сизге айтаман: инсанланы алдында Магъа ачыкъдан ачыкъ мюкюрлюк этген гъар кимге Аллагъны малайиклерини алдында Мен де, Инсанны Уланы, шолай мюкюрлюк этежекмен.

⁹ Инсанланы алдында Мени инкар этген гъар кимни Аллагъны малайиклерини алдында Мен де инкар этежекмен. ¹⁰ Инсанны Уланына къаршы сёйлегенден гечилмеге бола. Амма Аллагъны Ругъуна къаршы капир сёйлегенден гечилмес.

¹¹ Сизин синагоглагъа башчыланы ва гъакимлени алдына гелтирген заманда, нечик ва не жавап бережегигизни яда не сёйлежегигизни гъайын этмегиз. ¹² Шо сагъатда не сёйлеме герекни сизге Аллагъны Ругъу уйретер.

Гъайгев байны гъакъындагъы масал

¹³ Халкъны арасындан бирев чыгъып, Исагъа: – Устаз, мени агъама атамдан къалгъан варисликден пай берсин деп айтсана, – дей.

¹⁴ Иса шо адамгъа:

– Гъей адам, сизге дуван этмеге яда сизин малыгъызны бёлмеге Магъа ким тапшургъан? – дей. ¹⁵ Сонг барысына да:

– Къарагъыз, вёре, дамагъкарлыкъдан сакъ болугъуз, неге тюгюл инсанны яшаву ону малыны кёплюгюнден асылы болмай, – дей.

¹⁶ Иса олагъа булай бир масал айта:

– Бир бай гишини топурагъы яхшы тюшюм берген. ¹⁷ «Гъали мен не этейим? Тюшюмюню салмагъа ерим ёкъ чу», – деп ойлаша о. ¹⁸ Сонг о: «Булай этейим: гъамарларымны бузуп, дагъы да уллуларын ишлейим, бары да ашлыгъымны ва бютюн байлыгъымны онда жыяйым». ¹⁹ Оьзюме де айтайым: «Гъали сени кёп йыллагъа топлангъан хыйлы байлыгъынг бар, энни рагъатлан, аша, ич, кеп чек», – деп токъташа.

²⁰ Амма Аллагъ огъар: «Гъей гъайгев! Бу гече гелип сени жанынг алынажакъ, сен жыйгъан зат кимге къалажакъ?» – дей.

²¹ Аллагъ учун тюгюл, оьзю учун байлыкъ топлайгъан гъар бир адамны ахыры шолай болажакъ.

Къоркъмай турмакъны гъакъында

²² Иса якъчыларына булай дей:

– Шогъар гёре сизге айтаман: яшамакъ учун не ашажагъыгъызны, чархыгъыз учун не гиежегигизни де гъайын этмегиз. ²³ Яшав ашдан, чарх да опуракъдан артыкъдыр. ²⁴ Къаргъалагъа бир къарагъыз чы: олар я чачмайлар, я ормайлар, оланы я гъамарлары, я беженлери ёкъ, тек оланы Аллагъ ашатып сакълай. Сиз къушлардан хыйлы да артыкъсыз чы! ²⁵ Башгъа къайгъы этмек булан къайсыгъыз оьмюрюгюзню бираз сама да узатып болажакъсыз? ²⁶ Шолай бир гиччи затны да этип болмай бусагъыз, къалгъан затланы не учун гъайын этесиз?

²⁷ Авлакъ чечеклени нечик оьсегенине бир къарагъыз чы: не загъмат текмейлер, неде йип ийирмейлер. Амма сизге айтаман: Сулайман оьзюню инг макъталгъан заманында да оланы бири йимик де гийинмеген. ²⁸ Эгер бугюн авлакъда оьсюп, тангала ялламагъа ташланып къалагъан отну сама Аллагъ шолай гийиндиреген болгъан сонг, гъей имандан языкълар, сизин дагъы да артыкъ гийиндирмежекми? ²⁹ Сиз не ашажагъыгъызны ва не ичежегигизни ахтарып айланмагъыз ва шогъар авара болмагъыз. ³⁰ Бу дюньяны бары да имансыз халкълары шоланы гъайын этип айланалар. Сизин Атагъыз буса сизге шолар бары да тарыкъ экенни биле. ³¹ Сиз

† Гъабил пайхаммар Сыйлы Язывларда эсгерилеген оьлтюрювню биринчи къурбаны, Закария пайхаммар буса ахырынчыларындан бириси болуп токътайлар.

Аллагъны гъакимлигине таби болмагъа да къаст этигиз. Къалгъан затланы барысын да сизге О Озью бережек.

³² Къоркъма, гъей Мени гиччи сиривью. Неге тюгюл де, сизин Атагъызны рагъмулу буйругъу шолай: сизге Озьюню гъакимлигини тубюнде яшамагъа имканлыкъ бережек. ³³ Бар чакъы затыгъызыны сатып, пакъырлагъа садагъа этип беригиз. Озьюгюзге кеклерде тозулмайгъан киселер ва арты битмейген байлыкълар гъазирлегиз. Онда уручу ювукълашмас ва ону гюе ашап бузмас. ³⁴ Неге тюгюл де, байлыгъыгъыз къайда буса, юрегигиз де шонда болажакъ.

Гъазир болуп турув

³⁵ – Даим гъазир кюйде туругъуз: сизин беллеригиз байланып ва чыракъларыгъыз янып турсун. ³⁶ Озьюню есини тойдан къайтмакълыгъын къаравуллайгъан къуллукъчулагъа ошагъыз: гелип эшикни къакъгъандокъ, шоссагъат ону ачыгъыз. ³⁷ Еси гелген заманда, уяв табулажакъ къуллар насиплидир. Гертисин сейлеймен сизге: чечинип, о устьюне къуллукъчуланы опуракъларын гиежек, оланы тепсиде олтуртажакъ, гелип, озью олагъа къуллукъ этежек. ³⁸ Эгер гечортада ва дагъы да геч гелип, о оланы уяв тапса, шо къуллар насиплидир. ³⁹ Билип къоюгъуз: эгер уьй есине уручуну къачан гележеги белгили эди буса, о уручуну уьюне гирмеге къоймас эди. ⁴⁰ Шо саялы сиз де гъазир болуп туругъуз. Инсанны Уланы сиз къаравулламайгъан бир заманда гелип къалажакъ.

⁴¹ – Я Раббим, бу масалны Сен янгыз бизге айтамысан яда бары да къалгъанлагъа да айтамысан? – деп сорай Петер Огъар.

⁴² Рабби Иса булай дей:

– Озьге къулларына заманында аш сув берип къарасын деп, оланы устьюнде еси къоюп гетген инамлы ва англаву къул йимик болугъуз. ⁴³ Еси уьюне къайтгъанда, шолай ишлей туруп табулгъан къул насиплидир. ⁴⁴ Гертисин сейлеймен сизге: еси ону озьюню бютюн малыны мюлкюню устьюне салажакъ. ⁴⁵ Эгер шо къул оьз озьюне: «Есим тез гелмежек», – деп айтып, къулланы ва къаравашланы тюймеге, озью буса ашап ичип, эсирип айланса, ⁴⁶ о къулну еси гезлемейген бир гюн, билмейген бир сагъатда гелип къалажакъ. Ону къатты кюйде жазалажакъ, имансызлар булан бир къысмагъа тарытажакъ. Онда йылав яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ.

⁴⁷ Есини мурадын билип, ону кютмеге къарамайгъан къул буса кеп туюлежек. ⁴⁸ Билмей туруп такъсырланма тюшеген иш этгени буса аз туюлежек. Кимге кеп берилген буса, ондан кеп де талап этилежек. Кимге кеп инанылгъан буса, ондан кеп де къаравуллаанажакъ.

Иса учунгъу эришивлюклер

⁴⁹ – Мен дюньягъа от яндырмагъа гелгенмен, о кызышып янгъанны нече де сюемен. ⁵⁰ Мен кеп уллу азаплар чегежекмен. Шо яшавгъа чыкъгъынча, Мени юрегим зарланып туражакъ. ⁵¹ Мен бу дюньягъа парахатлыкъ бермеге гелгенмен деп ойлаймысыз? Тюгюл деймен сизге, айрылыв гелтирмеге гелгенмен. ⁵² Гъалиден сонг бир уьйде яшайгъан беш адам бир биринден айры болажакъ: уьчев экевге къаршы, экев уьчевге къаршы болажакъ. ⁵³ Атасы уланына къаршы, уланы атасына къаршы, анасы кызына къаршы, кызы анасына къаршы, къайнанасы гелинине къаршы, гелини къайнанасына къаршы болажакъ.

Заманны белгиси

⁵⁴ Иса халкъгъа булай дей:

– Гюнбатышдан булут гетерилип гелегенин гьрген заманда, сиз шоссагъат: «Янгур болажакъ», – деп айтасыз ва шолай болма да бола. ⁵⁵ Кыыбладан ел уьфюреген заманда: «Яллав болажакъ», – деп айтасыз, шолай болма да бола. ⁵⁶ Гъей экиюзлюер! Ерге ва кекге къарап, чакъ нечик болажагъын англап билесиз, гъалиги заманны англамагъа неге болмайсыз дагъы?

⁵⁷ Озьюгюз учун не зат яхшы экенни неге озьюгюз айырып болмайсыз? ⁵⁸ Озью булан эришген адам булан дуванханагъа барагъанда, ону булан ёлда ярашмагъа къаст эт. Ёгъесе, о сени дуванчыны янына гелтирер, дуванчы да сени туснакъчыны къолуна берер, туснакъчы да сени туснакъгъа салар. ⁵⁹ Сагъа айтаман: лап ахырынчы нохуратынга ерли борчунгуну бермесенг, сен туснакъдан чыкъмассан.

Товбаны гъакъында

13 Шо заман биревлер гелип, Исагъа бир нече галилеялыланы гъакъында айталар. Пилат оланы ибадатханада къурбан соягъан заманында оьлтюрген болгъан. ² Иса олагъа:

– Олагъа шолай болгъанлыгъы къалгъан бары да галилеялылардан эсе оланы гюнагъы артыкъ экени саялы деп ойлашамысыз? ³ Тюгюл, башгъаланыкинден оланы гюнагъы кеп тюгюл деп айтаман Мен сизге. Амма товба этмесегиз, барыгъыз да олар йимик дагъытылып къалажакъсыз! ⁴ Яда устьюне Силогъам къала авуп оьлген о он сегиз адам Ерусалимде яшайгъанланы барысындан да артыкъ гюнагъы болгъан деп ойлашамысыз? ⁵ Тюгюл деп айтаман Мен сизге. Амма товба этмесегиз, барыгъыз да олар йимик дагъытылып къалажакъсыз! – дей.

Емиш бермейген терек

⁶ Иса олагъа булай бир масал айта:

– Биревню юзюм бавунда орнатылгъан бир инжир тереги болгъан. О гелип, ондан емиш излей, тек тапмай. ⁷ Сонг барып юзюмчюге айта: «Бу инжир терекден емиш излеп гелегимиз ва тапмайгъаным муна бу уьчюнчю йыл. Гесип ташла муну. Бу негъакъ ерни елеп не эте?»

⁸ Бавчу огъар: «Бийим! Муну бу йыл да къююп къарайыкъ, мен ону айланасын къазып ва покълукъ тегюп кюйлермен, ⁹ къарайыкъ, гелеген йыл емиш бермесми экен. Эгер бермесе, гесерсен», – деп жавап бере.

Сонгугюн бир къатынны сав болуву

¹⁰ Иса синагоглары биринде сонгугюн Аллагъны каламын англатып тура болгъан. ¹¹ Онда он сегиз йылны узагъында ичинде зайыплыкъны жини булангъы бир къатын болгъан. Ону бели бюкленип къалгъан ва язылып болмай болгъан. ¹² Иса ону гьргенде, чакъырып, огъар:

– Гъей къатын, сен гъали аврувунгдан сав болажакъсан, – дей.

¹³ Иса къатынны уьстюне къоллары сала. О шоссагъат язылып, Аллагъгъа макътавлар этмеге башлай. ¹⁴ Синагогну башчысы, Иса сонгугюн адамлары сав этгени саялы къазапланып:

– Ишлемеге герекли алты гюн бар. Шогъар гьре сав болмакъ учун сонгугюн тьгюл, шо гюнлерде гелигиз, – дей.

¹⁵ Рабби Иса огъар:

– Гъей экиюзлюлер! Сизин биригиз де сонгугюн оьгюзюгюзню яда эшегигизни отлукъдан чечип, сув ичирме элтмеймиз? ¹⁶ Бу къатынны буса муна он сегиз йылны узагъында иблис байлап сакълагъан. Муну, Ибрагъимни наслусундан болгъан къатынны, сонгугюн † шо байлавун чечме герекмейми эди дагъы? – деп жавап бере.

¹⁷ Иса бу сьзлени айтгъанда, Огъар къаршы чыкъларлар барысы да уяла. Бютюн халкъ Ону бары да макътавлу ишлеринден сююне.

Гиччинева урлукъ ва мая

¹⁸ Иса булай дей:

– Аллагъны гъакимлик этивюн не зат булан тенглешдирме бола? Ону Мен негер ошатаман? ¹⁹ Айтайыкъ, муна бир гиччинева урлукъ. Бир адам ону алып, оьзюню бавуна орната, о буса оьсюп, бир уллу терек бола. Къушлар гелип, ону бутакъларында уялар тиге.

²⁰ Дагъы да Иса:

– Аллагъны гъакимлик этивюн дагъы да не зат булан тенглешдирме бола? ²¹ Бир къатынгиши уьч оьлчев унну ичине къошгъан бир увуч маягъа ошайдыр. Шо бары да хамурну гьпюрте, – дей.

† Сонгугюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гьре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оьзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сьзлюкге де къара.

Тар къапу

²² О Ерусалимге барагъан ёлунда, шагъарлардан ва юртлардан оьтюп, адамлагъа Аллагъны каламын англатып юрюй. ²³ Бирев Огъар:

– Я Раббим, аз адамдан къайрылар къутгъарылмажакъмы? – деп сорай.

²⁴ Иса булай дей:

– Тар къапудан гирмеге къаст этигиз, неге тьгюл, сизге айтаман, кеплер гирмеге сюежеклер, тек болмажакълар. ²⁵ Уьй еси туруп къапуну япгъанда, сиз къырдан туруп къапуну къакъмагъа башлап: «Я есим, ач бизге!» – деп айтажакъсыз. О буса сизге: «Сизин танымайман, сиз къайдансыз?» – деп соражакъ. ²⁶ О заман сиз: «Биз Сени булан бирче ашап ичип турдукъ ва Сен бизин орамларда уьйретдинг», – демеге башлажакъсыз. ²⁷ О да сизге: «Мен сизин танымайман, сиз къайдансыз? Менден ари гетигиз, сиз барыгъыз да яманлыкъ этегенлерсиз!» – деп айтажакъ.

²⁸ Ибрагъимни, Исгъакъны, Якъубну ва бары да пайхаммарлары Аллагъ гъакимлик этеген ерде, оьзюгюз буса ондан къуваланып къырда къалгъаныгъызны гьрген заманда, онда йылав яс этежексиз ва тишлеригизни къыжыратажакъсыз.

²⁹ Гьнтувушдан ва гюнбатышдан, темиркъазыкъдан ва къыбладан Аллагъ гъакимлик этеген ерге гелип, тепсини айланасында олтуражакълар. ³⁰ Гъали ахырынчы болгъанлар шо заман биринчилер болажакълар ва гъалиги биринчилер буса ахырынчылар болажакълар.

Ерусалимге яс этив

³¹ Шо заман бир нече фарисей гелип, Огъар: – Сен мундан чыгъып гетме герексен. Гъирод Сени оьлтюрме сюе, – дейлер.

³² Иса олагъа булай дей:

– Барып шо тьлкюге айтыгъыз: Мен бугюн де, тангала да жинлени къувалажакъман ва адамлары сав этежекмен, уьчюнчю гюн буса ишлеримни битдирежекмен. ³³ Сонг да Мен бугюн, тангала ва бирисигюн ёлумну узатма герекмен, неге тьгюл пайхаммар Ерусалимден тышда оьлтюрюлмеге болмай.

³⁴ Гъей Ерусалим! Пайхаммарлары оьлтюреген ва оьзюнге багъып йибериленлени таш урушгъа тутагъан Ерусалим! Къуш оьзюню балаларын къанатларыны тьбюне жыягъанда йимик, Мен де сени авлетлерингни нече керен жыймагъа суйген эдим, амма сиз жыйылма суймедигиз! ³⁵ Гъали, Ерусалим, Аллагъ сени къююп гетежек. Сагъа айтаман: «Раббибизни атындан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун!» – деп сен айтажакъ заман болгъунча, Мени дагъы гьрмежексен.

Иса бир фарисейни уьюнде

14 Бир керен сонгугюн Иса лап белгили фарисейлени бирини уьюне тюш аш ашамагъа бара. Онда болгъанлар Огъар тергев этелер. ² Шонда Ону къаршысында сув тюшюп авруйгъан бир адам олтургъан болгъан. ³ Иса дин алимлеге ва фарисейлеге:

– Сонгугюн адамланы сав этмеге ихтияр берилеми яда берилмейми? – деп сорай.

⁴ Олар пысып туралар. О адамгъа къолун тийдирип, Иса ону сав этип, уьюне йибере. ⁵ Иса олагъа булай дей:

– Эгер сонгугюн сизин биригизни уланыгъыз яда оьгюзюгюз йыгъылып, къуюгъа тюшюп къалса, ону гъазиринде чыгъармасмы эдигиз? ⁶ Олар Исаны бу суалына гъеч жавап къайтарып болмай къалалар.

⁷ Чакъырылып гелген къонакълар тёрге чыгъып олтурагъанын гёрюп, Иса олагъа булай бир масал айта:

⁸ – Сени бирев тойгъа чакъырса, тёр якъгъа чыгъып олтурма, балики, чакъырылгъанланы арасында сенден де гьюрметли бириси болмагъа ярай. ⁹ Шо заман сени де, ону да чакъыргъан той еси ювугъунга гелип: «Туруп, бу ерни бу адамгъа бер», – деп айтар. Шо заман биябур болуп, лап артдагъы ерге чыгъып олтурмагъа борчлу болурсан.

¹⁰ Чакъырылып баргъанда буса, сени чакъыргъан адам ювугъунга гелип: «Ювугъум! Тёрге чыгъып олтур», – деп айтсын учун, артдагъы ерде олтур. О заман оьзюнг булан олтургъанланы арасында сен абурлу болурсан. ¹¹ Неге тьогюл де, оьзю оьзюн оьр тутагъан гъар ким тёбен болажакъ, тёбен тутса, оьрленежек.

«Кимни къонакъ чакъырма тьоше?»

¹² Оьзюн чакъыргъан фарисейге Иса дагъы да булай дей:

– Эгер къушлукъ аш яда тьош аш эте бусанг, не ювукъларынгны, не къардашларынгны, не бай хоншуларынгны чакъырма, неге тьогюл олар да сени чакъыра ва сагъа гъагъын къайтарар.

¹³ Къонакълыкъ этегенде, пакъырланы, сакъатланы, акъсакъланы, сокъурланы чакъыр.

¹⁴ Муна шо заман сагъа Аллагъны яхшылыгъы болур: олар сагъа ону гъагъын къайтарып болмас. Муъминлени тирилтеген заманда буса, сагъа ону гъагъы къайтарылажакъ.

Уллу къонакълыкъны гъакъында

¹⁵ Шону эшитип, къонакълардан бириси Исагъа:

– Насиплидир Аллагъ гъакимлик этеген янгы дюньяда Ону къонакълыгъында ортакъчылыкъ этежеклер! – дей.

¹⁶ Иса огъар булай дей:

– Бир адам, уллу къонакълыкъ этмеге сююп, кёп къонакълар чакъыргъан болгъан. ¹⁷ Тепсиде олтурмагъа вакъти гелгенде, чакъырылгъанлагъа: «Гелигиз, бары да зат гъазир болду», – деп айтмакъ учун, о къулун йибере.

¹⁸ Барысы да, бир бири булан сёйлешгенде йимик, багъышлап къоймакъны тилемерге башлайлар. Биринчиси: «Мен бир ер сатып алгъанман, барып шогъар къарамагъа герекмен. Тилеймен сагъа, мени багъышлап къой», – деп айтып гете. ¹⁹ Экинчиси: «Мен беш жут оьгюз сатып алгъанман, шоланы сынап къарамагъа бараман. Тилеймен сагъа, мени багъышлап къой», – дей. ²⁰ Уьчюнчюсю: «Мен янгы къатын алгъанман, шо саялы гелип болмайман», – дей.

²¹ Къайтып гелип, къул шону оьзюню есине билдире. Шо заман ачувлангъан уьй еси: «Тез барып, шагъарны орамларындагъы ва тыгъырыкъларындагъы бары да пакъырланы, сакъатланы, акъсакъланы ва сокъурланы мунда жыйып гелтир», – деп буюра къулуна. ²² «Бийим, сен буюргъан кюйде этгенмен, тепсиде дагъыдалагъа олтурма ерлер бар», – деп жавап бере къул. ²³ Шо заман еси къулуна: «Барып ёл бойлардан ва чыр тьоплерден ахтарып къара, адамлар гелеген кюй болсун, ухтарым халкъдан толсун. ²⁴ Муна айта тураман сагъа: шо алда чакъырылгъанлардан бириси де мени уьюмде тепсиде олтурмажакъ», – дей.

Исаны якъчылары

²⁵ Иса булан бирге кёп адам гетип бара болгъан. Бурулуп къарап, Иса олагъа булай дей:

²⁶ – Эгер яныма гелегенлер оьзюню атасындан, анасындан, къатынындан ва яшларындан, агъа инилеринден ва къызардашларындан, гъатта оьзюню яшавундан эсе Мени артыкъ скоймей буса, о якъчы болуп болмас. ²⁷ Оьзюню хачын † да гётерип, Мени артыма тьошмейген адам Мени якъчы болуп болмас.

²⁸ Сизин биригиз, бийик къала къурмагъа скойгенде, ону тамамламакъ учун, тарыкълы харжы бармы ёкъму деп, бир алдын олтуруп гъисабын этмесми? ²⁹ Шолай болмаса, о кюрчюсюн салып, ишин битдирип болмай къалар. Шо заманда ону гёргенлер барысы да огъар кюлеп: ³⁰ «Бу адам къурмагъа чы башлады, амма битдирмеге гючю етишмеди», – деп сёйлемерге башламасмылар?

³¹ Яда бир пача башгъа пачагъа къаршы дав этмеге бара буса, он минг асгер булан о оьзюню уьстюне гелеген йигирма минг асгерге гючю чатармы яда чатмасмы деп, бир алдын олтуруп гъисап этмесми? ³² Гючю чатмай деп гъисап эте буса, огъар элчилер йиберип, о ярашывлукъ

† *Оълум дуван гесилген адам оьлтюрюлеген ерге ерли хачын оьзю гётерип юркой болгъан. Бу аятда «хачын гётермек» деген сёз тагъым гёчюм маънасында къоллангъан. Сёзлюкге де къара.*

этмекни тилер. ³³ Сиз де шолай: бары да бар ёгъугъузну инкар этмесеги, Мени якъчым болуп болмассыз.

Татыву ёкъ туз

³⁴ – Туз – яхшы зат. Амма туз тузлу татывун тас этсе, огъар тузлу татывну не булан бермеге болур? ³⁵ О шо заман бир затгъа да ярамайгъан болур, ону гъатта топуракъгъа кюйлевюч гъисапда къошмагъа да ярамас. Ону ташлап къоярлар. Къулакълары барлар эшитсинлер!

Тас болгъан къойну масалы

15 Исагъа тынгламакъ учун, бир керен Ону янына бир кёп ясакъчылар ва башгъа гюнагълылар гелелер. ² Фарисейлер ва дин алимлер буса:

– Бу Адам гюнагълыланы къабул эте ва гъатта олар булан бирче олтуруп ашай, – деп кант эте.

³ Шо заман Иса олагъа булай бир масал айта:

⁴ – Айтайыкъ, сизин биригизни юз къоюгъуз бола, оланы да бири тас болуп къала. Къалгъан токъсан тогъузун авлакъда да къоюп, тас болгъаны табулгъанча, ону артындан излемеге бармасмы эдигиз? ⁵ Тапгъанда буса, ондан сююнюп, ону инбашыгъызгъа гётермесми эдигиз? ⁶ Уйге къайтгъан заманда, ювукъларыгъызны ва хоншуларыгъызны да чакъырып: «Мени булан бирче сиз де сююнюгюз, мен тас болгъан къоюмну тапгъанман», – деп айтмасмы эдигиз? ⁷ Сизге муну айтагъаным – къоймагъа тарыкъ гюнагъ ишлери ёкъ токъсан тогъуз муъминден эсе, товба этген бир гюнагълы учун кёклерде сююнч артыкъ болажакъ.

Тас болгъан акъчаны масалы

⁸ – Яда, айтайыкъ, бир къатынны он гюмюш акъчасы бола. Ону бир акъчасы тас болуп къала. Шо къатын, чыракъ да ягъып, уюн сибирип, ону тапгъынча, тындырыкълы кюйде излемесми?

⁹ Тапгъанда буса, къурдашларын ва хоншуларын да чакъырып: «Мени булан бирче сююнюгюз, мен тас болгъан акъчамны тапдым», – деп айтажакъ о.

¹⁰ Инаныгъыз Магъа, товба этген бир гюнагълы учун Аллагъны малайиклерини де шолай сююнчю болажакъ.

Тас болгъан уланны масалы

¹¹ – Бир адамны эки уланы бола. ¹² Оланы гиччиси атасына: «Атам, мюлкюнгно магъа тиеген пайын бёлюп бер», – дей. Атасы да мюлкню уланларыны арасында пайлай.

¹³ Бир нече гюнден сонг гиччи уланы, бары да затын да сатып ва акъчасын да алып, йыракъ бир элге чыгъып гете. Онда пасат яшав сюрюп, бютюн барын ёгъун пуч эте. ¹⁴ Бар чакъы затын пуч этип битгенден сонг, о уълкеде уллу ачлыкъ бола. Гиччи уланы тарчыкъ гьалгъа тюшмеге башлай.

¹⁵ Шондан сонг о барып шо уълкеде яшайгъанланы бирини алдында ялчы бола, о да ону авлакъгъа донгузларын сакълама йибере. ¹⁶ О улан донгузлагъа береген ем булан къарнын толтурмагъа да рази бола, тек огъар шону да бирев де бермей.

¹⁷ Сонг о бир керен ойлашып, оъз оъзюне булай айтып сёйлей: атамны нечакъы ялчылары бар, оланы барысыны да тойгъунча ашама ашы бар, мен буса мунда ачымдан оъле тураман! ¹⁸ Атамны янына барып, огъар: «Атам! Мен Аллагъны ва сени алдында гюнагъ иш этгенмен, ¹⁹ мен дагъы сени уланынгман деп айтмагъа тийишли тюгюлмен. Мени оъзюнгню ялчыларынгдан бириси деп гъисап этип къой», – деп айтайым.

²⁰ О шосагъат къайтып атасыны янына гете. Хыйлы арекденюкъ да ону гелегенин гёрюп, атасы огъар языкъсына. Чабып барып, ону бойнундан къучакълап оъбе. ²¹ Уланы огъар: «Атам! Мен Аллагъны ва сени алдында гюнагъ иш этгенмен ва дагъы сени уланынгман деп айтмагъа тийишли тюгюлмен», – дей. ²² Атасы буса оъзюню къулларына: «Тез болугъуз! Инг яхшы гийимлер де гелтирип, муну гийиндиргиз, бармагъына юзюк ва аякъларына аякъгийимлер беригиз. ²³ Семиз бир тана гелтирип союгъуз: ашап йыбанайыкъ. ²⁴ Неге тюгюл де, бу мени уланым. Бу оълген эди, гъали тирилген, тас болгъан эди, гъали табулгъан», – дей. Олар ашап ичип, йыбанмагъа башлайлар.

²⁵ Ону уллу уланы шо заман авлакъда болгъан. Къайтыгда, уйге ювукъ болгъанда, о бир йырлав ва бийив тавушлар эшите. ²⁶ Къуллукъчулардан бирисин чакъырып, о: «Бу не зат болмагъа бола?» – деп сорай. ²⁷ Къуллукъчу огъар: «Сени ининг къайтып гелген. О сав саламат къайтгъаны саялы, атанг огъар семиз бир тана сойгъан», – деп жавап бере. ²⁸ О ачувлана ва уйге гирмеге суймей. Атасы буса чыгъып, ону чакъыра. ²⁹ О да атасына: «Муна, мен сени бир къулунг йимик болуп сагъа ишлейгеним нечесе йыллар бола. Мен бир де сени буйругъунгдан чыкъмагъанман. Амма сен буса, къурдашларым булан йыбансын деп, магъа бир улакъ сама да бермегенсен. ³⁰ Сени бу уланынг, пасат къатынлар булан кеп чегип юрюп, оъзюню бютюн барын ёгъун да пуч этип гелген заманда, сен огъар семиз бир тана сойгъансан!» – деп жавап бере. ³¹ Атасы огъар: «Балам! Сен даим мени булансан, мени бютюн байлыгъым да сеникидир. ³² Бу ининг оълюп тирилгени ва тас болуп табулгъаны саялы, сагъа сююнмеге ва йыбанмагъа герек эди чи», – дей.

Герти байлыкъ

16 Иса якъчыларына булай дей:
– Бир бай гишини уй къуллукъчусу болгъан. Шо къуллукъчу ону малын пуч эте деп байгъа хабар геле. ² Къуллукъчуну чакъырып, еси огъар: «Сени гъакъынгдан мен эшитеген бу не

хабардыр? Сен юрютеген ишни гъакъында гъисап бер, дагъы сен уйню ишин юрютмеге болмайсан», – дей. ³ О заман къуллукъчу: «Гъали мен не этмеге герекмен? Есим уй къуллукъ юрютюдвен мени тайдыра: ер къазып болмайман, тиленмеге уяламан. ⁴ Гъа, уй къуллукъ юрютюдвен мени тайдырылгъан заманда, мени башгъалар оъзлени уйлерине къабул этсин учун, не этме герекни билемен», – деп ойлаша.

⁵ Оъзюню есине борчуланы гъарисин гезик булан чакъырып, биринчисине: «Сен мени есиме нечакъы борчлусан?» – деп сорай. ⁶ О: «Юз бёчке зайтун май», – деп жавап бере. Огъар: «Муна сени шагъатнаманг, тез ал, элли деп яз», – дей. ⁷ Сонг бирисине сорай: «Сен нечакъы борчлусан?» О: «Минг дорба будай», – деп жавап бере. Огъар да: «Муна сени шагъатнаманг, сегиз юз деп яз», – дей. ⁸ Гъакъыллы кюйде иш гёргени учун, еси гъарам къуллукъчусун макътай. Гертилей де, бу дюньяны адамлары оъзлер йимиклер булангъы ишлерде нюрню адамларындан эсе хыйлы да гъакъыллы.

⁹ Мен сизге айтаман: бу пана дюньяда сизге берилген байлыкъдан пайдаланып, оъзюгюзге къурдашлар къазанып къоюгъуз. Неге тюгюл де, бу дюньяда къазангъан чакъы бары да малыгъыздан магърюм къалгъан заманда, даимлик уйде сиз сююп къабул этилежексиз. ¹⁰ Аз затда гъалал болгъан кёпде де гъалалдыр, аз затда гъалал тюгюл буса, кёпде де гъалал тюгюлдюр. ¹¹ Эгер сизге бу дюньяны байлыгъын инанып тапшурма ярамай буса, герти байлыкъны сизге ким инанып къоужакъ? ¹² Эгер сизге башгъа гишини малын инанып къоймагъа ярамай буса, оъзюгюзнюкин сизге ким берир?

¹³ Гъеч бир къуллукъчу бир вакътини ичинде эки гъакимге къуллукъ этме болмас: о бирин сюежек, башгъасын буса суймежек; я бирине амин болажакъ, башгъасына буса намартлыкъ этежек. Сиз де эки затгъа – Аллагъгъа да, байлыкъгъа да бирче къуллукъ этме болмассыз.

¹⁴ Акъчагъа сутур фарисейлер, бары да бу сёзлени эшитип, Исаны устынден кюлеме башлайлар.

¹⁵ Иса олагъа булай дей:

– Сиз инсанланы алдында оъзюгюзню муъминлер этип гёрсетмеге сюесиз, амма Аллагъ сизин юреклеригизни биле. Инсанланы алдында оър даражалы саналагъан зат Аллагъны алдында жиргенч затдыр.

¹⁶ Мусаны Къануну ва пайхаммарланы девюрю Ягъияны заманына ерли болгъан. О замандан берли Аллагъны гъакимлиги гъакъда Сююнч Хабар билдириле ва гъар ким шо гъакимликни тюбюне тюшмеге бек къаст эте. ¹⁷ Амма Къанундан бир гъарп тайгъынча, кёк ва ер ёкъ болур.

¹⁸ Оъзюню къатынындан айырылып, башгъа къатын алмакъ ва шолай да эринден айрылгъан къатын булан уйленмек зина этивге тенг геле.

Бай адам ва Лазар

¹⁹ – Бир бай адам болгъан. Пача гийимлер де гийип, о кепи гелгенни этип яшап тура. ²⁰ Лазар деген бирдагъы бир пакъыр адам болгъан. Къотурлагъа да батып, о байны къапусуну алдында ятып тура. ²¹ О байны тепсисинден къайтгъан ашлар булан къарнын тойдурмагъа умут эте. Гъатта итлер гелип ону яраларын ялай. ²² Пакъыр оъле, малайиклер ону Ибрагъимни янына элтелер. Бай да оъле, ону да гёмелер.

²³ Бай гиши жагъаннемде азап чегип турагъан заманда, бирден гёзлерин ачып къарап, йыракъда Ибрагъимни ва ону янында олтургъан Лазарны гёре. ²⁴ «Гъей Ибрагъим атам! Магъа бир языкъсын, Лазарны йибер, барып бармагъыны учун сувгъа чомуп, мени тилимни бавукъ этсин. Мен бу от ялынны ичинде бек азап чегип тураман!» – деп къычыра бай. ²⁵ Ибрагъим де огъар: «Гъей балам! Эсинге гелтир чи, оъз яшавунгда сен кёп кёп ниъматланы алдынг, Лазар буса янгыз азап гёрюп турду. Гъали буса о мунда кеп чеге, сен азап чегесен. ²⁶ Ондан къайры да, бизин де, сизин де арабызда бек уллу бир къакъа бар. Мундан сизин якъгъа чыкъма сюегенлер де чыгъып болмажакълар, шолай ондан бизин якъгъа да чыгъып болмажакълар», – деп жавап бере.

²⁷ Шо заманда бай: «Олай буса, атам, тилеймен сагъа, ону мени атамны уъюне йибер, ²⁸ мени беш агъа иним бар, олар да азап береген бу ерге гелмесинлер деп, Лазар олагъа буварсын», – дей. ²⁹ Ибрагъим огъар: «Оларда Мусаны ва пайхаммарланы Сыйлы Язывлары бар. Къой, агъа инилеринг оланы Сыйлы Язывларына гёре юрюсюнлер», – деп жавап бере. ³⁰ Бай да: «Тюгюл, Ибрагъим атам. Олюлерден бирев сама оланы янына гелсе, олар товба этерлер», – дей. ³¹ О заман Ибрагъим огъар: «Эгер агъа инилеринг Мусагъа ва пайхаммарлагъа тынгламай буса, оланы бирев де, гъатта олюлерден бири тирилсе де, инандырып болмаслар», – деп жавап бере.

Иман къардашдан гечив

17 Иса якъчыларына булай дей:

– Инсан оъзюн гюнагъгъа тартагъан затлардан къутулмагъа болмай, тек шо гюнагъгъа чакъырагъан адамны гъалына адаршай. ² Магъа аявулардан бирин гюнагъ ёлгъа салгъан гишини бойнуна тирменташ да тагъып, денгизге ташламакъ ону учун яхшы болар эди. ³ Вёрегиз, сакъ болугъуз! Эгер иман къардашынг сагъа къаршы гюнагъ иш этсе, огъар айып эт, эгер этеген гюнагъ ишине гъёкюнсе, ондан геч. ⁴ Эгер гюнде етти керен о сагъа къаршы гюнагъ иш этип ва гюнде етти керен о сагъа: «Айыплыман, геч», – деп айтса, ондан геч.

Къулланы борчлары

⁵ Шо заман элчилер Рабби Исагъа:

– Иманыбызны артдыр, – дейлер.

⁶ Рабби Иса булай дей:

– Эгер сизин бир гиччине урлукъ чакъы иманыгъыз бар эди буса, бу тут терекге: «Мундан чыгып, денгизде орнатыл!» – деп айтсагъыз, о сизге таби болур эди.

⁷ Айттайыкъ, сизин ер сюреген яда къойлар багъагъан бир къулугъуз бар. Къулугъуз авлакъдан къайтгъанда, огъар: «Тез гел, тепсиде олтур», – деп сиз къайсыгъыз айтарсыз? ⁸ Терсине, огъар: «Магъа ахшамгъа аш гъазирле, мен ашайгъан ва ичеген заманны ичинде магъа къуллукъ этип тур, оъзюнг сонг ашарсан ва ичерсен», – деп айтмасмысыз? ⁹ Оъзю кютме герекли буйрукъларыгъызны кютгени учун, къулунга сен баракалла бермессен чи? ¹⁰ Сиз де шолай, сизге буюрулгъан бары да затны кютюп битген заманда: «Биз янгыз бир къулларбыз, биз оъзюбюзге этме тюшеген затны этип турдукъ», – деп айтыгъыз.

Яман гён аврувлуланы сав болулу

¹¹ Ерусалимге барагъан ёлунда Иса Самария булан Галилеяны арасындагъы дазу бойдан оъте.

¹² Бир керен бир юртгъа гиреген заманда, Огъар яман гён аврувлу он адам къаршы бола. Олар йыракъда да токътап:

¹³ – Иса, Устаз, бизге бир рагъму эт! – деп къычыра.

¹⁴ О адамланы гёрюп, Иса олагъа:

– Барып дин къуллукъчуларыгъызгъа гёрюнюгюз, – дей.

Олар барагъанда, ёлдокъ да аврувундан тазаланалар. ¹⁵ Олардан бири, оъзю сав болгъанын гёрюп, къычырып Аллагъгъа макътав эте туруп, гери къайта ¹⁶ ва Исаны аякъларына баш уруп, Огъар алгъыш эте. Шо адам самариялы болгъан.

¹⁷ Шо вакъти Иса:

– Тазалангъанлар он адам тюгюлмю эди? Къалгъан тогъузу къайда? ¹⁸ Оланы бу ят тухумдан болгъанындан башгъа бири де гери къайтып Аллагъгъа алгъыш этмедими? – деп сорай.

¹⁹ Сонг огъар:

– Туруп бар. Сени иманынг къутгъарды, – дей.

«Аллагъны гъакимлиги къачан башланажакъ?»

²⁰ Бир керен фарисейлер Огъар Аллагъны гъакимлиги не заман гележек деп сорайлар. Иса олагъа:

– Аллагъны гъакимлиги гёрюп болардай зат тюгюл. ²¹ «О, муна, мунда!» яда «Она, онда!» – деп бирев де айтып болмас. Неге тюгюл де, Аллагъ

сизин арагъызда [†] гъакимлик этедир, – деп жавап бере.

²² Сонг Иса якъчыларына булай дей:

– Олай бир гюнлер гележек чи, Инсанны

Уланыны гюнлеринден бирисин гёрмеге сюежексиз, тек гёрюп болмажакъсыз. ²³ Сизге: «О мунда!» яда «О онда!» – деп айтажакълар.

Еригизден тербенмегиз ва артындан чапмагъыз.

²⁴ Яшмын кёкню бир ягъасындан чыгып, бириси ягъасында нечик лансыллай буса, Инсанны Уланы да къайтып гележек гюнюнде шолай болажакъ.

²⁵ Амма шолай болгъунча, кёп азап чекмеге ва бу наслуну янындан инкар этилмеге борчлу болажакъ.

²⁶ Нугъну гюнлеринде нечик болгъан буса, Инсанны Уланыны гюнлеринде де шолай болажакъ: ²⁷ Нугъ гемеге минген гюнге ерли инсанлар ашап, ичип, къатын алып, эрге барып тургъанлар, сонг сув алып, оланы барын да дагъытгъан.

²⁸ Лутну гюнлеринде де шолай болгъан: инсанлар ашап, ичип, сатып алып, чачып, уй къуруп тургъанлар. ²⁹ Лут Содомдан чыкыгъан гюн, кёкден от ялын тюшюп, барын да къыргъан. ³⁰ Инсанны Уланы къайтып гележек гюн де муна шолай болажакъ.

³¹ Шо гюн къалкъыдагъылар, уйдеги затын алабыз деп, тюпге тюшмесинлер. Авлакъдагъылар, уыст опуракъларын алабыз деп, уюне къайтмасынлар. ³² Лутну къатынын эсге алып къоюгъуз! ³³ Ким оъзюню жанын къутгъарма айланса, о ону тас этер, ким ону тас этсе, о ону къутгъарар. ³⁴ Сизге айтаман: шо гече бир тёшекде экев болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ³⁵ Бирче тирмен тартагъан эки къатын болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. [36] ††

³⁷ Шо заман Исаны якъчылары Огъар:

– Бу затлар бары да къайда болажакъ, я Рабби? – деп сорайлар.

– Къайда оълю сюек болса, шонда къаракъуш да болур ‡, – деп жавап бере Иса.

Тул къатынны ва дуванчыны гъакъында

18 Иса якъчыларына къаныгъып дуа этмекни ва гъеч ругъдан тюшмей турмакъны гъакъында бир масал айта:

² – Бир шагъарда Аллагъдан къоркъмайгъан ва адамлардан уялмайгъан бир дуванчы болгъан. ³ Бу шагъарда бир тул къатын да болгъан. Бу къатын, гъар заман дуванчыны янына гелип:

«Душманымдан мени якъла», – дей болгъан. ⁴ Кёп

[†] Грек тилден къумукъ тилге «арагъызда» деп гёчюрюлген сёзю «ичигизде» деп де гёчюрюл бола. †† Бир бир грекче къольязывларда «Авлакъда экев болажакъ: бири алынажакъ, бириси къалажакъ» деген гесек ёлукъмай. ‡ Бу айтыв: «оълю сюек бар ерде къаракъушлар болагъаны мекенли йимик, бу затлар болажакъ да мекенли» деген маънаны бере.

заманлар дуванчы ону тилевюн кютме суймей тургъан. Сонг оъз оъзюне: «Мен Аллагъдан къоркъмасам да, адамлардан уялмасам да, ⁵ бу къатын мени беззер этип тура. Дагъы да гелип мени инжитмесин учун, ону тилевюн кютейим чи», – деп ойлаша.

⁶ Сонг Раббиз Иса булай дей:

– Гъарамчы дуванчы не айтгъанны эшитдигизми?
⁷ Сайлангъанларын, Оъзюне гече де, гюн де ялбарагъанланы Аллагъ якъламай къояжакъмы? Аллагъ олагъа шоссагъат кѣмек этмеге алгъасамажакъмы? ⁸ Сизге айтаман: О шоссагъат кѣмек этежек. Амма Мен, Инсанны Уланы, гелген заманда, ер юзюнде иман табажакъманмы экен?

Фарисейни ва ясакъчыны гъакъында

⁹ Оъзлени муъмин болгъанына инанып, башгъаланы тѣбен гѣреген биревлеге Иса булай бир масал айта:

¹⁰ – Эки адам дуа этмек учун ибадатханагъа геле, оланы бири – фарисей, биревюсю – ясакъчы.

¹¹ Фарисей эретуруп, оъз оъзюне булай дуа эте: «Я Аллагъ! Мен башгъа адамлар йимик талавурчу, гишини хатирин къалдырагъанлардан, зиначы яда шу ясакъчы йимик тюгюлюм учун Сагъа шюкюрлюк этемен. ¹² Жумада эки керен ораза тутаман, алагъан бары да затымны ондан бир пайын беремен». ¹³ Ясакъчы буса, арекде токътап, гѣзлерин кѣкге гѣтерип къарап да болмай, тѣшюне уруп туюнюп: «Я Аллагъ! Мен гюнагълыгъа рагъмулу бол!» – дей.

¹⁴ Сизге айтаман: фарисей тюгюл, Аллагъны ягъындан бу адам къабул этилип, уъюне гетген. Неге тюгюл де, оъзю оъзюн оър гѣрежек гъар ким тѣбен болажакъ, тѣбен гѣрегени буса оърленежек.

Иса ва яшлар

¹⁵ Иса къолун тийдирсин деп, Ону янына яшланы да гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме къоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар.

¹⁶ Амма Иса, яшланы янына чакъырып:

– Къоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тюгюл, Аллагъны гъакимлиги тап яшлар йимиклер учундур.

¹⁷ Гертисин сѣйлеймен сизге: ким яшлар йимик Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмесе, о бир заманда да шо гъакимликни тубюне тюшмес, – дей.

Бай гъаким

¹⁸ Бир гъаким адам Исагъа:

– Яхшы Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не этме герекмен? – деп сорай.

¹⁹ – Не учун сен Магъа яхшы деп айтасан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тюгюлдюр. ²⁰ Сен Ону буйрукъларын билемисен? Зина этме, адам оьлтюрме, урлама, ялгъан

шагъатлыкъ этме, атанга ва ананга гъюрмет эт, – дей Иса огъар.

²¹ – Мен буланы барысын да яш заманымдан берли юрютемен, – дей о.

²² Шону эшитген сонг, Иса огъар:

– Сагъа дагъы да бир зат етишмей: бар чакъы малынгны сатып, пакъырлагъа уълеш. Шо заман кѣклерде сени хазналарын болур. Сонг гел, Мени артыма тюш! – дей.

²³ Бу сѣзлени эшитгенде, о адам бек пашман бола, неге тюгюл о бек бай гиши болгъан. ²⁴ Ону пашман болгъанын гѣрюп, Иса:

– Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмеге нечик къыйындыр. ²⁵ Бай гишиге Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмекден эсе, туюге инени гѣзюнден оьтмеге рагъатдыр, – дей.

²⁶ Бу сѣзлени эшитгенлер:

– Олай буса, ким къутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар.

²⁷ – Инсанлар учун имкансыз зат Аллагъ учун имканлы, – дей Иса.

²⁸ Шо заманда Петер:

– Муна, биз бары да затыбызны да къоюп, Сени артынг булан юрюп турабыз, – дей.

²⁹ – Гертисин сѣйлеймен сизге: Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмек учун, уъюн эшигин, агъа – инилерин, къызардашларын, ата анасын къатынларын, яда яшларын ким къойса, ³⁰ бу дюнъяда дагъы да артыгъын алажакъ ва гележек девюрде даимлик яшав алажакъ, – дей Иса олагъа.

Иса оьлюп тирилежегин янгыдан билдире

³¹ Он эки якъчысын янына чакъырып, Иса олагъа:

– Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Онда Инсанны Уланы гъакъында пайхаммарлар язгъан бары да зат яшавгъа чыгъажакъ. ³² Мени, Инсанны Уланын, ят халкъланы къолуна бережеклер. Олар Мени хорлажакълар, Магъа сѣгюшежеклер, бетиме тюкюрежеклер, ³³ къамучу булан туюежеклер ва оьлтюрежеклер. Мен буса уъчюнчю гюн къайтып тирилежекмен, – дей.

³⁴ Амма олар бу сѣзлерден гъеч бир зат да англамайлар. Исаны бу сѣзлерини маънасы олардан яшырыла ва олар шону билмейлер.

Иса бир сокъурну гѣзлерин сав эте

³⁵ Иса Еригъонгъа ювукъ болгъан заманда, бир сокъур ъл ягъада олтуруп садагъа тилей болгъан.

³⁶ Оъзюню янындан кѣп адам оьтюр барагъан тавушну эшитгенде:

– Бу недир? – деп сорай сокъур.

³⁷ Огъар назаретли Иса гетип бара деп айталар.

³⁸ Шо заман сокъур:

– Гъей Давутну Наслусу Иса! Магъа бир рагъму эт! – деп къычыра. ³⁹ Алда барагъанлар ону сѣйлеме къоймай токътатмагъа къарайлар. Сокъур буса: –

Давутну Наслусу! Магъа бир рагъму эт! – деп бирден бир бек къычыра.

⁴⁰ Иса, токътап, ону Оъзюню янына алып гелсин деп буюра. Сокъур ювукълашгъан заманда, Иса Огъар:

⁴¹ – Мен сагъа не этгенни сюесен? – деп сорай.
– Я Раббим! Мен гёрмеге сюемен, – деп жавап бере сокъур.

⁴² – Сен гёрежексен! Сени иманынг къутгъарды, – дей Иса огъар.

⁴³ Сокъур шоссаягъат гёреген болуп къала ва Аллагъгъа алгъыш эте туруп, Исаны арты булан гете. Ону гёрген бютюн халкъ да Аллагъгъа макътавлар эте.

Иса ва ясакъчы Закай

19 Еригъон шагъаргъа гирип, Иса ону орамларындан юрюй. ² Онда Закай деген бир адам бола. Закай ясакъчылары башчысы ва бир бай гиши болгъан. ³ О Исаны гёрмеге ва Ону ким экенин билмеге сюе. Амма Закайны бою гиччи болгъаны саялы ва халкъны да кёплюгюнден Ону гёрюп болмай. ⁴ Исаны гёрмек учун, о чабып алгъа чыгып, бир тут терекге мине. Иса шо терекни янындан оьтме герек болгъан.

⁵ Иса шо ерге гелген заманда, къарап Закайны гёре ва огъар:

– Закай! Тез ерге тюш, бугюн Магъа сени уьюнде болмагъа герек болажакъ, – дей.

⁶ О чалт тюшюп, Исаны бек сююп къабул эте.

⁷ Муну гёрюп, халкъ къазапланмагъа башлай ва:

– О бу гюнагълы адамны уьюне неге гирди экен? – деп сёйлей.

⁸ Закай, Раббини алдында токътап, Огъар:

– Я Раббим, бар байлыгъымны яртысын мен пакъырлагъа бережекмен ва кимден артыкъ алгъан бусам, дёрт керен артыкъ этип къайтарып бережекмен, – дей.

⁹ – Бугюн бу уйге къутгъарылыв гелди, неге тюгюл бу адам да Ибрагъимни уланларындан биридир. ¹⁰ Мен, Инсанны Уланы, адашгъанлары табып, оланы къутгъармакъ учун гелгенмен, – дей Иса огъар.

Аллагъ бергени булан пайдаланыв

¹¹ Иса Ерусалимге ете тура болгъанына гёре, бир бир адамлар буса узакъ къалмай Аллагъ гъакимлик этегени белгили болажакъ деп гысап эте болгъан.

¹² Иса булай масал айта:

– Бай тухумдан бир адам пача болмакъ учун йыракъ бир элге ёлгъа онгарыла. О ондан оъзюню халкъына пача болуп къайтып гелмеге тарыкъ болгъан. ¹³ Къуллаарындан он адамны чакъырып, олагъа он алтын акъча берип: «Мен гелгинче, булар булан пайдаланып, къазанып туругъуз», – дей. ¹⁴ Ватандашлары буса ону гёрюп ярамай болгъан ва ону артындан элчилер йиберип: «Бу

адам бизин уьстюбюзде пача болгъанын суймейбиз», – деп айтмакъны тапшуралар.

¹⁵ Пача да болуп гери къайтгъандан сонг, о оъзлеге акъча берген къуллаарын янына чакъырта ва ким нечакъы къазангъанны билмеге сюе.

¹⁶ Биринчиси гелип: «Есим, сени алтынынг булан дагъы да он алтын къазандым», – дей. ¹⁷ Пача огъар: «Яхшы, яравлу къулум! Аз затда гьалал болгъанынг учун, он шагъарны уьстюнде гъакимлик къуллукъну алажакъсан», – дей.

¹⁸ Экинчиси гелип: «Есим, сени алтынынг булан дагъы да беш алтын къазандым», – дей. ¹⁹ Бугъар да: «Сен де беш шагъарны уьстюнде гъакимликни алажакъсан», – дей пача.

²⁰ Шо заман уьчюнчюсю гелип: «Есим, муна сени алтынынг, мен муну явлукъгъа да чырмап сакълап турдум. ²¹ Сен бек рагъмусуз адам экенинг саялы, мен сенден къоркъдум. Сен оъзюнг салмагъан затны аласан, оъзюнг чачмагъан затны жыясан», – дей.

²² Пача огъар: «Гъей ярахсыз къул! Мен сени оъзюнгню сёзлеринг булан жазалажакъман. Мен рагъмусуз адам экенин, салмагъанымны алагъанымны ва чачмагъанымны жыгъанымны сен биле эдинг чи. ²³ Хайыр алмакъ учун, акъчаны адамлагъа сама неге бермединг? Къайтгъанда шо хайыры да булан магъа берир эдинг», – дей. ²⁴ Сонг къуллукъчуларына: «Мундан алтыны алыгъыз ва он алтыны булангъысына беригиз», – дей.

²⁵ «Есибиз, ону булай да он алтыны бар чы!» – дей олар. ²⁶ «Сизге айтаман чы, кимники бар буса, огъар берилежек, онукине дагъы да къошулажакъ, ёкънуки буса бар заты да алынажакъ. ²⁷ Мен оъзлени уьстюнде пача болгъанны суймейген шо мени душманларымны буса мунда гелтиригиз ва мени гёзюмню алдында оьлтюрюгюз», – дей пача.

Исаны Ерусалимге геливю

²⁸ Бу масалны да айтып, Иса алгъа, Ерусалимге багъып гете. ²⁹ Ерусалимни къырындагъы Зайтун тавну бетинде ерлешген Байтагия булан Байтаниягъа ювукълашгъан заманда, якъчыларындан экевюн алгъа йибере туруп, ³⁰ Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагъы юртгъа барыгъыз. Юртгъа гиргенде, оъзюне бирев де минмеген байлангъан бир къодукъну табажакъсыз. Ону чечип мунда гелтиригиз. ³¹ Эгер сизге: «Неге чечесиз?» – деп сораса: «Бу Раббизге тарыкъ», – деп айтарсыз.

³² Йиберилген Исаны якъчылары онда баргъанда, гъар затны О айтгъан кюйде табалар. ³³ Олар къодукъну чечеген заманда, ону есилери:
– Къодукъну неге чечесиз? – деп сорайлар.

³⁴ – Бу къодукъ Раббизге тарыкъ, – деп жавап берелер олар. ³⁵ Къодукъну Исаны янына гелтирелер ва огъар уьст опуракъларын юклеп, ону уьстюне Исаны миндирелер. ³⁶ Иса барагъанда, адамлар уьст опуракъларын чечип, ёлгъа яялар.

³⁷ Иса Зайтун Тавну тубюне ювукълашгъан заманда, кѣп санавдагъы бары да Ону якъчылары, оьзлер гѣрген бары да алакатлардан сююнуп, шат бола ва къычырып Аллагъгъа макътавлар этмеге башлайлар:

³⁸ – Раббизни аты булан гелеген Пачагъа Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кѣклерде паракатлыкъ ва Аллагъгъа макътав болсун! – дейлер.

³⁹ Халкъны арасындан фарисейлерден бирлери чыгып, Огъар:

– Устаз, Сен якъчыларынгни токътат! – дейлер.

⁴⁰ – Инаныгъыз, эгер олар токътаса, ташлар оькюрежеклер, – деп жавап бере Иса олагъа.

⁴¹ Ерусалимге ювукълашгъанда, шагъаргъа къарап, Иса йылай ва:

⁴² – Агъ, бугюн сама сени халкъынг учун паракатлыкъны ёлун гѣрген эдинг буса. Амма о гъали сени гѣзлеринге гѣрюнмей. ⁴³ Сагъа олай бир гюнлер къобажакъ: душманларынг айланангда бекликлер къуражакълар. Айланангны къуршап алажакълар, бары да якълардан сени кысажакълар. ⁴⁴ Сени дагъытажакълар, халкъынгни кыражакълар, ташынгни уьстюнде ташынгни да къоймажакълар. Неге туюл де, Аллагъ сени къутгъармакъ учун гелген заманны сен билмединг, – дей.

Иса ибадатханада

⁴⁵ Сонг Иса, ибадатханагъа гирип, ондагъы сатывчуланы къуваламагъа башлай. ⁴⁶ Олагъа:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уьом дуа этеген уьйдюр», – деп язылгъан. Сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

⁴⁷ Иса гъар гюн ибадатханада Аллагъны каламын англатып тура. Баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва халкъны башчылары буса Ону оьлтюрмек учун кюй излеп айлана. ⁴⁸ Амма олар шону нечик этме герекни билмей, неге туюл бютюн халкъ Исаны янындан таймай, Огъар бек агъамият берип тынглай.

Иса баш дин къуллукъчулагъа жавап бере

20 Бир керен Иса ибадатханада халкъгъа Аллагъны каламын англатып ва Сююнч Хабарны билдирип турагъанда, Огъар баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва тамазалар ювукълашып:

² – Сагъа бу ишлени этмеге ихтияр къайдан гелгенни ва Сагъа бу ихтиярны ким бергенни бизге айт, – дейлер.

³ Иса олагъа:

– Мен де сизге бир зат сорайым ва сиз Магъа жавап беригиз: ⁴ Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры Аллагъданмы эди яда инсанларданмы эди? – деп сорай.

⁵ Олар бир бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ⁶ Эгер: «Инсанлардан эди», – десек, бютюн халкъ бизин ташгъа тутажакъ, неге туюл халкъ Ягъияны пайхаммар деп гысап эте. ⁷ Олар Исагъа:

– Биз билмейбиз, – деп жавап берелер.

⁸ – Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айтмасман, – дей Иса олагъа.

Юзюм бавну къуллукъчуларыны гъакъында

⁹ Иса халкъгъа булай бир масал айта:

– Бир адам, юзюм бав орнатып, ону юзюмчюлеге ижарагъа бере ва узакъ замангъа оьзю ят ерге чыгып гете. ¹⁰ Юзюм бишген заманда, юзюмню туюмюнден оьзюне тиеген пайны берсин деп, о юзюмчюлени янына бир къулун йибере. Юзюмчюлер буса, ону токъалап, бир зат да бермей, къайтарып йиберелер. ¹¹ О янгыдан бирдагъы къулун йибере. Олар ону да токъалап, сѣгюшюп, бир зат да бермей къайтаралар. ¹² Уьчюнчюсюн де йибере. Олар ону да яралап, къувалап йиберелер.

¹³ О заман юзюм бавну еси: «Мен гъали не этейим? Къой, кѣп сюеген уланымны йиберип къарайым, балики, ону гѣрюп, олар огъар сама абур этерлер», – деп ойлаша.

¹⁴ Юзюмчюлер буса, ону гелегенин гѣрюп: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюлкю бизинки болуп къалыр», – деп бир бири булан сѣйлешелер. ¹⁵ Ону юзюм бавдан арекге чыгъарып, оьлтюрелер.

Энни юзюм бавну еси олагъа не этежек? ¹⁶ Гелип, шо юзюмчюлени оьлтюрюп, юзюм бавну башгъаларына ижарагъа бережек.

Муну эшитгенлер буса:

– Шолай болурдан Аллагъ сакъласын! – дейлер.

¹⁷ Иса, олагъа тикленип къарап:

– Олай болгъан сонг Сыйлы Язывларда: «Усталар ташлап къойгъан таш кюрчюню аслу ташы болуп токътады», – деп язылгъан сѣзлер не демекдир?

¹⁸ Бу ташгъа сюрюнюп йыгъылгъан гъар ким пара пара болажакъ, о кимни уьстюне туюше, ону янчажакъ, – дей.

¹⁹ Шо заман баш дин къуллукъчулар ва дин алимлери, бу масалны Иса оьзлени гъакъында айтгъанны англап, шоссагъат Ону тутмагъа сюелер, амма халкъдан къоркъалар.

«Пачаныкин – пачагъа»

²⁰ Исаны нечик буса да бир терс сѣзюн тапмакъ учун, Ону артындан муьмин адамлар болуп гѣрюнеген бир нече тилчилени тергев юрютмеге салалар. Ону Рум гъакимини къолуна бермеге къаст этелер. ²¹ Олар Исагъа:

– Устаз, биз билемиз, Сен гъакъ затны сѣйлейсен ва уьйретесен. Биревню де бетин этмейсен,

Аллагъны ёлуна гъакъ кюйде уйретесен. ²² Биз Румну пачасына ясакъ бермеге герекбизми яда тюгюлбюзюмю? – деп сорайлар.

²³ Иса, оланы гылласын англап:

²⁴ – Магъа бир гюмюш акъча гёрсетигиз. Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгъан? – деп сорай.

– Румну пачасыныки, – деп жавап берелер олар.

²⁵ – Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагъа, Аллагъныкин Аллагъгъа беригиз, – дей Иса олагъа.

²⁶ Халкъны алдында Исаны терс сёзюн тапма болмай ва Ону жавабына тамашалыкъ этип, олар иннемей токътайлар.

Тириливню гъакъында

²⁷ Оълумден сонг тирилмек ёкъ деп сёйлейген саддукейлени [†] бирлери, шо заман Исаны янына гелип, Огъар булай сорайлар:

²⁸ – Устаз, Муса Къанунда бизин учун булай язгъан: эгер биревню къатыны булангъы агъасы оылсе ва о авлетсиз къала буса, иниси авлетсиз оылген агъасыны наслусун узатмакъ учун, ону къатынын алмагъа герек деп айтыла. ²⁹ Етти агъа ини болгъан. Биринчиси къатын алып, авлетсиз оыле, ³⁰ экинчиси де шо къатынны ала ва о да авлетсиз оыле. ³¹ Учюнчюсю де шо къатынны ала. Шолай еттиси де, оъзлерден сонг авлет къалмай, оылер. ³² Ахырда къатын да оыле. ³³ Энни оълюлер тирилегенде, о къатын етти де агъа иниден къайсыны къатыны болажакъ? Неге тюгюл, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

³⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Бу дюньяны адамлары къатын алар, эрге барар.

³⁵ Оълумден тирилмеге ва о дюньяда яшамагъа лайыкълы саналгъанлар буса не къатын алмажакълар, неде эрге бармажакълар. ³⁶ Олар дагъы оълюп болмажакъ, неге тюгюл олар малайиклер йимик болуп къалажакъ. Оълумден тирилгени саялы, олар Аллагъны авлетлеридир. ³⁷ Оълюлени тирилегени гъакъда буса Муса оъзю яллайгъан тегенекни гъакъында сёйлейген заманда айтгъан ва Аллагъны гъакъында: «Ибрагъимни Аллагъы, Исгъакъны Аллагъы ва Якъубну Аллагъы», – деген. ³⁸ Шоллукъда Аллагъ оълюлени Аллагъы тюгюл, савланы Аллагъы, неге тюгюл Ону учун барысы да савдур.

³⁹ Дин алимлдерден бирлери:

– Устаз, Сен яхшы айтдың, – дей.

⁴⁰ Дагъы гъеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

⁴¹ Иса олагъа булай дей:

– Месигъ Давутну Наслусу деп нечик айтма болалар? ⁴²⁻⁴³ Оъзю Давут Забур китапда булай дей:

[†] Саддукейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлук. Сёзлюкте де къара.

Аллагъ Мени Раббиме айтды:

«Мен Сени душманларынгны аякъ тубюнге салгъынча,
гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

⁴⁴ Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну Наслусу нечик бола дагъы?

⁴⁵ Бютюн халкъ бу сёзлеге тынглайгъан вакътиде, Иса якъчыларына:

⁴⁶ – Дин алимлдерден сакъ болугъуз. Олар узун опуракълар гийип юрюмеге сюелер. Базар майданларда халкъ оъзлени гьюрметлегенни, синагогларда алгъа чыгъып, шатлыкъ мажлислерде де төрге чыгъып олтурмагъа сюелер. ⁴⁷ Олар тул къатынланы мал матагъын талайлар ва гёземелик учун узакъ дуалар этелер. Оланы лап къатты жаза къаравуллап тура, – дей.

Тул къатынны садагъасы

²¹ Иса къарап, садагъа сандыкъгъа акъча салагъан бай гишилени гёре. ² Онда эки увакъ акъча салагъан бир ярлы тул къатынны да гёре. ³ Сонг:

– Гертисин сёйлеймен сизге: бу ярлы тул къатын барындан да артыкъ акъча салды. ⁴ Олар барысы да оъзлени байлыгъыны кёплюгюнден садагъа этдилер. Бу къатын буса оъзюню ярлылыгъындан яшавлукъ учун къойгъан бары да акъчасын берди, – дей.

Иса ибадатхананы бузулажакъын айта

⁵ Ибадатханада болгъанлар ону гъакъында о багъалы ташлардан ишленгенни ва багъалы савгъатлар булан безенгенни гъакъында сёйлейгенде, Иса:

⁶ – Олай бир гюнлер гележек, сиз гъали мунда къарап сукъланагъан затланы бирини де ташыны уьстюнде ташы да къалмажакъ, бары да зат дагъытылажакъ, – дей.

Аламатлар ва гъызарлавлар

⁷ – Устаз, Сен айтагъан затлар къачан болажакъ? Шо заманны геливюн гёрсетеген не алакат болур? – деп сорайлар Исагъа.

⁸ О булай дей:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар! Бир кёплер Мени атым булан гележеклер. «Мен Месигъмен» ва: «О вакъти ювукъда», – деп айтажакълар. Оланы арты булан бармагъыз. ⁹ Сиз гележекде давланы да, оланы гъакъындагъы хабарланы да эшитгенде, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмегендир.

¹⁰ Сонг Иса олагъа булай дей:

– Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гётерилежек.

¹¹ Гючлю ер тербенивлер, хыйлы ерлерде ачлыкъ

ва кыргъынлар, кёкде бек къркунчу агъвалатлар ва тамаша алааматлар болажакъ.

¹² Буланы барысы да болгунча, Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, сизин тутажакълар, такъсырлажакълар, синагогларда дуван этежеклер ва туснаклагъа тыгъажакълар, пачаланы ва гъакимлени алдына алып баражакълар. ¹³ Шо заман Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежесиз. ¹⁴ Озьюгюзню якълап не жавап бережекбиз деп алданокъ ойлашмагъыз. ¹⁵ Мен сизге тилде пасигълик ва гъакъыл бережекмен, сизге кършылыкъ гърсетегенлени гъеч бириси де не ону инкар этмеге, неде огъар кършы турмагъа болмажакъ. ¹⁶ Гъатта ата аналарыгъыз ва агъа инилеригиз, кърдашларыгъыз ва кърдашларыгъыз да, сизге намартлыкъ этип, сизин бирлеригизни оьлтюртежеклер. ¹⁷ Мени атымны макътап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гърюп ярамайгъан болажакълар. ¹⁸ Амма сизин башыгъыздан бир тюк де тюшмежек. ¹⁹ Чыдамлыкъ этсегиз, сиз гerti яшав алажакъсыз.

Иса Ерусалимни дагъылажагъын айта

²⁰ – Ерусалимни асгерлер кършагъанны гърген заманда, билип кърюгъуз, о дагъылажакъ заман ювукълашгъандыр. ²¹ Шо заман ягъудеядагъылар тавлагъа кърчсынлар, Ерусалимни ичиндегилер ондан чыгъып тайсынлар, ондан тышдагъылар шагъаргъа кърйтмасынлар, ²² неге тюгюл шо гюнлер Сыйлы Язывларда язылгъан бары да затлар яшавгъа чыгъагъан жаза гюнлери болажакъ. ²³ Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къртынланы гъалына адаршай! Бу уьлкеге уллу пелекет къробажакъ ва бу халкъларны уьстуне Аллагъны кързапланыву тюшежек. ²⁴ Оланы бирлери кърылычдан кърырылажакъ, оьзгелерин башгъа уькелеге есир этип элтежеклер. Оьзлени болжалы битгинче, ят халкълар гелип Ерусалимни таптап туражакълар.

Инсанны Уланыны геливю

²⁵ – Гюнешде, айда ва юлдузларда уллу алааматлар болажакъ. Ер юзюндеги халкълар, гъалекленеген денгизни кърйнашагъан толкунларыны алдында къркъруп, титирежеклер. ²⁶ Дюнъягъа къробажакъ пелекетлерден къркъруп, инсанлар эслерин тас этежеклер. Неге тюгюл де, кёкдеги затлар чайкъралажакъ. ²⁷ О заман олар Инсанны Уланыны булутда кърудрат ва сыйлы нюр булан гелегенин гъррежеклер. ²⁸ Бу ишлер болмагъа башлагъанда, сиз белигизни языгъыз ва башларыгъызны оьрге гетеригиз. Неге тюгюл де, сизин кърутгърарылывугъуз ювукълаша турадыр.

Исаны сьзлери даим яшажакъ

²⁹ Сонг Иса олагъа булай бир масал айта:

– Инжирге ва бары да оьзге тереклеге бир кърарагъыз: ³⁰ олар япыракъ ачагъан заманда, сиз ону гърюп, яй лап ювукълашып турагъанны билесиз. ³¹ Шолай, сиз бу затланы болагъанын гърген заманда, Аллагъ сизге гъакимлик этежек заман ювукълашгъанны билип кърюгъуз. ³² Гертисин сьйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп яшавгъа чыгъажакъ. ³³ Кёк де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сьзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

«Айыкъ туругъуз»

³⁴ – Сакъ болугъуз! Кеп чегив ва ичкичилик булан, яшавну кърйгъылары булан юреклеригиз авурлашмасын. Шо гюн сизге хапарсыздан гелип къралмасын. ³⁵ Ер юзюнде яшайгъанланы барысына да о гюн бир тузакъ йимик рас гелип къралажакъ. ³⁶ Айыкъ туругъуз! Болажакъ бары да балагълардан къртулмагъа ва Инсанны Уланыны алдында токътамагъа гърюгюз етишсин учун, гърар заман дуа этип туругъуз.

³⁷ Гюндюзлер Иса ибадатханада Аллагъны каламын англатып, гечелени буса ондан чыгъып, Зайтун Тавда оьтгерип тура. ³⁸ Исагъа тынгламакъ учун, бютюн халкъ эртенден тутуп Ону янына ибадатханагъа гелип тура.

Ягъуда Исагъа хьянатлыкъ эте

22 Ягъуди Пасха деп айтылагъан Маясыз Экмекни байрамы ювукълашып геле болгъан. ² Баш дин къруллукъчулар ва дин алимлери Исаны оьлтюртме кърй излей, амма халкълар да къроркъа.

³ Шо заман Исаны он эки якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариетни юрегин иблис елей. ⁴ Баш дин къруллукъчуланы ва ибадатхананы сакълавчуларыны янына барып, о Исаны оланы къролуна нечик берме гереки гъакъында сьйлеше. ⁵ Олар сьюнюп, огъар акъча берме рази болалар. ⁶ Ягъуда рази кърала. Халкъ ёкъ ерде Исагъа хьянатлыкъ этмек учун онгайлы мьгьлет ахтарып айлана.

Пасхагъа гъазирлик

⁷ Маясыз Экмекни гюню етише. Шо гюн ягъуди Пасха кърурбанын сойма герек бола. ⁸ Иса:

– Барып, бизге Пасха ашын гъазирлегиз, – деп, Петерни ва Югъанны йибере.

⁹ – Биз кърайда гъазирлегенни сюесен? – деп сорай Огъар олар.

¹⁰ Иса олагъа булай дей:

– Сиз шагъаргъа гирген заманда, сизге кажин булан сув алып барагъан бир адам расланажакъ. Арты булан о гирежек уьйге барыгъыз ¹¹ ва уьйню есине: «Сагъа Устаз Озьюню якъчылары да булан бирге Пасха аш ашажакъ къронакъ уьй кърайдадыр?» – деп сорайгъанны айтыгъыз. ¹² О

сизге оърде ясалгъан, бары да зат гъазирленген бир уллу отав уйню гёрсетежек. Бизин учун ахшам ашны шонда онгарыгъыз.

¹³ Якъчылары ёлгъа тюшелер ва бары да затны Иса айтгъан кюйде болуп табалар. Онда олар ягъуди Пасха ашны гъазирлейлер.

Пасха ашы

¹⁴ Сагъаты гелген заманда, элчилери де булан Иса тепсиде олтура. ¹⁵ Сонг:

– Мен азап чекме башлагъынча, бу Пасха ашын сизин булан бирче олтуруп ашамагъа нече де кёп сюер эдим. ¹⁶ Шо саялы сизге айтаман: Аллагъ гъакимлик этеген заман, шо герти Пасханы гюню гелмей туруп, Мен ону ашамажакъман, – дей Иса олагъа.

¹⁷ Аякъны алып, О шюкюр дуа эте ва:

– Муну алыгъыз ва оъз арагъызда бёлюгюз.

¹⁸ Сизге айтаман: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен, – дей.

¹⁹ Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Бу сизин учун берилеген Мени къркърарамдыр. Муну Мени эзде сакъламакъ учун ашагъыз, – дей.

²⁰ Ахшам ашдан сонг да, бир аякъ алып, булай дей:

– Бу аякъ сизин учун тёгюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы янгы разилешивню белгисидир. ²¹ Къарагъыз: муна, Магъа хыянатлыкъ этегенни къолу да Мени булан бир тепсидедир. ²² Сыйлы Язывларда Оъзюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оълме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай!

²³ – Бу ишни къайсыбыз этмеге болурбуз? – деп бир бирине сорамагъа башлайлар олар.

«Ким уллудур?»

²⁴ Оъзлерден ким инг уллу саналмагъа герек деп де Исаны якъчыларыны арасында эришивлюк бола. ²⁵ Иса олагъа булай дей:

– Бу дюньяда пачалар оъз халкъларына буйрукъ эте ва олар оъзлеге «яхшылыкъ этегенлер» деп айтмакъны талап эте. ²⁶ Амма сизин арагъызда олай болмасын! Арагъызда инг уллу болгъаныгъыз инг гиччи йимик турсун, гъакимлик этегенигиз де къуллукъчу йимик болуп къалсын. ²⁷ Ким уллудур дагъы? Тепсиде олтургъанымы яда айланып огъар къуллукъ этегеними? Тепсиде олтургъаны тюгюлмю? Муна, Мен сизин арагъызда бир къуллукъчу йимикмен. ²⁸ Сиз Мени булан бирче бары да сынавлардан оъддюгюз. ²⁹ Атам Магъа берген гъакимлик ихтиярны Мен де сизге беремен. ³⁰ Сиз Мен толу кюйде гъакимлик этеген заман тепсимде олтуруп ашамажакъсыз ва ичежексиз.

Исрайылны он эки уланындан болгъан къавумларына, демек савлай ягъуди халкъына дуван этмек учун, он эки тахгъа минип олтуражакъсыз.

Петер Исаны инкар этежегини гъакъында

³¹ – Петер, Петер! Будайны елпип къувугъундан айырагъанда йимик, сизин имандан айырмагъа иблисге ихтияр берилген. ³² Тек сен имандан айрылмасын деп, Мен сени учун дуа этгенмен. Сен де, бир заман Магъа къайтып иман салып, иман кърдашларынга къуват берерсен, – дей.

³³ – Я Раббим, Сени булан туснакъгъа бармагъа да, оълюмге бармагъа да гъазирмен, – деп жавап бере о Исагъа.

³⁴ – Сагъа айтаман, Петер, бугюн хораз къычыргъынча, сен Мени таныйгъанынгны уыч керен инкар этежексен, – дей Иса.

³⁵ Иса якъчыларына:

– Мен сизин дорбасыз, акъчасыз ва аякъгийимсиз йиберген заманда, сиз гъеч бир затдан тарчыкъ болдугъузму? – деп сорай.

– Гъеч бир затдан да тарчыкъ болмадыкъ, – деп жавап берелер.

³⁶ Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Гъали акъчасы барлар акъчасын алсынлар, дорбасы барлар дорбасын алсынлар, къылычы ёкълар буса, палтарын сатып, къылыч алсынлар.

³⁷ Шо саялы сизге айтаман: «О жинаятчылардан саналды», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан сёз Менден таба яшавгъа чыкъма герек. Неге тюгюл де, Мени гъакъымда язылгъан бары да сёзлер гъали яшавгъа чыгъажакъ.

³⁸ – Раббиз! Муна мунда эки къылыч бар, – дей олар.

– Таман, – дей О.

Иса Зайтун Тавда дуа эте

³⁹ Иса, уйден чыгъып, гъар заман барагъан кюйде Зайтун Тавгъа бара. Ону арты булан якъчылары да бара. ⁴⁰ Иса олагъа:

– Болажакъ сынавлардан оътмек учун, дуа этигиз, – дей.

⁴¹ Оъзю буса таш атгъанда етишеген мезгилге олардан ари тайып ва тизлеринден токътап:

⁴² – Гъей Атам! Тилеймен Сенден, бу къысмадан Мени къутгъар. Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун, – дей туруп дуа эте.

⁴³ Кёкден бир малайик гелип, Огъар ругъ якъдан гюч бере. ⁴⁴ Азап чеге туруп, О дагъы да къасткъылып дуа эте. Ондан тёгюлеген тер ерни уыстюне тюшеген къан тамчылар йимик бола †.

⁴⁵ Дуа этип битгенде, О якъчыларыны янына геле ва оланы дерт басмакъдан юхлай туруп таба.

⁴⁶ Олагъа:

† Бир бир грекче къольязывларда бу аятлар ёлукъмай.

– Сиз неге юхлайсыз? Туруп, болажакъ сынавлардан оьтмек учун, дуа этигиз, – дей.

Исаны тутулуву

⁴⁷ Иса бу сёзлени айтып турагъанда, гелеген кёп халкъ гёрюне. Оланы алды булан буса Ону он эки якъчысындан Ягъуда деп айтылагъан бириси геле. Исаны оьпмек учун, Ягъуда Огъар ювукълаша.

⁴⁸ Иса огъар:

– Ягъуда! Инсанны Уланын оьбюп къолгъа беремисен? – дей.

⁴⁹ Иш не ерде экенни англап, Иса булан бирче болгъан Ону якъчылары Огъар:

– Я Рабби! Къылычланы къоллайыкъмы? – деп сорайлар.

⁵⁰ Олардан бири дин къуллукъчуланы башчысыны къулуна ура ва ону онг къулагъын гесип тюшюре. ⁵¹ Шо заман Иса:

– Токътагъыз, таман! – дей. Сонг, къулагъына къолун тийдирип, ону сав эте.

⁵² Жыйылып Оьзюне къаршы чыкъгъан баш дин къуллукъчулагъа, ибадатхананы сакълавчуларына ва тамазалагъа Иса булай дей:

– Мени тутмакъ учун, бир къачакъгъа йимик, сиз къылычлар ва таякълар булан неге чыкъдыгъыз?

⁵³ Мен гъар гюн сизин булан ибадатханада болуп турдум, сиз Магъа къол да узатмадыгъыз. Гъали буса сизин заманыгъыз, къарангылыкъны гъакимлиги гелген.

Петер инкар эте

⁵⁴ Олар Исаны тутуп алып юрюлер ва Ону дин къуллукъчуланы башчысыны уьюне гелтирелер. Петер буса арекден Ону арты булан юрюп тура.

⁵⁵ Адамлар абзарны ортасында от ягъып, отну айланасында олтургъанда, Петер де оланы арасына гирип олтура. ⁵⁶ Къуллукъчу къатынлардан бири ону отну ягъында олтургъанын гёре ва огъар тикленип къарап:

– Бу да Ону булан эди, – дей.

⁵⁷ Петер буса къатынгъа:

– Мен Ону танымайман, гъей къатын, – деп, Исаны таныйгъанын инкар эте.

⁵⁸ Бираздан сонг башгъасы ону гёрюп:

– Сен де олардансан, – дей.

Петер шо адамгъа да булай дей:

– Тюгюлмен, ювугъум.

⁵⁹ Бир сагъат вакъти оьте ва бирдагъы бирев къаныгъып:

– Гертиден де, бу да Ону булан эди, бу да галилеялы, – дей.

⁶⁰ Тек Петер о адамгъа да:

– Сен не айтагъанны мен англамайман, – дей.

О сёйлеп турагъанда, шоссакъ хораз къычыра.

⁶¹ О заман Рабби бурулуп Петерге къарай. Петерни де Рабби Иса оьзюне: «Хораз къычыргъынча, сен Мени бугюн уьч керен инкар этежесен», – деп

айтгъан сёзлери эсине тюше. ⁶² Петер къыргъа чыгъып, гъынкъ этип йыламагъа башлай.

Асгерлер Исаны хорлай

⁶³ Исаны тутуп, Огъар къаравул этеген адамлар Ону хорлай ва токъалай. ⁶⁴ Ону гёзлерин байлап, бетине ура ва:

– Пайхаммар бусанг, Сагъа ким ургъанны бил? – дей. ⁶⁵ Ону дагъы да хыйлы яман затланы айтып хорлайлар.

Исакдан сорав алына

⁶⁶ Эртен болгъанда, халкъны тамазалары, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер жыйылып, Исаны ягъудилени оьр мажлисине гийирелер.

⁶⁷ Сонг:

– Сен Месигъ бусанг, айт бизге, – дейлер.

– Эгер сизге айтсам, инанмажакъсыз. ⁶⁸ Эгер сизге сорасам, Магъа жавап бермежесиз. ⁶⁹ Гъалиден сонг буса, Мен, Инсанны Уланы, Аллагъу Тааланы онг ягъында олтуражакъман, – деп жавап бере Иса.

⁷⁰ Олар бары да:

– Буса Сен Аллагъны Уланысан дагъы? – деп сорай.

– Сиз оьзюгюз де айтдыгъыз чы, – деп жавап бере Иса олагъа.

⁷¹ – Бизге дагъы не шагъатлыкъ тарыкъдыр? Ону авзундан биз оьзюгюз эшитдик чи! – дейлер олар.

Иса Пилат гъакимни алдында

23 Шо заман олар хозгъалып, Исаны Пилат гъакимни янына алып баралар. ² Исаны айыплама башлап:

– Биз Бу Адам ягъуди халкъны тюз ёлдан чыгъара, Румну пачасына ясакъ бермекни гери ура ва Оьзюне Месигъ деп ва пачаны атын къоя туруп тапдыкъ, – дейлер.

³ – Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай Пилат Огъар.

– Оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

⁴ Пилат баш дин къуллукъчулагъа ва халкъгъа:

– Мен Бу Адамны такъсыргъа тартар йимик бир айыбын да тапмайман, – дей.

⁵ Амма олар бек къаныгъып:

– Бу Адам, бютюн Ягъудеяда Оьзюню уьйретивюн яйып, халкъны хозгъап тура. Галилеядан башлап гъали мунда да гелген, – дейлер.

Гъиродну дуваны

⁶ Галилеяны гъакъында эшитип, Пилат:

– Иса галилеялымы дагъы? – деп сорай. ⁷ Иса Гъиродну вилаятындан экенни билгенде, Ону Гъиродну янына йибере. Шо гюнлерде Гъирод оьзю де Ерусалимде болгъан.

⁸ Исаны гёрюп, Гъирод бек сююнуп гете. О кёпден Исаны гёрме суйген, Ону гъакъындан кёп

эшитген ва Ондан бир алапат гөрмеге къастлы болгъан. ⁹ Гьирод Огъар кеп соравлар бере, амма Иса огъар гьеч жавап бермей. ¹⁰ Баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер буса, токътап, Ону бек айыплай. ¹¹ Гьирод буса асгерлери булан, Исаны хорлап ва иришхат этип, устьюне яхшы аба да гийдирип, Ону къайтара Пилатны янына йибере. ¹² Шо гюнден башлап Пилат да, Гьирод да бир бири булан къурдашлар болуп къалалар. Ондан алда буса оланы арасында душманлыкъ болгъан.

Исагъа оълум дуван этиле

¹³ Пилат, баш дин къуллукъчулары, халкъны ва ону башчыларын жыйып, ¹⁴ олагъа булай дей:
– Халкъгъа хозгъавул сала деп, сиз Бу Адамны мени яныма гелтиргенсиз. Муна, мен алдыгъызда ондан сорав алдым. Ону сиз айыплайгъан затларда гьеч биринде сама мен бу Адамны бир айыбын да тапмадым. ¹⁵ Гьирод да шолай бир зат да тапмай, къайтарып бизге йиберип гелди. Ону оьлтюрме тюшеген кюйде бир айыбы да табулмады. ¹⁶ Шогъар гёре, мен ону такъсырлап, йиберип къояжакъман. [¹⁷] †

¹⁸ Бютюн халкъ бир тавушдан:
– Ону оьлтюр! Бизге Бараббаны туснакъдан чыгъар! – деп къычырмагъа башлай. (¹⁹ Барабба башгётеривню заманында адам оьлтюрмени ва шагъарны халкъын хозгъагъаны саялы туснакъгъа салынгъан бирев болгъан.)

²⁰ Исаны чыгъарып йиберип къойма сюуп, Пилат олагъа дагъы да сёйлей. ²¹ Амма олар:

– Ону хачгъа ил! Хачгъа ил! – деп къычыралар.

²² Пилат уьчюнчю керен де олагъа:

– Бу Адам не яманлыкъ этген? Мен Ону оьлтюрме тюшеген кюйде бир айыбын да тапмадым, шогъар гёре, Ону такъсырлап, йиберип къояман, – дей.

²³ Амма олар, Ону хачгъа илме герек деп талап этип, гючлю тавуш булан къычырып туралар. Ахырда да оланы талаплары уьст чыгъа. ²⁴ Пилат да халкъ сюегенни этмеге токъташа. ²⁵ Халкъны хозгъагъаны ва гиши оьлтюрмени учун туснакъгъа салынгъан олар тилейген адамны чыгъара. Исаны буса сюйгенин этмек учун оланы къолуна бере.

Исаны хачгъа илелер

²⁶ Исаны оьлтюрмеге алып барагъанда, авлакъдан гелеген киринеялы Симон деген биревню тутуп, Исаны арты булан алып юрюсюн деп, огъар хачны гётертелер. ²⁷ Исаны арты булан оьтесиз кеп халкъ ва Огъар тююнню йылап яс этеген къатынлар юрюй. ²⁸ Иса олагъа бурулуп къарап булай дей:

– Гьей Ерусалимни къатынлары, Магъа йыламагъыз. Оьзююзге ва яшларыгъызгъа

† Бир бир грекче къольязывларда «Пилатны гъар ягъуди Пасха байрамда халкъ учун бир адамны туснакъдан чыгъарагъан адаты болгъан» деген аят да ёлугъа.

йылагъыз. ²⁹ Сизге олай бир гюнлер гелир, о заман: «Насиплилердир яш болмайгъан къатынлар, яш тапмагъан ва яшын ичирмейген къатынлар», – деп айтажакълар. ³⁰ О заман тавлагъа: «Уьстююзге авугъуз!», тебелеге: «Бизин басдырыгъыз!» – деп айтажакълар. ³¹ Эгер яшылланып гелеген терекге шолай эте болгъан сонг, къуругъан терекни гъалы нечик болур? Эгер айыпсыз халкъгъа шолай эте буса, айыплы халкъны иши нечик болур? ††

³² Иса булан жинаятчылыкъ этген дагъы да эки адамны да оьлтюрмеге алып баралар. ³³ Такъа деп айтылагъан ерге гелген заманда, онда Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревюн де сол ягъында, эки жинаятчыны да хачгъа илелер.

³⁴ Иса булай дей:

– Атам! Булардан гечип къой. Неге тюгюл де, булар не этегенин билмейлер ‡.

Асгерлер чеп салып, Ону опуракъларын пайлап алалар. ³⁵ Халкъ токътап къарай. Олар булан бирге башчылар да, Ону мысгъыллай туруп:

– Башгъаланы къутгъара эди, эгер О Месигъ буса, Оьзюн де къутгъарсын гъали, – дей.

³⁶ Асгерлер де Исаны хорлайлар. Ювукъ барып, Огъар ачыгъан чагъыр бермеге къарайлар.

³⁷ – Эгер Сен ягъудилени пачасы бусанг, Оьзюнгю къутгъар, – дей олар.

³⁸ Ону уьстюнде «Ягъудилени пачасы» деп язылгъан языв бола. ³⁹ Хачгъа илинген жинаятчылардан бириси, Огъар сёгюшюп:

– Эгер Сен Месигъ бусанг, Оьзюнгю де, бизин де къутгъар! – дей.

⁴⁰ Биревюсю буса, огъар айып этип булай дей:

– Сен Аллагъдан къоркъмаймысан? Сен оьзюнг де шолай жазагъа тарыгъансан чы! ⁴¹ Биз чи энни гъакъ кюйде, оьзюбюз этген ишлерибизге лайыкълы жаза алгъанбыз. О чу бир яман зат да этмеген.

⁴² Сонг Исагъа:

– Иса, Сен пача болуп гелген заманда, мени де эсге аларсан, – дей.

⁴³ – Гертисин сёйлеймен сагъа: бугюн сен Мени булан бирче женнетде болажакъсан, – деп жавап бере Иса огъар.

Исаны оьлюмю

⁴⁴ Тюшде сагъат он экиден уьчге ерли бютюн уьлкени къарангылыкъ къуршай. Шо гъал сагъат уьчлер болгъунча узатылып тура. ⁴⁵ Гюн тутула ва ибадатханадагъы перде ортасындан эки ярыла.

⁴⁶ Иса гючлю тавуш булан къычырып:

– Гьей Атам! Мен ругъумну Сени къолунга беремен, – дей.

†† Грек тилден таржума этгенде, «Эгер айыпсыз халкъгъа шолай эте буса, айыплы халкъны иши нечик болур?» деп англама да бола. ‡ Бир бир грекче къольязывларда «Атам! Булардан гечип къой. Неге тюгюл де, булар не этегенин билмейлер» деген гесек ёлукъмай.

Шону да айтып, Иса жан бере. ⁴⁷ Юз асгерни башчысы буса, болгъан ишлени гёрюп, Аллагъа макътав эте ва:

– Гертилей де, Бу Адам муъмин адам болгъан, – дей.

⁴⁸ Бу тамашагъа къарамагъа жыйылгъан бютюн халкъ болгъан затланы гёргенде, къайгъырагъанлыкъдан тешлерин туюе туруп, уйлерине къайта. ⁴⁹ Исаны танийгъанланы барысы да ва Ону артындан Галилеядан гелген къатынлар, арекде токътап, бу ишлеге къарап туралар.

Исаны гёмюв

⁵⁰⁻⁵¹ Онда Юсуп деген яхшы амаллы ва муъмин бир адам болгъан. Оъзю ягъудилени оър мажлисини ортакъчысы болса да, о ёлдашлары этеген дувангъа рази болмагъан. Юсуп Ягъудеяны Ариматея деген шагъарындан ва Аллагъны гъакимлик этеген заманын къаравуллайгъанлардан бири болгъан. ⁵² Пилатны янына гелип, о Исаны сюегин берсин деп тилей. ⁵³ Ону илинген еринден тюшюрюп, кетен гебинге чырмай, яргъа къазылып этилген ва ичине бирев де гёмюлмеген къабургъа сала. ⁵⁴ Шо гюн сонгугюнге гъазирлик гёреген гюн болгъан.

⁵⁵ Иса булан Галилеядан гелген къатынлар да, Юсупну артындан гелип, къабурну ва Ону сюеги нечик салынгъанны гёрелер. ⁵⁶ Уйлерине къайтгъан сонг, олар атир сувлар ва арив ийисли майлар гъазирлейлер ва сонгугюн, Мусаны Къанунуна гёре, рагъатланалар.

Исаны тириливю

24 Къаттыгюн танг вакътиде, оъзлер гъазирлеген атирлени де алып, къатынлар къабурну янына гелелер. ² Амма олар къабурну алдындагъы ташны авгъанын гёрелер. ³ Ону ичине гирип къарагъанда, онда Рабби Исаны сюегин тапмайлар. ⁴ Къатынлар бу ишге гъайран болуп турагъанда, бирден оланы алдында йыртыллайгъан опуракълар гийген эки гиши гелип токътай. ⁵ Къатынлар къоркъуп, бетлерин эниш бакъдыргъан заманда, олар:

– Неге сиз сав адамны оълюлени арасындан излейсиз? ⁶ Иса мунда тюгюл, О тирилди. О Галилеяда болгъан заманда, сизге не айтгъанны эсге алыгъыз. ⁷ О: «Инсанны Уланы гюнагълы адамланы къолуна берилмеге, хачгъа илинмеге ва уьчюнчю гюн тирилмеге герек болажакъ», – деп айтмагъанмы эди? – дейлер. ⁸ Оланы эсине Исаны сёзлери геле.

⁹ Къабурдан къайтгъандан сонг, олар бары да бу хабарны Исаны он бир де элчисине ва башгъалагъа айталар. ¹⁰ Элчилеге бу хабарны айтгъанлар Маждаллы Мариям, Ёгъанна, Якъубну анасы Мариям, олар булан бирче онда болгъан

оъзге къатынлар болгъан. ¹¹ Амма бу сёзлер элчилеге маънасыз йимик гёрюне ва олар олагъа инанмайлар. ¹² Буса да Петер, туруп, шоссагъат къабургъа багъып чаба. Къарап, ону ичинде янгыз кетен гебинни гёре ва болгъан ишге оъз оъзюне гъайранлыкъ эте туруп, уьюне къайтып геле.

Эммаусгъа барагъан ёлда

¹³ Шо гюн Исаны якъчыларыны экевю Ерусалимден он бир чакъырым арекде ерлешген Эммаус деген юртгъа бара. ¹⁴ Олар бир бирине бары да бу агъвалатланы гъакъында хабарлай. ¹⁵ Экевю де бир бири булан сёйлей ва эрише туруп барагъанда, Иса олагъа ювукъ геле ва олар булан янаша юрюй. ¹⁶ Гёзлери сокъур болгъандай, олар Ону танымайлар. ¹⁷ Иса олагъа:

– Юрюп барагъанда, бир биригиз булан сиз нени гъакъында сёйлей эдигиз? – деп сорай.

Олар пашман юз булан токътайлар. ¹⁸ Олардан Клеопа деген бириси:

– Бугюнлерде мунда болгъан затланы билмей къалгъан савлай Ерусалимдегилени арасында биргине бир сенмисен? – деп сорай.

¹⁹ Не затланы? – деп сорай Иса.

Экевю де Огъар булай дейлер:

– Аллагъны ва бютюн халкъны алдында ишде ва сёзде гючлю пайхаммар болгъан назаретли Исагъа болгъан затланы. ²⁰ Огъар оълум жаза гесдирмек учун, баш дин къуллукъчуларыбыз ва башчыларыбыз Ону тутуп гъакимни къолуна бердилер ва хачгъа илдирдилер. ²¹ Биз буса Исрайылны азат этежек адам Одур деп умут эте эдик. Шону булан да битип къалмай. Шо ишлер болгъанлы, муна бу уьчюнчю гюн.

²² Бизинкилерден бир бир къатынлар бизин гъайран этдилер: олар эртен тангда къабургъа барып, ²³ онда Ону сюегин тапмагъанлар. Къайтып гелип, О сав деп айтгъан малайиклени оъзлер гёргенин айтгъанлар. ²⁴ Бизинкилерден бирлери къабургъа барып, къатынлар айтагъан кюйде болуп тапгъанлар, амма Исаны Оъзюн гёрмегенлер.

²⁵ Шо заман Иса олагъа:

– Сиз нечик англавсуз адамларсыз!

Пайхаммарлар айтгъан затлагъа нече де гечден инанасыз. ²⁶ Оъзюню даражасына етишмек учун, Месигъ бары да бу азапланы чекмеге герек тюгюлмю эди дагъы? – деп сорай.

²⁷ Иса олагъа Мусадан башлап бары да пайхаммарлагъа ерли Сыйлы Язывларда Оъзюню гъакъында язылгъан затланы англата. ²⁸ Эки де адам оъзлер барагъан юртгъа етишмеге ювукъ болалар ва Иса Оъзю дагъы да ари гетме сюегенде йимик гёрюне. ²⁹ Амма олар:

– Бизин булан къал, гюн де артылмагъа башлагъан ва ахшам бола тура, – деп Огъар тилемеге башлайлар.

Иса да, уйге гирип, олар булан къала. ³⁰ Иса олар булан тепсиде олтургъанда, экмекни де алып, шюкюр дуа эте ва ону сындырып олагъа бере.

³¹ Шо заман оланы гёзлери ачылып, олар Исаны таныйлар. Амма О якъчыларына дагъы гёрюнмейген болуп къала. ³² Олар бир бирине:

– О ёлда бизин булан сёйлегенде ва Сыйлы Язывланы бизге англатагъанда, бизин юреклерибиз сююнчден толуп къалмадымы? – дейлер.

³³ Шоссагъат туруп, олар Ерусалимге къайталар ва он бир де элчини ва олар булан бирче болгъанланы бир ерде табалар. ³⁴ Олар:

– Раббибиз гертиден де тирилген ва Петерге гёрюнген, – дейлер.

³⁵ Олар экевю де ёлда оьзлер булан болгъан затланы ва экмекни сындырагъанда, оьзлер Ону нечик таныгъанын айталар.

Тирилген Иса якъчыларына гёрюне

³⁶ Якъчылары сёйлеп турагъанда, Иса бирден Оьзю оланы арасына гелип токътай ва:

– Уьюгюзге яхшылыкъ, – дей.

³⁷ Олар тартынып ва къоркъуп, биз гёреген бу бир ругъдур деп ойлашалар. ³⁸ Иса олагъа:

– Неге булай къоркъдугъуз? Неге юреклеригизге булай шеклик ойлар геле? ³⁹ Мени къолларыма ва бутларыма къарагъыз. Бу – Мен Оьзюммен. Магъа тийип къарагъыз, ругъну Меники йимик эти ва сюеклери болмай, – дей.

⁴⁰ Шону да айтып, Иса олагъа къолларын ва бутларын гёрсете. ⁴¹ Олар сююнмекден инанып битмей ва тамаша болуп турагъанда, О:

– Мунда сизин гъеч ашамагъа затыгъыз бармы? – деп сорай олагъа.

⁴² Якъчылары Огъар бир гесек бишген балыкъ берелер. ⁴³ Иса да алып, оланы алдында шону ашай. ⁴⁴ Сонг Иса олагъа:

– Мени гъакъымда Мусаны Къанунунда, пайхаммарланы китапларында ва Забур китапларда язылгъан бары да затлар яшавгъа чыкъмаса къутулмай деп, сизин булан бирче болгъан заманда Мен сизге сёйлеген сёзлер муна булардыр, – дей.

⁴⁵ Иса оланы Сыйлы Язывланы маънасына тюшюндюре. ⁴⁶ Олагъа булай дей:

– Онда Месигъ азап чекме герек болажакъ ва уьчюнчю гюн оьлюмден тирилежек, ⁴⁷⁻⁴⁸ эгер де адамлар товба этсе, Аллагъ олардан гечежек. О гъакъда адамлагъа айтылма тарыкъ деп язылгъан. Мени атымдан Ерусалимден башлап бары да халкълагъа сиз шо гъакъда билдирме тарыкъсыз.

⁴⁹ Мен де Атам сизге Оьзю ваъда этген затны йибережекмен. Сиз буса кёклерден сизге йиберилген шо къуват гелгинче, шо шагъарда къалып туругъуз.

Исаны кёкге чыгъыву

⁵⁰ Иса оланы шагъардан чыгъарып, Байтаниягъа ерли етишдире ва къолларын гётерип, олагъа Аллагъны яхшылыгъын тилеп дуа эте. ⁵¹ Дуа этеген заманда, Иса, оланы къоюп, кёкге гётериле. ⁵² Олар Исагъа сужда этелер ва уллу сююнч булан Ерусалимге къайталар ⁵³ ва даим Аллагъгъа макътав эте туруп, ибадатханада туралар.

Югъанны Инжили

Югъан

Лап бырынгы девюрлерден берли де дёртюнчю Инжилни Югъан язгъан деп токъташдырыла. Бу Инжил биринчи юз йылны ахырларында, демек Иса олюп тирилгенден сонг кеп заман гетип, Югъан Эфес шагъарда яшайгъанда язылгъан болмагъа герек.

Маттай йимик Югъан да Иса Паластинни шагъарларында ва юртларында иманны ёлундагы кюллугъун кютюп айланагъанда, Ону булан бирче загъмат тегегенлени сыдраларында болгъан.

Алда язылгъан Инжиллерде айтылмай къалгъан затланы толумлашдырмакъ ва арагъа чыкъгъан терс дин къаравлагъа къаршы ябушувда иманлылагъа къудратлы савут бермек – муна Югъан оъзюню алдына салгъан масъала. Китабыны гиришивюнде автор, Исаны гъакъында сёйлей туруп, О инсанланы арасында янгыз инг де уллусу болгъанын тюгюл, Аллагъны Уланы болгъанын да гёрсетме къасткъылгъан. Исаны сёйлевлеринден Югъан инг башлап О Оъзюню гъакъында нюр, гъакъ гертилик, герти Къойчу, яшав, сув ва яшав береген рызкъы гысапда чебер айтгъанларын айыра. Иса гъар къайсы адамгъа да – Оъзюню якъчысы буса да яда бир башгъа адам буса да – бек тергевлю янашагъанын гёрсетмек Югъан учун айрокъда агъамиятлы болгъан. Инжилни мурады гъакъда айта туруп, оъзю Югъан булай дей: «Булар буса Иса Аллагъны Уланы ва Месигъ экенине сиз инансын учун, Огъар иман салып, даимлик яшав алсын учун язылгъан» (20:31).

«Инг башлап Калам деп айтылагъан О болгъан»

1 Инг башлап Калам деп айтылагъан О болгъан. Калам Аллагъ булан болгъан. Калам Оъзю де Аллагъ болгъан. 2 Инг башлап О Аллагъ булан болгъан. 3 Гъар бир затны Аллагъ Каламдан таба яратгъан, бар болгъан гъеч бир зат Осуз яратылмагъан. 4 Яшав Ондан баш ала болгъан. О яшав инсанлар учун Нюр болгъан. 5 Къарангылыкъда Нюр шавла бере. Къарангылыкъ Ону сёндюрмеге болмай.

6 Аллагъ йибери, бир адам гелген. Ону аты Ягъия болгъан. 7 Бу адам шагъатлыкъ учун, Нюрге шагъатлыкъ этмек учун ва бары да инсанлар Ондан таба иман салсынлар деп гелген. 8 Ягъия оъзю нюр болмагъан, о янгыз нюр гъакъда шагъатлыкъ этмек учун гелген. 9 Шо нюр дюньягъа гелеген бары да инсанлар учун ярыкъ бермеге гелеген гъакъ нюрдю.

10 Калам дюньяда болгъан. Дюнья Ондан таба яралгъан, амма дюнья Ону танымагъан. 11 О оъз халкъыны янына гелген, амма халкъы буса Ону къабул этмеген. 12 О Оъзюню къабул этгенлерини барысына да буса Огъар иман салгъанлагъа Аллагъны уланлары болмагъа ихтияр берген.

13 Олар не къандан, не къаркъараны напсындан, не эргишини напсындан тувмагъан, янгыз Аллагъдан тувгъан.

14 Калам инсан болуп арабызда яшагъан. О зор сюювден ва гъакъ гертиликден толгъан болгъан. Биз Ону уллу макътавлугъун – Атасы биргине бир

Уланына берген макътавлугъун гёрдюк. 15 Ягъия пайхаммар Ону гъакъында шагъатлыкъ этген. О кычырып адамлагъа булай сёйлеген: «„Менден сонг Гелеген менден эсе оър даражададыр, неге тюгюл О менден алда да болгъандыр“, – деп мен Оъзюню гъакъында айтгъан муна Будур». 16 Ону зор чомартлыгъындан биз барыбыз да зор яхшылыкъны уъстюне зор яхшылыкъ алдыкъ. 17 Мусадан таба бизге Къанун берилген, амма зор яхшылыкъ ва гъакъ гертилик буса бизге Иса Месигъден † таба гелген. 18 Аллагъны бирев де, бир заманда да гёрмеген. Ону бизге Атасыны янында болгъан ва Оъзю Аллагъ болгъан биргине бир Уланы танытды.

Ягъия пайхаммарны шагъатлыгы

19 Ягъия пайхаммарны шагъатлыгы будур. Ягъудилер: «Сен кимсен?» – деп сорамакъ учун, Ерусалимден дин кюллукъчуланы †† ва левийлени ‡ йибергенлер. 20 Ягъия яшырмай, ачыкъдан ачыкъ шагъатлыкъ этип, булай деген:

– Мен Месигъ тюгюлмен.

21 – Олай буса, сен кимсен? Илиясмысан? – деп сорагъанлар огъар.

– Тюгюлмен, – деп жавап берген Ягъия.

† Месигъ – Бу сёзю маънасы «танглангъан» демекдир. Бу дюньягъа кютгъарылыгъ гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглагъан. Сёзлюкте де къара. †† Дин кюллукъчу – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген кърбанни Къанунгъа къыйышывлу кюйде юртеген адам болгъан. ‡ Левийлер – ибадатхананы кюллукъчулары. Сёзлюкте де къара.

– Пайхаммармысан? – деп сорагъанлар.

– Тюгюлмен, – деп жавап берген о.

²² О заман огъар:

– Сен кимсен дагъы? Бизин мунда йибергенлеге сен ким деп айтып жавап берейик? Озьюнню гъакъынгандан не айтма боласан? – деп сорагъанлар.

²³ – Ешая пайхаммар айтгъаны йимик, Мен Раббизге ёл тюз этигиз деп, дангылда чалынган бир сесмен, – деген о.

²⁴ Йиберилип гелген фарисейлер ^{†25} огъар:

– Олай болганда, не Месигъ, не Илияс, не пайхаммар тюгюл бусанг, неге адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурасан дагъы? – деп сорагъанлар.

²⁵ – Мен сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшураман.

Сизин арагъызда Бирев бар, сиз Ону танымайсыз.

²⁷ О менден сонг гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен, – деп жавап берген Ягъия.

²⁸ Бу затлар бары да Ёрдан оьзенни гюнтувуш ягъында, Байтания деген юртда, Ягъия адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурагъан ерде болган.

Аллагъны йиберген Къозусу

²⁹ Артындагъы гюн Ягъия оьзюню янына Исаны гелегенин гёрюп, булай дей:

– Дюнъядагъы бары да адамланы гюнагъларын гечдирмек учун, Аллагъ йиберген къурбан Къозу Будур! ³⁰ Менден сонг бир Адам гележек, Ону даражасы меникиден эсе артыкъ, неге тюгюл О менден алда да болган! ³¹ Мен Ону танымай эдим, амма О Исрайылгъа танылсын учун, мен сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа гелгенмен.

³² Ягъия булай шагъатлыкъ этген:

– Мен Аллагъны Ругъун кёкден гёгюрчюндей бир гёрюнюште тюшегенин ва Ону уьстюне къонгъанын гёрдюм. ³³ Мен Ону танымай эдим. Амма мен адамланы сувгъа чомуп, Озьюне тапшурсун деп йиберген Аллагъ, булай айтды: «Аллагъны Ругъун кимни уьстюне учуп гелегенин гёрсенг, Аллагъны Ругъуна чомажакъ Одур». ³⁴ Мен шону гёрдюм ва: «Аллагъны Уланы Будур», – деп шагъатлыкъ этдим.

Исаны башлапгъы якъчылары

³⁵ Артындагъы гюн Ягъия эки якъчысы да булан токътагъан болган. ³⁶ Исаны оьтюп барагъанын гёрюп, Ягъия:

– Муна Аллагъны Къозусу, – дей.

³⁷ Ягъияны эки де якъчысы, бу сёзлерин эшитип, Исаны арты булан гетелер. ³⁸ Бурулуп къарап, оланы гелегенин гёрюп, Иса олагъа:

– Сизге не тарыкъ? – деп сорай.

Олар да Огъар:

– Устаз, Сен къайда яшайсан? – деп сорайлар.

[†] Фарисейлер – ягъудилени арасында тувулунган дин ва сиясат бёлук. Сёзлюкге де къара.

³⁹ – Гелигиз, гёерсиз, – дей Иса олагъа.

Тюшден сонг сагъат дёртлер вакъти болган.

Олар барып, Исаны къайда яшайгъанын гёрелер. Ону булан ахшам болгъунча къалалар. ⁴⁰ Исаны гъакъында Ягъияны сёзлерин эшитип, Ону артындан гетген экевню бири Андрей болган.

Андрей Петер деп де айтылагъан Симонну иниси болган. ⁴¹ Башлап агъасы Петерни табып, огъар:

– Биз Месигъни (бу «Аллагъны Танглагъаны» демекдир) тапдыкъ, – дей.

⁴² Петерни Исаны янына гелтире. Иса да, огъар къарап:

– Сен Югъанны уланы Симонсан, сагъа Кифа деп ат къоюлажакъ, – дей. (Кифа да, Петер де – бир ат. Олар экиси де «яр» демекдир.)

Иса Филипни ва Натанайылны чакъыра

⁴³ Эртенине Иса Галилеягъа бармагъа сюе.

Филипни табып, огъар:

– Гел, Мени артыма тюш! – дей.

⁴⁴ Филип де Андрей булан Петер турагъан Байтсайда юртдан болган. ⁴⁵ Филип, Натанайылны табып, огъар:

– Биз Мусаны Къанунунда ва пайхаммарланы китапларында Озьюню гъакъында язылган Адамны тапдыкъ. О Юсупну Уланы назаретли Иса, – дей.

⁴⁶ – Назаретден гъеч шайлы зат чыгъармы? – деп сорай Натанайыл огъар.

– Гелип, оьзюнг къара, – дей Филип огъар.

⁴⁷ Натанайылны янына гелегенин гёргенде, Иса ону гъакъында:

– Муна ичинде гъилласы ёкъ герти исрайыллы, – дей.

⁴⁸ – Сен мени къайдан танийсан? – деп сорай Натанайыл Огъар.

– Филип чакъыргъынча алда, сен инжир терекни тюбюнде турагъанда гёрдюм, – деп жавап бере Иса.

⁴⁹ – Устаз! Сен Аллагъны Уланысан, Сен Исрайылны пачасысан, – деп жавап бере Натанайыл Огъар.

⁵⁰ – Сени инжир терекни тюбюнде турагъанда гёрдюм дейгеним саялы инанамысан? Мундан да уллуларын гёрежексен, – дей Иса огъар.

⁵¹ Сонг Иса булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: кёкню ачылгъанын, Аллагъны малайиклери Инсанны Уланыны уьстюне тюшюп гелегенин ва гётерилип гетегенин гёрежексиз.

Кана деген юртда болган той

2 Уьч гюнден сонг Галилеяны Кана деген юртунда бир той бола. Шонда Исаны анасы да болган. ² Иса булан Ону якъчылары да шо тойгъа чакъырылган болган. ³ Тойда чагъыр битгенде, анасы Исагъа:

– Буланы чагъырлары битген, – дей.

⁴ – Анам, Магъа да, сагъа да шо не аварадыр? Мени заманым гъали де гелмеген, – дей Иса огъар.

⁵ Исаны анасы тойдагъы къуллукъчулагъа:

– Сизге О не буюрса, шону этерсиз, – дей.

⁶ Онда гъарисине сексенден юз йигирма литрге ювукъ сув сыягъан алты таш кершен болгъан.

Оъзлени адатына гёре, шо сувну ягъудилер жувунмакъ учун пайдаландыра болгъанлар. ⁷ Иса олагъа:

– Кершенлени сувдан толтуругъуз, – дей.

Олар авзуна ерли толтуралар. ⁸ Сонг Иса къуллукъчулагъа:

– Гъали тёгюп, тойну юрютеген адамгъа элтигиз, – дей.

Олар да элтелер. ⁹ Тойну юрютеген адам Иса чагъыргъа айландыргъан сувну татывлап къарай. Бу чагъыр къайдан гелгенни билмей, о гъакъда янгыз сувну тёкген къуллукъчулар биле. Шо саялы о оъзюню янына гиевню чакъырып, ¹⁰ огъар булай дей:

– Адамлар яхшы чагъырны башлап бере. Кёп ичип, къонакълар эсиргенде буса, яманын бере. Сен буса яхшы чагъырны артгъа сакълагъан болгъан экенсен.

¹¹ Бу Иса этген алааматланы биринчиси болгъан. Шо алаамат Галилеяны Кана деген юртунда этилген. Иса Оъзюню макътавлугъун муна шолай гёрсетген ва якъчылары Огъар иман салгъанлар.

¹² Мундан сонг Иса анасы, инилери, якъчылары да булан бирче Капернагъум шагъаргъа бара. Онда олар бир нече гюн къалалар.

Иса сатывчуланы ибадатханадан къувалай

¹³ Ягъуди Пасха байрам ювукълаша. Иса Ерусалимге геле. ¹⁴ О ибадатханада олтуруп оьгюзлер, къойлар, гёгюрчюнлер сатагъанлар булан акъча алышдырагъанланы таба.

¹⁵ Аркъандан эшип бир къамучу да этип, ибадатханадан оланы барын да, шолай да къойланы ва оьгюзлени къуваламагъа башлай. О алышдырагъанланы акъчаларын алып чача, оланы такъчаларын авдара. ¹⁶ Гёгюрчюн сатагъанлагъа:

– Буланы мундан алып тайдырыгъыз. Мени Атамны уьюн базаргъа айландырмагъыз! – дей.

¹⁷ Шонда Исаны якъчылары Сыйлы Язывларда: «Сени уьюнге бакъгъан сююв мени ялындай яндыражакъ», – деп язылгъан сёзю эсге алалар.

¹⁸ Ягъудилени башчылары Огъар:

– Шолай этмеге ихтиярынг барны Сен бизге не алаамат булан гёрсетежексен? – деп сорайлар.

¹⁹ – Бу ибадатхананы бузугъуз. Уьч гюнден Мен муну къайтарып тургъузарман, – деп жавап бере Иса олагъа.

²⁰ – Бу ибадатхана къыркъ алты йыл къурулгъан. Сен муну уьч гюнден тургъузажакъмысан? – дейлер олар Огъар.

²¹ Иса буса ибадатхана демек булан Оъзюню къаркъарасы гъакъында айтгъан. ²² Иса оьлюмден тирилгенде, якъчылары О сёйлеген бу сёзлени эсге алгъанлар ва Сыйлы Язывлагъа да, Иса айтгъан сёзлеге де инангъанлар.

²³ Иса Ерусалимде ягъуди Пасха байрамда гёрсетген алааматларына къарап, кёплер Огъар иман салалар. ²⁴ Амма, инсанланы юреклерин билегени саялы, Иса олагъа инанып битмей.

²⁵ Инсанны гъакъында Огъар гъеч биревню де англатыв бергени тарыкъ болмагъан. Неге тюгюл де, инсанны ичинде не барны О Оъзю биле болгъан.

Иса ва Никодим

3 Ягъудилени башчыларыны арасында Никодим деген бир фарисей болгъан. ² Бу адам, гече Исаны янына гелип, Огъар:

– Устаз, биз Сени Аллагъ Оъзюню ёлун гёрсетмек учун йибергенин билебиз. Неге тюгюл де, Аллагъ оъзюне кёмек этмеген гиши Сен гёрсетеген алааматланы гёрсетип болмас эди, – дей.

³ – Гертисин сёйлеймен сагъа: янгыдан тувмагъан бирев де Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмес! – деп жавап бере Иса огъар.

⁴ – Къарт болгъан адам янгыдан нечик тувуп бола? Анасыны къарнына къайтып гирип, янгыдан тувмагъа боламы? – деп сорай Никодим Огъар.

⁵ Иса булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сагъа: адам сувдан ва Аллагъны Ругъундан тувмаса, о Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмес! ⁶ Къаркъарадан тувгъан къаркъара бола, Ругъдан тувгъан буса ругъ бола. ⁷ Сагъа: «Янгыдан тувма герексиз», – дейгениме тамаша болма. ⁸ Ел суйген еринде эшер, сен ону сесин эшитесен. Къайдан гелегенин ва къайда гетегенин буса билмейсен. Ругъдан тувгъан гъар ким булан да шолай бола.

⁹ – Булай нечик болма бола дагъы? – деп сорай Никодим Огъар.

¹⁰ Иса булай жавап бере:

– Исрайылны муаллими де болуп, сен шулай затланы да англамаймысан? ¹¹ Гертисин сёйлеймен сагъа: биз билеген затыбызны сёйлейбиз, гёрген затыбызгъа шагъатлыкъ этебиз. Сиз буса бизин шагъатлыгъыбызны къабул этмейсиз. ¹² Мен сизге дюньядагъы затланы гъакъында сёйлейгениме инанмагъан сонг, кёклердеги затланы гъакъында сёйлесем, сиз нечик инанажакъсыз? ¹³ Кёклерден тюшген Менден, Инсанны Уланындан, башгъа дагъы бирев де кёкге чыкъмагъан. ¹⁴⁻¹⁵ Магъа иман салагъан гъар ким даимлик яшав алсын учун, Муса дангылда ез йыланны къурух булан оьрге нечик

гётерген † буса, Мен де, Инсанны Уланы, шолай гётерилме герекмен.

¹⁶ Аллагъ дюньяны олай сюе чи, Оьзюню биргине бир Уланын огъар берип къойду. Уланына иман салагъан гъар ким оьлмесин учун, даимлик яшав алсын учун, О шолай этди. ¹⁷ Аллагъ Уланын дюньягъа айыплап дуван этсин деп тююл, Ондан таба дюнья къутгъарылсын деп йиберди. ¹⁸ Огъар иман салагъангъа айыплап дуван этилмес. Иман салмайгъангъа буса дуван этилип де битген, неге тююл о Аллагъны биргине бир Уланына иман салмагъан. ¹⁹ Олагъа айыплап дуван этилгени де бу саялыдыр: дюньягъа нюр гелген, амма инсанлар нюрден эсе къарангылыкъны артыкъ суйгенлер, неге тююл олар яман ишлер этген болгъан. ²⁰ Яман иш этеген гъар ким, шо яман ишлери белгили болуп къалмасын учун, нюрню суймес ва огъар багъып бармас. ²¹ Гъакъ ёлда юройген адам буса, ишлери Аллагъ сюеген кюйде этилгени ачыкъ болсун учун, нюрге багъып барар.

Иса ва Ягъия пайхаммар

²² Мундан сонг Иса якъчылары да булан Ягъудея топурагъына геле. Олар булан онда туруп, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшура. ²³ Ягъия пайхаммар да Салим деген ерни ювугъундагъы Энонда, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшура болгъан, неге тююл онда кёп сув болгъан. Шо саялы адамлар онда бара болгъан. ²⁴ Шо Ягъия зиндангъа салынгъынча заман болгъан.

²⁵ Бир керен Ягъияны якъчыларыны бир ягъуди булан дин тазаланыв адатны гъакъында эришивлюю бола. ²⁶ Ягъияны янына гелип, олар: – Устаз, Ёрданны бириси ягъында сени булан болгъан ва Оьзюню гъакъында сен айтгъан Адам гъали, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшуруп тура. Бары халкъ да Ону янына бара! – дейлер.

²⁷ Ягъия булай дей:

– Инсан янгыз оьзюне Аллагъ тапшургъан затны этип болар. ²⁸ «Мен Месигъ тююлмен, мен янгыз Ондан алда йиберилгенимен», – деп мен айтгъан сёзлеге сиз оьзюгюз шагъатлыкъ этме боласыз. ²⁹ Гелин янгыз гиевнюки болар. Гиевню къурдашы буса, ону янында болуп, тавушуна тынглап, ону сююнчюнден оьзю де сюонер. Муна тап шо кюйде мен де шолай сююнуп тураман. ³⁰ Ону агъамиятлыгъы артмагъа герек, меники буса кемиме герек.

³¹ Оьрден гелген барындан да оьрдедир. Дюньядан гелген дюньягъа байлавлудур ва дюнья

† Муса дангылда ... – исрайыл халкъы дангылдагъы заманында йыланлар тигегени саялы, оланы кёплери оьле болгъанлар. Шо заман Аллагъ Мусагъа къурухда йыланни езден этилген суратын бегитмекни буюргъан. Оьзлени йылан тикгенлер, шо суратгъа къарагъандокъ, сав болуп къала болгъанлар.

гъакъда сёйлер. Кёклерден гелген буса барындан да оьрдюр. ³² О Оьзю гёргенни ва эшитгенни сёйлей, амма Ону сёзлерин бирев де къабул этмей. ³³ Ону сёзлерин къабул этген шону булан Аллагъны сёзлери гъакъ экенин гертилер. ³⁴ Аллагъ йиберип гелген Аллагъны сёзлерин сёйлер, неге тююл Аллагъ Ругъну Огъар аявсуздан берер. ³⁵ Атасы Уланын сюе, Огъар бары да затны тапшуруп берген. ³⁶ Улангъа иман салагъан даимлик яшавну алар. Амма Улангъа таби болмайгъан бир заманда да шону алмас, ону Аллагъны жазасы къаравуллайдыр.

Иса ва Самариялы къатын

4 Фарисейлер, Иса Ягъияныкинден эсе артыкъ якъчылар да жыйып, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшуруп юрой деген хабарны эшителер. (² Гъакъыкъатда чы Иса Оьзю тююл, Ону якъчылары, сувгъа чомуп, адамланы Аллагъгъа тапшура болгъанлар.) ³ Иса шо хабар фарисейлеге етишгенни эшитгенде, Ягъудеяны къоюп, дагъы да Галилеягъа бара. ⁴ Огъар шо ёлунда Самариядан оьтюп гетме тюше. ⁵ Гъасили, О Самарияны Сигъар деген шагъарына геле. Бу шагъар Якъуб оьзюню уланы Юсупгъа берген топуракъны ювугъунда болгъан. ⁶ Онда Якъубну къуюсу болгъан. Ёлдан къавшалып, Иса къуюну янында ял алмагъа олтура. Бу тюш вакътилерде бола.

⁷ Самариялы бир къатын мунда сув алмагъа деп геле. Иса огъар:

– Магъа бир ичмеге сув бер, – деп тилей.

⁸ Исаны якъчылары буса ашарлыкъ алмакъ учун шагъаргъа гетген болгъанлар. ⁹ Самариялы къатын Огъар:

– Сен, ягъуди де болуп, мен самариялы къатындан ичмеге сув нечик тилеп боласан? – деп сорай. (Неге тююл де, ягъудилер самариялылар булан къатнашмай болгъанлар.)

¹⁰ – Эгер сен Аллагъны адамлагъа береген савгъатын ва: «Магъа бир ичмеге сув бер», – деп сагъа Ким тилегенни биле эдинг буса, сен оьзюнг де Огъар тилер эдинг, О да сагъа яшав береген сув берер эди, – деп жавап бере Иса огъар.

¹¹ – Бийим! Сени сув алмагъа гъеч бир затынг да ёкъ, къую да терен. Шолай болгъанда, яшав береген сув Сагъа къайдан гелген? ¹² Бу къуюну бизге уллу атабыз Якъуб берген. О оьзю, ону уланлары ва тувары малы мундан сув ичген. Якъубдан да Сен уллумусан дагъы? – дей къатын Огъар.

¹³ – Бу сувдан бир ичген гиши дагъы да ичмеге сюежек. ¹⁴ Мен бережек сувдан ким ичсе, бир де сувсамажакъ. Мен огъар бережек сув шо адам учун даимлик яшавгъа багъып агъагъан бир булакъгъа айланып къалажакъ, – деп жавап бере Иса огъар.

¹⁵ – Бийим! Магъа шолай сувдан бер дагъы. Мен дагъы сувсамасман. Магъа сув алмагъа дагъы

мунда гелмеге тарыкъ болмажакъ, – дей къатын Огъар.

¹⁶ – Барып, эрингни де чакъырып, мунда къайтып гел, – дей Иса.

¹⁷ – Мени эрим ёкъ, – деп жавап бере къатын Огъар.

– Эрим ёкъ деп, сен герти айтдынг! ¹⁸ Сени беш эринг болгъан. Гъали сен оъзю булан яшайгъанынг да сени эринг тююл. Сен шону тюз айтдынг, – дей Иса огъар.

¹⁹ – Бийим! Къарайман, Сен пайхаммарсан.

²⁰ Бизин ата бабаларыбыз Аллагъгъа бу тавда ибадат этгенлер. Сиз, ягъудилер буса, ибадат этме герекли ер Ерусалимде дейсиз, – дей къатын Огъар.

²¹ Иса огъар булай дей:

– Магъа инан, гъей къатын, олай бир заман гелир, Атабызгъа не бу тавда, не Ерусалимде ибадат этмежесиз. ²² Сиз, самариялылар, кимге ибадат этегенигизни билмейсиз, биз, ягъудилер, буса кимге ибадат этегенигизни билебиз. Къутгъарылыв ягъудилерден геле. ²³ Амма герти ибадат этегенлер Атабызгъа гъакъ юрекден ва гъакъ герти кюйде ибадат этеген заман гелир. Шо заман гелип де тура! Атабыз да Оъзюне шотай ибадат этегенлени ахтара! ²⁴ Аллагъ Ругъдур, Огъар ибадат этегенлер де гъакъ юрекден ва гъакъ герти кюйде ибадат этме гереклер.

²⁵ – Месигъ (демек Аллагъны Танглагъаны) гележегин билемен. Гелгенде, О бизге бары да затны англатар, – дей къатын.

²⁶ – Сени булан сёйлейген Мен тап шо Оъзюмен, – дей Иса.

²⁷ Шо вакъти Ону якъчылары гелелер. Исаны бир къатын булан сёйлейгенине къарап, олар тамаша болалар. Амма гъеч бири де Огъар: «Сен мундан не сюесен?» яда: «Бу къатын булан неге сёйлей эдинг?» – деп сорамай. ²⁸ Сонг къатын, оъзюню сув алагъан акъчалыгъын да къоюп, шагъаргъа гете ва адамлагъа:

²⁹ – Мени булан юрюгюз, мен этип тургъан чакъы бары да затны магъа айтып берген бир Адамны гёресиз. О Месигъ сама туюлюмю экен? – дей.

³⁰ Адамлар, шагъардан чыгып, Исаны янына гелелер.

³¹ Шо вакъти якъчылары Огъар:

– Устаз, ашамагъа олтур! – деп тилейлер.

³² – Мени сиз билмейген азыгъым бар, – дей Иса олагъа.

³³ – Бугъар бирев аш сама гелтирмедими экен? – деп бир бирине сёйлейлер якъчылары.

³⁴ Иса олагъа булай дей:

– Мени азыгъым Мени Йибергенни суюгенин кютмекдир ва Ону ишин яшавгъа чыгъармакъдыр.

³⁵ Сиз: «Ашлыкълар бишмеге гъали де дёрт ай бар», – демедигизми? Сизге айтаман: авлакълагъа гёзлеригизни ачып къарагъыз, ашлыкълар саргъайып тура, оланы ормагъа заманы да

етишген! ³⁶ Орагъан адам загъмат гъагъын алып ва даимлик яшав учун ашлыкъларны жыягъандай, адамланы жыяр. Шолайлыкъларда, чачагъан да, орагъан да бирче сюнюп къалажакълар. ³⁷ «Бири чачар, башгъасы орар» деген айтыв бу гезик гъакълардыр. ³⁸ Мен сизин оъзюгюзню къыйыныгъыз тёгюлмеген ашлыкъларны къайтармагъа йиберемен. Башгълар загъмат тёкгенлер, сиз буса оланы загъматны натижасындан пайдаланасыз.

³⁹ «Оъзюм этип тургъан чакъы бары да ишлени магъа айтып берди», – деп шагъатлыкълар этген къатынны сёзлерине гёре, бу шагъарда самариялылары бир кёплери Исагъа иман салалар.

⁴⁰ Самариялылар Исаны янына гелген заманда, Огъар оъзлерде къалсын деп тилейлер. Иса да онда эки гюн къала. ⁴¹ Иса самариялылар булан сёйлеген сонг, оланы дагъы да бир хыйлылары иман салалар. ⁴² О къатын гъа буса олар:

– Бизин иман салмагъыбыз янгуыз сени сёзлеринге гёре туююл. Биз оъзюбюз Ону сёзлерин эшитдик ва О гертиден де дюньяны Къутгъарывчусу экенни билдик, – дейлер.

Гъаким адамны уланыны сав болуву

⁴³ Эки гюнден сонг Иса ондан Галилеягъа бара.

⁴⁴ Иса Оъзю бир пайхаммарны да оъзюню элинде абуру болмагъан деп айтгъан. ⁴⁵ Галилеягъа гелгенде буса, галилеялылар Ону яхшы къаршылайлар. Неге туююл де, Ерусалимде байрамны заманында олар да болалар ва О этген бары да алааматланы гёрелер.

⁴⁶ Гъали буса Иса Галилеяны Кана деген юртуна бирдагъы керен геле. Мунда О сувну чагъыргъа айландыргъан болгъан. Мунда бир пачаны къуллукълар болгъан. Ону уланы Капернагъумда авруп ята болгъан. ⁴⁷ Исаны Ягъудеядан Галилеягъа гелгенин эшитип, бу адам Ону янына бара. Капернагъумгъа гелип, оъзюню авруп оъле турагъан уланын сав этсин деп, Огъар ялбара.

⁴⁸ Шо заман Иса огъар:

– Алааматлар ва муъжизатлар гёрмей туруп, сизин биригиз де иман салмажакъларсыз, – дей.

⁴⁹ Пачаны къуллукълар Огъар:

– Бийим, мени уланым оълюп къалгъынча гел! – деп тилей.

⁵⁰ Уъюнге къайт, сени уланынг яшажакълар, – дей Иса огъар.

Иса айтгъан сёзлеге инанып, бу адам гете. ⁵¹ Ёлда къуллары къаршылап, огъар:

– Уланынг сав болду, – деп билдирелер.

⁵² О къулларына уланы не заман къолайлашма башлагъанын сорай. Олар:

– Тюнегюн туюше сагъат бирге таба ону иссилиги туююл, – дейлер.

⁵³ Атасы шо заман Иса оъзюне: «Уланынг яшажакълар», – деп айтгъан вакъти экенни англай. Оъзю де, ону буюню агълую де Исагъа иман салалар. ⁵⁴ Бу Исаны Ягъудеядан Галилеягъа

къайтгъандан сонг гёрсетген экинчи аламаты болгъан.

Иса гъавузда бир аврувну сав эте

5 Шондан сонг ягъудилени байрамы бола. Иса Ерусалимге бара. ² Ерусалимде Къойлар къапусу деген ерни янында айланасы булан беш гётерме ерлешген бир гъавуз бола. Шо гъавузгъа ягъудилени тилинде Байтгъасда деп айтыла болгъан. ³ Шо гётермелени тюплеринде кеп аврувлулар – сокъурлар, акъсакълар, буту къолу къуруп тербенип болмайгъанлар – ята болгъанлар. [⁴] ¹⁵ Мунда отуз сегиз йылдан берли авруйгъан бир адам болгъан. ⁶ О адамны гёрюп, о кеп заман ятагъанны билгенде, Иса огъар:

– Сав болма сюемисен? – деп сорай.

⁷ – Бийим, сув чалкъынагъан заманда гъавузгъа гийирмеге мени биревюм де ёкъ. Мен гелгенде буса, менден алдын башгъасы гирип табула, – деп жавап бере аврув Огъар.

⁸ – Туруп, ятывунгну да алып, юрюп йибер, – дей Иса огъар.

⁹ О адам, шоссаягъат сав болуп, ятывун да алып гете. Бу иш сонгугюн ^{††} бола. ¹⁰ Шогъар гёре ягъудилени башчылары аврувундан сав болгъан бу адамгъа:

– Бугюн сонгугюн, тёшегингни де къолунга алып юрюмеге ярамай! – дейлер.

¹¹ О адам буса олагъа булай жавап бере:

– Мени сав этген Адам магъа: «Тёшегингни де алып бар», – деп айтды.

¹² – Сагъа: «Тёшегингни де алып бар», – деп айтгъан Адам кимдир? – деп сорайлар огъар.

¹³ Сав болгъан адам Ону ким экенин билмей болгъан. Иса да шо ерде жыйылгъан халкъны арасына гирип яшынып къала. ¹⁴ Сонг о адамгъа ибадатханада къаршылашып, Иса огъар:

– Муна, сен сав болдунг. Вёре, дагъы гюнагъ иш этме, ёгъесе сагъа дагъы да яманы болур, – дей.

¹⁵ Бу адам барып, оъзюн сав этген Иса болгъанын ягъудилени башчыларына билдире. ¹⁶ Ягъудилени башчылары буса Исаны гъызарламагъа башлайлар, неге тююл бу ишлени барын да О сонгугюн этген болгъан. ¹⁷ Амма Иса олагъа:

– Мени Атам даим ишлей, Мен де ишлеймен, – деп жавап бере.

¹⁸ Ягъудилени башчылары Ону оьлтюрмеге онгайлыкъны излеп айланалар. Неге тююл де, О янгыз сонгугюнню адатларын бузуп къоймай, Аллагъгъа Оъзюю Атасы деп де айта болгъан. Шолайлыкъда, Оъзюн Аллагъгъа тенг эте болгъан.

¹⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

[†] Бир бир грекче къольязывларда «Раббибиз йиберген малайик, заман заман гъавузгъа гелип, ондагъы сувну чалкъындырып гете. Шо заман сувгъа ким башлап гирсе, не аврувдан авруй буса да, о сав болуп къала» деген аят да ёлугъа.
^{††} Сонгугюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гёре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оъзге ишни кютмек гери урула болгъан. Сёзлюкге де къара.

– Гертисин сёйлеймен сизге: Мен, Уланы, Оъзюмден бир зат да этмеге болмайман. Мен Атам этегенде гёрген затымны этемен. Атасы не эте буса, Уланы да шону эте. ²⁰ Атасы Уланын сюе. Оъзю этеген бары да затларын да Огъар гёрсете. Атасы Огъар булардан да уллуларын гёрсетежек. Шо заман сиз тамаша болажакъсыз. ²¹ Атасы, оьлюлени тирилтип, олагъа яшав берегенде йимик, Уланы да, суйген адамын тирилтип, яшав бере. ²²⁻²³ Атасы гъеч биревге дуван гесмей. Барысы да Атасына гьюрмет этегенде йимик, Уланына да гьюрмет этсин учун, дуван гесмекни О Оъзюю Уланына тапшургъан. Огъар гьюрмет этмейген Ону йиберген Атасына да гьюрмет этмес.

²⁴ Гертисин сёйлеймен сизге: Мени сёзюмню къабул этип, Мени Йибергенге иман салгъангъа даимлик яшав болар ва о Аллагъны жазасын гёрмес, о оьлюмню ёлундан тайып, даимлик яшавну ёлуна тюшер. ²⁵ Гертисин сёйлеймен сизге: оьлгенлер Мени, Аллагъны Уланыны, сесин эшитеген заман гелир ва гелип де тура. Мени эшитгенлер яшап къалажакълар. ²⁶ Яшав Атамдан Оъзюнден амалгъа геле. Тап шо кюйде Атам яшав Менден Оъзюмден де амалгъа гелеген кюйню этди. ²⁷ Атам Магъа дуван этмеге ихтияр берди, неге тююл Мен, Ону Уланы, Инсанны Уланы да дюрмен. ²⁸ Бары да оьлгенлер Аллагъны Уланыны сесин эшитеген бир заман гелир. Бугъар тамаша болмагъыз. ²⁹ Олар тирилежеклер. Яхшылыкъ этгенлер, тирилип, даимлик яшав алажакълар. Яманлыкъ этгенлер буса, тирилип, Аллагъны жазасын алажакълар. ³⁰ Мен Оъзюмден бир зат да этип болмайман. Эшитгеним йимик дуван этемен. Мени дуваным да адилли дувандыр. Неге тююл де, Мен Оъзюм суйгенни тююл, янгыз Мени йиберген Атамны суйгенин кютмеге къарайман.

Исаны гъакъында шагъатлыкъ этив

³¹ – Эгер Мен Оъзюмню гъакъымдан Оъзюм шагъатлыкъ этип айтсам, Мени сёзлеримни гючю болмас. ³² Мени гъакъымдан айтагъан дагъы да башгъа бирев бар. Мени гъакъымдан Атам гъакъ затны айтагъанны билемен.

³³ Сиз Ягъияны янына адамлар йиберген эдигиз. О Мени гъакъымда гъакъ герти затны сёйледи.

³⁴ Мен инсанны шагъатлыгъына аркъа таямайман. Буланы сиз къутгъарылсын деп айтаман. ³⁵ Ягъия янагъан ва ярыкъ береген бир чыракъ йимик эди. Сиз бир вакъти ону ярыгъын уллу сююнч булан къабул этдигиз.

³⁶ Амма Мени шагъатлыгъым Ягъияныкинден артыкъ. Кютмек учун Атам тапшургъан ишлер, Мен кютюп турагъан ишлер Мени Атам йибергенине шагъатлыкъ этедир! ³⁷ Мени йиберген Атам Мени учун Оъзю де шагъатлыкъ этедир! Амма сиз бир заманда да не Ону сесин эшитмегенсиз, не Ону келпетин гёрмегенсиз. ³⁸ Ону каламын юреклеригизде сакъламайсыз, неге тююл О

йибери́п гелген Гишиге инанмайсыз. ³⁹ Сиз Сыйлы Язывланы уйренесиз, неге тюгюл Олардан таба даимлик яшавгъа ёл табарбыз деп ойлашасыз. Амма Олар да Мени гъакъымдан шагъатлыкъ эте!
⁴⁰ Амма сиз даимлик яшав алмакъ учун, Мени яныма гелмеге суймейсиз.

⁴¹ Мени инсанлар этеген макътавгъа къарагъан ерим ёкъ. ⁴² Амма Мен сизин яхшы таныйман: сизин ичигизде Аллагъгъа бакъгъан сююв ёкъ!
⁴³ Мен сизге Атамны атындан гелгенмен, сиз буса Мени къабул этмейсиз. Амма оъзюню атындан башгъа бириси гелсе, сиз ону къабул этежексиз.
⁴⁴ Сиз бир биригизден макътавлар къабул этесиз, амма Бир болгъан Аллагъдан макътавлар къазанмакъ учун чалышмайсыз! Сиз нечик инанып боласыз дагъы?

⁴⁵ Атамны алдында Мен сизин айыплар деп ойлашмагъыз. Сизин айыплажакъ сиз оъзюне умут байлагъан Мусадыр! ⁴⁶ Эгер сиз Мусагъа инана эдигиз буса, Магъа да инанажакъ эдигиз. Неге тюгюл де, о Мени гъакъымдан язгъан. ⁴⁷ Амма о язгъанлагъа да инанмагъан сонг, Мени сёзлериме сиз нечик инанажакъсыз?

Иса беш минг адамны тойдура

6 Шондан сонг Иса Галилея кёлню (огъар башгъача Тиберия кёл деп де айтыла болгъан) янына бара. ² Ону арты булан онда кёп халкъ да бара. Неге тюгюл де, олар аврувланы сав этип, Иса этеген аламатланы гёрелер. ³ Тавгъа чыгып, Иса онда якъчылары булан олтура. ⁴ Ягъуди Пасха байрам ювукълашып геле болгъан. ⁵ Гёз къаратып, Иса янына кёп адамлар гелегенин гёргенде, Филипге:

– Оланы тойдурмакъ учун, экмекни къайдан сатып алайыкъ? – деп сорай.

⁶ Бу сёзю Иса ону сынап къарамакъ учун айта. Не этежегин чи О Оъзю биле. ⁷ Филип Огъар:

– Оланы гъарисине гиччи гесек сама тюшсюн учун, эки юз гюмюш акъчагъа алгъан экмек де таманлыкъ этмес, – деп жавап бере.

⁸ Якъчыларындан бири болгъан Андрей – Петерни иниси Огъар:

⁹ – Мунда бир яшны беш экмеги де, эки балыгъы да бар. Булай кёп халкъгъа ондан не болсун? – дей.

¹⁰ – Адамланы ерде олтуртугъуз, – дей Иса.

Шо ерде кёп от болгъан. Адамлар да олтура. Къатынгишилени де, яшланы да гъисапгъа алмайлы, олар беш мингге ювукъ адам болгъан. ¹¹ О заман экмеклени алып, шюкюр дуа этгенден сонг, Иса олтургъанлагъа пайлай. Шо кюйде балыкъланы да пайлай, гъар кимге суйген чакъыны бере. ¹² Адамлар ашап тойгъандан сонг, Иса якъчыларына:

– Гъеч зат зая болмасын учун, къалгъан гесеклени жыйыгъыз, – дей.

¹³ Адамлар ашагъан сонг, беш экмекден къалгъан гесеклени жыйгъанда, олардан он эки четен тола.

¹⁴ Иса этген бу аламатны гёргенде, адамлар: «Бу Адам дюньягъа гелме герекли герти Пайхаммар!» – деп сёйлемеге башлайлар. ¹⁵ Адамлар артындан гелип, Оъзюн гюч булан пача этмеге сюегенин билгенде, Иса янгыз дагъы да къайтып тавгъа чыгъа.

Иса сувну устьюнден юрюй

¹⁶ Ахшам болгъанда, Исаны якъчылары кёлге баралар. ¹⁷ Бир къайыкъгъа да минип, кёлню бириси ягъына, Капернагъум деген юртгъа баралар. Къарангы бола. Иса буса оланы янына къайтып битмей болгъан. ¹⁸ Гючлю ел чыгъа, кёл гъалеклене. ¹⁹ Беш алты чакъырым аркеге юзгенден сонг, олар Исаны кёлню устью булан къайыкъгъа ювукълашып юрюп гелегенин гёрелер. Шондан бек къоркъалар. ²⁰ О буса олагъа булай дей:

– Менмен! Къоркъмагъыз!

²¹ Якъчылары Ону къайыкъгъа миндирмеге сюелер, къайыкъ да шоссгагъат барагъан ягъасына етише. ²² Артындагъы гюн кёлню бириси ягъасында токътагъан халкъ шо ерде Исаны якъчылары минген бир къайыкъдан башгъасы болмагъанны гёре. Иса якъчылары булан бирче шо къайыкъгъа минмегенни ва олар янгыз юзюп чыкъгъанны биле. ²³ Шонда Раббиз шюкюр дуа этгенден сонг, халкъ экмек ашагъан ерни ювугъуна Тибериядан башгъа къайыкълар да геле. ²⁴ Халкъ онда Исаны ва Ону якъчыларыны ёгъун гёрген заманда, къайыкълагъа да минип, Капернагъумгъа Ону излемеге бара.

Яшав береген азыкъ

²⁵ Исаны кёлню бириси ягъында табып, Огъар: – Устаз, Сен мунда не заман гелдинг? – деп сорайлар.

²⁶ – Гертисин сёйлеймен сизге: сиз Мени этген аламатларым учун тюгюл, экмек ашап тойгъаныгъыз учун излейсиз! ²⁷ Бу дюньяны азыгъын тюгюл, даимлик яшав береген азыкъны гъайын этигиз. Шо яшавну сизге Мен, Инсанны Уланы, бережекмен, неге тюгюл Атабыз Аллагъ Магъа разилигини белгисин салды, – деп жавап бере Иса олагъа.

²⁸ – Этеген ишлерибизден Аллагъ рази къалсын учун, биз не этме герекибиз? – деп сорайлар.

²⁹ – Аллагъ сюеген иш О йиберген Адамгъа сизин иман салмакълыгъыгъыздыр, – деп жавап бере Иса.

³⁰ Олар Исагъа булай дейлер:

– Гёрюп, Сагъа иман салсын учун, Сен бизге не аламат гёрсетмеге боласан? Не иш этежексен?

³¹ Бизин ата бабаларыбыз дангылда кёкден тюшген манна † деген азыкъны ашап тургъанлар. Сыйлы

† Манна – Мусаны башчылыгъы булан дангылда айланагъан испрайллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкы.

Язывларда азылгъаны йимик, «Ашамакъ учун, О олагъа кёкден азыкъ берген».

³² Иса олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: кёкден сизге азыкъны Муса бермеген, сизге кёкден гerti азыкъны береген Мени Атамдыр. ³³ Кёкден гелген ва бу дюньягъа яшав гелтиреген Ким буса, О Аллагъ берген азыкъдыр.

³⁴ – Я Рабби, энниден сонг да даим бизге шолай азыкъны берип тур! – дей олар Огъар.

³⁵ Иса да олагъа булай дей:

– Яшав гелтиреген азыкъ Менмен. Мени яныма гелген бир заманда да ач болмас. Магъа иман салгъан бир заманда да сувсамас. ³⁶ Амма Мен сизге алда да айтдым: сиз Мени гёрдюгюз, амма иман салмадыгъыз! ³⁷ Оьзлени Атам Магъа тапшургъан адамлар бары да Мени яныма гележеклер. Мени яныма гелгенлени де Мен бир заманда да гери урмасман. ³⁸ Неге тьююл де, Мен кёклерден Оьзюм сьюгенни этмек учун тьююл, Мени йиберген Атам сьюгенни этмек учун гелгенмен. ³⁹ Мени Йибергенни сьюегени шудур: Оьзю Магъа тапшургъанланы гьеч бириси де тас болмасын, Мен кьыяматгюн оланы барысын да тирилтежекмен. ⁴⁰ Атамгюн сьюегени – Уланын гёрюп, Огъар иман салагъан гьар ким даимлик яшавну алмакъдыр. Шо заман кьыяматгюн Мен оланы тирилтежекмен.

⁴¹ «Мен кёкден гелген азыкъман», – дегени саялы, ягьудилер Огъар разисизлигин билдирмеге башлайлар.

⁴² – Атасын ва анасын биз таныйгъан Юсупну уланы Иса тьююлмю Бу? «Мен кёкден гелгенмен», – деп гьали О нечик айтма бола? – деп сорайлар.

⁴³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Хонтурланмагъыз. ⁴⁴ Мени йиберген Атам кьуршамай туруп, Мени яныма бирев де гелмеге болмас. Мени яныма гелгенни Мен кьыяматгюн тирилтежекмен. ⁴⁵ Пайхаммарланы китапларыны биринде азылгъан кьюде, «Оланы барын да Аллагъ уйретежек». Атама тынглап, Ондан уйренген гьар ким Мени яныма гележек. ⁴⁶ Булай демек Атаны инсан гёрген демек тьююл. Аллагъ йиберип гелген Менден башгъа Ону бирев де гёрмеди. Атамны янгыз Мен гёрдюм. ⁴⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: Магъа иман салагъанны даимлик яшаву бола. ⁴⁸ Яшав береген азыкъ Менмен. ⁴⁹ Сизин ата бабаларыгъыз дангылда манна ашагъан, амма оьлгенлер. ⁵⁰ Кёкден гелген азыкъ буса олай тьююл: ону ашагъанлар бир заманда да оьлмежеклер.

⁵¹ Кёкден гелген яшав береген азыкъ Менмен. Ону ким ашаса да, даим яшап кьалажакъ.

Дюньядагьылар даимлик яшав алсын учун, Мен бережек азыкъ Мени кьаркьарамдыр.

⁵² Шо заман ягьудилер:

– Бу Адам бизге ашамагъа Оьзюню этин нечик бере? – деп, бир бири булан эришмеге башлай.

⁵³ Иса да олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сиз Инсанны Уланыны кьаркьарасын ашап, кьанын ичмесегиз, сизде яшав болмажакъ. ⁵⁴ Мени кьаркьарамны ашап, кьанымны ичегенни даимлик яшаву болур. Кьыяматгюн Мен ону тирилтермен. ⁵⁵ Мени кьаркьарам – гerti азыкъ, Мени кьаным да – гerti ичеген зат. ⁵⁶ Мени кьаркьарамны ашап, кьанымны ичеген Мени булан бирликде болур, Мен буса ону булан бирликде болурман. ⁵⁷ Яшав береген Атам Мени йибергени йимик ва Мен Атам себепли болуп яшайгъаным йимик, кьаркьарамны ашайгъанлар да Мен себепли болуп яшап кьалажакълар. ⁵⁸ Кёкден гелген азыкъ муна шолайдыр. О сизин ата бабаларыгъыз ашагъаны йимик тьююл. Ата бабаларыгъыз шо азыкъны ашагъан сонг да оьлген буса, бу азыкъны ашайгъанлар даим яшап кьалажакълар.

⁵⁹ Иса бу сёзлени Капернагьумда синагогда айта.

Якьчыларыны бир хыйлылары Иса булан бармай

⁶⁰ Ону якьчыларыны бир хыйлылары муну эшитгенде:

– Булай уйретиwню кьабул этмеге кьыйын. Ону ким кьабул этмеге бола? – деп сёйлейлер.

⁶¹ Бу сёзлеге якьчылары хонтурлангъанын англагъан Иса олагъа:

– Бу Мени сёзлерим сизин уьркдюреми? ⁶² Шолай болгъанда, Мени, Инсанны Уланын, Оьзю алда болгъан ерине кьайтып гётерилегенин гёрсегиз, нечик болур? ⁶³ Яшав гелтиреген янгыз Ругьдур, мунда инсанны гьючю ёкъдур. Мен сизге сёйлеген сёзлерде яшав гелтиреген Ругь бардыр. ⁶⁴ Амма сизин арагьызда инанмайгъанлар да бар, – дей.

Ким инанмайгъанны ва Оьзюне ким хьянатлыкъ этежекни Иса башынданокъ билген. ⁶⁵ Сонг Иса:

– Мен буланы сизге айтгъаным, Атам йибермей туруп, гьеч бирев де Мени яныма гелме болмайгъаны саялыдыр, – дей.

⁶⁶ Шо замандан сонг Исаны якьчыларыны бир кёплери Ону кьоялар ва дагьы Ону булан бармайлар.

⁶⁷ Шо заман Иса он эки де якьчысына:

– Сиз де сама гетмеге сьюмеймисиз? – деп сорай.

⁶⁸ – Я Рабби! Биз кимни янына барайыкъ?

Даимлик яшав береген сёзлер Сеникидир. ⁶⁹ Сен Аллагъны Сыйлысы экенингни де биз гьали билебиз. Сагъа иман да салабыз, – деп жавап бере Петер Огъар.

⁷⁰ – Сизин, он эки де якьчимны, сайлагъан Мен тьююлменми? Амма арагьыздан биригиз иблис болуп чыгъажакъ, – дей Иса олагъа.

⁷¹ Муну О Симон Искариетни уланы Ягьуданы гьакьында айтгъан. Неге тьююл де, он эки якьчысыны бири буса да, Ягьуда Исагъа хьянатлыкъ этежек.

Иса ягъудилени Чатырлар байрамында

7 Сонг Иса Галилеяда айланмагъа башлай. О Ягъудеяда айланмагъа суймей, неге тююл ягъудилер Ону оьлтюрмеге хыял эте болгъан. ² Ягъудилени Чатырлар байрамы † ювукълашып геле. ³ Инилери Огъар:
– Мундан гетип, Ягъудеягъа бар! Сен этеген ишлени якъчыларынг да гёрсюнлер. ⁴ Оьзю белгили болма сюеген адам этеген ишлерин яшыртгъынлыкъда сакъламас. Бу ишлени Сен эте болгъан сонг, Оьзюнгню дюньягъа да ачыкъ эт! – дей. ⁵ Гъатта инилери де Огъар иман салып битмей болгъанлар.

⁶ – Мени заманым гъали де етишип битмеген, сизге буса гъар не заман да къыйыша. ⁷ Сизин дюнья гёрюп ярамайгъан болмас. Мени буса дюнья гюнагъ ишлер этегенине шагъатлыкъ этегеним саялы гёрюп ярамай. ⁸ Сиз байрамгъа оьзюгюз барыгъыз, Мен буса бу байрамгъа бармайман. Мени заманым гъали де етишип битмеген, – дей Иса олагъа.

⁹ Булай да айтып, Иса Галилеяда къала. ¹⁰ Инилери байрамгъа гетгенде, Иса да онда бара, тек ачыкъ ачыкъдан тююл, яшыртгъынлай бара. ¹¹ Ягъудилени башчылары Ону байрамда излеп айланалар. «Къайдадыр шо Адам?» – деп ахтарып сорап туралар олар. ¹² Халкъны арасында Ону гъакъында хыйлы эришивлюклер де юрюле. «О яхшы Адам», – дей бирлери. «Тююл, О халкъны алдата», – дей башгъалары. ¹³ Амма ягъудилени башчыларындан къоркъуп, Ону гъакъында бирев де ачыкъдан сёйлемей.

¹⁴ Байрам орталашып турагъанда, ибадатханагъа барып, Иса онда халкъгъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай.

¹⁵ – Бу Адам о затлар булан бир де машгъул болмагъан чы. Мунча затны къайдан биле? – деп тамашалыкъ эте ягъудилер.

¹⁶ Иса олагъа булай жавап бере:
– Мен уьйретеген затлар Менден тююл, Мени Йибергенден геле. ¹⁷ Эгер бирев Аллагъ сюеген затны этмеге суйсе, Мен уьйретеген затлар Аллагъдан гелгенми, ёгъесе олар Менден Оьзюнденми – шону билежек. ¹⁸ Оьзюнден сёйлейген оьзюне макътавлукъ ахтарып. Оьзю Йибергенге макътав гелтирмеге сюеген гъакъ юрекден айланыр. Ону юрегинде ялгъан ёкъдур. ¹⁹ Сизге Къанунну Муса бермедими? Амма сизин гъеч биригиз де Къанунну кютмейсиз! Мени не учун оьлтюрмеге сюесиз?

²⁰ – Сен жинлисен. Сени оьлтюрмеге сюеген кимдир? – деп сорай халкъ.

²¹ Иса олагъа булай жавап бере:
– Мен бир аламан иш гёрсетдим, сиз буса барыгъыз да тамаша болдугъуз. ²² Муса сизге

† Ягъудилени Чатырлар байрамы – ягъудилени гюзде тюшюмню къайтарагъанда, чатырларда оьтгерен байрамы.

уланларыгъызны сюннет этмекни буюргъан. (Тек сюннет этмек Мусадан тююл, ата бабаларыбыздан.) Сиз буса яшланы бир бирде сонгююнлер де сюннет этесиз. ²³ Мусаны буйругъун бузмайбыз деп, сонгююнлер де яшланы сюннетлейген болгъан сонг, сонгююн Мен адамны къаркъарасын сав этген деп, сиз Магъа не учун къазапланасыз? ²⁴ Тыш гёрюнюшюне къарап, дуван этмегиз, дуваныгъыз адилли болсун!

²⁵ Бу заман ерусалимдилерден бирлери:
– Башчылар оьлтюрмек учун ахтарып айланагъан Адам Бу сама тююлмю? ²⁶ Къарагъыз чы, адамлар булан О ачыкъдан сёйлей, Огъар буса бирев де бир зат да айтмай. Балики, Ону Месигъ экенин башчылар гертиден де билгендир? ²⁷ Амма биз Бу Адам къайдан экенин билебиз. Месигъ гелгенде буса, О къайдан гелгенни бирев де билмей къалажакъ, – деп сёйлемеге башлайлар.

²⁸ Ибадатханада Аллагъны каламын англатагъанда, Иса къычырып булай дей:

– Сиз Мени таныймысыз дагъы? Мен къайдан экенимни де билемисиз? Буса да Мен Оьзюнден гелмегенмен. Мени йиберген Атама инанмагъа ярай. Сиз Ону таныймысыз, ²⁹ амма Мен буса Ону таныйман. Мен Ону ягъындан гелгенмен, Мени йиберген де О.

³⁰ Бу заман олар Ону тутмагъа къарайлар. Амма Огъар бирев де тийип болмай, неге тююл гъали де Ону белгиленген болжалы етишип битмеген болгъан. ³¹ Халкъны бир кеп яны, Огъар иман салып: «Месигъ гелгенде, бизге Бу Адам гёрсетгенинден артыкъ аламанлар гёрсетежекми?» – деп сёйлейлер.

³² Халкъ Исаны гъакъында сёйлейген затланы фарисейлер эшителер. Исаны тутмакъ учун, баш дин къуллукъчулар булан фарисейлер ибадатхананы къаравуллерын йиберелер. ³³ Иса буса олагъа булай дей:

– Гъали де бираз заман Мен сизин булан туражакъман, сонг Мени Йибергенни янына гетежекмен. ³⁴ Сиз Мени ахтаражакъсыз, амма тапмажакъсыз, неге тююл Мен бар ерге сиз гелмеге болмажакъсыз.

³⁵ Шо заман ягъудилер оьз арасында:

– Биз табып болмайгъан ерге О къайда бара экен? Балики, О грек шагъарларда яшайгъан ягъудилени янына барып, греклеге Аллагъны каламын англатма сюедир? ³⁶ «Сиз Мени ахтаражакъсыз, амма тапмажакъсыз, неге тююл Мен бар ерге сиз гелмеге болмажакъсыз», – дейген сёзлер нени англата? – деп сёйлейлер.

³⁷ Байрамны ахырынчы, инг аслу гюнюнде Иса, туруп, къычырып булай дей:

– Эгер ким сувсагъан буса, яныма гелип ичсин! ³⁸ Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, «Магъа иман салагъан гъар кимни ичинден яшав береген сувну булакълары агъажакъ».

³⁹ Бу сёзлени Иса Оъзюне иман салагъанлагъа гележек Аллагъны Ругъуну гъакъында айта. О заман адамлагъа Аллагъны Ругъу берилмеген болгъан, Иса да Аллагъны макътавлугъуна гётерилип битмеген болгъан.

⁴⁰ Халкъны ичинден бирлери бу сёзлени эшитгенде:

– Бу Адам – гертиден де пайхаммар, – дейлер.

⁴¹ – Бу Адам – Месигъ, – дейлер башгъалары.

– Болмас! Месигъ Галилеядан гелме герекми дагъы? ⁴² Сыйлы Язывларда Месигъ Давутну наслусундан, Давут яшагъан Байтлагъам шагъарда туважакъ деп язылмагъанмы дагъы? – деп сорайлар бирлери.

⁴³ Шолайлыкъда, халкъны арасында Ону гъакъында эришивлюклер тувулуна. ⁴⁴ Олардан бирлери Исаны тутмагъа да сюелер, амма Огъар бирев де къол узатып болмай.

⁴⁵ Шо заман ибадатхананы къаравуллары баш дин къуллукъчуланы ва фарисейлени янына къайталар. Къаравуллагъа:

– Неге Ону тутуп алып гелмедигиз? – деп сорайлар.

⁴⁶ – Бу Адам йимик сёйлейген гиши бир заманда да болмагъандыр, – деп жавап берелер къаравуллар.

⁴⁷ – О сизин де сама алдатмадымы?

⁴⁸ Башчылардан яда фарисейлерден бирев сама да Огъар иман салдымы? ⁴⁹ Къанундан англаву ёкъ саялы, бу къара халкъгъа налат болгъан, – дей фарисейлер олагъа.

⁵⁰ Амма фарисейлени арасындан алда Исаны янына гелген Никодим олагъа:

⁵¹ – Бизин Къанунубузгъа гёре, бир башлап адамгъа тынгламай туруп ва о не этгенни билмей туруп, дуван этеми дагъы? – дей.

⁵² – Сен де Галилеядан сама тюгюлмюсен? Бир башлап Сыйлы Язывланы уйрен, Галилеядан бир де пайхаммар чыкъмагъанны оъзюнг гёрюрсен, – деп жавап берелер огъар.

⁵³ Сонг оланы гъариси уйлерине къайта.

Зина этген къатын

8 Иса буса Зайтун тавгъа бара. ² Эртен тез О ибадатханагъа дагъы да геле ва бары да халкъ Ону янына жыйыла. Иса олтуруп олагъа Аллагъны каламын англамагъа башлай. ³ Дин алимлери ва фарисейлер, Ону янына зина эте туруп тутулгъан бир къатынны гелтирип, ону бары да халкъны алдына чыгъаралар. ⁴ Исагъа булай дей:

– Устаз, бу къатын зина эте туруп табулгъан.

⁵ Муса оъзюню Къанунунда бизге булайланы таш урушгъа тутмагъа буюргъан. Бугъар Сен не дерсен?

⁶ Олар шону Исаны сынап къарамакъ учун ва берген жавабын Огъар Оъзюне къаршы къолламагъа онгайлыкъ тапмакъ учун сорайлар. Иса буса энкейип бармагъы булан ерде язывлар

эте. ⁷ Огъар дагъы да къайтарып сорагъанда, О эретуруп йибери:

– Кимни гюнагъы ёкъ буса, шо адам о къатынгъа башлап таш атсын! – дей.

⁸ О дагъы да энкейип, бармагъы булан ерде язывлар этмеге башлай. ⁹ Шону эшитгенде, къартлардан башлап барысы да бирини артындан бири чыгып гетмеге башлай. Иса Оъзюню алдында орталыкъда токътагъан шо баягъы къатын булан янгыз къала. ¹⁰ Иса туруп огъар:

– Гъей къатын, булар бары да къайда? Сени бирев де гюнагъламадымы? – деп сорай.

¹¹ – Гъеч бирев де, Бийим, – дей къатын.

– Мен де сени гюнагъламайман. Бар, дагъы гюнагъ иш этмессен, – дей Иса огъар †.

Иса дюньягъа нюр төге

¹² Сонг Иса халкъ булан дагъы да сёйлей. О:

– Мен бу дюньягъа нюр төгемен. Мени артым булан юрюген къарангылыкъда къалмас, яшав береген нюр даим ону булан болур, – дей.

¹³ О заман фарисейлер Огъар:

– Сен Оъзюнг Оъзюнге шагъатлыкъ этесен. Сени шагъатлыкъынг гъакъ тюгюл, – дейлер.

¹⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен Оъзюм учун шагъатлыкъ этсем де, Мени шагъатлыкъым гъакъдыр, неге десегиз, Мен къайдан гелгенимни де, къайда барагъанымны да билемен. Сиз буса Мени къайдан гелгенимни де, къайда барагъанымны да билмейсиз. ¹⁵ Сиз инсанны гёзюнден къарап дуван этесиз. Мен буса биревге де дуван этмеймен. ¹⁶ Эгер Мен дуван этсем де, Мени дуваным гъакъ, неге тюгюл бу дуванымда Мен янгыз тюгюлмен, Мени булан Мени йиберген Атам да бар. ¹⁷ Эгер эки адам бир затны токъташдыра буса, оланы шагъатлыкъы гъакъ гертидир деп язылгъан сизин Къанунугъузда да. ¹⁸ Мен Оъзюмню гъакъымда Оъзюм шагъатлыкъ этемен, Мени йиберген Атам да Мени гъакъымда шагъатлыкъ эте.

¹⁹ О заман Огъар:

– Сени Атанг къайдадыр? – деп сорайлар.

– Сиз не Мени, не Атамны танымайсыз. Сиз Мени таный болгъан эдигиз буса, Атамны да таныр эдигиз, – деп жавап бере Иса.

²⁰ Бу сёзлени Иса ибадатханада Аллагъны каламын англатагъанда, хазна сандыкъны къырыйында сёйлей. Ону бирев де тутмай, неге тюгюл Ону заманы гелип битмеген болгъан. ²¹ Иса дагъы да олагъа булай дей:

– Мен сизин къоюп гетемен, сиз буса Мени ахтаражакъсыз, амма оъзюгюзню гюнагъларыгъыз булан олюп гетежексиз. Мен барагъан ерге сиз гелип болмажакъсыз.

²² Шо заман ягъудилер:

† Бир бир грекче къольязывларда 7 нчи бёлюкню 53 нчю аятындан башлап 8 нчи бёлюкню 11 нчи аятына ерлиги гесек (7:53 – 8:11) ёлукъмай.

– О Оъзю Оъзюн оьлтюреми экен? «Мен барагъан ерге сиз гелип болмажакъсыз», – деп нени гъакъында айта экен? – деп бир бирине сорайлар.

²³ Иса олагъа булай дей:

– Сиз тюпдеги дюньядансыз, Мен буса оьрденмен. Сиз бу дюньядансыз, Мен буса бу дюньядан тююлмен. ²⁴ Шо саялы Мен сизге: «Оъзюгюзню гюнагъларыгъыз булан оьлюп гетежексиз!» – деп айтдым. Мен гертиден де Ким экениме инанмасагъыз, сиз барыгъыз да оъзюгюзню гюнагъларыгъыз булан оьлюп гетежексиз.

²⁵ – Шолай буса, Сен кимсен дагъы? – деп сорайлар Огъар.

Иса булай жавап бере:

– Башдан берли Мен Оъзюм киммен деп айтгъан бусам, Шоман. ²⁶ Сизин гъакъыгъызда айтмагъа ва сизин айыпламагъа кеп затларым бар. Мени Йибергенни сёзлери гъакъ гертидир, Мен де Ондан эшитгенлеримни дюньягъа билдиремен.

²⁷ Олар Атасыны гъакъында О оьзлеге не айтгъанны англамайлар. ²⁸ Шо саялы Иса олагъа булай дей:

– Мени, Инсанны Уланын, сиз гётергенде, Мен гертиден де Ким экенимни, Мен Оъзюмден бир зат да этмейгенимни, бу сёзлени Атам уйретгени йимик сёйлейгенимни билежексиз. ²⁹ Мени Йиберген даим Мени булан. О Мени янгыз къоймай. Мен даим О ушатагъан ишлени этемен.

³⁰ Иса бу сёзлени айтагъанда, кеплер Огъар иман салалар.

«Гъакъ гертилик сизин азат этер»

³¹ Иса Оъзюне иман салгъан ягъудилеге булай дей:

– Эгер Мени сёзюме тынглап юрюсегиз, сиз герти якъчыларым боларсыз. ³² Сиз гъакъ гертиликни билерсиз ва гъакъ гертилик сизин азат этер.

³³ – Биз Ибрагъимни наслусунданбыз, бир заманда да биревню де къуллары да болмагъанбыз! «Сиз азат болажакъсыз», – деп Сен нечик сёйлейсен? – дейлер олар.

³⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сизге: гюнагъ иш этеген гъар ким гюнагъны къулдур. ³⁵ Амма есини ожагъында къул даимге къалмас, Уланы буса онда даимге къалажакъ. ³⁶ Шогъар гёре Мен, Аллагъны Уланы, сизге азатлыкъ берсем, сиз гертиден де азат болажакъсыз. ³⁷ Сиз Ибрагъимни наслусундан экенигизни билемен, амма сиз Мени оьлтюрмеге сюесиз, неге тююл Мен уйретеген затланы къабул этмейсиз. ³⁸ Мен сизге Атам Магъа гёрсетген затланы гъакъында сёйлеймен. Сиз буса оъзюгюзню атагъыз айтагъан затланы этесиз.

³⁹ – Бизин атабыз – Ибрагъим, – дейлер ягъудилер.

– Эгер сиз Ибрагъимни авлетлери болгъан эдигиз буса, Ибрагъим этеген ишлени этер эдигиз. ⁴⁰ Сиз

буса гъали Мени, Аллагъдан эшитген гъакъ гертини сизге сёйлейген Адамны, оьлтюрмеге сюесиз.

Ибрагъим шолай этмеди! ⁴¹ Сиз оъзюгюзню атагъыз этген ишни этесиз, – дей Иса олагъа.

– Биз пич тувмагъанбыз! Бизин бир Атабыз бар, О да Аллагъдыр, – деп жавап берелер ягъудилер Огъар.

⁴² – Эгер Аллагъ сизин Атагъыз эди буса, сиз Мени сюер эдигиз. Мен Аллагъны янындан гелдим, гъали буса мундаман. Мен Оъзюмден гелмедим, Мени О йиберди. ⁴³ Мен айтагъанымны сиз неге англамайсыз? Неге тююл де, Мени сёзлеримни къабул этмеге болмайсыз. ⁴⁴ Сизин атагъыз

иблисдир, сиз де о атагъызны хыялларын кютмеге сюесиз. О башдан берли де адам оьлтюрювчю болду ва бир заманда да гъакъ гертини яны болмады, неге тююл онда оъзюнде де гъакъ герти ёкъ. О ялгъан айтагъанда, оъзюню ана тилинде сёйлей, неге тююл о оъзю де ялгъанчы, ялгъанланы да атасы. ⁴⁵ Мен янгыз гъакъ гертини сёйлейгеним саялы, сиз Магъа инанмайсыз.

⁴⁶ Сизин къайсыгъыз Мени гюнагълы деп айыплама боласыз? Мен гъакъ гертини сёйлей бусам, сиз Магъа неге инанмайсыз? ⁴⁷ Аллагъныки болгъанлар Ону сёзлерине тынгла. Сиз Аллагъныки тююлсюз, шо саялы Мени сёзлериме тынгламайсыз, – дей Иса олагъа.

«Мен Ибрагъим тувгъунча да бар эдим»

⁴⁸ Ягъудилер Огъар булай дейлер:

– Сен бир жинли самариялысан. Биз Сагъа тюзюм айтабыз.

⁴⁹ – Мен жинли тююлмен. Мен Атама гъюрмет этемен, сиз буса Мени хорлайсыз. ⁵⁰ Мен Оъзюм учун макътавлукъ ахтарып айланмайман. Амма Мени учун шо макътавлукъну ахтарагъан Башгъасы бар. О буса тюз дуван эте. ⁵¹ Гертисин сёйлеймен сизге: ким Мени айтгъанымны этип юрюсе, бир заманда да оьлюм гёрмежек, – дей Иса.

⁵² – Сен жинли экенге биз гъали лап тюшюндюк. Ибрагъим оьлген, пайхаммарлар да оьлгенлер. Сен буса: «Сени айтгъанынгны этип юрюгенлер оьлюм гёрмежек!» – дейсен. ⁵³ Буса Сен бизин оьлген атабыз Ибрагъимден де уллумусан? Пайхаммарлар чы оьлген. Сен Оъзюнгню киммен деп гъисап этесен? – деп сорайлар ягъудилер.

⁵⁴ – Эгер Мен Оъзюмню макътасам, Мени макътавам бир гъеч зат болур. Мени макътавлу этеген Атамдыр. Сиз О сизин Аллагъыгъыз дейсиз. ⁵⁵ Сиз Ону бир заманда да танымагъансыз, Мен буса Ону таныйман. Эгер Мен Ону таныймайман деп айтсам, Мен де сизин йимик ялгъанчы болур эдим. Мен Ону таныйман ва Ону айтгъанын этемен.

⁵⁶ Сизин атагъыз Ибрагъим Мен гелген гюнню гёрюрмен деп сюенген. О шо гюнню гёрген ва ондан сюенген! – деп жавап бере Иса олагъа.

⁵⁷ – Сагъа элли йыл да болмай, Сен Ибрагъимни гёрдюнгню дагъы? – дейлер ягъудилер.

⁵⁸ – Гертисин сёйлеймен сизге: Мен Ибрагъим тувгъунча да бар эдим, – дей Иса олагъа.

⁵⁹ Шо заман ягъудилер Огъар урмагъа къолларына ташлар алалар. Амма Иса яшына ва ибадатханадан гете.

Тувмадан сокъур адамны сав этив

9 Оьтютт барагъанда, Иса тувмадан сокъур бир адамны гёре. ² Якъчылары Огъар:

– Устаз, бу адам неге сокъур болуп тувгъан? Гюнагъ ишни ким этген: оьзюмю яда ата анасымы? – деп сорайлар.

³ Иса булай жавап бере:
– Не бу оьзю, не ата анасы гюнагъ иш этмеген. Аллагъ ондан таба Оьзюню къудратын гёрсетип болсун учун, ону сокъур болуп тувдургъан. ⁴ Гюн битип къалгъынча, Мени Йибергенни ишлерин этмеге герекбиз. Гече болгъанда бирев де ишлемеге болмас. ⁵ Бу дюнъяда Мен бар чакъы Мен дюнъягъа Нюр тегемен.

⁶ Бу сёзлени айтгъан сонг, О ерге тюркюрюп, тюркюрюкге хумну булгъап, балчыкъ эте. Шо балчыкъны сокъурну гёзлерине сюрте.

⁷ Сокъургъа:

– Бар энни, Силогъам гъавузунда жувун, – дей (Силогъам демек «Йиберилип гелген» демекдир).

Сокъур да барып жувуна ва ону гёзлери гёреген болуп къала. ⁸ Хоншулары ва ону сокъур гъалда садагъа тилеп тургъанын гёрген адамлар:

– Бу олтуруп садагъа тилеп турагъан адам тюркюрюмю? – деп сёйлейлер.

⁹ – Дюр, бу шо адам, – дейлер бирлери.

– Тюркюрюл, тек огъар ошай, – дейлер башгъалары.

– Шо сокъур адам менмен, – дей сокъур.

¹⁰ – Олай буса, нечик гёреген болдунг дагъы? – деп сорайлар огъар.

¹¹ О булай жавап бере:

– Иса деген Адам Оьзюню тюркюрюгюне хумну булгъап, балчыкъ этип, гёзлериме сюртдю. Сонг: «Бар энни, Силогъам гъавузунда жувун», – деп айтды. Мен де барып жувунуп, гёреген болуп къалдым.

¹² – О Адам къайдадыр? – деп сорайлар огъар.

– Билмеймен, – деп жавап бере о.

¹³ Башда сокъур болгъан шо адамны фарисейлени янына алып гелтирелер. ¹⁴ Иса балчыкъ сюртютт ону гёзлерин гёреген этген гюн сонгугюн болгъан. ¹⁵ Фарисейлер о нечик гёреген болгъанын сорама башлайлар. О да фарисейлеге:

– О мени гёзлериме балчыкъ сюртдю, сонг мен жувунуп, гёреген болуп къалдым, – дей.

¹⁶ Фарисейлени бирлери:

– Бу Адам Аллагъдан йиберилип гелмеге кюй ёкъ. О сонгугюнню адатын юрютмей, – дейлер.

– Аллагъ йиберилип гелген адам тюркюрюл буса, булай аламатланы нечик этме бола дагъы? – дейлер башгъалары.

Шону уьстюнден оланы арасында эришивлюк де бола. ¹⁷ Шо заман сав болгъан сокъургъа: О Адам сени гёзлерингни ачды дейсен сен. Ону гъакъындан сен не айтма боласан? – деп дагъы да сорайлар.

– О Адам – Пайхаммар, – деп жавап бере о.

¹⁸ Бу адам алда сокъур болуп, гъали гёреген болгъанына ягъудилени башчылары нечик де инанмайлар, шо саялы ону ата анасын чакъырып гелтиртелер. ¹⁹ Сонг олагъа:

– Бу сизин уланыгъызымы? Сиз бу сокъур болуп тувгъан дейсиз. Гъали бу нечик гёреген болуп къалгъан дагъы? – деп сорайлар.

²⁰ – Бу бизин уланыбыз экенни ва сокъур болуп тувгъанын биз билебиз. ²¹ Амма о нечик гёреген болгъанын, ону гёзлерин ким ачгъанны биз билмейбиз. Огъар оьзюне сорап къарагъыз. О гъакъылбалыкъ болгъан, оьзюню гъакъында оьзю сёйлесин, – деп жавап берелер ата анасы.

²² Ягъудилени башчыларындан къоркъагъаны саялы, ону ата анасы шолай жавап бере. Неге тюркюрюл де, Иса Месигъ экенни ачыкъдан мюркюрлюк этген гъар гишини синагогдан къуваламакъ деп, ягъудилер алданокъ къарар чыгъаргъан болгъан.

²³ Ону ата анасы: «О гъакъылбалыкъ болгъан. Огъар оьзюне сорап къарагъыз», – деп айтгъаны да муна шо саялы.

²⁴ Алда сокъур болгъан шо адамны бирдагъы да чакъырып, огъар:

– Аллагъны атын тутуп ант эт! О Адам гюнагъ ишлер этегенни биз билебиз, – дейлер.

²⁵ – О гюнагъ ишлер этегенни яда этмейгенни мен билмеймен, тек мен бир затны билемен: башда мен сокъур эдим, гъали буса гёремен, – деп жавап бере о ягъудилеге.

²⁶ – О сагъа не этди? Гёзлерингни нечик ачды? – деп сорайлар огъар бирдагъы керен.

²⁷ – Мен сизге айтдым чы, сиз буса тынгламадыгъыз. Сиз шону гъакъында бирдагъы да неге эшитмеге сюесиз? Ёгъесе, сиз де Ону якъчылары болма сама суймеймисиз? – деп жавап бере о.

²⁸ Шо заман ягъудилени башчылары, ону мысгъыллап:

– Ону якъчысы сенсен! Биз Мусаны якъчыларыбыз! ²⁹ Биз Аллагъ Муса булан сёйлегенин билебиз, О Адам къайдан гелгенин буса билмейбиз, – дейлер.

³⁰ Гёзлери ачылгъан адам олагъа:

– Ону къайдан гелгенин сиз билмейгенигиз тамаша. Мени гёзлеримни ачгъан О чу. ³¹ Аллагъ гюнагъ ишлер этгенлеге тынгламайгъанны биз билебиз. Аллагъ Оьзюнден къоркъуп ва Оьзю айтгъанны этип юрютгенлеге тынглай. ³² Ким буса да бирев тувмадан сокъур бир адамны гёреген этген деп бир заманда да эшитилмеген. ³³ Эгер Бу Адам Аллагъдан йиберилип гелмеген эди буса, О гъеч бир зат да этип болмас эди, – деп жавап бере.

³⁴ Ягъудилер огъар:

– Тувмадан гюнагъгъа да батып, гъали сен бизин уйретмеге къараймысан? – деп жавап берип, ону синагогдан къувалап чыгъаралар.

³⁵ Олар бу адамны синагогдан къувалагъанны эшитип ва ону излеп табып, Иса огъар:

– Сен Инсанны Уланына иман саламысан? – деп сорай.

³⁶ – Бийим! Магъа О Ким экенин айт, мен де Огъар иман саларман, – дей о.

³⁷ – Сен Ону гёрдюн, гъали сени булан сёйлеп турагъан да Одур, – дей Иса огъар.

³⁸ – Я Рабби, иман саламан, – деп, сужда эте о.

³⁹ – Мен бу дюньягъа гёрмейгенлер гёрсюн, гёрегенлер гёрмейген болсун деп дуван этмеге гелгенмен, – дей Иса.

⁴⁰ Ону янында болгъан фарисейлер бу сёзлени эшитгенде, Огъар:

– Бизин де Сен сокъурлар деп гысап этемисен? – дейлер.

⁴¹ Иса олагъа булай дей:

– Эгер сиз сокъурлар болгъан бусагъыз, Аллагъны алдында сизин айыбыгъыз болмас эди. Амма сиз: «Биз гёребиз», – дейсиз. Шолай болгъанда, сизин гюнагъларыгъыз сизин устююзде къала.

Къойчу ва сирив

10 Иса булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: къойлар турагъан гюренге, къапусундан таба гирмей, башгъа ерден таба гиреген гиши уручу ва талавурчудур. ² Къапудан гиреген гиши буса сиривню къойчусудур. ³ Къаравулчу огъар къапуна ача, къойлар ону тавушун таный. О къойланы атларын айтып чакъырып, оланы гюренден къыргъа чыгъара. ⁴ Бары да къойларын чыгъаргъанда, къойчу сиривню алды булан юрюй, къойлар буса ону арты булан бара, неге тююл олар ону тавушун таный. ⁵ Амма олар ят гишини арты булан бир заманда да бармажакъ, ондан къачажакъ, неге тююл ону тавушу олагъа таныш тююл.

⁶ Иса ягъудилеге бу масалны айта. Амма олар О не айтма сюегенни англамайлар. ⁷ Шо саялы Иса олагъа дагъы да булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: къой гюренни къапусу Менмен. ⁸ Менден алда гелгенлер барысы да – уручулар ва талавурчулар, шо саялы къойлар олагъа тынгламагъан. ⁹ Мен къапуман. Ким Менден таба оътюп гирсе, о къутулар. О къапудан гирер, чыгъар ва оъзюне отлав табар. ¹⁰ Уручу янгыз урламакъ учун, олтюрмек ва ёкъ этмек учун геле. Мен буса инсанлар яшама, мол яшама болсун учун гелгенмен.

¹¹ Мен яхшы къойчуман. Яхшы къойчу оъзюню къойлары учун жанын да аямай. ¹² Ялгъа тутулгъан адам герти къойчу тююл. Къойлар онуки тююл. Бёрюню гелегенин гёргенде, о къойланы къоюп

къача. Бёрю де, къойланы тутуп, паралай. ¹³ Ону къойларда гъайы ёкъ, неге тююл о ялчы.

¹⁴ Мен яхшы къойчуман. Оъзюню къойларымны таныйман. Къойларым да Мени таный. ¹⁵ Тап шо кюйде Атам Мени таный, Мен де Ону таныйман. Къойларым учун Мен жанымны да аямасман.

¹⁶ Мени бу сиривден къайры башгъа къойларым да бар. Мен оланы да гелтирме герекмен. Олар Мени тавушума тынглажакъ ва бир сирив, бир къойчу болажакъ! ¹⁷ Жанымны янгыдан къайтарып алмакъ учун берегеним саялы, Атам Мени сюе. ¹⁸ Мени жанымны бирев де чыгъарып алмай. Мен ону Оъзюм сююп беремен. Мени жанымны бермеге ихтиярым бар ва ону янгыдан къайтарып алмагъа ихтиярым бар. Буланы этмеге Магъа Атам буйрукъ этди.

¹⁹ Бу сёзлерден сонг ягъудилени арасында дагъы да эришивлюклер башлана. ²⁰ Оланы кёплери:

– О жинли болгъан, гъакъылын тас этген. Огъар неге тынглайсыз? – дей. ²¹ Бу жинли гишини сёзлери тююл, жинли адам сокъур адамгъа гёз ачдырып болмас, – дей башгъалары.

Иса Ибадатхананы Янгыртывуну байрамында

²² Шо вакътилерде Ерусалимде Ибадатхананы Янгыртывуну байрамы башлана. Шо къыш вакъти бола. ²³ Иса ибадатхананы абзарында Сулайманны гётермесинде юрюп айлана. ²⁴ Мунда ягъудилер, Исаны айланасына жыйылып, Огъар:

– Къачан болгъунча Сен бизин чыдамлыгъыбызны сынап туражакъсан? Эгер Сен Месигъ бусанг, тувра айтып къой, – дейлер.

²⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен сизге айтдым, сиз инанмадыгъыз. Атамны аты булан Мен этеген ишлер Мени гъакъымда шагъатлыкъ эте. ²⁶ Амма сиз Магъа инанмайсыз, неге тююл сиз Мени сиривюмдеги къойлардан тююлсюз. ²⁷ Мени къойларым тавушума тынглай, Мен оланы таныйман, олар да Мени артыма тюше.

²⁸ Мен олагъа даимлик яшав беремен. Олар бир заманда да оьлмежек, бирев де оланы Мени къолумдан чыгъарып да алмас. ²⁹ Оланы Магъа берген Атам бары да затдан уьстдедир. Оланы Атамны къолундан чыгъарып алмагъа гъеч биревню де гючу етмес. ³⁰ Мен де, Атам да бирбиз.

³¹ Ону дагъы да таш урушгъа тутмакъ учун, ягъудилер ерден ташлар алалар. ³² Иса олагъа:

– Мен сизге Атам Магъа тапшургъан бир хыйлы яхшы ишлени этип гёрсетдим. Бу ишлерден къайсы саялы сиз Мени таш урушгъа тутмагъа сюесиз? – дей.

³³ – Биз Сени таш урушгъа тутмагъа сюегенибиз яхшы ишлеринг саялы тююл, Сен капирлик этегенинг саялы. Инсан да болуп Оъзюнгню Аллагъ этип гёрсетегенинг саялы, – деп жавап бере ягъудилер Огъар.

³⁴ Иса олагъа булай дей:

– Сизин Къанунугъузда: «Мен сизге аллагълар деп айтдым», – деп язылмагъанмы дагъы? ³⁵ Аллагъ Оьзюню каламы етишгенлеге аллагълар деп айтгъан. Сыйлы Язывлар гючюн тас этгенми дагъы? ³⁶ Аллагъ Мени танглап бу дюньягъа йиберди. Шолай болгъан сонг: «Аллагъны Уланыман», – дейгеним саялы, «Капирлик этесен», – деп нечик айтма боласыз? ³⁷ Эгер Мен Атамны ишлерин этмей бусам, Магъа инанмагъыз! ³⁸ Эгер Мен Атамны ишлерин эте бусам, Магъа инанмай бусагъыз да, Мен этеген ишлеге инаныгъыз. Шо заман сама Атам Мени булан бирликде, Мен буса Атам булан бирликде экенибизни англарсыз.

³⁹ Шо заман ягъудилер Исаны дагъы да тутмагъа айланалар, амма О олардан сыпкъырылып гете. ⁴⁰ Иса дагъы да Ёрдан оьзенни ари ягъына, алда Ягъия, халкъны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурагъан ерге чыгъып гете ва онда бир нечакъы заман къала. ⁴¹ Кёплер Ону янына гелелер. Адамлар: «Ягъия бир заманда да бир аламат да гёрсетмеди, амма Бу Адамны гъакъында о айтгъан бары да зат гъакъ», – дейлер. ⁴² Шонда болгъанланы бир хыйлылары Огъар иман салалар.

Лазарны оьлюмю

11 Лазар деген бирев авругъан болгъан. О Мариям ва Марта деген къызардашлары булан Байтания деген юртда яшай болгъан. ² Мариям Рабби Исаны аякъларына арив ийисли майлар сюртюп, чачлары булан сыйпап къурутажакъ къатын болгъан. Ону Лазар деген эркъардашы авругъан болгъан. ³ Къызардашлар Исагъа:

– Я Рабби, Сени сюеген адамынг авруй, – деп хабар йибере. ⁴ Муну эшитгенде, Иса:

– Бу оьлюр аврув тюгюл, Аллагъны макътавлугъу учун, ондан таба Аллагъны Уланы макътав къазансын учун йиберилген аврув, – дей.

⁵ Иса Мартаны, ону къызардашын ва Лазарны сюе болгъан. ⁶ Лазарны авруйгъанын эшитгенде, Иса Оьзю токътагъан еринде дагъы да эки гюн къала. ⁷ Сонг О якъчыларына:

– Дагъы да Ягъудеягъа барайыкъ, – дей.

⁸ – Устаз! Бираз алдын ягъудилер Сени таш урушгъа тутма суйген эдилер, Сен буса дагъы да къайтып онда барма сюемисен? – дейлер якъчылары Огъар.

⁹ – Гюнде он эки сагъат болмаймы? Гюндюз юрюйген адам сюрюнмей, неге тюгюл о бу дюньяны ярыгъын гёре. ¹⁰ Гече юрюген сюрюне, неге тюгюл ярыкъ болмай, – деп жавап бере Иса. ¹¹ Шолай да айтып, О:

– Бизин къурдашыбыз Лазар юхлай, Мен барып ону уятайым, – деп къоша.

¹² – Я Рабби, юхлап болгъан буса, о къолайгъа къайтар, – дейлер якъчылары.

¹³ Иса Лазарны оьлюмю гъакъында айтгъан болгъан, олар буса ону гертиден де юхлайгъаны

гъакъында сёйлей деп ойлалар. ¹⁴ Шо заман Иса тувра булай дей:

– Лазар оьлген. ¹⁵ Мени онда болмагъаныма сизин учун сююнемен. Гъали сизге Магъа иман салмагъа имканлыкъ болажакъ. Юрюгюз, энни ону янына барайыкъ.

¹⁶ Оьзюне Эгиз деп айтылагъан Тома Исаны якъчыларына:

– Юрюгюз, Ону булан бирче биз де оьлейик! – дей.

Мартаны ва Мариямны ясы

¹⁷ Гелгенде, Иса Лазар къабурда ятагъаны дёрт гюн болагъанны биле. ¹⁸ Байтания Ерусалимден уьч чакъырым мезгил ариде ерлешген болгъан. ¹⁹ Эркъардашы оьлгени саялы, гёнгюн алмакъ учун, ягъудилени бир кёплери Мартаны ва Мариямны янына гелелер.

²⁰ Исаны гелегенин эшитгенде, Марта шоссагъат Ону къаршылама чыгъа, Мариям буса уьйде олтуруп къала. ²¹ Шо заман Марта Исагъа:

– Я Рабби, эгер Сен мунда болгъан эдинг буса, эркъардашым оьлмес эди! ²² Гъали де мен билемен, Аллагъдан Сен не зат тилесенг де, Аллагъ Сагъа бережек, – дей.

²³ – Сени эркъардашынг къайтып тирилежек, – дей Иса огъар.

²⁴ – Билемен, къыяматгюн оьлюлер тирилегенде, тирилежек, – дей Марта Огъар.

²⁵ – Тирилив де, яшав да Менмен. Магъа иман салагъан оьлгенден сонг да яшажакъ. ²⁶ Гъар бир яшайгъан адам ва Магъа иман салагъан адам бир заманда да оьлмежек. Бугъар сен инанамысан? – дей Иса огъар.

²⁷ Марта да Огъар булай дей:

– Дюр, Раббим, инанаман. Бу дюньягъа гелмеге герекли Аллагъны Уланы ва Месигъ Сенсен.

²⁸ Бу сёзлени айтгъандан сонг, Марта, къызардашы Мариямны чакъырып, огъар яшыртгъын:

– Устаз мунда. О сени чакъыра, – дей.

²⁹ Шону эшитгендокъ, Мариям алгъасап Исаны янына бара. ³⁰ Иса буса шо заман юртгъа гирип битмеген ва Оьзюн Марта къаршылагъан ерде болгъан. ³¹ Мариям булан бирче уьйде болгъан ва ону гёнгюн алма гелген ягъудилер, Мариям чалт туруп чыгъып гетгенни гёрелер. О гъали эркъардашына яс этмеге къабургъа барадыр деп ойлалар, ону арты булан чыгъалар.

³² Иса бар ерге гелип, Ону гёргенде, Мариям Ону аякъларына баш уруп, Огъар:

– Я Рабби, эгер Сен мунда болгъан эдинг буса, эркъардашым оьлмес эди, – дей.

³³ Ону йылайгъанын ва ону булан бирче гелген йылайгъан ягъудилени гёргенде, Иса Оьзю де бек пашман бола ва Ону юреги гъалек бола.

³⁴ – Ону къайда гёмдюгюз? – деп сорай Иса.

– Я Рабби, юрю, барайыкъ, биз гёрсетербиз, – дейлер Огъар.

³⁵ Иса йылап йибере. ³⁶ Шо заман ягъудилер: – Гёремисиз, Бу ону нечик сюе болгъан экен! – дейлер. ³⁷ Олардан бирлери:

– Сокъурну гёз ачдыргъан бу Адам о гиши оьлмесин учун бир зат да этип болмасмы эди экен? – дейлер.

Иса Лазарны тирилте

³⁸ Иса къайтып юреги бек гьалек гьалында къабурну янына геле. Шо къабур алдына таш салынгъан бир анакъ болгъан. ³⁹ Иса:

– Ташны тайдырыгъыз! – дей.

Оьлгенни къызардашы Марта Огъар:

– Я Рабби, онда яман ийис бардыр, о оьлгенли чи дёрт гюн бола, – дей.

⁴⁰ – Иман сала бусанг, Аллагъны макътавлугъун гёрежексен деп Мен сагъа айтмадыммы? – дей Иса огъар.

⁴¹ Оьлю ятгъан анакъны алдындан ташны тайдыралар. Гёзлерин кёкге къаратып, Иса булай дей:

– Гьей Атам! Мени эшитгенинг учун, Сагъа шюкюр этемен. ⁴² Сен Мени гъар заман эшитегенингни Мен билемен. Амма бу сёзлени мунда токътагъан халкъ учун, Мени Сен йибергенинге иман салсын учун айтдым! ⁴³ Шону айтгъандан сонг, О:

– Лазар, чыкъ! – деп къычыра.

⁴⁴ Оьлю де къолларына, бутларына кетен гебин чырмалгъан ва бетине явлукъ байлангъан гьалда къыргъа чыгъып геле. Иса олагъа:

– Ону гебинин чечигиз. Къой, гетсин, – дей.

Исаны оьлтюрме сюелер

⁴⁵ Шо заман Мариямны янына гелген ва Иса этгенни гёрген бир кёп ягъудилер Огъар иман салалар. ⁴⁶ Олардан бирлери буса, фарисейлени янына гетип, Иса этген затланы олагъа айталар. ⁴⁷ Шо заман баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер ягъудилени мажлисин жыялар.

– Гъали биз не этейик? Бу Адам кёп аламатлар гёрсетип тура. ⁴⁸ Эгер Ону булай къойсакъ, бютюн халкъ Огъар иман салажакъ. Шо заман румлулар гелип, бизин ибадатханабызны бузажакъ ва халкъыбызны дагъытажакъ, – деп сёйлейлер.

⁴⁹ Олардан Кайафа деген бириси, шо йыл дин къуллукъчуланы башчысы болуп турагъаны, олагъа булай дей:

– Сиз бир зат да англамайсыз! ⁵⁰ Бютюн ягъуди халкъ оьлгюнче, халкъ учун бирев оьлсе, сизге яхшы болажагъын неге англап болмайсыз?

⁵¹⁻⁵² Кайафа муну оьзюнден айтмай. О дин къуллукъчуланы башчысы болгъан, шогъар гёре ягъуди халкъны къутгъармакъ учун (янгыз ягъуди халкъны да тюгюл, Аллагъны бютюн ер юзюне

яйылгъан авлетлерин бирлешдирмек учун), Иса оьлежегин алданокъ айта.

⁵³ Шо гюнден башлап олар Исаны нечик оьлтюрейик деп ойлашма башлайлар. ⁵⁴ Шо саялы Иса ягъудилени арасында ачыкъдан гёрюнмей. Ондан дангылны ювугъундагъы Эфраим деген бир юртгъа бара. Якъчылары булан онда тура.

⁵⁵ Ягъуди Пасха байрам ювукълаша. Бу байрамдан алда, тазаланагъан адатны кютмек учун, Ерусалимге уьлкени гъар еринден кёп халкъ геле. ⁵⁶ Шо заман олар Исаны ахтармагъа башлайлар. Ибадатханада да токътап:

– Сиз нечик ойлашасыз? Пасха байрамгъа О гелмесми экен? – деп бир бирине сорайлар.

⁵⁷ Баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер буса оьзлер Исаны тутмагъа къарайлар. Ону къайда экенин билеген гъар ким оьзлеге билдирсин деп, бары халкъгъа буйрукъ этелер.

Иса Байтанияда

12 Пасха байрамдан алты гюн алда Иса Байтаниягъа, Оьзю оьлюмден тирилтген Лазар турагъан юртгъа геле. ² Мунда Ону гьюрметине къонакълыкъ этиле. Марта Огъар тепсиде къуллукъ этип айлана. Ону булан бирче тепсиде олтургъанланы арасында Лазар да бола. ³ Шо заман Мариям, ярым литр чакъы къыйматлы таза майны гелтирип, Исаны аякъларына сюрте ва чачлары булан сыйпап къурута. Уьйню ичи бек арив ийисден тола.

⁴ Исаны якъчыларындан бириси, сонг Огъар хыянатлыкъ этежек Ягъуда Искариет:

⁵ – Бу майны уьч юз гюмюш акъчагъа да сатып, акъчасын пакъырлагъа неге бермейлер? – дей.

⁶ Булай деп о пакъырланы гъайын этегени учун тюгюл, оьзю уручу экени саялы айта. Оланы акъчасы сакъланагъан ортакъ дорбасын бу алып юрюй ва гъар заман оьзюню гереги учун ондан акъча урлай болгъан. ⁷ Шо заман Иса булай дей:

– Ону парахат къоюгъуз! О къатын этеген зат Мени гёмюлежек гюнюм учун этилмеге герек зат эди. ⁸ Пакъырлар даим яныгъызда болажакъ, Мен буса даим яныгъызда болмажакъман.

⁹ Ягъудилени бир кёплери, Исаны Байтанияда экенин билип, янгыз О учун тюгюл, О оьлюмден тирилтген Лазарны гёрмек учун да онда гелелер.

¹⁰ Шо заман баш дин къуллукъчулар Лазарны да оьлтюрмеге токъташалар. ¹¹ Неге тюгюл де, ягъудилени кёплери гелип, Лазар саялы олагъа арт берип, Исагъа иман салалар.

Исаны Ерусалимге гелию

¹² Артындагъы гюн байрамгъа гелген кёп халкъ Исаны Ерусалимге гележегин эшитгенде, ¹³ хурма терекни бутакъларын да алып, Ону къаршылама чыгъып:

– Гьосанна! † Раббизни аты булан гелегенге, Исрайылны пачасына, Аллагъны яхшылыгы болсун! – деп кычыра.

¹⁴ Иса, бир эшек табып, огъар мине. Неге тююл де, Сыйлы Язывларда булай язылган:

¹⁵ Къоркъма, гъей Сион кызы! ††

Муна сени Пачанг яш эшекге де минип геле тура.

¹⁶ Якъчылары башлап шону англамайлар. Амма сонг, Иса Аллагъны макътавлугъуна гетерилгенде, бу сёзлер Ону учун язылгъанны ва халкъ бу затланы Огъар этгенни эсге алалар.

¹⁷ Лазарны къабурдан чыгъарып, оylumден тирилген заманда, Ону булан бирче болганлар онда болган ишлени хабарлай туралар. ¹⁸ Муна шо саялы халкъ Ону къаршылама чыгъа, неге тююл шо аламатны О этгенни биле. ¹⁹ Фарисейлер буса:

– Гьремисиз, къолугъуздан бир зат да гелмей. Къарагъанда, сав дюнья Ону арты булан барагъанда йимик, – деп бир бирине сёйлейлер.

Иса Озьюню оyleжеги гъакъда айта

²⁰ Байрамда Аллагъгъа ибадат этмек учун гелгенлени арасында бир бир греклер де болган.

²¹ Олар Галилеяны Байтсайда деген шагъарындан болган Филипни янына гелип:

– Бийим, биз Исаны гьрмеге сюе эдик, – деп тилейлер.

²² Филип барып шону Андрейге айта. Сонг Филип де, Андрей де, бирче барып, бу хабарны Исагъа айталар. ²³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Аллагъ Магъа, Инсанны Уланына, макътавлукъ береген заман гелди! ²⁴ Гертисин сёйлеймен сизге: эгер будай бюртюк ерге тюшюп оылмей къалса, о янгыз бир бюртюк кюйде къалыр. Эгер о ерге тюшюп оылсе, ондан дагъы да хыйлы бюртюклер чыгъар. ²⁵ Озьюню жанын ким аявласа, о ону тас этер. Ким бу дюньяда жанын гьрюп ярамаса, о ону даимлик яшав учун сакълар. ²⁶ Ким Магъа къуллукъ этме сюе буса, артыма тюшюн! Мен къайда болсам, къуллукъчум да шонда болар. Ким Магъа къуллукъ этсе, Атам да огъар гьюрмет этер.

²⁷ Гъали Мени юрегим гъалек. Мен не дейим? «Атам! Мени бу мюгълетден къутгъар!» – дейими? Мен чи бу дюньягъа шону учун – шо мюгълет учун гелгенмен! ²⁸ Гъей Атам, гъар макътавлар болсун Сени атынга!

Шо вакъти кьклерден:

– Мени атым макътавлудур, Мен ону дагъы да артыкъ макътавлу этермен! – деген бир сес чалына.

²⁹ Онда токътап муну эшитген халкъ: «Кьк кькюреди», – дей, башгъалары буса: «Ону булан малайик сёйледи», – дей.

³⁰ Иса олагъа булай дей:

† Гьосанна! – грек тилден тувра гьчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къолланган. †† Сион кызы – демек, Ерусалим.

– Кьклерден бу сес Мени учун тююл, сизин учун чалынды! ³¹ Бу дюнья учун дуван этеген заман гелди. Дюньяны гъакими тахындан тюшюрюлежек!

³² Мен ерден гетерилгенде, бютюн халкъны Озьюме багъып тартажакъман!

³³ Озью нечик оylum булан оylum герегин гьрсетмек учун, Иса шолай айта. ³⁴ Халкъ Огъар:

– Мусаны Къанунундан уйренгенибизге гьре, Месигъ даим бизин булан яшап къалажакъ. Инсанны Уланы гетерилежек деп Сен нечик айтма боласан? Кимдир О Инсанны Уланы? – деп сорай.

³⁵ Иса олагъа булай дей:

– Гъали де бир нечакъы заман нюр сизин булан болуп туражакъ. Сизин къарангылыкъ къуршамасын учун, сизин булан нюр бар чакъы заман юрюп туругъуз. Къарангылыкъда юрюген адам къайда барагъанын билмей. ³⁶ Сизге нюр ярыкъ береген чакъы, Огъар иман салыгъыз, сиз нюрню уланлары болажакъсыз!

Бу сёзлени де айтып, Иса гетип олардан яшына.

³⁷ Амма Иса бу аламатланы барын да оланы алдында этегенине де къарамайлы, олар Огъар иман салмайлар. ³⁸ Ешая пайхаммардан таба айтылган булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

Я Рабби, биз айтгъангъа ким инанды?

Раббини къудраты кимге ачыкъ болду?

³⁹ Шогъар гьре олар иман салып болмайлар.

Ешая башгъа бир ерде айтгъаны йимик:

⁴⁰ Гьзлери булан гьрмесин, башы булан

англамасын деп, Аллагъ бу

адамланы сокъур этген, юреклерин ташгъа

дьндюрген.

Егъесе, Магъа багъар эди, Мен де оланы сав этер эдим.

⁴¹ Исаны макътавлугъун гьргени саялы, Ешая

шолай айтгъан ва Ону гъакъында сёйлеген.

⁴² Ягъудилени башчыларыны арасында да Исагъа

иман салганлары аз болмагъан. Амма олар

оьзлени синагогдан къувалап къоймасын деп,

фарисейлерден къоркъуп, Исагъа салган иманы

гъакъында ачыкъдан айтып болмагъан. ⁴³ Олар

инсан этеген макътавлукъну Аллагъдан гелеген

макътавлукъдан эсе артыкъ суюген.

⁴⁴ Иса кычырып булай дей:

– Магъа иман салагъан Магъа тююл, Мени Йибергенге иман саладыр. ⁴⁵ Мени гьреген Мени Йибергенни гьредир. ⁴⁶ Мен бу дюньягъа бир нюр йимик, Магъа иман салагъан гъар ким

къарангылыкъда къалмасын деп гелгенмен. ⁴⁷ Ким

Мени бу сёзлеримни эшитип, олагъа гьре

юрюмесе, Мен огъар дуван этмесмен. Неге тююл

де, Мен бу дюньягъа айыплап дуван этмеге тююл,

ону къутгъармагъа гелгенмен. ⁴⁸ Мени инкар этип,

сёзлеримни къабул этмейгенлеге дуван этежек бир

зат бар. Мени сёзюм огъар къыяматгюн дуван этер!

⁴⁹ Мен Озьюмден сёйлемеймен. Мен нечик, не

сёйлеме гережни де Магъа Мени йиберген Атам

бурду. ⁵⁰ Ону буйрукълары даимлик яшавгъа

элтегенни Мен билемен. Шогъар гёре Мен янгыз Магъа Атам буюргъан затланы сёйлеймен.

Иса якъчыларыны аякъларын жува

13 Бу иш ягъуди Пасха байрамны лап алдында бола. Иса, бу дюньяны кююп, Атасыны янына гетме Оьзюне заман етишгенни биле. О бу дюньяда Оьзюнюки болгъанланы суйген ва гъали де сюювю нечик дазуруз экенни гёрсетген.

² Иса якъчылары булан ахшамгъы ашгъа олтура. Иблис Симонну уланы Ягъуда Искариетни юрегине Исагъа хыянатлыкъ этмек деген хыялны сала.

³ Атасы Оьзюню кюлуна бары да кудратны бергенни, Оьзю Аллагъдан гелгенин ва къайтып Ону янына гетегегин билип, ⁴ Иса тепсиден тура, уьст опуракъларын чече ва чюй явлукъ алып, белине байлай. ⁵ Сонг О легенге сув да тегюп, якъчыларыны аякъларын жувуп, белине байлагъан чюй явлукъ булан оланы сибирмеге башлай. ⁶ Гезик Петерге етишгенде, о:

– Я Рабби, Сен мени аякъларымны жувма сюемисен? – дей.

⁷ – Мен этеген затны сен гъали де англамайсан, сонггъа таба англажакъсан, – деп жавап бере Иса.

⁸ – Мени аякъларымны Сен жувмакъ болма ярайгъан зат тююл! – дей Петер Огъар.

– Мен оланы жувмасам, сен Меники болмажакъсан! – деп жавап бере Иса.

⁹ – Я Рабби, янгыз аякъларымны тююл, кюллерымны, башымны да жув, – дей Петер.

¹⁰ – Кириген гишини аякъларын жувса, таманлыкъ эте. Ону къаркъарасы таза. Сиз де тазасыз, амма барыгъыз да таза тююлсюз, – дей Иса огъар.

¹¹ Иса Оьзюне хыянатлыкъ этежек адамны билип: «Сизин барыгъыз да таза тююлсюз», – деп шогъар гёре айта.

¹² Оланы аякъларын жувуп битгенде, Иса опуракъларын гие. Къайтып тепсиде олтуруп, олагъа булай дей:

– Мен сизге этген затны сиз англаймысыз? ¹³ Сиз Магъа: «Устаз ва Рабби», – дейсиз. Сиз тюз айтасыз – шолай дюр де дюр. ¹⁴ Эгер Мен Рабби ва Устаз болуп, аякъларыгъызны жувдум буса, сиз де бир биригизни аякъларыгъызны жувмагъа герексиз.

¹⁵ Мен сизге этеген затны оьзгелеге сиз де этсин деп, Мен сизге бир уьлгю гёрсетдим. ¹⁶ Гертисин сёйлеймен сизге: кюл да оьзюню есинден оьр болмас, тапшурув кютмеге йиберилип гелген гиши де оьзюн йиберген гишиден оьр болмас. ¹⁷ Эгер шону да билип, сиз шолай этсегиз, насипли болуп къаларсыз.

Исагъа этилежек хыянатлыкъ

¹⁸ – Мен сизин барыгъызны да гъакъыгъыздан айтмайман: Мен кимлени сайлагъанымны билемен. Амма Сыйлы Язывларда: «Мени булан

ашымны ашагъан Магъа къаршы кюл гетерди», – деп язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъма тарыкъ.

¹⁹ Мен гертиден де Ким экениме инансын деп, Мен сизге шо гъакъда гъали, шо иш этилгинче алданокъ айтаман. ²⁰ Гертисин сёйлеймен сизге: Мени йибергенни къабул этеген Мени де къабул этер, Мени къабул этеген Мени йиберген Атамны да къабул этер.

²¹ Иса буланы сёйлеген сонг, бек гъалек бола ва: – Гертисин сёйлеймен сизге: сизин биригиз Магъа хыянатлыкъ этежек, – деп ачыкъдан айта.

²² Якъчылары, О кимни гъакъындан айтагъанны англамай, бир бирине къарайлар.

²³ Якъчыларындан бириси, Иса айрокъда сюегени, тепсиде Иса булан янаша олтургъан болгъан. ²⁴ Иса кимни гъакъындан айтагъанын сорасын деп, Петер огъар ишара эте. ²⁵ О да Исагъа багъып ювукълашып:

– Я Рабби, о кимдир? – деп сорай.

²⁶ – Экмек гесекни мандырып, Мен кимге берсем, шодур, – деп жавап бере Иса.

Экмек гесекни мандырып, О Симон Искариетни уланы Ягъудагъа узата. ²⁷ Шо экмек гесекни алгъандокъ, Ягъуданы ичине иблис гире. Шо заман Иса огъар:

– Этме ойлашгъанынгны тез эт, – дей.

²⁸ Амма Иса огъар шолай неге айтгъанны тепсиде олтургъанлардан бириси де англамай. ²⁹ Бир бирлери Ягъуда ортакъ акъчагъа жаваплы экенге Иса огъар: «Бизге байрамгъа тарыкъ чакъы бары да затны сатып ал», – дейдир яда: «Пакъырлагъа садагъа бер», – деп тапшурадыр деп ойлашалар.

³⁰ Экмек гесекни де алып, Ягъуда шоссагъат кыргъа чыгъа. Гече вакъти бола.

«Бир биригизни сююгюз»

³¹ О кыргъа чыкъгъан сонг, Иса булай дей:

– Энни Мени, Инсанны Уланыны, макътавлугъум ачыкъ болду. Аллагъ да Менден таба макътавлу болур. ³² Эгер Аллагъ Менден таба макътавлу болгъан сонг, Аллагъ Мени Оьзюню де макътавлу этер ва шо макътавлукъну шоссагъат этер.

³³ Балаларым! Сизин арагъызда турмагъа Магъа кеп кълалмагъан. Сиз Мени ахтаражакъсыз, амма, алда Мен ягъудилеге айтгъаным йимик, «Мен барагъан ерге сиз гелип болмажакъсыз». Муна шолай деп Мен гъали сизге де айтаман. ³⁴ Сизге Мен янгы буйрукъ беремен: бир биригизни сююгюз. Мен сизин нечик суйдюм буса, сиз де бир биригизни шолай сююгюз. ³⁵ Эгер сиз бир биригизни суйсегиз, сиз Мени якъчыларым экенни гъар ким билежек.

Петер Исаны инкар этежеги гъакъында

³⁶ – Я Рабби, Сен къайда барасан? – деп сорай Петер Огъар.

– Сен гъали Мени артым булан Мен барагъан ерге гелип болмажакъсан, амма сонгъа таба гележексен, – деп жавап бере Иса огъар.

³⁷ – Я Рабби, Сени артынг булан мен гъали неге гелип болмайман? Сени учун чу мен жанымны да берер эдим! – дей Петер.

³⁸ – Мени учун жанынгны берер эдим деймисен? Гертисин сёйлеймен сагъа: хораз кычыргынча, сен Мени уыч керен инкар этежексен! – деп жавап бере Иса.

«Мен Ёлман, Гъакъ гертиликмен ва Яшавман»

14 Иса якъчыларына булай дей:

– Юреклеригиз сыныкъмасын! Сиз Аллагъгъа иман салыгъыз, Магъа да иман салыгъыз. ² Атамны ожагъында кёп уыйлер бар. Эгер о шолай тюгюл эди буса, Мен сизге шолай айтмас эдим. Мен онда сизин учун ер онгармагъа бараман. ³ Онда гелгенде, Мен сизин учун ер гъазирлермен, сонг къайтып гелермен. Сиз де Мен бар ерде болсун учун, сизин де Оъзюм булан алып барарман. ⁴ Мен барагъан ерни ёлун сиз билесиз.

⁵ – Я Рабби! Биз Сени къайда барагъанынгны билмейбиз чи. Ёлну биз къайдан билейик? – дей Тома Огъар.

⁶ – Мен Ёлман, Гъакъ гертиликмен ва Яшавман. Менден таба тюгюл эсе, Атамны янына бирев де бармас. ⁷ Эгер сиз Мени таныдыгъыз буса, Атамны да таныдыгъыз. Энниден сонг сиз Ону танийсыз ва гёргенсиз! – дей Иса.

⁸ – Я Рабби! Атангны бизге гёрсет, бизге дагъы бир зат да тарыкъ тюгюл, – дей Филип Огъар.

⁹ Иса огъар булай дей:

– Филип, Мен сизин булан турагъаным нечакъы бола, сен буса Мени танымаймысан? Мени гёрген Атамны да гёргендир. Сен: «Атамны гёрсет», – деп нечик айтып боласан? ¹⁰ Мен Атам булан бирликде, Атам да Мени булан бирликде экенликге сен инанмаймысан? Мен сизге сёйлейген сёзлени Оъзюмден сёйлемеймен чи. Атам Мени булан бирликде Оъз ишлерин эте. ¹¹ Мен Атам булан бирликде, Атам да Мени булан бирликде экенликге иман салыгъыз. Яда Мени ишлериме иман салыгъыз. ¹² Гертисин сёйлеймен сизге: Магъа иман салагъан гъар ким Мен этеген ишлени этежек. Булардан да уллуларын этежек, неге тюгюл Мен Атамны янына бараман. ¹³ Менден не зат тилесегиз де, Мен сизин учун этежекмен, неге тюгюл шону булан Уланы Атасына макътавлукъ гелтире. ¹⁴ Мени атым булан не зат тилесегиз де, Мен шону этежекмен.

Аллагъны Ругъун ваъда этив

¹⁵ – Эгер сиз Мени сюе бусагъыз, буйрукъларымны кютюгюз. ¹⁶ Мен Атамдан тилермен, О сизге сизин булан даимликге къалажакъ башгъа Насигъатчыны йиберер. ¹⁷ О

гъакъ гертиликге элтеген Аллагъны Ругъудур. Дюнья Ону къабул этмеге болмай, неге тюгюл Ону гёрмей ва танымай. Сиз буса Ону танийсыз, неге тюгюл О сизин арагъызда тура ва сизин ичигизде яшап къалажакъ. ¹⁸ Мен сизин етим къоймажакъман, сизин яныгъызгъа къайтып гележекмен. ¹⁹ Узакъ къалмай бу дюнья Мени дагъы гёрмежек, амма сиз Мени гёрежексиз. Мен яшайман, шо саялы сиз де яшажакъсыз. ²⁰ Шо гюн Мен Атам булан бирликде, сиз Мени булан бирликде, Мен де сизин булан бирликде экенликни англажакъсыз. ²¹ Ким Мени буйрукъларымны къабул гёрюп кюте буса, о Мени сюедир. Мени сюегенни Атам да сюер, Мен де сюермен, огъар Оъзюмю де гёрсетермен.

²² Ягъуда (Искарет тюгюл) Огъар:

– Я Рабби! Неге Сен Оъзюнгню дюньягъа гёрсетмей, бизге гёрсетип къоймагъа сюесен? – деп сорай.

²³ Иса огъар булай жавап бере:

– Ким Мени сюе буса, о Мени сёзлеримни кютер. О адамны Атам да сюер. Биз о адамны янына гелип, ону булан бирче яшап къаларбыз. ²⁴ Мени ким скоймей буса, о Мени сёзлеримни де кютмес. Амма Мен айтып, сиз эшитеген сёзлер Меники тюгюл, Мени йиберген Атамныки.

²⁵ Буланы барын да Мен сизге арагъызда турагъанда айтдым. ²⁶ Мен саялы деп Атам йибережек Насигъатчы – Аллагъны Ругъу, сизин бары да затгъа уыйретер, Мен айтгъан бары да затланы эсигизге салыр.

²⁷ Мен сизге парахатлыкъ къоюп гетемен. Парахатлыгъымны сизге беремен. Мен сизге дюнья берегени йимик парахатлыкъ бермеймен. Юреклеригизден гъалекликни тайдырыгъыз! Тартынмагъыз ва къоркъмагъыз! ²⁸ Сизге: «Сизин яныгъыздан гетемен» ва: «Къайтып сизин яныгъызгъа гележекмен», – дейгенимни эшитдигиз. Эгер Мени сюе эдигиз буса, Мен Атамны янына барагъаныма сюежежк эдигиз, неге тюгюл Атам Менден уллудур. ²⁹ Шолай болгъан заманда, сиз Магъа иман салсын учун, буланы Мен сизге алданокъ айтып къояман! ³⁰ Сизин булан сёйлемеге Магъа гъали кёп заман къалмагъан. Бу дюньяны гъакимине гелмеге заман болгъан. Мени уьстюмде ону гъакимлиги ёкъдур. ³¹ Амма дюнья Мен Атамны сюегенимни билмеге герек. Шо саялы Мен О Магъа буюргъан бары да затны кютюп тураман. Туругъуз, мундан гетейик!

Иса Оъзюм юзюм борла булан тенглешдире

15 Иса булай дей:

– Мен герти юзюм борламан, Атам – юзюм бавчу. ² О Мени емиш бермейген бутакъларымны гесе. Дагъы да артыкъ емиш берсин деп, емиш берегенлерин де бутап тазалай. ³ Мен сизге айтгъан сёзлер булан сиз тазаланып битгенсиз. ⁴ Мен сизин булан бирликде болгъаным йимик, сиз

де Мени булан бирликде болугъуз. Борладан айырса, юзюм бутакъ емиш бермейгени йимик, Менден айрылып, сиз де емиш бермеге болмассыз.

⁵ Мен бир юзюм борламан, сиз бутакъларысыз. Мени булан бирликдеги адам, Мен оъзю булан бирликдеги адам йимик, кѐп емиш берер. Амма Менсиз сиз бир зат да этип болмассыз. ⁶ Ким Мени булан бирликде болмаса, гесилип ташланып, къуругъан бутакъгъа ошап къалар. Къуругъан бутакъланы буса жыйып, отгъа салып яллатар. ⁷ Эгер Мени булан бирликде де болуп, сѣзлериме гѐре юрюсегиз, не зат сююп тилесегиз де, сизге берилер! ⁸ Сиз кѐп емиш бергенде, Атам макътавлу болар, сиз де Мени якъчыларым экенигизни гѐрсетерсиз.

⁹ Атам Мени суйгени йимик, Мен де сизин суйгенмен. Мени сюювюмде яшап къалыгъыз! ¹⁰ Мен сизге буюргъан затланы кютсегиз, Мени сюювюмде яшап къалажакъсыз. Шолай Мен де: Атамны буйрукъларын кютдюм ва Ону сюювюнде яшап къаламан. ¹¹ Буланы барын да Мен сизге сююнчюм сизин булан къалсын деп, сизин сююнчюгюз де толу болсун деп айтдым. ¹² Муна сизге Мени буйругъум: Мен сизин суйгеним йимик, сиз де бир биригизни сююгюз! ¹³ Бирев оъзюню достлары учун жанын бере буса, дюньяда дагъы ондан артыкъ уллу болуп гъеч сююв ёкъдур. ¹⁴ Эгер сиз Мени буйрукъларымны кютсегиз, Мени достларым боларсыз. ¹⁵ Мен сизге къулларым деп дагъы айтмажакъман, неге туююл къул оъзюню еси не этегенин билмей. Мен сизге достларым дежекмен, неге туююл Мен сизге Атамдан эшитген бары да затны айтдым. ¹⁶ Мени сиз сайламадыгъыз, сизин Мен сайладым. Барып емиш гелтиригиз деп, сизге иш де тапшурдум. Мен сюеген зат – шо емишлер узакъ сакъланагъан емишлер болмакъдыр. Шо заман Атам, Мени атымдан не зат тилесегиз де, сизге бары да затны бережек. ¹⁷ Муна сизге Мени буйругъум: бир биригизни сююгюз!

«Дюнья сизин гѐрюп ярамай»

¹⁸ – Эгер дюнья сизин гѐрюп ярамай буса, билип къююгъуз, о сизден алда Мени гѐрюп ярамай эди. ¹⁹ Эгер сиз бу дюньядан болгъан эдигиз буса, дюнья сизин оъзюнюкилени йимик сюер эди. Амма сиз бу дюньядан туююлсюз. Мен сизин сайлап, бу дюньядагъыланы арасындан сизин айырдым. Шогъар гѐре де дюнья сизин гѐрюп ярамай. ²⁰ «Къул оъзюню есинден оър болмас», – деп Мен сизге айтгъан сѣз эсигиздеми? Мени гъызарлагъанлар сизин де гъызарлажакълар. Мени сѣзюме гѐре юрюгенлер сизин сѣзюгюзге гѐре де юрюжеклер. ²¹ Бу затланы барын да сизге Мени якълагъаныгъыз саялы этежеклер, неге туююл олар Мени Йибергенни танымайлар. ²² Эгер бу дюньягъа Мен гелмеген ва олагъа сѣйлемеген эдим буса, Аллагъны алдында оланы айыбы болмас эди. Гъали буса олар оъзлер этген гюнагъ ишлеге

толу кюйде жаваплы. ²³ Мени гѐрюп ярамайгъан Атамны да гѐрюп ярамайдыр. ²⁴ Башгъа бирев де этмеген ишлени оланы арасында этмеген эдим буса, оланы такъсыры болмас эди. Гъали буса олар Мен этген ишлени гѐрдюлер ва буса да Мени де, Атамны да суймейлер. ²⁵ Булар барысы да: «Олар Мени гъеч бир себепсиз суймедилер», – деп оланы Къанунунда язылгъан сѣзлер яшавгъа чыкъсын учун болду.

²⁶ Мен сизге Атамдан Насигъатчыны – гъакъ гертиликге элтеген Аллагъны Ругъун йибережекмен. О да Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежек. ²⁷ Сиз де Мени гъакъымда шагъатлыкъ этме герексиз, неге туююл лап башынданокъ да сиз Мени булан бирчесиздир.

16 Иса булай давам эте:

– Буланы барын да Мен сизге сиз имандан чыкъмасын деп айтаман. ² Сизин синагоглардан къувалажакълар. Олай бир заман гелир, сизин оьлтюргенлер оьзлер Аллагъ сюеген ишни этгенбиз деп гъисап этежеклер. ³ Олар не Атамны, не Мени танымайгъаны саялы, шолай этежеклер. ⁴ Амма Мен сизге бары да затны айтдым. Оланы заманы гелгенде, эсге алып къююгъуз: Мен сизге буланы айтгъан эдим. Башда Мен сизге оланы айтмагъан эдим, неге туююл Мен сизин булан эдим.

Аллагъны Ругъуну гъаракаты

⁵ – Гъали буса Мени Йибергенни янына гетемен. Сизин биригиз де Магъа: «Сен къайда барасан?» – деп сорамайсыз. ⁶ Неге туююл де, Мени сѣзлерим сизин юреклеригизни пашманлыкъдан толтургъан. ⁷ Гертисин сѣйлеймен сизге: Мен сизин пайдагъыз учун гетемен. Мен гетмей къалсам, сизин яныгъызгъа Насигъатчы гелмежек. Мен гетсем, Мен Ону сизге йибережекмен. ⁸ О гелгенде, бу дюньяны адамларын олар гюнагълы экенине, Аллагъны алдында адиллик барына ва Аллагъны дуваны барына мюкюр этежек. ⁹ Адамлар Магъа иман салмайгъаны саялы, О оланы гюнагълы экенине мюкюр этежек. ¹⁰ Аллагъны алдында адиллик барына мюкюр этежек, неге туююл Мен Атамны янына гетемен, сиз де Мени дагъы гѐрмежексиз. ¹¹ Аллагъны дуваны барына мюкюр этежек, неге туююл бу дюньяны есине дуван этилип битген.

¹² Сизге сѣйлемеге дагъы да кѐп сѣзлерим бар эди, амма гъали сиз оланы англамажакъсыз. ¹³ Сизге гъакъ гертиликге элтеген Аллагъны Ругъу гелгенде, О сизге гъакъ гертиликни билдирежек. О Оъзюнден сѣйлемек, Оъзю эшитгенин сѣйлежек. О сизге гележекде болажакъ затланы да сѣйлежек. ¹⁴ О Магъа макътавлукъ гелтирежек, неге туююл де О сизге Мен Оъзюне тапшуражакъ затымны ачыкъ этежек. ¹⁵ Атамныки болгъан бары да зат Меники де дюрдюр. Шо саялы О тапшуражакъ затымны ачыкъ этегенин айтаман.

«Пашманлыгыгызы сююнчге айланажакъ»

¹⁶ – Узакъ къалмай сиз Мени дагъы гёрмежексиз, сонг дагъы да бир нечакъы замандан Мени янгыдан гёрежексиз.

¹⁷ Ону якъчыларындан бирлери:

– «Узакъ къалмай сиз Мени дагъы гёрмежексиз, сонг дагъы да бир нечакъы замандан Мени янгыдан гёрежексиз», – деп, сонг: «Неге тююл, Мен Атамны янына гетемен», – деп О нени гъакъындан сёйлей? – деп бир бирине сорайлар. ¹⁸ Олар дагъы да:

– Къайсы «бир нечакъы заманны» гъакъындан сёйлей О? О не сёйлейгенни биз англамайбыз, – дейлер.

¹⁹ Якъчыларыны сорама сюеген заты барны гёрюп, Иса олагъа булай дей:

– Мен: «Узакъ къалмай сиз Мени дагъы гёрмежексиз, сонг дагъы да бир нечакъы замандан Мени янгыдан гёрежексиз», – деп айтды деп бир биригизге сораймысыз? ²⁰ Гертисин сёйлеймен сизге: сиз яс этип йылажакъсыз, дюнъя буса сюонежек. Сиз пашман болажакъсыз, амма сизин пашманлыгыгызы сююнчге айланажакъ.

²¹ Заманы етип, къатынгиши яш табагъанда азап чеге. Амма яш тувгъан сонг, дюнъягъа янги адам тувуп гелди деп сююнюп, о чекген азабын унута.

²² Сиз де шолай гъали пашмансыз. Амма Мен дагъы да къайтып сизин гёрежекмен, сизин юреклеригиз сююнчден толажакъ. Сизин шо сююнчюгюзню сизден бирев де чыгъарып алып болмас. ²³ Шо гюн сиз Магъа гъеч бир затны сорамажакъсыз.

Гертисин сёйлеймен сизге: Мени атымны тутуп Атамдан не зат тилесегиз де, О сизге бережек.

²⁴ Гъалиге ерли сиз Мени атымны тутуп бир зат да тилемегенсиз. Тилегиз, сизин сююнчюгюз толу болсун учун, сизге берилежек!

«Мен дюнъядан уьст болдум»

²⁵ – Гъалиге ерли Мен сизге шону гъакъында масаллар булан сёйлеп турдум. Мен сизге масаллар булан сёйлемежек заман етише тура. Атамны гъакъында сизге ачыкъдан айтажакъман. ²⁶ Шо гюн сиз Огъар Мени атымны тутуп тилемеге болажакъсыз. Сизин учун Мен Атамдан тилеймен деп айтмайман. ²⁷ Атам Озью де сизин сюе, неге тююл сиз Мени сюесиз ва Мен Аллагъны янындан гелгениме инанасыз. ²⁸ Мен бу дюнъягъа Атамны янындан гелгенмен. Дюнъяны къююп, къайтып Атамны янына да гетемен.

²⁹ Якъчылары Огъар булай дей:

– Муна гъали Сен масаллар булан тююл, ачыкъ ва англашылагъан кюйде сёйлейсен. ³⁰ Сагъа бары да зат белгили экенни ва Сагъа сорагъанча, суаллагъа жавап берегенингни гъали биз гёребиз. Шо саялы Сен Аллагъны янындан гелгенинге инанабыз.

³¹ – Гъали инанамысыз? ³² Сизин гъар биригиз гъар якъгъа чачылып гетежек заман геле тура. Гелме де гелген. Гъаригиз уйлеригизге къайтажакъсыз, барыгызы да Мени къююп гетежексиз. Амма Мен янгыз тююлмен, Мени булан Атам бар. ³³ Буланы сизге Мени булан биригип парахатлыгыгызы болсун деп айтаман. Бу дюнъяда сиз азап чегежексиз. Къатып туругъуз! Бу дюнъядан Мен уьстюн гелдим! – деп жавап бере Иса.

Исаны дуасы

17 Бу сёзлени сёйлеген сонг, кёкге багъып къарап, Иса булай дей:

– Гъей Атам, Мени заманым гелди. Уланынг Сени макътавлу этсин учун, Сен де Уланынгны макътавлу эт. ² Сен Магъа бары да инсанланы уьстюнде гъакимлик бердинг. Сен Магъа тапшургъанлагъа Мен де даимлик яшав бережекмен. ³ Даимлик яшав демек, Сени – биргине бир гъакъ болгъан Аллагъны ва Мени, Сен йиберген Месигъни олар танымакъ демекдир. ⁴ Ер юзюнде Мен Сени макътавлугъунгу артдырдым ва Магъа Сен тапшургъан ишни кютдюм. ⁵ Гъей Атам, дюнъя яралгъанчадан берли Сени булан бирче вакътидеги болгъан макътавлугъум йимик, гъали Магъа Озьюнг булан бирче шолай макътавлукъ гелтир.

⁶ Бу дюнъядан алып, Сен Магъа берген адамлагъа атынгны ачыкъ этдим. Олар Сеники эдилер, амма оланы Магъа Сен берген эдинг. Олар Сени каламынга гёре юрюдюлер. ⁷ Гъали Сен Магъа берген бары да зат Сенден экенни гъали олар англадылар. ⁸ Магъа берген сёзлерингни Мен олагъа бердим, олар да къабул этдилер. Мен Сени янындан гелгенимни гертиден де англадылар, Мени Сен йибергенге инандылар.

⁹ Мен олар учун тилеймен. Бютюн дюнъя учун тююл, Магъа Сен аманат этгенлеринг учун тилеймен, неге тююл олар Сеникилердир. ¹⁰ Меники болгъанлар бары да Сеникидир, Сеникилер де Меникилердир. Олардан таба Мен Озьюмню макътавлугъумну гёрсетдим. ¹¹ Мен дагъы дюнъяда тююлмен. Мен Сени янынга гелемен, олар буса дюнъяда къалалар. Гъей Сыйлы Атам, олар да бизин йимик бир болсун учун, Магъа берген къудратынг булан сакъла. ¹² Мен олар булан болгъан заман оланы Магъа Сен берген къудратынг булан сакъладым. Мен оланы якъладым. Сыйлы Язывларда айтылгъан сёз яшавгъа чыкъсын учун, жагъаннем агълю болгъанындан башгъа оланы бириси де Сени ёлундан таймады.

¹³ Гъали буса Мен Сени янынга гелемен. Мени сююнчюмден олар толу даражада пай алып болсун учун, бу сёзлени Мен гъалиге дюнъяда сёйлеймен.

¹⁴ Сени каламынгны Мен олагъа етишдирдим, амма бу дюнъя оланы гёрюп ярамады. Неге тююл

де, Мен бу дюнъядан тюгюл йимик, олар да бу дюнъядан тюгюллер. ¹⁵ Сен оланы бу дюнъядан алсын деп тилемеймен, оланы иблистен сакъласын деп тилеймен. ¹⁶ Мен бу дюнъядан тюгюлюм йимик, олар да бу дюнъядан тюгюллер. ¹⁷ Гъакъ гертилигинг булан оланы юреклерин тазала. Сени сёзюнг гъакъ гертилиқдир. ¹⁸ Бу дюнъягъа Сен Мени йиберген йимик, Мен де оланы дюнъягъа йибердим. ¹⁹ Олар гъакъ кюйде Сеники болсун деп, Мен олар учун Озьюмню Сагъа толу кюйде тапшурдум.

²⁰ Янғыз олар учун тилемеймен. Оланы Мени гъакъымдагъы шагъатлыгъындан таба Магъа иман салажакъ болгъанлар учун да тилеймен. ²¹ Гъей Атам, Мени Сен йибергенге дюнъя иман салсын учун, Сен Мени булан бирликде, Мен де Сени булан бирликде йимик, олар да бары да Бизин булан бирликде болсунлар. ²² Сен де, Мен де бир болгъанда йимик, олар да бир болсун учун, Магъа Сен берген макътавлукъну олагъа бердим. ²³ Олар толу бирликде болсун учун, Мен олар булан бирликдемен, Сен де Мени булан бирликдесен. Шолайлыкъда, дюнъя Мени Сен йибергенни, Мени сюегенинг йимик, оланы да сюегенингни биле.

²⁴ Атам! Сен Магъа аманат этгенлеринг Мен болажакъ ерде, Мени булан бирге болгъанны, Сен Магъа берген макътавлукъну олар да гёргенни сюемен. Сен Магъа шо макътавлукъну бердинг, неге тюгюл Мени дюнъя яралгъанчадан да алда сюе эдинг. ²⁵ Гъей Адилли Атам! Бу дюнъя Сени танымай, амма Мен Сени таныйман. Булар да Мени Сен йибергенни англадылар. ²⁶ Магъа бакъгъан сюевюнг оларда да болсун учун, Мен де олар булан бирликде болсун учун, олагъа Сени ачыкъ этдим, дагъы да ачыкъ этежекмен.

Исаны тугулуву

18 Бу сёзлени айтгъан сонг, Иса якъчылары да булан Кедрон къол деген ерни ари ягъына бара. Онда бир бав бола. Озью де, якъчылары да барып онда гирелер. ² Шо ерни Огъар хыянатлыкъ этме айланагъан Ягъуда да таный болгъан, неге тюгюл Иса якъчылары булан онда чакъда чакъда бара болгъан. ³ Булайлыкъда, Ягъуда, Рум асгерлени бир бёлюгюн, ибадатханагъа баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер йиберген къаравулланы да алып, онда геле. Оланы къолларында панарлары, янагъан чюпюреклерни булангъы таякълары ва савутлары бола. ⁴ Иса Озьюню башына гележек балагъны биле буса да, чыгъып олагъа:

– Кимни ахтарасыз? – деп сорай.

⁵ – Назаретли Исаны, – деп жавап берелер.

– Шо Менмен, – дей Иса олагъа.

Хыянатлыкъ этеген Ягъуда да олар булан бирче бола. ⁶ Иса олагъа: «Шо Менмен», – деген заманда, олар гери тартылып, ерге йыгъылалар. ⁷ Дагъы да олагъа:

– Кимни ахтарасыз? – деп сорай.

– Назаретли Исаны, – дейлер олар.

⁸ – Шо Менмен деп сизге айтдым чы. Эгер Мен тарыкъ бусам, бу адамланы гетме къоюгъуз, – деп жавап бере Иса. ⁹ «Сен Магъа аманат этгенлени бирисин де Мен тас этмегенмен», – деп Озью сёйлеген сёз яшавгъа чыкъсын деп, О шону айта.

¹⁰ Петер, озьюню янында бар къылычын сувуруп алып, дин къуллукъчуланы башчысыны къулуна уруп, онг къулагъын гесип тюшюре. Шо къулну аты Малик болгъан. ¹¹ Шо заман Иса Петерге:

– Къылычынгни къынына сукъ! Бу къысматы Магъа Атам берди. Мен ондан къутулуп боламанмы? – дей.

Петер Исаны биринчилей инкар эте

¹² Шонда Рум асгерлер, минг асгерни башчысы ва ягъудилени къаравуллары Исаны тутуп байлайлар.

¹³ Бир башлап Ону Гъаннаны янына элтелер. О шо йыл дин къуллукъчуланы башчысы болгъан Кайафаны къайнатасы болгъан. ¹⁴ Халкъ учун бир адам оълсе пайдалы болур деп ягъудилени башчыларына айтгъан шо Кайафа болгъан.

¹⁵ Петер деп де айтылагъан Симон ва Исаны башгъа бир якъчысы Ону арты булан баралар. О якъчысы дин къуллукъчуланы башчысыны танышы болгъан. О Иса булан бирче дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына гире.

¹⁶ Петер буса къырда, къапуланы алдында токътай. Сонг дин къуллукъчуланы башчысын таныйгъан башгъа якъчысы чыгъып, къапу сакълагъан къараваш къызгъа бир сёз айтып, Петерни ичине гийире. ¹⁷ Шо къараваш къыз бу ерде Петерге:

– Сен де Бу адамны якъчыларындан сама тюгюлмюсен? – деп сорай.

– Тюгюлмен, – дей о.

¹⁸ Бу арада къаравуллар ва къуллукъчулар, сувукъ экени саялы от ягъып, айланасында зретуруп исинелер. Петер де, оланы янында токътап, исине.

Дин къуллукъчуланы башчысы сорав ала

¹⁹ Дин къуллукъчуланы башчысы Исадан Ону якъчыларыны, илмусуну гъакъында сорав алмагъа башлай. ²⁰ Иса огъар:

– Мен бары да халкъны алдында ачыкъ кюйде сёйледим. Мен бары да ягъудилер жыйылагъан синагогларда гъар заман Аллагъны каламын анлатдым, яшыртгъын бир зат да сёйлемедим.

²¹ Сен Магъа неге сорайсан? Мен не сёйлегенимни эшитгенлеге сорап къара. Мен не сёйлегенни олар билелер, – деп жавап бере.

²² О бу сёзлени айтагъан заманда, ювукъда токътагъан къаравуллардан бириси:

– Дин къуллукъчуланы башчысына Сен неге шолай жавап бересен? – деп айтып, Исаны бетине ура.

²³ – Эгер Мен яман зат айтдым буса, яман экенин гёрсетип бер. Эгер Мен герти затны айта бусам, сен Магъа не учун урасан? – деп жавап бере Иса огъар.

²⁴ Шо заман Гъанна Ону къоллары да байлангъан кююнде дин къуллукъчуланы башчысы Кайафаны янына йибере.

Петер Исаны экинчи ва уьчюнчю керен инкар эте

²⁵ Петер буса онда токътап исинип тура. Онда огъар:

– Сен де Ону якъчыларындан сама тююлмюсен? – деп сорайлар.

О инкар этип:

– Тююлмен, – дей.

²⁶ Петер уруп къулагъын гесген къулну къардашларындан бириси (о да дин къуллукъчуланы башчысыны къулларындан болгъан):

– Ону булан бавда мен гёрген сен тююлмю эдинг? – деп сорай.

²⁷ Петер янгыдан инкар эте. Шо вакъти хораз къычыра.

Иса гъаким Пилатны алдында

²⁸ Кайафаны янындан Исаны Рум гъакимини беклигине алып баралар. Шо эртен тез вакъти болгъан. Мурдарланма [†] скоймей, ягъудилер бекликге гирмейлер. Ёгъесе, олар Пасха байрамында ортакъчылыкъ этип болмажакъ болгъан. ²⁹ Гъаким Пилат, къыргъа оланы янына чыгъып:

– Мени яныма сиз гелтирген Бу Адамны не этген деп гюнагълайсыз? – деп сорай.

³⁰ – Эгер Бу жинаятчы болмагъан эди буса, биз Муну сагъа гелтирмес эдик, – деп жавап берелер олар.

³¹ – Ону сиз гери алып гетигиз, оьзюгюзню къанунугъуз булан дуван этигиз, – дей Пилат олагъа.

– Сиз, румлулар, бизге биревге де оьлюм дуван этмеге ихтияр бермейсиз, – дейлер олар.

³² Бу затлар Иса Оьзю нечик оьлегеги гъакъда алданокъ сёйлеген сёзлери шолай яшавгъа чыкъсын учун бола.

³³ Шо вакъти Пилат, бекликге къайтып гирип, Исаны чакъыра. Огъар:

– Сен ягъудилени пачасымысан? – деп сорай.

³⁴ – Сен муну оьзюнгден айтамысан яда Мени гъакъымдан сагъа башгъалар айтдымы? – деп сорав булан жавап бере Иса.

³⁵ – Мен ягъудименми дагъы? Сени магъа Оьзюнгню халкъынг ва баш дин къуллукъчулар гелтирип берди. Сен не этгенсен? – дей Пилат.

³⁶ – Мен бу дюньядагъы пачалар йимик тююлмен. Эгер олар йимик болгъан эдим буса,

[†] Ягъуди тююллени уьйлерине гирген ягъудилер мурдарлангъан деп санала болгъан.

якъчыларым Мен ягъудилени къолуна тюшмесин деп ябушар эдилер. Тююл, Мен мундагъы пачалар йимик тююлмен, – дей Иса.

³⁷ – Демек, Сен пачасан дагъы? – деп сорай Пилат Огъар.

– Мен пача деп сен оьзюнг айта турасан чы. Мен бу дюньягъа гъакъ гертиликни гъакъында шагъатлыкъ этмек учун тувгъанман ва гелгенмен. Гъакъ гертиликни якълайгъан гъар ким Магъа тынглай, – деп жавап бере Иса.

³⁸ – Гъакъ гертилик недир? – деп сорай Пилат Огъар.

Шону айтгъан сонг, о ягъудилени янына дагъы да къыргъа чыгъып, олагъа:

– Мен Бу адамны гъеч бир айыбын да тапмайман.

³⁹ Сизде Пасхада мен бир адамны туснакъдан азат этген адат бар чы. Сойсегиз, мен сизин учун ягъудилени пачасын чыгъараймы? – дей.

⁴⁰ – Ону тююл! Бараббаны чыгъарып бер! – деп къычырып йиберелер олар. Барабба буса пачалыкъгъа къаршы баш гетеривчю болгъан.

Исагъа оьлюм дуван этиле

19 О заман Пилат, Исаны гелтиртип, Ону къамучу булан токъалата. ² Асгерлер де, тегенекден таж эшип, Ону башына салалар ва уьстюне авур къызыл аба гийдирелер. ³ Исаны янына гелип:

– Яшасын ягъудилени пачасы! – деп айтып, Ону бетине уралар.

⁴ Пилат, дагъы да къыргъа чыгъып:

– Муна, мен Муну сизин яныгъызгъа чыгъараман, мен Муну гъеч бир айыбын тапмагъанны сиз билип къоюгъуз, – дей.

⁵ Шо заман башында тегенекден этилген таж ва уьстюнде авур къызыл аба булан Иса къыргъа чыгъа. Пилат олагъа:

– Муна О Адам! – дей.

⁶ Баш дин къуллукъчулар ва къаравуллер Ону гёрген заманда:

– Ону хачгъа ил, хачгъа ил! – деп къычыралар.

– Ону сиз алып хачгъа илигиз, неге тююл мен Ону бир гюнагъын да тапмайман, – дей Пилат.

⁷ – Бизин Къанунубуз бар, бизин шо Къанунубузгъа гёре, О оьлмеге герек, неге тююл О Оьзюн Аллагъны Уланыман деп гъисап эте, – деп жавап берелер ягъудилер.

⁸ Бу сёзню эшитген заманда, Пилат бирден бек къоркъа. ⁹ Янгыдан бекликге гирип, Пилат Исагъа: – Сен къайдансан? – деп сорай.

Тек Иса огъар жавап бермей. ¹⁰ Пилат Огъар:

– Сен мени булан неге сёйлемейсен? Сени хачгъа илмеге ва Сени чыгъарып йиберип къоймагъа мени гючюм барны билмеймисен? – дей.

¹¹ Иса булай жавап бере:

– Эгер о гюч сагъа оьрден берилмеген эди буса, Мени уьстюмде сени бир гъакимлигинг де

болмажакъ эди. Шону учун сени къолунга Мени бергенни гюнагъы дагъы да кѣпдюр.

¹² Шо сѣзлерден сонг Пилат Ону чыгъарып йиберип къоймагъа кюй излей. Ягъудилер буса:

– Эгер сен Ону йиберсенг, сен Румну пачасыны досту тюгюлсен! Оъзюн пачаман деп билдиреген гъар ким Румну пачасыны душманыдыр! – дейлер.

¹³ Бу сѣзлени эшитгенде, Исаны къыргъа чыгъарып, Пилат дуванчыны шанжалында олтура. Шо шанжал «Таш тѣшев», ягъудиче «Габбата» деп айтылагъан ерде болгъан. ¹⁴ Бу ишлер бары да жумагюн, Пасхагъа гъазирлик гѣреген гюн тюш вакътилерде бола. Пилат ягъудилеге:

– Муна сизге пачагъыз! – дей.

¹⁵ – Ёкъ болсун О! Ёкъ болсун! Ону хачгъа ил! – деп къычыралар олар.

– Шолаймы? Сизин пачагъызны мен хачгъа илгенни сюемисиз? – дей Пилат олагъа.

– Бизин Румну пачасындан къайры башгъа пачабыз ёкъ, – деп жавап бере баш дин къуллукъчулар.

¹⁶ Шо заман хачгъа илмек учун, Пилат Исаны оланы къолуна бере.

Исаны хачгъа илелер

Сонг Исаны тутуп алып юройлер. ¹⁷ Оъзюн илежек хачны да гѣтерип, О «Такъаны ери», ягъудиче «Голгота» деп айтылагъан ерге чыгъа.

¹⁸ Шонда Исаны, Ону булан бирче дагъы да экевню хачгъа илелер. Оланы бири Исаны онг ягъында, биревюсю сол ягъында, Иса буса орталыгъында бола. ¹⁹ Пилат такътагъа: «Назаретли Иса, ягъудилени пачасы», – деп яздырып, ону хачгъа къакъдыра. ²⁰ Ягъудилерден кѣплер шо язывну охуйлар, неге тюгюл Исаны хачгъа илген ер шагъарны ювугъунда болгъан. О языв такътагъа ягъудиче, латинче ва грекче язылгъан болгъан.

²¹ Шогъар гѣре ягъудилени баш дин къуллукъчулары Пилатгъа:

– «Ягъудилени пачасы», – деп тюгюл, «Бу Адам ягъудилени пачасыман», – дей эди деп яз, – дейлер.

²² – Язгъанымны язгъанмандыр, – деп жавап бере Пилат.

²³ Исаны хачгъа илгенден сонг, къаравуллар Ону опуракъларын гелтирип, гъарисине бир пай этип, дѣртге бѣлелер. Олар абасын да гелтирелер. Аба тигивсюз, туташ бир къумачдан согулуп этилген болгъан. ²⁴ Сонг олар бир бирине:

– Муну йыртып пайлап турмайыкъ, чѣп салайыкъ, чѣп чыкъгъанныки болур, – дейлер.

Бу затлар Сыйлы Язывларда булай язылгъан сѣзлер яшавгъа чыкъсын учун бола:

Опуракъларымны оъз арасында пайладылар, абамны буса чѣп салып алдылар.

Муна къаравуллар да тап шолай этелер.

²⁵ Иса илинген хачны янында Ону анасы, анасыны къызардашы, Клопну къатыны Мариям ва Маждаллы Мариям токътайлар. ²⁶ Анасын ва ону

янында токътагъан Оъзюню кѣп сюеген якъчысын гѣрюп, Иса огъар:

– Гъей анам! Бу сени уланынгдыр! – дей. ²⁷ Ондан сонг якъчысына:

– Бу сени анангдыр! – дей Иса.

Шо замандан сонг Исаны якъчысы Мариямны оъзюню янына, уюне ала.

Исаны оълюмю

²⁸ Сонг Иса, бары да зат битгенни билип, Сыйлы Язывларда айтылагъан зат бары да яшавгъа чыкъсын учун:

– Сув ичме сюемен, – дей.

²⁹ Онда ачыгъан чагъырдан толгъан бир кажин болгъан. Къаравуллар огъар чюпюрекни чомуп, ону таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. ³⁰ Иса шо чагъырни татывлап къарагъан сонг:

– Болагъаны болду! – дей. Башын тѣшюне де салландырып, жанын бере.

³¹ Шо жумагюн болгъаны саялы, ягъудилер оълюлер хачгъа илинген кююнде сонгугюн де къалгъанны сюимеген (шо сонгугюн оланы уллу байрамы болгъан). Шо саялы олар Пилатгъа, хачгъа илингенлени сыйракъларын сындырып, илинген хачлардан тюшюрсюн деп тилейлер. ³² Шо вакътиде къаравуллар гелип, Ону булан хачгъа илингенлени биринчисини де, сонг экинчисини де сыйракъларын сындыралар. ³³ Исаны уъстюне гелгенде, жан берип битгенин гѣрюп, Ону сыйракъларын сындырмай къоялар. ³⁴ Буса да къаравуллардан бири итти сюнгюсюн чанчып, Исаны къабургъасын теше. Шоссагъат Ондан къан булан сув агъыла.

³⁵ Бу хабарны мен, шо ишни оъзю гѣрген гиши, сиз де инансын деп айтаман. Мени шагъатлыгъым гъакъдыр, оъзюм гъакъ сѣйлейгенимни де мен билемен. ³⁶ Сыйлы Язывларда: «Ону бир сюеги де сынмас», – деп язылгъан сѣзлер шолай яшавгъа чыгъа. ³⁷ Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде: «Оъзюне чанчгъан Адамгъа къаражакълар», – деп язылгъан.

Исаны гѣмюв

³⁸ Бу ишлерден сонг ариматеялы Юсуп Пилатгъа Ону сюегин алмагъа къойсун деп тилей (Исаны якъчысы экенни о ягъудилени башчыларындан яшырып тургъан). Пилат да огъар изну бере. О да барып, Исаны сюегин ала. ³⁹ Алда Исаны янына бир керен гече гелген Никодим де геле ва эки тюрлю от къошулуп этилген арив ийисли элли литрге ювукъ май гелтире. ⁴⁰ Олар Исаны сюегин алалар ва ягъудилер гѣмеген адат булан арив ийисли май себилген кетен гебинге чырмайлар. ⁴¹ Иса хачгъа илинген ерде бир бав ва шо бавда ичине гъеч гиши салынмагъан бир янги къабур болгъан. ⁴² Шо жумагюн, сонгугюнге гъазирлик гѣреген гюн

болгъаны, къабур да ювукъда болгъаны саялы, Исаны шонда салалар.

Исаны тириливю

20 Къаттыгюн эртенекъ тез вакъти Маждаллы Мариям, къабурну янына гелип, ону алдындагы ташны йылышдырылгъанын гёре.

² Петерни ва Иса кёп сюеген башгъа бир якъчысыны янына чабып барып, О:

– Раббиз Исаны къабурдан чыгъарып алып гетгенлер, Ону къайда салгъанын да билмейбиз, – дей.

³ Петер ва Исаны биревю якъчысы, чыгып, къабургъа багып чабалар. ⁴ Олар экевю де бирче чабалар, амма биревю якъчысы, Петерден эсе чалт чабып, къабургъа башлап етише. ⁵ Энкейип къарап, о ондагы кетен гебинни гёре, амма къабурну ичине буса гирмей. ⁶ Ону арты булан Петер де геле. Къабургъа гирип, ерде кетен гебинни ва ⁷ алда Исаны башына чырмалгъан явлукъну гёре. Явлукъ гебин булан тюгюл, чырмалып айры бир ерге салынып тура. ⁸ Къабурну устюне биринчилей гелип етишген о биревю якъчысы да, шо заман ичине гирип къарай. О да гёрюп, мюкюр бола. ⁹ Иса олюмден тирилме герекли болгъаны гъакъында язылгъан Сыйлы Язывланы олар шо заманда да англап битмей. ¹⁰ Исаны якъчылары уйлерине къайталар.

Иса Маждаллы Мариямгъа гёрюне

¹¹ Маждаллы Мариям буса къабурну устюнде токътап йылай. Йылайгъанда, къабургъа багып энкейип къарай ¹² ва онда эки малайикни гёре. Олар акъ гийимлер гийген болгъан. Бири Исаны сюеги салынгъан ерни башлыгъында, биревюсю аякълыгъында олтуруп тура болгъан. ¹³ Олар Мариямгъа:

– Гъей къатын! Неге йылайсан? – деп сорай.

– Раббимни алып гетгенлер, Ону къайда элтип салгъанны билмеймен, – дей о.

¹⁴ Шону да айтып, артгъа багып бурулгъанда, о эретурп токътагъан Исаны гёре. Амма О Иса экенин танымай. ¹⁵ Иса огъар:

– Гъей къатын! Сен неге йылайсан? Кимни излейсен? – деп сорай.

О да Исаны бир бавчу деп гысап этип, Огъар:

– Бийим! Эгер Исаны сен алып чыгъаргъан бусанг, магъа айт Ону къайда элтгенингни, мен Ону алып гетермен, – дей.

¹⁶ – Мариям! – дей Иса огъар.

Мариям да Огъар багып ягъудиче:

– Раббунни! – дей. (Бу да «Устаз» демекдир.)

¹⁷ Иса огъар булай дей:

– Магъа тийме, неге тюгюл Мен гъали де Атамны янына чыкъмагъанман. Мени къардашларымны янына барып, олагъа айт: Мен Атамны ва сизин

Атагъызыны, Аллагъымны ва сизин Аллагъыгъызыны янына чыгъаман.

¹⁸ Маждаллы Мариям барып Исаны якъчыларына: – Мен Раббиз Исаны гёрдюм! – деп, озыюне сёйлегенлерин билдире.

Иса якъчыларына гёрюне

¹⁹ Шо къаттыгюн ахшам, Озыюню якъчылары жыйылагъан уйню эшиклери ягъудилени башчыларындан къоркъуп бегитилген заманда, Иса гелип, орталыкъда да токътап, олагъа:

– Узыюзге яхшылыкъ! – дей.

²⁰ Шону да айтып, Иса олагъа къолларын ва къабургъасын гёрсете. Раббисин гёрюп, якъчылары сююнелер. ²¹ Иса да къайтып олагъа:

– Узыюзге яхшылыкъ! Атам Мени йибергенде йимик, Мен де сизин йиберемен, – дей.

²² Шону да айтып, О олагъа багып уфюре ва булай дей:

– Аллагъыны Ругъун къабул этигиз! ²³ Кимни гюнагъларын гечсегиз, гечилежек, кимникин гечмесегиз, гечилмежек.

Иса Томагъа гёрюне

²⁴ Исаны он эки де якъчысыны бириси, озыюне Эгиз деп айтылагъан Тома О гелген заман онда болмагъан. ²⁵ Башгъа якъчылары огъар:

– Биз Раббизини гёрдюк, – дейлер.

– Эгер Ону къолларында мыхлардан къалгъан яраланы гёрмесем, мых яралагъа бармакъларым булан тийип къарамасам, Ону къабургъасына къолларымны къаплап къарамасам, инанмасман, – дей Тома олагъа.

²⁶ Сегиз гюнден сонг Исаны якъчылары дагы да уйде бирче болалар. Бу гезик Тома да олар булан бола. Эшиклер бегилген. Иса гелип, орталыкъда эретурп:

– Узыюзге яхшылыкъ! – дей.

²⁷ Сонг Томагъа булай дей:

– Бармагъынгны мунда узат! Мени къолларыма къара. Къолунгну бери бер, къабургъама тийип де къара! Шекли болма, иман сал!

²⁸ – Мени Раббим, мени Аллагъым! – деп жавап бере Тома Огъар.

²⁹ – Мени гёргенинг саялы иман салдынгмы? Мени гёрмейли иман салагъанлар насипилердир! – дей Иса огъар.

³⁰ Якъчыларыны алдында Иса дагы да кёп алапатлар гёрсете. Оланы гъакъында бу китапта язылмагъан. ³¹ Булар буса Иса Аллагъыны Уланы ва Месигъ экенине сиз инансын учун, Огъар иман салып, даимлик яшав алсын учун язылгъан.

Галилея кёлню ягъасында

21 Мундан сонг Иса Галилея кёлню ягъасында якъчыларына бирдагы керен гёрюне. Шо булай бола: ² Петер деп де айтылагъан Симон,

оъзюне Эгиз деп айтылагъан Тома, Галилеяны Кана деген юртундан гелген Натанайыл, Зеведейни уланлары, Исаны якъчыларындан дагъы да экевию де бир ерде болалар. ³ Петер олагъа:

- Мен балыкъ тутма бараман, - дей.
- Биз де сени булан гелебиз, - дейлер огъар къалгъанлары.

Чыгъып олар къайыкъгъа минелер. Шо гече олар бир зат да тутмайлар. ⁴ Эртен болгъанда буса, Иса кёлню ягъасында токътай. Тек якъчылары Ону Иса экенин танымайлар. ⁵ Иса олагъа:

- Ювукъларым! Гъеч зат тутдугъузму? - деп сорай.
- Тутмадыкъ, - деп жавап берелер олар.

⁶ - Торугъузну къайыкъны онг ягъына атыгъыз, тутарсыз, - дей Иса олагъа.

Олар шолай этелер. Тутгъан балыкъны кёлпюгонден олар торну тартып чыгъарып алып болмайлар. ⁷ Шо вакъти Исаны кёл сюеген якъчысы Петерге:

- О чу Раббиз! - дей.

Петер О Рабби Иса экенин эшитгенде, белине уст опуракъларын да чырмап (о чечинген болгъан), кёлге атыла. ⁸ Башгъа якъчылары, балыкъдан толгъан торну да тартып, къайыкъ булан юзюп, кёлню ягъасына чыгъалар. Неге тюгюл де, олар ягъадан онча йыракъда тюгюл, юз метр чакъы мезгилде болгъан.

⁹ Къуругъа чыкъгъан заманда, олар онда янагъан отну, устьюнде салынгъан балыкъны ва къырында экмекни гёрелер. ¹⁰ Иса олагъа:

- Гъали сиз тутгъан балыкълардан бир нечени дагъы да гелтиригиз, - дей.

¹¹ Гетип, Петер, уллу балыкълардан толгъан торну тартып, къуругъа чыгъара. Онда юз элли уч балыкъ болгъан. Шолай кёл балыкъ бар буса да, тор йыртылмай. ¹² Иса олагъа:

- Гелигиз, ашамагъа олтуругъуз, - дей.

Якъчыларындан гъеч бири де Огъар:

- Сен кимсен? - деп сорамагъа болушлукъ этмейлер, неге тюгюл О Рабби экенин олар билелер.

¹³ Иса гелип, экмек де, балыкъ да алып, олагъа бере. ¹⁴ Оълюп тирилгенден сонг, Иса якъчыларына гёрюнегени бу учьюнчю керен болгъан.

Иса, Петер ва Югъан

¹⁵ Олар ашап битгенде, Иса Петер деп де айтылагъан Симонгъа:

- Югъанны уланы Симон! Сен Мени булардан эсе кёл сюемисен? - деп сорай.

- Сюемен, Раббим! Сен билесен чи мен Сени сюегенни, - дей о.

- Мени къозуларымны сакъла, - дей Иса огъар.

¹⁶ Экинчи керен дагъы да огъар: - Гъей Югъанны уланы Симон! Сен Мени сюемисен? - деп сорай.

Петер Огъар:

- Сюемен, Раббим! Сен билесен чи мен Сени сюегенни, - деп жавап бере.

- Сен Мени къойларымны гъайын эт, - дей Иса огъар. ¹⁷ Учьюнчю керен де Иса огъар: - Гъей Югъанны уланы Симон! Сен Мени сюемисен? - деп сорай.

«Мени сюемисен?» - деп оъзюне учьюнчю керен сорайгъанына бираз пашман болуп:

- Я Раббим! Сен бары да затны билесен чи. Мен Сени сюегенни билесен, - дей Петер.

Иса огъар булай дей:

- Мени къойларымны сакъла. ¹⁸ Гертисин сёйлеймен сагъа: сен жагъыл заманында, оъзюнг гийинип, сюйген еринге гетип боласан, къарт болгъанда буса, къолларынгни гётерерсен, сени башгъа бирев гийиндирер, сени барма суймейген еринге элтер.

¹⁹ Шону О Петер нечик оълюм булан Аллагъны макътавлу этежегин англасын учун айта. Шону айтгъан сонг, огъар:

- Мени артыма тюш! - дей.

²⁰ Петер де, бурлугъуп къарап, оъзлени арты булан Исаны кёл сюеген якъчысы гелегенни гёре. Ахшамгъы ашны вакътисинде Исагъа ювукълашып, о: «Я Рабби, Сагъа хыянатлыкъ этежек ким болур?» - деп сорагъан якъчысы болгъан. ²¹ Ону гёрюп, Петер Исагъа:

- Я Рабби! Огъар не болур? - деп сорай.

²² - Эгер Мен гелгинче, о сав къалгъанны сюе бусам, о сагъа не аварадыр? Сен Мени артыма тюш! - дей Иса огъар.

²³ Шолайлыкъда, Исаны якъчыларыны арасында Ону бу якъчысы оълмежек деп хабар яйыла. Тек Иса огъар: «Оълмежек», - деп айтмады, янгыз:

«Эгер Мен гелгинче, о сав къалгъанны сюе бусам, о сагъа не аварадыр?» - деп айтды.

²⁴ Шо якъчысы бу затланы гъакъында шагъатлыкъ этген ва барын да язгъан. Ону шагъатлыкъ гъакъ экенин биз барыбыз да билебиз.

²⁵ Иса дагъы да кёл ишлер этген. Эгер оланы барысын да тындырыкълы язса, ону гъакъында язылгъан китапланы салмагъа савлай дюньяда да ер болмас эди.

Элчилени ишлери

Элчилер

«Элчилени ишлери» Лукъаны Инжилини давамыдай болуп токътай. Инжилин йимик, бу китапны да Лукъа Теофилге багъышлагъан. Исаны башлапгъы якъчыларыны яшаву гъакъда яза туруп, Лукъа оъзю аслу деп гъисап этген шу затны гёрсетме сюе: Аллагъ бу дюньяда Месигъден таба этмеге башлагъан ишин энниден сонг да Исагъа иман салгъан Жыйынындан таба этип туражакъ. Шо саялы да Иса тирилип элли гюнден шулай тамаша агъвалат бола: он эки де элчиге ва бары да Исагъа инангъанлагъа Аллагъ Оъзюню Ругъун савгъат этип бере. Шо заманда кеп адамлагъа Иса Месигъ дюньяны Къутгъарывчусу экени белгили бола. Тап шо адамлар Ерусалимде Исаны якъчыларыны биринчи жыйынын да къура. Лукъа шо замандан тутуп Жыйын нечик яшагъанын ва загъмат тегенин суратлай. Иманлылар оълуп тирилген Исаны гъакъындагъы Сююнч Хабар энни янгыз Ерусалимде тюгюл, дюньяны бары да ерлеринде де белгили болма тарыкъ деген ой булан яшайлар ва иш гёрелер. Месигъни гъакъындагъы хабарны яйывда элчи Павел айрыча ерни тутуп токътай. «Элчилени ишлери» деген китапны кеп яны ону ят халкъланы арасындагъы къуллукъ этивюн суратлавгъа багъышлангъан. Лукъа Павелни сапарлары гъакъда хабарлай: о гъалиги Тюркия ва Греция ерлешген топуракълардан оьтген, гъатта Румгъа ерли де етишген. Бары да болгъан ерлеринде элчи бары да инсанланы къутгъармакъ учун Аллагъ не этгени гъакъда хабарлагъан. Бу хабарны бары да затны енгме болагъан гючю дюньяда Исаны якъчыларыны кеп жыйынларын тувдура.

Исаны кекге чыгъыву

1 Гъей Теофил, биринчи китабымда мен Иса этген ва уйретген бары да затны,
² танглангъан элчилерине † Аллагъны Ругъундан таба буйрукълар берип, О кекге алынган гюнге ерли болгъан бары да затны язгъан эдим.
³ Оълюмню азабын чекгенден сонг, бир кеп инандырагъан далиллер булан Иса элчилерине Оъзю гертиден де тирилгенин гёрсетген. Тирилгенден сонг, Иса олагъа къыркъ гюнню ичинде гёрюне туруп, Аллагъны гъакимлиги гъакъда англатып тургъан. ⁴ Бир керен элчилер булан бирче олтуруп ашап турагъанда, Иса олагъа булай деген: «Ерусалимни къоюп гетмегиз. Атам ваъда этген затны гезлеп туругъуз. О гъакъда сиз Менден эшитдигиз. ⁵ Ягъия пайхаммар сизин, сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшургъан. Амма бир нече гюнден сонг Аллагъ сизин ваъда этген Оъзюню Ругъуна чомажакъ».
⁶ Бир ерге жыйылгъанда, элчилер Исагъа:
 – Я Рабби! Исрайылгъа пачалыгъын Сен гъали къайтара бережекмисен? – деп сорайлар.
⁷ Иса буса олагъа:
 – Атам Оъзюню гъакимлиги булан токъташдыргъан вакътини ва гюнлени билмеге сизге изну берилмеген. ⁸ Аллагъ сизге Оъзюню

† Элчи (грекче «апостолос») – Аллагъ сайлап йиберген адам. Огъар ихтиярланы Иса Месигъ берген. Исаны башлапгъы он эки якъчысы элчилер болуп токътагъанлар.

Ругъун берген заманда, шо Ругъуну къудратын алажакъсыз. Ерусалимде, бютюн Ягъудеяда ва Самарияда, гъатта дюньяны инг йыракъ ерлеринде де Мени гъакъымда шагъатлыкъ этежексиз, – деп жавап бере.

⁹ Бу сёзлени айтып битгендокъ, Иса оланы гез алдында кекге гетериле ва Ону бир булут алып гете. ¹⁰ Элчилер оьрге багъып Ону кекге чыгъагъан кююне къарап турагъанда, оланы алдына бирден акъ опуракълар гийген эки адам гелип токътай.

¹¹ Олар:

– Гъей галилеялылар! Мунда кекге къарап негер токътагъансыз? Сизин яныгъыздан кекге гетерилген бу Иса, сиз гереген кюйде кекге нечик гетерилди буса, шолай къайтып да гележек, – дейлер.

Ягъуданы орнуна элчини сайлав

¹² Сонг олар Ерусалимден бир чакъырымгъа ювукъ арекде ерлешген Зайтун тавдан къайтып Ерусалимге гелелер. ¹³ Олар бир уйге гелип, оьрдеги къатгъа чыгъалар. Онда Петер, Югъан, Якъуб, Андрей, Филип, Тома, Бартолмай, Маттай, Алфайны уланы Якъуб, Элинсюер †† деп ат къоюлгъан Симон ва Якъубну уланы Ягъуда бола.

¹⁴ Бирче дуа этмек учун, булар барысы да шонда

†† Элинсюер – он эки элчиден бириси болгъан Симон алда «Элинсюерлер» деген дин жамият къурумну ортакъчысы болгъан буса ярай. Шо къурум Ягъудеяны румлуланы зулмусундан савутну гючю булан къутгъармагъа къаст эте болгъан.

жыйыла болгъан. Олар булан мунда бир нече къатынгиши, шолай да Исаны анасы Мариям ва Ону инилери болгъан.

¹⁵ Бир керен шолай жыйынгъа юз йигирмагъа ювукъ иман къардаш жыйылгъан. Шо заман Петер, оланы ортасына чыгып, булай дей:

¹⁶ – Иман къардашларым, Исаны тутгъанлагъа ёл гёрсетген Ягъуданы гъакъындагъы Сыйлы Язывларда Аллагъны Ругъу Давутдан таба алданокъ билдирген зат яшавгъа чыкъмаса болмай эди.

¹⁷ Ягъуда бизин булан эди ва бизин ишлерибизде ортакъчылыкъ эте эди.

¹⁸ Этген жинаятчылыкъы учун тюшген акъчасына Ягъуда сатып топуракъ алгъан, сонг баштигинден йыгъылып, къурсагъы ярылып, ичбавуру къыргъа чыгып йылып оьлген. ¹⁹ Ерусалимде яшайгъанланы барысына да бу иш белгили болгъан. Шогъар гёре бу топуракъгъа оланы ерли тилинде «Гъакелдама», демек «Къан топурагъы» деп айтыла.

²⁰ Забур китабында булай язылгъан:

Шо ерлер бош къалсын, онда бирев де яшамасын.

Дагъы да булай язылгъан:

Ону къуллугъун башгъа гиши тутсун.

²¹⁻²² Шо саялы бизге Ягъуданы орнуна, Ягъия Исаны сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшургъан гюнден тутуп Раббиз Иса кёкге чыкъгъан гюнге ерли гъар заман Ону булан айланып тургъан адамланы арасындан биревню айырмагъа герек. Шо адам Исаны тирилмеклигине шагъат болмагъа герек.

²³ Олар экевню арагъа чыгъара: Барсаба деп айтылагъан Юсупну (о Юстус деген аты булан да белгили болгъан) ва Матияны. ²⁴ Сонг олар дуа этип:

– Я Рабби! Гъар кимни юрегинде не барны Сен билесен. Бу экевню Сен къайсын сайлагъанынгны бизге гёрсет. ²⁵ Озью болма тийишли ерине гетген Ягъуданы эчилик къуллугъун ким тутар? – дейлер.

²⁶ Сонг олар чёп салалар, чёп Матиягъа чыгъа. Булайлыкъда, Матия он бир де элчини арасына къошула.

Аллагъны Ругъун къабул этив

2 Ашлыкъ тюшюмню байрамы † гелгенде, элчилер ва Исаны якъчылары барысы да бир ерге дагъы да жыйылалар. ² Бирден кёкден гючлю елни авазына ошайгъан тавуш гелип, булар олтургъан уйню ичин къавгъадан толтуруп къоя. ³ Олагъа от ялындан болгъан тиллеге ошайгъан бир затлар гёрюне. Гъарисини устьюне шолай бир тил гелип къона. ⁴ Олар бары да Аллагъны Ругъундан толуп, башгъа башгъа тиллерде

† Ашлыкъ тюшюмню байрамы – ашлыкъ тюшюм къайтарылып битген сонг оьтгерилеген байрам. Ягъудилер бу байрамны Пасха байрамындан сонг эллинчи гюн оьтгере болгъан.

сёйлемеге башлай. Олагъа шолай гюнерни Аллагъны Ругъу бере.

⁵ Шо вакътилерде Ерусалимде дюньяны гъар еринден гелген динагълю ягъудилер бар болгъан.

⁶ Шо аваз эшитилгенде, халкъ жыйылып, бек тамашалыкъ эте, неге тюгюл Исаны якъчылары мундагъы гъар халкъны тилинде сёйлейгенин эшите. ⁷ Барысы да гъайран болуп, бир бирине:

– Сёйлейген бары да бу адамлар галилеялылармы экен? ⁸ Булай нечик бола, гъарибиз оланы озьюбюзню ана тилибизде сёйлейгенин эшитебиз. ⁹ Арабызда парфиялылар, мидиялылар, эламлылар бар. Месопотамияда, Ягъудеяда, Каппадокияда, Понтда ва Асияда яшайгъанлар, ¹⁰ Фригияда ва Памфилияда, Мисриде ва Ливияны Кириной бёлюгюнде яшайгъанлар, Румдан гелген къонакълар (ягъудилер ва ягъуди динге айлангъанлар), ¹¹ критлилер ва араплар бар. Амма Аллагъны уллу ишлери гъакъында олар ана тилерибизде сёйлейгени гъарибиз эшитип турабыз, – дей.

¹² Барысы да тамашалыкъ этип:

– Муну нечик англама герек? – деп бир бирине сорай.

¹³ Башгъалары буса:

– Олар чагъырны гъатдан артыкъ кёп ичип къойгъанлар, – деп мысгъыллай.

Петерни сёйлеву

¹⁴ Он бир элчи де булан бирче гётерилип, тавушун да бек чыгъарып, Петер олагъа булай дей:

– Гъей ягъудеялы къардашлар ва бары да Ерусалимде яшайгъанлар! Мен сизге бу гъайран иш не демек экенни англатайым. Мени сёзлериме тергевлю кюйде тынглагъыз! ¹⁵ Олар, сиз ойлайгъан кюйде, эсирмеген. Гъали янгы эртен сагъат тогъуз вакъти. ¹⁶ Бу сиз гёреген иш Аллагъ Ёел пайхаммардан таба айтып билдирген бир гъалдыр:

¹⁷ Ахыр гюнлерде бары да инсанлагъа Ругъумну бережекмен.

Сизин уланларыгъыз да, къызларыгъыз да Мени атымдан сёйлежеклер.

Яшларыгъызны гёзюне затлар гёрюнежек, къартларыгъыз да гъайран тюшлер гёрежеклер.

¹⁸ Къулларыма да – эргиши болсун, къатынгиши болсун – шо гюнлерде Ругъумну бережекмен, олар да Мени атымдан сёйлежеклер.

¹⁹ Оьрде, кёклерде аламатлар яратажакъман. Тюпде, дюньяда да

аламатлар – къан, от ва тютюн булутлар – гёрсетежекмен.

²⁰ Раббизини уллу ва макътавлу гюню гелгинче, гюн тутулуп,

къарангылыкъ болуп туражакъ. Ай къан йимик къызыл

тюсге гирежек.

²¹ О заман Раббизни атын тутган гъар ким къутгъарылажакъ.

²² Гъей Исрайылны халкълары! Мени бу сёзлериме тергевлю тынглагъыз: назаретли Иса Аллагъ берген гъакимлиги булангъы бир адам эди. Исаны шолайлыгъын Ондан таба сизге гёрсетилген аламатлар ва гъайранлыкълар булан Аллагъ сизге ачыкъ кюйде исбат этди. Сиз оъзюгюз де шону яхшы билесиз, неге тюгюл шо иш сизин гёз алдыгъызда болду. ²³ Иса сизге йиберилен эди, сиз буса Ону къанунсузланы къолуна берип, хачгъа илип оьлтюрдюгюз. Бу иш шолай болажагъын Аллагъ биле эди, неге тюгюл О Оъзю шолай белгилеген эди. ²⁴ Исаны тирилтип, Аллагъ Ону оьлюмню азапларындан къутгъарды, неге тюгюл О оьлюмню къолунда къалмагъа болмай эди.

²⁵ Исаны гъакъында Давут булай деген:

Раббизни гъар заман гёз алдымда гёре эдим. О мени онг

ягъымда, мен шо саялы къоркъмайман.

²⁶ Шогъар гёре юрегим къувана ва тилим шат сёзлер сёйлей, гъатта

чархым да умут булан яшажакъ.

²⁷ Неге тюгюл де, Сен мени жанымны оьлюлени арасында

къоймассан ва Сагъа тапшурулган къулунгу къабурда

чиримеге къоймассан.

²⁸ Яшавну ёлларын магъа Сен уьйретдинг, Оъзюгню барлыгъын

булан магъа сююнч бережексен.

²⁹ Къардашлар! Уллу атабыз Давутну гъакъындан сизге ачыкъдан айтмагъа боламан: о оьлген ва гёмюлген, ону къабуру да бугюнге ерли бизин алдыбызда сакъланып тура. ³⁰ Амма Давут пайхаммар болган, о оъзюню тахыны уьстюне наслундан биревню олтуртажагъына Аллагъ сёз бергенни биле болган. ³¹ Месигъни † тирилегеин алданокъ билип, Давут булай деген:

О оьлюлени арасында къалмагъан ва ону къаркъарасы къабурда

чиримеген.

³² Аллагъ Исаны тирилген, биз барыбыз да шогъар шагъатбыз. ³³ Гъали Иса Аллагъны онг ягъына чыгъарылган. О Атасындан Ону Оъзюне ваъда этилген Ругъун алган. Сиз гёрегенигиз ва эшитегенигиз йимик, Иса бизге Аллагъны Ругъун берген. ³⁴⁻³⁵ Давут оъзю кёклеге чыкъмаса да булай деген:

Аллагъ Раббиме булай айтды: Мен душманларынгны

† Месигъ – Бу сёзю маънасы «тангланган» демекдир. Бу дюньягъа къутгъарылып гелтирмек учун, Аллагъ Иса Месигъни танглаган. Сёзлюкге де къара.

аякъларынгны тюбюне салгъынча, Мени онг ягъымда

олтуруп тур.

³⁶ Шолайлыкъда, сен къатты кюйде билип къой, гъей исрайыл халкъы: Аллагъ Исаны Рабби ва Месигъ этген. Сиз буса Ону хачгъа илгенсиз.

³⁷ Бу сёзлени эшитгенде, жыйылганланы юректери ярыла. Петерге ва оъзге элчилеге: – Къардашлар, энни биз не этме герекбиз дагъы? – деп сорайлар.

³⁸ – Гюнагъларыгъыздан гечилмек учун, сизин гъаригиз товба этмеге ва Иса Месигъни аты булан, сувгъа чомдуртуп, оъзюгюню Аллагъгъа тапшуртмагъа герексиз. Шолай этсегиз, Аллагъ сизге Оъзюню Ругъун бережек. ³⁹ Сизге, авлетлеригизге, шолай да йыракъдагъыланы гъарисине ва Рабби Аллагъыбыз Оъзюню янына чакъыражакъланы барына да бу сёзю берген, – дей Петер олагъа.

⁴⁰ Петер олагъа дагъы да бир кёп сёзлер булан бувар ва:

– Оъзюгюню бу пасат наслундан къутгъармагъа къарагъыз! – деп тилей.

⁴¹ Ону сёзюню къабул этгенлер барысы да, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурталар. Шо гюн уьч минге ювукъ адам Исагъа иман салганланы арасына къошула. ⁴² Олар элчилер уьйретеген Аллагъны каламына, бир бири булан къатнашывгъа, экмек бёлюв адатны кютювге, дуа этивге даим амин туралар. ⁴³ Оланы гъарисини къоркъуву бола, неге тюгюл элчилерден таба Аллагъ хыйлы аламатлар ва муъжизатлар гёрсетген. ⁴⁴ Исаны якъчылары чакъда чакъда бирче жыйыла, оланы бары да заты ортакъ бола.

⁴⁵ Малларын ва мюклерин сатып, барына да тарчыкълыгъына гёре гъарисине пайлайлар.

⁴⁶ Исаны якъчылары гъар гюн ибадатханада бирче жыйылалар. Уьйде гъакъ юрекден, сююнч булан экмек бёлюв адатны кютелер. ⁴⁷ Аллагъгъа алгъыш эте ва бютюн халкъны разилигин къазаналар. Къутгъарылма сюегенлени Раббиз гъар гюн сайын Исагъа иман салагъанлагъа къоша.

Петер сакъат садагъачыны сав эте

3 Бир керен Петер булан Югъан дуаны вакътисинде, гюндюз сагъат уьчде ибадатханагъа баралар. ² Онда тувмадан акъсакъ бир адам бола. Ибадатханагъа гелегенлеге тиленсин деп, ону гъар гюн ибадатхананы «Гёзел къапу» деп айтылагъан къапусуну янына гелтирип салып гете болганлар. ³ Петерни ва Югъанны ибадатханагъа гирегенин гёрюп, бу адам олардан да садагъа тилемеге башлай. ⁴ Петер ва Югъан огъар тигилип къарай.

– Бизге бакъ, – дей Петер.

⁵ Бу адам, Петерден ва Югъандан бир зат алмагъа умутлап, олагъа тикленип къарай. ⁶ Петер огъар:

– Мени гюмюшюм де, алтыным да ёкъ, амма менде бар затны сагъа берермен. Назаретли Иса Месигъни атыны къудраты булан сен тур, юрю! – дей.

⁷ Сонг Петер ону онг къолун тутуп гётере. Бирден ону аякъларына ва тобукъларына гюч геле.

⁸ Атылып аякъгъа туруп, юрюмеге башлай. Сонг юрюй, чаба туруп, олар булан бирге ибадатханагъа гирип, Аллагъгъа макътав этмеге башлай. ⁹ Бютюн халкъ ону юрюме башлагъанын ва Аллагъгъа макътав этегенин гёре. ¹⁰ Бу ибадатхананы «Гёзел къапусуну» янынъда садагъа тилемек учун олтурагъан адам экенин танийлар. Бу адамгъа болгъанны гёргенде, адамлар, къоркъуп, ажайып болуп къалалар.

Сулайманны гётермесини къырыйында Петерни сёйлеву

¹¹ Бу адам Петерни ва Югъанны янындан таймай юрюй. Тамашалыкъ этген халкъ шо заман оланы янына – Сулайманны Гётермеси деп айтылагъан ерге жыйыла. ¹² Шону гёргенде, Петер халкъгъа булай дей:

– Гъей Исрайылны халкълары, негер тамашалыкъ этесиз? Бизге оъзюбюзню къудратыбыз яда муъминлигибиз булан ону юрюйген этгенде йимик неге къарайсыз? ¹³ Ибрагъимни, Исгъакъны ва Якъубну Аллагъы, ата бабаларыбызны Аллагъы Оъзюню Уланы Исаны макътавлу этди. Сиз буса Ону оълумге тарытдыгъыз, Пилат Ону азат этмеге токъташгъанда, Пилатны алдында сиз Ону инкар да этдигиз. ¹⁴ Аллагъгъа тапшурулгъан муъмин адамны инкар этип, адам оълтюрген биревню азат этип сизге бермекни тиледигиз. ¹⁵ Сиз яшав берегенни оълтюрдюгюз. Амма Ону Аллагъ оълумден тирилтиди, биз де шону шагъатыбыз. ¹⁶ Сиз гёрюп турагъан, таныма да танийгъан бу адамны Исаны къудраты сав этди. Иса ва О береген иман булан бу сакъат сизин гёз алдыгъызда сав болду.

¹⁷ Гъали, гъей къардашлар, сизин башчыларыгъыз йимик, сиз де Исагъа этген къаршы ишлени билмей этгенни мен билемен.

¹⁸ Амма бары да пайхаммарлардан таба Месигъ азап чегежегин алданокъ билдирген Аллагъ Оъзю айтгъанын яшавгъа чыгъарды. ¹⁹ Гюнагъларыгъыз гечилсин учун, товба этип, Аллагъны ёлуна къайтыгъыз. Шо заман Раббиз сизге парахат, сююнчлю вакътини бережек, ²⁰ О сизин учун алданокъ белгилеген Месигъни – Исаны сизге йибережек. ²¹ Оъзюню бырынгъы сыйлы пайхаммарларындан таба Аллагъ хыйлы алданокъ айтгъаны йимик, бары да зат этилгинче, Иса кёклерде къалып турмагъа герек. ²² Муса булай айтгъан: «Бизин Рабби Аллагъыбыз халкъыгъызны арасындан сизге мени йимик бир пайхаммар йибережек. О сизге айтагъан бары да затлагъа таби болмагъа герексиз. ²³ Олай бир заман гележек

– о пайхаммаргъа тынгламайгъан гъар адам халкъны арасындан ёкъ болажакъ».

²⁴ Самуйылдан башлап ондан сонг болгъанларына ерли бары да пайхаммарлар шолай гюнлер болажагъы гъакъында алданокъ хабар бергенлер. ²⁵ Сиз пайхаммарланы наслусусуз ва Аллагъны ата бабаларыгъыз булангъы разилешивню варислерисиз. Аллагъ Ибрагъимге булай деген: «Сени наслунгдан таба ер юзюндеги бары да инсанлагъа Аллагъ рагъмулу болажакъ». ²⁶ Сизин терс ёллагъа тюшме къоймай, тюз ёллагъа салмакъ учун, Аллагъ, Оъзюню къуллукъчусун чыгъарып, башлап сизин яныгъызгъа йиберди.

Петер ва Югъан ягъудилени оър мажлисинде

4 Петер ва Югъан халкъгъа сёйлеп турагъанда, оланы янына дин къуллукъчулар [†], ибадатхананы къаравулчуларыны башчысы ва саддукейлер ^{††} гелелер. ² Петер ва Югъан инсанлар Иса йимик тирилежегин халкъгъа билдирелер. Шо саялы дин къуллукъчулар ва саддукейлер, ачувланып, ³ оланы туталар, ахшам вакъти экени саялы, эртен болгъунча туснакъгъа салып сакълайлар. ⁴ Петерни ва Югъанны сёзюне тынглагъанланы кёплери иман сала. Шолай адамланы санаву беш минге ювукъ бола.

⁵ Артындагъы гюн халкъны башчылары, тамазалар [‡] ва дин алимер Ерусалимде жыйылалар. ⁶ Шонда баш дин къуллукъчу Гъанна булан Кайафа, Югъан, Искендер, Гъаннаны башгъа къардашлары да бола. ⁷ Петерни ва Югъанны арагъа салып:

– Сиз бу адамны къайсы къудрат булан яда кимни аты булан сав этдигиз? – деп олардан сорав алалар.

⁸ Шо заман Аллагъны Ругъундан толгъан Петер олагъа булай дей:

– Гъей Исрайылны башчылары ва тамазалары! ⁹ Сиз бугюн сакъат адамгъа этилген яхшылыкъны ва о нечик сав этилгенни гъакъында бизден сорав ала болгъан сонг, ¹⁰ сизге барыгъызгъа да ва Исрайылны бютюн халкъына белгили болсун: сиз Оъзюн хачгъа илген, Аллагъ оълумден тирилген назаретли Иса Месигъ берген гъакимлик булан шо адам саппа сав болуп, сизин алдыгъызда эретуруп тура. ¹¹ Сыйлы Язывларда Исаны гъакъында язылгъан йимик:

Усталар ташлап къойгъан таш кюрчюню аслу ташы болуп токътады.

¹² Башгъа гъеч бирев де къутгъармажакъ, бу кёкню тубюнде инсанлагъа тапшурулгъан, бизин

[†] Дин къуллукъчу – ягъудилерде Ерусалимдеги ибадатханада этилеген къурбанни Къанунгъа къыйышывлу кюйде юрютеген адам болгъан. ^{††} Саддукейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкге де къара.

[‡] Тамазалар – Исаны заманында ягъудилени арасындагъы абурлу адамлар. Олагъа бир бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгъан.

къутгъармагъа болажакъ дагъы гъеч бир ат ёкъдур.

¹³ Петерни ва Югъанны тартынмайгъанын гёрюп, олар охуп уллу билимлер алмагъан адамлар экенин англагъан заманда, Исрайылны башчылары ва тамазалары гъайранлыкъ этип къалалар. Иса сав заманында Ону булан бирче болгъанын да билелер. ¹⁴ Сав этген адамны Петер ва Югъан булан эретургъанын гёргенде, олагъа къаршы бир сёз де айтмагъа болмайлар. ¹⁵ Петерге ва Югъангъа ягъудилени оър мажлисинден чыгъып гетмекни де буюруп, олар оъз арасында сёйлешмеге башлайлар.

¹⁶ – Бу адамлагъа биз не этме герекбиз? Олар бир уллу алакат иш гёрсетгени Ерусалимде яшайгъанлары барына да белгили. Ону биз инкар этме болмайбыз. ¹⁷ Амма бу хабар халкъны арасында дагъы да бек яйылмасын учун, олар Исаны гъакъында дагъы бирев булан да сёйлемесин деп, олагъа буйрукъ этейик, – дейлер.

¹⁸ Сонг оланы чакъырып, дагъы бир де Исаны гъакъында сёйлемесин деп буйрукъ этелер. ¹⁹ Амма Петер ва Югъан олагъа:

– Бир оъзюгюз ойлашып къарагъыз чы, Аллагъаны алдында, Аллагъ айтагъанны кёюп, сиз айтагъангъа артыкъ тынгламакъ тюз болурму?

²⁰ Биз гёргенлерибизни ва эшитгенлерибизни айтмай турма болмасбыз, – деп жавап берелер.

²¹ Олагъа янгыдан къоркъувлар да берип, йиберип кёялар. Оланы такъсырламакъ учун, гъеч бир далил тапмайлар, неге тюгюл бютюн халкъ болгъан иш учун Аллагъгъа макътав эте.

²² Сав болгъан шо адамгъа къыркъ йылдан артыкъ бола болгъан.

²³ Азат этилгенден сонг, Петер ва Югъан оъзленикилени янына гелип, баш дин къуллукъчулар ва тамазалар оъзлеге сёйлеген затланы олагъа айталар. ²⁴ Шону эшитгенде, Исаны якъчылары бары да бир гёнгюлден Аллагъгъа булай дуа эте:

– Гъей Есибиз Аллагъ! Кёклени де, ерлени де, денгизлени де, олардагъы бары да затны да Сен яратгъансан. ²⁵ Сени къулунг болгъан атабыз Давут Ругъунгуну таъсиринден авзу булан Сени сёзлерингни булай айтды:

Ят халкълар неге баш гётерелер, халкълар неге бош хыяллагъа

къуллукъ этелер?

²⁶ Дюнъяны пачалары неге баш гётерелер, бай бийлер бирлешип,

Раббибизге ва Ону Месигъине неге къаршы чыгъалар?

²⁷ Гертилей де, Гъирод ва Понтий Пилат, ят халкълар ва исрайыл халкъы булан бир болуп, Сени Танглагъанына, Сыйлы Къулунг Исагъа, къаршы чыкъдылар. ²⁸ Олар Сени къудратынг ва айтгъанынг болмагъа герек деп алданокъ токъташдыргъан гъар затны гертилемек учун

жыйылгъанлар. ²⁹ Гъали де, я Раббибиз, олар бизге къоркъув берегенни Сен гёресен. Сени сёзюнгню къоркъунмай сёйлесин учун, Оъзюнгню къулларынга гюч бер дагъы. ³⁰ Сыйлы къулунг Исаны аты булан аврувланы сав этмек учун, муъжизатлар ва алакатлар гёрсетмек учун кёмек эт.

³¹ Исаны якъчылары дуа этип битгенден сонг, олар жыйылып токътагъан ер чайкъала. Барысы да Аллагъны Ругъундан толуп, Аллагъны гъакъындагъы хабарны тартынмайлы, ачыкъдан ачыкъ сёйлемеге башлай.

Бары да заты ортакъ

³² Бары да Исаны якъчыларыны юрегинде ва гёнгюлде бир зат бола. Оъз мюлкюнден бир затгъа да бирев де: «Бу меники», – деп айтмай. Оланы бары да заты ортакъ бола. ³³ Элчилер Раббибиз Исаны оълюмден тирилмеклигине гючлю кюйде шагъатлыкъ этелер ва оланы барына да Аллагъ уллу рагъму эте. ³⁴ Оланы арасында тарчыкълыкъгъа тюшген бирев де болмай. Неге тюгюл де, топуракъ ва уый есилери, малын сатып, сатгъанда тюшген акъчаны гелтирип ³⁵ элчилеге берелер. Бары да зат да гъар кимге тарыгъына гёре пайлана.

³⁶ Кипрде тувгъан левийлерден † чыкъгъан Юсуп деген бирев болгъан. Огъар элчилер Барнаба, демек «Ругъландырывчу» деп ат къойгъан болгъан.

³⁷ О оъзюню мюлкю болгъан топурагъын сатып, акъчасын гелтирип элчилеге бере.

Гъанания ва Сафира

5 Гъанания деген бирев Сафира деген къатыны да булан мюлкюнден бир пайын сатгъан болгъан. ² Къатыны булан разилешип, акъчаны бир пайын о оъзлеге кёя. Къалгъан акъчаны гелтирип, о элчилеге бере. ³ Петер огъар:

– Гъей Гъанания! Неге сен юрегинге иблис айтгъанны этдирип, Аллагъны Ругъуна ялгъан айтып, топурагъынгни сатгъанда тюшген акъчаны бир пайын яшырдынг? ⁴ Сатгъанча, о мюлк сеники тюгюлмю эди? Сатгъан сонг да шо акъча сеники тюгюлмю эди? Ялгъан айтмагъа сени не зат борчлу этди? Сен инсанлагъа тюгюл, Аллагъгъа ялгъан айтдынг, – дей.

⁵ Бу сёзлени эшитгенде, Гъанания йыгъылып оълюп къала. Шону эшитгенлени барын да уллу къоркъув къуршай. ⁶ Сонг жагъиллер гелип, гебинлеп, ону гёммеге гъазирлейлер ва къыргъа алып чыгъып гёмелер.

⁷ Уч сагъатдан сонг ону къатыны геле, тек о не болгъанын билмей. ⁸ Петер огъар:

– Айт чы магъа, топурагъыгъызны сиз шончакъыгъа сатгъанмы эдигиз? – деп сорай.

† Левийлер – ибадатхананы къуллукъчулары. Сёзлюкге де къара.

– Дюр, шончакъыгъа сатгъан эдик, – деп жавап бере о.

⁹ – Шолай сёйлешмеге ва Раббизни Ругъун сынамагъа нечик болдугъуз? Сен эшик алдагъы авазланы эшитемисен? Шо авазлар – сени эрингни гёмюп гелегенлени авазлары. Олар сени де шонда элтежеклер, – дей Петер огъар.

¹⁰ Къатын, шоссагъатына Петерни аякъларына йыгъылып, жан бере. Ичине гирип гелген жагъиллер ону оьлгенин гёрелер. Къыргъа алып чыгып, ону да эрини янына гёмелер. ¹¹ Бары да Исаны якъчыларын ва бу затланы эшитгенлени барысын да уллу къоркъув къуршай.

Муъжизатлар ва аламатлар

¹² Элчилер халкъны арасында кёп муъжизатлар ва аламатлар гёрсетелер. Исаны якъчылары барысы да бир йимик Сулайманни Гётермесини янында жыйылалар. ¹³ Бирев де олагъа къошулмагъа болушлукъ этмей, тек халкъ олагъа бек гьюрмет эте. ¹⁴ Раббиз Исагъа иман салагъан халкъны – эренлени ва къатынланы – санаву баргъан сайын арта. ¹⁵ Шоллукъда, Петер янындан оьтют барагъанда, дагъы болмаса ону геленткиси сама аврувланы уьстуне тийсин деп, оланы орамлагъа чыгъарып, тешеклени ва орунланы уьстуне салалар. ¹⁶ Ерусалимни айланасындагъы юртлардан да кёп халкъ геле. Олар оьзлени аврувлардан ва жинлерден азап чегип турагъан адамларын гелтирелер. Шо адамлар барысы да сав болалар.

Элчилени гьызарлайлар

¹⁷ Дин къуллукъчуланы башчысы ва ону булан бирге бары да саддукей дин бёлюгюнден болгъанлар оланы бек гюллейлер. ¹⁸ Олар элчилени тутуп, оланы шагъар туснагъына салалар. ¹⁹ Амма гече булан гелип, Раббиз йиберген малайик туснакъны къапуларын ача ва оланы къыргъа чыгъара. ²⁰ Малайик булай дей:

– Барыгъыз, ибадатханада токътап, сизин янгы яшавугъузну гъакъындагъы бары да затны бютюн халкъгъа айтыгъыз.

²¹ Буйрукъгъа тынглап, элчилер эртен тез гелип ибадатханагъа гире ва халкъгъа насигъат этмеге башлайлар. Дин къуллукъчуланы башчысы ва ону булангъылар гелгенде, олар ягъудилени оьр мажлисинде Исрайылны бары да тамазаларыны генгешин чакъыра. Сонг олар элчилени алып гелмеге оланы артындан туснакъгъа къуллукъчуланы йибере. ²² Амма туснакъгъа гелген къуллукъчулар онда элчилени тапмай. Къайтып гелип, шо гъакъда:

²³ – Биз туснакъны тындырыкълы кюйде бегитилип тапдыкъ. Къаравуллар да къапуланы алдында токътагъан эдилер, амма къапуланы

ачгъанда, ичинде бирев де табулмады, – деп билдирелер.

²⁴ Бу сёзлени эшитгенде, къаравулланы башчысы ва баш дин къуллукъчулар бу не зат экен деп адап къалалар. ²⁵ Сонг бирев гелип, олагъа:

– Сиз туснакъгъа салгъан адамлар ибадатханада халкъгъа насигъат этип туралар, – деп билдире.

²⁶ Сонг къаравулланы башчысы, къуллукъчулары булан барып, гьеч гюч этмей, оланы къайтарып гелтире. Халкъ оьзлени таш урушгъа тутуп къоймасын деп, олар гюч къолламагъа къоркъалар. ²⁷ Элчилени гелтирип, оьр мажлисни алдында тургъузалар. Дин къуллукъчуланы башчысы олагъа:

²⁸ – Шо адамны гъакъында дагъы сёйлемегиз деп биз сизге къатты кюйде буваргъан эдик. Амма сиз айтагъаныгъызы Ерусалимни гьар ерине яйып юрюйсюз ва О адамны оьлюмю учунгъу такъсырны бизин уьстюбюзге салмагъа сюесиз, – дей.

²⁹ Петер ва оьзге элчилер булай дей:

– Биз инсанлагъа тюгюл, Аллагъа таби болмагъа герекбиз! ³⁰ Сиз хачгъа илип оьлтюртген Исаны аталарыбызны Аллагъы тирилтди.

³¹ Исрайылгъа товба этмеге ва гюнагъларындан гечме имканлыкъ болсун учун, Есиз ва Къутгъарывчубуз этип, Аллагъ, Ону Оьзюню онг ягъында олтуртуп, оьр даражалагъа чыгъарды.

³² Биз де шо затланы барысына да шагъатларбыз – биз де, Аллагъны Ругъу да. Аллагъ Ругъун Оьзюне таби болагъанлагъа берди.

³³ Бу сёзлени эшитгенде, олар бек къазапланып, элчилени оьлтюрмеге сюелер. ³⁴ Оьр мажлисни ортакъчыларыны арасында бары да халкъ гьюрмет этеген дин алим, Гамалиел деген бир фарисей † бола. Шо заманда о туруп йиберип, элчилени бир аз замангъа къыргъа чыгъарсын деп буюра. ³⁵ Сонг о:

– Гьей Исрайылны халкъы, бу адамлагъа не этме сюегенигизни гъакъында яхшы кюйде ойлашып къарагъыз. ³⁶ Мундан бираз алдынларда, оьзю уллу адамман деп, Тевда деген бирев чыкъгъан эди. Ону якълап, дёрт юзге ювукъ адам огъар къошулгъан. О адам оьзю оьлтюрюлген, ону якъчылары буса якъ якъгъа чачылгъан, болмагъандай болгъан.

³⁷ Ондан сонг, халкъны гьисабы алынагъан заманда, галилеялы Ягъуда деген бирев гелип арагъа чыгып, хыйлы халкъны оьзюню янына тартды. О да оьлтюрюлдю, ону якъчылары буса чачылышып гетдилер. ³⁸ Гъали мен сизге маслагъат этемен: бу адамлагъа тиймегиз, оланы йиберип къоюгъуз! Неге тюгюл де, буланы мурады ва этеген ишлери инсанлардан амалгъа геле буса, оьзлюгюнден де ёкъ болуп къалажакъ. ³⁹ Эгер Аллагъдан амалгъа геле буса, оланы енгмеге сизин

† Фарисейлер – ягъудилени арасында тувулунгъан дин ва сиясат бёлюк. Сёзлюкге де къара.

гючюгюз чатмас. Аллагъгъа къаршы ябушагъанлар болуп чыгъып къалмагъай эдигиз, – дей.

⁴⁰ Олар Гамалиелни маслагъатына рази болуп, элчилени чакъырталар. Оланы къамучу булан тюйдюрюп ва Исаны гъакъында дагъы сёйлемесин деп буварып, чыгъарып йиберелер. ⁴¹ Исаны аты учун хорланмакълыкъгъа лайыкълы болгъанына сююнуп, элчилер оър мажлистен чыгъып гетелер. ⁴² Гъар гюн ибадатханада оъзюнде ва уйден уйге барып, олар Иса Месигъ экенни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирегенин токътатмайлар.

Етти кёмекчи белгилене

6 Исаны якъчыларыны санаву артып тура. Оланы арасындан гелгинчи ягъудилер ерли ягъудилени устынден арз этмеге башлайлар. Неге тюгюл де, оланы тул къатынлары гъар гюн пайланып берилеген ашарлыкъдан магърюм этиле болгъан. ² Шо заман он эки де элчи, бары да Исаны якъчыларын да чакъырып, булай дей:

– Бизге Аллагъны каламын билдирмекни къоюп, ашарлыкъны пайлавну гъайын этип айланмагъа яхшы тюгюл. ³ Гъали, гъей иман къардашлар, оъз арагъыздан яхшылыкъгъа айтылгъан, Аллагъны Ругъундан толгъан ва гъакъыллы етти адамны айырыгъыз. Олагъа шо къуллукъну тапшурайыкъ. ⁴ Биз буса дуа этивню ва Аллагъны каламын билдиривню гъайын этейик.

⁵ Бу таклифге барысы да рази болуп, олар Аллагъны Ругъундан толгъан ва имангъа къайтгъан Стефанны ва шолай да Филипни, Прогъорну, Никанорну, Тимонну, Парменни ва ягъуди динге айлангъан антиокиялы Николайны айырлар. ⁶ О адамланы элчилени алдына гелтирелер. Элчилер, оланы башларына къолларын салып, дуа этелер.

⁷ Шолайлыкъда, Аллагъны гъакъындагъы хабар бек яйыла. Ерусалимде Исаны якъчыларыны санаву баргъан сайын артып тербей, дин къуллукъчуланы кёплери де Исагъа иман салалар.

Стефанны туснакъ этиливу

⁸ Аллагъ оъзюне савгъат этип къудратын берген Стефан буса халкъны арасында уллу муъжизатлар ва аламатлар гёрсете. ⁹ Азатланы синагогундан деп айтылагъан киринейлилерден ва искендериялылардан, киликиялылардан ва асиялылардан бирлери, Стефангъа къаршы чыгъып, ону булан эришмеге башлайлар. ¹⁰ Амма ону сёзюндеги гъакъылгъа ва Аллагъны Ругъу булан сёйлегенине оланы къаршы гючю болмай. ¹¹ Шо заман олар, бир бир адамланы тюпден таба сатып алып:

– Ону Мусагъа ва Аллагъгъа къаршы кабир сёзлер айтгъанын биз эшитдик, – деп айтдыралар.

¹² Олар халкъны, тамазаланы ва дин алимлини арасына питне салалар. Стефанны тутуп,

ягъудилени оър мажлисине элтелер. ¹³ Гелтирген ялгъан шагъатлары:

– Бу адам бу ибадатхананы да, Мусаны Къанунун да токътавсуз яман сёзлер айтып сёге. ¹⁴ Назаретли Иса ибадатхананы дагъытажакъ ва Муса бизге къойгъан адатланы алышдыражакъ деп айтгъанын да биз эшитдик, – дейлер.

¹⁵ Оър мажлисте олтургъанланы барысы да Стефандан гёзлерин айырмай къарайлар. Олар Стефанны юзю малайикни юзюне ошап къалгъанын гёрелер.

Стефанны ягъудилени оър мажлисиндеги сёйлеву

7 Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы:
– Бу сёзлер тюзюмю? – деп сорай.

² Стефан булай жавап бере:

– Къардашлар, аталар, тынглагъыз! Атабыз Ибрагъим Гъарангъа гёчгюнче, Месопотамияда турагъанда, огъар макътавлу Аллагъ гёрюнген. ³ Аллагъ огъар: «Уълкенгни ва къардашларынгни къоюп, Мен сагъа гёрсетежек уълкеге бар», – деп айтды. ⁴ Шо заман Ибрагъим, килданилени [†] уълкесинден гетип, Гъаранда ерлешген. Атасы оылгенден сонг, Аллагъ Ибрагъимни гъали сиз яшап турагъан уълкеге гелтирген. ⁵ Аллагъ огъар варисликге бир къарыш сама да топуракъ бермеген. Ибрагъимни шо заман авлети болмаса да, гележекде шо топуракъланы оъзюне ва ону болажакъ наслуларына мюлк этип бережекге Аллагъ ваъда этген. ⁶ Аллагъ огъар: «Сени наслуларынг ят топуракъда яшажакълар, дёрт юз йылны узагъында оланы къул этежеклер ва олагъа зулму бережеклер. ⁷ Амма Мен оланы къул этген халкъны такъсырлажакъман. Олар шо ят топуракъдан чыгъып гетежеклер, сонг бу берген еримде де туруп, Магъа сужда этежеклер», – деп айтды. ⁸ Оъзю булан разилешгени саялы, Аллагъ Ибрагъимге суннет этивню тапшургъан. Ибрагъимден Исгъакъ тувгъанда, сегизинчи гюн ону суннет этген. Сонг Исгъакъдан Якъуб тувгъан, Якъубдан да он эки уллу атабыз тувгъан.

⁹ Уллу аталарыбыз буса, гюллемекликден Юсупну къул этип, Мисриге сатып йибергенлер. Амма Аллагъ ону булан болгъан ¹⁰ ва ону бары да балагълардан къутгъаргъан. Аллагъ огъар гъакъыл берген ва Мисрини пачасыны ягъындан рагъму гёрсетген. Пача да ону Мисриге ва оъзюню къаласына гъаким этип салгъан.

¹¹ Бютюн Мисриге ва Гъанангъа ачлыкъ гелген ва уллу балагъ къопгъан. Ата бабаларыбыз ашарлыкъ табып болмагъан. ¹² Мисриде ашылыкъ барны эшитгенде, Якъуб биринчи керен онда уланларын – бизин ата бабаларыбызны – йиберген. ¹³ Олар онда экинчи керен гелгенде, Юсуп агъа инилерине оъзюн танытгъан ва Мисрини пачасына Юсупну тайпа тухуму белгили болгъан. ¹⁴ Юсуп да, хабар

[†] Килданилер – бырынгы Месопотамияда яшагъан бир халкъ.

йибери, атасы Якъубну ва бютюн тайпа тухумун да (барысы да етмиш беш адамны) оъзюню янына чакъыртган. ¹⁵ Якъуб Мисриге гечген. О ва ата бабаларыбыз онда оьлгенлер. ¹⁶ Сигьемге гелтирилип, шегьемли Гьаморну уланларындан Ибрагьим гюмюш акъча берип сатып алган къабургъа гёмюлгенлер.

¹⁷ Аллагьны Ибрагьимге берген сёзю яшавгъа чыгъаган вакътиси ювукълашган сайын, Мисридеги халкъыбызны санаву артып, кёп болган. ¹⁸ О заман Мисрини тахына Юсупну танымайган башгъа бир пача гелген. ¹⁹ О пача халкъыбызгъа къаршы гьиллалар юрютген, ата бабаларыбызгъа зулму этген. Янгы тувган яшларын ташлатып, оланы оьлтюртмеге борчлу этген.

²⁰ Шо заманларда Муса деген бек гёзел яш тувган. Атасыны уьюнде ону уьч ай битгинче сакълаган. ²¹ Ону ташлаган сонг, Мисрини пачасыны къызы алып, оъзюне улан этип сакълап оьсдюрген. ²² Муса мисриликени бютюн илмусун уьйренген, сёзде ва ишде гючлю болган.

²³ Оъзюне къыркъ йыл битгенде, о къардашларыны – Исрайылны халкъыны – янына бармагъа токъташган. ²⁴ Оланы бирине негъакъ зулму этилегени гёргенде, арагъа Муса къошулган, мисриликени оьлтюрюп, зулму этилеген адам учун оьч алган. ²⁵ О оъзюнден таба Аллагъ къардашларына къутгъарылыв йибергенни олар англар деп ойлаган, амма олар англамаганлар.

²⁶ Артындагъы гюн оланы бирлери ябушагъанда, Муса гелип, оланы ярашдырма къараган ва: «Сиз чи къардашларсыз, бир биригизни хатирин неге къалдырасыз?» – деп сораган. ²⁷ Амма тюз тюгюл адам, Мусаны теберип: «Бизин уьстюбюзге гъаким ва дуванчы этип сени ким салган? ²⁸ Тюнегюн бир мисриликени оьлтюрнгенин йимик, мени де сама оьлтюрмеге суймеймисен?» – деп сораган. ²⁹ Бу сёзлени эшитгенде, Муса Мисриден Мидиян уьлкесине къачган. Онда яшаган ва эки уланны атасы болуп токътаган.

³⁰ Арадан къыркъ йыл оьтгенден сонг, Синай тавну ювугъундагъы дангылда янаган тегенек уьлкюню ялыныны ичинде огъар бир малайик гёрюнген. ³¹ Муса гёрген затларына гъайранлыкъ этип къалган. Къарамагъа деп бираз ювукъ баргъанда, Раббизни: ³² «Мен сени ата бабаларынгны Аллагъыман, Ибрагьимни, Исгъакъны ва Якъубну Аллагъыман», – деген сеси эшитилген. Къоркъмакълыкъдан къартыллай туруп, Муса уьлкюге багъып дагъы къарап болмаган.

³³ Раббиз огъар: «Аякъгиймлерингни чеч! Сен токътаган ер – сыйлы топуракъ. ³⁴ Мен Мисриде Мени халкъыма зулму этилегенин гёрдюм ва ону агъ чегегенин эшитдим. Ону къутгъармакъ учун гелгенмен. Энни бар, Мен сени къайтарып Мисриге йиберемен», – деген.

³⁵ О оъзюне адамлар: «Бизин уьстюбюзге гъаким ва дуванчы этип сени ким салган?» – деп айтган ва оъзюн инкар этген тап шо Мусадыр. О Аллагъ оъзюн тегенек уьлкюдеги малайикден таба гъаким ва къутгъарывчу болсун деп йиберген тап шо Мусадыр. ³⁶ Муса, Мисриде Къызыл денгизде ва дангылда къыркъ йылны узагъында муъжизатлар ва аламатлар гёрсете туруп, оланы Мисриден чыгъарган. ³⁷ Исрайыл халкъына: «Аллагъ сизге оьз къардашларыгъызыны арасындан мени йимик бир пайхаммар чыгъаражакъ», – деген Мусадыр. ³⁸ Дангылда жыйылганланы арасында яшаган, Синай тавда малайик булан сёйлеген ва ата бабаларыбыз булан бирче болган, яшав береген сёзлени алып бизге берген Мусадыр.

³⁹ Ата бабаларыбыз огъар таби болмагъа суймегенлер, ону инкар этгенлер ва юреклерин Мисриге бакъдырганлар. ⁴⁰ Олар Гъарунгъа: «Бизге бизин алып юрюйген аллагълар ярат. Бизин Мисриден алып чыгъарган шо Мусагъа не болганны биз билмейбиз», – дегенлер. ⁴¹ Шо гюнлерде бир бузавгъа ошатып, олар сужда этмеге деп, бир таш келпет яратганлар. Огъар къурбанлар этип, оьз къоллары булан ясаган затдан къуванганлар. ⁴² Аллагъ буса, олагъа арт берип, оланы кёклердеги юлдузлагъа сужда этип турмагъа къойган. Пайхаммарланы китабында язылган кюйде:

Гъей Исрайылны халкъы! Къыркъ йылны узагъында дангылда сойган гъайванларыгъыз ва этген къурбанларыгъыз Магъамы эди?

⁴³ Сиз оъзюгюз булан Мологъну чатырын, аллагъыгъыз Рефанны юлдузун ва сужда этмек учун оъзюгюз этген келпетлени алып юрюдгюз.

Шогъар гёре Мен сизин Бабилни ари янына чыгъарып йибережекмен.

⁴⁴ Дангылда ата бабаларыбызны Аллагъны гъакълыгъына шагъатлыкъ этеген чатыры болган. Мусагъа оъзюне гёрсетилген уьлгю булан шо чатырны этмеге Аллагъ уьйретген. ⁴⁵ Сонг шо сыйлы чатырны оьзлени аталарындан алган бизин ата бабаларыбыз оьзлер булан алып юрюгенлер. Аллагъ оъзюню уьстюнде яшайган халкъны къувалаган топуракъны ата бабаларыбыз Нунну уланы Исаны башчылыгъы булан елегенлер. Давут пача болуп тураган замангъа ерли чатыр шолай турган. ⁴⁶ Давут Аллагъны разилигин алган. Аллагъ ягъудилени арасында болсун учун, Давут Огъар бир макан тикмеге изну тилеген. ⁴⁷ Шо маканны буса Сулайман къуруп берген.

⁴⁸ Амма Аллагъу Таала инсанланы къоллары булан ишленген уйлерде яшамай. Пайхаммар да язгъаны йимик:

⁴⁹ Раббиз булай дей: Кёклер Мени тахымдыр, аякъларым

басылагъан ер ер юзюдюр.

Сиз Магъа нечик уй къуражакъсыз? Яда рагъатланмакъ учун ер

Магъа къайда болажакъ?

⁵⁰ Мени къолум булан тюгюлмю бары да зат яратылгъаны?

⁵¹ Гъей хыр тутуп къалагъанлар, Аллагъгъа юрегин салмайгъанлар ва Ону сёзюне къулакъ асмайгъанлар! Сизин ата бабаларыгъыз йимик, сиз де даим Аллагъны Ругъуна къаршы чыгъасыз! ⁵² Ата бабаларыгъыз пайхаммарланы къайсын гъызарламагъан? Олар Муъминни гележегин алданокъ билдиргенлени де оьлтюргенлер. Сиз де гъали Ону Оьзюне хыянатлыкъ этгенсиз ва оьлтюргенсиз. ⁵³ Сизге малайиклерден таба Къанун йиберилен эди, амма сиз огъар таби болмадыгъыз.

Стефан таш урушгъа тутула

⁵⁴ Бу сёзлени эшитгенде, оланы къазапланып, ачувундан тишлери къыжырай. ⁵⁵ Аллагъны Ругъундан толгъан Стефан кёклеге багъып гёз къарата, онда Аллагъны макътавлу нюрюн ва Ону онг ягъында токътагъан Исаны гёре. ⁵⁶ О:

– Муна мен ачылгъан кёклени ва Аллагъны онг ягъында токътагъан Инсанни Уланын гёремен, – дей.

⁵⁷ Олар къулакъларын тыгъып, гючлю кюйде къычыра туруп, барысы да бирче ону уьстюне чаба. ⁵⁸ Ону шагъардан тышгъа чыгъарып, таш урушгъа тутула. Шагъатлыкъ этгенлер буса, уьстюндеги опуракъларын чечип, Савул деген бир жагъил адамны алдына салалар. ⁵⁹ Олар оьзюн таш урушгъа тутгъанда, Стефан:

– Я Рабби Иса, Сен мени ругъумну ал! – деп тилей.

⁶⁰ Сонг, о тизлеринден чёгюп, гючлю сес булан: – Я Рабби, бу гюнагъы учун олагъа такъсыр этме, – дей. Шону да айтып, Стефан жан бере.

8 Савул да Стефанны оьлтюрюлмеклигине рази бола.

Шо гюн Ерусалимдеги Исаны якъчыларына къаршы бек уллу гъызарланыв башлана. Элчилерден къайрылары барысы да Ягъудеяны ва Самарияны якъ ягъына чачылышып гетелер. ² Бир бир динагълю адамлар, Стефанны гёмюп, огъар бек къычырып йылап яс этелер. ³ Савул буса Исаны якъчыларына къаршы ябушув башлай ва уйден уйге гирип, эренлени ва къатынланы суйреп чыгъарып, туснакъгъа тыгъа.

Элчилер Самарияда Сююнч Хабарны билдирелер

⁴ Исаны къувалангъан якъчылары, къайда барса да, бары да ерлерде Аллагъны каламын билдирелер. ⁵ Филип, Самариядагъы бир шагъаргъа гелип, ондагъылагъа Месигъни гъакъында билдирмеге башлай. ⁶ Филипни сёйлейгенине ва гёрсетеген муъжизатларына къарап, халкъ огъар тергевлю кюйде тынглай. ⁷ Шо жинлер жинли адамланы бир кёплеринден бек яман аваз этип, акъырып чыгъа, тербенип болмайгъан хыйлы аврувлулар ва акъсакълар сав болалар. ⁸ Бу шагъарда уллу сююнч бола.

⁹ Самарияда тезден берли сигъручулукъ булан машгъул болуп, бу шагъарны халкъын тамашагъа къалдырагъан Симон деген бир адам болгъан. Оьзю этеген сигърулар булан макътанып, о оьзюн уллу бир адам деп гысап эте болгъан. ¹⁰ Лап гиччиден лап уллугъа ерли бары да халкъ огъар тамаша болгъан. «Бу адамда Аллагъны уллу къудраты деп айтылагъан къудрат бар», – деп сёйлей. ¹¹ Адамлар огъар кёп замандан берли сигърулары булан оьзлени тамаша этегени саялы тынглайлар. ¹² Аллагъны гъакимлиги ва Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирген Филипге инангъанда, бир кёп эренлер булан къатынлар, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурта. ¹³ Симон оьзю де иман сала ва сувгъа чомдуртуп, оьзюн Аллагъгъа тапшурта. Филип этеген муъжизатланы гёрюп ва уллу гючге тамаша болуп, ону артындан айрылмай юрюй.

¹⁴ Самарияны халкъы Аллагъны гъакъындагъы хабарны къабул этгенин эшитгенде, Ерусалимдеги элчилер оланы янына Петерни ва Югъанны йиберелер. ¹⁵ Мунда гелгенде, олар иман салгъанлагъа Аллагъны Ругъу берилсин деп дуа этелер. ¹⁶ Неге тюгюл де, иман салгъанланы, Раббиз Исаны аты булан сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшуртгъан буса да, оланы бирине де Аллагъны Ругъу берилмеген болгъан. ¹⁷ Петер ва Югъан оланы уьстюне къолларын салалар ва олагъа Аллагъны Ругъу бериле.

¹⁸ Адамланы уьстюне къолларын салмакъ булан олагъа Аллагъны Ругъу берилегенни гёргенде, Симон элчилеге гелтирип акъча бермеге къарай.

¹⁹ – Уьстюне къолумну салып, адамгъа Аллагъны Ругъун бермеге болагъан шолай къудратны магъа да беригиз, – деп тилей о.

²⁰ Петер буса огъар булай дей:

– Аллагъны савгъатын акъчагъа сатып аларман деп ойлаша бусанг, акъчанг да сени булан бирче ёкъ болсун! ²¹ Биз этеген къуллукъну этмеге сени гъеч гъакъынг ёкъ. Неге десе, Аллагъны алдында сени юрегинг тюз тюгюл. ²² Бу пислигингни къой, Раббизден тилесенг, балики, юрегингдеги шолай хыялларынг саялы О сенден гечер. ²³ Мен гёремен: сен бек яман гюнчулюкню ва гюнагъны есирисен.

²⁴ – Мени учун Раббибизге сиз де тилегиз: сиз айтган затланы бири де мени башыма гелмесин, – деп тилей Симон олагъа.

²⁵ Элчилер оьзлер гьрген затланы барын да адамлагъа хабарлайлар. Раббибизни гъакъындагъы хабарны билдире туруп, Ерусалимге къайталар ва ёл уьстде Самарияны бир хыйлы юртларында Сююнч Хабарны билдирелер.

Филип ва эфиоп

²⁶ Раббибиз йиберген малайик гелип, Филипге: – Тур, Ерусалимден Газагъа багъып барагъан къыбла ёлгъа чыкъ, – дей. (Шо ёл бош ерден оьте болган.)

²⁷ Филип туруп гете. Ёлда о бир адамгъа къаршылаша. Шо адам Эфиопияны пача къатыныны бары да хазналарын сакълайган эфиопиялы бир бичилген вазир болган. О Аллагъгъа сужда этмеге деп Ерусалимге гелип, ²⁸ шо ёл булан къайтып оьз уьлкесине гетип бара болган. Къайтыв ёлунда о арбасында да олтуруп, Ешя пайхаммарны китабын охуй. ²⁹ Шо заман Аллагъны Ругъу Филипге:

– Арбагъа ювукъ барып, ону булан янаша юрю, – дей.

³⁰ Филип арбагъа ювукълашгъанда, эфиоп Ешя пайхаммарны китабын охуйгъанын эшите.

– Сен не охуйгъанынгны англаймысан? – деп сорай о.

³¹ – Анлатмаса, мен нечик англайым? – деп, о Филипни арбагъа минип оьзюню янында олтурмагъа чакъыра.

³² Сыйлы Язывлардан о бу сьзлени охуй болган:

Ону къойну йимик соймагъа элтгенлер ва къозу оьзюн

къыркъагъанланы алдында тилсиз болуп токътайгъанда

йимик, О Оьзюню авзун да ачмагъан.

³³ Ону ер этген ва О адилли дувандан магърюм къалган.

Ону наслулары гъакъда ким айтма болур, неге тьгюл де Ону

дюнъядагъы яшаву битген.

³⁴ Эфиоп Филипге:

– Айт магъа, пайхаммар мунда кимни гъакъында айта: оьзюню гъакъындамы яда башгъа биревню гъакъындамы? – деп сорай.

³⁵ Шо заман Филип айтмагъа башлай ва Сыйлы Язывланы шо еринден башлап огъар Исаны гъакъындагъы Сююнч Хабарны англата. ³⁶ Оьзлени ёлун узата туруп, олар бир сув бар ерге гелелер. Къуллукъчу огъар:

– Къара чы, мунда сув да бар. Сувгъа чомдуртуп, магъа оьзюмню Аллагъгъа тапшуртмагъа дагъы башгъа не тарыкъ? – деп сорай. [³⁷] †

† Бир бир грекче къольязывларда «Филип огъар: „Эгер бьтюн юрегингден иман сала бусанг, дагъы бир зат да тарыкъ

³⁸ Эфиоп арбаны токътатмагъа буюра. Филип ва эфиоп сувгъа гирелер. Филип, ону сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшура. ³⁹ Олар сувдан чыкъгъанда, Раббибизни Ругъу бирден Филипни о ерден алып гете. Эфиоп ону дагъы гьрмей. Оьзю буса сююне туруп барагъан ёлун узата ††. ⁴⁰ Филип сонг Азотда гьрюне. Къайсариягъа гелгинче, юртдан юртгъа барып, Сююнч Хабарны билдире.

Савулну имангъа къайтыву

⁹ Савул буса алда йимик, Раббибизни якъчыларына къоркъув берип тура, оланы оьлтюрмеге сюе. О дин къуллукъчуланы башчысыны янына барып, ² Шам деген шагъардагъы синаголагъа кагъызлар язмакъны тилей. Бу кагъызлар Савулгъа Шамда, Исаны ёлунда юрюйгенлени тапса, эргиши яда къатынгиши буса да, оланы тутуп, байлап, Ерусалимге гелтирмеге ихтияр бере болган.

³ Савул Шамгъа ювукълашып барагъанда, огъар бирден кькден тьшюп гелеген бир шавла гьрюне.

⁴ Савул ерге йыгъыла ва:

– Савул, Савул! Мени не учун гъызарлайсан? – дейген сесни эшите.

⁵ – Я Рабби, Сен кимсен? – деп сорай Савул.

– Сен гъызарлайган Исаман. ⁶ Гъали буса тур, шагъаргъа бар, сен не этме герек болажагъы сагъа онда айтылажакъ, – дей Иса.

⁷ Савулну ёлдашлары тили тутулгъандай болуп токътайлар. Олар тавушну эшитсе де, биревню де гьрмейлер. ⁸ Савул ерден гьтерилгенде, гьзлерин ачып къарай, амма бир зат да гьрмей. Ёлдашлары, ону къолундан тутуп, Шамгъа гелтирелер. ⁹ Уьч гюнню узагъында ону гьзлери гьрмей, о бир зат да ашамай ва ичмей.

¹⁰ Шамда Исаны Гъанания деген бир якъчысы болган. Раббибиз огъар бир гъайран гьрюнюшде:

– Гъанания! – дей.

– Мунаман, Раббим, – деп жавап бере о.

¹¹ – Тур, Тувра деген орамгъа бар. Ягъуданы уьюнде Савул деген Тарс шагъарлы биревню ахтар. О гъали онда дуа этип тура. ¹² Савул гъайран гьрюнюшде, Гъанания деген бир адам янына гелип, янгыдан гьреген болсун деп, оьзюне къолларын салгъанын гьрдю, – дей Раббибиз огъар.

¹³ – Раббим, мен бу адамны гъакъында кьп эшитгенмен. Ерусалимде Сени халкъынга о этген зулмуланы да эшитгенмен. ¹⁴ Мунда буса о, Сагъа сужда этегенлени барын да тутмакъ учун, баш дин къуллукъчулардан гъакимлик булан гелген, – дей Гъанания.

¹⁵ Амма Раббибиз огъар:

тгюл”, – дей. О да: „Иса Месигъ Аллагъны Уланы экенине иман саламан”, – деп жавап бере» деген аят да ёлугъа. †† Бир бир грекче къольязывларда бу аятда «Эфиоп Аллагъны Ругъун къабул эте, Раббини малайиги буса Филипни алып гете» деген сьзлер де ёлугъа.

– Бар! О адам, ят халкъланы, оланы пачаларыны, Исрайылны халкъыны алдында Мени атымны белгили этмек учун Мен сайлагъан къуллукъчудур.¹⁶ Мен саялы нечакъы азап чекмеге тюшежегин огъар Оъюзюм гёрсетежекмен, – дей.

¹⁷ Гъанания гетип, шо уйге гире. О Савулну устюне къолларын салып:

– Савул, къардашым, гелеген ёлунгда сагъа гёрюнген Раббиз Иса, сен янгыдан гёреген болсун ва сен Аллагъны Ругъундан толсун деп, мени йиберди, – дей.

¹⁸ Шоссагъат ону гёзлеринден бир пердев йимик зат тайгъандай болуп, о янгыдан гёреген болуп къала. О да туруп, сувгъа чомдуртуп, оъзюм Аллагъгъа тапшурта.¹⁹ Сонг Савул ашай ва шоссагъат огъар къайтып гюч геле.

Савул Шамда ва Ерусалимде Сююнч Хабарны билдире

Савул Исаны якъчылары булан бир нече гюн Шамда къала.²⁰ Шоссагъат синагоглагъа барып, Иса Аллагъны Уланы экенин билдирмеге башлай.²¹ О сёйлейгенни эшитгенлер барысы да, гъайранлыкъ этип:

– Ерусалимде Исагъа сужда этегенлени ёкъ этмеге айланагъан бу адам тюгюлмю эди? Мунда да о шолайланы тутуп, байлап, баш дин къуллукъчулагъа бермек учун гелмегенми? – деп сёйлейлер.

²² Савул буса Сююнч Хабарны баргъан сайын гючлю билдире. Иса Месишь экенине инандырып о гелтиреген далилдер Шамда яшайгъан ягъудилени эсер месер эте.

²³ Арадан хыйлы гюнлер гетип, ягъудилер Савулну оьлтюрмеге сёйлеше.²⁴ Амма Савулгъа оланы шо хыялы белгили бола. Олар буса ону оьлтюрмек учун, гечеси гюню булан шагъарны къапуларын сакълап туралар.²⁵ Амма Савулну якъчылары гече булан геле, четенге де салып, ону шагъарны барусундагъы ярылывдан таба тюпге тюшюрелер.

²⁶ Ерусалимге гелип, Савул онда Исаны якъчыларыны арасына къошулмагъа къарай. Олар буса Савулдан къоркъалар, неге тюгюл о Исаны якъчысы экенине инанмайлар.²⁷ Барнаба буса, ону алып, элчилени янына гелтире. Барнаба олагъа Шамны ёлунда Савулгъа Раббиз гёрюнгенни, Раббиз ону булан сёйлегенни, Шамда Савул тартынмай Исаны гъакъында Сююнч Хабарны билдиргенни айта.²⁸ Ерусалимде эркин кюйде айлана туруп, Раббиз гъакъында тартынмай сёйлей туруп, Савул олар булан къала.²⁹ О грек тилде сёйлейген ягъудилер булан сёйлей ва эрише. Олар да ону оьлтюрмеге къарайлар.³⁰ Иман къардашлары буса шону билгенде, ону Къайсариягъа элтип, ондан таба Тарсгъа багъып ёлгъа салалар.

³¹ Сонг бютюн Ягъудеядагъы, Галилеядагъы ва Самариядагъы Исаны якъчылары учун паряхат

заман геле. Олар Раббизни къоркъувуну тубюнде турагъаны ва Аллагъны Ругъу олагъа ругъ якъдан гюч бере. Шолайлыкъда, оланы санаву даим артып тербей.

Энейни сав болуву

³² Бары да ерлеге барып айлана туруп, Петер Лидда деген юртда яшайгъан Аллагъны халкъыны янына да бара.³³ Онда о Эней деген бир адамны таба. Бу адамны санлары тербенмейген болуп тёшекде ятагъаны сегиз йыл бола болгъан.³⁴ Петер огъар:

– Эней, Иса Месишь сени сав эте. Ятивунгдан туруп, ону жый, – дей.

О да шоссагъат тура.³⁵ Лидда булан Шаронда яшайгъанлар барысы да ону гёрюп, Раббизни якъчылары болалар.

Табитаны тириливю

³⁶ Яффа деген шагъарда Табита (грекче «Дорка»[†]) деген бир къатынгиши яшай болгъан. О Исаны якъчысы болгъан. О кёп яхшы ишлер де эте, пакъырлагъа садагъа да бере болгъан.³⁷ Шо гюнлерде о авруп оьлюп къала. Ону жувуп, оьрдеги уйге салалар.³⁸ Лидда Яффадан ончакъы йыракъ болмагъан. Петер Лиддада экени эшитип, Исаны якъчылары ону артындан эки адам йиберелер. Олар Петерге:

– Тезликде бизин булан гел, – деп тилей.

³⁹ Петер олар булан бара. Гелгенде, ону оьрдеги уйге алып баралар. Бары да тул къатынлар, Петерни къуршап алып, Табита оьзлер булан турагъанда тикген гёлеклени ва опуракъланы огъар гёрсетип йылайлар.⁴⁰ Уйдегилени барын да къыргъа чыгъарып, Петер, тизден туруп, два этмеге башлай. Сонг оьлюге багъып бурулуп:

– Табита, тур! – дей.

О да гёзлерин ача ва Петерни гёргенде, туруп, олтура.⁴¹ Къолун узатып, Петер ону эретургъуза. Сонг Аллагъны халкъын ва тул къатынланы ичине чакъырып, олагъа Табитаны сав экенин гёрсете.⁴² Бу иш бютюн Яффагъа белгили бола. Бир кёплер Раббизге иман салалар.⁴³ Петер Яффада сакътиян ишлейген Симон деген бир адамны уьюнде дагъы да бир хыйлы гюнлер къала.

Петер ва Корнилий

10 Къайсарияда италиялы деп айтылагъан асгер бёлюгюнде юз асгерни башчысы болуп къуллукъ этеген Корнилий деген бирев болгъан.

² Савлай агълюсю йимик, о да динагълю ва Аллагъдан къоркъагъан гиши болгъан. О халкъгъа кёп садагъа бере болгъан ва Аллагъгъа кёп два эте болгъан.³ Бир керен гюндюз сагъат уьчлеге ювукъ вакътиде, ону гёзюне Аллагъ йиберген малайик гёрюнюп, огъар:

[†] Дорка – бу ат грекчеден «жайран» деп гёчюрюле.

– Корнилий! – дей.

⁴ Бек кьоркъма да кьоркъуп, огъар багъып гёзлерин гётерип, Корнилий:

– Не бар, я бийим? – деп сорай.

Малайик огъар булай дей:

– Аллагъ сени дуаларынгны эшитди ва берген садагъаларынгны къабул этди. ⁵ Гъали Яффагъа адамлар йибери, оъзюне Петер деп де айтылагъан Симон деген адамны мунда гелтир. ⁶ О Симон деген сакътиян устаны уьюнде токътагъан. Ону уью буса денгиз ягъада.

⁷ Оъзю булан сёйлеген малайик гетгенде, Корнилий къуллукъчуларындан экевюн ва инг ювукъ бир динагълю асгерин чакъыра. ⁸ Эки де къуллукъчусуна ва бир асгерине бары да затны айтып, оланы Яффагъа йибере.

Петерге гёрюнген гъайран гёрюнюш

⁹ Артындагъы гюн олар шагъаргъа ювукълашып гелегенде, тюш вакътиде дуа этмек учун, Петер къалкъыгъа чыгъа. ¹⁰ О бек ач болуп, ашамагъа сюе. Аш гъазирленип турагъан вакътини ичинде Аллагъ огъар гъайран гёрюнюш гёрсете. ¹¹ О кёклер ярылып эки ачылгъанны ва дёрт де мююшюнден тутулуп ерге туюшуп гелеген бир уллу кетен шаршавгъа ошайгъан затны гёре. ¹² Шону уьстюнде ерде яшайгъан гъар тюрлю дёрт аякълы гъайванлар, скойкелип юрюйген жанлар ва кёкден учагъан къушлар бола. ¹³ Сонг огъар:

– Петер, тур, буланы союп аша, – деген бир сес эшитиле.

¹⁴ – Болмас, Раббим! Мен бир заманда да мурдар яда гъарам затланы ашамагъанман, – деп жавап бере Петер.

¹⁵ Шо заман бирдагъы керен огъар:

– Аллагъ таза этген затланы сен мурдар гъисап этме, – деген бир сес эшитиле.

¹⁶ Шолай уьч керен такрарланып, шоссагъат бары да къайтып кёкге гётериле. ¹⁷ Петер оъзю гёрген затлар нени англатагъанны гъакъында ойлашып турагъанда, Корнилий йибери гелген адамлар, сорап Симонну уьюн табып, къапуно алдына гелип токътайлар. ¹⁸ Олар:

– Оъзюне Петер деп де айтылагъан Симон мунда туюлюмю? – деп къычырып сорайлар.

¹⁹ Петер гёрген затларыны гъакъында ойлашып турагъанда, Аллагъны Ругъу огъар:

– Петер, сени ахтарагъан уьч адам бар. ²⁰ Туруп туюпге туюшуп, бир де шеклик этмей, олар булан бар. Оланы Мен йибергенмен, – дей.

²¹ Туюпге туюшуп, Петер:

– Сиз излейген адам менмен. Не къуллугъугъуз болуп гелгенсиз? – деп сорай.

²² – Бизин бютюн ягъуди халкъ оъзюне абур этеген, муъмин, Аллагъдан кьоркъагъан адам болгъан юз асгерни башчысы Корнилий йиберген. Оъзюню уьюне сени чакъырып, сени сёзлеринге

тынгласын деп, огъар сыйлы малайик буюргъан, – деп жавап бере олар.

²³ Сонг Петер, уьч де адамны уьйге чакъырып, къонакъ эте. Артындагъы гюн олар булан бирче ёлгъа чыгъа. Яффадагъы иман къардашларыны бирлери де ону булан бирче гетелер.

²⁴ Артындагъы гюн олар Къайсариягъа гелелер. Корнилий буса, оъзюню къардашларын ва ювукъ къурдашларын чакъырып, оланы къаравуллап тура болгъан. ²⁵ Петер уьйге гиргенде, Корнилий ону алдында ер бавурлап ятып къаршылай ва огъар сужда эте. ²⁶ Петер:

– Тур, мен де сени йимик бир инсанман, – деп, ону тургъуза.

²⁷ Корнилий булан сёйлей туруп, Петер уьйге гире ва онда жыйылгъан кёп адамланы гёре. ²⁸ Олагъа булай дей:

– Ят халкълар булан къатнашмакъ, оланы янына бармакъ ягъудилер учун ярамайгъанны сиз яхшы билесиздир. Амма Аллагъ биревню де гъарам санамагъа ярамайгъанны магъа гёрсетди. ²⁹ Шо саялы чакъырып артымдан гелген сонг, мен мунда бир сёзсюз гелдим. Гъали мен сизге сорайман: мени сиз не учун чакъырдыгъыз?

³⁰ Корнилий булай жавап бере:

– Дёрт гюн алда, лап шулай заман, туюшуде сагъат уьч вакътиде, мен уьюмде дуа этип тура эдим. Бирден мени алдымда уьстюне йыртыллайгъан опуракълар гийген бир адам гёрюндю. ³¹ О: «Корнилий! Аллагъ сени дуангны эшитди ва берген садагъаларынгны къабул этди. ³² Гъали Яффагъа адамлар йибери, онда денгиз ягъада Симон деген сакътиян устаны уьюнде токътагъан оъзюне Петер деп де айтылагъан Симонну чакъырт», – деп айтды.

³³ Шоссагъат мен сени артынгдан адамлар йибердим, сен де гелип яхшы этдинг. Гъали биз барыбыз да Аллагъны алдында жыйылгъанбыз. Сен бизге айтсын деп, Раббибиз буюргъан гъар затгъа тынгламагъа сюебиз.

³⁴ Петер булай сёйлемеге башлай:

– Мен Аллагъ, гертилей де, инсанланы айырмайгъанын англадым. ³⁵ О гъар миллетни арасындан Оъзюнден кьоркъагъанланы ва гъакъ ишлер этегенлени къабул эте. ³⁶ Исрайылны халкъына О йиберген хабарны сиз билесиз. Аллагъ бизин Оъзю булангъы ярашывлугъуну гъакъындагъы Сююнч Хабарны Иса Месигъден таба йиберген. Иса бары да халкъны Раббисидир.

³⁷ Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмакъ учун этген чакъырывундан сонг, Галилеядан башлап, бютюн Ягъудеяда бираз алда болуп гетген агъвалатланы да сиз билесиз.

³⁸ Аллагъ назаретли Исагъа Оъзюню Ругъун ва къудрат берген. Шо заман Иса яхшы ишлер эте туруп, оъзлеге иблис зулму этип турагъанланы барын да сав эте туруп айланагъанда, Аллагъ Ону булан болгъанын да сиз билесиз.

³⁹ Ягьудилени уьлкесинде ва Ерусалимде Иса этген бары да ишлеге биз де шагьатбыз. Амма ягьудилер Исаны хачгьа илип оьлтюргенлер.
⁴⁰ Буса да оьлюп уьчюнчю гюн, Аллагь Ону тирилтип, халкьгьа гьорюнмеге буюргьан. ⁴¹ Бютюн халкьгьа тьогюл, янгыз Аллагьны янындан алданокь сайлангьан шагьатлагьа, демек бизге – оьлюмден тирилген сонг Озью булан ашагьанлагьа ва ичгенлеге – ачыкьдан гьорсетген.
⁴² Иса бизге савлар булан оьлюлени уьстюне дуван этмек учун Аллагьны янындан салынгьанны адамлагьа билдирмеге ва шагьатлыкь этмеге буюргьан. ⁴³ Исагьа иман салгьан гьар кимни гюнагьлары Ондан таба гечилежек деп, бары да пайхаммарлар шагьатлыкь этелер.
⁴⁴ Петер бу сьезлени сьейлеп турагьанда, ону сьезлерине тынглагьанланы барысы да Аллагьны Ругьундан тола. ⁴⁵ Аллагьны Ругьу ят халкьлагьа да берилгенни гьорюп, Петер булан бирче гелген Исаны ягьудеялы якьчылары гьайран болуп кьалалар. ⁴⁶ Неге тьогюл де, олар ят халкьлар, гьар тюрлю тиллерде сьейлеп, Аллагьгьа алгьыш этегенин эшителер. ⁴⁷ Шо заман Петер:

– Бу адамланы сувгьа чомдуртуп, Аллагьгьа тапшуртмагьа кьоймай токьтатмагьа яраймы? Олар да чы бизин йимик Аллагьны Ругьундан толгьанлар, – дей.

⁴⁸ Петер оланы, Иса Месигьни аты булан сувгьа чомуп, Аллагьгьа тапшурсун деп буюра. Сонг олар Петерге оьзлер булан дагьы да бир нече гюнлер кьалсын деп тилейлер.

Петерни Ерусалимдеги жыйындагьы сьейлевю

11 Элчилер ва бютюн Ягьудеядагьы иман кьардашлар Аллагьны гьакьындагьы хабарны ят халкьлар да кьабул этгенин эшителер.
² Шо саялы Петер Ерусалимге гелгенде, Исаны ягьуди якьчылары ону айыпламагьа башлайлар.
³ – Сен сьуннет этилмегенлени уьйлерине гирип, олар булан ашадын, – дейлер олар.
⁴ Петер олагьа болгьан ишни барын да гезик булан англатмагьа башлай:
⁵ – Мен Яффа шагьарда дуа этип тура эдим. Аллагь магьа гьайран гьорюнюш гьорсетди: дьрт де мююшю тутулгьан бир уллу кетен шаршавгьа ошайгьан зат кькден тьюшюп тувра мени уьстюме багьып геле эди. ⁶ Ону уьстюне кьарагьанда, гьар тюрлю гьайванланы, кьыр жанланы, йыланланы ва кьушланы гьордюм. ⁷ Сонг мен: «Петер, тур, буланы союп аша», – деген сесни эшитдим. ⁸ Мен: «Болмас, Раббим! Мен бир заманда да мурдар яда гьарам затланы ашамагьанман», – деп жавап бердим. ⁹ Кькден гелеген сес: «Аллагь таза этген затланы сен мурдар гьысап этме», – деп бирдагьы да билдирди. ¹⁰ Шолай уьч керен такрарланды, сонг шолар барысы да кьайтып кькге гьетерилип гетди.
¹¹ Шоссагьат Кьайсариядан мени яныма йиберилип гелген уьч адам мен турагьан уьйню

алдына гелип токьтады. ¹² Аллагьны Ругьу магьа олар булан бир де тартынмай барсын деп айтды. Бу алты да иман кьардаш мени булан гелди ва биз Корнилийни уьюне гелип гирдик. ¹³ О да оьзюню уьюнде малайикни гьоргенин ва онда токьтап: «Яффагьа адамлар йибер ва Петер деп де айтылагьан Симонну гелтирт. ¹⁴ Сени ва бютюн агьлюнгю Аллагь кьутгьаражакь кююн сагьа билдирежек», – деп айтгьанын хабарлады. ¹⁵ Мен сьейлемеге башлагьанда, Аллагь Озьюню Ругьун башлап бизге бергенде йимик олагьа да берди. ¹⁶ Шо заман: «Ягьия пайхаммар, адамланы сувгьа чомуп, Аллагьгьа тапшурду буса, Аллагь сизин Озьюню Ругьуна чомажакь», – деп Раббиз айтгьан сьезлер эсеме гелди. ¹⁷ Биз Раббиз Иса Месигьге иман салгьанда, О бизге савгьатын – Озьюню Ругьун – берди. Гьали Аллагь олагьа да шолай савгьатын берди. Шо саялы Аллагьгьа кьоршы чыкьмагьа мен киммен дагьы?

¹⁸ Бу сьезлени эшитген сонг, олар рагьатланалар. – Олай буса, товба этип, Аллагь ят халкьлагьа да даимлик яшавну гьорме имканлыкь берген экен, – деп, Аллагьгьа макьтав этмеге башлайлар.

Исагьа иман салгьанланы Антиокиядагьы жыйыны

¹⁹ Стефанны оьлюмюнден сонг башлангьан гьызарлавлар саялы, оьз ерлеринден гетген адамлар, янгыз бир ягьудилеге Сююнч Хабарны билдире туруп, Финикиягьа, Кипрге ва Антиокиягьа етишелер. ²⁰ Оланы арасында кипрлилер ва киринеялылар бола. Олар Антиокиягьа гелген заманда, Раббиз Исаны гьакьындагьы Сююнч Хабарны греклеге де билдирмеге башлайлар. ²¹ Олар булан Раббизни кьудраты да бола. Бир кьеп адамлар, иман салып, Раббизни якьчылары болалар.

²² Шону гьакьындагьы хабар Ерусалимдеги Исагьа иман салгьанланы жыйынына да етише. Олар Барнабаны Антиокиягьа йиберелер.

²³⁻²⁴ Барнаба Аллагьны Ругьундан ва имандан толгьан яхшы адам болгьан. Антиокиягьа гелгенде, бу адамлагьа Аллагьны рагьмусу берилгенни гьорюп, о сююне, оланы Раббизге гьакь юрекден амин болмагьа чакьыра. Бир кьеплер Раббизни якьчылары болалар.

²⁵ Сонг Барнаба Савулну излемеге Тарсгьа гете.

²⁶ Ону табып, Антиокиягьа гелтире. Барнаба ва Савул сав йылны узагьында Антиокиядагьы Исаны якьчылары булан кьалып, кьеп адамлагьа Аллагьны каламын англаталар. Антиокиядагьы Исагьа иман салгьанлагьа инг биринчилей Исаны якьчылары деп айтмагьа башлайлар.

²⁷ Шо гюнлерде Ерусалимден Антиокиягьа бир нече пайхаммар геле. ²⁸ Олардан Агьав деген бири арагьа чыгьып, Аллагьны Ругьундан таба бютюн дьуньяда бек уллу ачлыкь болажагьын алданокь билдире. Шо ачлыкь Клавдий пача болуп турагьан

заманда болма да бола. ²⁹ Исаны якъчыларыны гъариси Ягъудеяда яшайгъан иман къардашларына болагъан кемегин этмеге токъташалар. ³⁰ Олар озълени садагъаларын Барнабадан ва Савулдан таба Ерусалимдеги Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларына берип йиберелер.

Петерни тутулува ва къутулува

12 Шо заманларда Гъирод пача Исаны якъчыларыны бирлерин гъызарламагъа башлай. ² О Югъанны иниси Якъубну къылыч булан оьлтюрте. ³ Бу иш ягъудилени хошуна гелегенин гёрюп, ондан сонг Гъирод пача Петерни де тутурмагъа токъташа. Шо иш Маясыз Экмекни байрам гюнлеринде бола. ⁴ Петерни тутдуруп, туснакгъа салдыра. Ону гъарисинде дёртер адамы булангъы дёрт бёлук асгерге тапшура. Гъирод Петерни ягъуди Пасхадан сонг халкъ дуваныны алдына чыгъармагъа хыял эте. ⁵ Петерни туснакда сакълайлар. Исаны якъчылары буса ону учун къаст этип Аллагъгъа дуа этелер.

⁶ Гъирод озъюн халкъ дуваныны алдына чыгъармагъа суйген гюнню алдындагъы гече Петер, бугъавлагъа да маталып, эки асгерни арасында ятып юхлай болгъан. Къаравуллар да къапуну алдында туснакны къоруп сакълай болгъан. ⁷ Бирден Раббибиз йиберген малайик гелип гёрюне ва туснакны нюр шавлаландырып къоя. Къабургъасына тюртюп, малайик Петерни уята ва:

– Тез тур! – дей.

Ону къолларындан бугъавлар уьзюлюп тюшюп къала. ⁸ Малайик огъар:

– Опуракъларынгны ва аякъгийимингни гий, – дей.

Петер о айтгъанны эте. Сонг малайик огъар:

– Уьстюнге опурагъынгны да гийип, мени артыма тюш, – дей.

⁹ Малайик чыгъып, Петер ону арты булан юрюй. Амма малайик этеген затлар тюлюнде тююл, гёзюне гёрюнеген затлардыр деп ойлаша.

¹⁰ Биринчи ва экинчи къаравуллардан оьтюп, олар шагъаргъа чыгъагъан темир къапуну янына гелелер. Къапу олагъа озлюгюнден ачылып къала. Олар къыргъа чыгъалар. Бир орамдан оьтген сонг, малайик бирден ёкъ болуп къала.

¹¹ Петер эс табып йиберип:

– Раббибиз малайигин йиберип, мени Гъиродну къолундан ва магъа этмеге герек деп ягъудилер къаравуллайгъан жазадан къутгъаргъанны мен гъали гъакъ кюйде билемен, – дей.

¹² Шону англагъанда, Петер озъюне Марк деп айтылагъан Югъанны анасы Мариямны уьюне бара. Бир хыйлы адамлар онда жыйылып дуа эте болгъан. ¹³ Петер къакъгъанда, Рода деген къуллукъчу къыз, ким экенин билмеге деп, къапугъа багъып геле. ¹⁴ Петерни тавушун

таныгъанда, сююнмекликден къапуну ачмагъа унутуп, о чабып уьйге гире ва ондагъылагъа:

– Петер къапу алда токътап тура! – деп билдире.

¹⁵ Олар къызгъа:

– Сен гъайгев болгъансандыр, – дейлер.

Къуллукъчу къыз озъю герти айтагъанын ташдыра. Жыйылгъан адамлар буса:

– О Петерни малайиги, – дейлер.

¹⁶ Петер къапуну къагъагъанын давам эте. Ачгъан заманда, олар ону гёрюп, гъайранлыкъ этип къалалар. ¹⁷ Гъеч зат сёйлемесин деп, къолу булан олагъа ишара этип, Петер озъюн Раббибиз туснакдан нечик къутгъаргъанны англата. О:

– Шону гъакъында Якъубгъа ва оззге иман

къардашлагъа билдиригиз, – дей.

Сонг чыгъып башгъа ерге гете. ¹⁸ Эртен болгъанда, асгерлени арасына уллу къувун тюшюп гете. Олар бири де Петерге не болгъанны билмей. ¹⁹ Гъирод ону тындырыкълы кюйде излеп тапмагъа буюра, тек шо гъеч натижа бермей. Тапмагъанда, къаравуллардан сорав алып, оланы оьлтюрмеге буйрукъ эте. Сонг Гъирод, Ягъудеядан Къайсариягъа барып, онда бир нечакъы заман къала.

Гъиродну оьлюмю

²⁰ Гъирод Сур ва Сайда деген шагъарланы халкъларына бек къазаплангъан болгъан. Олар бары да бирлешип, озъ арасындан бир нече адамны ону янына йиберелер. Пачаны ишлерини башын тутгъан къуллукъчусу Биластны озълени янына тартып, ярашывлукъ этмекни тилейлер, неге тююл олар пачаны уьлкесинден сурсат ала болгъан.

²¹ Белгилеген гюн Гъирод, пача гийимлерин де гийип, тахына минип олтуруп, халкъгъа сёйлей.

²² Халкъ да:

– Бу сёйлейген инсан тююл, бир аллагъдыр, – деп къычырмагъа башлай.

²³ Гъирод озъюне Аллагъгъа йимик макътав этгенлик булан рази болгъаны саялы, Раббибиз йиберген малайик огъар гъазиринде аврув къопдура. О да хуртлагъа таланып оьле.

²⁴ Аллагъны гъакъындагъы хабар буса баргъан сайын бек яйылып тербей.

²⁵ Барнаба булан Савул буса, оззлеге берилген тапшурувну кютюп, Ерусалимден къайталар. Оьзлер булан бирге Марк деп айтылагъан Югъанны да алып гелелер.

Элчилер Кипрде Сююнч Хабарны билдирелер

13 Исагъа иман салгъанланы Антиокиядагъы жыйынында бир нече пайхаммар ва муаллим бар болгъан. Олар шулардыр: Барнаба, Нигер деп айтылагъан Симон, киринейли Лукий, Гъирод гъаким булан бирче озсген Манагъем ва Савул.

² Олар Раббизге ибадат этип, ораза тутуп турагъанда, Аллагъны Ругъу:

– Барнабаны ва Савулну Мен буюргъан ишни этмек учун, Мени яныма йиберибиз, – дей.

³ Ораза тутуп ва дуа этип битгенден сонг, пайхаммарлар ва муаллимлер, Барнабаны ва Савулну башларына къолларын да салып, оланы йиберелер. ⁴ Аллагъны Ругъу йиберген Барнаба ва Савул Селевкиягъа гелелер, ондан таба геме булан Кипрге гетелер. ⁵ Саламинге етишгенде, олар ягъудилени синагогларында Аллагъны каламын билдирелер. Олагъа кѳмек эте туруп, Марк деп айтылагъан Югъан да болгъан.

⁶ Бютюн атавдан оьтѳп, олар Бафагъа геле. Онда сигъручу ва ялгъан пайхаммар болгъан Баръешу деген бир ягъуди къаршы бола. ⁷ Бу адам гъаким болуп турагъан Сергей Павелни янындагъылардан болгъан. Бек гъакъыллы гиши гъисапланагъан бу гъаким, Барнабаны ва Савулну оьзюню янына чакъыртып, Аллагъны каламына тынгламагъа сюе. ⁸ Амма Баръешу (огъар дагъы да Элима деп де айтыла болгъан; шо ат «сигъручу» деп гѳчюрюле) бу ишде олагъа бек къаршылыкъ этип айлана ва гъакимни имангъа айландырма кѳймасны къастын эте.

⁹ Амма Аллагъны Ругъундан толгъан Савул (огъар Павел деп де айтыла болгъан) Элимагъа яхшы тикленип, тувра къарап, булай дей:

¹⁰ – Гъей сен, юрегинг къайдагъы макюрден ва писликден толгъан адам, иблисни уланы ва гъакъ болгъан бары да затны душманы! Раббизни тюз ѳлларын къынгырлашдырагъан кюйлерингни сен къачан къояжакъсан? ¹¹ Раббизни кѳлу сагъа къаршы гѳтерилген. Сен бир нечакъы заман гюнню ярыгъын гѳрмейген болуп, сокъур болажакъсан.

Шоссагъат ону туман ва къарангылыкъ кѳршап ала. О дѳрт де янына харманып, оьзюню кѳлун тутуп юрюмеге гиши къаршы болмасмы экен деп айлана. ¹² Гъаким бу ишлени гѳргенде, Раббизден гелген уйретивге бек гъайранлыкъ этип, иман сала.

Писидиядагъы Антиокиада

¹³ Павел ва ону булан болгъанлар, Бафадан денгизге чыгып, Памфилиядагъы Перга шагъаргъа гелелер. Югъан буса, олардан айрылып, Ерусалимге къайта. ¹⁴ Пергадан чыгып, олар Писидия вилаятыны къырыйындагъы Антиокия шагъарына гелелер. Сонггюн † синагогъа гирип олтуралар. ¹⁵ Мусаны Къанунун ва пайхаммарланы китапларын охугъандан сонг, синагогну башчылары Павелге ва Барнабагъа:

– Гъей къардашлар, ругъландырмакъ учун, халкъгъа насигъат этип айтмагъа сѳзюнюз бар

† Сонггюн – ягъудилерде сыйлы саналагъан гюн. Мусаны Къанунуна гѳре, шо гюн Аллагъгъа ибадат этмекден оьзге ишни кѳтмек гери урула болгъан. Сѳзюнюзге де къара.

буса, айтыгъыз, – деп билдирмеге оланы артындан йиберелер.

¹⁶ Шо заман Павел туруп, кѳлу булан ишара этип, булай дей:

– Гъей Исрайылны халкъы ва Аллагъдан кѳркъагъан башгъалар, тынглагъыз!

¹⁷ Исрайылны халкъыны Аллагъы бизин ата бабаларыбызны сайлагъан. Мисри топурагъында яшайгъан заманында, оланы кѳп санавлу халкъгъа айландырып, Оьзюню уллу кѳудраты булан шо уьлкеден чыгъаргъан. ¹⁸ О кѳйркъ йылгъа ювукъ дангылда олар булан чыдамлыкъда тургъан.

¹⁹ Кайнан топурагъындагъы етти тюрлю миллетни кѳырып битдирип, оланы топуракъларын Исрайылны халкъына варисликге берген. ²⁰ Булар барысы да дѳрт юз элли йылны ичинде болгъан.

Сонг Самуйыл пайхаммарны заманына ерли Аллагъ олагъа халкъыны арасындан башчылар берип тургъан. ²¹ Сонг олар оьзлеге пача берсин деп тилегенлер. Аллагъ да олагъа Бенияминни наслусундан Кишни уланы Савулну берген. О кѳйркъ йыл пача болгъан. ²² Аллагъ Савулну гери ургъан сонг, олагъа пача этип Давутну берген. Ону гъакъында Аллагъ: «Юрегим ушатагъан бир адамны – Ешайны уланы Давутну – тапдым. О Мени бары да тапшурувларымны кѳтежек», – деген.

²³ Оьзюню берген сѳзюне гѳре, Аллагъ Давутну наслусундан Исрайылгъа Къутгъарывчу Исаны гелтирген. ²⁴ Иса гелгинче, Ягъия бютюн Исрайылны халкъына, товба этип, сувгъа чомдуртуп, оьзюню Аллагъгъа тапшуртугъуз деп чакъырыв этген. ²⁵ Оьзюне тапшурулгъан ишни кѳте туруп, Ягъия: «Сиз нечик ойлашасыз, мен киммен? Мен сиз къаравуллайгъаны тѳгюлмен. О менден сонг гележек. Мен Ону багъынчагъына да гелмеймен», – деген.

²⁶ Гъей къардашлар, Ибрагъимни наслусуну авлетлери ва Аллагъдан кѳркъагъан башгъалар, бу кѳутгъарывчу гъакъындагъы хабарны Аллагъ бизге йиберген. ²⁷ Ерусалимде яшайгъанлар ва оланы башчылары, Иса кѳутгъарывчу экенин англамайлы, Огъар оьлюм дуван этип, пайхаммарланы гъар сонггюн охулагъан сѳзлерин яшавгъа чыгъаргъанлар. ²⁸ Оьлтюрмек учун бир айыбын тапмаса да, Пилатгъа Исаны оьлтюртсѳн деп тилегенлер. ²⁹ Исаны гъакъында язылгъан бары да зат яшавгъа чыкъгъанда, олар Ону хачгъа илинген еринден тѳшюрѳп, къабургъа салгъанлар. ³⁰ Амма Аллагъ Ону оьлюмден тирилтген. ³¹ Оьзю булан бирче Галилеядан Ерусалимге гелгенлеге Иса хыйлы гюнлени узагъында гѳрюнюп тургъан. Гъали олар халкъны алдында Исаны гъакъында шагъатлыкъ этип туралар.

³²⁻³³ Аллагъ ата бабаларыбызгъа этген ваъдасын бизин учун – оланы яшлары учун – яшавгъа чыгъарды деген Сююнч Хабарны сизге алып гелгенбиз. Исаны тирилтип, Аллагъ этген ваъдасын

шолай яшавгъа чыгъарды. Шо гъакъда Забурну экинчи йырында да булай язылгъан:

Сен Мени Уланымсан, бугюн Мен Сени Атанг болдум.

³⁴ Къаркъарасы чирип дёнмесин деп, Исаны оълумден тирилтгени гъакъында Аллагъ дагъы да булай айтгъан:

Мен Давутгъа этген сыйлы ваъданы сизге яшавгъа чыгъарып гёрсетежекмен.

³⁵ Шону учун Сыйлы Язывланы башгъа бир еринде булай язылгъан:

Аллагъ, Сагъа Тапшурулгъанны чирип дёнмеге къоймассан.

³⁶ Давут буса оъзюню заманында Аллагъны буйругъун кютген сонг, гечинген, аталарыны янына гёмюлген ва къаркъарасы чирип дёнген.

³⁷ Аллагъ оълумден тирилтген адам буса чирип дёнмеген.

³⁸ Шолайлыкъда, къардашларым, билип къоюгъуз: гюнагъларыгъызыны гечилежеги сизге Исадан таба билдириле. ³⁹ Исагъа иман салагъанлар Мусаны Къанунундан таба тазаланмагъа болмагъан бары да гюнагълардан Ону Оъзюнден таба тазаланмагъа. ⁴⁰ Сакъ болугъуз: пайхаммарлар айтгъан сёзлер сизин башыгъызгъа къобуп къалмасын. ⁴¹ Олар буса булай дегенлер:

Тынглагъыз, гъей мысгъыллавчулар! Тамашалыкъ этип, лагъ болугъуз!

Мен сиз яшайгъан заманда, оъзюгюз инанмас йимик бир иш этежекмен.

Шо ишни гъакъында сизге хабарласа да, сиз бир заманда да инанмажакъсыз.

⁴² Барнаба ва Павел синагогдан чыгъагъанда, адамлар олагъа гелеген сонгугюн де бу лакъырны узатмакъны тилейлер. ⁴³ Жыйын тозулгъан сонг, ягъудилер ва ягъуди динине айланып Аллагъдан къоркъагъанланы бир кёплери Павел булан Барнабаны артына тюшюп гетелер. Олар халкъ булан сёйлеп, Аллагъны рагъмусундан чыкъмай яшамагъа насигъат этелер.

⁴⁴ Артындагъы сонгугюн бютюн шагъар дегенлей Раббизни каламына тынгламакъ учун жыйыла.

⁴⁵ Халкъны кёп жыйылгъанын гёргенде, ягъудилер гюнчюлюк этелер. Павелни сёйлейгенине къаршы чыгъып, огъар яман затланы сёйлейлер.

⁴⁶ Шо заман Павел ва Барнаба олагъа гъеч тартынмай булай дей:

– Инг башлап биз сизге Аллагъны каламын сёйлемеге герек эдик. Амма сиз шо хабарны инкар этеген ва даимлик яшавгъа оъзюгюзню лайыкълы гысап этмейген болгъан сонг, биз ят халкъланы янына гетежекбиз. ⁴⁷ Неге тюгюл де, Раббиз бизге булай буюрду:

Сен бютюн ер юзюне къутгъарып гелтирсин учун, Мен Сени ят

халкълар учун бир шавла этип яратдым.

⁴⁸ Шону эшитгенде, ондагъы ят халкълар сюнюп, Раббизни каламына гюрмет этелер. Даимлик яшав учун сайлангъанлар барысы да иман салалар. ⁴⁹ Раббизни каламы бютюн бу уълкеге яйыла.

⁵⁰ Амма ягъудилер Аллагъдан къоркъагъан абурлу къатынланы ва шагъарны абурлу адамларын, Павел булан Барнабагъа къаршы кисдирип салып, оланы гызарламагъа башлайлар ва оъзлени еринден къувалайлар. ⁵¹ Павел ва Барнаба, олагъа арт бергенин гёрсетмек учун, аякъларындагъы чангны оланы уъстюне силкип, Иконийге гетелер. ⁵² Исаны якъчылары буса сюнчден ва Аллагъны Ругъундан толалар.

Иконийде

14 Иконийде де олар гъаманда йимик ягъудилени синагогуна бара. Ондагъылагъа олар инандырагъан кюйде сёйлейлер, ягъудилерден ва греклерден бир кёп адамлар иман салалар. ² Амма иман салмагъан ягъудилер, бир бир ят халкъланы арасына къувун салып, оланы иман къардашлагъа къаршы бакъдырмагъа башлайлар. ³ Павел ва Барнаба онда узакъ заман къалып, Раббизни гъакъында тартынмай сёйлейлер. Раббиз буса, олардан таба аламатлар ва муъжизатлар гёрсете. Шоллукъда, О Оъзюню рагъмусу гъакъда элчилер сёйлейген сёзлени гертилей. ⁴ Шагъарны халкъы экиге бёлюне: бирлери ягъудилени, башгъалары буса элчилени яны бола.

⁵ Ят халкълар ва ягъудилер оъзлени арасындан абурлу адамлары да булан Павелни ва Барнабаны таш урушгъа тутмагъа сёйлешелер. ⁶ Шону билип, Павел ва Барнаба Ликавонияны Листра ва Дербе шагъарларына ва оланы айлана якъларына чыгъып гетелер. ⁷ Онда олар Сюнч Хабарны билдирип туралар.

Листрада ва Дербеде

⁸ Листрада аякълары тербенмейген бир адам болгъан. О тувмадан сакъат, бир заманда да юрюмеген гиши болгъан. ⁹ Бу адам Павелни сёйлейгенине тынглай. Бу адамгъа тигилип къарап, Павел муну сав болмакъ учун иманы барны гёре. ¹⁰ Павел гючлю кюйде къычырып:

– Туруп, аякъларынгни уъстюнде токъта! – дей. Бу адам, еринден эретуруп, юрюмеге башлай. ¹¹ Павел этгенни гёргенде, адамлар ликавония тилинде:

– Бизин яныбызгъа инсанлар келпетлеринде аллагълар гелген! – деп къычыра.

¹² Барнабагъа Зевс деп, аслу гъалда Павел сёйлегени саялы, огъар Гьермес деп туралар.

¹³ Шагъарны ювугъунда ерлешген Зевсни ибадатханасыны дин къуллукъчусу, элчилени гъюрметине халкъ булан бирликде къурбан этмеге сююп, шагъарны къапуларыны алдына оьгюзлер ва чечек байламлар гелтирте.

¹⁴ Барнаба ва Павел шону эшитгенде, устьюндеги опуракъларын йыртып †, халкъны устьюне багъып чабалар.

¹⁵ – Гъей адамлар, сиз этеген недир? Биз де сизин йимик бир инсанларбыз. Сиз шо тарыкъсыз затланы къююп, кёклени, ерлени, денгизлени ва олардагъы бары да затны яратгъан гъакъ Аллагъгъа сужда этсин деп, сизге Сююнч Хабарны алып гелгенбиз. ¹⁶ Алда О гъар халкъгъа оьзю суйген ёл булан бармагъа изну берген эди.

¹⁷ Инсанлагъа яхшылыкъ этмек булан О Оьзюню барын билдире турду. Сизге О кёклерден янгурлар йиберди ва мол тюшюмлер берди. О сизге азыкъ бере ва юреклиригизни сююнчден толтура, – деп кычыралар.

¹⁸ Булай сёйлеп, олар оьзлер учун къурбан этмекден халкъны гъарангъа токътата. ¹⁹ Амма Антиокиядан ва Иконийден гелген ягъудилер халкъны мюкюр этелер. Олар да Павелни ташгъа туталар. Оьлгендир деп ойлашып, ону суйреп, шагъардан тышгъа чыгъарып ташлайлар. ²⁰ Павелни янына Исаны якъчылары жыйылгъанда, о туруп, шагъаргъа гире. Артындагъы гюн Павел ва Барнаба Дербеге гете.

Писидия вилаятыны къырындагъы Антиокиягъа къайтыв

²¹ Бу шагъарда да олар Сююнч Хабарны билдирелер. Кёплер, Сююнч Хабаргъа инанып, Исаны якъчыларыны арасына къошулалар. Сонг Листрагъа, Иконийге ва Антиокиягъа къайталар.

²² Олар бары да ерде Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч берелер ва оланы имандан тайышмай турмагъа чакъыралар. Олар:

– Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмек учун, биз хыйлы къыйындардан оьтмеге герекбиз, – дей.

²³ Павел ва Барнаба Исагъа иман салгъанланы гъар жыйынында тамазаланы белгилейлер. Дуа этмек ва ораза тутмакъ булан оланы Оьзюне иман салгъан Раббизге аманат этелер.

²⁴ Писидиядан оьтюп, элчилер Памфилиягъа гелелер. ²⁵ Пергада Аллагъны гъакъындагъы хабарны билдиргенден сонг, Атталиягъа гелелер.

²⁶ Атталиядан, денгизде геме булан юзюп, Антиокиягъа чыгъалар. Олар алда мундан Аллагъны рагъмусуна гёре тапшурулгъан ишни кютюп гетген болгъан. ²⁷ Мунда гелген сонг, бары да Исаны якъчыларын жыйып, Аллагъ оьзлерден таба этген чакъы бары да затны, шолой да Аллагъ ят халкълагъа да иманны къапуларын ачгъанны

† Устьюндеги опуракъларын йыртыв – бек къыйналмакълыкъны, къайгъырмакълыкъны белгиси гысапда этилеген бир иш.

айталар. ²⁸ Павел ва Барнаба Исаны якъчылары булан онда дагъы да узакъ заман къалалар.

Ерусалимдеги жыйын

15 Ягъудеядан гелген бир бир гишилер Антиокиядагъы иман къардашланы: – Эгер Мусаны адаты булан сюннет этдирмесегиз, сиз къутгъарылып болмажакъсыз, – деп уьйретмеге башлайлар.

² Павел ва Барнаба о адамлар айтагъан затлагъа рази болмай, олар булан къаныгъывлу кюйде эришип туралар. Сонг Павелге, Барнабагъа ва бир нече иман къардашлагъа бу масъаланы гъакъында сёйлешмек учун, Ерусалимге элчилени ва тамазаланы янына бармакъ тапшурула.

³ Исагъа иман салгъанланы жыйыны йиберген адамлар Финикиядан ва Самариядан оьтегенде, ят халкълардан бирлери Аллагъгъа къайтгъанын айталар. Бу хабар бары да иман къардашлар учун бир уллу сююнч болуп токътай. ⁴ Ерусалимге гелгенде, оланы Исаны якъчылары, элчилер ва ёлбашчылар къабул этелер. Олагъа оьзлерден таба Аллагъ этген бары да затны айталар. ⁵ Фарисей дин бёлюгюнден болгъан Исаны якъчыларындан бирлери туруп:

– Гъали ят халкълардан олар сюннет этдирсин ва Мусаны Къанунун юрютсюн деп талап этмеге герек, – дей.

⁶ Шону арагъа салып ойлашмакъ учун, элчилер ва ёлбашчылар бирче жыйылалар. ⁷ Узакъ заман эришип тургъандан сонг, Петер туруп олагъа булай дей:

– Къардашлар, ят халкълар менден таба Сююнч Хабарны эшитип, иман салсын деп, арагъыздан Аллагъ башлап мени сайлагъанны билесиз.

⁸ Инсанланы юреклиринде не барны билеген Аллагъ, бизге йимик, ят халкълагъа да Оьзюню Ругъун берип, оланы къабул этгенин гёрсетди. ⁹ Ят халкъланы юреклирин иман булан тазалап, Аллагъ бизин ва оланы арасында бир башгъалыкъ да къоймады. ¹⁰ Шолой болгъанда, не бизин ата бабаларыбыз, не биз оьзюбюз гётерип болмагъан бу авур юкню, Исаны якъчыларыны уьстюне салып, сиз Аллагъны не учун сынап къарайсыз дагъы? ¹¹ Раббиз Исаны рагъмусу булан биз де, олар да къутгъарылажагъыбызгъа инанабыз.

¹² Бары да жыйылгъанлар Барнаба ва Павел айтагъан затлагъа шып болуп тынглайлар. Олар ят халкъланы арасында оьзлерден таба Аллагъ гёрсетген алапатланы ва муьжизатланы гъакъында хабарлай.

¹³ Олар сёйлеп битгенде, Якъуб булай дей:

– Къардашлар, бир магъа тынглагъыз. ¹⁴ Ят халкъланы арасындан бирлерин Оьзюнюки этип сайлап, Аллагъ башлап оланы гъай этивюн гёрсетгенни Симон англатды. ¹⁵ Пайхаммарланы сёзлери де шону гертилей. Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

¹⁶ Шондан сонг Мен къайтып гелермен ва Давутну чёкген уьюн

янгыдан къурарман.

Чёкген ерде ону тургъузажакъман ва янгыртажакъман.

¹⁷⁻¹⁸ Шо заманда бютюн инсанлар, гъатта ят халкъланы Меники

болгъанларындан барысы да Раббибизни ахтарар.

Шолай деп шо гъакъда тезден билдирген Раббибиз айта.

¹⁹ Шогъар гёре, мен гъисап этеген кюйде, Аллагъа къайтагъан ят халкълагъа биз четимлик этмеге герек туюлбюз. ²⁰ Биз олагъа ялгъан аллагъагъа къурбан этилген азыкъны ашамасын, пасат ююмесин, бичакъгъа тюшмей оьлген гъайванланы этин ашамасын ва къанны ашгъа къолламасын деп бுவарып, кагъыз язмагъа герекбиз. ²¹ Бырынгъы заманлардан берли де Мусаны Къануну гъар шагъарда билдирилип тургъан чы ва гъар сонгугюн синагогларда охулуп тургъан чы.

²² Сонг элчилер ва ёлбашчылар Исаны бары да якъчылары булан бирге, Павел ва Барнаба булан Антиокиягъа йибермек учун, оьзлени арасындан бир нече адамны сайламагъа токъташалар. Олар Барсаба деп айтылагъан Ягъуданы ва Силаны сайлайлар. Шо эки де адам иман къардашланы арасында абурлулардан санала болгъан. ²³ Олар булан булай язылгъан кагъызны да йиберелер:

«Сизин иман къардашларыгъыз болгъан элчилер ва ёлбашчылар Антиокиядагъы, Суриядагъы ва Киликиядагъы ят халкълардан болгъан иман къардашлагъа салам йиберелер. ²⁴ Бизин арабыздан чыкыгъан бир бир тайпалар, бизден бир тапшурув да болмай туруп, оьзлени сёйлевлери булан арагъызгъа пелекет салып, юреклеригизни гъалеклендиргенни биз эшитдик.

²⁵ Шо саялы биз барыбыз да разилешип, бир нече адамны сайладыкъ ва бизин сююмлю Барнаба ва Павел булан бирликде оланы сизин яныгъызгъа йибермеге токъташдыкъ. ²⁶ Олар экевю де Раббибиз Иса Месигъ учун оьзлени яшавун да аямадылар. ²⁷ Биз Ягъуданы ва Силаны сизин яныгъызгъа йиберебиз. Олар биз язгъан затны сизге авзу булан да айтажакълар. ²⁸ Аллагъны Ругъу ва биз герекли болгъан шу затлардан къайры дагъы затны уьстюгюзге борч этип салмагъа тийишли гёрмедик. ²⁹ Олар шулардыр: ялгъан аллагъагъа къурбан этилген азыкъдан, къандан, бувулуп оьлтюрюлген гъайванланы этинден ашамай турмагъа ва пасатлыкъ юрюшден сакъланмагъа герексиз. Буланы бирин де этмей сакълансагъыз, яхшы иш этген болажакъсыз. Эсен къалыгъыз».

³⁰ Йиберилген адамлар Антиокиягъа гелелер. Исаны якъчыларын жыйып, олагъа кагъызны тапшуралар. ³¹ Олар шону охуп, ругъландырагъан

сёзлерден сююнелер. ³² Оьзлер пайхаммарлар болгъан Ягъуда ва Сила иман къардашларына узакъ заман сёйлейлер, олагъа ругъ якъдан гюч берелер ва иманын беклешдирелер. ³³ Бир нечакъы заман онда тургъан сонг, иман къардашлар оланы оьзлени йибергенлени янына эсен аман ёлгъа салалар. [³⁴] ^{†35} Павел ва Барнаба Антиокияда къалалар. Хыйлы оьзгелер булан бирге олар онда Раббибизни гъакъында билдирип туралар.

Павелни ва Барнабаны эришивлюгю

³⁶ Бир нече гюнлерден сонг Павел Барнабагъа: – Биз Раббибизни каламын билдирген бары да шагъарлардагъы иман къардашларыбызны янына къайтып барып, олар нечик яшайгъанына къарайыкъ, – дей.

³⁷ Барнаба Марк деп айтылагъан Югъанны да оьзлер булан алмагъа сюе. ³⁸ Амма Павел ону алмакъны тийишли гёрмей. Неге туюл де, о Памфилияда Павелни ва Барнабаны къоюп гетип, оланы ишин давам этмеген. ³⁹ Шону уьстюнден оланы арасында уллу разисизлик тувулуна. Олар бир биринден айрылалар. Барнаба, Маркны да алып, геме булан Кипрге гете. ⁴⁰ Павел буса оьзюне ёлдашгъа Силаны сайлай. Иман къардашлары ону Раббибизни рагъмусуна аманат эте, о да ёлгъа тюше. ⁴¹ Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч бере туруп, о Суриядан ва Киликиядан оьтюп гете.

Тимофей Павелге ва Силагъа къошула

16 Павел Дербеге, сонг ондан Листрагъа геле. Мунда Исаны Тимофей деген бир якъчысы болгъан. Ону анасы Исагъа иман салгъан ягъуди къатын, атасы буса грек болгъан. ² Листра булан Иконийдеги иман къардашлар бу адамны гъакъында яхшы пикруда болгъан. ³ Павел ону оьзю булан бирге сапаргъа алып бармагъа сюе. Шо ерлерде яшайгъан ягъудилер ону атасы грек экенни билегени саялы, Павел Тимофейге сюннет этдире. ⁴ Шагъардан шагъаргъа барып айланагъанда, Исаны якъчылары Ерусалимдеги элчилер ва ёлбашчылар токъташдыргъан къайдаланы юрютсун деп олагъа етишдирелер. ⁵ Шолайлыкъда, Исагъа иман салгъанланы жыйынлары иман якъдан гюч ала ва гъар гюн сайын санав якъдан арта.

Павел Македониядагъы бир адамны гъайран гёрююшде гёре

⁶ Аллагъны Ругъу оьзлеге Асияда Сююнч Хабарны билдирмеге къоймагъаны саялы, олар Фригия ва Галатия уьлкелеринден оьтюп гетелер. ⁷ Мисияны дасусуна етишгенде, олар Битиниягъа бармагъа сюелер. Амма Исаны Ругъу олагъа изну бермей.

† Бир бир грекче къольязывларда «Амма Сила онда къалма токъташды» деген аят да ёлугъа.

⁸ Шогъар гёре, Мисиядан оътюп, Троадагъа гелелер.

⁹ Гече Павелни алдында бир македониялы адам бир гъайран гёрюнюшде гелип токътай. О:

– Македониягъа гелип, бизге бир кёмек эт, – деп тилей.

¹⁰ Бу гъайран гёрюнюшден сонг гъазирине биз Македониягъа бармагъа деп онгарылдыкъ. Аллагъ бизин онда Сююнч Хабарны билдирмеге чакъыргъанына биз къатты кюйде инана эдик.

Лидияны Исагъа иман салыву

¹¹ Троададан геме булан чыгъып, тувра Самотракиягъа, артындагъы гюн Неаполгъа гелдик. ¹² Ондан Македонияны бир бёлюгюню шагъары болгъан Филиппагъа гелдик. Шо шагъарда Румдан чыкъгъан ватандашлар яшай эдилер. Мунда бир нече гюнлер турдукъ.

¹³ Сонгугюн шагъарны къапусундан чыгъып, бир оьзенни ягъасына гелдик. Биз бу ер ягъудилер дуа этеген ердир деп ойлашдыкъ. Сонг олтуруп, онда жыйылгъан къатынлар булан сёйлемеге башладыкъ. ¹⁴ Бизге тынглайгъанланы арасында Тиатир шагъарлы Лидия деген бир къатын бар эди. О авур кызыл тюсю кумачлар сата эди.

Аллагъдан къоркъагъан Лидияны Раббиз Павел сёйлеген затлагъа инанмагъа юрегин ачды.

¹⁵ Лидия ва ону уьондегилер барысы да, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшуртгъан сонг, о бизин уьуне чакъырды. О:

– Эгер сиз мен Раббизге гъакъ герти кюйде иман салгъан деп гысап эте бусагъыз, гелип уьумде токътагъыз – деп, о бизин инандырды.

Павелни ва Силаны Филиппада тутулуву

¹⁶ Бир керен биз дуа этеген ерге барагъанда, ичинде палчы ругъу булангъы бир къул кыыз къаршы болду. Шо кыыз гележекде болагъан затны палчы ругъдан таба айтып бере эди. Палчылыкъ касбу булан къул кыыз есилерине кёп къазанч гелтире эди. ¹⁷ Бу кыыз, Павелни ва бизин артыбыз булан юрюй туруп:

– Бу адамлар – Аллагъу Тааланы къуллары. Сизге къутгъарылывну ёлларын гёрсетелер, – деп кыычыра эди.

¹⁸ О шону бир кёп гюнлени узагъында айтып турду. Шондан инжинип, Павел ону ичиндеги ругъгъа:

– Иса Месигъни аты булан сагъа буюраман: ону ичинден чыгъып тай! – дей.

Ругъ да шоссагъат ону ичинден чыгъып тая.

¹⁹ Къазанчгъа умутлары уьюзюлген ону есилери шону гёргенде, Павелни ва Силаны тутуп, шагъарны майданына гъакимлени янына сюйрейлер. ²⁰ Павелни ва Силаны гъакимлени янына гелтиргенде, олар:

– Бу адамлар – ягъудилер. Булар шагъарыбызгъа пелекет салып туралар. ²¹ Булар биз, румлулар, къабул этмеге яда юютмеге ярамайгъан адатланы яялар, – дейлер.

²² Халкъ Павелни ва Силаны уьстюне чапма гъазир бола. Гъакимлер, оланы чечиндирип, таякълар булан тюймеге буюралар. ²³ Оланы тюйген сонг, туснакъгъа салалар. Туснакъчыгъа оланы бек сакъласын деп тапшуралар. ²⁴ Шолай буйрукъ алгъандан сонг, туснакъчы да, оланы туснакъны лап ич бёлмесине гийирип, аякъларын бугъавлап бегите.

²⁵ Гечортагъа таба Павел ва Сила дуа этелер ва Аллагъгъа макътав йырлар айталар. Башгъа туснакълар да олагъа тынглайлар. ²⁶ Бирден гючлю кюйде ер тербенип йибере, туснакъны кюрчюлери чайкъала. Шоссагъат бары да къапулар ачыла, бары да туснакъланы бугъавлары чечилип тюше.

²⁷ Юхусундан уянып, туснакъчы туснакъны къапулары ачылгъанны гёре. Туснакълар чыгъып къачып гетгендир деп эсине гелип, кыылычын да суворуп, оьз оьзюн оьлтюрмеге аз къала. ²⁸ Амма Павел:

– Оьзюнге зарал этме. Биз барыбыз да мундабыз! – деп кыычыра.

²⁹ Ярыкъ гелтиртип, туснакъчы ичине гире, къоркъмакълыкъдан къартыллай туруп, Павел булан Силаны алдына гелип, ер бавурлап ята.

³⁰ Сонг оланы кыыргъа чыгъарып, туснакъчы:

– Бийлерим! Къутгъарылмакъ учун мен не этме герекмен? – деп сорай.

³¹ – Раббиз Исагъа иман сал, сен де, уьондегилеринг де къутгъарылажакъсыз, – дейлер олар.

³² Сонг огъар ва уьондегилени барысына да Раббизни гъакъындагъы хабарны билдирелер.

³³ Гечени шо сагъатында туснакъчы, оланы гелтирип, яраларын жува. Сонг туснакъчы булан бирге уьондегилер де бары да, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурталар. ³⁴ Павелни ва Силаны уьуне гелтирип, олагъа тепси къура. Аллагъгъа иман салгъаны саялы, туснакъчы ва уьондегилер сююнелер.

³⁵ Эртен болгъанда, гъакимлер къуллукъчуларын:

– Бу адамланы азат эт, – деген буйрукъ да булан туснакъгъа йибере.

³⁶ Туснакъчы да Павелге:

– Гъакимлер сизин азат этсин деп буйрукъ йиберип гелгенлер. Энни гетмеге боласыз, эсен аман ёлугъузгъа тюшюгюз, – дей.

³⁷ – Бизин, Рум ватандашларын, гъеч бир дувансыз бютюн халкъны алдында токъалап, туснакъгъа салдылар. Гъали буса яшыртгъын чыгъарып къувалап йибермеге сюелер. Шолай болмас! Оьзлер гелип бизин мундан чыгъарсынлар, – дей Павел.

³⁸ Къуллукъчулар бу сёзлени гъакимлеге этишдирелер. Павел ва Сила рум ватандашлары

экенни эшитгенде, гъакимлер къоркъалар. ³⁹ Сонг гелип, оьзлерден багъышламакъны тилей. Оланы туснакъдан чыгъарып, шагъардан гетсин деп тилей. ⁴⁰ Туснакъдан чыгъып, Павел ва Сила къайтып Лидияны уьуне баралар. Онда иман къардашлары булан гёрюшюп, оланы ругъландырлар, сонг ёлгъа тюшелер.

Салоникде

17 Амфиполдан ва Аполлониядан оьтүп, олар Салоникге гелелер. Онда ягъудилени синагогу болгъан. ² Павел, оьзюню адатына гёре, синагогъа барып, уьч сонгугюн ягъудилер булан Сыйлы Язывланы гъакъында лакъыр этип тура. ³ Месигъ азап чегип оьлгенден сонг тирилме герек болгъанны англата ва исбатлай туруп, о:
– Оьзюню гъакъындан мен сизге айтагъан Иса – Месигъдир, – дей.
⁴ Ягъудилени бирлери, Аллагъдан къоркъагъан греклени бир кёбю ва гёрмекли къатынлардан бир хыйлылары, Исагъа иман салып, Павелни ва Силаны якъчылары болалар.
⁵ Ягъудилер гюллеп, шагъарны майданында саякъ айланып турагъан бир табун халкъны жыя, шагъарда хозгъавул гётере. Олар Павелни ва Силаны халкъны алдына чыгъармакъ учун, оланы излей туруп, Ясонну уьуне гужум этелер. ⁶ Оланы шонда тапмагъанда, шагъарны гъакимлерини алдына Ясонну ва иман къардашлары бир нечелерин скойреп алып гелелер ва къычырып:
– Бютюн дюньягъа хозгъавул салгъан бу адамлар гъали мунда да гелгенлер. ⁷ Ясон оланы уьюнде къабул этген. Олар барысы да, Румну пачасыны буйрукъларына къаршы чыгъып, Иса деген башгъа бир пача бар деп айталар, – деп айтмагъа башлайлар.
⁸ Бу хабарны эшитген халкъ ва шагъарны башчылары гъалек болалар. ⁹ Ясондан ва башгъаларындан аманат акъча алып, сонг оланы азат этелер.

Берияда

¹⁰ Иман къардашлар буса гече болгъандоьк, Павелни ва Силаны Бериягъа йиберелер. Онда гелгендоьк, олар ягъудилени синагогуна баралар. ¹¹ Салоникдегилеринден эсе мундагъы адамланы пикрусу ачыкъ бола: олар Павелни сёзюне бек сююп тынглайлар ва Павел гъакъ гертини сёйлейгенине тюшюнмек учун, гъар гюн Сыйлы Язывланы уьйренелер. ¹² Ягъудилени кёплери, шолай да бир хыйлы абурлу грек къатынлар ва эренлер Исагъа иман салалар.
¹³ Салоникдеги ягъудилер, Берияда Павел Аллагъны гъакъындагъы хабарны билдиргенин эшитип, онда да баралар. Халкъны арасына пелекет салып, олар хозгъавул этелер. ¹⁴ Иман къардашлар шоссгагъат Павелни денгиз ягъагъа

ёлгъа салалар. Сила ва Тимофей буса Берияда къалалар. ¹⁵ Павелни узатма баргъанлар ону Афинагъа етишдирелер. Сонг Силагъа ва Тимофейге тезлик булан оьзюню янына гелсин деп, Павелден буйрукъ алып, къайтып ёлуна тюшелер.

Павел Афинада

¹⁶ Ёлдашларыны гелмеклигин къаравуллап токътагъан Павел Афинадан айлана. Шагъарны ялгъан аллагъланы келпетлеринден толгъаны ону бек къазапландыра. ¹⁷ О синагогда ягъудилер, Аллагъдан къоркъагъан башгъалар булан лакъыр эте, гъар гюн шагъарны майданында къаршылашагъан адамлар булан сёйлей. ¹⁸ Бир керен Павел Исаны ва Ону оьлюмден тирилмеклигини гъакъындагъы Сююнч Хабарны сёйлейгенде, огъар бир нече философ къаршылаша. Олар эпикурчу [†] ва стоячы ^{††} философлар болгъан. Олардан бирлери:
– Бу тартар не айтма сюе? – дейлер.
– Бу бизге ят болгъан аллагъланы гъакъында билдирегенге ошай, – дейлер башгъалары.
¹⁹ Олар Павелни Ареопакъгъа [‡] алып барып:
– Сен яягъан бу янгы илму не затдыр? ²⁰ Сен айтагъан затлар бизге бир тамаша чалына. Шогъар гёре о не демек экенни билмеге сюебиз, – дейлер.

²¹ Бютюн афиналылар ва онда яшайгъан оьзге ят уьлкелелер бары затдан артыкъ гъар тюрюю янгы пикруланы арагъа салып сёйлеп яда шо пикрулагъа тынглап заманны оьтгермеге сюе болгъанлар. ²² Ареопакъда оланы алдында туруп, Павел булай дей:

– Гъей афиналылар, сиз бек динагълю халкъ экенигизни бары затдан гёрюп тураман. ²³ Шагъардан айланып, сизин сыйлы ерлеригизге къарайгъан заманда, мен уьстюне «Белгисиз Аллагъгъа» деп язылгъан къурбанлыкъны салагъан ер гёрдюм. Гъали мен сизге, Ким экенин де билмей туруп, сиз Оьзюне сужда этеген Аллагъны гъакъында билдиремен. ²⁴ Дюньяны ва ону ичи толгъан бары да затны яратгъан Аллагъ – кёклени ва ерни Раббисидир. О инсанни къоллары булан ишленген ибадатханаларда яшамай. ²⁵ Огъар инсан оьзюню къоллары булан этеген затлар гъажатлы тююл. Терсине, О инсангъа яшавну, тынышны ва къалгъан затланы барын да

[†] Эпикурчулар – Эпикур деген грек философну якъчылары; олар ругъ рагъатлыгъы инг оьр даражадагъы леззет, напсыны рази этмек яшавну маънасы деп токъташдыра болгъанлар. Олар дагъы да инсанни яшаву учун аллагъланы агъамиятлыгъы ёкъ, инсанланы яшаву аллагълар булан байлавлу тююл деп токъташдыра болгъанлар. ^{††} Стоячылар – Зенон деген грек философ яратгъан философия агъымны якъчылары. Зенон якъчыларынын Стоя деген ерде жыя болгъан. Олар, Аллагъ аламны яратса да, О инсанланы ишлерине къошулмай деп гъисап эте болгъанлар. [‡] Ареопакъ – бырынгъы Афинадагъы оьр дуван ва шолай да гъар тюрюю масъалалар къаралагъан ер.

бере. ²⁶ Аллагь бютюн дюньяны бары да халкъларын бир адамдан яратды, олар яшажакъ заманланы ва ерлени белгиледи. ²⁷ Бизин гъарибизден йыракъда тюгюл буса да, адамлар Оьзюн излесин учун, янына гелип Оьзюн тапсын учун, Аллагь шо затланы этди. ²⁸ Биз Ону яхшылыгъындан яшайбыз, гъаракат этебиз ва барбыз. Сизин бир бир шаирлеригиз айтгъаны йимик, «Адам урлукъну яратгъан Одур».

²⁹ Биз О яратгъан адам урлукъдан болгъан сонг, Аллагъны келпети алтындан, гюмюшден яда ташдан инсанны гъакъылы ва гюнери булан ойлашып яратылгъан бир суратгъа ошай деп гысапламагъа герек тюгюлбюз. ³⁰ Гетген заманларда болгъан билмеслиги саялы Аллагь инсанланы гюнагъламай. Амма гъали гъар ерде оланы барысына да товба этсинлер деп буюра. ³¹ Аллагь Оьзю сайлагъан Исадан таба савлай дюньягъа адилли дуван этежек гюнню белгиледи. О шо Адамны оьлюмден тирилтмеклиги булан шону бютюн инсанлагъа исбатлады.

³² Оьлюмден тирилтмекни гъакъындагъы сёзлени эшитгенде, оланы бирлерини гённю кюлей, башгъалары буса:

– О гъакъда сагъа башгъа бир заман тынгларбыз, – деп къоялар.

³³ Сонг Павел оланы янындан гете. ³⁴ Амма бир нече адам Павелге къошула ва Исагъа иман сала. Шолайланы арасында Ареопакъны ортакъчысы Дионисус, Дамар деген бир къатын ва бир бир оьзгелер де болгъан.

Коринфде

18 Мундан сонг Павел, Афинадан гетип, Коринфге геле. ² Онда о Понтда тувгъан Акила деген бир ягъудиге къаршы бола. О къатыны Прискила да булан бираз алдынларда Италиядан гелген болгъан, неге тюгюл Клавдий бары да ягъудилеге Румдан гетсин деп буйрукъ этген болгъан. Павел оланы гёрмеге бара. ³ Акиланы да Павелники йимик чатырлар тигеген касбусу болгъан, шо саялы Павел ону булан бирче ишлемеге къала. ⁴ Ягъудилени ва греклени инандырмакъ учун, Павел гъар сонгугюн синагогда лакъыр эте.

⁵ Македониядан Сила ва Тимофей гелген сонг, Павел оьзюню бютюн заманын Аллагъны каламын англатывгъа багъышлай, ягъудилеге Иса Месигь экенин исбат этмек учун къаст эте. ⁶ Ягъудилер огъар къаршы яман затланы сёйлемеге башлагъан заманда, Павел, опурагъыны уьстюндеги чангны силкип:

– Башыгъызгъа къобажакъ балагълагъа жаваплы оьзюгюзсюз! Мени намусум таза. Энни мен ят халкъланы янына бараман, – деп, олагъа арт берип гете.

⁷ Синагогдан чыгып, Павел Аллагъдан къоркъагъан Титий Юстус деген биревню уьуне

геле. Ону уью синагогну къырыында болгъан.

⁸ Синагогну башчысы Крисп бары да уьюндегилер булан бирге Раббизге иман сала. Коринфлиени кёплери де, Павелни сёзлерин эшитип, Раббизге иман сала ва сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурта.

⁹ Бир гече Раббиз Павелге бир гъайран гёрюнюше:

– Къоркъма! Адамлар булан сёйлевюнгню давам этип тур. Иннемей турма! ¹⁰ Неге тюгюл де, сени булан Мен барман. Яманлыкъ этмек учун, сагъа бирев де тийип болмас. Неге тюгюл де, бу шагъарда Мени кёп халкъым бар, – дей.

¹¹ Олагъа Аллагъны каламын уьйрете туруп, Павел онда бир йыл ярым къала. ¹² Агъаяда Галлион гъаким болуп турагъан заманда, ягъудилер бир болуп Павелни уьстюне чабалар. Ону дуванханагъа гелтирип:

¹³ – Бу адам инсанланы Мусаны Къанунуну ёлуна къаршы чыгъагъан къайдада Аллагъгъа ибадат этмеге инандыра, – дейлер.

¹⁴ Павел сёйлемеге де башлагъынча, Галлион ягъудилеге:

– Гъей ягъудилер, эгер бек яман иши яда авур жинаятчылыгъы саялы айыплай эдигиз буса, сизге тынгламагъа мени себем болур эди. ¹⁵ Амма мунда бир сёзлени, атланы ва сизин Къанунугъузну гъакъында эришивлюк юрюле буса, муну сиз оьзюгюз чечигиз. Мен булай затлагъа дуван этмеймен, – дей.

¹⁶ Галлион оланы дуванханадан къувалатып чыгъара. ¹⁷ Шо заман жыйылгъан халкъ, синагогну башчысы Сосфенни тутуп, дуванхананы алдында токъалайлар. Галлион буса олагъа бурулуп да къарамай.

Павелни Антиокиягъа къайтыву

¹⁸ Павел Коринфде бир хыйлы гюнлер тура. Сонг О иман къардашларын къоюп, геме булан Суриягъа гете. Ону булан бирге Прискила ва Акила баралар. Конхереягъа гелгенде, Павел Аллагъгъа берген антына гёре, башын къыркъдыра. ¹⁹ Эфесге гелгенде, Прискиланы ва Акиланы онда къоюп, Павел оьзю синагоггъа бара ва онда ягъудилер булан лакъыр эте. ²⁰ Ягъудилер огъар дагъы да бираз заман турсун деп тилейлер, амма Павел рази болмай. ²¹ Гетип барагъан заманда о:

– Аллагь буюрса, сизин яныгъызгъа дагъы да гелермен, – дей.

Сонг Павел геме булан Эфесден гете.

²² Къайсариягъа гелгенде, о Ерусалимге барып, Исаны ондагъы якъчылары булан ёлугъа. Сонг Антиокиягъа гете. ²³ Антиокияда бир нечакъы заман тура, сонг буса гете. Исаны якъчыларына ругъ якъдан гюч бере туруп, бютюн Галатиядан ва Фригиядан айланып чыгъа.

Аполлос Эфесде Сююнч Хабарны билдире

²⁴ Шо вакътилерде Эфесге Искендерияда тувгъан Аполлос деген бир ягъуди геле. О Сыйлы Язывланы яхшы билеген пасигъ тилли бир гиши болгъан.

²⁵ Аполлосну Раббизни ёлу гъакъда англаву болгъан. Аллагъга тапшуртуну гъакъында о янгыз Ягъия адамланы сувгъа чомгъаны гъакъда биле болгъан буса да, Исаны гъакъында ругъланып сёйлей ва тюз кюйде уйрете болгъан. ²⁶ Синагогда о тартынмай сёйлей. Прискила ва Акила Аполлосгъа тынглагъанда, ону уюне чакъырып, огъар Аллагъны ёлун дагъы да тюз кюйде англата.

²⁷ Аполлос Агъаягъа гетмеге суйгенде, Исаны ондагъы якъчылары ону къабул этсинлер деп кагъыз язып, иман къардашлары ону ругъландырлар. Онда гелген заманда буса, Аллагъны рагъмусу булан Исагъа иман салгъанлагъа о кёп кёмек эте. ²⁸ Иса Месигъ экенин Сыйлы Язывлар булан исбат этип, Аполлос бютюн халкъны алдында ягъудилени далиллерин инандырагъан кюйде гери ура.

Павел Эфесде

19 Аполлос Коринфде турагъан заманда, Павел, оър якълардагъы уълкелени къыркъып чыгъып, Эфесге геле. Онда о Исаны бир нече якъчыларына ёлугъа. ² Павел олагъа:

– Сиз Исагъа иман салагъан заманда, Аллагъ сизге Оъзюню Ругъун бердимиз? – деп сорай.

– Биз Аллагъны гъеч бир Ругъу бар деп де эшитмегенбиз, – дейлер олар.

³ – Олай буса сиз оъзюгюзюню Аллагъга нечик тапшуртдугъуз дагъы? – деп сорай Павел.

– Ягъия сувгъа чомуп тапшурду, – деп жавап берелер олар.

⁴ – Ягъия, товба этгенлени сувгъа чомуп, Аллагъга тапшургъан. Ягъия адамлагъа оъзюнден сонг гелегенине, демек Исагъа иман салмагъа тарыгъын айтып тургъан, – дей Павел.

⁵ Муну эшитгенде, олар Раббизни Исаны аты булан, сувгъа чомдуртуп, оъзлени Аллагъга тапшурталар. ⁶ Павел Исаны якъчыларыны уъстюне къолларын салгъанда, олар Аллагъны Ругъундан тола, гъар тюрлю тиллерде сёйлемеге ва Аллагъны атындан сёйлемеге башлайлар. ⁷ Олар барысы да он экиге ювукъ адам бола.

⁸ Павел синагогъа бара. Онда уъч айны узагъында гъеч тартынмай сёйлеп тура. Ягъудилер булан эришип, оланы Аллагъны гъакимлигини гъакълыгъына инандырмагъа чалыша. ⁹ Олардан бирлери къайпанмайлар ва инанмайлар, халкъны алдында Раббизни ёлун пислеп сёйлейлер. Сонг Павел, оъзю булан Исаны якъчыларын да алып, ягъудилени янындан гете. Тиран деген адамны мактабында гъар гюн лакъырлашыв юрютюп тура.

¹⁰ Эки йыл шолай болуп тура. Шолайлыкъда, Асия

вилаятында яшайгъан бары да ягъудилер ва греклер Раббизни гъакъындагъы хабарны эшителер.

¹¹ Аллагъ да Павелден таба гъайран аламатлар гёрсетип тура. ¹² Аврувлулар Павелни къольявлукъларына ва алдырыкъларына тийгендокъ, аврувлары сав болуп, олардан жинлер чыгъып тая.

¹³ Жинлени къуваалайгъан бир бир ягъудилер, бир ерден бир ерге юрюп барып, жинли адамланы уъстюнде Раббизни Исаны атын айтмагъа къарайлар. Олар:

– Павел оъзюню гъакъында айтагъан Исаны аты булан сизге бу адамдан чыгъыгъыз деп буйрукъ этемен, – деп сёйлейлер.

¹⁴ Скева деген бир ягъуди баш дин къуллукъчуну етти уланы да шолай эте. ¹⁵ Амма жин бир керен олагъа:

– Мен Исаны билемен, Павелни де таныйман, сиз кимлерсиз? – деп сорай.

¹⁶ Жинли адам атылып тура, етти де уланны уъстюне атылып, оланы токъалай. Уъстюндеги опуракъларын да къююп, олар ялангъач, яранлангъан гъалында къачып уйден къыргъа чыгъалар.

¹⁷ Эфесде яшайгъан бары да ягъудилеге ва греклеге бу иш эшитилгенде, олагъа уллу бир къоркъув тюше. Олар Раббизни Исаны атына гъюрмет булан янашагъан бола. ¹⁸ Исагъа иман салгъанларыны кёплери, гелип йибериш, болгъан гюнагъ ишлерине ачыкъдан мюкюрлюк этелер.

¹⁹ Алда сигъручулукъ булан машгъул болгъанланы кёплери де, оъзлени китапларын гелтирип, бютюн халкъны гёз алдында оланы отгъа салып яллата. Шо китапланы барысыны да багъасын гъисап этгенде, элли минг гюмюш акъчагъа тенг гелегени белгили бола. ²⁰ Шолайлыкъда, Раббизни гъакъындагъы хабар яйыла ва яхшы натижа гелтире.

²¹ Бары да бу ишлер болгъандан сонг, Павел Македония булан Агъая вилайтларындан таба Ерусалимге бармагъа токъташа. О:

– Ерусалимде болгъандан сонг, мен Румгъа да бармагъа герекмен, – дей.

²² Кёмекчилеринден экевню – Тимофейни ва Эрастыны – Македониягъа йибериш, оъзю бираз замангъа Асияда къала.

Эфесдеги хозгъавул

²³ Шо вакътилерде Раббизни ёлуна къаршылыкъ этегенлени уллу хозгъавулу бола.

²⁴ Деметрий деген бир гюмюш уста, гюмюшден Артемиданы ибадатханасыны гиччи уългюлерин этип, ерли усталагъа шо саниятдан яхшы къазанмагъа имканлыкъ бере. ²⁵ Гюмюш усталаны ва башгъа саниятчыларыны жыйып, о булай дей:

– Къурдашлар, оъзюбюзюню касбубуздан биз яхшы къазанагъаныбызны сиз билесиз. ²⁶ Павел деген бу

адам, янгыз Эфесде тюгюл, бютюн Асияда да дегенлей кеп адамланы оьзюне инандырып, тюз елдан чыгъарып турагъанны да сиз гьоресиздир ва эшитесиздир. О айтагъангъа гьере, инсанны кьоллары булан яратылгъан аллагълар герти аллагълар тюгюл. ²⁷ Кьоркьунчлукъ янгыз бизин саниятыбыз абурун тас этегенликде тюгюл, уллу аллагъ Артемиданы ибадатханасы абурдан тюшегенликде. Ахырда да бютюн Асия ва кюллю алам сыйлайгъан Артемиданы зорлугъу гьечге чыгъажакъ.

²⁸ Муну эшитген заманда, олар кьазапланып:

– Эфеслилени Артемидасы уллудур! – деп кьычырмагъа башлай.

²⁹ Узакъ кьалмай бютюн шагъар хозгъалыша.

Халкъ, Павелни елдашлары македониялы Гайны ва Аристархны тутуп, театргъа † багъып онгарыла.

³⁰ Павел халкъны алдына чыкмагъа сюе, амма Исаны якъчылары ону кьоймайлар. ³¹ Павелни кьурдашлары болгъан бир бир асиялы башчылар да, огъар хабар йибери, театргъа гелип гьорюнмесин деп тилейлер.

³² Жыйылгъанланы бирлери бир затны айтып, башгъалары башгъа затны айтып кьычыра. Жыйынны башын бавун тапма болмай. Кеплер буса не учун жыйылгъанын сама билмей. ³³ Шо заман ягьудилер, халкъны ичинден Искендер деген биревню арагъа чыгъарып, ондан бары да затны англатакъны талап эте. Кьолу булан ишара этип, Искендер халкъгъа ишни гьакъыкъатын англатып сейлемеге сюе. ³⁴ Амма о ягьуди экенни билгенде, барысы да бир тавушдан эки сагъатгъа ювукъ:

– Эфеслилени Артемидасы уллудур! – деп кьычырып тура.

³⁵ Шо заман шагъарны башчысы чыгъып, халкъны рагъатландырып, булай дей:

– Гьей эфеслилер! Эфес шагъар уллу Артемиданы ибадатханасыны ва кекден тюшген ташны сакълавчусу экенни билмейген ким бар? ³⁶ Бугъар гьеч бирев де шеклик этмей. Гьасили, сабурлукъ салыгъыз, сизге алгъасап янгылыш иш гьормеге тюшмей. ³⁷ Сиз буса бу адамланы мунда алып гелдигиз. Оланы бириси де я ибадатханаланы урламагъан, я бизин аллагъыбызгъа кьаршы капир затланы сейлемеген чи. ³⁸ Эгер Деметрийни ва ону булангъы оьзге саниятчылары кимге буса да биревге кьаршы арзы бар буса, дуванханалар ва дуванчылар бар. Бир бири булан дувангъа чыксынлар. ³⁹ Эгер сизин талап этмеге сюеген дагъы башгъа затыгъыз бар буса, шону халкъны шолай затлагъа кьаралагъан тийишли жыйынына чечмеге беригиз. ⁴⁰ Гьали бугюн болгъан бу зат учун питне кьургъан деп, бизин айыпламагъа болурлар. Булай кьалмагъалны себебин исбат

† Театр – башлапгъы вакътилерде уьстю ачыкъ, кеп адамлар жыйылып олтуруп болагъан ер. Театрда халкъны яшаву булан байлавлу агъамиятлы масъалалагъа да кьарала болгъан.

этмеге болагъан бизин гьеч бир далилибиз екъдур.

⁴¹ Шону да айтып, о жыйынны тоза.

Павелни Македониягъа ва Грециягъа барыву

20 Бу низамсызлыкълар болуп битген сонг, Павел Исаны якъчыларын оьзюню янына чакъыра. Оланы ругъландырма да ругъландырып, савболлашып, Македониягъа елгъа тюше.

² Македониядан оьте туруп, Исаны якъчыларын ругъландырагъан кеп затлар айта. Сонг о Грециягъа геле. ³ Мунда Павел уьч ай тура. Геме булан Суриягъа бармагъа деп турагъан заманда, ягьудилер Павелге кьаршы тилбирчилик этелер. Огъар кьайтып Македониядан таба Суриягъа гетмеге тюше. ⁴ Ону булан вериялы Пирни уланы Сопатыр, салониклилерден Аристарх, Секунд, дербели Гай, Тимофей, асиялы Тигъик ва Трофим елгъа чыгъалар. ⁵ Алдын алдын гетип, олар бизин Троядада кьаравуллап тура эдилер. ⁶ Маясыз Экмекни байрамындан сонг биз де Филиппадан геме булан чыкъдыкъ. Беш гюнден сонг Троядада оланы янына етишдик. Онда бир жума кьалдыкъ.

Эфтикни тириливю

⁷ Жуманы биринчи гюнюнде биз экмек бьлюв адатны кютмеге деп жыйылдыкъ. Павел жыйылгъанлар булан лакъырлаша эди. Артындагъы гюн Павел геме булан елгъа чыкмагъа герек эди, шо саялы о жыйылгъанлар булан гечорта болгъунча лакъыр этип турду. ⁸ Биз жыйылгъан оьрдеги уьйде кеп чыракълар янып тура эди. ⁹ Эфтик деген бир жагъил улан терезеде олтургъан эди. Павелни узакъ сьйлевюню вакътисинде о бираз кьалгъып тура эди. Сонг ону юху басып, о уьчюнчю кьатдагъы терезеден йыгъылып гетди. Гетерип алып гелгенде, о оьлюп тура эди. ¹⁰ Павел тьопге тьюшдю, огъар кьапланып ятды ва ону кьучакълап:

– Кайгъырмагъыз, бу сав! – деди.

¹¹ Сонг о дагъы да оьрге чыгъып, экмек бьлюв ашады. Тангъа таба олар булан сьйлеп битип, Павел елун узатды. ¹² Жагъил уланны сав кюнюнде уьюне гелтирдилер. Шогъар бары да сююндюлер.

¹³ Биз алдын алдын геме булан Асгъа гетдик. Онда биз гемеге Павелни де алмагъа герек эдик. Яв юрюп бармагъа сююп, бизге оьзю шолай буюргъан эди. ¹⁴ Асда бизин булан елукъгъанда, ону гемеге алып, биз Мидиллиге гелдик.

¹⁵ Артындагъы гюн ондан чыгъып, Гьиос атавну кьаршысында токътадыкъ. Экинчи гюн Самос атавгъа етишдик. Сонг Милетге гелдик. ¹⁶ Асия вилаятында токътамас учун, Павел Эфесге гирмей оьтуп гетмеге токъташды. Пентикост байрамына о Ерусалимде болмагъа алгъасай эди.

¹⁷ Милетден адам йибери, Павел Исагъа иман салгъанланы Эфесдеги жыйыныны арасындан

ёлбашчыларын чакъыра. ¹⁸ Олар гелгенде, Павел булай дей:

– Асиягъа гелген биринчи гюнюмден башлап сизин булан тургъан чакъы заманны ичинде мен нечик яшагъанны сиз билесиз. ¹⁹ Ягъудилени тилбирчилиги саялы мени башыма тюшген балагълардан оьте туруп, уллу сабурлукъда, гёзьяш тёге туруп, Раббизге къуллукъ этип турдум.

²⁰ Сизин учун пайдалы болгъан чакъы затны билдирмекден тартынмадым, халкъны алдында ва уьйден уьйге гирип, сизге Аллагъны каламын англатдым. ²¹ Гюнагъ ишлер этеген ёлдан тайсын, Аллагъгъа къайтсын ва Раббиз Исагъа иман салсын деп, ягъудилеге ва ят халкълагъа бுவардым.

²² Гъали буса, Аллагъны Ругъу буюргъанны этип, мен Ерусалимге бараман. Онда мени не къаравуллайгъанны билмеймен. ²³ Мен бир затны билемен: къайсы шагъаргъа барсам да, Аллагъны Ругъу мени азап ва туснакъ къаравуллайгъанын айта. ²⁴ Амма мен жанымны аямайман. Мени учун о гьеч бир зат да тююл. Раббиз Иса магъа тапшургъан къуллугъумну – Аллагъны уллу рагъмусу гъакъындагъы Сююнч Хабарны инсанлагъа етишдирмеге – тамамлагъа болгъай эдим.

²⁵ Мен гъали сизин арагъыздан – оьзюгюзге Аллагъны гъакимлигин билдирип тургъанлардан – гьеч дагъы биригиз де мени гёрмежегигизни билемен. ²⁶ Бугюн мен сизге билдире тураман: эгер сизин арагъыздан ким буса да биригиз ёкъ болсагъыз, шогъар мен айыплы тююлмен. ²⁷ Неге тююл де, Аллагъ сюегенни мен сизге гьеч бир де тартынмай билдирдим. ²⁸ Аллагъны Ругъу сизге шо Исаны якъчыларын инанып тапшургъан. Къойчулар сиривлерини гъайын нечик эте буса, сиз де Аллагъ Оьзюню Уланыны оьлюмю булан жыйгъан Исаны якъчыларыны гъайын этигиз!

²⁹ Мен сизин арагъыздан гетгенден сонг, сиривню арасына йыртгъыч бёрюлер тюшежекни билемен. Олар чы сиривню къызгъанмажакълар. ³⁰ Гъатта сизин арагъызда да, Исаны якъчыларын тюз ёлдан чыгъармакъ учун, къалп сёзлер сёйлейгенлер болажакълар. ³¹ Шо саялы сакъ болугъуз! Гечеси гюню булан уьч йылны узагъында гёзьяш тёгюп тилеп, гъар биригизге бир бошавсуз бுவаргъанымны эсде сакълап къоюгъуз.

³² Гъали буса мен сизин Аллагъгъа ва Ону рагъмулу каламына аманат этемен. Бу калам сизин ругъ якъдан гючлендирме ва Аллагъны халкъыны арасында варислик бермеге бола. ³³ Мен гьеч биревню не гюмюшюне, не алтынына, неде опурагъына гёз салмадым. ³⁴ Оьз гъажатларыма ва мени булангъылары гъажатларына харжны мен бу къолларым булан къазангъанны сиз билесиз. ³⁵ Сиз мени йимик загъмат тёммеге, гючсюзлеге кёмек этмеге герекни сизге оьзюм болгъан кююмде уьлгюсюн гёрсетдим. Раббиз Иса: «Алмакъдан

эсе бермек артыкъ насип гелтирер», – деп айтгъан сёзлени унутмай эсде сакъламагъа герексиз.

³⁶ Бу сёзлени де айтып, бары да булан бирге тизден туруп, Павел дуа эте. ³⁷ Барысы да кёп йылайлар, Павелни къучакълап оьбелер. ³⁸ «Мени сиз дагъы гёрмежексиз» деген сёзлеринден сонг олар айрокъда бек пашман болалар. Сонг олар ону гемеге етгинче узаталар.

Ерусалимге ёл чыгъыв

21 Олардан айрылгъан сонг, биз бир башлап геме булан тувра Косгъа, артындагъы гюн Родосгъа, ондан таба Патарагъа гетдик.

² Финикиягъа барагъан бир геме къаршы болду. Огъар минип, денгизге чыкъдыкъ. ³ Кипр гёрюнген заманда, атавну къыбла ягъындан оьтюп, Суриягъа багъып гетдик ва Сурда токътадыкъ. Гемени уьстюндеги юк онда бошатылмагъа герек эди.

⁴ Онда Исаны якъчыларын табып, биз оланы янында етти гюн къалдыкъ. Аллагъны Ругъуну таъсиринден олар Павелге Ерусалимге бармасын дей эдилер. ⁵ Турмагъа тюшеген заманыбыз битгенде, биз ондан гетдик ва ёлубузну узатдыкъ. Исаны якъчылары къатынлары, яшлары да булан бизин шагъардан чыкъгъынча узатды. Денгизни ягъасында биз тизден югюнюп дуалар этдик. ⁶ Бир бирибиз булан савболлашгъан сонг, биз гемеге миндик. Олар да уьйлерине къайтып гетдилер.

⁷ Биз Сурдан денгиз ёлубузну узатып, Птоломайдыгъа гелдик. Ондагъы иман къардашларыбыз булан ёлугъуп, оланы янында да бир гюн къалдыкъ. ⁸ Артындагъы гюн ёлгъа чыгъып, Къайсариягъа гелдик. Сююнч Хабарны билдиреген, Ерусалимде сайлангъан етти адамны бири болгъан Филипни уьюне гелип, ону янында къалдыкъ. ⁹ Ону Аллагъны атындан сёйлеп болагъан эрге бармагъан дёрт къызы бар эди.

¹⁰ Онда бир хыйлы гюнлер къалгъан сонг, Ягъудеядан Агъав деген бир пайхаммар гелди.

¹¹ Бизин яныбызгъа гелип, о Павелни белбавун алды, ону булан оьзюню къолларын бутларын байлады. О булай айтды:

– Аллагъны Ругъу булай сёйлей: Ерусалимдеги ягъудилер, бу белбавну есин шулай байлап, ят халкъланы къолуна бережеклер.

¹² Бу сёзлени эшитгенде, биз ва ондагъылар Павелге Ерусалимге бармасын деп тилемеге башладыкъ. ¹³ Шо заман Павел:

– Сиз этеген недир? Неге йылайсыз, неге юрегимни сыныкъдырасыз? Мен Ерусалимге барып, байланмагъа чы нечик де, Раббиз Исаны аты учун гъатта онда оьлмеге де гъазирмен, – деп жавап берди.

¹⁴ Сёзюнден къайтарып болмажакъын англагъанда, огъар дагъы тилемей:

– Раббиз буюргъан кюйде болсун дагъы, – деп къойдукъ.

¹⁵ Сонг, гъазирлигибизни де гёрюп, биз Ерусалимге ёлгъа тюздюк. ¹⁶ Къайсариядан бир бир Исаны якъчылары да бизин булан бирге гелдилер. Олар бизин Исаны башлапгъы якъчыларындан бириси болгъан Минасон деген кипрли биревню уъюне гелтирдилер. Биз де онда къонакъ тюзюп токътадыкъ.

Якъубну Павелге этген таклифи

¹⁷ Ерусалимге гелгенде, иман къардашларыбыз бизин кёп сююп къабул этдилер. ¹⁸ Артындагъы гюн Павел булан бирче биз Якъубну гёрмеге бардыкъ. Онда бары да ёлбашчылар да жыйылды. ¹⁹ Олар булан сорагъан сонг, Павел ят халкъланы арасында оъзюнден таба Аллагъ этген бары да ишлени тындырыкълы кюйде хабарлады.

²⁰ Шону эшитгенде, олар Аллагъгъа макътав этдилер. Олар Павелге булай айтды:

– Гёресен чи, къардашым, ягъудилени арасында минглер булан Исагъа иман салагъанлар бар. Олар барысы да Мусаны Къанунуна бек гюрмет этегенлер. ²¹ Олар сени гъакъынгдан буса ят халкъланы арасында яшайгъан бары да ягъудилер Мусаны Къанунундан тайышсын, яшларына сюннет этмесинлер ва бизин адатларыбызны юрютмесинлер деп уйрете деген хабарны эшитгенлер. ²² Энни биз не этме герекбиз? Озокъда, сени мунда гелгенингни олар эшитежеклер. ²³ Шогъар гёре сен бизин таклифибизге тынгла: бизин арабызда Аллагъгъа ант этген дёрт адам бар. ²⁴ Дёрт де адамны алып бар. Олар булан бирче тазаланывну адатын кют, башлары юютмек учун, олагъа харж бер. Шо заман сени гъакъынгдан эшитген заты герти тюзюл экенни ва оъзюнг Къанунгъа гёре юрюгенингни гъар ким билежек. ²⁵ Ят халкъланы арасындан Исагъа иман салгъанларыны гъакъында айтсакъ, ялгъан аллагълагъа къурбан этилген азыкъны ашамасын, пасат юрюмесин, бичакъгъа тюзмей оылген гъайванланы этин ашамасын ва къанны ашгъа къолламасын деген къарарыбызны гъакъында олагъа кагъыз йибергенбиз.

²⁶ Артындагъы гюн Павел, бу адамланы оъзю булан алып, олар булан бирче тазаланывну адатын кюте. Сонг ибадатханагъа бара, тазаланывну гюнлери не заман тамамланажагъын, оланы гъар бири учун не заман къурбан этежегин билдире.

Павелни туснакъ этиливию

²⁷ Етти гюн бите турагъанда, Асиядан гелген ягъудилер, Павелни ибадатханада гёрюп, бютюн халкъны арасына хозгъавул сала. Ону тутуп:

²⁸ – Гъей Исрайылны халкъы, кёмек этигиз! Бу адам – къайда барса да, адамланы Къанунгъа къаршы, бизин халкъыбызгъа ва бу ибадатханагъа къаршы чыкъмагъа уйретеген адам. Гъали де

ибадатханагъа греклени гелтирип, бу сыйлы ерни мурдарлады, – деп къычыра.

²⁹ Алда ону шагъарда эфесли Трофим булан бирче гёрген болгъан. Павел ону ибадатханагъа алып гелген деп ойлаша. ³⁰ Бютюн шагъар хозгъалышып йибере. Бары да якълардан гелип, халкъ жыйыла. Олар Павелни тутуп, ибадатханадан сюйреп къыргъа чыгъаралар. Арты булан шоссагъат къапуларын да бегителер. ³¹ Олар Павелни оьлтюрюп къоймагъа да сюелер. Шо заман бютюн Ерусалим хозгъалгъан деген хабар асгербашына етише. ³² О шоссагъат, асгерлерин ва асгербашлары алып, оланы уъюне гелип етише. Асгербашын ва асгерлени гёргенде, хозгъалгъанлар Павелни токъалайгъанын токътаталар. ³³ Асгербашы ону тутуп туснакъ эте ва эки шинжыр булан бугъавласын деп буйрукъ бере. Сонг:

– Бу адам кимдир? Бу не этген? – деп сорай.

³⁴ Халкъны арасындан бирлери бир затны, башгалары башгъа затны айтып къычыра. Къавгъаны кёбюнден ишни гъакъыкъатын билмеге болмай, асгербашы:

– Бу адамны бекликге етишдирсин, – деп буюра.

³⁵ Павел канзилеге етишгенде, бек басылмакъдан къара халкъ ону юрюмеге къоймай. Асгерлер ону гётерип юрюмеге борчлу бола. ³⁶ Халкъ:

– Огъар оьлюм! – деп къычыра.

³⁷ Асгерлер оъзюн бекликге алып гирегенде, Павел асгербашгъа:

– Сагъа бир зат сорамагъа яраймы? – дей.

– Сен грекче сёйлеймисен дагъы? ³⁸ Сен гъалиден бираз алдын хозгъавул этген ва дёрт минг къачакъны да алып дангылгъа чыкъгъан мисрили тюзюлмюсен? – деп сорай о.

³⁹ – Мен Киликиядагъы Тарс шагъардан гелген бир ягъудимен. Мен шо агъамиятлы шагъарны ватандашыман. Магъа халкъны алдына чыгып сёйлемеге изну бер деп тилеймен, – деп жавап бере Павел.

⁴⁰ Асгербашы изну бергенде, Павел канзилени уъюнде токътап, халкъгъа тынсын деп къолу булан ишара эте. Халкъ чув болуп тынып токътагъан заманда, о ягъудиче сёйлемеге башлай:

22 – Къардашлар! Аталар! Гъали оъзюмню якълап мен сёйлежек затлагъа къулакъ асып къарагъыз, – дей о.

² Павелни оьзлер булан ягъудиче сёйлейгенин эшитгенде, олар дагъы да бек чув болуп токътайлар. О булай узата:

³ – Мен Киликиядагъы Тарсда тувгъан бир ягъудимен. Мен мунда, бу шагъарда, Гамалиелни алдында тарбиялангъанман. Ата бабаларыбызны Къанунуна мени тындырыкълы кюйде о уйретди. Сиз барыгъыз да бугюнлерде нечик бусагъыз, мен де шолай Аллагъ учун къасткъылып чалышагъанланы бири эдим. ⁴ Раббизни ёлун юрютегенлени мен оьлтюреген даражагъа ерли

гызарладым, эренлер булан къатынланы тутуп, туснакълагъа салдым. ⁵ Буланы гертилигине дин къуллукъчуланы башчысы ва бары да оър мажлис шагъатлыкъ этмеге болалар. Мен олардан, Исагъа иман салгъанланы такъсырламакъ учун Ерусалимге гелтирмеге деп, Шамда яшайгъан ягъуди къардашларыбызгъа язылгъан кагъызланы алып бардым.

⁶ Шамгъа ювукълашып барагъан ёлумда тюшге таба, бирден кёкден таба бир нюр гелип, айланамны шавлаландырып къойду. ⁷ Мен ерге йыгъылдым. Магъа: «Савул, Савул! Мени не учун гызарлайсан?» – деген сесни эшитдим. ⁸ Мен: «Сен Кимсен, я Рабби?» – деп сорадым. О да: «Мен сен гызарлайгъан назаретли Исаман», – деп жавап берди. ⁹ Мени булангъылар нюрню гёрдюлер, амма магъа сёйлейгенни сесин эшитмедилер. ¹⁰ «Я Рабби, мен не этейим?» – деп сорадым. Раббиз магъа: «Туруп, Шамгъа бар. Сен этмеге герекли затлар сагъа онда айтылажакъ», – деп жавап берди.

¹¹ Нюрню шавласындан мен бир затны да гёрюп болмайгъан болуп къалдым. Мени булангъылар, билегимни тутуп, Шамгъа гелтирдилер. ¹² Мени яныма ерли ягъудилени арасында абуру бар, динагълю ва Мусаны Къанунундан таймай юройген Гъанания деген бирев гелди. ¹³ О магъа: «Къардашым Савул, гёзлеринг ачылсын!» – деп айтды. Шоссагъат мен ону гёреген болуп къалдым.

¹⁴ О магъа булай айтды: «Аталарыбызны Аллагъы Озью сюегенни билмек, Муъминни гёрюп, Ону авзундан бир сес эшитмек учун, сени сайлады.

¹⁵ Сен гёрген, эшитген затларынг учун бютюн инсанланы алдында Ону шагъаты болажакъсан.

¹⁶ Гъали сен не къаравуллап токътагъансан? Тур, Ону атын тутуп, сувгъа чомдуртуп, оьзюнгню Аллагъгъа тапшурт, гюнагъларынгдан тазалан».

¹⁷ Ерусалимге къайтып, ибадатханада дуа этип турагъанда, мен Раббизни бир гъайран гёрюнюшде гёрдюм. ¹⁸ О магъа: «Алгъаса. Тезлик булан Ерусалимден гет, неге тююл мунда Мени гъакъымдагъы сени шагъатлыгъынгни къабул этмежеклер!» – деп айтды. ¹⁹ Мен: «Я Рабби, мен синагоглагъа барып, Сагъа иман салагъанланы токъалагъанны ва оланы туснакълагъа салгъанны бу адамлар билелер. ²⁰ Сени шагъатынг Стефанны къаны тёгюлеген заманда, мен онда токътап, ону оьлтюрмекни атив гёрдюм, ону оьлтюрегенлени опуракъларын сакълап турдум», – деп айтдым.

²¹ Раббиз магъа: «Бар, Мен сени йыракъгъа – ят халкъланы янына – йиберемен», – деп айтды.

Павел румлу асгербашыны янында

²² Бу сёзлени айтгъанча, халкъ Павелге тынглап тура. Шондан сонг буса:

– Муну ер юзюнден ёкъ этмеге герек! Муну сав къоймагъа ярамай! – деп къычырып, къавгъа салмагъа башлай.

²³ Адамлар къычыра, опуракъларын чечип ата, гъавагъа хум чача. ²⁴ Асгербашы Павелге къаршы олар неге булай къычырагъанны себегин англамакъ учун:

– Ону бекликге элтсинлер. Къамучу булан тююп, сорав алсынлар, – деп буюра.

²⁵ Ону къамучу булан тюймек учун байлайгъан заманда, Павел оьзюню янындагъы юз асгерни башчысына:

– Сизге Румну ватандашын гъеч бир дувансыз къамучуламагъа яраймы? – деп сорай.

²⁶ Шону эшитген юз асгерни башчысы, шоссагъат минг асгерни башчысыны янына барып:

– Сен этеген не затдыр? Бу адам чы – Румну ватандашы, – дей.

²⁷ Шонда асгербашы ону янына барып:

– Сен, гертилей де, Румну ватандашымысан? – деп сорай.

– Дюрмен, – дей Павел.

²⁸ – Магъа шо ватандашлыкъны алмакъ учун, кёп акъча харжламагъа тюшдю, – дей асгербашы.

– Мен буса ватандаш болуп тувгъанман, – дей Павел.

²⁹ Павелден сорав алмагъа гереклилер шоссагъат ону янындан таялар. Асгербашы буса Румну ватандашы болгъан Павелни тутуп байлагъаны саялы къоркъа.

Павел ягъудилени оър мажлисини алдында

³⁰ Артындагъы гюн асгербашы, ягъудилер Павелни не учун айыплайгъанын билмеге сююп, ону бугъавларын чече. О баш дин къуллукъчулагъа ва бютюн ягъудилени оър мажлисине жыйылсын деп буюра. Павелни гелтиртип, оланы алдында эретургъуза.

23 Ягъудилени оър мажлисини ортакъчыларына тикленип къарап, Павел: – Къардашларым! Бугюнге ерли мен Аллагъны алдында таза намусум булан яшап гелгенмен, – дей.

² Дин къуллукъчуланы башчысы Гъанания Павелни янында токътагъанлагъа ону авзуна урмагъа буйрукъ эте. ³ Шо заман Павел огъар:

– Сагъа Аллагъ урар, гъей экиюзлю! Сен мунда магъа Къанун булан дуван этмек учун олтургъансан, оьзюнг буса Къанунгъа къаршы чыгъып, магъа урмагъа буюрасан, – дей.

⁴ Ону янында токътагъанлар:

– Сен Аллагъныки болгъан дин къуллукъчуланы башчысын сёкмеге нечик боласан? – дей.

⁵ – Къардашлар! О дин къуллукъчуланы башчысы экенни мен билмедим. Сыйлы Язывларда: «Халкъны гъакимине къаршы яман сёйлем», – деп язылгъан чы, – дей Павел.

⁶ Ондагъыланы бир пайы саддукейлер, биревю пайы буса фарисейлер болгъанны англагъанда, Павел ягъудилени оър мажлисини ортакъчыларына къычырып:

– Къардашлар! Мен фарисейлени уланы фарисеймен. Магъа оьлген адамлар тирилегенине инанагъаным саялы дуван этелер, – дей.

⁷ О булай айтгъанда, саддукейлер булан фарисейлени арасында эришивлюк башланып гете. Жыйын экиге бѐлюне. ⁸ Саддукейлер не оьлюмден тирилмек, не малайиклер, не ругьлар ъкъ затлар дейлер, фарисейлер буса буланы барын да къабул этелер. ⁹ Уллу къавгъа гѐтерилип гете. Фарисейлерден болгъан дин алимлери буса:

– Биз бу адамны гъеч бир яманлыгъын гѐрмейбиз. Балики, гертиден де, ону булан ругъ яда малайик сѐйлегендир? – деп эришелер.

¹⁰ Эришивлюкню ахыры токъалашгъа айлангъан заманда, асгербашы Павелни паралап къояр деп къоркъа. О асгерлеге гелип, Павелни жыйындагъылардан чыгъарып алып, ону бекликге элтмеге буйрукъ эте.

¹¹ Артындагъы гече, Раббибиз Павелни янында токътап:

– Къоркъма! Ерусалимде сен Мени гъакъымда нечик шагъатлыкъ этдинг бусанг, Румда да шолай шагъатлыкъ этмеге герек болажакъсан, – дей.

Павелни оьлтюрмеге сюелер

¹² Эртен ягъудилер жыйылып, Павелни оьлтюрмей туруп, ашамай ичмей турмагъа ант этелер. ¹³ Шолай ант этгенлени санаву къыркъдан артыкъ бола. ¹⁴ Баш дин къуллукъчуланы ва тамазаланы янына барып, олар булай дейлер:

– Биз Павелни оьлтюрмей туруп, бир зат да ашамай ичмей турмагъа ант этгенбиз. ¹⁵ Энни ягъудилени оьр мажлиси ва сиз, сайки, Павелни ишине янгъдан тындырыкълы кюйде къарамагъа герекбиз деп, ону сизин яныгъызгъа гелтирсин деп, асгербашына тилегиз. Биз буса, Павел мунда етишгинче, ону ѐлда оьлтюрмеге гъазир болуп турарбыз.

¹⁶ Павелни къызардашыны уланы бу тилбирчиликни гъакъында эшите. Бекликге гелип, о Павелге шону билдире. ¹⁷ Шо заман Павел, юз асгерни башчыларындан бирин чакъырып:

– Бу уланны минг асгерни башчысыны янына элт, муну огъар айтмагъа сюеген бир сѐзю бар, – дей.

¹⁸ О да шо уланны асгербашыны янына алып гелип, огъар булай дей:

– Тутулгъан Павел, мени чакъырып: «Бу уланны минг асгерни башчысыны янына элт, муну огъар айтмагъа сюеген бир сѐзю бар», – деп айтды.

¹⁹ Асгербашы, о уланны къолун тутуп, ону булан бир янгъа тайып:

– Сен магъа не айтмагъа сюесен? – деп сорай.

²⁰ О булай жавап бере:

– Ягъудилер, тангала Павелни ишине, сайки, янгъдан тындырыкълы кюйде къарамакъ учун, ону ягъудилени оьр мажлисине алып гелтирсин деп, сагъа тилемере сѐйлешип айланалар. ²¹ Амма сен олагъа инанма. Неге туюл де, къыркъдан да

артыкъ адам къамагда къаравуллап тура. Павелни оьлтюрмей туруп, олар бир зат да ашамай ичмей турмагъа ант этгенлер. Гъали олар гъазирленип, сени буйругъунгю къаравуллап токътап туралар.

²² Шо заман асгербашы:

– Магъа билдирген затынгны, вѐре, биревге де айтмассан, – деп бுவарып, уланны йибере.

Павел Къайсариягъа йибериле

²³ Сонг о юз асгерни эки башчысын чакъырып, олагъа булай дей:

– Къайсариягъа гетмек учун, ахшам сагъат тогъузгъа эки юз асгер, етмиш атлы ва окълары булангъы эки юз асгер гъазирлеги. ²⁴ Павелни миндирип, Феликс гъакимни янына эсен аман етишдирмек учун атлар онгарыгъыз. ²⁵ Булай бир кагъыз да яза:

²⁶ «Клавдий Лисийден кѐп гъюрметли Феликсге салам. ²⁷ Бу адамны ягъудилер тутуп оьлтюрмеге айлангъан эдилер. Амма о румлу ватандаш экенни билгенде, мен асгерлер булан гелип етишип, ону къутгъардым. ²⁸ Олар ону не зат саялы айыплайгъаныны себебин билмеге сююп, мен ону ягъудилени оьр мажлисине гелтирдим. ²⁹ Ону оьзлени Къанунуна байлавлу эришивлюклерде айыплайгъанын англадым, амма оьлтюрмек яда туснакъгъа салып сакъламакъ учун ону гъеч айыбы ъкъну билдим. ³⁰ Мен эшитген кюйде, бу адамны оьлтюрмеге тилбирчилик этип айланалар. Шогъар гѐре ону мен шоссакъат сени янынга йибердим. Бу адамны айыплайгъанлагъа барып сени алдында сѐйлесин деп буюрдум».

³¹ Асгерлер, оьзлеге берилген буйрукъгъа гѐре, шо гече Павелни Антипатридге етишдирелер.

³² Артындагъы гюн атлылар Павелни де алып Къайсариягъа гетелер, къалгъан асгерлер буса бекликге къайталар. ³³ Атлылар Къайсариягъа гелгенде, гъакимге кагъызны берип, Павелни де огъар тапшуралар. ³⁴ Кагъызны охуп, гъаким Павел къайсы вилайатдан экенин сорай. О Киликиядан экенни билгенде:

³⁵ – Сени айыплайгъанлар гелген заманда, мен сагъа тынгларман, – дей.

Сонг Павелни Гъиродну беклигинде къаравуллап булан сакъласын деп буюра.

Павелни айыплайлар

24 Беш гюнден сонг дин къуллукъчуланы башчысы Гъанания, бир нече тамазалар ва дуванда оланы якълап сѐйлемере герек Тертул деген бирев булан Къайсариягъа геле. Булар гъакимге Павелни не саялы айыплайгъанын билдирелер. ²³ Павелни чакъырып гелтиргенде, Тертул ону айыплап сѐйлемере башлай. О булай дей:

– Гъей гъюрметли Феликс! Толу даражада биз пайдаланып турагъан бу парахатлыкъны ва сени

гъакъыллы иш гёрювюнгно натижасында ягъуди халкъны яшавун яхшылашдыргъан тюрленивлени биз гъар заман ва гъар ерде уллу разилик булан къабул этебиз. ⁴ Сени кёп заманынгны алмас учун, сагъа хас болгъан рагъмулулукъ булан бизге бир аз заман тынгламакълыгъынгни тилейбиз. ⁵ Бу адам бир питнечи ва дюнъяны гъар еринде яшайгъан бары да ягъудилени арасына хозгъавул салагъан назарет дин агъымыны башчыларындан бириси экенни биз токъташдыргъанбыз. ⁶⁻⁷ Бу бизин ибадатханабызны мурдарламагъа да айланды. Шогъар гёре биз ону тутдукъ [†]. ⁸ Павелден сорав алсанг, биз ону не саялы айыплайгъаныбызны оъзюнг де билмеге болурсан.

⁹ Ягъудилер де огъар этилеген айыплавлар герти деп токъташдыралар. ¹⁰ Гъаким Павелге сёйлесин деп ишара эте. Жавап бере туруп, Павел булай дей:

– Кёп йылланы боюнда сен бу ягъуди уълкеде дуван этип турагъанынгны мен билемен. Шо саялы бек сююп оъзюмню якъламагъа гиришемен. ¹¹ Мен Ерусалимге ибадат этмек учун гелгенли он эки гюнден артыкъ болмайгъанны токъташдырмагъа сагъа къыйын болмажакъ. ¹² Ибадатханада мени гъеч ким булан эрише туруп, я синагогда, яда шагъарны башгъа бир еринде халкъны арасына хозгъавул сала туруп гёрмегендир. ¹³ Магъа къаплайгъан айыпланы да булар гъеч исбат этмеге болмаслар. ¹⁴ Булар дин агъым деп айтагъан Ёлгъа гёре мен, гертилей де, аталарыбызны Аллагъына ибадат этегенимни сенден яшырмайман. Мусаны Къанунунда ва пайхаммарланы китапларында язылгъан бары да затлагъа иман саламан.

¹⁵ Муъминлер, шотай да муъмин болмагъанлар тирилер деп, ягъудилер йимик мен де Аллагъгъа умут этемен. ¹⁶ Шо саялы Аллагъны ва адамланы алдында намусум таза болсун учун, оъзюм де даим къаст этемен.

¹⁷ Кёп йыллардан сонг жыйылгъан садагъаланы халкъыма бермек ва къурбанлар этмек учун, мен Ерусалимге гелдим. ¹⁸ Мен тазаланыв адатны кютдюм ва ибадатханада ягъудилер мени шо ишлер булан машгъул болуп турагъан заманда тапдылар. Мени айланамда халкъ ёкъ эди, низамсызлыкълар да болмады. ¹⁹ Эгер магъа къаршы айтмагъа гъеч заты бар буса, мени айыплап, шо заман ибадатханада болгъан асиялы ягъудилер де сени алдында мунда токътамагъа герек эдилер. ²⁰ Яда ягъудилени оър мажлиси менден сорав алагъан заманда, Мусаны Къанунуна къаршы мени не айыбымны тапгъанын гъали мунда барлар айтсынлар. ²¹ Янгыз оланы арасында турагъанда, къычырып: «Оълген адамлар тирилегенине инанагъаным саялы, магъа дуван

[†] Бир бир грекче къольязывларда «Оъзюбюзню Къанунубуз булан дуван этмеге сойген эдик. ⁷

этелер», – деп айтгъан биргине бир сёзюм, балики, мени айыбымдыр?

²² Раббизни ёлу гъакъында яхшы англаву булангъы Феликс, оланы ишине къаравун бёлюп: – Асгербашы Лисий гелгенден сонг, сизин ишигизге гёре дуван этермен, – дей.

²³ О юз асгерни башчысына Павелге къаравул салып сакъламакъны, огъар енгилликлер болдурмакъны, къурдашларына ону тарыкъ герегини гъайын этмеге къоймакъны буюра.

²⁴ Бир нече гюнден сонг Феликс Друсила деген ягъуди къатыны булан геле. Павелни чакъыртып, о Иса Месигъге иман салмакъны гъакъында ону сёйлейгенине тынглай. ²⁵ Павел муъминликни, оъзюм енгип сакълап болмакъны ва къыяматгюн болагъан Аллагъны дуван этивюню гъакъында сёйлегенде, Феликс, къоркъуп йиберип:

– Бугюнге таман! Заманым болгъанда, мен сени дагъы да чакъыртарман, – дей.

²⁶ Шону булан бирге о Павел оъзюне урушбат берир деп де умут эте. Шогъар гёре Феликс, Павелни заман заман янына чакъыртып, ону булан лакъыр эте. ²⁷ Арадан эки йыл оътген сонг, Феликсни орнуна Поркий Фест геле. Ягъудилеге ярамакъ учун, Феликс Павелни туснакъда сакълай.

Павел пачаны дуванын талап эте

25 Гъаким болуп уьч гюнден сонг Фест Къайсариядан Ерусалимге гете. ² Баш дин къуллукъчулар ва ягъудилени абурлу адамлары, Павелге айыплар салмакъ учун, Фестни янына гелелер. ³ Олар Фестге, оъзлеге бир рагъму этип, Павелни Ерусалимге йиберсин деп бек тилейлер. Оъзлер буса ёлда Павелни оълтюрмек учун алданокъ сёйлешген болгъан. ⁴ Амма Фест: – Къайсарияда Павелни къаравуллар сакълап тура, узакъ къалмай оъзюм де онда баражакъман. ⁵ Олай буса сизин абурлу адамларыгъыздан гелип болагъанлары мени булан гелсин. Павелни этген терс иши бар буса, ону онда айыпласын, – деп жавап бере.

⁶ Оланы янында сегиз яда он гюнден артыкъ турмай, Фест Къайсариягъа къайта. Артындагъы гюн барып дуванханада олтуруп, Павелни гелтирсинлер деп буйрукъ эте. ⁷ Павелни гелтирелер. Ерусалимден гелген ягъудилер Павелни къуршап алалар. Огъар бир кёп авур айыпланы салалар, амма оланы исбат этип болмайлар. ⁸ Сонг Павел оъзюм якълап булай дей:

– Мен я ягъудилени Къанунуна, я ибадатханагъа, яда Румну пачасына къаршы бир яман иш де этмегенмен.

⁹ Амма Фест, ягъудилеге ярамагъа сююп, Павелге: – Ерусалимге барып, сагъа этилеген бу айыплавлагъа гёре дуванны мен онда этгенни сюемисен? – деп сорай.

¹⁰ Павел булай дей:

– Мен Румну пачасыны дуванын къаравуллап токътагъанман, дуван да магъа мунда этилмеге герек. Сен озюн де яхшы билеген кюйде, мен ягъудилеге къаршы гъеч бир яман иш этмегенмен. ¹¹ Эгер мен бир яман неде оylumге лайыкълы бир иш этген бусам, оylum гетмекден де баш къачырмайман. Эгер ягъудилер мени айыплайгъан яман ишлер мени устьюмде ёкъ буса, бирев де мени оланы къолуна берип болмас. Мен Румну пачасыны дуванын талап этемен.

¹² Шо заман Фест, мажлис булан сёйлешип:

– Сен Румну пачасыны дуванын талап этесен, сен ону янына баражакъсан, – деп жавап бере.

Фест Агърипа пача булан сёйлей

¹³ Бир нече гюнлерден сонг, Фестни гьорметлемек учун, Агърипа пача Береника булан Къайсариягъа геле. ¹⁴ Олар онда бир нече гюнлер къалалар. Фест, пачагъа Павелни ишин англата туруп, булай дей:

– Мунда туснакъда Феликс къоюп гетген бир адам бар. ¹⁵ Мен Ерусалимге баргъан заманда, ягъудилени баш дин къуллукъчулары ва тамазалары, айыплар салып, огъар дуван этмекни талап этдилер. ¹⁶ Мен олагъа, айыпланагъан гъар кимни шо адамны айыплайгъанлар булан бет бетге тургъузмайлы ва огъар айыпдан якъланмакъ учун имканлыкъ бермейли, огъар дуван этмек румлуланы адаты туюл деп жавап бердим. ¹⁷ Олар мунда гелгенде, гъеч артгъа салмайлы, артындагъы гюн, дуванны чакъырып, мен о адамны гелтирсин деп буюрдум.

¹⁸ Айыплайгъанлар туруп бу адамны мен ёрайгъан бир терс ишин де гёрсетип болмадылар. ¹⁹ Олар ону булан озлени дини гъакъында ва оылген Иса деген биревню гъакъында эришивлюклер юрютдюлер. Павел буса О сав деп токъташдырды. ²⁰ Бу жура масъалаланы нечик юрютмеге герегин билмейгениме гёре, мен огъар Ерусалимге барып, онда бу масъалагъа гёре дуван этилгенин суймейми экен деп сорадым. ²¹ Павел озюню ишине гёре Румну пачасы дуван этгенин талап этегени саялы, ону пачаны янына йибергинче, мунда сакъласын деп буйрукъ этгенмен.

²² Агърипа Фестге:

– Шо адамгъа мен озюм тынгламагъа сюер эдим, – дей.

– Тангала сен огъар тынгларсан, – дей Фест.

Павел Агърипа пачаны алдында

²³ Артындагъы гюн Агърипа ва Береника, бек арев безенип, асгербашлары ва абурлу адамлар булан бирче дуванханагъа гелелер. Фестни буйругъу булан Павелни гелтирелер. ²⁴ Фест булай дей:

– Агърипа пача! Бизин булан мунда бар бары да адамлар! Сиз бу адамны гёресиз. Ерусалимдеги ва

мундагъы ягъудилени барысы да, бу адамгъа байлавлу болуп мени яныма гелип, муну сав къоймагъа ярамай деп къычыра эди. ²⁵ Амма мен оylum дуван этмеге чакъы о терс этген ишин тапмадым. О озюне Румну пачасы дуван этсин деп талап этгени саялы, ону йибермеге токъташдым. ²⁶ Амма уллу пачагъа язмакъ учун, мени мекенли бир сёзюм де ёкъ. Шогъар гёре ону сизин алдыгъызгъа, айрокъда, Агърипа пача, сени алдынга гелтиргенмен. Бу ишге къаралгъан сонг, пачагъа язмага мекенли бир зат болур. ²⁷ Мен ойлайгъан кюйде, айыбын чыгъармай туруп, туснакъны Румну пачасыны ягъына йибермеге тийишли туюл.

26 Агърипа Павелге: Сагъа озюнню якълап сёйлемеге изну бериле, – дей.

Къолун оьрге гётерип, Павел озюн якълап сёйлемеге башлай:

² – Агърипа пача! Сени алдында ягъудилер мени устьюме салагъан бары да айыплавлардан озюмню якълап сёйлемеге болагъаныма бугюн озюмню насипли гысап этемен. ³ Ягъудилени адатларын ва бары да эришивлю масъалаларын сен айрокъда яхшы билесен. Шо саялы магъа сабурлукъ этип тынгламагъынгни тилеймен.

⁴ Яш йылларымдан башлап мен оз халкъымны арасында, сонг буса Ерусалимде нечик яшагъанымны бары да ягъудилер яхшы билелер.

⁵ Олар мени тезден таныйлар. Эгер шагъатлыкъ этмеге суйсе, мен фарисей болгъанны ва бизин дин бёлюкюбюз къатты кюйде талап этеген ёлда яшагъанымны токъташдырмагъа болурлар.

⁶ Бугюн буса Аллагъ ата бабаларыбызгъа этген ваъда яшавгъа чыгъажагъын къаравуллайгъаным саялы, мен дуванны алдында токътагъанман.

⁷ Исрайылны он эки уланындан болгъан наслусу, гечеси гюню булан Аллагъгъа къуллукъ эте туруп, шо этилген ваъданы яшавгъа чыгъагъанын къаравуллай. Муна шо саялы, гъей Агърипа пача, ягъудилер бугюн мени айыплайлар. ⁸ Аллагъ оylumени тиритмеге болагъанын сиз неге инанмагъа ярамайгъан зат деп гысап этесиз?

⁹ Тюзю, назаретли Исаны атына къаршы ябушмакъ учун, кёп затны этмеге герек деп мен озюм де ойлаша эдим. ¹⁰ Ерусалимде мен шотай этме де этдим. Баш дин къуллукъчулардан ихтияр алып, мен Аллагъны халкъыны бир кёплерин туснакълагъа салдым ва оланы ольтюрегенде, олагъа къаршы тавуш бердим. ¹¹ Оланы имандан тайдырмакъ учун, бары да синагогларда олагъа кёп керенлер жаза бердирдим. Олагъа бакъгъан якъда мени оylum о даражада гючлю эди чи, оланы гызарламакъ учун, гъатта Ягъудеядан тышдагъы шагъарлагъа да бара эдим.

¹² Шо мурат булан бир керен мен баш дин къуллукъчуланы ихтияры ва тапшуруву булан Шамгъа да бардым. ¹³ Ёл устьюнде туюше таба вакъти, гъей Агърипа пача, мен кёкден таба

гелеген бир нюр гёрдюм. Ону гюнню шавласындан да гючлю ярыгы мени ва мени булангыыланы шавлаландырып кьойду. ¹⁴ Биз барыбыз да ерге йыгылдыкь. Мен: «Савул, Савул, Мени не учун гьызарлайсан? Учу итти хынжалгьа багып юрюмеге нечик кьыйын буса, Магьа кьаршы чыгып юрюмеге де шолай кьыйындыр», – деп ягьудиче сёйлейген бир сесни эшитдим. ¹⁵ Мен де: «Сен Кимсен, я Рабби?» – деп сорадым. О булай айтды: «Мен сен гьызарлайгьан Исаман. ¹⁶ Гьали гётерилип, эретур. Мен сагьа, янгыз сен гёрген затланы тьююл, энниден сонг Мен сагьа гёрсетежек затланы да кьуллаукьчусу ва шагьаты болсун деп гёрюндюм. ¹⁷⁻¹⁸ Ягьуди халкьдан ва ят халкьлардан сени кьутгьаражакьман. Ят халкьлар гёзлерин ачсын, кьарангылыкьдан ярыкьгьа ва иблисин гьакимлигинден чыгып, Аллагьгьа бакьсын учун, Мен сени гьали оланы янына йибережекмен. Магьа иман салмакь булан олар да гюнагьларындан тазаланмагьа ва Аллагьны халкьыны арасында болмагьа болсун учун, сени оланы янына йибережекмен».

¹⁹ Шогьар гёре, гьей Агьрипа пача, мен кёклерден гёрюнгенине кьаршылыкь этме болмадым. ²⁰ Башлап Шамда, сонг Ерусалимде ва бютюн Ягьудеяда яшайгьанлагьа ва ят халкьлагьа, гюнагь ишлер этеген ёлдан тайып, Аллагьны ёлуна кьайтып, гертиден де алышынгьанын гёрсетсин деп билдирип юрюдюм. ²¹ Шо себепден, ягьудилер мени ибадатханада тутуп, оьлтюрмеге кьаст этдилер. ²²⁻²³ Амма Аллагь магьа кёмек этди, бугюн болгьунча да магьа кёмек этип тура. Ону кёмеги булан мен мунда токьтагьанман. Болажакьны гьакьында пайхаммарлар ва Муса Месигь оьлмеге ва биринчилей болуп оьлюмден тирилмеге, О Оьзюню халкьына ва ят халкьлагьа нюр яймагьа герек деп айтгьан. Шолай болма да болду. Мен шондан башгьа бир затгьа да бары да халкьны алдында шагьатлыкь этмеймен.

²⁴ Павел оьзюню якьлап булай сёйлеп турагьанда, Фест:

– Сен гьакьылынгьны тас этгенсен, Павел! Кёп охумакьлыкь сени гьакьылдан тайышдыргьан, – деп кьычыра.

²⁵ – Мен гьакьылдан тайышмагьанман, гьюрметли Фест. Мен янгыз герти ва гьакьыллы сёзлер сёйлеймен. ²⁶ Агьрипа пача бу жура ишлени яхшы биле. Мен ону булан тартынмай сёйлемеге боламан. Гьеч бир зат огьар билинмей кьалмагьанына мен инанаман, неге тьююл бары да болгьан зат бары халкьны гёз алдында болду. ²⁷ Агьрипа пача, сен пайхаммарланы сёзлерине инанамысан? Билемен, инанасан, – дей Павел.

²⁸ – Мени шулай тез Исаны якьчысына айландырып кьоярман деп эсинге гелеми? – дей Агьрипа.

²⁹ – Тез болсун, геч болсун – башгьалыгы ёкь. Янгыз сен тьююл, магьа тынглайгьанлар барысы

да, бу шынжырлар булан бугьавланып тьююл, мени йимик болсун деп, мен Аллагьгьа ялбараман, – дей Павел.

³⁰ Агьрипа, Фест, Береника ва олар булан онда олтургьанлар туралар. ³¹ Ондан чыкьгьан заманда, олар оьз арасында:

– Бу адам оьлтюрмеге яда туснакьгьа салып сакьламагьа тюшеген кюйде бир зат да этмеген, – деп сёйлейлер.

³² – Эгер бу адам Румну пачасыны дуванын талап этмей буса, муну буссагьат азат этип кьоймагьа да яражакь эди, – дей Агьрипа Фестге.

Павел Румгьа йибериле

27 Денгиз булан биз Италиягьа гетмеге токьташгьанда, Павелни ва бир бир оьзге туснакьланы Августну асгерлеринден Юлий деген юз асгерни башчысына тапшурдулар. ² Биз Адрамитосдан гелген гемеге минип ёлгьа тьюдюк. О Асия вилятыны денгиз ягьалардагы шагьарларына бара эди. Салоникден македониялы Аристарх да бизин булан эди.

³ Артындагы гюн Сайдангьа гелдик. Юлий Павелге яхшы кьарады: огьар кьурдашларыны янына бармагьа, олардан тарыкь герегин алмагьа кьойду. ⁴ Ондан чыгып, кьаршы эшеген еллерден кьутулмакь учун, Кипрни икь янындан таба оьтдюк. ⁵ Киликия булан Памфилияны янындан юзюп оьтюп, Ликиядагы Мира шагьарына гелдик. ⁶ Мунда Искендериядан гелип Италиягьа барагьан бир гемени табып, асгербашы бизин шогьар миндирди.

⁷ Бир нече гюнлер биз аста булан юздюк ва гьарангьа Книд деген шагьаргьа гелдик. Ел бизге кьаршы уьфюре эди. Шо саялы дагы ари ёлубузну узатып болмай токьтадыкь. Салмон деген бурунну бою булан Критни икь янындан таба юздюк.

⁸ Гьарангьа ону янындан оьтген сонг, Ласея шагьарны ювугьундагы Гёзел Кьолтукьлар деп айтылагьан бир ерге гелдик.

⁹ Биз кёп заманны тас этдик. Оразаны гюню † де оьтгенге гёре, ёлну дагы узатмакь кьоркьунчлу бола эди. Павел булай бுவарды:

¹⁰ – Гьей адамлар! Бу бизин сапарыбыз балагьгьа тарыжагьын билемен. Уьстюндеги югю булан гемебизни ва оьзюбюзню тас этмеклик бар. ¹¹ Амма асгербашы Павелни сёзлерине тынгламай, гемени юрютювчюсю ва еси айтагьанны этди. ¹² Денгиз кьолтукь кьышламакь учун онгайлы ер тьююл экени саялы, гемедегилени кёплери ондан денгизге ёл чыкьмагьа токьташдылар. Имканлы болса, олар Фениксге барып, онда кьышламагьа хьял этдилер. Феникс буса – Критни кьыбла гюнбатыш ва темиркьязыкь гюнбатыш еллеринден сакьлангьан бир кьолтугьу.

† Оразаны гюню – ягьудилени гюзюню башындагы айрыча агьамиятлы гьисаплангьан гюню.

Гючлю алатолпан

¹³ Къыбладан таба юваш ел эшмеге башлагъанда, гемедегилер оьзлер къаравуллайгъан зат болду бугъай деп ойлашдылар. Олар гемени лабарын гетерди ва Критни ягъа бою булан юзмеге башладылар. ¹⁴ Узакъ къалмай Критден таба «Темиркъязыкъ гюнтувуш ел» деп айтылагъан оьтесиз бек гючлю бир ел чыгъып гетди. ¹⁵ Бизин юзмеклигибиз толу кюйде елден асылы болуп токътасы. Гемечилер гемебизни тийишли кюйде юрютуп болмай эди. Елге къаршы туруп болмагъанда, толкъунлар гемени суйген янына буруп алып гете эди. ¹⁶ Кавда деген гиччи бир атавну икъ янындан таба оьтгенде, къайыгыбызны гьарангъа гетерип байлап бегитдик. ¹⁷ Ону гетергенден сонг, тюпден таба аркъанлар булан байлап, гемечилер гемени бегитди. Суртис деген сайлыкъгъа чыгъып къаларбыз деп къоркъуп, олар лабар ташлады, сонг гемени ел алып юрюдю. ¹⁸ Артындагъы гюн алатолпан гетерилип тургъаны саялы, гемечилер гемени уьстюндеги юкню ташламагъа башлады. ¹⁹ Уьчюнчю гюн буса къоллары булан гемени тарыкъ герегин де ташлады. ²⁰ Кеп гюнлени узагъында не гюнеш, не юлдузлар гёрюнмеди. Гючлю алатолпан буса токътатамай эди. Биз бу балагъдан къутуларбыз деп гьеч умут этмей эдик.

²¹ Адамлар хыйлы гюнлер ашсыз сувсуз къалды. Шо заман Павел туруп булай айтды:

– Гьей адамлар! Мен айтгъангъа тынглап, Критден гетмеге тарыкъ тюгюл эдигиз. Шо заман бу балагълар ва зараллар болмажакъ эди. ²² Гъали буса мен сизин ругъдан тюшмей турмагъа чакъыраман. Сизин биригиз де оьлмежексиз, янгыз геме бузулажакъ. ²³ Бу гече мен Оьзюнюкю болгъан ва Оьзюне къуллукъ этеген Аллагъ йиберген малайик яныма гелип: ²⁴ «Къоркъма, Павел! Сен Румну пачасыны алдында токътатамагъа герексен. Сени булан бирче гемеде юзегенлени барысы да Аллагъны рагъмусу булан сав къалажакъ», – деп айтды. ²⁵ Шо саялы, гьей адамлар, ругъдан тюшмей туругъуз. Бары да зат магъа айтылгъан кюйде болажагъына мен Аллагъгъа инанаман. ²⁶ Биз къайсы буса да бир атавгъа чыгъып токътатамагъа герекбиз.

²⁷ Он дёртюнчю гюн биз Адриа денгизде † юздюк. Гечортагъа таба гемечилер ювукъда бир къуру ер барны гьис этдилер. ²⁸ Теренликни оьлчегенде, къыркъ метрге ювукъ бар эди. Бир нечакъы замандан сонг бирдагъы оьлчедилер: энни отуз метрге ювукъ бар эди. ²⁹ Таш ярлагъа барып урунарбыз деп къоркъуп, гемени артындан таба дёрт лабарны ташладылар ва тез тез эртен болсун деп дуа этдилер. ³⁰ Гемечилер гемеден къачмагъа

† Адриа денгиз – Орта денгизни Италия, Сицилия ва Греция пачалыкларыны арасындагъы бир бёлюгюне бырынгъы заманларда шоллай айта болгъан.

суйдюлер: олар гемени ал ягъындан лабар ташламагъа суюбиз деген зат булан сувгъа къайыкъны тюшюрмеге къарадылар. ³¹ Шо заман Павел асгербашына ва асгерлеге:

– Эгер олар гемеде къалмаса, сиз къутулуп болмассыз, – деди.

³² Шо заман асгерлер къайыкъны тутуп сакълагъан аркъанланы гесди, о да денгизге тюшюп гетди. ³³ Тангны алдында Павел, барыбызгъа да ашасын деп тилеп, булай айтды:

– Бу гьалда турагъаныбыз бугюн он дёртюнчю гюн. Шо гюнлени ичинде сиз бир зат да ашамагъансыз. ³⁴ Тилеймен сизге, бир зат сама ашагъыз. Сав къалмакъ учун, сиз ашамагъа герексиз. Сизин башыгъыздан бир тюк де тюшмежек.

³⁵ Шоллай да айтып, Павел экмек гесек алып, барыны да алдында Аллагъгъа шюкюрлюк этип, сындырып ашамагъа башлады. ³⁶ Барысы да ругъланып, ашамагъа гиришдилер. ³⁷ Гемеде барысы да эки юз етмиш алты адам бар эди. ³⁸ Адамлар ашап тойгъан сонг, гемени уьстюндеги будайны тёгюп, ону енгил этмеге башлады.

³⁹ Ярыкъ болгъанда, гемечилер таныш тюгюл топуракъны гёрдюлер. Тек къайырчакъ бир ерни эс этип, бажарылса, гемени шонда багъып чыгъарып токътатмагъа суйдюлер. ⁴⁰ Лабарланы уьзюп, оланы денгизде къойдулар. Бир вакътини ичинде олар гемени эки янгъа бурагъан къалакъларын бегитеген аркъанларын чечдилер. Гиччи елкенни елге къаршы якъгъа бакъдырып, ягъагъа ювукълашма башладылар. ⁴¹ Геме, къайыр жыйылгъан бир ерге тюшюп, къуруда олтурду. Гючлю толкъунлар уруп, гемени арт ягъын сындырмагъа башлады.

⁴² Туснакъланы гьеч бириси де юзюп чыгъып къачмасын деп, асгерлер оланы оьлтюрюп къоймагъа суйдюлер. ⁴³ Амма асгербашы, Павелни къутгъармагъа сююп, асгерлени шо къастын кютмеге къоймады. О юзюп билегенлеге, башлап сувгъа тюшюп, юзюп къуру ерге чыкъмагъа буюрду. ⁴⁴ Къалгъанлагъа буса такъталаны уьстюнде яда гемени сынгъан гесеклерини уьстюнде оьзюню арты булан юзмеге буюрду. Шоллайлыкъда, бары да къутулуп къуругъа чыкъды.

Мальтада

28 Къутулуп ягъагъа чыкъгъан сонг, биз бу атавну аты Мальта экенни билдик. ² Ерли халкъ бизин бек яхшы къаршылады. Бир токътасуз янгур ява эди. Сувукъ экени саялы, олар от ягъа эдилер. Бизин де отда исинмеге чакъырдылар. ³ Павел, агъачлар жыйып, отгъа салды. Шонда отдан къутулмакъ учун, агъачланы арасындан чыгъып, бир йылан ону билегине илинип къалгъанын барысы да гёрдю. ⁴ Павелни билегине илинген йыланни гёрген заманда, ерли адамлар бир бирине:

– Бу, шексиз кюйде, адам оьлтюреген гишидир. Денгизден кьутулса да, тийишли жазадан чы кьутулмады, – деп сьйледилер.

⁵ Амма Павел йыланни силкип отгъа ташлады, оьзюне буса бир зарал да болмады. ⁶ Олар ону билеги шишер яда о оьлюп йыгылар деп кьаравуллай эдилер. Олар Павелге кьеп заман кьарап турдулар, огъар буса бир зат да болмады. Сонг бир бирине:

– Бу бир аллагъдыр, – деп сьйлемеге башладылар.

⁷ Шо ерни ювугъунда атавну гьакими болгъан Публий деген адамны мюлкери бар эди. Уьюне чакъырып, о бизин уьч гюнню узагъында кьонакь этип сыйлады. ⁸ Публийни атасы иссиликден ва кьанкьурсакъдан авруп ята эди. Павел, ону янына гирип, дуа этип, уьстюне кьолларын салып, ону сав этди. ⁹ Шону гьргенде, атавдагъы башгъа аврувлулар да, ону янына гелип, сав болмагъа башладылар. ¹⁰ Атавну халкьы бизге кьеп гьюрмет этди. Денгизге чыгъагъан вакътибизде бизин бары да тарыкь герек болагъан зат булан таьмин этди.

Румгъа гелив

¹¹ Уьч айдан сонг биз Искендериядан гелген, атавда кьышны оьтгерген «Диоскур» деген бир геме булан денгизге чыкьдыкь. ¹² Сиракузгъа гелип, уьч гюн онда кьалдыкь. ¹³ Ондан чыгъып, Региягъа гелдик. Бир гюнден сонг кьыбла ел уьфюрмеге башлады. Экинчи гюн ПUTEОЛГЪА гелдик. ¹⁴ Онда иман кьардашларыбыз булан ёлукьдукь. Олар бизин етти гюн оьзлени янында кьалма рази этдилер. Сонг Румгъа гелдик.

¹⁵ Румдагъы иман кьардашларыбыз, бизин гьакъыбыздан эшитип, ондан Аппий Майдангъа ва Уьч Кьонакь уьйге ерли бизин кьаршыламагъа гелдилер. Оланы гьрген заманда, Павел Аллагъгъа шюкюрлюк этди ва ругьланды. ¹⁶ Румгъа гелгенде, Павелге сакълайгъан кьаравулу да булан бирге айры яшама изну берилди.

Павел Румда Сююнч Хабарны билдире

¹⁷ Уьч гюнден сонг Павел ягьудилени арасындан абурлу адамланы бир ерге чакъыра. Олар жыйылгъан заманда, булай дей:

– Кьардашлар! Мен халкьыбызгъа ва ата бабаларыбызны адатларына кьаршы гьеч бир зат этмесем де, Ерусалимде тутулуп туснакь этилип, румлуланы кьолуна берилдим. ¹⁸ Олар менден сорав алдылар. Оьлюм дуван этмеге чакъы бир гюнагъым да ёгъу саялы, мени азат этмеге суйдюлер. ¹⁹ Амма ягьудилер шогъар кьаршы чыкьдылар, мен де Румну пачасыны дуванын талап этмеге борчлу болдум. Амма мен халкьым

гьеч айыплы деп айтмайман. ²⁰ Шо саялы сизин булан ёлукьмагъа ва сьйлемеге сююп, мен сизин мунда чакъыргъанман. Сиз Исрайылны азат этежек деп инангъан Месигьге умут байлагъаным учун, мен муна бу шынжырлар булан бугъавлангъанман.

²¹ Олар да огъар булай дей:

– Сени гьакъынгдан биз Ягьудеядан кагъызлар алмадыкь. Иман кьардашлардан гьеч бириси де мунда гелип бизге бир зат да билдирмеди яда сени уьстюнгден бирев де бир яман сьз де сьйлемеди. ²² Амма сени кьаравларынгны гьакъындан биз сенден оьзюнгден эшитмеге сюебиз, неге тьююл гьар ерде бу дин бьлюкге кьаршы эришивлюклер юрюлегени бизге белгили.

²³ Павелге бир гюн белгилеп, кьеп адамлар о яшайгъан уьйге ону янына гелелер. Павел де эртенден ахшам болгъунча олагъа Аллагъны гьакимлиги гьакъда англата ва шагъатлыкь эте. Мусаны Кьанунуна ва пайхаммарланы китапларына асасланып, оланы Исагъа иман салдырмагъа кьаст эте. ²⁴ Ону сьзлерине бирлери инаналар, бирлери буса инанмайлар. ²⁵ Бир бири булан разилешип болмай, адамлар гетип барагъанда, Павел олагъа булай сьзлени сьйлей:

– Ешай пайхаммардан таба Аллагъны Ругьу сизин ата бабаларыгъызгъа булай гьакь сьзлени айтгъан:

²⁶ Бу халкьны янына барып айт: сиз тынглап туражакьсыз, амма англамажакьсыз; кьарап туражакьсыз, амма гьрмежексиз.

²⁷ Неге тьююл де, бу халкьны юреги ташгъа дьнген, оланы

кьулакълары гьаран эшите ва олар гьзлерин юмгъанлар.

Ёгъесе, гьзлери булан гьрер эди, кьулакълары булан эшитер эди,

юреги булан англар эди, Магъа багъар эди ва Мен оланы

сав этер эдим.

²⁸ Шо саялы Аллагъны кьутгъарыву гьакъындагъы хабар ят халкьлагъа да йиберилген. Олар да шо хабарны эшитежеклер! Сиз шону билгенни сюемен. [²⁹] †

³⁰ Павел оьзюню харжы булан Румда дагъы да эки йыл яшай ва янына гелгенлени барысын да кьабул эте. ³¹ О адамлагъа Аллагъны гьакимлигин гьеч пуршавсуз ва тартынмайлы билдирип, Раббиз Иса Месигъни гьакъында англатып тура.

† Бир бир грекче кьольязывларда «Бу сьзлени эшитген заманда, ягьудилер бир бири булан кьеп эрише туруп чыгъып гетелер» деген аят да ёлугъа.

Румдагъылагъа язылгъан кагъыз

Румдагъылагъа

Павел ягъуди алим болса да, оъзюне Месигъ гёрюнгенде, ону якъчысы болуп къала. Янгы Разилешивню къанунуна кирген кагъызланы кёбюсюн о язгъан. Шо кагъызларында о Иса Месигъге иман салывну аслу маънасы гъакъда айта, Исаны биринчи якъчыларыны алдында тувулунгъан соравагъа жавап бере. Исаны Румдагъы якъчыларына язылгъан кагъызны маънасы да шотай. Кагъызны Павел ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкыгъан сапарында, Коринф деген шагъардагъы вакътисинде язгъан.

Павелни кагъызында Месигъге иман салывну кюрчюлери бютюн ва ёрукълу кюйде бериле. Мунда Павел Аллагъгъа къаршы баш гётерген ва Ону буйрукъларын гери ургъан адамланы гъалын суратлай. Адамлар этген ва этип де турагъан ишлери саялы Аллагъ олагъа тезден арт бермеге болур эди. Амма О шотай этмей, гъатта оъзлер лайыкълы тюгюл буса да, олагъа бек къыйматлы савгъат бере: Месигъ инсанлар этген гюнагълагъа тийишли такъсырны Оъзюню бойнуна алгъан сонг, Кёклердеги Атабыз оланы барын да авлетлеридей къабул этме гъазир. Шо савгъатны иман салып къабул этген гъар кимни янгыз гюнагълары гечилип къалмай, ону Аллагъ толу кюйде къабул эте ва о Аллагъ булангъы даимлик яшавгъа ес болуп токътай. Шо затны Исаны якъчысыны бютюн яшавуна тиеген бек агъамиятлы таъсири бар.

Ягъуди алим гъисапда, Павел тувмадан оъзю булан байлавлу болгъан ягъудилеге айрыча тергев бакъдыра. Павел оланы Исагъа иман салыв булан байлавлу ойларын тындырыкълы кюйде хасиятлай. Бу кагъызын Павел рагъмулу таклифлер ва Исаны якъчылары нечик яшама тарыкъ деген масъалагъа байлавлу пикирлешивню булан тамамлай: Аллагъ инсанланы сюе, шо саялы да олар ювукъларын суймей болмай.

Башлапгъы саламлар

¹ Иса Месигъни къуллукъчусу, элчи болма чакъырылгъан, Аллагъны Сююнч Хабарын билдирмек учун танглангъан мен Павелден саламлар! ² Оъзюню пайхаммарларындан таба Сыйлы Язывларда Аллагъ алданокъ ваъда этген бу Сююнч Хабар ³ Ону Уланыны гъакъындадыр. Инсанлыкъ ягъын айтса, о Улан Давутну наслусундан тувгъан. ⁴ Оъзюню Ругъу булан Аллагъ бизин Раббизни, Иса Месигъни, оълумден тирилтген заманда, О уллу къудрат булан Аллагъны Уланы деп билдирилген эди. ⁵ Оъзюню атыны макътавлугъу учун бары да халкъланы Иса Месигъге иман салдырмагъа ва тынглатмагъа деп, мен Ондан элчиликни савгъатын алдым. ⁶ Шо халкъланы арасына сиз де, Иса Месигъники деп болма чакъырылгъанлар да, гиресиз.

⁷ Мен, Павел, сизге, Румдагъылагъа барыгъызгъа да, оъзлени Аллагъ сюеген ва Оъзюню халкъы болма деп чакъыргъанлагъа, язаман. Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва парахатлыкъ болсун.

Павелни шюкюрлюк дуасы

⁸ Инг башлап барыгъыз да учун Иса Месигъден таба Аллагъгъа шюкюр этемен, неге тюгюл гъали сизин иманыгъыз бютюн дюнъягъа белгили болду. ⁹⁻¹⁰ Уланыны Сююнч Хабарын билдиривде Оъзюне мен гъакъ юрегим булан къуллукъ этеген Аллагъны шагъатлыгъы булан гъар этеген дуамда сизин эсге алып тураман. Аллагъны буйругъу булан сизин яныгъызгъа энни сама да бир гелмеге насип болсун деп, даим дуа этемен. ¹¹ Неге тюгюл де, мен сизге гелтирежек ругъ савгъатны сизин булан бёлмек учун, сизин гёрме гъасиретмен. ¹² Мен айтагъаным, эгер де сизин арагъызда болсам, биз оъзюбюзюню иманыбыздан таба бир бирибизге – мен сизге, сиз буса магъа – аркъа таяв болма болажакъбыз.

¹³ Къардашларым! Ят халкъланы арасында этген ишимни натижаларын гёрдюм. Сизин арагъызда да этген ишимни натижаларын гёрмек учун, бир хыйлы керенлер яныгъызгъа гелмеге суйдюм. Сиз шону билгенигизни сюемен. Амма гъалиге ерли де шогъар не буса да бир зат пуршав этип турду.

¹⁴ Греклени ва башгъа халкъланы, билимлилени ва билимсизлени – бары да халкъланы алдында мени борчум бар. ¹⁵ Шогъар гёре Румда яшайгъан сизге

де Сююнч Хабарны билдирмекни чыдамсыз кюйде къаравуллайман.

¹⁶ Мен Сююнч Хабардан илыкъмайман чы! Неге тюгюл де, о иман салагъан гъар гишини, инг башлап ягъудилени, сонг буса ят халкъланы къутгъарылыву учунгъу Аллагъны къудратыдыр.

¹⁷ Неге тюгюл де, шо Сююнч Хабар Аллагъ бизин иманыбызны башындан ону камиллик даражасына ерли нечик къабул этегенин гёрсете. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Имандан таба Аллагъ къабул этгенлер яшап къалажакълар».

Аллагъны жазасы

¹⁸ Яман ишлери булан гъакъ гертиликни таптайгъан инсанланы гъар къайсы гюнагъ ва яман ишлерине де кёклерден Аллагъны жазасы тюше. ¹⁹ Аллагъны гъакъындагъы гъакъ гертиликни тарыкъ чакъысы адамлагъа белгили. Шону олагъа Аллагъ Озью ачыкъ этди. ²⁰ Дюнъя яралгъандан берли Аллагъны гёзге гёрюнмейген белгилерин, демек даимлик къудратын ва Аллагълыгъын гъакъыл булан англамагъа бола. Шолар О яратгъан бары да затларда гёрюнюп тура. Шогъар гёре шо адамлар Аллагъны алдында айыплы къала.

²¹ Аллагъны гъакъында билегени болса да, олар Огъар тийишли болагъан кюйде гъюрмет ва шюкюр этмедилер. Шону орнуна олар тарыкъсыз бир бош пикрулагъа тюшдюлер ва оланы англавсуз юреклерин къарангылыкъ къуршады. ²² Озьлени гъакъыллыбыз деп гысап этип, олар гъайгевлер болуп чыкъдылар. ²³ Гъар даим де бар болгъан Аллагъгъа сужда этегени орнуна олюмге тарылагъан инсанны, къушланы, дёрт аякълы гъайванланы ва ерде суйкелеген жанланы келпетлерине ошайгъан затлагъа сужда этдилер.

²⁴ Шо саялы Аллагъ, оланы мурдар къастларыны ихтиярында къоюп, бир бирини къаркъараларын мурдарлайгъанына пуршав этмеди. ²⁵ Олар Аллагъны гъакъындагъы гъакъ гертиликни ялгъангъа алышдырдылар, Яратгъаныбызны орнуна О яратгъан затлагъа къуллукъ этдилер. Аллагъ буса даимлик макътавгъа лайыкълыдыр. Амин.

²⁶ Шо саялы Аллагъ оланы оьзлени биябур напслары булан къоюп къойду. Оланы къатынлары эркеклер булан этеген ювукълукъларын къатынлар булангъы табиатгъа къаршы ювукълукъларгъа алышдырдылар. ²⁷ Эркеклер де, къатынлар булан этеген ювукълукъларын къоюп, бир бири булангъы табиатгъа къаршы ювукълукъларын юрютдюлер. Олар башгъа эркеклер булан пасат ишлер этмеге башладылар. Шо пасатлыгъы саялы олар оьзлени къаркъараларын лайыкълы болгъан такъсыргъа тарытып токътадылар.

²⁸ Олар Озьюн къабул этме герекли деп гысапламагъаны саялы, Аллагъ оланы пасат гъакъылы булан башалман къоюп къойду, олагъа этме ярамайгъан затланы этме де къойду. ²⁹ Бу

адамлар гъар тюрлю гюнагълардан: пасатлыкъдан, гъилла макюрден, ачгёзлюкден, ачувдан, гюнчюлюкден, оьлтюрювчюлюкден, къалмагълалчылыкъдан, ялгъандан, писликден толгъан. ³⁰ Олар айтды къуйтдуну юрютелер, бугътан этелер, Аллагъны суймейлер, башгъаланы хатирин къалдыралар, макътаналар, башгъалагъа яманлыкъ этелер, ата анасына тынгламайлар. ³¹ Олар англавсузлар, берген сёзюнде турмайлар, биревге де яхшылыкъ ва рагъму этмейлер. ³² Аллагъны Къанунуна гёре шолай ишлер булан машгъул болагъанлар олюмге лайыкълы экенни билсе де, олар янгыз шолай этелер ва шо ёлда юрютелер, башгъалар шолай этегенни де арив гёрелер.

Аллагъны адилли дуваны

2 Сен оьзгелени айыплайгъанда, оьзюнг айыплы боларсан. Сен оьзгелени айыплайгъанда, оьз оьзюнгню айыплайгъан боласан, неге тюгюл де оьзюнг де тап шо кюйде иш гёресен чи. ² Биз булай ишлер булан машгъул болагъанлагъа къаршы Аллагъны адилли дуваны барны билебиз. ³ Булай ишлер булан машгъул болагъанланы айыплап, оьзю де шолай ишлени юрютеген гъей адам! Сен оьзюнг Аллагъны дуванындан къутулуп болурман деп, гертилей де, эсинге гелеми? ⁴ Балики де, сен Ону зор рагъмусун, сабурлугъун ва чыдамлыгъын гёрюп ярамайсандыр? Аллагъны рагъмусу сени товба этивге бакъдырагъанын сен англамаймысан дагъы?

⁵ Амма сен хырчасан, товба этмеге де суймейсен. Аллагъны жазасы берилеген гюнюне сен оьзюнге жазаны хазналарын жыясан. Шо гюн Аллагъны адилли дуваны этилежек. ⁶ Шо гюн Аллагъ гъар кимге оьзюню амалларына гёре бережек. ⁷ Даим этеген яхшы ишлери булан макътавлукъну, гъюрметни ва оьлмесликни ахтарагъанлагъа О даимлик яшав бережек. ⁸ Амма янгыз оьз пайдасыны гъайындагъылагъа, гъакъ ёл булан юрюмейгенлеге ва яманлыкъны ёлун танглагъанлагъа буса Аллагъ Озьюню къазапланывун ва жазасын гёрсетежек. ⁹ Яман ишлер этеген гъар адамгъа – биринчилей ягъудилеге, сонг ят халкълагъа, О къайгъы ва азап гелтирежек! ¹⁰ Яхшы ишлер этеген гъар адамгъа буса – биринчилей ягъудилеге, сонг ят халкълагъа, Аллагъ макътавлукъ, гъюрмет ва парахатлыкъ бережек! ¹¹ Аллагъ дуван этегенде, гъеч биревню айырмай.

¹² Мусаны Къануну ёкъ тура гюнагъ иш этегенлер къанунсуз олюп де гетежек. Къанунну да биле туруп гюнагъ иш этегенлеге Къанунгъа гёре дуван этилежек. ¹³ Аллагъ Къанунгъа тынглайгъанланы тюгюл, Къанунгъа тынглап, ону кютегенлени къабул этежек. ¹⁴ Битимине гёре юрой туруп, Мусаны Къануну ёкъ ят халкълар Къанун

буюрагъан затны эте буса, Къануну болмаса да, олар озлер озлеге къанундур. ¹⁵ Шону булан олар Къанунну талаплары озлени юреклеринде язылгъанны гёрсетелер. Оланы бир бирини ишлерин не айыплайгъан, неде арив гёреген намусу ва пикрулары шогъар шагъатлыкъ эте. ¹⁶ Мен билдиреген Сююнч Хабаргъа гёре, Аллагъ инсанланы яшыртгъын ишлерине ва ойларына Иса Месигъден таба дуван этеген къыяматгюн муна шолай болажакъ.

Ягъудилер ва Мусаны Къануну

¹⁷ Балики, сен озюнгно ягъуди гъисап этесендир. Сен Къанунгъа аркъа таяп, Аллагъ булан макътанасандыр. ¹⁸ Аллагъ не сюегенни сен билесендир. Къанундан уйренип, яхшыны ямандан айырып бажарасандыр. ¹⁹ Сокъурланы башын тутуп юрюмеге ва къарангылыкъдагъылар учун ярыкъ болмагъа боламан деп инанасандыр. ²⁰ Англавсузланы насигъатчысы ва билимсизлени муаллими болуп боламан деп гъисап этесендир. Неге тююл де, билимни ва гъакъ гертиликни гюзгюсю болгъан къанунунг бар саялы, шо къылыкълар сенде бар деп инанасандыр.

²¹ Шолай болгъанда, башгъаланы уйретеген сен бир башлап озюнгно озюнг неге уйретмейсен дагъы? Уручулукъгъа къаршы чыгъасан. Озюнг буса урлаймысан? ²² Зина этегенлеге къаршы чыгъасан. Озюнг буса зина этемисен? Ялгъан аллагъланы гёрюп ярамайсан. Озюнг буса ибадатханаланы ичиндеги затланы урлаймысан? ²³ Къанунубуз бар деп макътанасан. Озюнг буса, Къанунну бузуп, Аллагъны биябур этемисен? ²⁴ Сыйлы Язывларда: «Сиз саялы ят халкъланы арасында Аллагъны атына капирлик этиле», – деп язылгъан.

²⁵ Къанунну кюте бусанг, сюннет пайда берир. Эгер сен Къанунну буза бусанг, сюннетни бир маънасы да болмас. ²⁶ Эгер ят халкълардан бирев Къанунну талапларын кюте буса, о сюннет этилмеген буса да, сюннет этилген деп гъисап этилмесми? ²⁷ Сюннет этилмеген, тек Къанунну кютеген адам сизин язылгъан Къанунугъуз бар саялы ва сюннет этилгенигиз саялы, тек Къанунну бузагъаныгъыз саялы, сизге дуван этежек.

²⁸ Неге тююл де, тышдан ягъуди болгъан герти ягъуди тююлдюр. Тап шо кюйде, тышдагъы, къаркъарадагъы сюннет де, герти сюннет тююлдюр. ²⁹ Янгыз ичинден ягъуди болгъан адам, демек язылгъанына гёре этилгени тююл, Аллагъны Ругъуна гёре юреги сюннет этилгени герти ягъудидир. Шолай адам инсанлардан тююл, Аллагъдан макътав къазанар.

3 Ягъуди болмакъны не артыкълыгъы бар? Яда сюннет этилмекни не пайдасы бар? ² Гъар бир якъдан алгъанда, оланы артыкълыгъы кёпдюр. Инг биринчиси, Аллагъны каламы ягъудилеге аманат этилгенликдедир. ³ Эгер де оланы бирлери

Аллагъгъа амин болмагъан буса не болур? Оланы оз аминсизлиги Аллагъны аминлигин дагъытып болурму дагъы? ⁴ Озокъда, болмас! Бары да адамлар ялгъанчы буса да, Аллагъ гъар заман да айтгъан сёзлерине амин болур. Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Аллагъ, эгер де дувангъа чыкъсанг, Сен бары да сёзлерингде тюз

болуп чыгъажакъсан ва оър болуп токътажакъсан.

⁵ Амма эгер де бизин бютюн адилсизлигибиз Аллагъны адиллигин дагъыдан дагъы ачыкъ эте буса, шо заман биз не айтарбыз? Аллагъ бизин такъсырлай буса, балики де, О адилсиздир? (Мен инсанлардай пикир этемен.) ⁶ Озокъда, тююл! Олай буса, Аллагъ дюньягъа нечик дуван этип болур? ⁷ Мени ялгъанымдан таба Аллагъны гъакъ гертилиги арта буса ва о да Ону макътавлугъун артдыра буса, магъа бир гюнагълы адамгъа йимик не учун дуван этилмеге герек дагъы? ⁸ Балики, яхшылыкъ кёп болсун учун, биз яманлыкъ этме герекбиздир? Биз лап шолай уйрете деп кёплер бизин айыплама да къарайлар. Шолай айтагъанлар гъакъ кюйде такъсырланмагъа тийишли.

«Муъмин болгъан гъеч бирев де ёкъ»

⁹ Шолай болгъанда, биз, ягъудилер, тизив гъалдабызмы экен? Бир янгыз да тююлбюз. Сюйсе ягъудилер болсун, сюйсе ят халкълар болсун – барысы да бир йимик гюнагъны таъсирини тюбюнде экенни биз айтгъан эдик. ¹⁰ Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде,

Муъмин болгъан гъеч бирев де ёкъ, бирев сама да ёкъ! ¹¹ Англаву

булангъы гъеч бирев де ёкъ; Аллагъны ахтарагъан бирев сама да ёкъ.

¹² Бары да гъакъ герти ёлдан тайышгъан, биревню де бир затгъа да

гъеч пайдасы ёкъ. Яхшылыкъ этеген бирев де ёкъ. Бирев де,

бир адам да!

¹³ Оланы тамагъы ачылгъан табут йимик, тили ялгъан сёйлей,

эринлеринде буса йыланни агъусу бар. ¹⁴ Оланы авузлары

налатдан ва аччы сёзден толгъан.

¹⁵ Ольтюрмекни олар чёпге де багъаламай. ¹⁶ Олар къайда барса да,

дагъытылыв ва къайгъы гелтирелер. ¹⁷ Парахат ёллар

олагъа белгили тююл.

¹⁸ Олар Аллагъдан къоркъмайлар.

¹⁹ Бири де озлер озлени якълап болмасын учун ва бютюн дюнья Аллагъны алдында жаваплы болсун учун, бу ерде Къанун айтагъан бары да зат шо Къанунгъа таби болагъанлагъа тиегенни биз билебиз. ²⁰ Бирев де озюн Аллагъ къабул этер

йимик Къанунну ишлерин кютюп болмас. Къанун бизге янгыз гюнагъ не зат экенни билдире.

Аллагъ инсанланы не затдан таба къабул этер?

²¹ Аллагъ бизге инсанланы къабул этеген ёлун гёрсетди. Шо ёл буса Къанунну кютмекликден асылы тюгюлдюр. Къанун ва пайхаммарлар шону гъакъында шагъатлыкъ этдилер. ²² Аллагъ инсанланы Иса Месигъге салгъан иманындан таба къабул этер. О Месигъге иман салгъанланы барын да къабул этер, неге тюгюл де инсанланы арасында бир башгъалыкъ да ёкъдур. ²³ Неге тюгюл де, бары да инсанлар гюнагъ иш этген ва Аллагъны нюрюню макътавлугъундан магърюм къалгъан. ²⁴ Амма Аллагъ бизин Оъзюню зор яхшылыгъындан, Иса Месигъден таба азат эте туруп, къабул эте. ²⁵ Бизин гюнагъларыбыз саялы къурбан болсун деп, Аллагъ Ону инсанланы янына йиберди. Огъар иман салгъанланы барыны да гюнагълары гечилежек. Аллагъ шону Оъзю адилли экенин гёрсетмек учун этди. Алда Аллагъ этилген гюнагъ ишлени узакъ чыдамлыкъда такъсырсыз къоюп тура эди.

²⁶ Аллагъ кёп заман сабурлукъ этип турду. Шону Оъзю гъали де адилли экенни исбат этмек учун ва адилли болмакъ булан Исагъа иман салагъан гъар адамны къабул этегенин гёрсетмек учун этди.

²⁷ Олай буса, бизин макътанмагъа не себебибиз бар дагъы? Шогъар гъеч себеп ёкъдур! Балики, Къанунну талапларын кютегенибиз булан макътанмагъа болабыздыр? Гъеч болмайбыз! Къанунну талапларын кютегенибиз булан тюгюл, янгыз иманыбыз булан макътанмагъа болабыз.

²⁸ Инсан Къанунну юртегенине къарамайлы, Аллагъ ону имандан таба къабул эте деп токъташдырабыз биз. ²⁹ Аллагъ янгыз бир ягъудилени Аллагъымы дагъы? О ят халкъланы да Аллагъы тюгюлмю? Озокъда, О ят халкъланы да Аллагъыдыр. ³⁰ Аллагъ бирдир. О ягъудилени де имандан таба, ят халкъланы да имандан таба къабул этер. ³¹ Булайлыкъда, биз Къанунну иман булан инкар этебизми? Гъеч этмейбиз! Биз иманыбыз булан Къанунну беклешдиребиз.

Ибрагъим гёрсетген уьлгю

4 Бизин, ягъудилени, атасы болгъан Ибрагъимни гъакъында не билебиз деп айтмагъа болабыз экен? ² Эгер де Аллагъ этген ишлери саялы Ибрагъимни къабул этген болгъан буса, о шо ишлери булан оьктем болмагъа болар эди. Амма о Аллагъны алдында оьктем болмагъа болмагъан. ³ Сыйлы Язывларда не деп айтыла? «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди», – деп айтыла.

⁴ Ишлейген адамгъа гъакъ савгъат болуп токътамай. Шо гъакъ огъар тийишлидир.

⁵ Гюнагъланы гечеген Аллагъгъа иман салагъан гиши муъмин ишлери саялы тюгюл, иманы саялы

къабул этилер. ⁶ Этеген ишлерине къарамайлы, Аллагъ Оъзю къабул этеген адамны насиби гъакъында Давут да булай айтды:

⁷ Насиплилердир айыплары тайдырылгъан ва гюнагълары гечилген адамлар!

⁸ Насиплидир оъзюню гюнагъларын Аллагъ гъисапгъа алмайгъан адам!

⁹ Бу насип янгыз ягъудилер учунму яда ят халкълар учун да дюрмю? Биз: «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди», – деп айтгъан эдик. ¹⁰ Къачан къабул этилди? Сюннет этилген сонг этилдими, яда сюннет этилгинче этилдими? Сюннет этилгенден сонг тюгюл, сюннет этилгинче къабул этилди! ¹¹ Аллагъ Ибрагъимге сюннет этив адатны берди. Шо адат Аллагъ ону къабул этгенни белгилей эди. Имангъа гёре буса Аллагъ Ибрагъимни сюннет этилгенче де къабул этген эди. Шо саялы да, оьзлер сюннет этилмесе де, Ибрагъим Аллагъгъа иман салагъанланы барысыны да ругъ атасыдыр. Аллагъ оланы иманы саялы къабул этер. ¹² Ибрагъим де сюннет этилген ягъудилени атасыдыр. Амма барысыныки де тюгюл, янгыз сюннет этилгинче оъзю юрюген иманны ёлу булан юрюйген ягъудилени атасыдыр.

¹³ Аллагъ Ибрагъимге ва ону наслуларына дюньяны бермеге ваъда этди. Ваъда да Къанунну кютюв булан тюгюл, имангъа гёре Аллагъ къабул этегенлик булан байлавлу болгъан. ¹⁴ Эгер Къанунгъа гёре яшайгъанлар Ибрагъимни варислери бола буса, иман бир бош ва ваъда бир таъсирсиз затлар болур эди. ¹⁵ Неге тюгюл де, Къанунну бузув Аллагъны къазапландыра. Къанун ёкъ ерде буса Къанунну бузув да ёкъдур.

¹⁶⁻¹⁷ Шолайлыкъда, Аллагъны ваъдасы инсанлагъа иманы саялы бериле. Шо ваъда Ибрагъимни бары да наслуларына уллу савгъатдыр. Шо ваъда янгыз Къанунгъа гёре юрюйгенлеге тюгюл, Ибрагъим йимик иманы булан яшайгъан гъар гишиге бериле. Аллагъны алдында Ибрагъим бизин барыбызны да атабыздыр. Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде: «Мен сени бир кёп халкъланы атасы этдим». Ибрагъим оьлюлени тирилтеген ва бар болмагъан бары да затны бар этеген Аллагъгъа иман салды.

¹⁸ Гъеч бир умут ёкъ буса да, Ибрагъим Аллагъгъа умут этип, иман салды. Шо саялы о: «Сени наслуларын гъисапсыз кёп болажакъ», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, кёп халкъланы атасы болду. ¹⁹ Юз йылына ювукълашса да, къаркъарасыны гъеч къудраты къалмагъанын ва Сара да яш тапмакъ учун бек къарт болгъанны англаса да, ону иманы осаллашмады. ²⁰ Аллагъны ваъдасына о гъеч шеклик этмеди, иманыны яхшылыгъындан дагъы да гючленди ва Аллагъгъа макътав этди. ²¹ Аллагъны Оъзюню ваъдасын кютмек учун къудраты баргъа о толу кюйде инанды. ²² Шону учун Ибрагъимни иманы саялы

«Аллагъ ону къабул этди». ²³ «Аллагъ ону къабул этди» деген сёзлер янгыз бир Ибрагим булан байлавлу тююл. ²⁴ Шо сёзлер Раббиз Исану оylumден тирилген Аллагъга иман салагъан бизин булан да байлавлу. ²⁵ Иса бизин гюнагъларыбыз учун оylumге берилди ва Аллагъ бизин къабул этсин учун тирилтилди.

Аллагъ булан ярашывлукъ

5 Булайлыкъда, Аллагъ бизин иманыбыздан таба къабул этди. Раббиз Иса Месигъден таба биз Ону булан ярашдыкъ. ² Исагъа бакъгъан иманыбыздан таба биз Аллагъны рагъмусуна етишдик ва гъали шо рагъму булан яшап да турабыз. Биз Аллагъны макътавлугъуна ортакъчы болажакъ умутубуз булан оыктем болабыз. ³⁴ Янгыз муну булан да тююл, азап чегивюбюзден де оыктем болабыз. Неге тююл де, азап чегив чыдамлыкъгъа, чыдамлыкъ къаттылыкъгъа, къаттылыкъ буса умутгъа багъып гелтирегени билебиз. ⁵ Шо умут бизин алдатмай, неге тююл Аллагъны бизге берилген Ругъундан таба юреклерибизни сюювден толтура.

⁶ Белгиленген болжалында Месигъ гюнагълы адамлар болгъан бизин учун гючсюз заманыбызда оylum гетди. ⁷ Адилли бир адам учун оылмеге ким сюер (тюю, бек яхшы адам учун, балики, оылмеге рази болагъан адам болмагъа да ярай). ⁸ Месигъ буса биз гюнагъгъа батып турагъанда, бизин учун оылдю. Шону булан Аллагъ Озюню бизге бакъгъан якъдагъы сюювон гёрсетди.

⁹ Гъали, Месигъни къаны тегюлмеклигинден таба Аллагъ бизин къабул этген сонг, Ондан таба Аллагъны жазасындан дагъокъ да къутулажакъбыз! ¹⁰ Биз Аллагъны душманлары болуп турагъанда, Ону Уланыны оylumден таба Ону булан ярашып яшайгъан болдукъ. Гъали Аллагъ Уланыны яшавундан таба бизин дагъокъ да къутгъаражакъ! ¹¹ Муну булан да битип къалмай, Раббиз Иса Месигъден таба бизин Озю булан ярашдыргъан Аллагъдан къуванабыз!

Месигъ ва Адам

¹² Дюнъягъа гюнагъ бир гишиден таба гелди, гюнагъ булан бирче буса оylum де гелди. Оylum де бары да инсанлар учун ортакъ болду, неге тююл бары да инсанлар гюнагъ этдилер. ¹³ Къанун берилгинче алда да дюнъяда гюнагъ бар эди. Амма Къанун болмагъан ерде гюнагъ гысапгъа алынмай эди. ¹⁴ Адамдан Мусагъа ерли заманы ичинде де оylum уст гелип турду. Адам йимик гюнагъ иш этмесе де, оylum гъатта бары да адамлардан уст гелип турду. Адам оюзюнден сонг гележек Гишиге ошай эди.

¹⁵ Амма Адамны гюнагъын Аллагъны савгъаты булан тенглешдирмеге бажарылмай. Бир гишини, демек Адамны гюнагъы саялы кеплер оylum гетди.

Тек Аллагъны рагъмусу ва башгъа Гиши, демек Иса Месигъ савгъат этген рагъму нече керенлер артыкъ болуп чыкъды! ¹⁶ Аллагъны савгъаты бир адамны гюнагъыны натижасы йимик тююл. Шо гюнагъдан сонг бары да адамлар Аллагъны алдында гюнагълы болуп токътады. Амма шо савгъат буса кеп гюнагъдан сонг Аллагъ адамланы гюнагъларын гечгенин токъташдырды. ¹⁷ Янгыз бир адамны гюнагъы саялы оylum уст гелип турду. Аявсуздан Аллагъны рагъмусуна ва О савгъат этген муъминликге ес болгъанлар янгыз шо бир болгъан Иса Месигъден таба яшавда дагъы да артыкъ уст гелип туражакълар!

¹⁸ Шогъар гере янгыз бир адамны гюнагъ иши саялы бары да адамлар Аллагъны алдында гюнагълы болагъаны йимик, шолай бир адамны муъмин иши саялы Аллагъ бары да адамланы гюнагъларын гечежек ва олагъа яшав гелтирежек. ¹⁹ Бир адамны тынглавсузлугъу саялы кеп адамлар гюнагълы болгъаны йимик, шолай бир адам тынглавлу болгъаны саялы Аллагъ кеплени къабул этежек.

²⁰ Къанун берилген чакъы гюнагъланы санаву да артып турду. Амма гюнагъ кеп болгъан чакъы Аллагъны рагъмусу да кеп керенлер артып турду. ²¹ Натихада, оylumге гелтиреген гюнагъ уст гелип турагъаны йимик, Аллагъны рагъмусу да уст гелип тура. Шолайлыкъда, Раббиз Иса Месигъден таба Аллагъ бизин къабул эте ва биз даимлик яшав алабыз.

Биз гюнагъны къуллары тююлбюз

6 Шо не демек бола? Аллагъны рагъмусу артсын учун, гюнагъ ишлерибизни давам этме герекибизми? ² Озокъда, тююлбюз! Биз гюнагъ учун дагъы ёкъбуз. Гюнагъны ичинде биз дагъы нечик яшайыкъ? ³ Сувгъа чомдуртуп, оюзюбюзню Аллагъгъа тапшуртгъанда, Иса Месигъни бир пайы болгъан биз Ону оylumнде де ортакъчы экенибизни сиз билмеймисиз? ⁴ Ону булан бирче биз сувгъа чомдуртуп, оюзюбюзню Аллагъгъа тапшуртудан таба оylum, гёмюлдюк. Атабызны макътавлугъу булан Месигъ оylumден тирилгени йимик, гъали биз де янгы яшавгъа гирмеге болабыз.

⁵ Неге тююл де, эгер биз Ону булан оylumнде бирликде болгъан сонг, Ону булан биз тириливюнде де бирликде болажакъбыз. ⁶ Дагъы биз гюнагъгъа къул болуп турмасын учун ва гюнагълы табиятыбыз гючсюз болсун учун, алдагъы хасиятыбыз Месигъ булан бирче хачгъа илингени билебиз. ⁷ Оылген адам гюнагъдан азат этилди чи дагъы.

⁸ Биз Месигъ булан бирче оылген болгъан сонг, Ону булан бирче яшагъыбызгъа да инанабыз. ⁹ Биз Месигъ оylumден тирилгени, дагъы оылмежекни билебиз. Оylum Огъар дагъы гюч этмей. ¹⁰ О оылген оylum бир керенге гюнагъ

учунгъу оълум эди, О яшайгъан яшав буса Аллагъ учундур. ¹¹ Сиз де шолай оъзюгюзню гюнагъ учун оългенбиз деп, Аллагъ учун Иса Месигъ булан бирликде яшайбыз деп гысап этип къоюгъуз.

¹² Шолайлыкъда, гюнагъ оъзюню гъасиретине таби этдирмек учун, сизин оълуп гетеген къаркъараларыгъызгъа гъакимлик этмесин.

¹³ Къаркъараларыгъызны бир саны да гюнагъны гъакимлигине таби болмасын, муъминсизликге къуллукъ этивде ону къуралы болмасын. Оълуп тирилген адамлар йимик, оъзюгюзню Аллагъгъа, къаркъараларыгъызны санларын да муъминликни къуралы гысапда Аллагъгъа къуллукъ этивге багъышлагъыз! ¹⁴ Гюнагъ сизге гюч этмежек, неге тюгюл сиз Къанунну тюрюнде тюгюлсюз, Аллагъны рагъмусуну тюрюндесиз.

Биз муъминликни къулларыбыз

¹⁵ Олай болгъанда, биз Къанунну тюрюнде тюгюл, Аллагъны рагъмусуну тюрюнде болгъаныбыз саялы гюнагъ иш этебизми дагъы? Бирдокъда этмейбиз!

¹⁶ Тынглавлу къуллар йимик, кимге таби болсагъыз, сиз шо таби болгъан адамны къуллары болагъаныгъызны билмеймисиз дагъы? Сиз я оълумге гелтиреген гюнагъны, яда Аллагъны къабул этивге гелтиреген тынглавлулукъну къуллары болурсуз. ¹⁷ Амма сиз гюнагъны къуллары болгъан бусагъыз да, Аллагъны яхшылыгъындан, гъакъ юрекден сизин уйретген затгъа тынглавлу болдугъуз. ¹⁸ Сиз гюнагъдан азат этилдигиз ва муъминликни къуллары болдугъуз. ¹⁹ Сизин, балики, англамагъа даражагъыз етмес деп, мен муну англашылагъан сёзлер булан сёйлеймендир. Санларыгъызны пасатлыкъгъа ва яманлыкъгъа къул этип бергенигиз йимик, шолай энни тазаланмакъ учун санларыгъызны муъминликге къул этип де беригиз.

²⁰ Сиз гюнагъны къуллары болуп турагъан заманыгъызда муъминликни гъайын этмей эдигиз. ²¹ Гъали энни оъзюгюз илыгъагъан затлардан о заман не пайда алдыгъыз дагъы? О затланы ахыры оълумдюр. ²² Гъали гюнагъдан азат этилип, сиз Аллагъны къуллары болдугъуз. Аллагъныки болгъаныгъыз, ахырда да даимлик яшавгъа етегегиз сиз алгъан пайдадыр. ²³ Неге тюгюл де, гюнагъ учун берилеген гъакъ оълумдюр. Аллагъны савгъаты буса Раббиз Иса Месигъден таба берилеген даимлик яшавдур.

Биз Мусаны Къанунну къуллары тюрюлбюз

7 Гъей къардашларым, сиз Къанунну биледир деп сёйлеймен: Къанун янгыз инсанны сав чакъы заманыны ичинде ону уъстюнде гъакимлик этегенни сиз билмеймисиз дагъы? ² Эри бар къатын, масала, эри оългюнче, къанун булан эрине байланып тура. Эри оългенде, о уйленивню къанунундан эркин этиле. ³ Шо саялы эри сав

чакъы заманыны ичинде къатын башгъагъа эрге барса, зина этген деп гысап этилер. Эри оългенде буса, къатын уйленивню къанунундан эркин этиле ва башгъагъа эрге барса да, зина этген деп гысапланмас.

⁴ Шолай сиз де, къардашларым. Сиз Месигъни къаркъарасыны бир саны болуп, Къанундан азат этилдигиз. Гъали сиз Аллагъгъа къуллукъ этивде пайда гелтирмек учун, бир Башгъасы булан, оълумден Тирилгени булан бир болдугъуз. ⁵ Биз гюнагълы табиатыбыз айтгъанны этип яшайгъан заманда, Къанундан таба амалгъа гелеген гюнагълы напслар бизин санларыбызны гъаракат этдирип турду. Шону натижасы да оълум болду. ⁶ Амма гъали биз Къанунну гючюню есирлери тюрюлбюз. Неге тюрюл де, Месигъ булан оълуп, Къанундан эркин болдукъ. Гъали биз Къанунда язылгъан сёзлеге асалангъан эсги ёл булан тюрюл, Аллагъны Ругъуну янгы ёлу булан Аллагъгъа къуллукъ этебиз.

Мусаны Къанунну мурады

⁷ Шолай болгъанда, Къанун яманлыкъмы дагъы? Озокъда, тюрюл! Амма Къанун болмагъан эди буса, мен гюнагъ не зат экенни билме де билмес эдим. Эгер Къанун: «Сутурлукъ этме», – деп айтмагъан эди буса, мен сутурлукъ деген не зат экенни де англамас эдим. ⁸ Амма гюнагъ бу буйрукъ берилгенни багъанасы булан мени ичимде гъар тюрлю напсланы уятды. Неге тюрюл де, Къанун болмаса, гюнагъ оългендир. ⁹ Бир заманларда мен Къанун ёкъда да яшадым. Амма буйрукъ чыкъгъанда, гюнагъ яшама башлады, ¹⁰ мен буса оълдум. Натижада, магъа яшав берме герекли буйрукъ мени оълумюме себеп болуп чыкъды. ¹¹ Неге тюрюл де, гюнагъ, буйрукъдан оъзюню савутудай пайдаланып, мени алдатды ва ону кёмеклиги булан мени оълтюрюп къойду.

¹² Къанун сыйлы. Буйрукъ да сыйлы, гъакъ ва яхшы. ¹³ Бу яхшы болгъан зат магъа оълум гелтирге боламы эди дагъы? Бирдокъда болмай эди! Магъа оълум гелтирмек учун, мен гертиден де гюнагъ не экенни гёрсюн учун, гюнагъ яхшылыкъдан пайдаланды. Шолай буйрукъну яхшылыгъындан гюнагъ нечакъы гюнагълы экени дагъы да ачыкъ болуп токътай.

¹⁴ Биз Къанун ругъ булан байлавлу экенни билебиз. Мен буса гюнагъгъа къул болуп сатылгъан къаркъара булан байлавлу адамман. ¹⁵ Не этегенимни мен оъзюм де англамайман; мен этме сюеген затымны этмеймен, оъзюм гёрюп ярамайгъан затланы этемен. ¹⁶ Эгер оъзюм суймейген затымны эте бусам, шоллукъда мен Къанун гъакъ экенине рази болуп къаламан. ¹⁷ Шогъар гёре шоланы этеген мен тюрюлмен, оланы магъа ичимде яшайгъан гюнагъ этдире. ¹⁸ Мен ичимде, демек гюнагълы табиатымда, яхшы бир зат да ёгъун билемен. Яхшылыкъ этмеге

сюегенлик бар, амма шону этмеге мени гючюм чатмай. ¹⁹ Этмеге сюеген яхшы затны этмеймен, этмеге суймейген яман затны буса этемен. ²⁰ Шолай болгъанда, этмеге суймейген затымны эте бусам, шону этеген мен тююлмен, мени ичимде яшайгъан гюнагъ.

²¹ Шолай болгъанда, мен озюмде бир къанунну ачгъанман, демек, мен яхшылыкъ этме суйсем, яманлыкъ чыгъып токътай. ²² Ичимден мен Аллагъны Къанунундан къуванаман. ²³ Амма мен къаркъарамда башгъа къанун барны да гёремен. Бу къанун мени гъакъылым къабул этеген Къанунгъа къаршы чыгъа. Мени къаркъарам таби болгъан къанун – гюнагъны къануну. О мени озюню есирине айландырып къоя. ²⁴ Не насипсиз адамман дагъы мен! Оylum гелтиреген бу къаркъарадан мени ким къутгъарыр? ²⁵ Раббиз Иса Месигъден таба Аллагъгъа даим шюкюр болсун!

Булайлыкъда, мен гъакъылым булан Аллагъны Къанунуна къуллукъ этемен, гюнагълы табиатым булан буса гюнагъны къанунуна къуллукъ этемен.

Аллагъны Ругъуну къудратына гёре яшамакълыкъ

8 Шогъар гёре Иса Месигъге иман салгъанлагъа гъеч бир айыплайгъан дуван этилмес. ² Неге тююл де, Иса Месигъден таба яшав гелтиреген Аллагъны Ругъуну къануну мени гюнагъ ва оylum къанунундан азат этди. ³⁴ Бизин гюнагълы табиатыбызны гючсюзлюгюнден къанун яшавгъа чыгъарып болмагъан затны Аллагъ яшавгъа чыгъарды. Уланы гюнагъ учун къурбан болсун деп, Аллагъ Ону гюнагълы инсангъа ошатып дюньягъа йиберди. Оюзюбюзде, гюнагълы табиатгъа гёре тююл, Аллагъны Ругъуна гёре яшайгъанларда, къанунну муъмин талаплары яшавгъа чыкъсын учун, Аллагъ инсандагъы гюнагъны гючюн шолай дагъытды.

⁵ Гюнагълы табиатына гёре яшайгъанлар гюнагъ ишлени гъакъында ойлалар. Аллагъны Ругъуна гёре яшайгъанлар буса Ругъ сюеген затланы гъакъында ойлалар. ⁶ Оюзюне гюнагълы табиат ёлбашчылыкъ этеген гъакъыл оylum гелтире. Аллагъны Ругъу ёлбашчылыкъ этеген гъакъыл буса яшав ва паракхатлыкъ гелтире. ⁷ Гюнагълы табиат ёлбашчылыкъ этеген гъакъыл Аллагъны душманыдыр. Шолай гъакъыл Аллагъны къанунуна таби болмас, болуп да бажармас. ⁸ Шогъар гёре гюнагълы табиаты айтгъанны этип яшайгъанлар Аллагъны рази этип болмаслар.

⁹ Эгер Аллагъны Ругъу сизин ичигизде яшай буса, сиз гюнагълы табиатыгъызгъа гёре тююл, Аллагъны Ругъуна гёре яшайсыздыр. Амма кимде Месигъни Ругъу ёкъ буса, шо адам Месигъники тююлдюр. ¹⁰ Амма эгер де Месигъ сизин булан бирликде болуп, къаркъарагъыз гюнагъ саялы оylumге тарыла буса да, ругъугъуз яшайдыр, неге тююл Аллагъ сизин къабул этди. ¹¹ Исаны

оylumден тирилтген Аллагъ ичигизде Оюзюню Ругъу булан яшай болгъан сонг, Месигъни оylumден тирилтген Аллагъ ичигизде яшайгъан Ругъу булан сизин оylumлю

къаркъараларыгъызгъа да яшав бережек.

¹² Шо саялы, гъей къардашларым, биз оюзюбюзню гюнагълы табиатыбызгъа таби болуп, о айтгъанны этип ююме борчлу тююлбюз. ¹³ Эгер сиз гюнагълы табиатыгъызгъа гёре яшасагъыз, оyleжексиз. Амма гюнагълы табиатыгъызны ишлерин Аллагъны Ругъу булан оylтюрсегиз, сиз яшап къалажакъсыз.

¹⁴ Аллагъны Ругъу айтгъанны этип юрюйгенлер бары да Аллагъны авлетлеридир. ¹⁵ Аллагъ берген Ругъ сизин къайтып къоркъув булан яшайгъан къуллар этмеги, гerti Аллагъны авлетлери болмагъа ихтияр берди. Аллагъны Ругъундан таба биз Аллагъгъа «Абба», демек «Атабыз» дейбиз.

¹⁶ Бизин ругъубуз булан бирге Аллагъны Ругъу биз Аллагъны авлетлери экенибизге шагъатлыкъ эте.

¹⁷ Биз Аллагъны авлетлери болгъан сонг, Ону варислери де дюрбюз – Месигъ булан ортакъ варислерибиз. Эгер биз Месигъни азап чегивюне ортакъчы болдукъ бусакъ, Ону макътавлугъуна да ортакъчы болажакъбыз.

Гележекде бизге гёрсетилежек макътавлукъ

¹⁸ Гележекде бизге ачылажакъ макътавлукъ булан тенгleshдиргенде, бу яшавда биз чегеген азаплар бир зат да тююл. ¹⁹ Неге тююл де, Аллагъ яратгъан бары да зат, О къачан Оюзюню авлетлерин ачыкъ кюйде гёрсетер деп, чыдамсыз кюйде къаравуллап тура. ²⁰⁻²¹ Яратылгъан зат мурадын оюзюню айыбындан тююл яшавгъа чыгъармайгъаны, Аллагъ шолай буюргъан болгъаны саялы. Амма Аллагъ яратгъан бары да зат оylumню къолунда къулчулукъдан азат болуп ва Аллагъны авлетлерини эркинлигин де, макътавлугъун да пайлар деген умут бар эди.

²² Бары да яратылгъан зат, яш табагъан вакътисиндеги къатындай, агъ урагъанны ва инжинегенни биз билебиз чи. ²³ Янгыз о тююл, биз де, Аллагъны биринчи савгъаты гъисапда Ону Ругъун алгъанлар да, О бизин авлетлери йимик къабул этеген ва бизин къаркъараларыбыздан азат этеген вакътини чыдамсыз къаравуллап туруп, ичибизден къыйналабыз. ²⁴ Биз шо умутубуз булан къутгъарылдыкъ. Амма гёрюнюп турагъан затгъа этилеген умут – умут тююл. Бар затгъа ким умут этер? ²⁵ Амма биз гъали де гёрмей турагъан затлагъа умут эте бусакъ, оланы чыдамлы кюйде гёзлербиз.

²⁶ Аллагъны Ругъу да бизге гючсюзлюгюбюзде кёмек эте. Биз герекли болагъан кюйде дуа этип билмейбиз. Амма Аллагъны Ругъу сёз булан англатма болмайгъан кюйде бизин учун агъ уруп тилей. ²⁷ Оюзю учун юреклерибиз ачыкъ болгъан Аллагъ Оюзюню Ругъу не зат тилейгенни биле. Неге

тюгюл де, Аллагъны Ругъу халкъы учун Оъзю сюеген кюйде тилей.

²⁸ Оъзюн сюегенлерине, мурадына гёре чакъырылгъанларына Аллагъ бары да затны яхшылыкъ учун этегенни биз билебиз. ²⁹ Олар ёкъ заманда да Аллагъ оланы таныды ва оланы Оъзюню Уланыны гъакъ герти ошагъаны болма алданокъ белгиледи. Шо саялы Уланы кёп иман къардашлары арасында Башлап тувгъаны болду. ³⁰ Оъзю алданокъ белгилегенлени танглады. Танглагъанлары къабул этди. Къабул этгенлеге Оъзюню макътавлугъун ортакъ этди.

Раббибиз Иса Месигъдеги Аллагъны сюювю

³¹ Бугъар не айтмагъа бола? Аллагъ бизин яныбыз буса, бизге къаршы кимдир? ³² Аллагъ чы Уланын да къызгъанмады, Ону бизин барыбыз да учун берди. Шолай савгъат берген Аллагъ бизге къалгъан бары да затны да бермежекми дагъы?

³³ Аллагъ танглагъанлагъа ким къаршы чыкъмагъа болур? Гъеч бирев де! Аллагъ оланы къабул этди чи! ³⁴ Олагъа ким болур айыпгъа тартагъан дуван этип? Оьлген, оьлсе де тирилген Иса Месигъ, Аллагъны онг ягъында олтуруп, бизин якълап тура.

³⁵ Месигъни сюювюнден бизин ким магърюм этмеге болур? Къайгъы, къыйынлыкълар, гъызарлавлар, ачлыкъ, ялангъач къалмакълыкъ, къоркъунчлукъ яда къылыч болурму? ³⁶ Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде,

Сени учун бизин гъар гюн оьлтюрелер; бизин соймакъ учун

онгарылгъан къойлар гъисап этелер.

³⁷ Амма бизин сюеген Месигъни яхшылыгъындан бу бары затда биз толу уьстюнлюк алдыкъ. ³⁸⁻³⁹ Не оьлюм, не яшав, не малайиклер, не жинлер, не башгъа къудратлар, не гъалиги затлар, не гележек затлар, не уьстюбюздеги затлар, не тюбюбюздеги затлар – гъеч бир яратылгъан зат Раббибиз Иса Месигъдеги Аллагъны сюювюнден бизин магърюм этмеге болмажагъына мен инанаман.

Аллагъ исрайыллылары танглагъан

9 Месигъни аты булан мен гертини сёйлеймен, ялгъан айтмайман (сёйлейгенлеримни Аллагъны Ругъу булан мени намусум гертилей): ² юрегимде бир уллу къайгъым ва таймайгъан дертим бар. ³ Тувма къардашларым учун, оьзюм Месигъден узакълашып, налатланмагъа рази болур эдим. ⁴ Олар исрайыллылар – Аллагъны сайлангъан авлетлери. Аллагъ макътавлугъун олагъа гёрсетди. Олар булан разилешив этип, Аллагъ олагъа Мусаны Къанунун, ибадатханада къуллукъ этивню ва ваьдаларын берди. ⁵ Бизин ата бабаларыбыз – исрайыллылар. Месигъни наслуну бу дюньядагъы амалгъа геливю олардан таба баш алса да, О бары да затдан оьр болгъан

Аллагъыбыздыр. Аллагъгъа гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

⁶ Амма булай демек Аллагъ ваьдасын яшавгъа чыгъармады демек тюгюлдюр. Неге тюгюл де, Исрайылдан болгъанлары барысы да гъакъ исрайыллылар тюгюл. ⁷ Ибрагъимни наслундан болгъанлары барысы да Ибрагъимни гъакъ авлетлери тюгюл. Амма Сыйлы Язывларда: «Исгъакъдан тувгъанлар сени наслунг болажакъ», – деп язылгъан. ⁸ Башгъачалай айтгъанда, Ибрагъимни наслундан болгъанлар барысы да Аллагъны авлетлери тюгюл, янгыз Аллагъны ваьдасына гёре тувгъанлар шолай авлетлерден санала. ⁹ Аллагъ: «Белгилеген вакътиде мен гележекмен ва Сараны бир уланы болажакъ», – деп ваьда этди.

¹⁰ Амма муну булан да битип къалмай. Ребеканы эки де уланыны бир атасы бар эди. О бизин ата бабабыз Исгъакъ эди. ¹¹⁻¹² Амма яшлар тувгъанча да, олар не яхшылыкъ, не яманлыкъ этип битгенче де, Аллагъ Ребекагъа: «Уллусу гиччисине къуллукъ этежек», – деп айтды. Бу зат Аллагъны танглаву эркин экенни, инсанны къазангъанындан тюгюл, янгыз Аллагъны чакъырывундан асылы болагъанны гёрсете. ¹³ Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Якъубну суйдюм, Исавну буса гери урдум».

¹⁴ Булай демек не демекдир? Аллагъ адилсиз демекми? Тюгюл! ¹⁵ Неге тюгюл де, О Мусагъа булай айтды:

Рагъму этме тюшегенге рагъму этермен ва языкъсынма

тюшегенге языкъсынарман.

¹⁶ Шолай болгъанда, бары да зат инсанны сюеген затындан да, ону къастындан да тюгюл, Аллагъны рагъмусундан асылы бола. ¹⁷ Сыйлы Язывларда Аллагъ Мисрини пачасына булай айтды: «Сенден таба къудратымны гёрсетмек учун ва атым бютюн ер юзюне белгили болсун учун, Мен сени пача этдим». ¹⁸ Демек, Аллагъ Оъзю суйгенине рагъму эте, суйгенин хырча эте.

¹⁹ Балики, сиз магъа: «Олай болгъанда, Аллагъ инсанны не учун айыплай дагъы? Ону сюегенине ким къаршы чыгъып бола дагъы?» – деп айтмагъа болурсуз. ²⁰ Амма, гъей инсан, Аллагъ булан эришмеге сен кимсен? Ясалгъан бир савут оьзюм ясагъан гишиге: «Сен мени неге булай этип ясадың?» – деп сорап болурму? ²¹ Не эте, устаны бир йимик саз балчыкъдан айрыча асил савут да, гъар гюн къолланагъан савут да этме ихтияры ёкъму?

²² Аллагъ къазапланывун гёрсетмеге ва къудратын танытмагъа суйдю. Амма О Оъзюм къазапландырагъан ва ёкъ этилме герекли адамлагъа бакъгъан якъда уллу бир сабурлукъ гёрсетди. ²³ Аллагъны да Оъзю рагъму гёрсетме суйгенлеге ва Оъзю макътавлукъну къабул этме гъазирлегенлеге бакъгъан якъда зор

макътавлугъун гёрсетме ихтияры бар. ²⁴ Янгыз ягъудилени тюгюл, ят халкъланы арасындан да Аллагъ бизин шогъар деп чакъыргъан. ²⁵ Гъошея пайхаммарны китабында булай язылгъан:

Меники болмагъан халкъгъа Мен Меники деп ва суймейгениме

суйгеним деп айтажакъман.

²⁶ «Сиз Мени халкъым тюгюлсюз», – деп

айтылагъан ерде олагъа:

«Гъакъ Аллагъны авлетлери», – деп айтылажакъ.

²⁷ Ешя пайхаммар Исрайылны гъакъында булай айтды:

Исрайыллыланы санаву денгизни къайыры чакъы кёп буса да, олардан кёп азлар къутгъарылажакълар.

²⁸ Раббиз ер юзюндеги дуванын чалтыкъда ва ахырына ерли этип битдирежек.

²⁹ Ешя пайхаммар шо гъакъда алданокъ айтгъан кюйде:

Эгер кёклердеги малайиклени асгерлерини Раббиз бизге бир

нече наслу къоймагъан эди буса, биз Содом деген шагъар

йимик болур эдик, Гъомора деген шагъаргъа ошар эдик.

Исрайыллыланы имансызлыгъы

³⁰ Гъалиге биз не айтмагъа болабыз? Муъминликни ахтармайгъан ят халкълар иманындан таба муъминликге етишди. ³¹ Амма Къанундан таба муъминликни ахтарагъан исрайыллылар буса етишмедиди. ³² Не учун етишмедиди? Неге тюгюл де, олар муъминликни имандан таба тюгюл, Къанунну ишлеринден таба алмагъа суйдюлер ва «сюрюндюреген ташгъа» сюрюнюп токътадылар. ³³ Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сионда бир таш къояман. О Ташгъа сюрюнерлер,

О саялы йыгъыларлар. Амма Огъар иман салгъан уялмас.

10 Къардашлар! Исрайыллылар къутгъарылгъанны мен гъакъ юрекден сюемен ва шону Аллагъдан да тилеймен. ² Олар Аллагъгъа бек къасткъылып къуллукъ этегенине мен шагъатлыкъ этемен, амма оланы шо къасты билимге кюрчюленмеген. ³ Олар Аллагъны къабул этив ёлун билмей эди. Олар оьзлер оьзлер Аллагъны къабул этив ёлуна етишме къарай эдилер ва Аллагъны ёлун гери ура эдилер. ⁴ Къанунну ахырында Месигъ токътагъан. Гъали энни буса Аллагъ Месигъге иман салгъанланы барысын да къабул эте.

Къутгъарылыв бары да адамлар учун

⁵ Къанундан таба алынагъан муъминликни гъакъында Муса: «Къанунда язылгъанланы кютюп

юрюген гиши яшап къалажакъ», – деп язгъан.

⁶⁻⁷ Амма Сыйлы Язывларда имандан таба алынагъан муъминликни гъакъында не язылгъан: «Оьз оьзюнге: „Кёкге ким гётерилер?“ – деп сорама (бу „Месигъни ерге тюшюрюп гелтирмек учун“ деген затны англата). Оьз оьзюнге: „Тюпсюз къакъагъа ким тюшер?“ – деп де сорама (бу „Месигъни оьлгенлерден алып гетмек учун“ деген затны англата)». ⁸ Сыйлы Язывларда не деп язылгъан дагъы? «Аллагъны каламы сени къырыыйнгда. О сени авзунгда ва юрегингде», – деп язылгъан. Булай демек билдирегенибиз Месигъге иман салмакъны гъакъында хабар демекдир. ⁹ Эгер сен, Иса Раббиз экенине авзунг булан ачыкъдан шагъатлыкъ этип, Аллагъ Ону оьлюмден тирилтгенине юрегингден иман салсанг, къутгъарыларсан. ¹⁰ Юреги булан иман салгъанны – Аллагъ къабул этер. Авзу булан ачыкъдан мюкюр болгъан – къутгъарылар.

¹¹ Сыйлы Язывларда: «Огъар иман салагъан адам уялмас», – деп язылгъан. ¹² Шо бир кюйде ягъудилеге ва ят халкълагъа тие. Бары да халкъны Раббиз бир ва О Оьзюню атын тутгъанлагъа барысына да рагъму ягъындан чомарт. ¹³ «Раббини атын тутгъан гъар ким къутгъарылажакъ».

¹⁴ Раббизге иман салмагъан гиши Ону атын нечик тутуп болажакъ? Оьзюню гъакъында бир зат да эшитмеген гишиге нечик иман салып болажакълар? Ону гъакъында билдиреген гиши болмаса, олар нечик эшитежеклер? ¹⁵ Билдирмеге деп йиберилмеген болгъан сонг, олар нечик билдирип болажакълар? Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Сююнч Хабар билдирегенлени аякълары не гёзелдир дагъы!»

¹⁶ Амма бу Сююнч Хабарны исрайыллыланы барысы да къабул этмедиди. Ешя пайхаммар да булай айтды: «Я Рабби! Бизин сёзлерибизге ким инанды?» ¹⁷ Шолай болгъанда, Сююнч Хабар эшитилегенде, иман геле. Сююнч Хабар буса Месигъни гъакъында билдирилегенде геле.

¹⁸ Амма мен: «Олар эшитмедими дагъы?» – деп сорайман. Озокъда, эшитдилер! Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде:

Оланы сеси бютюн ер юзюне ва сёзлери де дюнъяны бир къырыыйна етишди.

¹⁹ Мен дагъы да: «Балики, исрайыллылар шону англамай къойгъандыр?» – деп сорайман. Биринчилей болуп, Муса Раббизни сёзлери булан булай айтды:

Мен халкъ деп гысапланмайгъан халкъдан таба сизде

гюнчюлюкню уятарман. Мен англавсуз халкъдан таба

сизде къазапланывну уятарман.

²⁰ Ешя пайхаммар буса, дагъы да артыкъ тартынмайлы, булай айтды:

Мени ахтармагъанлар Мени тапдылар ва Мени сорамагъанлагъа

Оъзюмню гёрсетдим.

²¹ Исрайыллыланы гъакъында буса булай айтды: Тынглавуз ва къаршылыкъ билдиреген бир халкъгъа

къолларымны узатгъан гъалымда къалдым.

Аллагъ ягъудилени гери урмады

11 Шо саялы мен: «Аллагъ Оъз халкъын гери урдуму?» – деп сорайман. Озокъда, урмады! Мен оъзюм де Ибрагъимни наслусундан, Бенияминни тухумундан болгъан бир исрайыллыман. ² Аллагъ инг башлапдан берли танглагъан Оъз халкъын гери урмады. Сыйлы Язывларда Илияс пайхаммарны гъакъында не айтылгъанны, Исрайылны халкъына къаршы Илияс Аллагъгъа нечик арз этгенни сиз билмеймисиз? ³ «Я Рабби! Олар Сени пайхаммарларынгни оьлтюрдюлер, Сени къурбанлыкъ салагъан ерлерингни дагъытдылар. Янгыз мен къалдым, олар мени де оьлтюрмеге къарайлар». ⁴ Аллагъ огъар не деп жавап берди? «Мен Баал деген ялгъан аллагъгъа сужда этмеген етти минг адамны айырдым!» ⁵ Шолай гъалиги заманда да Аллагъны рагъмусу булан танглангъан адамланы гиччи бир пайы къалып тура. ⁶ Эгер бу иш Аллагъны рагъмусу булан болгъан буса, инсанланы этген ишлерине гёре болмагъан. Ёгъесе, шо рагъму Аллагъдан гелген савгъат болмас эди.

⁷ Бу не демекдир? Исрайыллылар излейген затын тапмады. Шогъар янгыз сайлангъанлар етди, къалгъанлар буса сокъур болма башлады. ⁸ Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде:

Аллагъ оланы юхлатып къойду. Бугюнге ерли де оланы гёзлери гёрмей, къулакълары эшитмей.

⁹ Давут да булай айтды:

Оланы ашав ичивлери оьзлер учун тузакъ, къапгъун, сюрюнеген таш ва жаза болуп къалсын.

¹⁰ Гёрмейген болсун учун, оланы гёзлерин къарангылыкъ япсын.

Оланы аркъалары даимге бюгюлюп къалсын.

¹¹ Дагъы да сорамагъа сюемен: олар даимге йыгъылгъан кююнде турмакъ учун сюрюнгенми экен дагъы? Бирдокъда тюгюл! Исрайыллыларда гюнчюлюк тувдурмакъ учун, оланы йыгъылмакълыгъы ят халкълагъа къутгъарылыв гелтирди. ¹² Амма оланы йыгъылмакълыгъы бары да къалгъан дюньягъа ругъ байлыкъ гелтирген болгъан сонг, бары Исрайыл Аллагъгъа къайтгъанда, дюньягъа нечик уллу ругъ байлыкълар гелтирежек!

¹³⁻¹⁴ Гъали сизге сёйлеймен, гъей ят халкълар. Мен ят халкълагъа йиберилен элчимен ва сизге этеген къуллугъумдан оьктем боламан. Шоллукъда,

балики де, мен оъзюмню халкъым болгъан ягъудилерде гюнчюлюк уятма болурман ва оланы бирлерин къутгъарылывгъа гелтирермен. ¹⁵ Олар Аллагъны янындан гери урулгъанлыкъ бютюн дюньяны Ону булан ярашдырды. Олар къабул этилгенде, не болур экен? Оьлгенлер учун яшав болур! ¹⁶ Эгер экмекни башлапгъы гесеги сыйлы буса, бютюн экмек де сыйлыдыр. Эгер терекни тамурлары сыйлы буса, ону бутакълары да сыйлыдыр.

¹⁷ Уьй зайтун терекни бир бир бутакълары гесилип, сен де, къыр зайтун терек, шо бутакъланы орнуна къыйылсанг, уьй зайтун терекни тамурундан яшав аласан. ¹⁸ Шолай болгъанда, терекни къыйылмагъан бутакъларыны алдында макътанмай тур. Нечик де макътана бусанг, тамургъа яшав сен бермейгенни, терсине, сагъа тамур яшав берегенни унутма. ¹⁹ Балики, сен: «Мени къыймакъ учун, бутакълар гесилген эди», – деп айтмагъа болурсан. ²⁰ Герти. Олар, ягъудилер, имансызлыгъындан гесилди, сен буса иманынг саялы къалып турасан. Шо саялы оьктем болма, къоркъуп тур! ²¹ Аллагъ аслу бутакъланы къызгъанмагъан сонг, сени дагъокъ да къызгъанмас.

²² Булай буса, Аллагъ рагъмулу ва къатты экенни гёресен. Аралыкъ уьзгенлеге, Оъзюне арт бергенлеге къатты, эгер де Ону рагъмулулугъунда къалып турсанг, сагъа рагъмулу да дюр. Ёгъесе, сен де терекден гесилип ташланажакъсан. ²³ Эгер де ягъудилер инамсызлыгъында къайпанмайгъанлыгъын токътатса, олар тереклер йимик янгыдан къыйылажакъ. Аллагъны оланы янгыдан къыйма къудраты бар. ²⁴ Эгер сен, къыр зайтун терекден гесилген бутакъ, табиятгъа къыйышмайгъан кюйде уьй зайтун терекге къыйылгъан сонг, оьз бутакълары дагъокъ да тынч къыйылмасмы дагъы?

²⁵ Мен, къардашларым, сиз оъзюгюзю оьр гысап этмесин деп, сизге бир сырны ачма сюемен. Исрайылны бир пайыны буссагъатгъы хырчалыгъы даимге тюгюл, ят халкъланы тарыкъ чакъысы Аллагъгъа къайтгъанча. ²⁶ Шолайлыкъда, бютюн Исрайыл къутгъарылажакъ. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Къутгъарывчу Сиондан гележек ва Якъубну наслуларыны яманлыгъын тайдыражакъ!

²⁷ Оланы гюнагъларындан гечген заманда, шо Мени олар булан

этилген разилешивюм болуп токътажакъ.

²⁸ Сююнч Хабарны къабул этмекни гери ура туруп, ягъудилер Аллагъны душманлары болуп токътай. Шо буса сизге, ят халкълагъа, пайдалы болуп токътай. Амма болса да чы ягъудилер Аллагъны танглангъан сююмлю халкъы кюйде къала, неге тюгюл де О оланы аталарына ваьда этди чи дагъы.

²⁹ Неге тюгюл де, Аллагъ Оъзю танглагъанланы ва

олага берен савгъатланы гъакъындагы гъукмусун бир заманда да алышдырмай. ³⁰ Бир заманларда сиз Аллагъга тынгламай эдигиз. Гъали буса ягъудилер Озьюне тынгламагъаны саялы, Аллагъ сизге рагъмусун гърсетди. ³¹ Аллагъ сизге рагъму этгени йимик, оъзлеге де рагъму этсин деп, гъали ягъудилер де Аллагъга тынгламайлар. ³² Неге тьююл де, Аллагъ бары да инсанлагъа рагъму гърсетмек учун, оланы барысын да тынглавсузлукъну есирлери этди.

Аллагъга макътавлар этив

³³ Аллагъны хазналары, гъакъылы ва билими нечик терендир! Ону дуванларын ким англам болур? Ону ёлларын ким англап болур? ³⁴ Сыйлы Язывларда айтгъаны йимик:

Раббибизни ойларын ким билип болур? Яда ким Огъар

маслагъатчы болуп болур?

³⁵ Аллагъ къайтарып берме борчлу болардай Огъар бир зат сама да

берген адам бармы?

³⁶ Бары затны Аллагъ яратгъан чы, бары зат ондан таба ва О учун оъмюр сюре чи. Гъар даим де макътавлар Огъар болсун! Амин.

Аллагъны рагъмусуна лайыкълы жавап къайтарыв

12 Шогъар гере, гъей къардашлар, Аллагъны рагъмусу учун сизге тилеймен: Озьюне багъышлангъан ва Озью рази къалагъан жанлы къурбан йимик, къаркъараларыгъызны Аллагъга беригиз. Шо сизин гъакъ ибадатыгъыз болур. ² Бу дюньяны яшавлукъ къайдаларына къыйышма къарамагъыз. Гъакъылыгъызны янгырта туруп, Аллагъ сизин алышдырсын. Шо заман сиз Аллагъ сизден не сюегенни ва Огъар не зат яхшы, тизив ва тарыкъ экенни билме болажакъсыз.

³ Магъа берилген рагъмулу савгъатдан пайдаланып, сизин гъаригизге айтаман: оъзюгюзню гъакъыгъызда тийишлисинден артыкъ ойлашмагъыз; гъар кимге Аллагъ берген имангъа гере сав гъакъыллы кюйде ойлашыгъыз. ⁴ Бизин къаркъарабыз башгъа башгъа къуллукъланы кютеген бир хыйлы санлардан къурашгъаны йимик, ⁵ шолай кеп санавда болгъан биз де, Месигъде бир къаркъара болуп биригип, бир бирибиз булан байлавлубуз. ⁶ Бизге берилген рагъмугъа гере гъарибизни савгъатларыбыз да башгъа башгъа. Аллагъны атындан сёйлемеге савгъаты булангъылар – иманыны оълчевюне гере Аллагъны атындан сёйлесинлер. ⁷ Башгъалагъа къуллукъ этмеге савгъаты булангъылар – къуллукъ этсинлер. Уйретмеге савгъаты булангъылар – уйретсинлер. ⁸ Ругъландырмагъа савгъаты булангъылар – ругъландырсынлар. Садагъа беренлер – чомарт кюйде берсинлер. Ёлбашчылыкъ этегенлер – къасткъылып

ёлбашчылыкъ этсинлер. Рагъмулу ишлер этегенлер – оланы сюене туруп этсинлер.

⁹ Сюювюгюз гъакъ юрекден гелеген сююв болсун. Яманлыкъны гёрюп ярамайгъан болугъуз, яхшылыкъгъа талпыныгъыз. ¹⁰ Бир биригизни, бир агълюдеги адамлар йимик, къардашлыкъ сююв булан сююгюз. Озьюгюзден эсе бир биригизге артыкъ гъюрмет этигиз. ¹¹ Загъмат тёмме эринмегиз. Раббибизге къуллукъ этивде ругъгъуз сёнюп къалмасын. ¹² Умутугъуздан къуваныгъыз, къыйыныкълагъа чыдамлы болугъуз, ялыкъ тапмагъан кююнде дуа этигиз. ¹³ Аллагъны тарчыкълыкъгъа тьюшген халкъына кёмек этигиз. Къонакъланы сююп къабул этигиз.

¹⁴ Сизге яманлыкъ этегенлеге Аллагъны яхшылыгъын ёрагъыз. Яхшылыгъын ёрагъыз, налатламагъыз. ¹⁵ Сююнегенлер булан бирче сююнюгюз, йылайгъанлар булан бирче йылагъыз. ¹⁶ Бир биригиз булан къыйышып яшагъыз. Оъктем болмагъыз, мутигълер булан къатнашыгъыз. Озьюгюзню оър тутмагъыз.

¹⁷ Яманлыкъгъа яманлыкъ булан къайтарыш этмегиз. Янгыз бары да адамлар рагъму деп гъисаплайгъан затны этме къарагъыз. ¹⁸ Сизден нечакъы асылы болагъан чакъы бары халкъ булан пархатлыкъда яшагъыз. ¹⁹ Сююмлю къурдашларым, оъзюгюз учун оъзюгюз оъч алмагъа айланмагъыз, тьюз дуванын Аллагъга этмеге къоюгъуз. Сыйлы Язывларда Раббибиз булай айтгъан деп язылган чы: «Оъч алмакъ Меникидир, тьюз дуванын Озьюм этермен». ²⁰ Терсине, Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик: «Душманынг ач буса – ону тойдур, сувсап буса – сув бер. Шолай этмек булан сен ону уялмакълыгъындан ерге гирип гетер гъалына саларсан». ²¹ Озьюгюзню яманлыкъгъа енгме къойма, яманлыкъны яхшылыкъ булан енг.

Гъакимлеге таби болув

13 Гъар адам оъзюню устьюндеги гъакимликге таби болсун. Неге тьююл де, Аллагъ токъташдырмагъан гъакимлик ёкъ. Бары гъакимлик Аллагъны ягъындан токъташдырылгъан. ² Шогъар гере гъакимликге къаршылыкъ этеген гиши Аллагъ токъташдыргъан затгъа къаршылыкъ этеген гишидир. Шолай этегенлер оъзлени жазагъа тарыталар. ³ Гъакимлик яхшылыкъ этегенлер учун тьююл, яманлыкъ этегенлер учун къоркъунчу. Гъакимликден къоркъмай яшамагъа сюемисен – яхшылыкъ эт, шо заман гъакимлер сени макътар. ⁴ Гъакимлер – сагъа яхшылыкъгъа айланагъан Аллагъны къуллукъчулары. Амма яманлыкъ этмеге айлана бусанг, къоркъмагъа герексен! Олар къылычларын негъакъ такъмас. Олар Аллагъны къуллукъчулары ва яманлыкъ этегенлени такъсырлар. ⁵ Шону учун янгыз такъсырдан къоркъуп тьююл, оъз намусу саялы да гъакимликге таби болмагъа герек.

⁶ Шогъар гёре сиз ясакъ да тёлейсиз. Неге тююл де, гъакимлер Аллагъны къуллукъчулары ва шо къуллукъ булан машгъул да болалар.

⁷ Булайлыкъда, гъар кимге тийишлисин беригиз: гъар тюрлю ясакъланы бермеге гереклисине ясакъланы беригиз, къоркъмагъа гереклисинден къоркъугъуз, гъюрмет этме гереклисине гъюрмет этигиз.

«Ювугъунгнуну оъзюнгню йимик сюй»

⁸ Бир биригизни суймекден башгъа гъеч биревге де бир борчугъуз да болмасын. Башгъаланы суюген адам Мусаны Къанунун кютеген адамдыр.

⁹ Неге тююл де, «зина этме», «адам оьлтюрме», «уручулукъ этме», «гишини малына дамагъкарлыкъ этме» деген йимик буйрукълар ва башгъалары «ювугъунгнуну оъзюнгню йимик сюй» деген бир буйрукъгъа асаслана. ¹⁰ Сююв оъзгеге зарал гелтирмес. Шо саялы сююв демек Мусаны Къанунун кютюв демекдир.

«Нюрде яшап къалыгъыз»

¹¹ Биз не вакъти яшайгъаныбызны билип, шолай этигиз. Юхудан уянмагъа заман болгъанны билигиз. Неге тююл де, къутгъарылмакълыгъыбыз биз башлап Исагъа иман салгъан замандан эсе гъали ювукъда. ¹² Гече оьте тура, гюн буса ювукълашып геле. Гелигиз, къарангылыкъны ишлерин къоюп, нюрню савутларын тагъайыкъ. ¹³ Гелигиз, гюндюзгю ярыкъда яшамагъа лайыкълы болагъан кюйде яшайыкъ. Артыкъ кеп чегивлер ва ичкичилик булан машгъул болмайыкъ, зина этмейик ва пасат юрюмейик, бир бирибиз булан эришмейик ва гюнчюлюк этмейик. ¹⁴ Терсине, Раббиз Иса Месигъ сизин савутларыгъыз болуп къалсын. Гюнагълы табиатыбызгъа ёл берип юрюйгенибизни де къояйыкъ.

«Башгъаланы айыпламагъыз»

14 Иmandан языкъ болгъанланы къабул этигиз. Амма олар башгъа кюйде ойлаша буса, олар булан эришмегиз. ² Биревню иманы огъар нени де ашамагъа ярата, имандан языкъ болгъан башгъасы буса янгыз бахча емишлер ашай. ³ Нени де ашайгъан гиши янгыз бахча емишлер ашайгъан гишиге оьктем кюйде янашмасын. Янгыз бахча емишлер ашайгъан гиши нени де ашайгъан гишини айыпламасын. Неге тююл де, шо гишини Аллагъ къабул этген. ⁴ Башгъа биревню къулун айыпламагъа сизге ким ихтияр берген? Къулну айыпсызлыгъын яда айыбын токъташдырагъан – янгыз ону еси. Къул айыпсыз болуп чыгъажакъ, неге тююл де ону айыпсыз этмеге Аллагъны къудраты бар.

⁵ Бирев бир гюнню башгъасындан артыкъ гёре, башгъасы буса бары да гюнлер бир йимик деп

санай. Гъар ким оъзюню токъташгъан пикрусуна гёре иш гёрсюн. ⁶ Бир гюнню башгъасындан айырагъан гиши шону Раббизни гъюрметинден айыра. Къайсы буса да бир ашны ашайгъан адам ону Раббизни гъюрметинден ашай, неге тююл де о шо аш учун Аллагъгъа шюкюрлюк эте. Бир бир затланы ашамайгъан гиши де, Аллагъгъа шюкюр этип, Раббизни гъюрметинден ашамай. ⁷ Бизин бирибиз де оъзюбюз учун яшамайбыз ва гъеч бирибиз де оъзюбюз учун да оьлмейбиз. ⁸ Яшай бусакъ, Раббиз учун яшайбыз, оьле бусакъ да, Раббиз учун оьлебиз. Шогъар гёре, яшай бусакъ да, оьле бусакъ да, биз Раббиникибиз. ⁹ Шо саялы Иса Месигъ оьлюлени ва шолай да савланы Раббиси болмакъ учун, оьлдю ва тирилди.

¹⁰ Шолай болгъанда, сен иман къардашынгны не учун айыплайсан дагъы? Яда сен иман къардашынга неге оьктем кюйде янашасан дагъы? Биз барыбыз да Аллагъны алдында токътажакъбыз чы. ¹¹ Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Оъзюню барлыгъым булан ант этемен, – дей Раббиз: гъар

ким Мени алдымда тиз чёгежек ва гъар тилде Аллагъгъа

макътавлар этилежек.

¹² Демек, гъар бирибиз Аллагъны алдында оъзюбюз учун гъисап бережекбиз.

¹³ Буса бир бирибизни айыпламайыкъ. Иман къардашыбызгъа чаптакъ салагъандай яда ону гюнагъ ёлуна тюшмеклигине себеп болагъандай бир зат да этмесни къастын этсек яхшы.

¹⁴ Оьзлюгюнден бир зат да мурдар тююл экенни мен Раббиз Исадан таба билемен ва инанаман. Амма бирев бир затны мурдар деп гъисап эте буса, шо ону учун мурдардыр. ¹⁵ Эгер сен ашайгъан зат учун иман къардашынгны хатири къала буса, сен сюювге гёре иш гёрмейсен. Ашайгъан ашынг саялы иман къардашынгны дагъытма! Неге тююл де, ону учун Месигъ оьлюп гетди. ¹⁶ Сиз яхшы деп гъисап этеген затгъа башгъалар яман деп айтмайгъан кюйню этигиз. ¹⁷ Неге десе, Аллагъны гъакимлигини тубюнде яшамакъ – ашамакъ ичмеклик булан байлавлу зат тююл, Аллагъны Ругъу савгъат этип береген муъмин яшавда, паракатлыкъда ва сююнчде. ¹⁸ Месигъге ким шо кюйде къуллукъ эте буса, ондан Аллагъ рази къалар ва огъар инсанлар гъюрмет этер.

¹⁹ Шолай болгъанда, биз оьз арабыздагъы паракатлыкъгъа ва бир биревню къурашдырагъан затгъа багъып талпынайыкъ. ²⁰ Ашарлыкъ учун Аллагъны ишин бузмагъыз! Ашайгъан гъар бир зат тазадыр, амма башгъа гишини гюнагъ ёлуна тюшмеклигине себеп болагъан затны ашайгъан гишиге яхшы болмас. ²¹ Эгер къардашынгны гюнагъ ёлуна тюшмеклигине себеп бола буса, эт ашамасанг ва чагъыр ичмесенг, оьзге затланы этмесенг яхшы.

²² Шо гъакъда токъташгъан пикруларынгни оъзюнг ва Аллагъ булан сакълап къой. Оъзю сайлагъан ишинде оъзюн айыплы гёрмейген адам не насиплидир дагъы! ²³ Шекленеген адам, эгер ашамагъа ярамай деп гъисап этилеген затны ашаса, Аллагъны алдында айыплы болур, неге тюгюл де шо имангъа гёре этилеген иш тюгюл. Имангъа гёре этилмейген гъар зат буса – гюнагъ.

«Имандан языкъланы къабул этигиз»

15 Биз, иман якъдан гючлюлер, имандан языкъланы башына тюшген намусланы кютмеге кёмек этме тарыкъбыз. Озюбюз оъзюбюзню рази этме тюгюл, ² иман къардашларыбызны къурашдырмакъ учун, гъарибиз оланы пайдасына болагъан, оланы рази къалдырагъан затны этме тарыкъбыз. ³ Месигъ де янгыз бир Оъзюне пайда болагъан затны этмеген. Сыйлы Язывларда: «Аллагъны мысгъыллайгъанланы мысгъыллавлары Мени уъстюме тюшдю», – деп язылгъан. ⁴ Башда язылгъан затлар барысы да бизин уйретмек учун, Сыйлы Язывлардан бизге берилген чыдамлыкъ ва ругъ якъдагъы гюч булан биз умут байласын деп язылгъан. ⁵ Гъар бир чыдамлыкъны ва ругъ якъдагъы гючню башы болгъан Аллагъ сизин Иса Месигъден уългю алып, бир биригиз булан къыйышып яшайгъан этсин дагъы. ⁶ Шоллукъда, сиз барыгъыз да бир юрекден ва бир тавуш булан Раббиз Иса Месигъни Атасы болгъан Аллагъгъа макътавлар этип болурсуз.

⁷ Шону учун Месигъ сизин нечик къабул этди буса, Аллагъны макътавлугъу учун сиз де бир биригизни шолай къабул этигиз. ⁸⁻⁹ Аллагъны аминлигин гёрсетип, ягъудилени ата бабаларына этген Оъзюню ваъдасын яшавгъа чыгъаргъанын гертилемек учун, Месигъ ягъудилени къуллукъчусу болду деймен мен сизге. Месигъ шону оъзлеге бакъгъан якъдагъы рагъмусу саялы ят халкълар Аллагъны макътап болсун учун этген. Сыйлы язывларда шо гъакъда булай айтылгъан:

Шо саялы Сени ят халкъланы арасында макътажакъман ва Сени алгъышлап йырлажакъман.

¹⁰ Дагъы да булай язылгъан:

Гъей ят халкълар, Аллагъны халкъы булан бирликде сююнюз!

¹¹ Дагъы да язылгъан:

Гъей бютюн ят халкълар, Раббизге алгъыш этигиз! Гъей бютюн

халкълар, Огъар алгъыш этигиз!

¹² Ешайны китабында булай язылгъан:

Ешайны наслусундан арагъа бириси чыгъып, ят халкълагъа

башчылыкъ этмек учун гётерилежек. Ят халкълар Ону

булан умут байлажакълар.

¹³ Аллагъны Ругъуну къудраты булан умутугъуз токътавсуз артсын учун, умут береген Аллагъ иманыгъыздан таба сизин яшавугъузну сююнчден ва паракъатлыкъдан толтурсун дагъы.

Павелни ят халкълагъа къуллукъ этивю

¹⁴ Гъей къардашларым, сизин яхшылыгъыгъыз кёп экенине, кёп затны билегенигизге ва башгъалагъа насигъат бермеге болагъаныгъызгъа мен инанаман. ¹⁵⁻¹⁶ Сиз эсигизде сакълагъанны сююп, мен, къардашларым, бираз тартынмай яздым. Аллагъны рагъмусуна гёре мен ят халкълар учун Месигъни къуллукъчусу болуп токъталдым. Мен ят халкълагъа Аллагъдан гелеген Сююнч Хабарны билдиремен. Шону мен дин къуллукъчу гъисапда ят халкъланы Аллагъгъа, Ону Ругъуна багъышлангъан ва Ону рази къалдырагъан къурбан йимик гелтирмек учун этемен.

¹⁷ Шогъар гёре Иса Месигъ булан бирликде мен Аллагъ учун этген къуллукъгъу булан макътанмагъа боламан. ¹⁸⁻¹⁹ Шону тартынмайлы айтып боламан, неге тюгюл де мен янгыз, ят халкъланы Аллагъгъа таби этмек учун, Месигъ менден таба этген затны гъакъында сёйлеймен. О шону мени сёзлеримден, ишлеримден, муъжизатланы, алакатланы гючюнден ва Аллагъны Ругъуну къудратындан пайдаланып этди. Ерусалимден башлап лап Иллириягъа ерли гъар ерде мен Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирип юрюдюм. ²⁰ Мен башгъа биревню кюрчюсюню уъстюнде бина къурмайым деп айтып, Исаны аты гъали де белгили болуп битмеген ерлерде Сююнч Хабарны билдирмеге айландым. ²¹ Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Ону гъакъында оъзлеге билдирилмегенлер Ону гёрежеклер, эшитмегенлер де Ону англажакълар.

Павел Румгъа бармагъа хыял эте

²² Сизин яныгъызгъа гелмеге де магъа кёп керенлер муна шо пуршав этип турду. ²³ Гъали буса, шо якъларда мен ишлемеген ер къалмагъангъа гёре ва кёп йылланы узагъында мен сизин яныгъызгъа гелме гъасирет экенге гёре, ²⁴ Испаниягъа барагъанда, сизин яныгъызгъа гирме хыялым бар. Ёл уъстюнде сизин булан гёрюшме сюемен. Кёп сююп сизин булан бир нечакъы заман тургъандан сонг, сиз магъа сапарымда тарыкъ герек болагъан затны да берип, мени Испаниягъа ёлгъа салыр деп умут этемен.

²⁵ Гъали буса мен Аллагъны халкъына къуллукъ этмек учун, Ерусалимге бараман.

²⁶ Македониядагъы ва Агъаядагъы иманлыланы жыйынлары, Ерусалимде яшайгъан Аллагъны халкъыны тарчыкъ гъалына болушлукъ этмек учун, садагъалар онгармагъа токъташдылар. ²⁷ Шолай этмеге олар оъзлер токъташгъанлар, олар шолай

этмеге борчлу да дюр. Неге тюгюл де, ят халкълар, ягъудилени ругъ байлыкъларына ортакъчы болгъан сонг, оьзлени мал матагъындан олагъа берип кѣмек этмеге де борчлулар. ²⁸ Бу ишни битдиргенден сонг ва жыйылгъан кѣмекни олагъа етишдирген сонг, мен Испаниягъа барагъан сапарымда ёл уьстде сизин яныгъызгъа да гирип гетежекмен. ²⁹ Яныгъызгъа гелгенде, мен сизге Месигъни толу берекетин де алып гележегимни билемен.

³⁰ Оьзюм учун Аллагъгъа тилейген къаныгъывлу дуамда магъа къошулугъуз деп, къардашларым, бизин Раббиз Иса Месигъни атыны ва Аллагъны Ругъу береген сююнню хатиринден ялбарып тилеймен. ³¹ Мен Ягъудеяда Исагъа иман салмагъанлардан къутулсун деп ва Ерусалимге этежек кѣмегимни онда яшайгъан Аллагъны халкъы къабул этсин деп, два этигиз. ³² Шо заман, Аллагъ буюрса, мен сизин яныгъызгъа сююнч булан гелип, сизин булан бирче рагъатланып болажакъман. ³³ Парахатлыкъ береген Аллагъ сизин барыгъыз да булан болсун! Амин.

Ахыргъы саламлар ва насигъатлар

16 Исагъа иман салгъанланы Конхереядагъы жыйыныны кѣмекчиси болгъан иман къызардашыбыз Фебаны сизге таныш этемен. ² Аллагъны халкъына тийишли болагъан кюйде, ону Раббиз аты булан къабул этигиз. Сизден тарыкълы зат болса, огъар шо кѣмекни де этигиз, неге тюгюл де о да хыйлылагъа ва магъа оьзюме де кѣмек этген.

³ Иса Месигъни ёлунда ёлдашларым болгъан Прискилагъа ва Акилагъа да салам айтыгъыз. ⁴ Олар мени жанымны къутгъармакъ учун, оьзлени яшавун къызгъанмадылар. Янгыз мен тюгюл, иманлы ят халкъланы бары да жыйынлары да олагъа баракалла билдирелер. ⁵ Оланы уьюнде жыйылагъан иман къардашларыбызгъа да салам айтыгъыз. Асияда биринчилей болуп Исагъа иман салгъан сююмлю Эпенетге де салам айтыгъыз. ⁶ Сизин учун кѣп кыйын тѣкген Мариямгъа да салам айтыгъыз. ⁷ Мени булан бирче туснакъда тургъан тувма къардашларым Андроникге ва Юнийге де салам айтыгъыз. Олар элчилени арасында белгили ва менден де алда Месигъге иман салгъан.

⁸ Оьзюм Раббиз булан байлагъан сююмлю къурдашым Амплиятгъа да салам айтыгъыз. ⁹ Месигъни ёлунда ёлдашыбыз болгъан Урбангъа ва сююмлю Стагъисге де салам айтыгъыз. ¹⁰ Месигъге аминлиги сыналгъан Апеллисге салам айтыгъыз. Аристоклону уьюндегиле де салам айтыгъыз. ¹¹ Тувма къардашым Гъиродионгъа салам айтыгъыз. Наркисни уьюндеги Раббизге иман салгъанлагъа да салам айтыгъыз.

¹² Раббиз учун загъмат тѣкген Трифенагъа ва Трифосагъа салам айтыгъыз. Раббиз учун кѣп

загъмат тѣкген сююмлю Персидге де салам айтыгъыз. ¹³ Раббиз сайлангъан къулу Ругъа ва мени учун да ана болгъан ону анасына да салам айтыгъыз. ¹⁴ Асинкритге, Флегонгъа, Гъермесге, Патробагъа, Гъермасгъа ва олар булангъы оьзге иман къардашлагъа да салам айтыгъыз.

¹⁵ Филологгъа, Юлиягъа, Олимпиягъа, Нерейге ва ону къызардашына ва олар булан болгъан Аллагъны бары да халкъына да салам айтыгъыз.

¹⁶ Бир биригиз булан къардашлар йимик къысып къучакъланып саламлашыгъыз. Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынлары сизге саламлар йибере.

¹⁷ Ялбарып тилеймен сизге, къардашларым, ярплашдырагъанлардан да, сиз ес болгъан уьйретивден сизин ари тайдырма къарайгъанлардан да сакъ болугъуз. Олардан ари туругъуз. ¹⁸ Шолай адамлар Раббиз Иса Месигъге тюгюл, оьзлени къурсакъларына къуллукъ этелер. Яревкелиги ва атив сѣзлери булан негер де инанып къалагъанланы алдаталар. ¹⁹ Сизин имангъа тынглаву экенигизни барысы да биле. Шогъар гѣре мен сизден сююнемен. Амма яхшылыкъ учун гъакъыллы болгъаныгъызны ва яманлыкъны таъсирине тюшмей тургъаныгъызны сюемен. ²⁰ Парахатлыкъ береген Аллагъ узакъ кълмай иблисни сизин аякъ тюбюгюзде янчажакъ! Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин булан болсун!

²¹ Ёлдашым Тимофей ва мени тувма къардашларым Сосыпатыр, Лукий, Ясон сизге саламлар йиберелер.

²² Бу кагъызын Павелни сѣзлеринден язагъан мен †, Тертый де, сизге Раббиз булан байлаву болгъан оьзюмню саламларымны йиберемен.

²³ Мени ва Исагъа иман салгъанланы оьзюню уьюнде къонакъ этип сыйындыргъан Гай да сизге салам йибере. Шагъарны хазначысы болгъан Эраст ва иман къардашыбыз Кварт да сизге саламлар йиберелер. [²⁴] ††

Аллагъгъа алгъыш этив

²⁵ Гъали буса Аллагъыбызгъа гъар бир макътавлар болсун! Мен сизге Иса Месигъни гъакъында билдиреген Сююнч Хабаргъа гѣре иманыгъызны беклешдиреген Одур. Шо Сююнч Хабар лап башынданокъ да яшырылгъан, тек гъали буса ачылгъан Аллагъны сырыдыр. ²⁶ Гъали буса, оьзлер Аллагъгъа инанып болсун ва тынглаву болсун учун, пайхаммарланы язгъанларындан ва Аллагъны буйругъундан таба шо сырны маънасы бары да инсанлагъа белгили болду. ²⁷ Бир болгъан гъакъыллы Аллагъны Оьзюне Иса Месигъден таба гъар даим де макътавлар болсун.

† Мунда Павелни бу кагъызын язгъан Тертыйни гъакъында сѣйлене. †† Бир бир грекче кълъязывларда «Сизин барыгъыз да булан Раббиз Иса Месигъни рагъмусу болсун. Амин» деген аят да ёлугъа.

Коринфдегилеге язылган биринчи кагъыз

1 Коринфдегилеге

Бу кагъызын Павел Эфесде турагъан заманында язгъан. Шондан бираз алдын, ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъгъан экинчи сапарыны вакътисинде, о Коринф деген грек шагъарда Исагъа иман салгъанланы жыйынын къургъан. Элчи Коринфден гетген сонг, янгы жыйынны алдында бир тюрлю четимликлер тувулунгъан. Павел Коринфдегилеге кагъыз язмаса бирдокъда ярамай деп гысап эте. Кагъызында о жыйынны ортакъчылары Исагъа иман салгъанлагъа лайыкълы болмагъан юрюшлеге ёл берме тюшмейгенин айта.

Коринфдегилени кёплери Павелни элчи гысапда къабул этмейгенлик масъаланы бирден бир четимлешдирген. Олар экмек бёлюв адатны герти маънасын англамагъанлар ва къайсы ёлбашчыгъа артыкъ гъюрмет этме тюшегенликни гъакъында эришгенлер. Исагъа иман салгъан коринфлиени бирлери ялгъан аллагъагъа къурбан этилген этни ашамагъа ярайгъанын ярамайгъанын билмегенлер. Олар бир бири булан ватандашлыкъ дуванлагъа чыкъгъанлар, уягълюлени бузулувуна, пасатлыкъгъа ёл къойгъанлар, гъатта оланы арасында Месигъни тувмакълыгъын инкар этегенлери де болгъан. Жыйын ярплашмасын учун, Павел онда тувулунгъан эришивлю масъалаланы бирлерини устьюнде тындырыкълы кюйде токътай. Бир вакътини ичинде о иманны кёп кюрчю масъалалары гъакъда да сёйлей. Исаны мисалгъа гелтире туруп, Павел Огъар иман салгъан коринфлиени масъалаларын чечмеге къарай. О гысаплайгъан кюйде, Месигъни инсанлагъа бакъгъан якъдагъы сюювю жыйынны ортакъчыларыны арасындагъы аралыкъланы оьлчевю болуп токътамагъа тарыкъ.

Башлапгъы саламлар

¹ Аллагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан мен Павелден ва иман къардашыбыз Сосфенден ² Исагъа иман салгъанланы Коринфдеги жыйынына салам! Мен Иса Месигъден таба юреклери тазалангъан, Аллагъныки болмакъ учун танглангъан ва гъар ерде бары халкъ булан бирче Раббиз Иса Месигъни атын тутгъанлагъа язаман. О бизин Раббиз ва оланы Раббиси.

³ Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракъатлыкъ болсун!

⁴ Аллагъны Иса Месигъден таба сизге берилген рагъмусу учун сизин гъакъыгъыздан токътавсуз Аллагъыма шюкюр этемен. ⁵ Неге тюгюл де, сиз гъар сёйлевюгюзде, гъар тюрлю билгенигизде ва гъар затда ондан таба бай болдугъуз. ⁶ Шо буса Иса Месигъни гъакъындагъы мен айтгъан затлар гъакъ герти экенин гёрсете. ⁷ Гъали буса ругъ савгъатлардан сизге гъеч бир етишмейгени ёкъ, сиз де Раббиз Иса Месигъ къачан гелер экен деп къаравуллап токътагъансыз. ⁸ Раббиз Иса Месигъ къайтып гележек гюн сизин гиши сёз табып болмасдай болмакълыгъыгъызны ахыргъа ерли беклешдирежек. ⁹ Сизин яшавугъузну Оьзюню Уланы болгъан Раббиз Иса Месигъ булан ортакъ этмеге чакъыргъан Аллагъ аминдир!

Бирликге чакъырыв

¹⁰ Барыгъыз да бир биригиз булан къыйышивлю яшасын учун ва арагъызда эришивлюк болмасын учун, Раббиз Иса Месигъни аты булан ялбараман сизге, къардашлар. Мен сиз ойларыгъызда да, мурадларыгъызда да бир болгъаныгъызны сюемен. ¹¹ Гъей къардашларым, Гъилойну уьюндегилер магъа берген хабарлардан мен сизин арагъызда эришивлюклер барны билдим. ¹² Мен айтма сюегеним, сизин бирлеригиз: «Мен Павелни яныман», яда «Мен Аполлосну яныман», яда «Мен Петерни яныман», яда «Мен Месигъни яныман», – деп айтып юрюйсюз.

¹³ Месигъ де шолай бёлюндюмю дагъы? Сизин учун хачгъа илинген Павелми эди дагъы? Сиз Павелни аты булан, сувгъа чомдуртуп, оьзюгюзю Аллагъгъа тапшуртдугъузму дагъы? ¹⁴ Криспден ва Гайдан башгъа сизин гъеч биригизни де мен сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмадым. Шо зат саялы мен Аллагъгъа шюкюрлюк этемен. ¹⁵ Мени атым булан сизин шолай Аллагъгъа тапшургъан деп бирев де айтып болмас. ¹⁶ Стефанасны ва ону уьюндегилерин де мен шолай Аллагъгъа тапшурдум, амма дагъы гъеч гишини тапшургъаным мени эсимде ёкъ. ¹⁷ Мени Месигъ, башгъаланы сувгъа чомуп, Оьзюне тапшурма тюгюл чю, Сююнч Хабарны билдирмеге йиберди. Месигъни хачы къудратдан магърюм къалмасын

учун, инсанны гъакъылыны тили гери уруп, шо Суюнч Хабарны билдиремен.

Аллагъны къудраты ва гъакъыллыгы Месигъдир

¹⁸ Хачдагъы оълюмню гъакъындагъы уйретив оълюмню ёлу булан юрюйгенлер учун авлиялыкъдыр, бизин, къутгъарылывну ёлу булан юрюйгенлер учун буса о Аллагъны къудратыдыр.

¹⁹ Сыйлы Язывларда булай язылган:

Алимлени билимлерин ёкъ этермен, гъакъыллыланы

гъакъыллыгы болмагъандай этермен.

²⁰ Къайдадыр гъакъыллы? Къайдадыр алим? Къайдадыр бу девюрню ойчусу? Аллагъ бу дюньяны гъакъыллыгыны бары авлиялыгы аян этмедими дагъы? ²¹ Аллагъны гъакъыллыгыны себебинден дюнья оъзюню гъакъыллыгы булан Аллагъга тюшонмеген. Шо саялы да Аллагъ биз билдиреген уйретивню «авлиялыгына» инанагъанланы къутгъармакъ учун сайлагъан. ²² Ягъудилер муъжизатлар гёрсетмекни тилейлер, ят халкълар буса гъакъыллыкъ ахтаралар. ²³ Биз хачгъа илинген Месигъни гъакъында уйретебиз. Шо уйретив ягъудилеге тогъас болуп токътай, ят халкълар буса ону авлиялыкъ деп гъисаплай. ²⁴ Аллагъны янындан чакъырылган ягъудилер ва ят халкълар учун буса Аллагъны къудратын ва Аллагъны гъакъыллыгыны гёрсетген Месигъдир!

²⁵ Аллагъны «авлиялыгы» инсанланы гъакъыллыгындан эсе оърдедир, Аллагъны «гючсюзлюгю» буса инсанны гючлюгюнден эсе гючлюдюр.

²⁶ Къардашлар, Аллагъ чакъыргъан заманда, сиз кимлер болгъаныгъызыны эсге алып къоюгъуз: инсан оълчевлерине гёре алгъанда, сизин арагъызда гъакъыллылар кёп тюгюл эди, гючлюлер кёп тюгюл эди, белгили тухумлардан чыкъгъанлар кёп тюгюл эди. ²⁷ Амма гъакъыллыланы биябур этмек учун, Аллагъ дюньяда авлиялар деп гъисапланагъанланы сайлады; гючлюлени биябур этмек учун буса, дюньяда гючсюзлер деп гъисапланагъанланы сайлады. ²⁸ Аллагъ дюнья учун умпагъатсыз деп гъисапланагъан белгисиз тухумлардагъыланы ва налатлангъанланы сайлады. Аллагъ шону дюнья учун умпагъатлы деп гъисапланагъанланы умпагъатсыз деп гъисапланагъанлагъа айландырмакъ учун этди. ²⁹ Шо саялы Аллагъны алдында бирев де макътанмагъа болмас! ³⁰ Аллагъ чы сизин Иса Месигъ булан бирикдирип къойду! Аллагъ Исаны бизин гъакъыллыгыбыз этди. Исадан таба юреклерибиз тазаланды, муъмин болдукъ ва азат этилдик. ³¹ Шолай болгъан сонг, Сыйлы Язывларда язылган кюйде: «Ким макътанмагъа сюе буса, Раббиз этгени булан макътансын!»

Павел хачда оълтюрюлген Месигъни хабарын билдире

2 Къардашлар, Аллагъны сырын сизге ачагъан заман мен сизин яныгъызгъа оъзюмню гъакъылымны кёплюгюню яда арив сёйлеп болагъанымны гёрсетмек учун гелмеген эдим. ² Мен сизин булан болгъан чакъы заман Иса Месигъден ва янгыз Ону хачгъа илинип оълмеклигинден башгъа бир затны да билме къарамадым. ³ Гелегенде де, мен гючсюзлюкде, къоркъув булан ва бек титирей туруп гелдим. ⁴ Мени уйретивюм ва сёйлевюм инандырагъан ва гъакъыллы сёзлер булан тюгюл, Аллагъны Ругъуну къудратына асаслангъан далиллер булан айтылды. ⁵ Шо заман сизин иманыгъыз да инсанланы гъакъыллыгына тюгюл, Аллагъны къудратына асасланар.

⁶ Гъакъыллы сёзлени буса биз ругъ якъдан чыныкъгъанланы арасында сёйлейбиз. Амма бу гъакъыллыкъ не бу дюньяны, не де бу дюньяны гъечге айлана барагъан гъакимлерини гъакъыллыгы тюгюл. ⁷ Шону орнуна биз Аллагъны сырлы гъакъыллыгыны сёйлейбиз. Шо буса дюнья яратылмагъа башлангъынча да алдын яшырылып тургъан гъакъыллыкъ. Шо гъакъыллыкъ бизин макътавлугъубуз учундур. ⁸ Бу дюньяны гъакимлеринден гъеч бири де ону англамады. Эгер англагъан эди буса, макътавлу Раббизини хачгъа илмес эдилер. ⁹ Амма Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Оъзюню сюегенлер учун Аллагъ гъазирлеген затланы гъеч бир гёз гёрмеген, гъеч бир къулакъ эшитмеген, гъеч бир инсанны юрегине гелмеген.

¹⁰ Аллагъ оланы бизге Оъзюню Ругъу булан ачды.

Аллагъны Ругъуна буса гъар зат белгили. О Аллагъны яшырылган сырларын да ахтара.

¹¹ Инсанни ойларын ону ичиндеги ругъундан башгъа дагъы ким билмеге болур? Шону йимик, Аллагъны ойларын Ону Ругъундан башгъасы билме болмас. ¹² Биз буса бу дюньяны ругъун алмадыкъ, Аллагъ бизге савгъат этген бары да затгъа тюшонмек учун, О бизге Ругъун Оъзю берди.

¹³ Аллагъны Ругъу булангъылагъа ругъ булан байлавлу затланы англатабыз. Буланы биз инсанни гъакъылы уйретген сёзлер булан тюгюл, Аллагъны Ругъу уйретген сёзлер булан сёйлейбиз.

¹⁴ Оъзюнде Аллагъны Ругъу ёкъ адам Ругъдан гелеген затны къабул этмес. Огъар шо авлиялыкъ чы дагъы ва о шону англама болмас, неге тюгюл де шогъар къыймат янгыз Ругъну кёмеклиги булан берме болар. ¹⁵ Инсанда Аллагъны Ругъу бар буса, о гъар затгъа къыймат берип болур, ону оъзюне буса бирев де къыймат берип болмас.

¹⁶ Неге тюгюл де, Раббизини гъакъылына тюшонюп ва Огъар

насигъат берип болагъан кимдир?
Бизде буса Месигъни гъакъылы бар.

Жыйындагъы ярплашыв

3 Гъей къардашлар, мен де сизин булан ругъ якъдан чыныкъгъан адамлар булан сёйлейгенде йимик сёйлеп болмадым. Бу дюньяны адамлары булан, Месигъни ёлуна янгы аякъ басгъан яшлар булан сёйлейгенде йимик сёйледим. ² Мен сизин сют ичирип сакъладым, неге тюгюл сизин уллулар ашайгъанны ашамагъа гючюгюз чатмай эди. Сиз гъали де уллулар ашайгъанны ашамагъа болмайсыз. ³ Сиз гъали де бу дюньядансыз. Арагъызда гюнчюлюк ва эришивлюклер болуп тургъан чакъы, оьзюгюзню бу дюньяны адамлары йимик тутмаймысыз дагъы? ⁴ Сизин бирлеригиз: «Мен Павелни яныман», яда башгъаларыгъыз: «Мен Аполлосну яныман», – деп сёйлейгенде, бу дюньядагъы оьзгелерден сизин негиз башгъадыр дагъы?

⁵ Шолай болгъанда, Аполлос кимдир? Павел кимдир? Биз янгыз бир къуллукъчуларбыздыр. Бизин кёмегибиз булан сиз Иса Месигъге иман салдыгъыз. Аллагъ бизин гъарибизге кютмек учун къуллукълар тапшурду. ⁶ Мен урлукъ чачдым, Аполлос сугъарды, амма Аллагъ буса оьсдюрдю. ⁷ Ашлыкъ чачагъан ва ону сугъарагъан агъамиятлы тюгюл, янгыз оьсдюреген Аллагъ агъамиятлы. ⁸ Урлукъ чачгъанны ва сугъаргъанны мурады бир. Гъариси тёкген загъматына гёре гъагъын да алып. ⁹ Биз бирче Аллагъ учун ишлейбиз. Сиз буса Аллагъны авлагъысыз, Аллагъны бинасысыз.

¹⁰ Аллагъны зор яхшылыгъы булан магъа берилген тапшурувгъа гёре, мен, гъакъыллы къурувчу этеген кюйде, бир башлап кюрчюсюн салдым, башгъасы шону уьстюнде къура. Амма гъариси бина нечик къурулагъанына тергев этме герек бола. ¹¹ Бирев де салынгъанындан къайры гъеч башгъа кюрчю салып болмас, о кюрчю буса Иса Месигъдир. ¹² Шо кюрчюню уьстюнде бирев алтындан, гюмюшден, къыйматлы ташлардан, такътадан, биченден яда саламдан бина къурмагъа бола. ¹³ Ишлейген гъар кимни иши ачыкъ болажакъ гюн етишер. Шо гюн бары да затны ачыкъ этежек, неге тюгюл о ялын булан гележек. Шо ялын буса гъар ким кютген ишни тергеп къарайгъан бир сынав болажакъ. ¹⁴ Кимни къургъан бинасы сынавдан оьтсе, шону къургъан адам алапа алажакъ. ¹⁵ Къургъан бинасы яллап къалса, о зарал гёрежек ва алапасыз къалажакъ. О оьзю къутгъарылажакъ, амма ялынны ичинден оьтюп чыкъгъанда йимик болажакъ.

¹⁶ Сиз Аллагъны ибадатханасы экенигизни ва Аллагъны Ругъу сизин ичигизде яшайгъанны билмеймисиз? ¹⁷ Аллагъны ибадатханасын дагъытгъан гишини Аллагъ дагъытажакъ. Аллагъны ибадатханасы сыйлыдыр. Шо ибадатхана да сизсиз.

¹⁸ Оьзюгюз оьзюгюзню алдатмагъыз. Ким бу дюньяда оьзюн гъакъыллы деп санай буса, гертилей де, гъакъыллы болмакъ учун, о «авлия» болма герек. ¹⁹ Неге тюгюл де, бу дюньяны гъакъыллылыгъы Аллагъны алдында авлиялыкъдыр. Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Гъакъыллыланы Аллагъ оьзлени гъилласы булан тута.

²⁰ Дагъы да булай язылгъан:

Гъакъыллыланы ойлари бош зат экенни Раббиз биле.

²¹ Шогъар гёре бирев де инсанлар булан макътанмасын. Неге тюгюл де, бары да зат сизинкидир: ²² Павел, Аполлос, Петер, дюнья, яшав, оьлюм, гъалиги ва гележек заман – бары да зат сизинки. ²³ Сиз де Месигъникисиз, Месигъ де Аллагъныки.

Аллагъны элчилерини къуллукъ этивю

4 Булайлыкъда, инсанлар бизин Месигъни къуллукъчулары ва Аллагъны сырлы гъакъ гертиликлери инанылгъан адамлар деп танысынлар. ² Шо заман инанылгъан адамланы гъарисинден буса оланы амин болмакълыгъы талап этиле. ³ Сиз яда оьзге инсанлыкъ дуван магъа нечик дуван этежеги мени бары да затдан аз ойлашдыра. Мен гъатта оьзюм оьзюме де дуван этмеймен. ⁴ Мени намусум таза. Шолай демек мени бир айыбым да ёкъ демек тюгюл. Амма магъа Дуванчы Оьзю Раббиздир. ⁵ Шо саялы, Раббиз гелип битгенче, бир затгъа да алданокъ дуван этмегиз. О Оьзю гелип йиберип, къарангылыкъда яшырылып турагъан затланы уьстюн ачажакъ ва юреклеригиздеги талпынывларыгъызны аянгъа чыгъаражакъ. Шо заман гъар инсан Аллагъдан оьзюне лайыкълы болгъан макътавну алажакъ.

⁶ Гъей къардашлар, мен сизин пайдагъыз учун буланы магъа ва Аполлосгъа гёре къоллап айтдым, бизден мисал алып, сиз: «Язылгъан затдан ари чыкъма тарыкъ тюгюл», – деген затны англасын деп. Шо заман сиз биревден биревню артыкъ гёрмежексиз. ⁷ Сиз башгъалардан артыкъ деп ким айта? Аллагъ бермеген сизин негиз бар экен? Шолай буса, башгъа бирев савгъат этип берген зат булан неге макътанасыз дагъы?

⁸ Гъали сизин оьзюгюзге тарыкъ болагъан бары да затыгъыз бар! Сиз бай болдугъуз! Бизсиз де сиз пачалар болдугъуз! Гертилей де, сизин пачалар болгъаныгъызны мен нечакъы да сюер эдим, балики, шо заман сизин булан бирче биз де пачалар болуп къалар эдик! ⁹ Амма, мен ойлашагъан кюйде, Аллагъ бизге, элчилеге, оьзлеге майданда оьлме къарар чыгъарылгъан адамлар гъисапда, лап да ахырынчы ерни гёрсетген. Сав дюньягъа – малайиклеге де, инсанлагъа да – биз тамашагъа токътадыкъ. ¹⁰ Биз Месигъ учун авлиябыз, сиз буса Месигъ булан

гъакъыллысыз! Биз гючсюзбюз, сиз буса гючлюсюз! Сиз абурлусуз, биз буса абурсузбуз. ¹¹ Биз гъалиге ерли де ач, сувсап ва ялангъач къалгъанбыз. Бизин токъалайлар, бизин барып гирме ерибиз де ёкъ.

¹² Оъзюбюзню къолларыбыз булан яманокъ загъмат тегебиз. Бизин сёгелер, биз буса олагъа Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этебиз. Бизин гъызарлайгъанда, сабурлукъ этип турабыз. ¹³ Бизин гъакъыбызда яман сёйлейлер, биз буса яхшылыкъ булан жавап беребиз. Бугюнге ерли биз бу дюньяны ташлангъан бир чёбюне айланып битгенбиз, аякъ тюпде тапталгъан бир чанг йимик болгъанбыз.

¹⁴ Мен буланы сизин илыкъдырайым деп тюгюл, сизге оъзюмню сююмлю яшларыма йимик насыгъат берейим деп язаман. ¹⁵ Месигъни ёлунда сизин минглер булан насыгъатчыларыгъыз бар буса да, аталарыгъыз кёп тюгюл. Мен Иса Месигъни ёлунда Сююнч Хабарны кёмеги булан сизин атагъыз болдум. ¹⁶ Мен сизге тилеймен: менден уьлгю алыгъыз! ¹⁷ Шону учун Тимофейни сизин яныгъызгъа йиберемен. Раббизини ёлунда о мени сююмлю ва инамлы уланым. Месигъни ёлунда мен оьтген яшавну о сизин эсигизге салажакъ. Бу буса мен гъар ерде, Исагъа иман салгъанланы гъар жыйынында уьйретеген затларыма къыйышывлу геле.

¹⁸ Бирлери буса, мен сизин яныгъызгъа гелмес деп ойлашып, хохайланып токътагъанлар. ¹⁹ Амма, Аллагъ буюрса, узакъ къалмай мен сизин яныгъызгъа гележекмен. Мен сизин яныгъызгъа гелип, шо хохайланы сёзлери нечик экенни тюгюл, оланы гючю нечик экенни ачыкъ этежекмен.

²⁰ Неге тюгюл де, Аллагъны гъакимлиги сёзлерден тюгюл, гючден асылы бола. ²¹ Сиз менден не сюесиз? Сизин яныгъызгъа таякъ булан гелгенимни сюемисиз яда сююв ва саламат ругъ булан гелгенимни сюемисиз?

Жыйындагъы пасатлыкъгъа къаршы чыгъыв

5 Сизин арагъызда, гертилей де, яман пасатлыкъ, гъатта имансызланы арасында да къаршы болмайгъан кюйдеги пасатлыкъ бар дей. Сизинкилерден бири гъатта оьгей анасы булан яшай! ² Яс этип йылайгъанны орнуна, сиз буса оьктем болуп хохаясыз! Шолай биябур ишни этеген адамны арагъыздан неге тайдырмадыгъыз? ³⁻⁴ Мен сизин арагъызда тюгюл бусам да, ругъум булан сизин буланман. Сизин яныгъызда болгъан адам йимик, шо ишни этген адамгъа Раббизини Исаны аты булан дуван этдим. Раббизини Исаны къудраты булан сиз жыйылгъан заманда, мени ругъум да сизин арагъызда болуп, ⁵ шо адамны къаркъарасы ёкъ болсун учун, ону иблисге тапшуруп къююгъуз. Шоллукъда, Раббизини къайтып гележек гюн ону ругъу къутгъарылар.

⁶ Сизин макътанагъаныгъыз яхшы тюгюл. Маяны бир гиччи гесеги де бютюн хамурну гёпюртегинин

сиз билмеймисиз? ⁷ Янгы бир хамур болмакъ учун, эсги маядан айрылып тазаланыгъыз. Гертилей де, сиз маясыз экмекге ошап къалгъансыз. Бизин Пасха къурбаныбыз болгъан Месигъ къурбан этилди. ⁸ Бугъар гёре, гелигиз, эсги мая булан, гюнагъны ва яманлыкъны маясы булан тюгюл, таза юреклиликни ва гъакъ гертиликни маясыз экмеги булан Пасха байрам этейик.

⁹ Кагъызымда мен сизге пасат ёлда юрюйгенлер булан къатнашмагъыз деп язгъан эдим. ¹⁰ Олай демек бу дюньядагъы пасат юрюйгенлер булан яда сутурлар булан, яда уручулар булан, яда ялгъан аллагълагъа къуллукъ этегенлер булан демек тюгюл. Шолай буса, сиз бу дюньяны къююп гетмеге борчлу болур эдигиз. ¹¹ Гъакъыкъатда мен сизге булай яздым: оъзю сизин иман къардашыгъызман деп де айтып, пасат юрюйген яда сутур, яда ялгъан аллагълагъа къуллукъ этеген, яда бугътан юрютеген, яда ичеген, яда урлайгъан адамлар булан къатнашмагъыз. Шолай адам булан гъатта бир тепсиде де олтурмагъыз.

¹² Неге тюгюл де, Исагъа иман салгъанланы жыйыны булан байлавлугъу ёкълагъа дуван этмек магъа кёп тарыкъмы дагъы? Тек сиз Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъылагъа дуван этме тарыкъ тюгюлмюсюз дагъы? ¹³ Жыйын булан байлавлугъу ёкълагъа Аллагъ дуван этежек. Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Пасат юрюшлюню арагъыздан къувалагъыз».

«Бир биригиз булан дувангъа чыкъмагъыз»

6 Иман къардашы булан эришивлюклери болгъан сонг, масъаланы Аллагъны халкъыны алдында чечмей, къайсыгъыз имансызлагъа дуван этдиресиз дагъы? ² Дюньягъа Аллагъны халкъы дуван этежекни сиз билмеймисиз дагъы? Эгер сиз дюньягъа дуван этежек болгъан сонг, оъзюгюзню арагъыздагъы увакъ тюек эришивлюклени де оъзюгюз чечип болмаймысыз дагъы? ³ Биз малайиклеге де дуван этежегизини сиз билмеймисиз дагъы? Гъар гюнлюк ишлеге дуван этме чи хасокъда болабыз! ⁴ Шолай ишлеге байлавлу эришивлюклер тувулунгъан сонг, неге сиз оланы жыйын булан байлавлугъу ёкълагъа дуван этме бересиз дагъы? ⁵ Бу не илыкъ ишдир! Арагъызда иман къардашларыгъызны бир бири булан байлавлу эришивлюклени ёрукъгъа салмагъа болагъан бир гъакъыллы адам да ёкъму? ⁶ Иман къардаш иман къардашы булан дувангъа чыгъа, олагъа буса имансызлар дуван эте!

⁷ Сизин бир биригиз булан дувангъа чыкъмакълыгъыгъыз – толу йырылыв! Адилсиз хатири къалгъан кюйде турса къолай тюгюлмю экен? Магърум къалгъан кюйде турса къолай тюгюлмю экен? ⁸ Сиз буса хатирин де къалдырасыз, урлама да урлайсыз ... Кимни десегиз – оъзюгюзню иман къардашларыгъызны!

⁹ Яда адилсизлер Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмежегин билмеймисиз? Оъз оъзюгюзню алдатмагъыз! Не пасатлыкъ юрютегенлер, не ялгъан аллагълагъа къуллукъ этегенлер, не зиначылар, не эргишиге ювукълукъ этеген эргишилер, ¹⁰ не уручулар, не сутурлар, не ичкичилер, не бугътанчылар, не ялгъанчылар Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмежеклер. ¹¹ Сизин бирлеригиз де шо журадан эди. Амма сиз гюнагълардан чайылдыгъыз, юреклеригиз тазаланды, Аллагъ Раббиз Иса Месигъни аты булан, Оъзюню Ругъундан таба сизин къабул этди.

«Пасатлыкъдан къачыгъыз!»

¹² «Магъа не зат этмеге де ярай», – дейлер, амма бары да зат бизин учун пайдалы тюгюл. Дюр, «магъа не зат этмеге де ярай», амма бир зат да бизин уъстюбюзде гъакимлик этме герек тюгюл. ¹³ Аш къурсакъ учун, къурсакъ да аш учундур. Аллагъ буса экисин де ёкъ этежек. Амма къаркъара пасатлыкъ юрютмек учун тюгюл, Раббиз учун берилген, Раббиз де къаркъара учундур. ¹⁴ Аллагъ Оъзюню къудраты булан Раббизни оълумден тирилди, бизин де тирилтежек. ¹⁵ Сизин къаркъараларыгъыз Месигъни къаркъарасыны санлары экенни билмеймисиз дагъы? Сен де Месигъни къаркъарасыны бир санын къагъбаны бир саны этмеге сюемисен? Аллагъ сакъласын! ¹⁶ Къагъба тиштайпагъа ювукълукъ этеген гиши ону булан бир къаркъара болагъанны да сиз билмеймисиз? Сыйлы Язывларда: «Экевю де бир къаркъара болажакъ», – деп язылган чы. ¹⁷ Раббиз булан бирлешеген гиши Ону булан бир ругъда болур. ¹⁸ Пасатлыкъдан къачыгъыз! Инсан не гюнагъ иш этип къойса да, гюнагъы къаркъарагъа болмай. Тек пасатлыкъ этеген адам оъзюню къаркъарасына къаршы гюнагъ иш этедир! ¹⁹ Къаркъараларыгъыз оъзюнде Аллагъ сизге берген Ругъу яшайгъан ибадатхана йимик экени, сиз де оъзюгюз оъзюгюзге ес тюгюл экенигиз белгили тюгюлмю дагъы? ²⁰ Сизин кёп багъа къыймат берип алды. Шогъар гёре Аллагъныки болгъан къаркъараларыгъыз булан Ону макътавлугъун артдырыгъыз.

Уйленмекни яда уйленмей къалмакъны гъакъында

7 Энни сиз язгъан затлагъа гелейим. Эргиши учун уйленмей турмакъ яхшыдыр. ² Амма бу дюньяда кёп пасатлыкъ баргъа гёре, гъар эркекни оъзюню къатыны ва гъар къатынны да оъзюню эри болсун. ³ Эри къатынына, къатыны да эрине бакъгъан якъда эр къатынлыкъ аралыкъларын кютсун. ⁴ Къатын оъзюню къаркъарасына янгыз оъзю ес тюгюл, ону еси эри де дюр. Шо кюйде эр де оъзюню къаркъарасына янгыз оъзю ес тюгюл, ону

еси къатын да дюр. ⁵ Дуа булан машгъул болмакъ учун, заманлыкъгъа бирев бирев булан разилешип тюгюл эсе, бир биригизге ювукълукъ этивден магърюм къалмагъыз. Сонг дагъы да ювукълукъ этигиз, неге тюгюл де оъзюгюзню енгип сакълап болмайгъаныгъыз саялы, сизин иблис алдатмасын. ⁶ Мен буланы буйрукъ гъисапда тюгюл, маслагъат гъисапда айтаман. ⁷ Мен бары да инсанлар мени йимик болгъанны сюер эдим. Амма уйленивге бакъгъан якъда гъар адамгъа Аллагъ берген савгъат бар: бирисине – бир савгъат, башгъасына – башгъа савгъат.

⁸ Къатыны гечингенлеге ва тул къалгъанлагъа буса мени йимик янгыз турмакъ яхшыдыр деп айтмагъа сюемен. ⁹ Эгер оъзлени енгип сакълап болмай буса, уйленсинлер, неге тюгюл гъасиретлигинден оълуп турмакъдан эсе уйленмек яхшы.

¹⁰ Уйленгенлеге буса мен тюгюл, Раббиз къатын эринден айрылмасын деп буюра. ¹¹ Эгер о айрылса, дагъы эрге бармасын яда къайтып оъзюню эри булан ярашсын. Эр де шолай оъзюню къатынындан айрылмасын.

¹² Къалгъанларын буса Раббиз тюгюл, мен айтаман: эгер иман къардашлардан бирини имансыз къатыны болуп, эри ону булан яшамагъа рази буса, о къатынындан айрылмасын. ¹³ Эгер къатынны имансыз эри болуп, къатын ону булан яшамагъа рази буса, о да эринден айрылмасын. ¹⁴ Неге тюгюл де, имансыз эр иманлы къатындан таба, имансыз къатын да иманлы эрден таба Аллагъны алдында тазаланар. Шолай болмаса, сизин авлетлеригиз таза болмас эдилер. Гъали буса олар Аллагъны алдында таза.

¹⁵ Эгер имансыз эр яда къатын айрылмагъа сюе буса, къой, айрылсынлар. Иманлылар шолай гезиклерде эркин. Аллагъ сизин парахатлыкъда яшамагъа чакъырды чы дагъы. ¹⁶ Гъей къатын, балики де, эринг сенден таба Исагъа иман салар. Гъей эр, балики де, къатынынг сенден таба Исагъа иман салар.

¹⁷ Амма сизин гъаригиз энниден сонг да оъзюне Раббиз гёрсетген кюйде яшап къалсын. Аллагъ оъзю чакъыргъан кюйде къалсын. Мен булай ёл гёрсетивлени Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынларына беремен. ¹⁸ Аллагъ чакъыргъан заманында сюннет этилген адамгъа шону яшырмагъа тарыкъ тюгюл. Аллагъ чакъыргъан заманда сюннет этилмеген адамгъа сюннет этилмеге тарыкълы тюгюл. ¹⁹ Сюннет этилмек де, сюннет этилмей къалмакъ да бир зат да тюгюл. Аслусу янгыз Аллагъны буйрукъларын кютмекдир. ²⁰ Гъар ким оъзю Аллагъ Оъзюне чакъыргъан заманда нечик болгъан буса, шо гъалында къалсын. ²¹ Раббизни Оъзюне чакъырылгъан заманында къул эдинг буса, шогъар бир де талчыкъма. Эгер азат болмагъа имканлыкъ бар буса, шо имканлыкъдан

пайдаланма къара. ²² Эсингде сакълап къой: Раббиз Оъзюне чакъырган заманда къул болган адам Ону азат адамыдыр. Шолай Оъзюне чакъырылган заманда азат болган адам да Месигъни къулдур. ²³ Аллагъ сизин къул гъалыгъыздан кеп багъа къыймат берип алды, шо саялы инсанлагъа къул болма къарамагъыз. ²⁴ Къардашлар, Аллагъ Оъзюне чакъыраган заманда гъар ким не гъалында болган буса, шо гъалында къалып къалсын.

²⁵ Эр къатын тюгюллени айтсакъ, о гъакъда магъа Раббизни буйругъу ёкъ. Тек мен оъзюмню пикрумну айтайым: мен ойлашаган кюйде буса, магъа, Аллагъны яхшылыгъындан, инанма ярай.

²⁶ Бизин авур заманлар инсан шо кююнде къалса яхшы деп гъисаплайман. ²⁷ Къатынгиши булан байланган бусанг – эркинликни излеме; байланмаган бусанг – къатын излеме. ²⁸ Амма къатын алсанг да, шондан гюнагъ болмас. Къыз эрге барса да, шо саялы гюнагъ болмас. Тек унутмагъыз, уйленегенлер учун яшавда кеп къыйынлыкълар къаршылашар, мен буса сизин шо къыйынлыкълардан къорумагъа къаст емен.

²⁹ Къардашлар, заман битип бара деп айтма сюемен. Энниден сонг къатыны барлар къатыны ёкълар йимик болсунлар, ³⁰ яслылар яслы тюгюллер йимик болсунлар, сюнегенлер сюнемейгенлер йимик болсунлар, сатып мал алагъанлар малы ёкълар йимик болсунлар. ³¹ Бу дюньяны ишлери булан машгъл болганлар бюс бюткюлей шо ишлерине берилип къалмасынлар, неге тюгюл де бу дюнья гъали биз гереген гъалында узакъ къалмажакъ.

³² Мен буса сизин гъеч бир къайгъысыз болмакълыгъыгъызны сюемен. Уйленмеген адам, Раббизни разилигин алмакъ учун, Ону ишлерини къайгъысын этер. ³³ Къатыны бар адам бу дюньяны ишлерини гъайын ва къатыныны разилигин нечик алайым деген гъайны этип айланар ³⁴ ва эки орталыкъда къалар. Эрсиз къатын яда эрге бармаган къыз, Раббизни разилигин алмакъ учун, къаркъарасы ва ругъу булан оъзюн Аллагъга багъышлар. Эри бар къатынга буса, эрини разилигин къазанмакъ учун, яшавну къайгъысын этип айланма тюшер. ³⁵ Буланы мен сизге тогъас салмакъ учун тюгюл, сизин пайдагъыз учун сейлеймен. Ёкъ, сиз Раббизге амин болуп болганыгъызны ва башгъа затгъа тергев бермей, тийишли кюйде яшаганыгъызны сюемен.

³⁶ Эгер оъзюню гелешмиши етишгени ва эрге бармагъаны саялы адам огъар тийишли кюйде янашмайман деп гъисап эте буса, о суйгенин этсин. О гюнагъ иш этген болмажакъ. Шолайлар къатын алсынлар. ³⁷ Амма юрегинден мекенли кюйде токъташып, къаркъарасын енгип ва оъзюню гъислерин жыйып сакълап, гелешмишин къатын этип алмаган гиши яхшы иш этген болур.

³⁸ Шолайлыкъда, гелешмиши булан уйленеген гиши яхшы иш этеген, уйленмейген гиши буса дагъы да яхшы иш этген болур.

³⁹ Эри сав чакъы къатын огъар байлавлу. Эгер де эри оълюп къалса, ону суйген адамына эрге барма ихтияры бар, тек Исагъа иман салган адамгъа.

⁴⁰ Эгер де янгыз къалып къалса, мени гъисабымда, дагъы да насипли болуп къалажакъ. Менде де Аллагъны Ругъу бар деп ойлайман.

Ялган аллагълагъа къурбан этилеген этлени гъакъында

8 Гъали ялган аллагълагъа къурбан этилеген этлени гъакъында «барыбызны да билимбиз барны» биз билебиз. Билим инсанланы оъктемлигинден шишип айланма борчлу эте, сюев буса инсанланы къурашдыра. ² Эгер де бирев билим алдым деп гъисап эте буса, о оъзюне билме тийишли кюйде билмейдир. ³ Амма Аллагъ Оъзюн сюеген гишини таний.

⁴ Ялган аллагълагъа къурбан этеген этлени ашамакъгъа гелейик. Бу дюньяда ялган аллагълар бир тарыкъсыз затлар экенни, Бир болган Аллагъдан башгъасы ёкъ экенни биз билебиз. ⁵ Кёкде болсун, ерде болсун, «аллагълар» деп айтылагъанлар бар буса да (оъзлеге «аллагълар» деп айтылагъанлар кеп ва «бийлер» деп айтылагъанлар кеп), ⁶ амма бизге Ата болган бир Аллагъ бар. Бары да зат Ондан баш ала, биз де Ону учун яшайбыз. Бизге бир Раббиз Иса Месигъ де бар. Бары да зат Ондан таба яратылган, биз де Ондан таба яшайбыз.

⁷ Амма шону бары да адамлар билмейлер. Биревлер гъали гъалилер болгунча да ялган аллагълагъа сужда къыла эдилер. Олар гъали де къурбан эт ашайгъанда да, шону ялган аллагълагъа сужда къылыв деп ва оъзлени осал намусу похлана деп гъисаплай. ⁸ Ашайган затыбыз бизин Аллагъга ювукълашдырмай. Неге тюгюл де, ашаган булан да бизге бир зат да къошулмай, ашамаган булан да биз бир зат да тас этмейбиз.

⁹ Амма сакъ болугъуз, сизин аш танглавдагъы бу эркинлигигиз имандан языкъланы гюнагъгъа тюшювюне себеп болуп къалмасын. ¹⁰ Масала, имандан языкъ бир адам билимли деп гъисапланаган сени ялган аллагъланы бир ибадатханасында къурбан этген этни ашайгъанынгны гёрюп къала. Шо заман о да шолай къурбан этни ашама ярай деп ойлашмасмы дагъы? ¹¹ Шо имандан языкъ адам, тап оъзю учун Месигъ оылген иман къардашыгъыз, сизин билимлеригизден дагъылажакъ. ¹² Шолайлыкъда, сиз иман къардашларыгъызгъа къаршы гюнагъ иш этмек булан, оланы осал намусун яралап, Месигъге къаршы гюнагъ иш этген де болурсуз. ¹³ Шолай болгъанда, эгер мен ашайган зат иман къардашымыны гюнагъ иш этмеклигине себеп бола

буса, иман къардашымны гюнагълы этмес учун, дагъы бир заманда да мен эт ашамасман.

Павелни элчилик ихтиярлары

9 Мен азат тюгюлменми дагъы? Мен элчи тюгюлменми дагъы? Мен Раббибиз Исаны гёрмегенменми дагъы? Раббибиз булан бирликде сиз мени ишлеримни натижалары тюгюлмюсюз дагъы? ² Башгъалар учун элчи тюгюл бусам да, дагъы болмагъанда сизин учун чу мен элчимен. Сиз оьзюгюз, Раббибиз булангъы сизин яшавугъуз Мени элчилигимни исбатлавудур.

³ Мени айыплайгъанлагъа оьзюмню якълап айтагъаным шудур: ⁴ ашамагъа ва ичмеге бизин ихтиярыбыз ёкъму? ⁵ Яда оьзге элчилер йимик, Раббибизни инилери ва Петер йимик, Исагъа иман салгъан къатынларыбызны ёлдаш этип алмагъа бизин гъакъыбыз ёкъму? ⁶ Яшавлукъ учун ишлеп къазанмагъа янгыз мен де, Барнаба да герекбизми?

⁷ Асгерлик борчун оьз харжы булан ким кютер? Юзюм бав орнатып, ону емишин ашамай къояжакъ ким болур? Кимдир къой сирив сакълайгъан, тек къой сют ичмейген? ⁸ Мен буланы янгыз инсанлар ойлашагъан кюйде сёйлейменми? Мусаны Къануну да шолай затланы сёйлемейми дагъы? ⁹ Мусаны Къанунунда: «Оьгюзге оьзю инныр басагъан затны ашама пуршав этме», – деп язылган чы. Раббибиз оьгюзнюмю дагъы гъайын этегени? ¹⁰ Шону О сизге яхшы болсун деп тюгюлмю дагъы айтагъаны? Гелимден оьзюню пайын алма умут булан сабанчы сабан сюре, иннырчы да инныр баса. ¹¹ Биз сизин пайдагъыз учун ругъ урлугъун чачабыз. Сизин арагъыздан яшав учун пайдалы затланы жыймагъа бизин ихтиярыбыз ёкъму дагъы? ¹² Башгъаланы сизден кёмек алмагъа ихтияры бар буса, бизин шогъар дагъы да кёп ихтиярыбыз бар. Амма биз шо ихтиярдан пайдаланмадыкъ. Месигъни Сююнч Хабарын билдиривге пуршавлукъ болмасын деп, бары да затгъа чыдап турабыз.

¹³ Ибадатхананы къуллукъчулары ибадатханадан таба ашайгъаны, къурбанлыкъны салагъан ерни къуллукъчуларыны да къурбан этеген затланы бир пайына ихтияры бары сизге белгили тюгюлмю дагъы? ¹⁴ Шолай Сююнч Хабарны билдирегенлер де яшав учун тарыкъ затны шо ишлеринден алсын деп Раббибиз буюрду.

¹⁵ Амма мен бу ихтиярлардан гъеч биринден де пайдаланмадым. Буланы мен магъа да шолай кёмек болсун деп де язмайман. Макътанма болагъан затымны биревге магърюм этме имканлыкъ бергенче, мен оьлмекни тангларман.

¹⁶ Эгер мен Сююнч Хабарны билдире бусам, мени макътанмагъа гъакъым ёкъ, неге тюгюл бу мени кютме герекли бир борчумдур. Адаршай эди магъа, эгер мен билдирмей эдим буса! ¹⁷ Эгер де шону мен оьзюм сайлагъан болгъан бусам, алапа алажакъ

эдим. Эгер де сайламагъан бусам, шо магъа тапшурулгъан къуллукъ этивдюр. ¹⁸ Магъа нечик алапа тюшген экен? Сююнч Хабарны гъакъсыз билдирип болагъаным ва шо Сююнч Хабар береген ихтиярлар булан пайдаланмайгъаным.

¹⁹ Мен азатман ва биревге де къул тюгюлмен.

Амма кёп адамланы Исаны янына тартмакъ учун, мен оланы барына да къул болуп къалдым.

²⁰ Ягъудилени Исаны янына тартмакъ учун, олар булан мен оьзлер йимик болуп къалдым. Мусаны Къанунуна таби болагъанланы Исаны янына тартмакъ учун, олар булан Къанунгъа таби болагъан адам йимик болуп къалдым. (Тюзю, мен оьзюмню Къанунгъа таби болагъанлардан санамайман.) ²¹ Къанунну билмейген адамланы тапмакъ учун, Къанунну билмейгенлер булан мен оьзюмню Къанунну билмейген адам йимик тутдум (Месигъе таби болуп туруп, Аллагъны Къанунун биле бусам да). ²² Гючсюзлени Исаны янына тартмакъ учун, олар булан гючсюз болуп къалдым. Бирлерин сама Исагъа иман салдырайым деп, оланы барысына да ошап юрюдюм. ²³ Бары да бу затланы мен Сююнч Хабар учун, ону яхшы затларында пайым болсун учун этемен.

²⁴ Чабыв ярышларда кёплер ортакъчылыкъ этегенни, янгыз бири уьстюнлюк алагъанны сиз билесиз чи. Уьстюнлюкню савгъатын алмакъ учун, сиз де чабыгъыз. ²⁵ Чабыв ярышларда ортакъчылыкъ этегенлер барысы да къаныгъывлу кюйде гъазирленелер. Олар шону заманлыкъ савгъатны алмакъ учун этелер. Биз буса даимлик савгъатны алмакъ учун къаст этебиз. ²⁶ Бугъар гёре, мен де чабагъанда, алдында бир мурады бар гиши йимик чабаман. Урагъанда да, юмуругъум бошуна гетмес йимик ураман. ²⁷ Мен къаркъарамны чыныкъдыраман ва ону биревлеге Сююнч Хабарны билдирип, оьзюм ярышлагъа къошулмай къалагъан кюй болмасын деп, оьзюмню ягъыма таби этемен.

Исрайылны тарихинден алынган масаллар

10 Бизин бары да ата бабаларыбыз Аллагъны булутуну къорувуну тюбюнде болгъанны ва къоркъунчсуз кюйде денгизни къыркъып чыкъгъанны билгенигизни сюемен мен, къардашлар. ² Мусаны якъчылары гъисапда олар бары да булутгъа ва денгизге «гёмюлген эди».

³ Оланы барысы да бир ругъ азыгъын ашагъан ⁴ ва барысы да бир ругъ сувун ичген. Олар оьзлени арты булан гелген бир ругъ ташдан ичгенлер. Шо таш буса Месигъ эди. ⁵ Аллагъ оланы кёплеринден рази тюгюл эди, шо саялы олар дангылда къырылды.

⁶ Булар барысы да, ата бабаларыбыз йимик биз де яманлыкъны сюймесин деп, бизге бир дарс болсун деп этилди. ⁷ Оланы бирлери йимик ялгъан аллагълагъа сужда къылмагъыз. Оланы гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылган: «Халкъ

ашамакъ ичмек учун олтурду ва кеп чекмек учун турду». ⁸ Оланы бирлери йимик пасат юрюмейик. Олар пасат юрюдю де – бир гюнню ичинде йигирма уьч минги кьырылып кьалды. ⁹ Бизге Месигьни сынап кьарама ярамай, оланы бирлери Ону сынап кьарагъан. Олар йыланлар тигип оьлгенлер. ¹⁰ Оланы бирлери кант этгенде йимик кант этмегиз. Оланы Азирейил малайик оьлтюрдю.

¹¹ Бу бары да олар булан болгъан затлар уьлгю гьисапда болгъан ва бизге, ахыр заман ювукълашып гелегенде яшайгъанлагъа, буварыв йимик язылган болгъан. ¹² Шогъар гёре аякъ уьстде кьатты эретургъанбыз деп ойлаша бусагъыз, сакъ болугъуз, йыгъылып гетме боласыз! ¹³ Сиз гъали де гъар инсанны да башына гелегинден башгъа сынагъа кьаршылашмагъансыз. Амма Аллагъ аминдир. Сизин гючюгюзден артыкъ сынагъа тарымагъа О изну бермес. О шо сынагъан оьтме ёл гёрсетер ва ондан оьтме гюч берер.

¹⁴ Шолайлыкъда, суюмлю кьардашларым, ялгъан аллагълагъа кьуллукъ этивден ари туругъуз. ¹⁵ Мен сизге бир англавни адамлагъа йимик сёйлеймен. Мен айтагъан сёзлени гьакъында оьзюгюз ойлашып кьарагъыз. ¹⁶ Раббизни алдында экмек бёлюв адатны кюте туруп, Аллагъгъа шюкюр этеген аякъны ичгенде, биз Месигьни кьанына пайчы болмайбызмы дагъы? Шо адатны кюте туруп, экмекни сындырып ашайгъанда, биз Месигьни кьаркьарасына пайчы болмайбызмы дагъы? ¹⁷ Экмек бир, кёп болгъан биз де бир кьаркьарабыз, неге тюгюл барыбыз да бир экмекни пайлап ашайбыз.

¹⁸ Исрайылны халкъына бир кьарагъыз чы: Аллагъгъа кьурбан этеген этни ашайгъанлар Огъар сужда кьылывуна пайчы болмаймы дагъы? ¹⁹ Гьасили, мен не айтма сюемен? Ялгъан аллагълагъа кьурбан этеген этни маънасы бармы яда оьзю ялгъан аллагъланы маънасы бармы? ²⁰ Ёкъ, озокъда! Тек имансызлар кьурбан этегенде, олар ону Аллагъгъа этмей, жинлеге эте. Мен буса сизин жинлер булан ишигиз болгъанны суюмеймен! ²¹ Сиз бир вакътини ичинде Раббизни аягъындан ва жинлени аягъындан ичип болмассыз чы! Шолай да бир вакътини ичинде Раббизни тепсисинде ва жинлени тепсисинде олтуруп болмассыз чы! ²² Яда сиз Аллагъда гюнчюлюк уятма сюемисиз? Биз ондан гючлюбюзмю дагъы?

Павел башгъаланы пайдасына айлана

²³ «Не зат этмеге де ярай», амма бары да зат бизин учун пайдалы тюгюлдюр. «Не зат этмеге де ярай», амма бары да зат бизин кьурашдырмас.

²⁴ Гъар ким оьзюнюкине тюгюл, оьзгеге пайдалы болуп чыгъагъан затны гъайын этсин.

²⁵ Базардан сатып алагъан этни, ахтигине чыгъа турмай, парахат кюйде ашагъыз. ²⁶ Неге тюгюл де,

«ер де, ону уьстюнде болагъан бары да зат да Раббизникидир».

²⁷ Эгер Исагъа иман салмагъан бирев сизин кьонакълай чакъырса, сиз де бармагъа суюсегиз, парахат кюйде алдыгъызгъа салгъан бары да затны ашагъыз. ²⁸ Амма бирев сизге: «Бу ялгъан аллагълагъа кьурбан этилген эт», – десе, шону айтгъан гиши учун ва намус учун ашамагъыз.

²⁹ Намус дегенде, сеникин тюгюл, башгъа адамны намусу учун деп айтмагъа сюемен. Неге дагъы биревню намусу мени эркинлигимни кемитме герек? ³⁰ Эгер мен аш учун Аллагъгъа шюкюрлюк эте бусам, шо шюкюрлюк этеген ашым учун ким мени айыплама бола?

³¹ Шогъар гёре, ашай бусанг да, иче бусанг да яда башгъа бир ишни эте бусанг да, бары да этеген затынгны Аллагъны макътавлугъу учун эт. ³² Не ягъудилени, не ят халкъланы, неде Исагъа иман салгъанланы гюнагъ иш этивюне себепчи болмагъыз. ³³ Мен бары да халкъгъа ярама кьарайман, оьзюмню пайдама тюгюл, кёплер кьутгъарылсын деп, олагъа пайдагъа айланаман.

Жыйынгъа жыйылган заман булан байлавлу насигъатлар

11 Мен Месигьден уьлгю алагъанда йимик, сиз де менден уьлгю алыгъыз. ² Гъар затда мени эзде сакълайгъаныгъыз ва мен уьйретген затланы мен айтгъан кюйде кютегенигиз учун сизге макътав этемен. ³ Сиз шу затны билип кьалгъаныгъызны сюемен: Месигь – гъар эргишини башчысы, гъар эркек – кьатыныны башчысы. Аллагъ да – Месигьни башчысы. ⁴ Гъар бир эргиши, эгер де о башы ябылгъан кюйде дуа эте буса яда Аллагъны атындан сёйлей буса, оьзюню Башчысын – Исаны – биябур этеген бола. ⁵ Башын ачгъан кюйде дуа этеген яда Аллагъны атындан сёйлейген кьатынгиши де башын илыкъгъа салыр, шолай кьатын чачлары юлюнген кьатынгъа ошар. ⁶ Эгер кьатынгиши башын япма суюмей буса, чачларын кьыркъдырсын. Эгер кьатынгиши чачларын кьыркъдырмагъа яда юлютмеге уяла буса, башын япсын. ⁷ Эргиши башына бёрк гиймеге герек тюгюл. Неге тюгюл де, о Аллагъны келпети ва макътавлугъу, кьатын буса эргишини макътавлугъу. ⁸ Неге тюгюл де, эргиши кьатынгишиден тюгюл, кьатынгиши эргишиден яратылгъан. ⁹ Эргиши кьатынгиши учун тюгюл, кьатынгиши эргиши учун яратылгъан. ¹⁰ Малайиклер билсин деп, муна шо саялы кьатынгишилер, гьакимликни тубюнде экенлигини белгиси гьисапда, явлукъ байлама тарыкъ.

¹¹ Амма Раббизни алдында кьатынгиши эргишиден асылы бола, эргиши буса кьатынгишиден асылы бола. ¹² Кьатынгиши эргишиден яратылгъаны йимик, эргиши де кьатынгишиден тувгъан. Бары да затны буса

Аллагъ яратган. ¹³ Оьзюгюз ойлашып къарагъыз: къатынгишиге башы ачыкъ кююнде Аллагъгъа дуа этмеге къыйышамы? ¹⁴ Узун чачлар оьсдюремек эргиши учун илыкълыкъ экенни сизге табиат оьзю де уйретмейми? ¹⁵ Узун чачлар – къатынгиши учун буса безендиреген зат. Чачлар – огъар явлукъ йимик берилген зат. ¹⁶ Эгер бир биревлер бу гъакъда эришмеге суйсе, не бизин, не Исагъа иман салгъанланы оьзге жыйынларыны башгъа адаты ёкъну да айтып къоймагъа сюемен.

Экмек бёлүв адат булан байлавлу насигъат

¹⁷ Сизге бирдагъы насигъат бермеге сюемен. Жыйынларыгъыз учун мен сизин макътамагъа болмайман, оланы пайдасындан эсе заралы кёпдюр. ¹⁸ Биринчиси, сиз жыйылган заманда, арагъызда эришивлюклер болагъанын эшитдим, шогъар мен бир якъдан инанаман. ¹⁹ Сизин арагъыздан иманда мекенли токъташгъанларыгъыз белгили болсун учун, арагъызда башгъачалай ойлашагъанлар да болмагъа герек. ²⁰ Шону булан бирге сиз Раббизни алдында экмек бёлүв адатны кютме жыйылагъанда, сиз шону башгъа бир затгъа айлаңдырасыз. ²¹ Сизин гъаригиз оьзюгюзню ашыгъызгъа гъайт этип гиришесиз. Муна шулай бири ач кюйде, бири эсирип гете. ²² Не эте, сизин ашап ичип болар йимик оьзюгюзню уьюгюз ёкъму? Яда сиз Исагъа иман салгъанланы жыйынын гёрюп ярамаймысыз? Сиз пакъырланы тёбен этме сюемисиз? Не айтайым дагъы сизге? Макътама герекменми сизин? Ёкъ, о зат саялы макътамажакъман.

²³ Мен сизге берген затны оьзю Раббизден алдым. Оьзюне хыянатлыкъ этилген гече Раббиз Иса экмекни де алып, ²⁴ шюкюр этгенден сонг, ону бёлген ва: «Бу сизин учун къурбан этилеген Мени къаркъарамдыр. Муну Мени эсде сакъламакъ учун ашагъыз», – деген. ²⁵ Ахшам ашдан сонг да О шолай этген ва къолуна аякъны алып: «Бу аякъ Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы янги разилешивню белгилейген Мени къанымдыр. Къачан ичсегиз де, Мени эсге алмакъ учун ичигиз», – деген. ²⁶ Гъар гезик бу экмекни ашайгъанда ва гъар гезик бу чагъыр аякъны ичегенде, сиз Раббиз къайтып гележек замангъа ерли Ону оьлмеклигине шагъатлыкъ этесиз.

²⁷ Шогъар гёре, Раббизни экмегин ашайгъан ва чагъыр аягъын ичеген адам шону лайыкъсыз бир кюйде этсе, Ону Къаркъарасына ва къанына къаршы гюнагъ иш этген болур. ²⁸ Экмекни ашагъынча ва чагъыр аякъдан ичгинче, инсан бир алдын оьзю тергеп къарамагъа герек. ²⁹ Неге тюгюл де, Раббизни къаркъарасына агъамият бермейли ашайгъан ичеген адам Раббизни такъсырлавун ашайдыр ичедир. ³⁰ Шо себепден сизин арагъызда кюйсюзлер ва авруйгъанлар кёп, оьлегенлер де аз тюгюл. ³¹ Эгер биз оьз оьзюбюзге

дуван эте эдик буса, Раббиз бизге шолай дуван этмес эди. ³² Амма Раббиз бизге дуван эте туруп, О бизин тюз ёлгъа сала. Шо заман къыяматгюн башгъалар булан бирче бизге дуван этилмес.

³³ Шолайлыкъда, къардашларым, Раббизни алдында экмек бёлүв адатны кютме жыйылагъанда, бир биригизден алдынлыкъ этмеге къарамагъыз. ³⁴ Ач болгъаныгъыз бар буса, жыйынларыгъызда Раббизни такъсырына тюшмес учун, уьюнде ашап гелсин. Къалгъан затланы буса мен сизин яныгъызгъа гелгенде, ёрукъгъа саларман.

Аллагъны Ругъуну савгъатлары

12 Гъали, къардашларым, гелигиз, ругъ савгъатланы гъакъында сёйлейик. Шону да сиз англамай къалгъаныгъызны суймеймен.

² Билемисиз, сиз имансыз заманыгъызда оьзюгюзню терс ёл булан элтмеге къойдугъуз ва тилсиз ялгъан аллагълагъа къуллукъ этдигиз.

³ Аллагъны Ругъуну таъсиринден бирев де: «Исагъа налат болсун», – деп айтмас ва бирев де, Аллагъны Ругъундан таба тюгюл эсе: «Иса Раббиздир», – деп айтма болмас.

⁴ Тюрлю тюрлю савгъатлар бар, тек оланы Аллагъны биргине бир Ругъу бере. ⁵ Къуллукъланы да тюрлю тюрлю тайпалары бар, тек оланы биргине бир Раббиз тапшура. ⁶ Инсанларда да Аллагъ тюрлю тюрлю кюйде иш гёре, тек бары да инсанларда бары да затны биргине бир Аллагъ эте.

⁷ Гъар инсангъа Аллагъны Ругъуну тюрлю тюрлю савгъатлары пайда учун бериле. ⁸ Аллагъны Ругъу бирине гъакъыллы сёзлени, башгъасына буса билимли сёзлени бере. ⁹ Бир башгъасына Аллагъны Ругъундан иман бере, бир башгъасына да аврувланы сав этмеге гюч бере. ¹⁰ Бирине муъжизатлар яратмагъа гюч, башгъасына Аллагъны атындан сёйлемеге савгъат, бирисине не зат Аллагъны Ругъундан амалгъа гелегенни, не зат буса гелмейгенни айырма бажарывлукъ, оьзгесине англашылмайгъан тиллерде сёйлемеге, бирдагъысына шо тиллени англагъа гюнер бере. ¹¹ Буланы барын да Аллагъны биргине бир Ругъу эте ва гъар кимге суйген кюйде пайлап бере.

Исагъа иман салгъанланы жыйыны – Месигъни къаркъарасы

¹² Бизин гъар бирибизни кёп санлары булангъы бир къаркъарабыз бар, бары да шо санлар бир къаркъараны къурашдыра. Месигъ де шолайдыр.

¹³ Ягъуди яда ят бусакъ да, къуллар яда азат адамлар бусакъ да, бизин барыбызны да сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурду. Шолукъда, биз бир Ругъдан таба Месигъни къаркъарасы булан бирлешип къалдыкъ ва барыбыз да бир Ругъну къабул этдик.

¹⁴ Къаркъара буса бир сандан тюгюл, кеп санлардан къурашган. ¹⁵ Масала, бут: «Мен къол тюгюлмен, шо саялы да мен къаркъараныки де тюгюлмен», – деп айтса, шо да бут къаркъараны бир саны тюгюл деп саналмагъа себеп болмас. ¹⁶ Яда къулакъ: «Мен гез тюгюлмен, шо саялы да къаркъараныки де тюгюлмен», – деп айтса, шо да къулакъ къаркъараны бир саны тюгюл деп саналмагъа себеп болмас. ¹⁷ Эгер де савлай къаркъара янгыз гезден амалгъа гелген эди буса, о нечик эшитер эди? Эгер де савлай къаркъара къулакъ болуп къалган буса, о нечик ийис билер эди? ¹⁸ Амма гъакъкъатда Аллагъ къаркъарада гъар санны оъзю тийишли гереген кюйде ерлешдирген. ¹⁹ Эгер бютюн къаркъарада биргине бир сан тюгюл болмаган эди буса, шо заман къаркъара оъзю нечик болур эди? ²⁰ Гъакъкъатда санлар кеп, оланы бирлешдиреген къаркъара буса бирдир.

²¹ Гез къолгъа: «Сен магъа тарыкъ тюгюлсен!» – деп яда баш аякълагъа: «Сиз магъа тарыкъ тюгюлсюз!» – деп айтып болмас. ²² Терсине, къаркъараны гючсюз гёрюнеген санлары оъзгелеринден эсе хыйлы да артыкъ герекли болур. ²³ Къаркъараны биз агъамиятлы тюгюл деп санайган санларына дагъы да кеп агъамият беребиз. Арив гёрюнмейген санларыбызны буса яхшы кюйде яшырабыз. ²⁴⁻²⁵ Арив гёрюнеген санларыбызны буса яшырмагъа тарыкъ тюгюл. Амма къаркъарада айрылыкъ болмай. Ону бары да санлары бир бири булан байланып, бири бирини гъайын этсин учун, Аллагъ къаркъараны аз агъамияты булангъы санларын кеп тергев берилеген кюйде этип ясаган. ²⁶ Бугъар гёре, эгер бир сан азап чеге буса, ону булан бирге оъзгелери де азап чеге. Бир сан гъюрметли болса, ондан къалган бары да санлар да сююне.

²⁷ Сиз барыгъыз да бирче Месигъни къаркъарасысыз. Сизин гъаригиз ону санысыз. ²⁸ Исагъа иман салганланы жыйынында Аллагъ, биринчилей, элчилени белгилеген, экинчилей – пайхаммарланы, учюнчюлей – устазланы. Сонг оъзлеге гъайран алааматлар гёрсетмеге гюч берилгенлер геле. Сонг – аврувланы сав этегенлер. Сонг – оъзгелеге кёмек этегенлер, ёлбашчылыкъ этегенлер, англашылмайган тиллерде сёйлемеге гюнери булангъылар. ²⁹ Биз барыбыз да элчилербизми? Биз барыбыз да пайхаммарларбызми? Барыбыз да устазларбызми? Барыбыз да гъайран алааматлар гёрсетебизми? ³⁰ Барыбыз да аврувланы сав этебизми? Барыбыз да англашылмайган тиллерде сёйлейбизми? Барыбыз да шо тиллеге англатыв берип билебизми? ³¹ Тек оър савгъатлагъа багъып талпыныгъыз! Гъали мен сизге булардан да яхшы ёл гёрсетермен.

Сююв бары да савгъатлардан да артыкъ

13 Эгер мен инсанланы ва малайиклени тиллеринде сёйлеп, сюювом ёкъ буса, зангыраган ез къонгуравдан ва оъкюреген къомуздан бир башгъалыгъым да ёкъдур. ² Эгер мени Аллагъны атындан сёйлемеге савгъатым бар буса ва бары да сырланы биле бусам, гъар жура билимим ва тавланы йылышдырып болагъан иманым бар буса, амма сюювом ёкъ буса, мен бир зат да тюгюлмендир. ³ Эгер мен бютюн малым мюлкюмню садагъагъа уълешип, къаркъарамны отгъа салып яллатмагъа берсем, амма сюювом болмаса, ондан магъа бир асув да ёкъдур.

⁴ Сююв чыдамлы, сююв рагъмулу. Сююв гюллемес, макътанмас, оъктем болмас. ⁵ Сююв низамсызлыкъ тувдурмай, оъзюне хайыргъа айланмай, ачуву чыкъмай, о оъзюню хатирлерин санап айланмай. ⁶ Сююв яманлыкъгъа сююнмес, гъакъ гертилике сююнер. ⁷ О бары затдан гече, бары затгъа инана, бары затгъа умут эте, бары затгъа чыдап тура.

⁸ Сююв бир заманда да битмес, амма Аллагъны атындан сёйлемеге берилген савгъат битер, англашылмайган тиллерде сёйлемеге берилген гюнер ёкъ болур, билимлер арадан тайып, тарыкъсыз болур. ⁹ Бизин билимибиз камил тюгюл, Аллагъны атындан сёйлейгенибиз де камил тюгюл. ¹⁰ Камиллик гелгенде, камил тюгюл зат арадан таяжакъ. ¹¹ Мен яш заманымда яш йимик сёйлей, яш йимик англай, яш йимик де ойлаша эдим. Оъсюп уллу болганда, яшлыгъымны къойдум. ¹² Гъали биз бары да затны тунукъ гюзгюден йимик гёребиз, камиллик етишгенде буса, бетге бет гёрюшежекбиз. Гъали мени билимим ярты, о заман буса мен, Аллагъ да мени гъакъымда билегенде йимик, толу кюйде билежекмен.

¹³ Шолайлыкъда, уъч зат къала: иман, умут, сююв. Буланы да барындан да уллусу сююв.

Жыйындагъы низамны гъакъында

14 Сюювню ёлу булан юрюгюз. Аллагъны Ругъуну савгъатларын, айрокъда Аллагъны атындан сёйлемеге савгъатны алмагъа къасткъылыгъыз. ² Англашылмайган тиллерде сёйлейген гиши адамлагъа тюгюл, Аллагъгъа сёйлер, неге тюгюл ону бирев де англамас. О Аллагъны Ругъуну къудраты булан сырлы затланы сёйлер. ³ Аллагъны атындан сёйлейген гиши буса адамлагъа насигъат бермек ва оланы рагъатландырмакъ, къурашдырмакъ учун сёйлер. ⁴ Англашылмайган тиллерде сёйлейген гиши оъзю оъзюн къурашдырар, Аллагъны атындан сёйлейген гиши буса Исагъа иман салганланы къурашдырар. ⁵ Сиз барыгъыз да англашылмайган тиллерде сёйлегенигизни сюер эдим, амма Аллагъны атындан сёйлейгенигизни

дагъы да артыкъ сюер эдим. Аллагъны атындан сѣйлейген адам англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адамдан артыкъ. Озокъда, англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адамны сѣзю англатылып, Исагъа иман салгъанланы къурашдырма кѣмек этеген гезиклер болмагъандан сонг.

⁶Энни, къардашларым, мен сизин яныгъызгъа да гелип, англашылмайгъан тилде сѣйлемеге башласам, амма Аллагъдан гелеген англавну, уйретивню, Аллагъны атындан сѣйленеген сѣзлени, билимни бермесем, ондан сизге не пайда болур? ⁷Аваз чыгъарагъан жансыз затлар, масала, дюдюк яда къомуз да шолай. Эгер шолардан чыгъагъан аваз мекенли ачыкъ кюйде сес бермей буса, дюдюк согъуламы яда къомуз согъуламы, ону нечик билмеге болур? ⁸Эгер зурнай белгисиз бир тавуш чыгъара буса, ябушувгъа ким гъазирленер? ⁹Шону йимик, сиз бир англашылмайгъан тилде сѣйлей бусагъыз, сиз айтагъан затланы нечик англар? Сиз бошуна, гъавагъа сѣйлеген болурсуз! ¹⁰Масала, дюньяда кѣп тюрлю тиллер бар, амма оланы барысыны да шо тиллерде сѣйлейгенлер учун маънасы бар. ¹¹Шо тил не зат англагъаннаны мен билмей бусам, шо тилде сѣйлейген гиши учун мен ят уълкелимен, шо тилде сѣйлейген адам да мени учун ят уълкели. ¹²Сиз Ругъну савгъатларына талпына болгъан сонг, Исагъа иман салгъанланы жыйынын къурашдырмакъ учун, шоллагъа аявсуздан ес болма къарагъыз.

¹³Шогъар гѣре англашылмайгъан тиллерде сѣйлейген адам оъзю сѣйлейген затларын англатып болагъан да болсун деп дуа этмеге герек. ¹⁴Эгер мен англашылмайгъан тилде дуа эте бусам, ругъум да дуа эте, амма гъакъылым ортакъчылыкъ этмей. ¹⁵Шолай болгъанда, мен не этме герекмен? Бир ругъум булан дуа этежекмен, бир де гъакъылым булан дуа этежекмен. Бир ругъум булан йырлажакъман, бир де гъакъылым булан йырлажакъман. ¹⁶Эгер янгыз ругъунг булан Аллагъгъа макътав эте бусанг, сен не сѣйлейгенни билмейген бир адам сен этеген шюкюр дуангны артындан: «Амин, я Аллагъ», – деп нечик айтсын? Сен айтагъан затны о англамай чы! ¹⁷Сен Аллагъгъа яхшы шюкюр эте болма ярайсан, амма башгъа адам учун ондан бир пайда да ёкъ.

¹⁸Англашылмайгъан тиллерде мен сизден барыгъыздан да кѣп сѣйлейгениме Аллагъгъа шюкюр этемен. ¹⁹Амма иманлыланы жыйынында англашылмайгъан бир тилде он минг сѣз сѣйлемекден эсе, башгъаланы да уйретмек учун, гъакъылым булан беш сѣз сѣйлемеге сюер эдим.

²⁰Къардашларым, гъакъылда яшлар йимик болуп къалмагъыз. Яманлыкъда яшлар йимик затны англап битмейген кюйде, амма гъакъылда гъакъылбалыкъ болгъан адамлар йимик болугъуз! ²¹Мусаны Къанунунда Раббиз булай айтды чы:

Бу халкъгъа Мен башгъа тиллер ва ят халкъланы авзу булан сѣйлежекмен, амма шо заманда да олар Магъа тынгламажакълар.

²²Булайлыкъда, англашылмайгъан тиллерде сѣйлемек Исагъа иман салгъанлар учун тюгюл, имансызлар учун бир белги. Аллагъны атындан сѣйлемек буса имансызлар учун тюгюл, Исагъа иман салгъанлар учун бир белги. ²³Эгер Исагъа иман салгъанлар жыйылып, барысы да англашылмайгъан тиллерде сѣйлемеге башласа ва шонда сизин яныгъызгъа шо тиллени англамайгъан яда имансыз адамлар гелсе, сиз гъакъылыгъызны тас этгенсиз деп айтмасмы?

²⁴Эгер сиз барыгъыз да Аллагъны атындан сѣйлей бусагъыз ва сизин арагъызгъа не болуп турагъаннаны англамайгъан яда имансыз бир адам гелсе, сѣйленеген бары да сѣзлер ону гюнагълы ва айыплы экенине тюшюндюрежек. ²⁵Шолайлыкъда, ону юрек сырлары ачылажакъ, о баш уруп Аллагъгъа сужда этежек ва: «Гертилей де, Аллагъ сизин арагъызда!» – деп айтажакъ.

²⁶Шондан не натижа чыгъарма тюше, къардашларым? Сиз бирче жыйылгъанда, биригизники алгъыш йырыгъыз, башгъагъызныки насигъатыгъыз, биревнюки Аллагъдан гелеген англаву, биревнюки англашылмайгъан тиллердеги хабары, биревнюки шо хабарны англатыву болсун. Тек бары зат Исагъа иман салгъанланы жыйынын къурашдырмагъа тарыкъ. ²⁷Бирев англашылмайгъан тилде сѣйлеме къарай буса, эки яда инг кѣбю уьч адам гезик булан сѣйлемеге, бириси буса сѣйленеген затны англамагъа герек. ²⁸Эгер арагъызда шо тилни англатып болагъан гиши ёкъ буса, сиз жыйылгъан заманда, англашылмайгъан тилде сѣйлеме суйген адам сѣйлемей турсун, янгыз оъз оъзю ва Аллагъ булан сѣйлесин.

²⁹Аллагъны атындан сѣйлейгенлерден де эки яда уьч адам сѣйлесин, къалгъанлары буса сѣйлеген затлагъа тергев этсин. ³⁰Эгер де олтургъанланы арасындан кимге буса да биревге бирден Аллагъдан англав гелип къалса, шо заман биринчиси токътап къалсын. ³¹Барын да не затгъа буса да бир затгъа уйретмек ва барын да ругъландырмакъ учун, сиз барыгъыз да гезик булан Аллагъны атындан сѣйлеме боларсыз.

³²Аллагъны атындан сѣйлеме савгъаты булангъы адамлар шо савгъатына ёлбашчылыкъ этип бола.

³³Неге тюгюл де, Аллагъ низамсызлыкъны тюгюл, паракхатлыкъны Аллагъыдыр.

Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынларында болагъаны йимик, ³⁴къатынлар сѣйлемей турсунлар. Оланы сѣйлемеге ихтияры ёкъ. Олар, Мусаны Къанунунда язылган кюйде, таби болма гереклер. ³⁵Эгер олар бир затны билмеге сюе буса, уйлеринде эрлерине

сорасынлар. Исагъа иман салгъанланы жыйынларында къатынлагъа сёйлемек айып.

³⁶ Аллагъны каламы башлап, коринфлилер, сизден чыкъгъан яда о янгыз сизге етишип къалгъан деп ойлашамысыз? ³⁷ Озьюн пайхаммар яда озьюнде Ругъну гючю бар деп гысап этеген гъар адам къабул этип къойсун: мен сизге язагъан затларым Озью Раббизни буйругъудур. ³⁸ Эгер де къабул этмей буса, озью де къабул этилмес.

³⁹ Булайлыкъда, къардашларым, Аллагъны атындан сёйлемеге талпынгъыз, англашылмайгъан тиллерде сёйлемекни де гери урмагъыз. ⁴⁰ Амма бары да затда низам болмагъа герек, бары да зат озь еринде ва заманында болмагъа герек.

Иса Месигъни тирилюю

15 Къардашларым, сизге мен билдирген, сиз озьюн кюрчю гысапда къабул этген Сююнч Хабарны бирдагъы керен эсигизге салмагъа сюемен. ² Эгер мен сизге билдирген сёзлерден тайышмай турсагъыз, Сююнч Хабарны кёмеги булан къутгъарылмагъа болурсуз, ёгъесе сизин иманыгъыз негъакъдыр.

³ Озьюм алгъан затны инг агъамиятлысын башлап мен сизге бердим: Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, Месигъ бизин гюнагъларыбыз учун оьлюп гетди. ⁴ О гёмюлдю, уьчюнчю гюн буса, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, тирилди. ⁵ Месигъ Петерге, сонг Озьюню он эки де якъчысына гёрюндю. ⁶ Мундан сонг бир вакътини ичинде О Озьюню беш юзден де артыкъ якъчысына гёрюндю. Оланы кёплери бугюн де яшап туралар, бирлери буса гечингенлер. ⁷ Сонг О Якъубгъа ва бары да элчилерине гёрюндю. ⁸ Лап ахырда чакъсыз тувгъан бир яш йимик болгъан магъа да гёрюндю.

⁹ Мен элчилени инг гиччисимен ва элчи деген атгъа да лайыкълы тюгюлмен, неге тюгюл де мен Исагъа иман салгъанланы гъызарлап тургъан бир адам эдим. ¹⁰ Амма, Аллагъны яхшылыгъындан, мен сиз гёреген кюйдемен. О магъа этген яхшылыкъ негъакъ болмады. Мен элчилени барындан да кёп загъмат тёкдюм, гертисин айтсам чы, мен тюгюл, Аллагъны менде болгъан яхшылыгъы загъмат тёкдю. ¹¹ Гъасили, мен этдимми, олар этдими – башгъа тюгюл, биз барыбыз да шолай билдиребиз, сиз де шо уьйретивюбюзге иман салдыгъыз.

¹² Шолай буса, биз билдиреген кюйде, Месигъ оьлюмден тирилген сонг, сизин арагъыздан бирлеригиз оьлюлер тирилмей деп нечик айтып боласыз дагъы? ¹³ Эгер оьлюлер тирилмей буса, Месигъ де тирилмеген. ¹⁴ Эгер Месигъ тирилмеген буса, биз этеген иш де бош, сизин иманыгъыз да бош зат. ¹⁵ Шолай болгъанда, биз Аллагъны гъакъында ялгъан сёйлейген болуп чыгъабыз, неге тюгюл де О Месигъни оьлюмден тирилген деген

хабарны билдиребиз. Эгер оьлюлени тирилмеклиги болмай буса, Аллагъ Месигъни де тирилтмеге болмас эди. ¹⁶ Эгер оьлюлер тирилмей буса, Месигъ де тирилмеген. ¹⁷ Эгер Месигъ тирилмеген буса, сизин иманыгъыз да бош, гюнагъларыгъыз да гъали де гечилмеген. ¹⁸ Булай болгъанда, Месигъге иман салып оьлгенлер де даимге ёкъ болгъан. ¹⁹ Эгер биз янгыз бу яшав учун Месигъге умут эте бусакъ, бары да адамлардан инг насипсизлери биз болуп чыгъар эдик.

²⁰ Амма Иса Месигъ оьлюмден тирилди! Озью де оьлгенлени инг биринчиси болуп тирилди.

²¹ Оьлюм бу дюньягъа бир адамдан таба гелгени йимик, тирилив де бир башгъа адамдан таба гелген. ²² Адам булан ортакъчы болгъанлар бары да оьлегенде йимик, Месигъ булан ортакъчы болгъанланы да бары да яшавгъа

къайтарылажакъ. ²³ Амма гъариси озь гезиги булан болажакъ: башлап Месигъ, О гелгенден сонг, Онуки болгъанлар тирилежеклер. ²⁴ Сонг ахыр заман болажакъ. Месигъ бары да ругъ гъакимлени, башчыланы ва гючю булангъылыны ёкъ этгенде, гъакимлигин Атабыз Аллагъгъа тапшуражакъ!

²⁵ Бары да душманларын аякъ тюбюне салып янчгъынча, О гъакимлик этмеге герек болажакъ.

²⁶ Ёкъ этилежек ахырынчы душман оьлюмдю.

²⁷ Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда язылгъан кюйде, О «бары да затны аякъ тюбюне салажакъ». «Бары да затны» дейгенде, бары да затны Месигъге таби этген Аллагъдан башгъа бары да зат экени ачыкъ. ²⁸ Бары да зат Огъар таби этилгенден сонг, Уланы да бары да затны Озьюне таби этген Аллагъгъа таби болажакъ. Шондан сонг Аллагъ бары да затгъа толу кюйде гъакимлик этежек.

²⁹ Эгер де шо шолай болмагъан буса, неге инсанлар оьлгенлер саялы, сувгъа чомдуртуп, оьзлени Аллагъгъа тапшурта дагъы? Эгер де оьлгенлер тирилмей буса, олар саялы оьзлени шолай Аллагъгъа тапшуртма негер тарыкъдыр дагъы? ³⁰ Биз не учун яшавубузну гъар сагъатда къоркъунчлукъгъа тарытабыз? ³¹ Мен гъар гюн оьлюмню алдында токътайман. Къардашларым, Раббиз Иса Месигъни алдында сизин булан болагъан оьктемлигим булан ант этемен! ³² Мени мурадым инсанланыки йимик болгъан буса, мен Эфесдеги къыр жанлар булан ябушуп не эте эдим дагъы? Магъа ондан не пайда бар? Эгер де оьлгенлер тирилмей буса, «ашайыкъ ичейик, тангала биз оьлебиз чи!»

³³ Вёрегиз, алданып къалмагъыз: «Яман ёлдашлар инсанны терс ёлгъа салар». ³⁴ Тийишли кюйде эсигизни табыгъыз ва гюнагъ иш этмегиз. Мен муну сизин илыкъдырайым деп айтаман, неге тюгюл сизин бирлеригиз Аллагъны танымай.

Тирилегендеги къаркъараланы гъакъында

³⁵ Амма биревлер: «Оьлюлер нечик тирилежек? Оланы къаркъаралары нечик болажакъ?» – деп

сорай болмагъа ярай. ³⁶ Шолай сорамакъ гъайгевлюкдюр! Гъар урлукъ чыкъмакъ учун, бир алдын оьлме герек! ³⁷ Сиз чачагъан заманда, оьсюмлюкню оьзюн тюгюл, янгыз ону урлугъун, будайны яда башгъа бир оьсюмлюкню урлугъун чачасыз чы. ³⁸ Аллагъ шо урлукъгъа Оьзю суйген кюйде къаркъара бере. О да гъар урлукъгъа оьзюню къаркъарасын бере.

³⁹ Бары да къаркъаралар бир йимик болмай. Инсанланы къаркъарасы гъайванланыки йимик тюгюл, гъайванланы къаркъарасы къушланыки йимик тюгюл, къушланыки де балыкъланыки йимик тюгюл. ⁴⁰ Кёкдеги къаркъаралар да бар, дюньядагъы къаркъаралар да бар. Кёкде болагъанларыны сан ягъы ва гёзеллиги башгъа, дюньяда болагъанларыныки де башгъа.

⁴¹ Гюнешни шавласыны гёзеллиги башгъа, айныки башгъа, юлдузланыки де башгъа. Шавла якъдан юлдуз да юлдуздан башгъа.

⁴²⁻⁴³ Оьлгенлени тириливю булан да тап шо кююнде бола: къаркъара чирийген гъалында гёмюле – янгыргъан гъалында тирилип къала; тёбен этилген гъалында гёмюле – макътавлу гъалында тирилип къала; гючсюз гъалында гёмюле – гючлю гъалында тирилип къала. ⁴⁴ Табиатдагъы къаркъара болуп гёмюлер – ругъ къаркъара болуп тирилер. Табиатдагъы къаркъара болгъан сонг, ругъ къаркъара да бар. ⁴⁵ Сыйлы Язывларда булай язылган: «Биринчи инсан болгъан Адам яшайгъан жан болду». Ахырынчы Адам буса яшав береген бир Ругъ болду. ⁴⁶ Амма башлап арагъа чыкъгъан ругъ инсан тюгюл. Башлап арагъа чыкъгъан къаркъаралы инсан, сонг чыкъгъаны буса – ругъ инсан. ⁴⁷ Биринчи Адам ерден, демек топуракъдан, экинчи Адам буса кёклерден гелген. ⁴⁸ Топуракъдан болгъан адам нечик буса, дюньядагъы болгъанлар да шолайдыр. Кёклерден болгъан Адам нечик буса, кёклердеги болгъанлар да шолай. ⁴⁹ Биз топуракъдан болгъангъа нечик ошай бусакъ, кёклерден болгъан Адамгъа да шолай ошажакъбыз.

⁵⁰ Сизге айтма сюегеним, къардашларым, ерде этден ва къандан болгъан къаркъаралар Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмес, шолай чирийген затлар чиримейгенлерини вариси болуп болмас. ⁵¹⁻⁵² Сизге бир сырны ачайым: биз барыбыз да оьлмежекбиз. Амма бирден, гёз юмуп, гёз ачгъынча, мюгълетде ахырынчылай сюр чалагъанда, алышынажакъбыз. Сюр чалынажакъ ва оьлюлер чиримеген гъалында тирилежек, биз де алышынажакъбыз. ⁵³ Неге тюгюл де, бютюн чирийген къаркъаралар чиримейген гъалгъа, оьлюмге тарылагъан къаркъаралар оьлюмсюз гъалгъа гирежек. ⁵⁴ Чирийген ва оьлюмге тарылагъан къаркъаралар чиримейген ва оьлюмсюз гъалгъа гиргенде буса: «Оьлюмню уьстюнлюк ютуп къойду», – деп Сыйлы Язывларда язылган сёзлер гъакъ болуп чыгъажакъ!

⁵⁵ Гъей оьлюм! Сени уьстюнлюгюнг къайда? Гъей оьлюм! Сени жан ачитдырагъан огъунг къайда?

⁵⁶ Жан ачитдырагъан гючню оьлюм гюнагъдан алгъан. Гючню буса гюнагъ Къанундан алгъан.

⁵⁷ Тек Аллагъгъа шюкюрлюк болсун! О бизге Раббиз Иса Месигъден таба уьстюнлюкню берди.

⁵⁸ Булайлыкъда, гъей сююмлю къардашларым, Раббизни ёлунда къатты кюйде токътагъыз. Оьзюгюзю даим Раббизге къуллукъ этивге толу кюйде багъышлагъыз, неге тюгюл сиз О учун тёкген къыйыныгъыз бошуна гетмежегин билесиз.

Ерусалимдеги иман къардашлагъа кёмек учун акъча жыйыв

16 Гъали Аллагъны халкъына кёмек учун акъча жыйывну гъакъында бир нече сёз айтайым.

Исагъа иман салгъанланы Галатиядагъы жыйынларына мен буюргъан кюйде сиз де этерсиз.

² Гъар биригиз жуманы биринчи гюнюнде оьзюню къазанчына гёре артгъа акъча салсын. Мен гелген заманда жыйып айланмасын учун, шону оьзюню янында сакълап турсун. ³ Мен гелеген замангъа бир нече адамны айырыгъыз. Ерусалимдегилер билсин деп, мен шо адамлар кимлер экенни англатагъан кагъызлар язарман ва оланы жыйылгъан садагъа булан Ерусалимге йиберермен. ⁴ Эгер магъа да шонда бармагъа тийишли болса, олар булан мен де барарман.

Павелни хыяллары

⁵ Македониядан оьтгенде, мен сизин ягъыгъызгъа гележекмен, неге тюгюл де мен Македониядан оьтме къарайман. ⁶ Балики, яныгъызда бир нечакъы заман къалырман яда къышны чыгъарырман. Сонг барагъан ериме бармагъа сиз магъа кёмек этерсиз. ⁷ Мен гъали сизин яныгъызгъа ёл уьстюнде гелип гетмейим деп токъташгъанман. Шо оьтесиз аз замангъа гелмек болур эди. Аллагъ буюрса, сизин булан бираз къолай заман турмагъа умут этемен.

⁸ Эфесде мен Пентикост байрамгъа ерли къалажакъман. ⁹ Неге тюгюл де, ишибизни этмек учун онда уллу имканлыкъ ачылгъан, амма магъа къаршы чыгъагъанлар да чы кёп.

¹⁰ Эгер Тимофей сизин яныгъызгъа гелсе, сизин арагъызда огъар парахат ва къоркъунчусуз болсун учун, тергев этигиз. Мени йимик, о да Раббизни ишин кюте. ¹¹ Бирев де ону тёбен гёрмесин. Сонг о мени яныма гелип болсун учун, ону эсенликде аманлыкъда ёлгъа салыгъыз. Оьзге иман къардашларыбыз булан мен ону гелмеклигин къаравуллап тураман.

¹² Иман къардашыбыз Аполлосгъа оьзге иман къардашларыбыз булан бирге сизин яныгъызгъа барсын деп мен бек тиледим. О гъали бармагъа

сүймей эди, амма оъзюне онгайлы болган заманда гележек.

Ахыргъы насигъатлар

¹³ Сакъ болугъуз, иманыгъызда къатты кюйде туругъуз, тартынмагъыз ва гючлю болугъуз!

¹⁴ Этеген бары да затыгъызны сююв булан этигиз.

¹⁵⁻¹⁶ Стефанасны ва ону уьюндегилерин сиз таныйсыз. Олар Агъаяда башлап Исагъа иман салгъанны ва оъзлени Аллагъны халкъына къуллукъ этивге багъышлагъанны да сиз билесиз. Мен сиз оъзюгюз шолай адамлагъа ва Аллагъгъа къуллукъ этип загъмат тегеген гъар биревге таби болгъаныгъызны сюемен. ¹⁷ Мен Стефанасны, Фортунатны ва Агъайикни гелмеклигине сююнемен. Олар магъа сизин орнугъузну туту.

¹⁸ Олар мени де, сизин де ругъларыбызны гетерди. Булайлар, гертилей де, макътавгъа лайыкълы.

¹⁹ Исагъа иман салгъанланы Асиядагъы жыйынлары сизге саламлар йиберелер. Акила булан Прискила ва оланы уьюнде жыйылагъан иман къардашларыбыз сизге Раббибизни гьюрметинден йылы саламлар йибере.

²⁰ Мундагъы бары да иман къардашларыбыздан да сизге саламлар бар. Бир биригиз булан къардашлар йимик къысып къучакълашып саламлашыгъыз.

²¹ Мен, Павел, бу саламларымны сизге оъз къолум булан яздым. ²² Раббибизни сүймейгенлеге налатлар болсун. «Мараната!» ²³ Раббибиз Исаны рагъмусу сизин булан болсун. ²⁴ Мени сюювом де Иса Месигъ булан бирликде сизин булан болсун.

---

† Бу ерде арамей тилдеги чакъырыв берилген. Шо дуаны эки башгъа кюйде охумагъа бола: «марана та» («Раббибиз, тез гел!») яда «маран ата» («Раббибиз геле тура!»).

Коринфдегилеге язылган экинчи кагъыз

2 Коринфдегилеге

Павелни Коринфдеги жыйынгъа язган биринчи кагъызы ондагы бары да масъалаланы чечмеге болмагъан. Шо кагъызыны пайдалы таъсири болса да, жыйынны ортакчыларына дагы да кеп затны англатмагъа тарыкъ болгъан. Шо саялы да Павелге Коринфдегилеге экинчи кагъызын язмагъа тюшген. Кагъыздан гёрюнюп турагъаны йимик, ондагылар Павелни савгъатына, ону элчилик абуруна бакъгъан якъда токъташып битмеген болгъан. Коринфде элчилербиз деп де айтып юрюйген адамлар арагъа чыгып, оьзлени арив сёйлеп билегенлиги булан жыйынны бир бир ортакчыларын артына салмагъа бажаргъан. Жыйындагылагъа бுவарыв эте туруп, Павел олагъа ялган элчилени макътанчыкъ сёйлевлери булан иштагъланмайлы, Исаны ва иманны гъакъында айтагъан бары да затны тергеп юрюмеге чакъырыв эте.

Коринфдегилер оьзюн англап битмегени саялы Павел нечик кыйнала болгъанын бу кагъыз ачыкъдан гёрсетип тура. Шо бир вакътини ичинде элчи жыйындагылары ортакчылары биринчи кагъызында оьзлеге этилген бир бир таклифлеге тынглагъанына да сюене. Коринфдегилеге оьзюню яшавлукъ сынаун мисалгъа алып сёйлей туруп, Павел гъар кыйсы авур ишлени де яхшылыкъгъа айландырып кыймагъа болагъан Аллагъны рагъмусун оланы эсине сала.

Башлапгъы саламлар

1 Аллагъ буюруп, Иса Месигъни элчиси болгъан мен Павелден ва иман къардашыбыз Тимофейден Исагъа иман салгъанланы Коринфдеги жыйынына ва Аллагъны Агъая вилайтадагы бары да халкъына салам! ² Атабыз Аллагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракъатлыкъ болсун!

Аллагъ этген маслагъат

³ Раббибиз Иса Месигъни Аллагъына ва Атасына макътавлар болсун! Аллагъ рагъмуну Атасыдыр ва маслагъатчыдыр. ⁴ Къайгъысы булангъылагъа биз маслагъат этип болсун деп, бары пашманлыкъларыбызда Аллагъ бизге маслагъат эте. Аллагъ бизге берген маслагъат этив булан биз олагъа да маслагъат этип болабыз. ⁵ Бизге, гертилей де, Месигъ чекген азапларда нечакъы ортакчылыкъ этмеге тюше буса, Аллагъ да Месигъден таба шончакъы бизге маслагъат этип тура. ⁶ Яшавда биз кыйынлыкълар гёре буса, шо сизге маслагъат этилсин учун ва сиз кьутгъарылсын учун. Эгер Аллагъ бизге маслагъат эте буса, шо да сизге маслагъат этмек учун, неге тюгюл де бизге башдан гечирме тюшеген кыйынлыкъланы сизге де чыдамлы кюйде башдан гечирмеге шо кёмек этежек. ⁷ Бизин сизге бакъгъан якъдагы умуубуз буса бек: сизин булан бирче ортакъ азап чегивлерибизден кыйры, ортакъ маслагъатыбыз да барны биз билебиз.

⁸ Къардашларым, Асияда бизин башыбыздан гетген кыйынлыкъланы сиз де билгенигизни сюебиз. Онда о даражада кыйын эди чи, биз гъатта сав къаларбыз деп де умут этмей эдик. ⁹ Бизге оьлюм дуван этилген йимик гёрюне эди. Амма шотай биз оьзюбюзге аркъа таяп болсун учун тюгюл, оьлюлени тирилтеген Аллагъгъа аркъа таяп болсун учун болду. ¹⁰⁻¹¹ О эди бизин кьоркьунчлу оьлюмден кьутгъаргъан. Энниден сонг да кьутгъаражакъ Одур! Аллагъ бизин бирдагы да кьутгъаражакъ деп, Ону булан умутубузну байлайбыз, неге тюгюл де этеген дуаларыгъыз булан сиз де бизге кёмек этесиз. Шо заман бизин учун кеп санавда этилген дуалагъа жавап гысапдагы Аллагъны рагъмусу саялы кеплер Огъар шюкюр этежек.

Павелни хыялларындагы алмашынывлар

¹² Биз не зат булан оьктем болабыз? Айрокъда сизге бакъгъан якъда бу дюньяда оьзюбюзню Аллагъдан гелеген ачыкълыкъ ва гъакъ юреклик булан тутагъанлыкъда намусубуз бизге юк болуп токътай. Биз инсан гъакъылына тюгюл, Аллагъны рагъмусуна аркъа таяйбыз. ¹³⁻¹⁴ Биз сизге охуп англап болмас йимик бир зат да язмайбыз. Энни аз маз англагъаныгъыз йимик, сиз бизин толу кюйде де англар деп умут этемен. Шо заман Раббибиз Исаны кыйтып гележек гюнюнде биз сизин булан не даражада оьктем болажакъ буса, сиз де шо даражада бизин булан оьктем болажакъсыз.

¹⁵ Муна шо саялы шогъар инанагъан гъалымда, сиз эки къабат пайда алсын деп, мен башлап сизин

яныгъызгъа гелме токъташдым. ¹⁶ Македониягъа барагъан ёлумда сизин яныгъызгъа гелме къастым бар эди. Сонг, къайтыгда, сиз мени Ягъудеягъа сапаргъа гъазирлеп болсун учун, яныгъызгъа гелме сюе эдим. ¹⁷ Мен шолай иш гёреген заманда, шону сай гъакъыллылыгъымдан этдимми дагъы? Яда мен хыялларымны бу дюньягъа хас болагъан кюйде бир вакътини ичинде «дюр, дюр» ва «тююл, тююл» деп айтагъанда йимик ойлашып къарайман деп эсигизге гелеми? ¹⁸ Амма Аллагъ аминдир ва О – бир вакътини ичинде биз сизге «дюр» ва «тююл» деп бир заманда да айтмажагъыбызгъа шагъат. ¹⁹ Мен, Сила ва Тимофей сизин арагъызда билдирип тургъан Аллагъны Уланы Иса Месигъге бакъгъан якъда гъеч бир мекенсизлик ёкъ. Месигъде янгыз «дюр» деген зат бар. ²⁰ Аллагъ нече керен сёз берсе де, Оъю Месигъ – бары затгъа «дюр» деген жавап! Муна шо саялыгъа биз Месигъден таба Аллагъны макътавлугъу учун «Амин!» деп къычырабыз. ²¹ Бизин де, сизин де Месигъ булан бирликде беклешдиреген О – Аллагъ. Бизин танлагъан да О. ²² Биз Оъюнюки экенни гёрсетмек учун, Аллагъ бизин мягъюрю булан белгиледи, юкчю гъисапда юреклерибизге Ругъун салды.

²³ Мен Коринфге гъали болгъунча гелмегеним янгыз сизин къызгъанагъаным саялы. Шогъар шагъатлыкъгъа мен Аллагъны чакъыраман ва жаным булан ант этемен. ²⁴ Биз сизин иманыгъызгъа башчылыкъ этип турмайбыз чы. Иманыгъызда сиз къатты кюйде токътагъаныгъызны биз билебиз. Янгыз къуванчыгъыз учун биз сизин булан бирче загъмат тегебиз.

2 Шо саялы да мен сизин яныгъызгъа дагъы гелип, дерт гелтирип турмайым деп токъташдым. ² Неге тююл де, эгер де мен сизге дерт гелтирсем, шо заман мен оъюн пашман этген адамдан къайры, мени ким сююндюрежек? ³ Къайтып гелгенде, мени сююндюрме тарыкълар мени пашман этмесин деп, мен де о гъакъда яздым. Неге тююл де, мен сююнежек болсам, сиз де барыгъыз да сююнегегизге инанаман. ⁴ О гъакъда мен сизге толу юрегимни салып, къайгъыдан, дертден толуп, гёзьяшларым агъыла туруп яздым. Сизин дертге салмакъ учун тююл, мени сизге бакъгъан якъдагъы сюювюмню зорлугъун сиз билсин деп яздым.

Гюнагълыны гечив

⁵ Эгер де ким буса да бирев мени кепимни бузду буса да, о меникин тююл, аз маз буса да (къопдуруп айтма чы суймеймен!) сизин барыгъызны да кепин бузду. ⁶ Огъар чы о оъю сизин кёплеригизден гёрген такъсыр да таманлыкъ этежек эди. ⁷ Гъали буса, о адам къайгъыгъа батып юрюмесин учун, ондан гечип къююгъуз ва ону гёнгюн алыгъыз. ⁸ Ялбарып

тилеймен сизге: огъар бакъгъан якъда сюювюгюзню гёрсетигиз. ⁹ Сиз бары да затларда тынглаву болурму суз – мен сизге шону сынап къарамакъ учун яздым. ¹⁰⁻¹¹ Гъали сиз кимден гече бусагъыз, мен де шондан гечемен. Мен гечген затны чы (эгер де гертиден де магъа гечме зат бар буса), бизин Иблисге алдатма къоймасын учун, Месигъни алдында сизин хатиригизден гечдим. Иблисни мурадын буса биз яхшы билебиз.

Сююнч Хабарны уьст геливу учун Аллагъгъа шюкюрлюк этив

¹² Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирмек учун, мен Троадагъа гелген заманда, магъа Раббизни иши учун ёл ачылды. ¹³ Амма шонда иман къардашым Титни тапмагъаным саялы, юрегим рагъатлыкъ тапмады. Шогъар гёре, мен олар булан савболлашып, Македониягъа бармагъа деп ёлгъа тюшдюм.

¹⁴ Амма Аллагъыбызгъа шюкюрлюк болсун! О гъар заманда да бизин Месигъ булан бирликде уьстюнюкге багъып алып юрюй. Месигъни гъакъындагъы билимни Аллагъ бизден таба бары да ерде арив ийисли зат йимик арагъа чыгъара. ¹⁵ Неге тююл де, къутгъарылыгну ёлундагъылыны ва оьлюмню ёлундагъылыны арасында биз Аллагъыбызгъа Месигъ къурбан этеген арив ийисли затгъа ошайбыз. ¹⁶ Оьлюмню ёлундагъылары учун биз оьлюмню ийисибиз, къутгъарылыгну ёлундагъылары учун яшавну ийисибиз. Шолай болмагъа дагъы ким бажарып болур? ¹⁷ Бир кёплер йимик, биз Аллагъны каламын оъюбюзню пайдабыз учун билдирип айланмайбыз чы. Биз Аллагъ йиберген адамлар гъисапда, Месигъ булан бирликде Ону алдында гъакъ герти затны сёйлейбиз.

Янгы разилешивню къуллукъчулары

3 Биз дагъы да оъюбюзню оъюбюз яхшы янындан танытмагъа сама къарамайбызмы? Бизин де, башгъаланы йимик – сизге болсун яда сизден болсун – ким экенибизни танытагъан кагъызлагъа къарагъан ерибиз бармы дагъы? ² Сиз бизин юреклерибизде язылган, бютюн инсанлар танийгъан ва охуйгъан кагъызыбызсыз! ³ Сиз Месигъни кагъызы экенигиз бары халкъгъа гёрюнюп тура, о кагъыз бизин къуллукъ этивюбюзню яхшылыгъындан язылган. Шакъы булан да тююл, герти Аллагъыбызны Ругъу булан. Ташгъа къазылып язылган Къанунну язывлары булан да тююл, адамланы юреклеринде язылган язывлар булан.

⁴ Шону биз Аллагъны алдында Месигъден таба инамлыкъ булан токъташдырмагъа болабыз. ⁵ Не буса да бир затны оъюбюзнюки деп гъисаплап болагъаныбыз саялы да тююл, бизин не затгъа буса да бир затгъа бажарывлугъубуз бар саялы.

Ёкъ, бизин бажарывлугъубуз Аллагъдандыр. ⁶ О бизин язылган Къанунгъа тюгюл, Ругъгъа асаланган янгы разилешивню къуллукъчулары болма бажарывлу этди. Язылган Къанун ольтюрер, Аллагъны Ругъу буса яшав берер.

⁷⁻⁸ Сёзлери ташгъа къазылып язылган Къанун макътавлукъда берилген эди. Шо вакътиде исрайыллылар Мусаны нюрленген бетине къарап болмай эди. Мусаны бетини нюрленгени буса заманлыкъ зат эди. Оълум гелтиреген Къанунгъа гёре къуллукъ этив шолай макътавлукъгъа кюрчюленген буса, Аллагъны Ругъуна гёре къуллукъ этив дагъы да артыкъ макътавлу болмай болармы дагъы? ⁹ Эгер де такъсырлавгъа элтеген Мусаны Къанунуна къуллукъ этив макътавлукъ булан шавлаланып къалган буса, Аллагъны ягъындан къабул этивге элтеген къуллукъ этивню макътавлары нече керенлер артыкъ болар экен дагъы? ¹⁰ Шо заман макътав булан къуршалган зат гъалиги макътавлукъ булан тенглешдирилмеге бажарылмай. ¹¹ Заманлыкъ макътав шолай уллу болган сонг, даимлик макътав нечик уллу болма герек!

¹² Шолай умутубуз бар экенибиз саялы да, биз ачыкъдан ва тартынмай сёйлейбиз. ¹³ Сёнюп барагъан шо шавлагъа исрайыллылар къарамасын деп, бетин перде булан яшыргъан Муса йимик де тюгюлбюз. ¹⁴ Оланы гъакъылы да тунукълашгъан эди. Мусаны Къанунун охуйгъанда, шо перде гъалиге ерли де яшырылып тура. Шо пердени янгыз Месигъге бакъгъан якъдагъы имандан таба тайдырмагъа бола. ¹⁵ Бугюнге ерли де Мусаны Къануну охулагъанда, ягъудилени юреклери перде ябулгъанда йимик яшырылган. ¹⁶ Амма инсан Раббизге бакъгъанда, шо перде тая. ¹⁷ Шо Раббиз Ругъдур, Раббизни Ругъу бар ерде эркинлик де бар! ¹⁸ Биз буса барыбыз да, бетлерибизни перде булан япмайлы, Раббизни макътавлугъуну шавласын гюзюде йимик гёребиз ва Оъюне ошай туруп ва ярыкъ макътавлукъ булан бирден бир шавлалана туруп тюрленебиз. Шону Раббизни Ругъу эте.

Аллагъны чыны савутлардагъы хазнасы

4 Муна шо саялы биз, Аллагъ Оъюню рагъмулугъундан оъзлеге шолай къуллукъну инанып тапшургъанлар, ругъдан тюшмейбиз. ² Биз илыкълыгъы себепли болуп яшырылган бары да ишлени гери урабыз. Ялган айтмайбыз ва Аллагъны каламын къалплашдырмайбыз. Терсине, Аллагъны алдында биз гъакъ гертилики билдиребиз. Бизин инсанлардан яшырылган гъеч затыбыз ёкъ. ³ Эгер биз билдиреген Сююнч Хабар яшырылган буса да, о оълумню ёлу булан барагъанлар учун яшырылган. ⁴ Бу дюньяны аллагъы болган иблис имансызланы гъакъылын тунукълашдыргъан. Шоллукъда, олар Аллагъны келпети болган макътавлу Месигъни

гъакъындагъы Сююнч Хабарны шавласын гёрмеге болмайлар. ⁵ Биз оъзюбюзню гъакъыбызда тюгюл чю, Иса Месигъни Раббиз экенни гъакъында ва Иса учун сизин къуллукъчуларыгъыз экенибизни гъакъында билдиребиз. ⁶ Неге тюгюл де: «Къарангылыкъдан ярыкъ берилме башлансын», – деген Аллагъ бизин юреклерибизде ярыкъ берме башлады. Иса Месигъден таба О юреклерибизни Оъюню макътавлугъуна тюшюнювню ярыгъы булан шавлаландырып къойду.

⁷ Амма биз, шо хазнагъа ес болгъанлар, янгыз чыны савутларбыз. Шо саялы да шо оълчевсюз къудрат бизден тюгюл, Аллагъдан гелегени ачыкъ. ⁸ Бизге бары да якълардан гюч этелер, амма бизин янчып болмайлар. Биз бек бузукъ гъалдабыз, буса да умутсуз тюгюлбюз. ⁹ Бизин гъызарлайлар, амма Аллагъ бизин ташламай. Биз сюрюнсек де, амма дагъылмайбыз. ¹⁰ Исаны яшаву къаркъарабызда ачыкъ кюйде гёрюнсюн учун, биз Ону оълумюн даим оъзюбюзню къаркъарабызда алып юройбюз. ¹¹ Исаны яшаву да бизин оълумге тарылагъан къаркъараларыбызда оъюн оълсетсин учун, бизин, савланы, даим О учун оълумге тарыталар. ¹² Бизде – оълум, сизде буса яшав гъаракат эте.

¹³ Амма Сыйлы Язывларда оъюню гъакъында: «Мен иман салдым ва шо саялы да сёйлеме башладым», – деп язылган бир йимик иманыбыз болган сонг, биз иман салабыз ва шо саялы да сёйлейбиз. ¹⁴ Аллагъ Раббиз Исаны тургъузгъанны ва бизин де тургъузажакъны билебиз. Шо заман Аллагъ бизин сизин булан Оъюню алдына салажакъ. ¹⁵ Неге тюгюл де, бизин бары да къыйналывубуз сизин учун, Аллагъны рагъмусу кёп адамлагъа етишсин учун. Шо заман олар Аллагъгъа шюкюрлюк этежек, шону натижасында Ону макътавлугъу артажакъ.

¹⁶ Муна шо саялы биз ругъдан тюшмейбиз. Къаркъарабыз дёне буса да, ругъубуз гюн сайын янгыра. ¹⁷ Неге тюгюл де, бизин енгил, аз заманлыкъ къыйналывубуз бизге зор, даимлик, бизин къыйналывубуздан оълчевсюз артыкъ макътавлукъну гелтире. ¹⁸ Биз гёрюнеген затлагъа тюгюл, гёрюнеген затлагъа гёз къаратабыз, неге тюгюл де бары да гёрюнеген затлар – заманлыкъ затлар, гёрюнегенлери буса – даимлик затлар.

Кёклердеги даимлик къаркъарабыз

5 Биз шу затны билебиз: бизин дюньядагъы уьюбюз, демек къаркъарабыз бузулгъанда, кёклерде башгъа уьюбюз, демек даимлик къаркъарабыз болажакъ. Шо уьйню инсанлар къурмагъан, Аллагъ къургъан. ² Гъалиге буса биз ачы кюйде агъ урабыз: кёклердеги шо даимлик къаркъарагъа къачан гирер экенбиз деп къаравуллап турабыз. ³ Онда гирген сонг, биз дагъы ялангъач болмажакъбыз. ⁴ Бу дюньядагъы къаркъарабыздан магърюм къалма сюегенибиз учун тюгюл, оълумге тарылган затны даимлик

яшав ютсун деп, кёклердеги къраркърараны алма сюегенибиз учун. ⁵ Аллагъ бизин шону учун яратды. Озью берген ваъдасын кютежеклигине О бизге юкге Озьюню Ругъун берди.

⁶ Шо саялы биз даим хошлубуз, дюньядагъы къраркърарабызда яшап турагъан чакъы, Раббизден йыракъда экенибизни билебиз. ⁷ Дюньяда биз гёрегенибизге гёре тююл, иманыбызгъа гёре яшайбыз. ⁸ Шо саялы биз даим хошлубуз ва, къраркърараларыбыздан чыгъып, Раббиз булан бирче даимлик уюбюзде яшамакъны яхшы гёребиз. ⁹ Биз Ону булан бусакъ да яда дюньядагъы къраркърарабызда яшап тура бусакъ да, бары да затдан артыкъ Огъар ярама сюебиз. ¹⁰ Неге тююл де, бизге барыбызгъа да Месигъни алдында дуванда токътамагъа тюшежек. Шо заман гъариси бу дюньядагъы къраркърараны ичинде яшагъанда этген яхшы ва яман ишлери учун тийишлисин алажакъ.

Ярашывлукъну тапшуруву

¹¹ Биз Раббизден къраркърараныбыз саялы, гъакъ гертилике инансын деп, инсанланы да мюкюр этме кърарайбыз. Биз ким экенибиз Аллагъгъа белгили, шо сизге де белгилidir деп умут этемен. ¹² Биз сизин алдыгъызда макътанмагъа кърарамайбыз. Юрегини ичиндеги тююл, тышдан гёрюнеген затлары булан макътанмагъа кърарайгъан бир тайпалагъа жавап берип болсун деп, сизге бизин булан макътанмагъа имканлыкъ беребиз. ¹³ Эгер гъакъылдан тайышгъан бусакъ – Аллагъ учундур, сав гъакъыллы бусакъ – сизин учундур. ¹⁴ Бизге Месигъни сюювю ёлбашчылыкъ эте. Неге тююл де, бары да инсанлар учун бир Инсан оьлдю, шо саялы бары да инсанлар оьлдюлер деп токъташдырдыкъ. ¹⁵ Яшайгъанлар оьзлер саялы тююл, оьлген ва оьлюмден тирилген Месигъ саялы яшасын учун, Месигъ бары да инсанлар учун оьлдю.

¹⁶ Энни биз биревню де инсан оьлчевлерине гёре танымайбыз. Бир заманларда биз Месигъге де шо гёзден кърарай эдик, гъали буса кърарамайбыз. ¹⁷ Шо саялы ким Месигъге иман салгъан буса, о янгы яратывдур. Эсги затлар битди, бары да зат янгыртылды! ¹⁸ Булар барысы да Аллагъдан. Месигъден таба О бизин Озью булан ярашдырды ва шо ярашывлукъну тапшурувун бизге берди. ¹⁹ Мен айтагъаным, инсанланы гюнагъларын оьзлеге къраршы тутуп турмай, Аллагъ Месигъден таба бары да инсанланы Озью булан ярашдырды. О бизге шо гъакъдагъы хабарны бары да ерде билдирме тапшурду. ²⁰ Биз Месигъни вакиллерибиз ва бизден таба Аллагъ инсанлагъа чакъырыв эте. Шогъар гёре биз сизге Месигъни атындан ялбарып тилейбиз: Аллагъ булан ярашыгъыз. ²¹ Месигъден таба бизин къабул этмек учун, Аллагъ гюнагъ

этмейген Месигъни бизин гюнагъларыбыз учун кърбан этди.

6 Биз, Аллагъ булан бирликде чалышагъанлар, сизге тилейбиз: сизге савгъат гъисапда берилген Аллагъны зор яхшылыкъны негъакъ болуп къалмасын. ² Аллагъ Сыйлы Язывларда айтгъаны йимик:

Заманы гелгенде, Мен сени эшитдим ва кърутгъарыливну гюнюнде сагъа кёмек этдим. Гъали заманы гелди, кърутгъарыливну гюню етишди.

Павел башдан гечирген кърыйнылыкълар

³ Бирев де бизин къруллукъ этивюбюзге бетлев этип болмасын учун, биз биревге де тогъаслар салмайбыз. ⁴⁵ Терсине, биз оьзюбюзню бары да затда Аллагъны къруллукъчулары йимик гёрсетибиз. Кърыйнылыкъланы, тарчыкълыкъны, балагъланы, токъалавланы, туснакъланы, башгётеривлени, загъматланы, юхусуз гечелени, ачлыкъны чыдамлы кюйде башдан гечиребиз. ⁶⁷ Дагъы да таза юрек, ангав, сабурлукъ, рагъму, Аллагъны Ругъу ва таза сююв, Аллагъны кърудраты, гъакъ гертилики сёзю булан гёрсетибиз. Биз онг къролубузгъа да, сол къролубузгъа да муъминликни савутун тутабиз. ⁸ Биз намусгъа ва намуссузлукъгъа, бугътангъа ва рагъмулу макътавлукъгъа гъазирбиз. Бизин ялгъанчылар деп гъисаплайлар, биз буса гъакъ юреклилербиз. ⁹ Бизин белгисиз деп гъисаплайлар, биз буса белгилибиз. Бизин оьлегенлер деп гъисаплайлар, биз буса яшап турабыз! Бизин такъсырлайлар, амма оьлтюрюп болмайлар. ¹⁰ Бизин пашман этелер, биз буса гъар заман сююнебиз. Биз ярлыбыз, амма кёплени бай этебиз. Бизин бир затыбыз да ёкъ, амма бары да зат бизинки!

¹¹ Гъей коринфлилер! Биз сизге бары да затны гъакъында ачыкъдан айтдыкъ. Сизин алдыгъызда юреклерибизни ачдыкъ. ¹² Биз чи сизин шолар сюебиз, амма сиз бизге юреклерибизни ачмайсыз. ¹³ Мен сизге авлетлериме йимик айтаман: бизге гёре болугъуз, бизге юреклерибизни ачыгъыз!

Гъакъ Аллагъны ибадатханасы

¹⁴ Имансызлар булан бир арбагъа егилмегиз. Муъминликни яманлыкъ булан ортакъ ери болурму? Кърарангылыкъны ярыкъ булан ортакъ ери болурму? ¹⁵ Месигъни де, иблисни де арасында разилешив болуп болурму? Иманлыны имансыз булан ортакъ ери бармы? ¹⁶ Аллагъны ибадатханасыны ялгъан аллагълар булан ортакъ ери болурму? Биз гъакъ Аллагъны ибадатханасыбыз. Бизин гъакъыбызда Аллагъ Сыйлы Язывларда айтгъаны йимик:

Мен олар булан болажакъман ва оланы арасында юрожекмен.

Мен оланы Аллагы болажакъман, олар да Мени халкъым болажакъ.

¹⁷ Сыйлы Язывланы башгъа еринде:

Шогъар гёре оланы арасындан чыгып тайыгъыз ва олардан

айрылыгъыз, – дей Раббибиз.

Мурдар затлагъа бирине де тиймегиз, Мен де сизин къабул этежекмен.

¹⁸ Мен сизин Атагъыз болажакъман, сиз де Мени уланларым

ва къызларым болажакъсыз, – дей бары да затны Еси

болган Раббибиз.

7 Сююмлю кърдашларым, Аллагъ бизге шолай ваъдалар этген болган сонг, гелигиз, къркъраларыбызны ва ругъбузну мурдар этеген бары да затдан тазалайыкъ, къркъув булан озюбюзню Аллагъгъа тапшурайыкъ.

Павелни сююнчю

² Бизге юреклеригизни ачыгъыз! Биз биревню де хатирин къалдырмадыкъ, биревге де яманлыкъ этмедик, биревден де озюбюз учун пайда ахтармадыкъ. ³ Мен муну сизин айыпламакъ учун айтмайман, тюгюл, яшай бусакъ да, оyle бусакъ да, сиз бизин юреклерибиздесиз деп айтган эдим чи мен сизге. ⁴ Мен сизге бек инанаман ва сизин булан оьктем боламан! Магъа таман чакъы маслагъат этилген. Бары балагъларыбыз бар туруп да мен къуванчыкъдан толуман.

⁵ Македониягъа гелгенде, бизин гъеч рагъатлыгъыбыз болмады. Бизге бары да якъдан зулму этиле эди: айланада эришивлюклер, юрекде къркъунчлар. ⁶ Амма Аллагъ янчылганлагъа гъар заман маслагъат эте. Шо вакъти бизин яныбызгъа Титни гелмеклиги булан О бизге маслагъат этди. ⁷ Янгыз ону геливю булан тюгюл, сиз огъар маслагъат этгенлик булан да. О магъа сиз мени нечик сагъынагъаныгъызны, нечик бек къайгъыргъаныгъызны ва нечик къаст булан мени якълама белсенгенигизни хабарлады. Шо да мени бек сююндюрдю.

⁸ Мени кагъызым сизин къайгъыртды буса да, мен сизге шолай кагъыз язгъаныма гъёкюнчлюк этмеймен. Гъатта мен сизге язгъаныма гъёкюнген эдим, неге тюгюл мени кагъызларым сизин ончакъы узакъ заман къайгъыртмаган эди.

⁹ Амма гъали мен сююнемен. Сиз къайгъыргъаныгъыз саялы тюгюл, къайгъыргъанлыгъыгъыз товба этивге гелтиргенге сююнемен. Шо къайгъы Аллагъдан гелди, шо саялы биз сизге бир зарал да гелтирмегенбиз!

¹⁰ Аллагъдан гелген къайгъырыв товба этивге гелтире, о да оьз гезигинде къутгъарылывгъа себеп бола ва гъёкюнчлюкге гъеч ер къоймай. Бу дюньяны къайгъырыву буса оьлюмге элте.

¹¹ Аллагъдан гелген шо къайгъырыв не этгенге кърарагъыз гъали! Нечакъы къасткъылыв, нечакъы геч деп тилевлер! Нечакъы къазапланыв, талчыкълар, ёлукъма гъасиретлик, айыплыны такъсыргъа тартма нечик къайнар гъасиретлик! Бу ишде айыплы тюгюл экенигизни сиз толу кюйде аян этдигиз. ¹² Мен сизге шо кагъызны язган бусам да, яман иш этген гиши учун яда оьзюне яманлыкъ этилген гиши учун язмаган эдим. Сиз бизин гъайыбызны этегенигизни Аллагъны алдында анлагъаныгъызны сюе эдим. ¹³ Шо бизге маслагъат болду!

Тек шо маслагъат булан да битип къалмай. Титни къуванчына биз кёп керенлер артыкъ сююндюк! Сиз барыгъыз да ону юрегине рагъатлыкъ салдыгъыз чы дагъы. ¹⁴ Ону булангъы лакъырыбызда мен сизин макътадым ва шогъар бир де уялмайман. Биз сизин макътай туруп Титге айтган бары да затлар герти болуп чыкъды, шону булан бирге биз сизин гъакъыгъызда айтган бары да зат да. ¹⁵ Гъали буса Тит оьзюне сиз тынглайган кююгюзню, нечик сиз оьзюн къркъа, къртыллай туруп къабул этгенигизни эсге алагъанда, о гъакъ юрекден сизин яныгъызгъа багъып талпына.

¹⁶ Сизге аркъа таяма болагъаныма мен де сююнемен!

Исагъа иман салганланы чомартлыгъы

8 Кърдашларым, Исагъа иман салганланы Македониядагъы жыйынларына Аллагъ нечик рагъму этгенни де сизге айтмагъа сюемен. ² Оьзлер къатты сынавлагъа тюшюп тура буса да, кёп тарчыкълыгъына да кърарамайлы, оланы уллу къуванчы дазусуз чомартлыгъында ачыкъ болду.

³ Олар болагъан чакъы бары да затын ва болагъанындан да артыкъны бергенине мен оьзюм шагъатлыкъ этемен. Оьзлер кёп сюю берди. ⁴ Оьзлеге Аллагъны халкъына къуллукъ этме рагъму болсун деп, олар бизге ялбарып тилей эдилер. ⁵ Олар шолай иш этер деп биз бир де къраравулламай эдик. Олар инг башлап оьзлени Раббибизге, сонг буса, Аллагъны сюйгенине гёре, бизге багъышлады. ⁶ Шогъар гёре биз Титге бу рагъмулу ишни башлагъаны йимик, сизин арагъызда да ахырына етишдирсин деп тиледик. ⁷ Сизде бары да зат артыкълыгъы булан бар: иманыгъыз, сёзге усталыгъыгъыз, билимигиз, къастыгъыз, бизге бакъган якъдагъы сюювюгюз. Шолай болган сонг, сиз бу рагъмулу ишде де чомарт чыгъажакъсыз.

⁸ Мен сизге буйрукъ этмеймен, амма башгъалар этегенде йимик, адамлагъа бакъган сюювюгюзде сиз гъакъ юрекден чалышгъаныгъызны сюемен.

⁹ Раббибиз Иса Месигъни рагъмусун сиз билесиз. О бай эди, амма Оьзюню ярлылыгъы саялы сиз бай болсун деп, О бизин учун ярлы болду.

¹⁰ Бу ишде сизге этеген таклифим шудур: гетген йыл сиз янгыз берме сюегенликде биринчи болуп

къалмадыгъыз, гъакъыкъатда бергенликде де биринчи болуп чыкъдыгъыз. ¹¹ Гъали буса бу ишни хыялларыгъызда болган гъазирлик булан ва сизге имканлыкъларыгъыз береген даражада тамамлагъыз. ¹² Эгер де сизин шолай гъазирлигигиз бар буса, Аллагъны ягъындан шо сизде ёкъ затгъа асасланып тююл, бар затгъа асасланып къабул этиле.

¹³ Мунда лакъыр, сизге авурлукъ да салып, мен биревлеге енгиллик этме сюегенлигимни гъакъында тююл, тенгликни гъакъында юрюле.

¹⁴ Гъалиги заманда сизин барлыгъыгъыз оланы тарчыкълыгъыны алдын алар, оъз вакътисинде оланы барлыгъы да сизин тарчыкълыгъыгъызны алдын алар. Муна шо заман тенглик болур.

¹⁵ Сыйлы Язывларда айтылгъаны йимик:

Кёпню жыягъанны артыкъ заты болмагъан, азны жыягъанны да етишмейген заты болмагъан.

Титге ва ону ёлдашларына берилген тапшурув

¹⁶ Магъа йимик, Титге де сизин гъайыгъызны этмекни юрегине салгъаны учун, мен Аллагъгъа шюкюр этемен. ¹⁷ Тит сизин яныгъызгъа бизин тилевюбюзню янгыз сююнч булан къабул этгени саялы тююл, гёнгюллю кюйде ва оъзю сююп бара.

¹⁸ Ону булан бирге бирдагъы иман къардашыбызны да йиберебиз. Сююнч Хабарны билдиривде ону ишине Исагъа иман салгъанланы бары да жыйынлары яхшы къыймат берелер.

¹⁹ Ондан къайры да, бизин булан бармагъа ва садагъа акъчаланы етишдирмеге ону Исагъа иман салгъанланы жыйынлары сайлагъан. Шо къуллукъ этив Раббизге макътавлукъ гелтире ва бизин кёмек этмеге гъазирлигизни гёрсете. ²⁰ Тюшген садагъа акъчаланы пайлайгъаныбыз саялы, бизин айыпламагъа гъеч багъана табып болмасны къастын этебиз. ²¹ Янгыз Раббизни алдында тююл, инсанланы алдында да адилли иш гёрсетилсин деп гъаракат этебиз.

²² Сизин яныгъызгъа бирдагъы иман къардашыбызны йиберебиз. Биз ону къаст этегенине (о заманда да гъар тюрю гъалларда) нече керенлер де мюкюр болган эдик. Гъали о дагъы да артыкъ къаст эте, неге тююл де о сизге бек инана. ²³ Титни айтсакъ, о сизин арагъызда мени иш ёлдашым ва къурдашым. Бизин оъзге иман къардашларыбыз да – Исагъа иман салгъанланы Месигъни макътавлугъун гелтиреген жыйынларыны вакиллери. ²⁴ Исагъа иман салгъанланы жыйынларына сизин булан оъктем болмагъа гъакъыбыз барны гёрсетмек учун, олагъа сюювюбюзню гёрсетигиз.

9 Аллагъны халкъына этилеген кёмекни гъакъында сизге язмагъа гъажатлыкъ ёкъдур.

² Кёмек этме сиз гъазир экенни мен билемен ва македониялыланы янында сизин булан макътанма да макътанаман. Агъаядагъылар шолай кёмек

этмеге гетген йылокъ гъазир болгъанны ва сизин гъаракатыгъыз оланы да иш гёрмеге борчлу этгенни айтдым. ³ Биз сизин макътагъаныбыз бошуна гетмесин учун ва сиз гъакъыкъатда, мен айтгъан кюйде, кёмек этмеге гъазир болсун учун, яныгъызгъа иман къардашларыбызны йибердик. ⁴ Ёгъесе, эгер де македониялылардан ким буса да бирев бизин булан гелип, сизин гъазир тююл кюйде тапса, бизге илыкъма тюшер (сизин чи айтма да айтмайман), неге тююл де биз сизге инана эдик. ⁵ Мен иман къардашларыбызгъа, эртерек сизин яныгъызгъа гелип, сиз онгаргъан савгъатны алданокъ онгарсын деп тилеме токъташдым. Шо заман о макюр ёл булан тююл, гертиден де гёнгюллю кюйде этилген болажакъ.

«Кёп чачгъан кёп де алар»

⁶ Унутмагъыз: аз чачгъан аз алар, кёп чачгъан кёп де алар. ⁷ Гъар ким оъзюню юрегине гёре берсин, тек кантсыз ва гюч этивсюз. «Аллагъ сююне туруп берегенни сюе чи». ⁸ Оъзюню дазусуз даражадагъы яхшылыгъы булан Аллагъ сизге гъар заман бары да тарыкълы затны бермеге бола ва гъар яхшы иш учун мол имканлыгъыгъыз болажакъ. ⁹ Сыйлы Язывларда айтгъаны йимик:

О ярлылагъа чомарт кюйде уълеше, ону зувап ишлери гъар даим де давам этилежек.

¹⁰ Чачывчугъа чачма урлукъ береген, инсанлагъа ашама аш береген Аллагъ сизин де байлыгъыгъызны кёп этер ва сизин зувап ишлеригизни тюшюмюн артдырар. ¹¹ Гъар бир онгайлыкъ тюшгенде, чомартлыгъыгъызны гёрсетмек учун, сиз де бары якъдан бай болажакъсыз ва кёплер бизден алгъан савгъатлары учун Аллагъгъа шюкюрлюк этежеклер.

¹² Сизин ишигиз Аллагъны тарчыкълыкъдагъы халкъына кёмек эте ва Аллагъгъа бакъгъан якъдагъы шюкюрлюкню артдыра! ¹³ Гъакъ юрекден этеген къуллугъугъуз Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабаргъа тынглайгъаныгъызны гёрсете. Олар булангъы ва бары да къалгъанлар булангъы сизин ортакъ чомартлыгъыгъыз учун Аллагъ макътавгъа тарылажакъ. ¹⁴ Аллагъны сизге этген рагъмусу саялы олар сизин учун зор сююв булан дуа этежеклер. ¹⁵ Сёз булан айтма бажарылмайгъан даражадагъы савгъаты учун Аллагъгъа шюкюрлер болсун!

Павел оъзюню къуллукъ этивюн якълай

10 Мен, сизин булан болгъанда, тартынагъан ва сизден арекде болгъанда, тартынмайгъан Павел, Месигъникидей рагъму ва йымышакълыкъ булан сизге ялбараман. ² Тилеймен сизден: мен гелгенде, сизин бирлеригизге бакъгъан якъда мени бек къатты болма борчлу этмегиз. Шо бирлеригиз биз бу дюньягъа хас болган кюйде

иш гёре деп гысаплайлар. ³ Биз бу дюньяда яшайбыз, амма бу дюньядагы адамлар йимик дав этмейбиз. ^{4,5} Биз бу дюньяны савуту булан тюгюл, Аллагъны къудратлы савуту булан дав этебиз. Шо савутну бекликлени де дагъытмагъа гючю бар. Биз Аллагъга тюшюнювге къаршы гётерилген гъакъылны гыллачылыгъын ва уллу юреклиликни дагъытабыз. Месигъге таби этмек учун, биз гъар пикруну есир этип алабыз. ⁶ Исагъа бакъгъан якъдагы сизин тынглавлулугъу толу болгъанда, гъар бир тынглавсузлукъну такъсырламакъ учун, биз гъазир болуп турарбыз.

⁷ Сиз гъар бир затны янгыз тыш янын гёз алгъа тутуп къарар чыгъарасыз. Эгер ким буса да бирев оъзю Месигъники экенине инана буса, биз де оъзюнден бир де кем болмагъан кюйде Месигъники экенибизни гъакъында ойлашып къарасын. ⁸ Эгер де магъа гъакимлигибиз булан бироз макътанып йибермеге тюссе де, мен бирдокъда илыкъмайман. Неге тюгюл де, бизге шо гъакимликни Раббиз берген – сизин бузмакъ учунгъу тюгюл, беклешдирмек учунгъу гъакимликни. ⁹ Кагъызларым булан мен сизин къоркъутмагъа къарай деп ойлашмасын мени гъакъымда. ¹⁰ Бир биревлер: «Ону кагъызлары гючлю, бетге бет ёлукъгъанда, гючсюз гёрюне, сёйлейген сёзлерини таъсири де аз», – деп сёйлейлер. ¹¹ Шолай айтагъанлар билип къойсунлар: кагъызларыбызда нечик бусакъ, яныгъызгъа гелгенде, амалларыбызда да шолай болажакъбыз.

¹² Неге тюгюл де, биз оъзлени гёрсетип айланагъанлагъа ошама яда оъзюбюзню олар булан тенглешдирме болмайбыз. Олар оъзлеге оъзлени оълчевлери булан янаша туруп ва оъзлени оъзлер булан тенглешдире туруп, англавсуз болуп чыгъа. ¹³ Биз буса тийишсиз даражада тюгюл, тийишли даражада макътанажакъбыз. Шо даража – Аллагъны бизге тапшургъан ишлерини дазулары. Шо дазуланы ичине сизин арагъызда этген ишлерибиз де гире. ¹⁴ Биз сизин яныгъызгъа гелгенде, оъзюбюзге гёрсетилген дазулардан чыкъмайбыз. Биз буса сизин яныгъызгъа Месигъни гъакъындагы Суюнч Хабар булан биринчилей гелгенбиз! ¹⁵ Биз дазуларыбыздан тышда башгъалар этген иш булан макътанмайбыз. Амма биз сизин иманыгъыз артар деп ва Аллагъ бизге гёрсетген дазуларда арагъызда дагъы да уллу ишлени яшавгъа чыгъарып боларбыз деп умут этебиз.

¹⁶ Шо заман биз Суюнч Хабарны билдирмек учун, башгъа вилаятларда иш гёрежекбиз. Шоллукъда, биз оъзгелер оъзлени дазуларыны ичинде этген ишлери булан макътанмажакъбыз. ¹⁷ Сыйлы Язывларда: «Ким макътанма сюе буса, Раббизни этгени булан макътансын!» – деп язылган. ¹⁸ Неге тюгюл де, оъз оъзюн макътайгъан адам тюгюл, оъзюн Раббиз макътайгъан адам разилик алып.

Павел ва ялгъан элчилер

11 Сиз мени бироз гъайгевлюгюме сабурлукъ этме гъазирсиз ва бирозгъа чыдарсыз деп умут этемен. ² Мен сизге гюнчюлюк этемен, бу гюнчюлюгюм де Аллагъдан. Эргиши тиймеген таза къыздай турсун деп, мен сизин Месигъге ваъда этдим. ³ Амма гыллачы йылан Гъаваны алдатгъанда йимик, Месигъге гъакъ юрегигизден ва таза кюйде багъышланмакълыгъыгъыздан гъакъылыгъыз тайышар деп къоркъаман. ⁴ Эгер де ким буса да бирев гелип, биз оъзюню гъакъында билдирмеген оъзге Исаны гъакъында, сиз къабул этмеген оъзге Ругъну гъакъында, сизге етишмеген оъзге хабарны гъакъында билдире буса, сиз шоланы къабул этме разисиз. ⁵ Мени шо «уллу элчилерден» кем ерим бардыр деп ойлашмайман. ⁶ Балики, мен сёйлемеге уста тюгюл бусам да ярай, амма мени билимим бар. Шону да биз сизге бары да затда тасдыкъ этип гёрсетдик.

⁷ Балики де, мени гюнагъым, сизин оър этмек учун, оъзюмню тёбен салгъанымдадыр ва сизге Аллагъны Суюнч Хабарын гъакъсыз билдиргенимдедир? ⁸ Мен Исагъа иман салгъанланы башгъа жыйынларын талай эдим, демек, сизге къуллукъ этмек учун, олардан акъчалар ала эдим. ⁹ Сизин яныгъызда болуп, магъа гъеч зат тарыкълы болгъанда, мен сизин биригизге де ончакъы авур намус салмадым. Магъа тарыкълы гъар зат булан Македониядагы иман къардашларыбыз кёмек этди. Мен бир затда да сизге намус салмагъа къарамарым ва энниден сонг да шолай этежекмен. ¹⁰ Шону булан болагъан оъктемлигимни де – менде яшайгъан Месигъни гъакъ гертилиги булан инандырып айтаман – сав Агъаяда бирев де чыгъарып алмажакъ! ¹¹ Неге? Неге тюгюл де, мен сизин сюймейменми дагъы? Мен сизин нечик сюегенни Аллагъ Оъзю биле!

¹² Мен энниден сонг да гъали болгъунча этгенимни этип туражакъман. Тап бизин йимик Аллагъны ишин этебиз деп макътанма багъана излеп айланагъан адамлагъа мен шо багъананы тапма къоймасман. ¹³ Шо адамлар – ялгъан элчилер, олар оъзлени амалларында ялгъанчылар. Олар Месигъни элчилери болуп гёрюнме къарай. ¹⁴ Шо онча тамаша иш де тюгюл! Неге тюгюл де, иблис оъзю нюрню малайиги болуп гёрюнмеге айлана. ¹⁵ Олай болгъанда, иблисни къуллукъчулары муъминликни къуллукъчулары болуп гёрюнмеге айланагъанына тамашалыкъ этмеге де тюшмей. Ахырда чы олар этген амалларына гёре тийишлисин алажакълар.

Павелни азап чегивю

¹⁶ Мен бирдагъы да такрарлама сюемен: мени бир гъайгев деп гысап этмегиз! Амма шолай эте болгъан сонг, шо мен гъайгевге бирдагъы керен де

макътанмагъа изну беригиз. ¹⁷ Бу макътанывну, озокъда, Раббиз суймей. Бу макътанывгъа байлавлу болуп, мен гъайгев йимик сёйлежекмен. ¹⁸ Бу дюньяны адамлары этегенде йимик, кёплер макътанма ярай деп гъисаплай болган сонг, мен де макътанып къарайым. ¹⁹ Шолай сиз, оъзюгюзню гъакъыллы деп гъисаплайганлар, гъайгевлеге де кёп сююп тынглайсыз чы! ²⁰ Сиз оъзюгюзню къуллагъа айландыраганлагъа, оъзюгюз булан пайдаланаганлагъа, сизин къувуп айланаганлагъа, сизден оъзлени оър салаганлагъа ва якъларыгъызыны къыздыраганлагъа чыдап турасыз. ²¹ Нечакъы илыкъсам да айтып къояйым: бу ерде биз, гёрюнюп турагъаны йимик, гючсюз болуп чыкъдык!

Амма башгъалар тартынмайлы макътанаган зат булан мен де тартынмайлы макътанмагъа боламан (шону да мен гъайгевлюгюмден сёйлеймен).

²² Олар ягъудилерми? Мен де дюрмен! Олар исрайыллылармы? Мен де дюрмен! Олар Ибрагъимни наслуларымы? Мен де дюрмен!

²³ Олар Месигъни къуллукъчуларымы? Мен Месигъге олардан эсе артыкъ къуллукъ этемен (шолай айтмакъ авлиялыкъ буса да)! Мен артыкъ къыйын тёкгенмен, мен туснакъларда артыкъ болганман, мени артыкъ яман токъалаган, мен кёп керенлер оълю гъалында болганман.

²⁴ Ягъудилер магъа беш гезик отуз тогъузар керен къамучу булан урдулар. ²⁵ Уъч керен мени таякълар булан тюйдюлер. Бир керен таш урушгъа тутдулар. Мен уъч керен гемени дагъытылывуна тюшдюм. Бир керен сав гече ва сав гюн денгизде къалдым.

²⁶ Мен даим юрюше турдум. Сув балагъны, къачакъланы, оъз халкъымны, ят халкъланы ва ялган къардашларымы себебинден къоркъунчлукъгъа тарыдым. Мен шагъарда, дангылда ва денгизде къоркъунчлу гъаллагъа тюшдюм. ²⁷ Мен гъалсыз болгунча ишлеп ва загъмат тёгюп турдум. Нечесе керенлер юхусуз къалдым. Мен ач къалдым, сувсабымдан янып турдум, кёп керенлер рызкъысыз турдум. Исси гийинме имканлыгъым болмай, сувукълукъ не экенни билдим. ²⁸ Булардан къайры да, Исагъа иман салганланы бары да жыйынларыны гъар гюнлюк къайгъысы магъа ялыкъ бермей.

²⁹ Биревлер гючсюз бола, мен гючсюз болмайманмы дагъы? Биревлер гюнагъ ёлуна тюше буса, мен де къазапланмай боламанмы дагъы?

³⁰ Эгер магъа макътанмагъа тюше, гючсюзлюгюмню гёрсетеген затлар булан макътанажакъман. ³¹ Раббиз Исаны Атасы болган Аллагъ мен ялган айтмайгъанны биле. Огъар гъар даим макътавлар болсун! ³² Шамда Арета пачаны гъакими, мени шагъардан чыгъып гетме къоймай, тутуп туснакъ этсин деп, шагъарны къуршавгъа алмагъа буйрукъ берген эди. ³³ Амма

мени барудагъы терезеден таба четен булан тюпге тюшюрдюлер, мен де муна шолай къутулдум!

Гъайран гёрюнюшлер ва вагъийлер

12 Макътанма тюшюп къала, шондан бир пайда да ёкъ буса да. Раббизден гелеген гъайран гёрюнюшлени ва вагъийлени гъакъында айтайым. ² Исагъа иман салаган бир адамны танийман. Он дёрт йыл алда о уъчюнчю кёкге гётерилген эди. О къаркъарасындамы эди яда къаркъарасындан тышдамы эди, мен билмеймен, Аллагъ буса биле. ³ Шо адам къаркъарасындамы яда къаркъарасындан тышдамы, билмеймен, Аллагъ биле, ⁴ женнетде болганын билемен. Онда адамгъа билдирме ярамайган, авуз булан айтма бажарылмайган зор сёзлер эшитген. ⁵ Муна шулай адам булан мен макътанарман. Оъзом булан чы макътанмасман, янгыз гючсюзлюгюм булан макътанып йиберсем билмеймен. ⁶ Гъатта мен макътанмагъа суйсем де, гъайгев йимик сёйлемес эдим, неге тюгюл мен гъакъ затны айтарман. Тек биригиз де менден эшитгенигизден яда мени этегенимден бир де артыкъ ойлашмасын учун, мен шону этмесмен.

⁷ Аллагъ магъа шолай гъайран затланы гёрсетди чи! Мен де оъктем болуп айланмасын деп, магъа Аллагъ къаркъарама чанчыла тураган тегенекни – иблисни къулун берди. Мен оъктем болуп айланмасын деп, о мени инжитип турду. ⁸ Шону чыгъарып тайдырсын деп, мен Раббизге уъч керен тиледим. ⁹ Амма О магъа: «Сагъа янгыз Мени рагъмум герек. Сени гючсюзлюгюнде Мени гючюм гёрюнсюн», – деп жавап берди. Шо саялы, Месигъни къудраты менде болсун учун, оъзюмню гючсюзлюгюм булан шолай сююнюп макътанаман. ¹⁰ Месигъни хатири учун мен гючсюзлюгюме, мысгъыллавллагъа, башыма тюшген балагълагъа, гъызарлавллагъа ва къыйынлыкълагъа рази болуп къаламан, неге тюгюл мен гючсюз болганда, гючлю боламан.

Павелни Коринфде Исагъа иман салганланы гъакъындагъы къайгъысы

¹¹ Мен гъайгевлюк этдим, амма мени шолай этмеге сиз борчлу этдигиз. Мени сиз оъзюгюз макътамагъа герек эдигиз, неге тюгюл мен бир зат да тюгюл бусам да, мен шо «улли эчилерден» гъеч яман тюгюлмен чи. ¹² Мен элчи экенни гёрсетеген муъжизатланы, алакатланы ва гъайран ишлени кёбюсю сизин арагъызда улли чыдамлыкъ булан этиле эди. ¹³ Исагъа иман салганланы башгъа жыйынлары булан тенглешдиргенде, сизге не зат аз тюшдю дагъы? Янгыз сизге намус салмагъаныммы? Шо саялы менден гечип къоюгъуз!

¹⁴ Мен сизин яныгъызгъа уъчюнчю керен гелмеге гъазирленемен. Сизге авур намус салмасман.

Магъа малыгъыз мюлкююз тюгюл, сиз оъзююз тарыкъсыз. Ата анасы учун акъчаны авлетлери жыймай, авлетлери учун ата анасы жыя. ¹⁵ Шогъар гёре сизин хатиригиз учун мен сизге бары да затны, гъатта оъзюмню де бермеге гъазирмен. Эгер де мен сизин кёп сюе болган сонг, неге дагъы сиз мени аз сюесиз? ¹⁶ Мен устьююзге намус салмагъанлыгъым булан сиз разисиз. Сайки, гъиллачылыгъым булан оъзюме пайда учун сизин алдатгъанман дагъы. ¹⁷ Балики, мен сизин яныгъызгъа йиберген адамлардан таба оъзюме пайда ахтарып айлангъанманмы экен? ¹⁸ Мен Титге сизин яныгъызгъа бармакъны тилеп, ону булан бирче бирдагъы бир иман кърдашыбызны йибердим. Балики, Тит оъзге пайда ахтарып айлангъанмы экен? Биз оъзююз де шолай этмейми эдик дагъы, шо гъыздан чыкъмай юрюмейми эдик дагъы?

¹⁹ Балики, алдыгъызда оъзююзню токътасуз якълайбыз деп ойлалашасыздыр. Амма Аллагъны алдында сизге Месигь булан бирликде сёйлейбиз. Сююмлю кърдашларыбыз, биз этеген чакъы бары да затыбыз сизин беклешдирмек учундур. ²⁰ Сизин яныгъызгъа гелген заманда, сиз мен сюеген кюйде болмай табулмагъай эдигиз, мен де сиз сюеген кюйде болмай табулмагъай эдим деп къркъаман. Сизин арагъызда мен эришивлюклер, гюнчюлюк, оъчлюк, кършы турувлар, бугътанчылыкъ, айтды къуйтдулар, оъктемлик ва пакарсызлыкъ булан раслашмагъай эдим деп къркъаман. ²¹ Сизин яныгъызгъа гелген заманда, Аллагъ мени илыкъдырмагъай эди деп къркъаман. Гюнагъ иш этгенлени кёплери оъзлени зиналыгъы, пасат юрюшю, напсына ёл къроягъанлыгъы учун товба этмегенин билгенде, магъа яс этмеге тюшежек.

Ахыргъы бுவарывлар

13 Бу мени сизин яныгъызгъа уъчюнчюлей геливюм. Сыйлы Язывларда: «Бары да масъалалар эки яда уъч шагъатны ортакъчылыгъы булан гертиленмеге герек», – деп язылган. ² Экинчи керен гелгенде, мен сизге бுவаргъан эдим. Гюнагъ иш этгенлеге барысына да ва бары да башгъалагъа шону гъали де, сизден йыракъда турагъанда, такрарлайман: бу гезик мен сизин

кърызгъанмажакъман. ³ Сиз Месигь менден таба сёйлейгенликге далиллер ахтарасыз чы. Сизин учун Месигь кърдуратсыз тюгюл, О Оъзюню уллу кърдуратын сизин арагъызда гёрсете! ⁴ Месигьни, гертиден де, гючсюз вакътисинде хачгъа илди, амма О Аллагъны кърдураты булан яшай. Биз де Месигь булан гючсюзбюз. Амма Ону булан бирликде яшайгъаныбызны себебинден арагъызда Аллагъны кърдуратын гёрсетежекбиз.

⁵ Оъзююзге шулай сорав берип кърарагъыз: гъали де сизин иманыгъыз гертими экен? Оъзююзню сынап кърарагъыз. Иса Месигь сизин ичигизде яшайгъанны билмеймисиз? Озокъда, билесиз, эгер де сынавдан оътген бусагъыз. ⁶ Биз шо сынавдан оътгенибизни сиз гёрежекге мен инанаман. ⁷ Амма биз, сиз гъеч бир яманлыкъ этип къроймасын деп, Аллагъгъа дуа этебиз. Шону биз бирдокъда сынавдан устьюню чыкъгъаныбызны гёрсетмек учун да этмейбиз. Гъатта биз «устьюнсюз болуп» гёрюнюп къралсакъ да, янгыз сизин тюз кюйде иш гёреген болгъаныгъыз герек! ⁸ Гъакъ гертилике къраршы биз бир зат да этип болмайбыз. Биз этеген чакъы бары да зат гъакъ гертилике учундур. ⁹ Биз гючсюз болуп, сиз буса гючлю болгъанда, сююнебиз. Сиз де камилликге етишсин деп, дуа этебиз. ¹⁰ Шо саялы да сизин яныгъызгъа гелгенде, къратты кюйде иш гёрме ва гъакимликни къроллама тюшмесин учун, мен йыракъдан язаман. Шо гъакимликни Раббибиз магъа бузув учун тюгюл, яратыв учун берди.

Ахыргъы саламлар

¹¹ Ахырда да, кърдашларым, кърванып къралыгъыз, камилликге етишмеге къраст этигиз, бир биригизни гёнгююзню алыгъыз, бир гъасилге гелигиз, парахатлыкъда яшап къралыгъыз. Шо заман сююв ва парахатлыкъ гелтиреген Аллагъ сизин булан болур! ¹² Бир биригиз булан кърдашлар йимик кърысып къручакълашып саламлашыгъыз. Аллагъны бары да халкъы сизге саламлар йибере.

¹³ Раббибиз Иса Месигьни рагъмусу, Аллагъны сюювю ва Аллагъны Ругъундагъы къратнашыв сизин барыгъыз да булан болсун.

Галатиядагылагъа язылгъан кагъыз

Галатиядагылагъа

«Элчилени ишлери» деген китапдан белгили болгъаны йимик (16:6; 18:23), ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъгъан сапарларында элчи Павел эки керен Галатияда болгъан. Исагъа иман салгъанланы башлапгъы жыйынлары онда ёрав гысапда бизин девюрню 50 нчи йылларында арагъа чыкъгъан.

Месигъни гъакъындагы Сююнч Хабар, оьзге ерлерде йимик, бютюн Орта денгизни бойларына, Галатиягъа яйылып гетгенде, Исагъа иман салгъанланы алдында Мусаны Къанунуну адатлар, яшав булан байлавлу буйрукълары кютюв масъаласы арагъа чыгъа. Шо зат элчини Галатияда Исагъа иман салгъан жыйынларына хас кагъыз язмакълыгына себеп болуп токътай. Кагъыздан гёрюнюп турагъаны йимик, онда Исагъа иман салгъан ягъудилер гелген. Олар ягъуди дининде гёрсетилген бары да адатланы, ёрукъланы кютмеге тарыкъ деп уйретмеге башлайлар. Шоларсыз, олар токъташдырагъан кюйде, бирев де кьутгъарылмагъа болмай. Оьзюню кагъызында Павел шолай токъташдырылагъа бютюнлей къаршы чыгъа. Ону гысабында, Аллагъ инсанланы олар муъминликге оьзлени къасты ва Къанунда гёрсетилген адатланы тюппе тюз кютегенлиги булан етишмеге къарайгъаны саялы тюгюл, Иса Месигъге иман салгъаны саялы сюе. Шо зат Месигъни гъакъындагы Сююнч Хабарны аслу маънасы болуп токътай. Павел Галатиядагылар гъар заман шону эсинде сакълап тургъанын сюе: «Шо азатлыкъны бизге Месигъ берди. Шогъар гёре къатып туругъуз. Сизин къайтарып кьул этмеге биревге де ёл бермегиз!» (5:1).

Башлапгъы саламлар

¹ Инсанланы ихтияры булан тюгюл, бирев себепли болуп да тюгюл, Иса Месигъден ва Ону оьлюмден тирилтген Атабыз Аллагъ йибери элчи болгъан Павелден ² ва мени булангъы бары да иман къардашларыбыздан Галатияда [†] Исагъа иман салгъанлагъа салам!

³ Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва парахатлыкъ болсун! ⁴ Бу пана дюньядан бизин кьутгъармакъ учун, бизин гюнагъларыбыз учун Атабызны ва Аллагъыбызны буйругъу булан О Оьзюню кьурбан этди. ⁵ Аллагъгъа гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

Янгыз бир гъакъ герти Сююнч Хабар

⁶ Месигъни зор яхшылыгы булан сизин чакъырагъан Аллагъгъа шолай чалт арт берип, башгъа бир тюрю Сююнч Хабар къабул этегенигизге мен бек тамашалыкъ этемен.

⁷ Башгъа бир тюрю Сююнч Хабар буса дагъы ёкъдур! Месигъни гъакъындагы хабаргъа терс маъна бермеге сююп, арагъызда питне салып юрюйгенлер бар. ⁸ Амма эгер де биз яда кёкден тюшюп гелген малайик сизге биз билдирген Сююнч Хабардан башгъасын билдире буса, шогъар Аллагъны налаты болсун. ⁹ Биз алда да айтгъан

[†] Галатия – Гиччи Азиядагы бир вилайт. Гъалиги Тюркияны топурагъы.

эдик, гъали буса мен янгыдан такрарлай тураман: эгер де бирев сизге оьзюгюз къабул этген Сююнч Хабарыгъыздан башгъасын билдире буса, шогъар Аллагъны налаты болсун.

¹⁰ Магъа кимни разилиги герек – адاملаны разилигимми яда Аллагъны разилигимми? Балики, мен адамлагъа ярамагъа айланадыр деп ойлашасыздыр сиз? Эгер мен шолай къаст этип тура бусам, Месигъни кьуллукъчусу болмас эдим.

Аллагъ Павелни сайлагъан

¹¹ Къардашларым, мен билдиреген Сююнч Хабарны инсан ойлашып чыгъармагъанны билгенигизни сюемен. ¹² Мен ону инсанлардан алмагъанман ва биревден де уйренмегенмен, мени учун ону Иса Месигъ ачгъан!

¹³ Мен ягъуди динни юрютеген заманымда нечик яшагъанымны эшитгенсиздир. Мен Исагъа иман салгъанланы рагъмусуз кюйде гызарладым, оланы дагъытмагъа къаст этдим. ¹⁴ Савлай халкъымны ичинде ягъуди динни уйренивде мен кёп тенгилеримден оздум. Ата бабаларыбыз токъташдыргъан адатланы якълайгъанда, мен айрокъда артыкъ къайратлылыкъ гёрсетдим.

¹⁵ Аллагъ буса Оьзюню зор яхшылыгы булан, тувгъанча да мени танглап, Оьзюне кьуллукъгъа чакъыргъан. ¹⁶ Ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун, О магъа Оьзюню Уланын гёрсетгенде, мен адамлардан бирев булан да

маслагъатлаша турмадым. ¹⁷ Менден алда тангланган элчилер булан ёлукъмакъ учун, мен Ерусалимге бармадым. Шоссагыатына Арабстангъа гетдим, сонг Шам деген шагъаргъа къайтдым.

¹⁸ Уьч йылдан сонг Ерусалимге бардым, онда Петер булан ёлукъдум ва ону янында он беш гюн турдум. ¹⁹ Элчилерден Раббизни иниси Якъубдан башгъа дагъы биревню де гёрмедим. ²⁰ Мен язагъан затлар бириси де ялган тюгюлюне Оьзю Аллагъ да шагъатдыр!

²¹ Сонг мен Сурия ва Киликия вилайтларына бардым. ²² Ягъудеяда Иса Месигъге иман салгъанланы арасында шо заман мени танымай эдилер. ²³ Олар мени гъакъымда янгыз: «Сайки, альякъда оьзлени гъызарлап айланган адам бир заманларда оьзю дагъытмагъа къарагъан иманны гъали яйып айлана», – деп айтылагъан затны биле эдилер. ²⁴ Мени учун олар Аллагъгъа шюкюр эте эдилер.

Ерусалимде элчилер Павелни къабул этелер

2 Он дёрт йылдан сонг Барнаба да булан бирге мен Ерусалимге бирдагъы керен бардым. Оьзюбюз булан биз Титни де алдыкъ. ² Онда бармагъа гереклигимни магъа Аллагъ ачыкъ этген эди. Мен ят халкъланы арасында билдирип юрюйген Сююнч Хабарны ондагъылары башчылары гъисапланагъанларына айрыча англатдым. Мен шону алдагъы ва гъалиги къыйыным зая гетмесин деп этдим. ³ Ёлдашым Тит грек экенине де къарамайлы, огъар сюннет этмекни бирев де талап да этмеди! ⁴ Шону янгыз кимесе бир ялган иман къардашлар сюе эди. Олар арабызгъа Иса Месигъден таба алгъан азатлыгъыбызны яшыртгъынлап тергемек учун ва бизин къулчулукъгъа къайтармакъ учун гирген эди. ⁵ Сююнч Хабардагъы гъакъ гертиликини сизге деп сакъламакъ учун, биз бир мюгълетге де олагъа таби болмадыкъ.

⁶ Гъатта Исаны Ерусалимдеги якъчыларыны арасында башчылары гъисапланагъанлар да (оланы оьр даражалары мени гъеч бир тартындырмады, Аллагъны алдында бары да инсанлар бир тенгдир) мен билдиреген Сююнч Хабардан артыкъ бир зат да талап этмедилер. ⁷ Терсине, олар, ягъудилени арасында Сююнч Хабарны билдирмек Петерге тапшурулгъаны йимик, ят халкъланы арасында шо ишни юрютмек магъа тапшурулгъанын англагъан эдилер. ⁸ Неге тюгюл де, Аллагъ Петерни ягъудилер учун элчи этгени йимик, О мени де ят халкълар учун элчи этди. ⁹ Исагъа иман салгъанланы арасында башчылары гъисапланагъан Якъуб, Петер ва Югъан Аллагъны зор яхшылыгъындан таба магъа берилген тапшурувгъа мюкюр болдулар. Мени ва Барнабаны иман ёлундагъы иш ёлдашлар йимик къабул этип, бизге къол узатдылар. Сююнч Хабарны билдирмек учун, биз ят халкъланы янына,

олар буса ягъудилени янына баражакъгъа разилешдик. ¹⁰ Олар бизге янгыз ярлылагъа кёмек этмеге унутмагъыз деп тиледи. Мен оьзюм де шону кёп сююп эте эдим.

Павел Петерге оьпкелей

¹¹ Амма Петер Антиокиягъа гелгенде, мен огъар рази тюгюлюмню ачыкъдан айтдым, неге тюгюл о тюз ёл булан юрюмей эди. ¹² Алда о Исагъа иман салгъан ят халкълар булан бирче ашап ичип тура эди. Якъуб йиберген адамлар гелгенде буса, о олардан айрылып ари тайды, неге тюгюл ят халкълар сюннет этилмеге герек деп гъисап этеген тайпалардан къоркъа эди. ¹³ Экиюзлюгюнден огъар Исагъа иман салгъан башгъа ягъудилер де къошулду. Оланы шо экиюзлюгю гъатта Барнабаны да тюз ёлдан тайышдырды. ¹⁴ Олар Сююнч Хабардагъы гъакъ гертиликеге гёре иш юрютмейгенин гёргенде, мен барысы да бар ерде Петерге: «Сен ягъудисен, амма бир ят йимик яшайсан. Ягъудилени адатларын юрютмеге ят халкъланы сен не учун борчлу этесен?» – деп сорадым.

¹⁵ Биз тувумубуздан ягъудилербиз, «гюнагълы ят халкълар» тюгюлбюз. ¹⁶ Инсанны буса Аллагъ Мусаны Къанунун кютегени саялы тюгюл, Иса Месигъге иман салмакълыгъы саялы къабул этегенни билебиз. Шогъар гёре биз Иса Месигъге иман салдыкъ. Къанунну кютегени саялы Аллагъ биревню де къабул этмес.

¹⁷ Эгер биз де Месигъге иман салып, Аллагъ къабул этгенни сюеген шолар гюнагълылар бусакъ, шо Месигъ себепли гюнагъ яйыла демек боламы дагъы? Бир янгыз да болмай! ¹⁸ Эгер мен бир заманларда оьзюм бузгъан затны янгыдан къура бусам, мен Къанунну ёлундан тайгъан адам экенимни бирдагъы керен исбат этеген боламан. ¹⁹ Мен де Аллагъ учун яшайым деп, Къанунгъа гёре, мен Къанун саялы оьлгенмен. Мен Месигъ булан бирче хачгъа илингенмен, ²⁰ яшайгъан мен тюгюлмен, менде Месигъ яшай. Бу къаркъараны ичинде яшайгъан яшавум мени сюеген ва мени учун Оьзюн къурбан этген Аллагъны Уланына иман салмакъ булан гелген яшавдур. ²¹ Мен Аллагъны зор яхшылыгъын гери урмайман. Эгер Къанунну кютген саялы Аллагъ къабул эте болгъан буса, Месигъ негъакъ оьлгендир!

Аллагъ бизин не затдан таба къабул этер?

3 Гъей англасуз галатлар! Сизге ким гёз тийдирген? Иса Месигъни хачгъа илингени гъакъда сизге ачыкъдан айтылган эди чи! ² Магъа булай бир суалгъа жавап беригиз гъали: сиз Аллагъны Ругъун Мусаны Къанунуну юрютегенигиз саялы алдыгъызмы яда эшитгенлеригизге инангъаныгъыз саялы алдыгъызмы? ³ Сиз шо даражада англасузмусуз? Аллагъны Ругъу булан

башлап, инсан амалларыгъыз булан тамамламагъа суюмисиз? ⁴ Сизин башыгъыздан оьтген бары да затлар бошуна гетип къалма ярамас! ⁵ Сизге Оьзюню Ругъун берген ва арагъызда алааматлар яратагъан Аллагъ муну сиз Къанунну юрютегенигиз учун этеми яда сизге айтылган затгъа инангъаныгъыз учун этеми?

⁶ Ибрагъимни эсге алып къоюгъуз. Ону гъакъында Сыйлы Язывларда булай язылган чы: «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди». ⁷ Сиз шу затны англап къоюгъуз: Аллагъгъа иман салагъанлар барысы да Ибрагъимни авлетлеридир! ⁸ Аллагъ ят халкъланы оьзлени иманына гёре къабул этежеги Сыйлы Язывларда алданокъ билдирилген. Шогъар гёре Аллагъ Ибрагъимге: «Бары да халкълагъа Аллагъ сенден таба берекет берер», – деп ваъда этген. ⁹ Шо саялы да Аллагъ Оьзюне иман салгъан Ибрагъимге берекет бергени йимик, О Оьзюне иман салагъанланы барысына да берекет берер. ¹⁰ Къанунну юрютмекге аркъа таяйгъанланы барысы да налатны тюбюндедир. Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда: «Къанунда язылган бары да затланы юрютмейгенлер барысы да налатлансынлар», – деп язылган. ¹¹ Къанунну кютген деп, Аллагъ биревню де къабул этмежеги ачыкъдыр. Неге тюгюл де, «имандан таба Аллагъ къабул этгенлер яшап къалажакълар». ¹² Къанун буса имангъа асасланмагъан. Онда язылган кюйде, «янгыз Къанунну бары да буйрукъларын гъар заман кютегенлер шо буйрукълар булан яшап къалажакъ». ¹³ Месигъ муна шолай бизин Къанунну налатындан къутгъарды. Бизин учун О Оьзю налатланды. Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда: «Агъачгъа илинген налатлангъандыр», – деп язылган. ¹⁴ Шо саялы Аллагъны Ибрагъимге берген ваъдасы Иса Месигъден таба ят халкълар учун яшавгъа чыгъа, биз де оьзюбюзге ваъда этилген Аллагъны Ругъун имандан таба алабыз.

Мусаны Къануну ва Аллагъны ваъдасы

¹⁵ Къардашлар, мен сизге гъар гюнлюк яшавдан мисал гелтирейим. Гъатта инсанлар язып къоюгъан разилешивню гери урмагъа ва огъар бир зат сама къошмагъа биревню де ихтияры ёкъ. ¹⁶ Ибрагъимге ва ону авлетине берилген ваъдалар булан да лап шолай болду. Тергев этигиз чи, Сыйлы Язывларда «авлетерине» деп айтылмагъан, «авлетине» деп айтылган. «Авлети» буса Месигъдир. ¹⁷ Арадан дёрт юз отуз йыл гетип чыкъгъан Къанун Аллагъ бегетген разилешивню гючюн тайдырып ва онда ваъда этилген затны ёкъ этип болмай. ¹⁸ Эгер варислик этмек ихтиярны Къанун бере болгъан буса, шону, озокъда, ваъда булан алып болмас эди. Аллагъ буса шо ихтиярны Ибрагъимге Оьзюню ваъдасы булан савгъат этип берген.

¹⁹ Шолай болгъанда, Къанун не учун берилген дагъы? Къанун инсанланы гюнагълары саялы да берилген. Ваъда оьзюнюки болгъан Ибрагъимни авлети гелгинче, Къанун иш гёрдю. Къанун арачы болгъан Мусаны кёмеклиги булан малайиклерден таба берилген. ²⁰ Арачы эки якъны пайдаларын якълайгъанда тарыкълы бола. Аллагъ буса бирдир.

²¹ Къанун Аллагъ берген ваъдалагъа къаршы чыгъамы дагъы? Чыкъмай! Эгер бизге берилген Къанунну яшав бермеге гючю бар эди буса, Аллагъ къабул этегенлик, гертилей де, Къанундан асылы болур эди. ²² Сыйлы Язывлар бютюн дюньяны гюнагъны къолунда есир этип токътагъан. Шоллукъда, Аллагъ этген ваъда янгыз Иса Месигъге иман салгъанлагъа берилер.

²³ Иманны вакътиси этгинче, гёзленген иман арагъа чыкъгъанча, Къанун бизин кирит уруп сакълай эди. ²⁴ Месигъ гелип, Аллагъ бизин иманыбызгъа гёре къабул этгинче, Къанун бизин яшланы тарбиялавчусудай алып юрюп турду. ²⁵ Амма иманны заманы гелди, бизге де тарбиялавчу дагъы тарыкъ тюгюл.

²⁶ Иса Месигъге иман салмакълыгъыгъыз булан сиз Аллагъны авлетлери болдугъуз. ²⁷ Сиз сувгъа чомдуртуп, оьзюгюзю Аллагъгъа тапшуртуп, Месигъ булан бирлешип, барыгъыз да Ону булан бир болуп токътадыгъыз. ²⁸ Не ягъуди, неде ят, не къул, неде азат, не эркек, неде къатын дагъы ёкъдур, неге тюгюл Иса Месигъге салгъан имандан таба сиз барыгъыз да бирсиз! ²⁹ Эгер сиз Месигъники бусагъыз, сиз Ибрагъимни наслусу гъисапда Аллагъ ваъда этген затланы варислерисиз.

4 Мен айтагъаным, варис яш чагъында буса, ону къулнукиден бир башгъалыгъы да болмас, гъакъыкъатда буса бары да мюлклер онуки болар. ² Амма атасы токъташдыргъан белгили бир вакътиге ерли яш тарбиялавчулагъа ва вакиллеге таби бола.

³ «Яш» вакътибизде биз барыбыз да шолай бу дюньягъа гъакимлик этип турагъан къайдалагъа къул болуп турдукъ. ⁴ Белгиленген заман етгенде буса, Аллагъ Уланын йиберди. О Улан къатынгишиден тувду ва Къанунгъа таби болду. ⁵ Шолайлыкъда, биз барыбыз да Оьзюню авлетлери болсун учун, Аллагъ Къанунгъа таби болгъанланы эркин этди. ⁶ Сиз Аллагъны авлетлерисиз! Шо саялы Аллагъ Оьзюню авлетлерини юреклеринде Уланыны Ругъун ерлешдирди. Шо Ругъ Аллагъгъа: «Абба! Атам!» – деп айта. ⁷ Сен дагъы къул тюгюлсен, Аллагъны авлетисен. Авлети болгъан сонг, Аллагъ сени варис де этди.

⁸ Алда сиз Аллагъны танымай туруп, «аллагъланы» къуллары эдигиз. Олар гъакъыкъатда аллагълар да тюгюл. ⁹ Амма гъали сиз Аллагъны таныйсыз, тюзюн айтса, Аллагъ сизин таный. Шолай болгъанда, сиз шо гючсюз ва бир

пайдасыз къайдалаага къайтмаага сюемисиз даагы? Сиз янгыдан шо къайдаланы кзулланы болмаага сюемисиз даагы? ¹⁰ Сиз йылны бир бир гюнлерин, айларын, заманларын да сыйлы деп белгилейсиз! ¹¹ Мени сизин учун тегюлген кыйыным неааакъ болдуму экен деп кюркхаман.

¹² Къардашларым, мен де сизин йимик болган сонг, сиз де мени йимик болугузу деп, ялбарып тилеймен. Гаали болгунчаага да сиз маага бир де яманлыкъ этмедигиз. ¹³ Биринчи керен мен сизге Сююнч Хабарны аврувум себепли болуп билдирип болдум. ¹⁴ Мени аврувум сизин учун да бир сынав болду, амма сиз мени гери урмадыгъыз ва кем гермедигиз. Сиз мени Аллаагыны бир малайигин йимик, Иса Месигъны йимик кхабул этдигиз. ¹⁵ Сиз о заман олай насипли эдигиз чи! Мен билемен чи, эгер болган бусаагы, сиз маага сытып гезлеригизни де бережек эдигиз! ¹⁶ Гертисин айтганман деп, гаали мен сизин душманыгъыз болуп кхалдыммы даагы?

¹⁷ Озлеге бааган яадаагы сюювюгюзю кхазанмакъ муратда о адамлар сизге ялынып айлана. Амма оланы мурады бирдир: сиз де сонг озлеге ялынсын деп, олар бизин айырмаага сюелер. ¹⁸ Эгер де яхшы мурат булан болуп ва янгыз мен сизин булангъы заман тегюл, даим этип тура буса, сююв кхазанмакъ башага яман зат тегюл. ¹⁹ Балаларым, яш табааанда кхатынгиши нечик азап чеге буса, сизин учун мен де шолай азап чегип тураман. Сиз Месигъдей болуп кхалганча, шолай болуп да туражакъ. ²⁰ Гаали мен сизин арааызда да болуп, сизин булан бютюнлей башаача кюйде сейлемеге, оа, нече де сюер эдим даагы; гаали буса мен не этегенни билмей, манг болуп тураман.

Гаажарны ва Сараны аааындаагы масал

²¹ Сиз, Кханунгаа таби болуп турмаага сюегенлер, маага айтыгъыз чы: Кханунда не деп айтылааганны сама билемисиз? ²² Кханунда Ибрааимни эки уланы болган, бири кхараваш кхатындан, биревюсю буса азат кхатындан тувган деп язылган. ²³ Кхараваш кхатын тапганы бары да яшлар тувааанда йимик тувган, азат кхатынныки буса Аллаагыны ваадасы булан тувган.

²⁴ Бу хабарны тапшурма маанасы бар. Бу кхатынгишилер эки башага разилешивню белгилей. Разилешивню бириси Синай тавда бегетилген ва шону натижасында тувган яшлар кзуллардыр. Бу разилешивню белгиси Гаажар болуп токхтай. ²⁵ Гаажар Арабстандаагы Синай тавну белгилей, шо – гаалиги Ерусалим, неге тегюл Ерусалим ва ону авлетлери кзулчулукъда. ²⁶ Сара буса кекдеги азатлыкъдаагы Ерусалимни белгилей ва бизин барыбызны да анабыз йимик. ²⁷ Неге тегюл де, Сыйлы Язывларда булай язылган:

Сююн, бир заманда да яш тапмааган, гъей кхатын!

Сююн, яш тапмакхны азабын бир заманда да башдан гечирмеген, гъей кхатын!

Эри бар кхатынныкинден эри ташлааган кхатынныки яшлары кеп болажакъ!

²⁸ Сиз, къардашлар, Сараны уланы Исгааакъ йимик, вааданы авлетлерисиз. ²⁹ Шо заман адатлы кюйде тувган авлет Аллаагыны Ругуну гючу булан тувган авлетни инжитген. Гаали де шолай бола.

³⁰ Сыйлы Язывларда шону аааында не деп айтыла? «Кхаравашны ва ону уланын кхувалап чыаар! Неге тегюл де, кхаравашны уланы азат кхатынны уланы булан бирче бир заманда да варисликге ортакхчы болмас», – деп язылган онда. ³¹ Шоллукъда, къардашлар, биз кхаравашны яшлары тегюлбюз, азат кхатынны яшларыбыз!

Иса Месигъге иман салганланы азатлыкхы

5 Шо азатлыкхны бизге Месигъ берди. Шогар гере кхатып туругузу. Сизин кхайтарып кзул этмеге биревге де ел бермегиз!

² Мен, Павел, сизге айтаааныма тынгаааыз. Эгер сиз сюннет этдирмеге рази бола бусаагы, Месигъни сизин учун гъеч бир пайдасы болмас. ³ Бирдаагы керен айтаман сизге: сюннет этилмеге рази болган аар ким бютюн Кханунну да кютмеге герек болар. ⁴ Эгер Кханунну кютмек булан сизин Аллаагъ кхабул эте деп кхаст эте бусаагы, сиз Месигъден айрылгансыз, Аллаагыны раагмусундан да сиз арекдесиз. ⁵ Аллаагъ бизин кхабул этежегине Аллаагыны Ругу инандыра, неге тегюл де биз Месигъге иман салганбыз. ⁶ Биз Иса Месигъ булан бир бусааакъ, не сюннет этмекликни, неде сюннет этмей кхоймакхлыкхны гъеч башаалыгхы екхдур. Бары да затдан аслусу – сююп этилеген ишлеринде герюнеген имандыр.

⁷ Сиз Аллаагыны елунда яхшы юрюп турдугузу. Аааакъ гертиликге гере юрюмеге сизге ким пуршав этди? ⁸ Тюз елдан чыкхмакхлыгхыгъыз сизин чакхырааган Аллаагдан тегюл. ⁹ Аз зат мая сав хамурну гелтире. ¹⁰ Сиз мен айтааангаа рази болажаагыгъызгаа инанаман, неге тегюл биз Раббиз булан бирликде яшайбыз. Сизин адашдырган ким буса да тийишли жазасын алар.

¹¹ Кхардашлар, эгер мен гаали де сюннет этивню якхлай бусам, мени не учун гызарлайлар даагы? Эгер де мен сюннет этивню якхлай бусам, хачаага байлавлу юрютеген англатьвларым маага кхыйынлыкхлар гелтирмес эди. ¹² Сизин адашдырганлар, уятларын гесип, озлени кхырып битдиргенни сюер эдим!

¹³ Кхардашларым, Аллаагъ сизин азатлыкхда яшамаага чакхырган. Верегиз, азатлыкх гюнаагылы табиатыгъызны таамин этмеге бааана болуп токхтамасын, терсине, бир биригизге сююв

булан къуллукъ этигиз! ¹⁴ Къанунну бютюн маънасы «ювугъунгну оъзюнгну йимик суй» деген бир буйрукъгъа асаслана. ¹⁵ Эгер сиз эришивлюклене ва бир биригизге бакъгъан якъдагъы оъчлюгюгюзню узата бусагъыз, къарагъыз чы, бир биригизни къырып битдирип къоймагъай эдигиз!

¹⁶ Шо саялы да мен сизге айтаман: Аллагъны Ругъу буюрагъан кюйде яшап къалыгъыз. Шо заман сиз гюнагълы табиатыгъыз суйген кюйде гюнагъ ишлер этип юрюмесиз. ¹⁷ Бизин гюнагълы табиатыбыз сюеген зат даим Аллагъны Ругъуна къаршы, Аллагъны Ругъун сюеген зат да гюнагълы табиатыбызгъа къаршы чыгъа. Олар даим бир бирине къаршы чыгъа, натижада, сиз оъзюгюз сюеген затыгъызны этеген болмайсыз. ¹⁸ Амма сизге Аллагъны Ругъу ёл гёрсете буса, сиз Къанунну табилигинде тюгюлсюздюр.

¹⁹ Гюнагълы табиатны ишлери белгили. Олар булардыр: зиналыкъ, нас хыяллар, напсына ёл къоягъанлыкъ, ²⁰ ялгъан аллагълагъа къуллукъ этив, халмажчылыкъ, оъчлюк, душманлыкъ, къзапланыв, оъжетлилик, оъз оъзюн оър тутагъанлыкъ, эришивлюклер, тартышывлар, ²¹ гюнчюлюк, ичкичилик, кеп чегивлер ва шологъа ошагъанлары. Бирдагъы керен де бувараман сизге: шолой затлар булан машгъул болагъанлар Аллагъны гъакимлигини тубюне тюшмежеклер.

²² Амма бизин яшавубузда Аллагъны Ругъуну емиши будур: сююв, къуванчылыкъ, парахатлыкъ, сабурудукъ, рагъму, чомартлыкъ, аминлик, ²³ саламатлыкъ, оъзюн енгип сакълап болагъанлыкъ. Бу затлагъа къаршы бир къанун да ёкъдур. ²⁴ Иса Месигъники болгъанлар напсылары ва гъасиретликлери булан бирге оъзлени гюнагълы табиатларын хачгъа илгенлер. ²⁵ Эгер биз Аллагъны Ругъу булан бирликде яшай бусагъ, шо Ругъ гёрсетеген ёлда юрюмеге герекбиз. ²⁶ Хохайланмайыкъ чы, бирев биревню ачувландырмайыкъ чы, бирев биревню гюллемейик чи.

«Бир биригизге кёмек этигиз»

6 Къардашлар, эгер бирев гюнагъ иш эте туруп тутулса, ону сиз аривлукъ булан тюз ёлгъа салыгъыз, неге тюгюл сиз Аллагъны Ругъуна берилген адамларсыз. Вёрегиз, сиз оъзюгюз де гюнагъгъа тюшюп къалардан сакъ болугъуз. ² Бир биригизни намусларыгъызгъа табула туругъуз, шо

заман сиз Месигъни къанунун кютген болажакъсыз. ³ Ким буса да бирев, бир шайыгъа да тиймей туруп, оъз оъзюн башгъалардан оър гёре буса, о оъз оъзюн алдатадыр. ⁴ Гъар ким оъз оъзюн этеген ишлер булан тергеп къарасын, шо заман о оъзюн оъзгелер булан тенглеширмейли, оъктем болмагъа болур. ⁵ Неге тюгюл де, гъар ким оъзюню югюн гётермеге герек.

⁶ Аллагъны каламын уйренеген гиши уйретеген гишисине де оъзюню бары да затларындан пай чыгъарар.

⁷ Алданып къалмагъыз. Аллагъны алдатмагъа бажарылмас. Ким не чачса, шону оран. ⁸ Гюнагълы табиатына къуллукъ этип юрюген гиши оълум тюшюмюн къайтарар. Аллагъны Ругъуна гёре яшайгъан гиши буса Аллагъны Ругъу береген даимлик яшав тюшюмюн къайтарар. ⁹ Яхшылыкъ этмеге эринмегиз. Яхшылыкъ этивде биз эринмесек, заманы етишгенде, чачгъан ерибизден тюшюмюбюзню къайтарарбыз. ¹⁰ Имканлыкъ берилген чакъы заман инсанлагъа, айрокъда иман къардашларыбызгъа яхшылыкъ этейик.

Ахыр сёзлер

¹¹ Мен сизге оъз къолум булан язаман. Шу уллу гъарпланы гёремесиз? ¹² Тышдан яхшы болуп гёрюнмеге сюегенлер сизин сюннет этдирмеге сюелер. Олар шолой этегенини себеби – Месигъни хачдагъы оълумю гъакъында айтагъаны учун гъызарлавлагъа тюшме суймейлер. ¹³ Сюннет этилгенлер оъзлер де Къанунну юрютмейлер чи. Макътанмагъа багъана болсун учун, олар сизге сюннет этмеге сюелер. ¹⁴ Мен Раббиз Иса Месигъни хачдагъы оълумюнден башгъа бир зат булан да макътанмагъа суймеймен. Ону шо хачында бу дюньядагъы бары да зат мени учун оълген, дюнья учун мен оъзюм де оългенмен. ¹⁵ Не сюннет этилмекни, неде сюннет этилмей къалмакъны бир маънасы да ёкъдур. Аслусу – сиз Аллагъны яратылгъан янгы заты болуп токътадыгъыз. ¹⁶ Бу къайдагъа гёре яшайгъан бары да адамлагъа – Аллагъны Исрайылына – парахатлыкъ ва рагъму болсун!

¹⁷ Ахырда да, бирев де башыма намуслар салмасын! Неге тюгюл де, мен къаркъарамда Исаны яра белгилерин алып юрюймен.

¹⁸ Къардашларым, Раббиз Иса Месигъни рагъмусу ругъугъуз булан болсун. Амин.

Эфесдегилеге язылган кагъыз

Эфесдегилеге

Эфеслилени аты тутулуп язылса да, Павелни бу кагъызы айланадагъы виляятлардагъы бары да иман салгъанлар учун язылган. Кагъыз элчини Румдагъы туснакъда олтургъан вакътисинде язылган болмагъа ярай. Павел бу кагъызында инсанланы къутгъармакъ учунгъу Аллагъны хыялын яшавгъа чыгъарывда Месигъни айрыча агъамиятлыгъы гъакъда айта. Шогъар асаслана туруп, элчи Исагъа иман салгъанланы бирикген агълюсюндеги яшавун сёйлей: Аллагъ олагъа Исагъа иман салгъанланы бирикген жыйыныны ортакъчылары болмагъа чакъырыв этген, оланы иманыны кюрчюсю болуп да хачда оьлтюрюлюп, сонг тирилген Иса Месигъ токътай. Павел жыйынны инсанны къаракъарасы булан тенгешдире: къаркъараны бир саны да оьзгелеринден айрыча яшамагъа болмайгъаны йимик, Исагъа иман салгъан инсан да янгыз оьзю учун яшап турмагъа тюшмей. Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъылыны гъарисине оьзюню бир хас иши инанылып тапшурулгъан, шо саялы да бирисини къуллугъун башгъасыныкинден артыкъ гёрмеге ярамай. Исагъа иман салгъанлар янгыз бирликде бу дюньядагъы яманлыкъгъа къаршы токътамагъа болалар. Кагъызын тамамлай туруп, Павел иман салгъанланы гъар гюнлюк яшавлукъ масъалаларына да тергевюн бакъдыра: мунда эрлени ва къатынланы, ата аналаны ва авлетлени, гъакимлени ва олагъа таби болгъанланы аралыкълары гъакъда лакъыр юрюле.

Башлапгъы саламлар

1 Бу кагъызыны Аллагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан мен, Павел, язаман. Эфесде Иса Месигъге амин болгъан Аллагъны халкъына салам! ² Атабыз Аллагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва парахатлыкъ болсун!

Месигъ берген ругъ савгъатлары

³ Раббибиз Иса Месигъни Атасы болгъан Аллагъгъа гъар алгъышлар болсун! Месигъ булан бирликде О бизге кёлклердеги бары да ругъ савгъатларын берди. ⁴ Оьзюню алдында биз таза юрекли, айыпсыз болсун учун ва сююв булан яшасын учун, дюнья яралгъынча алданокъ да Аллагъ Месигъден таба бизин сайлады. ⁵ Иса Месигъден таба Аллагъ бизге Оьзюню авлетлери болмакъны алданокъ белгиледи. Будур Ону мурады ва кёп сююп этген иши!

⁶ Сююмлю Уланындан таба бизге асламдан берген макътавлу зор яхшылыгъы учун Аллагъгъа алгъыш этейик ⁷⁻⁸ Ону къаны тёгюлмеклигинден таба биз гюнагъларыбыздан гечилдик ва азатлыкъгъа етишдик. Ону рагъмусу шонча да гысапсыз чы, О бизге аявсуздан Оьзюню бютюн англавундан ва гъакъылындан тёгюп къойду.

⁹ О Оьзюню сырлы мурадын бизге ачыкъ этди. Оьзю яхшы гёрюп, шо мурады башынданокъ Месигъден таба яшавгъа чыгъарылды.

¹⁰ Белгилеген заман етгенде, Аллагъ шо мурадын

тамамлажакъ, кёлклердеги ва ердеги бары да затны бирлешдирип, Месигъге таби этежек. ¹¹ Месигъден таба Аллагъ бизин Оьзюню халкъы этип сайлады. Дюньядагъы бары да затны Оьзю суйген кюйде ва Оьзюню гёнгюлюне гёре этеген Аллагъ шону бизге алданокъ белгиледи. ¹² Шогъар гёре биз, биринчилей болуп Месигъ булан умутубузну байлагъанлар, макътавлу Аллагъыбызгъа алгъышлар этейик.

¹³ Сизге къутгъарылыв гелтиреген гъакъ гертиликни каламын – Сююнч Хабарны – эшитген заманда, сиз де Месигъники болуп токътадыгъыз. Шогъар инангъан сонг, сиз Оьзюнюки экенни гёрсетип, Аллагъ сизге ваъда этилген Ругъун берди. ¹⁴ Шо Ругъ бизге, Оьзюнюки болгъанлагъа, Аллагъ толу кюйдеги азатлыкъ бергинче, бизин варислигибизни юкчюсюдюр. Шогъар гёре де биз макътавлу Аллагъгъа алгъыш этейик!

Павел Аллагъгъа дуа ва шюкюрлюк эте

¹⁵ Шо саялы мен де, Раббибиз Исагъа бакъгъан якъдагъы сизин иманыгъызыны ва Аллагъны бары да халкъына бакъгъан якъдагъы сюювюгюзню эшитгенден берли, ¹⁶ бир токътамай Аллагъгъа шюкюрлюк этемен ва сизин учун дуа этемен. ¹⁷ Раббибиз Иса Месигъни Аллагъы, макътавлу Атасы, Оьзю сиз яхшы танысын деп, сизге гъакъыл ва англав береген Ругъун савгъат этсин деп мен дуа этемен. ¹⁸⁻²⁰ Аллагъ сизин оьзюне багъып чакъыргъан умутну, Оьзюню халкъы булан сиз ортакъ этежек варисликни зорлугъун ва бизге,

Исагъа иман салагъанлагъа, таъсир этеген Оъзюню къудратыны гъатсыз уллулугъун сизге гёрмеге англав берсин деп дуа этемен. Шо къудрат Аллагъ Месигъни оълумден тирилтгенде ва Ону кёклерде Оъзюню онг ягъында олтуртгъанда гёрюндю. ²¹ Янгыз бу дюньябызда тюгюл, гележек дюньябызда да Аллагъ Месигъни бары да пачалардан, гъакимликден, башчылыкъдан, гючлерден, гъар бир чинлерден оьрге чыгъарды. ²² Аллагъ буланы барын да Месигъге таби этди, Ону бары да затгъа, Огъар иман салгъанланы барысына да Баш этип салды. ²³ Месигъге иман салгъанлар барысы да Ону къаркъарасы болуп токътай. Месигъ Оъзю булан шону ва бютюн бары затны да толу этип токътай.

Оълумден яшавгъа багъып

2 Бир заманларда, Мусаны Къанунун бузагъаныгъыз ва гюнагъ этегенигиз себепли болуп, сиз оьлген эдигиз. ² Шо заман сиз бу дюньяны ёллары булан юрюдюгюз ва гъавалардагъы жинлени ёлбашчысына таби болдугъуз. Аллагъгъа тынгламайгъанлагъа гъали о ёлбашчылыкъ да этип тура. ³ Бир заманларда биз барыбыз да шолай эдик. Биз гюнагълы табиатыбызгъа тынглап, къаркъарабыз суюгенни ва оьбузгъа гелгенни этип турдукъ. Шо табиатыбыз себепли болуп, бары да халкъны йимик, бизин де Аллагъны жазасы къаравуллай эди.

⁴ Амма рагъмусу кёп болгъан Аллагъ бизин о даражада кёп сюегенин гёрсетди чи, ⁵ гъатта бизге, Къанунну да бузуп оълуп турагъанлагъа, Месигъ булан бирче яшав берди! Сиз Ону рагъмусу булан къутгъарылдыгъыз. ⁶ Иса Месигъ булан бирче Аллагъ бизин тирилтди ва кёклерде Ону къырыйында олтуртду. ⁷ Шону О Оъзюню зор яхшылыгъы булан Иса Месигъден таба бизге этген рагъмусуну тенги ёкъ толулугъу бары да заманлагъа хас болгъанлыкъны гёрсетмек учун этди. ⁸ Неге тюгюл де, сиз этген ишлеригизден таба тюгюл, янгыз Аллагъны рагъмусу булан иманыгъыздан таба къутгъарылдыгъыз. О Аллагъны савгъатыдыр. ⁹ Къутгъарылывну къазанып болмай, шо саялы ону булан бирев де макътанып болмас. ¹⁰ Биз Аллагъны яратывубуздукъ. Оъзю алданокъ белгилеген ишлени кютмек учун, Аллагъ бизин Иса Месигъ булан бирликде гъалиги кююбюзде яратды.

Месигъден таба бир халкъ болу

¹¹⁻¹² Сиз, тувмадан ят халкълар, «сюннет этилмегенлер» деп айтылагъан ягъудилер, оьзлеге, инсанны къоллары булан этилеген гесивню гёз алгъа тутуп, «сюннет этилгенлер» деп айтылагъанлар, бир заманда Месигъсиз яшагъаныгъызны эсде сакълагъыз. Сиз

Исрайылны халкъыны санавуна гирмей эдигиз. Аллагъны Оъзюню халкъына этген ваъдалары сизин учун тюгюл эди. Сиз бу дюньяда Аллагъсыз ва умутсуз яшай эдигиз. ¹³ Гъали буса – Иса Месигъ булан бирликде – сиз бир вакътилерде арекдегилер, Ону къурбанлы оълумюню яхшылыгъындан ювукъдагъылар болдугъуз.

¹⁴⁻¹⁵ Месигъ чи бизин ярашывлугъубуз. О ягъудилени ва ят халкъланы бир халкъ этип бирикдирди, бизин айырагъан оълумюню барусун бузду. Къаркъарасын къурбан этмек булан О Къанунну, ону буйрукъларын ва къайдаларын ёкъ этди. Ону мурады ягъудилерден ва ят халкълардан янгы бир инсан яратмакъ ва шолайлыкъда ярашывлукъ гелтирмек эди. ¹⁶ Хачда оьлмеклиги булан Месигъ оланы Аллагъны алдында бир къаркъара этип бирлешдирди ва душманлыкъны оьлтюрдю. ¹⁷ О гелип, йыракъда болгъан сизге ва ювугъундагъылагъа ярашывлукъну гъакъында Сююнч Хабар билдирди. ¹⁸ Ондан таба биз – ят халкълар ва ягъудилер – бир Ругъ булан Атабызгъа ювукълашмагъа болабыз.

¹⁹ Шогъар гёре сиз ят халкълар ва гелгинчилер тюгюлсюз, Аллагъны халкъы булан бир ватандашларсыз ва Ону агълуюндегилерсиз. ²⁰ Сиз элчилени ва пайхаммарланы кюрчюсюнде этилген Ону бинасысыз. Иса Месигъ Оъзю буса кюрчюню баш ташы болуп токътай. ²¹ Шо бинаны Месигъ къура, Раббизни сыйлы ибадатханасы болмакъ учун оьсе. ²² Сиз де къалгъанлар булан бирче уьй къурмакъ учун, Ондан таба оьзюгюзню яратасыз. Шо уьйде Аллагъ Оъзюню Ругъундан таба яшай.

Павелни ят халкъланы арасында къуллукъ этивю

3 Бу себепден мен, Иса Месигъге ва сизге къуллукъ этегеним саялы туснакъдагъы Павел, дуа этемен. ² Сизге деп Аллагъдан магъа нечик мол савгъат инанылып берилгенин сиз, озокъда, эшитгенсиз. ³ Мен оьрде къысгъача язгъан кюйде, Аллагъ магъа Оъзюню сырын ачды. ⁴ Бу кагъызымны охугъан заманда, магъа Месигъни сыры гертилей де ачыкъ болгъанны сиз англамагъа болажакъсыз. ⁵ Гъали сыйлы элчилерине ва пайхаммарларына Аллагъны Ругъу ачыкъ этген сыр алдагъы наслулагъа белгили болмагъан. ⁶ Шо сыр будур: Сююнч Хабарны яхшылыгъындан ят халкълар исрайыллылар булан бирге варислер, бир къаркъараны санлары ва Иса Месигъден таба этилген ваъданы ортакъчылары болуп токътайлар.

⁷ Оъзюню зор яхшылыгъы ва гючю булан Аллагъ магъа берген савгъатгъа гёре мен Сююнч Хабарны билдиреген къуллукъчу болуп токътадым.

⁸ Аллагъны бары да халкъыны арасында мен инг де гиччиси бусам да, Месигъни тюгесинмейген байлыгъын ят халкъланы арасында билдирмек йимик гьюрметли савгъат магъа тапшурулду. ⁹ Шо

яшыртгъын сырны гъакъында бары да халкъгъа билдирмек магъа тапшурулду. Бары да затны яратгъан Аллагъ дюньяны яратгъандан берли шо сырны яшырып турду. ¹⁰ Гъали буса кёклени гъакимлерине ва есилерине Аллагъны кёп тармакълы гъакъылы Исагъа иман салгъанланы жыйынындан таба ачыкъ бола. ¹¹ Озьюню инг аввалгъы хыялына гёре, бу затланы Аллагъ Раббиз Иса Месигъден таба яшавгъа чыгъарды. ¹² Ону булан бирликде ва Огъар иман салмакъ булан биз эркин ва инамлы кюйде Аллагъгъа ювукълашма болабыз. ¹³ Шогъар гёре де тилеймен сизге: сизин учун мен чегеген азаплар сизин гёнгюлсюз этмесин, неге тюгюл олар сизин макътавлу этежек.

Иса Месигъни бизге бакъгъан сюювю

¹⁴⁻¹⁵ Кёклердеги ва ерлердеги бары да зат Озьюнден баш алагъан Атабызны алдында мен тизлеримни бюгемен. ¹⁶ Озьюню Ругъундан таба сиз ругъ якъдан чыдамлы болсун учун, мен Аллагъгъа макътавлугъуну хазналарындан сизге де гюч берсин деп тилеймен. ¹⁷ Юреклеригизде имандан таба Месигъ яшасын деп, сююв сизин тамуругъуз ва кюрчюгюз болсун деп мен дуа этемен. ¹⁸ Шо заман Аллагъны бары халкъы булан Месигъни сюювюню генглигин, узунлугъун, бийиклигин ва теренлигин англамакъ учун сизин таман чакъы гючюгюз болажакъ. ¹⁹ Гъар бир англадан да оърде экенине де къарамайлы, сиз шо сюювге тюшюнуп, шо даражада камил болажакъсыз чы, гъатта Аллагъны толу камиллигине етежексиз.

²⁰ Огъар, гъали Озьюню къудраты бизде иш гёреген ва биз тилейгенибизден яда гъатта хыял этегенибизден де артыкъны этеген Аллагъыбызгъа, ²¹ Иса Месигъден ва Огъар иман салгъанларындан таба гъар даим ва бары да наслуларда макътавлар болсун дагъы! Амин.

Ругъ бирлиги

4 Мен, Раббизге къуллукъ этегеним саялы туснакъгъа тюшген Павел, тилеймен сизге: Аллагъ сизге этген чакъырывгъа лайыкълы яшав булан яшагъыз. ² Гъар заман саламат, юваш хасиятлы, чыдамлы, бир биригизге сабурлу болугъуз, сююв булан янашыгъыз. ³ Сизин бирлешдиреген паракхатлыкъдан таба Ругъ бирликни сакълама къасткъылыгъыз. ⁴ Аллагъ сизин озьюне багъып чакъыргъан умут бир болгъаны йимик, Ону Ругъу бир, къаркъара бир, ⁵ Раббиз бир, иман бир, сувгъа чомдуруп, Аллагъгъа багъышлатыв бир ⁶ ва бютюн инсанланы Атасы болгъан Аллагъ бир. О барыбыздан да оърде, барыбызны да ичибизде ва барыбыздан да таба иш гёре.

⁷ Бизин гъарибизге Месигъни чомартлыгъына къыйышывлу болуп савгъат берилди. ⁸ Муна шо саялы Сыйлы Язывларда булай язылган:

О оърлюкlege гётерилди, есирлени Озью булан алып юрюдю ва инсанлагъа савгъатлар берди.

⁹ «Гётерилди» демек О дюньягъа тюшген болгъан демекни де англата. ¹⁰ Тёбен тюшген ва Озью булан бары да затланы толу этмек учун, кёклерден оьрге гётерилген Биревдюр. ¹¹ О бирлерине элчилер, бирлерине пайхаммарлар, башгъаларына Сююнч Хабарны билдиригъюлер, бирдагъыларына Озьюню халкъыны гъайын этивчюлер, оьзгелерине устазлар болмакъны савгъат этди.

¹²⁻¹³ Аллагъ оланы барын да Озьюню халкъы Месигъни къаркъарасын беклешдиривге къуллукъ этсин учун берди. Олар бизге иманда, Аллагъны Уланын танымакъда барыбыз да бир йимик даражагъа етишгинче, барыбыз да токъташгъан адамлар болгъунча ва бютюн яшавубуз Месигъни толу камиллигине етгенче кёмек эте.

¹⁴ Шо заман, гъар тюрлю уйретивлени толкъунлары, еллери, инсанланы гвиллачылыгъы ва ялгъанлары алып, ари де, бери де ташлайгъан гиччи яшлар йимик болмасбыз. ¹⁵ Терсине, сююв булан гъакъ гертиликге гёре юрюй туруп, къаркъараны Башы болгъан Месигъге ювукълаша туруп, гъар бир якъдан оьсюп къалайыкъ. ¹⁶ О бютюн къаркъара бир ерде бирлешеген, ону бары да санлары гъариси озьюню айры айры къуллукъларын кютеген кюйню этди. Гъар айры сан тийишли кюйде къуллукъларын кютегенде, бютюн къаркъара сююв булан оьсе ва беклеше.

Биз нечик яшамагъа тарыкъбыз?

¹⁷ Шо саялы Раббизни аты булан сизге бுவараман: ят халкълар йимик яшайгъан кююгюзню къююгъуз. Оланы бары да ойлары бошдур. ¹⁸ Оланы англаву тунукълашгъан, олар Аллагъны яшавундан магърюм этилген ва оьзлени авамлыгъы саялы олар хырча болгъан. ¹⁹ Олар уят деп айтагъан затын тас этип, напсына шо даражада берилип къалгъан чы, гъеч бир де уялмайлы, къанмайлы, къайдагъы пасатлыкълар булан машгъул болалар.

²⁰ Тек Месигъни гъакъында сиз о затны тюгюл билгенигиз. ²¹ Эгер де, озокъда, сиз Ону гъакъында эшитген бусагъыз ва Ону гъакъында сизин уйретген буса, неге тюгюл де гъакъ гертилик Онукидир. ²² Алдагъы яшавугъузгъа хас болгъан затгъа, оьзюгюздеги ялгъан гъасиретликлер пуч этеген дёнген инсангъа арт беригиз деп уйрете эди сизин. ²³ Аллагъны Ругъу гъакъылыгъызны янгыртсын. ²⁴ Сиз гъакъ герти муъминликде ва сыйлылыкъда Аллагъны келпетине ошашдырылып яралгъан инсангъа айланмагъа герексиз.

²⁵ Сизин гъаригиз, ялгъанны къююп, оьзлеге гъакъ герти затны сёйлесин, неге тюгюл биз

барыбыз да бир къаркъараны санларыбыз.

²⁶ «Къазапланганда, гюнагъ иш этмегиз», гюн батгъынча къазапланывугъузну тайдырмагъа къарагъыз. ²⁷ Яшавугъузда иблисге ер бермегиз.

²⁸ Бир урлагъан дагъы урламагъа тюшмей.

Терсине, тарчыкълыкъдагъылагъа пай чыгъарып болмакъ учун, оъзюню къоллары булан загъмат тѣкмеге тюше. ²⁹ Сизин авзугъуздан бир де нас сѣз чыкъмасын, янгыз тарыкълы затгъа насигъаты булангъы, тынглавчулагъа пайдалы сѣзлер чыкъсын.

³⁰ Аллагъны Ругъун да пашман этмегиз. О сиз Аллагъныки экенлигигизни тасдыкъ этеген затдыр ва Гюню етишгенде, Аллагъ сизин толу кюйде азат этегенликни белгисидир.

³¹ Гъар тюрлю намартлыкъдан, ачувлулукъдан, къазапланывдан, акъырывдан, яла ябывдан ва оъзге яман ишлерден арек туругъуз. ³² Бир биригизге рагъмулу, языкъсынагъан болугъуз, Месигъден таба Аллагъ сизин гечгенде йимик, бирев биревден гечигиз.

«Нюрню адамлары йимик яшап къалыгъыз»

5 Аллагъдан уялгю алыгъыз, неге тюгюл де сиз Ону кѣп скойген авлетлерисиз. ² Месигъ, бизин сююп, бизин учун Оъзюн Аллагъгъа атирли ва арив къурбан этип бергени йимик, сиз де сююв булан яшагъыз.

³ Сизин арагъызда гъеч бир де пасатлыкъгъа яда оъзге тюрлю наслыкъгъа, яда къызгъанчылыкъгъа байлавлу лакъыр да болмагъа тюшмей. Аллагъны халкъына шолай затлар къыйышмас.

⁴ Сѣйлевюгюзде гъеч бир пасатлыкълар, бош хабарлар ва гъонкъа масхаралар болмасын. Булар сизге къыйышмас. Ону орнуна Аллагъгъа шюкюр этигиз. ⁵ Билип къоюгъуз: пасат ва нас яшав юрютеген, къызгъанч адамлагъа (оланы ялгъан аллагълагъа къуллукъ этегенлерден бир башгъалыгъы да ёкъдур) Аллагъны ва Месигъни гъакимлигини тюрюнде яшамагъа ихтияр берилмежек.

⁶ Вѣре, ялгъан сѣзлер булан сизин бирев де алдатып къоймасын. Шо затлар чы таби болмайгъанлагъа Аллагъны къазапланывун тувдура. ⁷ Шо саялы да олар булан ортакъчы болмагъыз. ⁸ Неге тюгюл де, бир вакътилерде сиз къарангылыкъда эдигиз, гъали буса Раббиз булан бирликде болгъаныгъыз саялы, нюрге чыкъгъансыз. Нюрню адамлары йимик яшап къалыгъыз. ⁹ Гъар тюрлю яхшы ишлер, муъминлик ва гъакълыкъ нюрню емишлеридир. ¹⁰ Раббиз рази къалагъан затны англамагъа къарагъыз.

¹¹ Къарангылыкъны пайдасыз ишлери булан, вѣрегиз, ортакъчы болмагъыз, терсине, шо ишлени аян этигиз. ¹² Шолай адамлар яшыртгъынлыкъда не булан машгъул болагъанны айтмакъ да айыпдыр. ¹³ Бары да яшыртгъын затлар

нюрде гѣрюнюп къала. ¹⁴ Нюр бары да затны гѣрюнеген этип къоя. Шо саялы булай айтылгъан: Уян, гъей юхлайгъан адам, оълумден тирил!

Месигъ сени

нюрлендирежек.

¹⁵ Оъзюгюзню яшав къайдагъызда сакъ болугъуз. Гъакъылсызлар йимик яшамагъыз, гъакъыллылар йимик яшагъыз. ¹⁶ Заманны аягъыз, неге тюгюл бу гюнлерде яманлыкъ оътесиз кѣпдюр. ¹⁷ Англавсуз болмагъыз, Раббиз не зат сюегенни англамагъа къаст этигиз. ¹⁸ Эсирип къалгъынча чагъыр ичмегиз, шо пасатлыкъгъа элте. Ону орнуна Аллагъны Ругъундан толмагъа къарагъыз. ¹⁹ Оъз арагъызда Аллагъгъа макътав, алгъыш этеген йырланы ва дин йырланы йырлагъыз.

Юреклеригизде Раббизни макътап йырлагъыз.

²⁰ Даим ва гъар зат учун Раббиз Иса Месигъни аты булан Атабыз Аллагъгъа шюкюр этигиз.

²¹ Месигъге гъюрмет этивню белгиси гъисапда бирев биревге таби болугъуз.

Эрлер ва къатынлар

²² Гъей къатынлар, эрлеригизге Раббизге йимик таби болугъуз. ²³ Къаркъараны къутгъарагъан Месигъ Оъзюне иман салгъанланы жыйыныны Башчысы болгъаны йимик, эр де къатыныны башчысыдыр. ²⁴ Иманлылар Месигъге нечик таби бола буса, къатынлар да эрлерине гъар затда таби болмагъа гереклер.

²⁵ Гъей эрлер, Месигъ Оъзюне иман салгъанланы жыйынын нечик сюе буса, сиз де къатынларыгъызны шолай сююгюз. Месигъ Оъзюню жыйыны учун жанын берди. ²⁶ Жыйынны Оъзюнюки болагъан кюйню этмек учун, ону сув булан ва калам булан гюнагъларындан тазаламакъ учун ва ²⁷ олар шавла береген, тетиксиз, дамгъасыз, демек сыйлы, нарыстадай таза болсун учун, Месигъ шолай этди. ²⁸ Эрлери де оъзлени къатынларын лап шолай суймеге, оъз къаркъараларын йимик суймеге гереклер. Къатынын сюеген гиши оъзюн де сюедир.

²⁹ Оъзюню къаркъарасын суймейген гиши ёкъдур, гъар ким къаркъарасын ашатып сакълай ва ону гъайын эте. Месигъ де шолай Оъзюне иман салгъанланы жыйыныны гъайын эте, ³⁰ неге тюгюл биз Ону къаркъарасыны санларыбыз. ³¹ Сыйлы Язывларда: «Шону учун эргиши атасын ва анасын къоюп, къатыны булан бирлешежек. Экевию де туташ бир къаркъара болуп къалажакъ», – деп язылгъан. ³² Бу сыр уллудур, о Месигъ ва Ону жыйыны булан байлавлудур. ³³ Сизге буса булай айтаман: гъар эргиши къатынын оъзюн сюеген йимик суймеге, къатыны да эрине гъюрмет этмеге герек.

Ата аналар ва авлетлер

6 Гъей яшлар, сиз Раббиникисиз, шо саялы ата анагъызгъа тынглавлу болугъуз, о сизин борчугъузду. ²³ «Оъзюнгню атанга ва ананга гъюрмет эт. Шо заман сагъа яхшы болажакъ ва дюнъяда да узакъ яшажакъсан» – муна ичинде ваъдасы булангъы Аллагъны биринчи буйругъу.

⁴ Гъей аталар, сиз де авлетлеригизни къзапландырмагъыз, олагъа Раббиз сюеген затны уйретип тарбия беригиз.

Есилер ва къуллар

⁵ Гъей къуллар, Месигъе нечик таби болажакъ эдигиз буса, сизин бу дюнъядагъы есилеригизге де гъакъ юрекден, гъюрмет булан ва къоркъув булан таби болугъуз. ⁶ Шону есилеригизни сизге бакъгъан якъда яхшы къарайгъанлыгъын къазанмакъ учун тюгюл, Аллагъ сюеген затланы гъакъ юрекден кютеген Месигъни къуллары гъисапда этигиз. ⁷ Инсанлагъа тюгюл, Раббизге нечик къуллукъ этежек эдигиз буса, шолай гъаракатчылыкъ булан загъмат тегюгюз. ⁸ Къул яда азат адам экенине де къарамайлы, Раббиз гъар бир яхшы иш учун тийишлисин бережекни билигиз.

⁹ Сиз де, гъей есилер, къулларыгъызгъа шолай яхшы къарагъыз, къоркъув беривлени де къоюгъуз. Кеклерде оланы ва сизин Есигиз бир экенни эсде сакълап туругъуз. О гъеч биревню биревден артыкъ гёрмес.

Аллагъны савутлары

¹⁰ Ахырда да, оъзюгюзню Раббизни зор къудраты булан беклешдиригиз. ¹¹ Иблисни гъиллаларына къаршы туруп болмакъ учун, Аллагъны савутларындан тагъыгъыз. ¹² Биз инсанлагъа къаршы ябушмайбыз, ругъ башчылагъа, гъакимлеге, бу къарангы дюнъяда иш гёреген гючлеге ва кекде яманлыкъ этеген жинлеге

къаршы ябушабыз. ¹³ Шо къара гюнлер гелген заманда, бары да чапгъынланы гери урмакъ учун ва бары да сынавлардан оътме болмакъ учун, къолларыгъызгъа Аллагъны савутларындан алыгъыз.

¹⁴ Къатып токътагъыз, белигизге гъакъ гертиликни белбавун байлагъыз ва устьюгюзге муъминликни гюбесин гийигиз. ¹⁵ Ярашывлукъну гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдирмеге гъазирликни аякъгийимин гийигиз. ¹⁶ Ондан къайры да, иблисни жыжымлы окъларын сёндюрюп болмакъ учун, къолугъузгъа иманны къалкъанын алыгъыз. ¹⁷ Башыгъызгъа къутгъарылывну башлыгъын гийигиз ва къолугъузгъа Ругъну къылычын, демек Аллагъны каламын алыгъыз.

¹⁸ Дуа этегенде, тилейгенде, гъар гезик Аллагъны Ругъу булан дуа этигиз. Шо саялы да гъазир кюйде туругъуз ва Аллагъны бары да адамлары учун къаныгъывлу кюйде дуа этигиз. ¹⁹ Магъа тарыкълы сёзлер табулсун ва Сююнч Хабарны сырын мен тартынмайлы билдирмеге болсун деп, мени учун да дуа этигиз. ²⁰ Гъали мен туснакъдаман, неге тюгюл де мен, Аллагъны вакили, Сююнч Хабарны билдире эдим. Шо Сююнч Хабарны мен тарыкълы кюйде, къоркъувсуз билдирсин деп дуа этигиз.

Ахыргъы саламлар

²¹ Бары да затны ва мени мундагъы кююм нечик экенни гъакъында бизин сююмлю иман къардашыбыз ва Раббизни инамлы къуллукъчусу болгъан Тигъик сизге айтар. ²² Мен ону яныгъызгъа сиз бизин гъалыбызны билсин ва сизин ругъландырсын деп йиберемен.

²³ Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден иман къардашлагъа паракатлыкъ, сююв ва иман болсун дагъы. ²⁴ Раббиз Иса Месигъни токътавсуз кюйде сюегенлени барысына да Аллагъны рагъмусу болсун.

Филиппадагъылагъа язылгъан кагъыз

Филиппадагъылагъа

Македонияны Филиппа деген шагъарында Павел ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъгъан экинчи сапарыны вакътисинде болгъан. Исагъа иман салгъанланы европа топурагъындагъы биринчи жыйынын о шо шагъарда къургъан. Павелни бу кагъызы Филиппадагъы жыйын учун язылгъан. Кагъызыны элчи оъзю Сююнч Хабарны билдирегени саялы Румдагъы туснакъда олтургъан вакътисинде язгъан.

Дуван болажакъ гюнню къаравуллай туруп, Павел шо дуван, оъзюнден айыпны да тайдырып, оъзюню азат этивю булан тамамланар деп умут этип тургъан. Кагъызында Павел жыйындагъылагъа оъзюне харж якъдан этген кемеги учун разилигин билдире туруп, узакъ къалмай Филиппадагъылары ягъына гелип гетмеге умуту барын айта. Нечакъы уъстюне тюшген къыйынлыкълагъа да къарамайлы, олар Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабаргъа гёре яшайгъанлыкъ элчини гъакъ юрекден сююндюре. Кагъызыны экинчи бёлюгюню б 11 нчи аятлары айрокъда таъсирли язылгъан. Мунда хорлангъан Месигъни ругъланывлу суратлаву бериле. Бу суратлав башлап Исагъа иман салгъанланы арасында Месигъни битимини гъакъындагъы уъретивню оъсов ёлуну биринчи шагъатлыкъларындан болуп токътай.

Кагъыз туснакъда язылса да, къуванчыкъдан толгъан, неге тюгюл де Павелни Филиппадагъы иманлылар булан яхшы аралыкълары болгъан, олар да иманында къатты кюйде токътап, алдагъы кююнде оъзгелеге кёмек этмеге гъазир кюйде тургъан. Шо бир вакътини ичинде элчи Филиппадагъылары, Месигъден гёзлерин айырмайлы, Ону сюювю, къоччакълыгъын ва инсанлагъа этип гетген къуллугъун даим эсде сакълап турмагъа тарыкълыгъына тергевюн бакъдыра. Оъзюню къуванчыны баш себебин Павел бир сыйымлы ва агъамиятлы жумла булан айтып берип къоя: «Раббибиз булан бирликде гъар заман сююнюп къалыгъыз; бирдагъы керен де айтаман: сююнюп къалыгъыз!» (4:4).

Башлапгъы саламлар

1 Иса Месигъни къуллукъчулары болгъан биз Павелден ва Тимофейден Иса Месигъге иман салгъанланы жыйыныны башчылары ва кёмекчилери булан бирче Ону Филиппадагъы бары да халкъына салам! **2** Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракъатлыкъ болсун!

Павелни шюкюрлюгю ва дуасы

3 Гъар гезик сизин эсге алагъанда, мен даим Аллагъгъа шюкюр этемен. **4** Мен сизин учун дуа этегенде, шону сююнч булан этемен, **5** неге тюгюл Исагъа иман салгъан гюнден тутуп, гъалиге ерли сиз мени булан бирликде Сююнч Хабарны билдирмекде ортакъчылыкъ этесиз. **6** Сизин арагъызда шо яхшы ишни башлагъанлар Иса Месигъ къайтып гележек гюнге шону ахырына чыгъаражакъгъа мен инанаман. **7** Сиз даим мени юрегимдесиз. Сизин барыгъызгъа да бакъгъан якъдагъы мени гъислерим шолай болма да тарыкъ. Сиз барыгъыз да гъали буссагъат да, мен туснакъдагъы вакътиде де, Сююнч Хабаргъа

инандырмакъ учун, ону якълайгъанда да Аллагъ Оъзюню зор яхшылыгъы булан магъа тапшургъан къуллукъ этивде ортакъчылыкъ эте эдигиз. **8** Сизин барыгъызны да мен Иса Месигъге хас болгъан сююв булан сюегениме ва гёрме гъасиретлигиме Аллагъ шагъатдыр.

9-10 Гертиден де агъамиятлы затны сайлап болсун учун, билимиз ва англавугъуз булан сизин сюювюгюз даим де арта турсун деп мен дуа этемен. Шо заман, Месигъ къайтып гележек гюн, сиз таза ва айыпсыз болажакъсыз. **11** Иса Месигъден таба Аллагъ сизин къабул этгени саялы, яшавугъуз бек яхшы амаллардан толар. Шолайлыкъда, Аллагъгъа макътавлукъ ва алгъыш болар.

Павелни башына тюшген гъаллар

12 Къардашларым, мени башыма тюшген гъаллар Сююнч Хабарны уъстюню кюйде билдирмеклигине себеп болгъанны сиз билгенни сюемен. **13** Мен Месигъге къуллукъ этегеним саялы туснакъгъа тюшгеним гъали къаладагъы бары да къаравуллагъа ва бары да къалгъанлагъа белгили.

14 Мени гъалымны гёрюп, иман къардашларыбызны кёбюсюню Раббизге

бакъгъан якъдагъы иманы гючленди. Аллагъны каламын олар алдындан эсе гъали тартынмай ва къоркъмай билдирелер.

¹⁵ Биревлер Месигъни гъакъында бир бирин гюллейгенини, бирев бирев булан оьчешегенини себебинден билдирегени де герти. Амма башгъалар яхшы къастларыны себебинден билдирелер. ¹⁶ Булар буса мени сюегенлигинден, Аллагъ мени Сююнч Хабарны якълама салгъанны биле туруп билдирелер. ¹⁷ Биринчи тайпасы Месигъни гъакъында янгыз оьз пайдасы булан байлавлу къастларыны себебинден, юрегини тюз тюгюллюгюнден билдире. Шону олар магъа мунда, туснакъда, янгыз кеп къыйынлыкълар гелтирмек учун этелер. ¹⁸ Амма не этежекбиз? Оланы юректери тюзюмю яда тюгюлмю – билмеймен, аслусу олар Месигъни гъакъында айтагъаныдыр.

Мен де шогъар сюенемен ва дагъы да сюенежекмен. ¹⁹ Неге тюгюл де, сизин дуаларыгъызны яхшылыгъындан ва Иса Месигъни Ругъуну кемеги булан булар бары да мени къутгъарылывуа имканлыкъ бережегин билемен. ²⁰ Месигъни бир затда да гёнгюн чыгъармасман ва уялмакълыкъдан къызармасман деп, уллу умут булан къаравуллайман. Алда йимик, гъали де тартынмайгъан кююмде къалмагъа сюемен. Шо заман, яшажагъыма яда оьлежегиме къарамайлы, оьзюмню яшавум булан Месигъге макътавлукъ гелтирежекмен. ²¹ Яшамакълыкъ чы мени учун бюс бютюнлей Месигъ булан байлавлудур, гъатта оьлмек де къолайдыр. ²² Эгер мен яшай туражакъ бусам, шо мени учун пайдалы кюйде ишлемек демекдир. Тек шоланы къайсын сайламакъ яхшыдыр – шону билмеймен. ²³ Мен эки арада къалып тураман: мен бу дюньядан айрылмагъа ва Месигъ булан бирче болмагъа сюемен; шо барындан да яхшысы эди. ²⁴ Тек магъа сизин учун яшамагъа тарыкъ.

²⁵ Мен де шогъар инанма да инанаман. Мен сизин барыгъыз да булан дагъы да болуп, иманда ва о береген къуванчда сизге алгъа багъып юрюмеге кемеке этежекмен. ²⁶ Шоллукъда, мен сизин ягъыгъызгъа янгыдан гелгенде, сизге мен саялы Иса Месигъден оьктем болма дагъы да кеп себеп болажакъ.

²⁷⁻²⁸ Аслусу – Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабаргъа лайыкълы болуп яшап къалыгъыз! Барыгъыз да бир болуп, Сююнч Хабарда айтылгъан иманны якълай туруп, бир душманыгъызгъа да оьзюгюзню къоркъутмагъа къоймайгъан кюйде яшап къалыгъыз. Шолай яшав олар учун оьлюмню белгиси, сизин учун буса къутгъарылывну белгиси болуп токътажакъ. О да Аллагъдан гелеген затдыр. ²⁹ Сизге янгыз Месигъге иман салмакъ тюгюл, Ону учун азап чекмек де савгъат этилген. ³⁰ Алда мен башдан гечирген ва гъали де къаршылашагъан къыйынлыкъларгъа сиз гъали къаршылашып турасыз.

Иса Месигъни саламатлыгъы

2 Месигъ булан бирликде болмакъ сизин ругъландыра ва Ону сююво сизин рагъатландыра. Аллагъны Ругъу булан бирлешгенсиз, бир биригизге бакъгъан якъда рагъмугъуз ва языкъсынывугъуз бар. ² Шо саялы мени шатлыгъымны дагъы да толу этигиз ва бир йимик сююв, бир йимик ойлар, бир йимик муратлар булан яшап къалыгъыз. ³ Оьз пайдагъыз булан байлавлу къастланы себебинден яда бош оьктемлигизден гъеч бир зат да этмегиз. Саламат болугъуз ва оьзгелени оьзюгюзден оьр гёрюгюз. ⁴ Янгыз оьз пайдаларыгъызны тюгюл, башгъаланы пайдаларын да гъисапгъа алыгъыз. ⁵ Сизин ойлашагъан кююгюз Иса Месигъ ойлашагъан кюйде болсун.

⁶ Оьзю Аллагъдай болса да, Иса Оьзю Ону булан тенг болайым деп айланмагъан.

⁷ О бары затындан магърюм къалып, къулдай болуп токътагъан. Бары да инсанланы йимик, Ону да къатынгиши тапгъан.

⁸ Сонг да Оьзюн олай тёбен салды чы, олай тынглавлу эди чи, оьлюмню – гъатта хачдагъы оьлюмню къабул этди.

⁹ Шо саялы Аллагъ Ону бек оьрге де чыгъарды. Аллагъ Огъар бары да атлардан оьр болгъан атны берди.

¹⁰ Аллагъ шону Исаны атыны алдында кекдегилер, ердегилер ва ерни тубюндегилер – барысы да тизден чёксюн ва ¹¹ Атабыз Аллагъны макътавлугъу учун гъар тил Иса Месигъ Раббибиз экенни ачыкъдан сёйлесин деп этди! ¹² Шо саялы, сююмлю къурдашларым, мен арагъызда тургъан заманда сиз тынглавлу эдигиз, мен ёкъда буса дагъы да артыкъ кюйде тынглавлусуз. Шолай болгъанда, оьзюгюзню къутгъарылывугъузну ахырына чыкъмакъ учун, бар ёкъ гьюрмет ва къоркъув булан загъмат тёгювюгюзню узатыгъыз. ¹³ Аллагъ сизин ичигизде иш гёрюп тура, Оьзю сюеген затны этмек учун, сизге гъаваслыкъ ва гюч берип тура.

¹⁴ Бары затны кантсыз ва эришивлюксюз этигиз. ¹⁵⁻¹⁶ Шо заман бузулгъан ва пасат адамланы арасында сиз таза ва айыпсыз, Аллагъны тетиксиз авлеттери йимик къаларсыз. Сиз даимлик яшавгъа гелтирген хабаргъа гёре яшай туруп, шоланы арасында юлдузлар йимик шавла берерсиз. Бары да къыйынларым негъакъ болмагъаны саялы, Месигъ къайтып гележек гюн мен сизин булан оьктем болажакъман. ¹⁷ Балики, мен Аллагъгъа сизин иманыгъыз этеген къурбанлыкъ къуллукъ этивню толумлашдырып, къаным тёгюлюп, оьлермен. Мен шо заманда да шат болажакъман ва сизин булан бирче шат болажакъман. ¹⁸ Мени булан бирге сиз де шат болугъуз ва къуваныгъыз!

Павелни иш ёлдашлары

¹⁹ Раббибиз Иса буюрса, сизин гъакъыгъыздагъы бары да янгы хабарланы билип ругъланмакъ учун, ювукъ заманны ичинде ягъыгъызгъа Тимофейни йиберме умут этемен. ²⁰ Тимофей йимик сизин гъайыгъызны этеген мени дагъы адамым ёкъ. ²¹ Гъар ким Иса Месигъ сюегенни тюгюл, оъзюню пайдасыны гъайын эте. ²² Сиз Тимофей нечик чыныкъгъан адам экенни билесиз. О мени булан бирге, ата ва улан йимик болуп, Сююнч Хабарны билдирмекге къуллукъ этди. ²³ Шогъар гёре, сонг мени ишим нечик болажагъын билгендокъ, ону сизин яныгъызгъа йибермеге умутум бар. ²⁴ Узакъ къалмай оъзюм де сизин яныгъызгъа гелип болажагъыма инанаман, Раббибиз буюрса.

²⁵ Гъали буса магъа кёмекге деп, сиз мени яныма йиберип гелген иман къардашым Эпафродитни де сизин яныгъызгъа къайтарып йибермеге герекли гёрдюм. О мени булан ишлей туруп, Сююнч Хабарны якълап турду. ²⁶ Эпафродит сизин гёрмеге бек сюе. Оъзю авруй деп, сизге етишген хабарлар ону къайгырта. ²⁷ Гертилей де, о бек авругъан эди ва гъатта оълю гъалына да етишген эди. Амма огъар, янгыз огъар да тюгюл, магъа да Аллагъны рагъмусу болду ва къайгыма къайгъы къошулмай къалды. ²⁸ Шо саялы да мен ону сизин яныгъызгъа йибермеге бек сюемен. Ону гёргенде, сизге къуванчыгъыз къайтып гележек ва мени башымдан бир къайгъы таяжакъ. ²⁹ Ону, Раббибизге иман салгъанда йимик, бек къуванчлы кюйде къаршылагъыз. Ону йимик адамлагъа гъюрмет этигиз. ³⁰ Неге тюгюл де, о Месигъге къуллукъ этмек учун, оълмей аз къалды, жанын аямай иш юрютдю ва магъа сиз оъз заманыгъызда этип болмагъан кёмекни этди.

Гъакъ герти муъминлик

3 Ахырда да, къардашларым, Раббибиз булан бирликде сююнуп къалыгъыз! Сизге шону гъакъында бирдагъы ва бирдагъы керен язмагъа магъа къыйын тюгюл, неге десе, о сизге къоркъунчдан къутулмагъа кёмек этежек.

² Шо итлерден сакъ болугъуз, яманлыкъ этеген адамлардан сакъ болугъуз, сюннетни талап этегенлерден сакъ болугъуз. ³ Герти сюннет этилгенлер бизбиз. Неге тюгюл де, Аллагъга Ону Ругъундан таба ибадат этебиз. Бизге этген ишлери саялы Иса Месигъ булан оъктем болабыз, тышдан гёрюнеген затлагъа да аркъа таямайбыз.

⁴ Буса да мен тышдан гёрюнеген затлагъа аркъа таяп болур эдим. Эгер бирев шогъар оъзюню себеплери бар деп ойлаша буса, мени шолай себеплерим кёп. ⁵ Мен тувуп, сегизинчи гюн сюннет этилгенмен, исрайыл халкъындан, Бенияминни наслусундан чыкъгъанман. Мен ягъудилени де ягъудисимен, Къанунну кютмекге

гелгенде буса, мен фарисеймен. ⁶ Мен Исагъа иман салгъанланы бек къасткъылып гъызарладым. Къанунгъа асаслангъан муъминликге гёре чи мен сёз табып болмасдай эдим.

⁷ Амма шо заман мен уъстюнлюк деп гъисап этген затланы гъали, Месигъ себепли болуп, бош ва пайдасыз затлар деп гъисап этемен. ⁸⁻⁹ Раббим Иса Месигъни танымакълыкъны агъамиятлылыгъы булан тенглешдиргенде, олар барысы да гъеч затлардыр! Месигъге тюшонмек учун ва Ону булан бирликде болмакъ учун, мен бары да затны гери урдум ва бары да затны мен бир пайдасыз чёпден артыкъ гёрмеймен. Къанунгъа гёре юройген муъминлигим тюгюл, Аллагъ мени Месигъге иман салгъаным саялы къабул этди. Аллагъны къабул этегени бизин иманыбыздан асылы бола.

¹⁰⁻¹¹ Месигъни ва Ону оълюмден тирилтген гючню танымагъа сюемен. Мен де оълюмден тириливге етмесми экенмен деп, О чекген азаплагъа ортакъчы болмагъа ва Ону оълюмюнде Огъар ошама сюемен.

¹² Мен гъали де шо мурадыма етишмегенмен, оъзюмню де камиллешгенмен деп гъисапламайман, амма алдыма салгъан муратгъа етишмек учун къаст этемен. Шо мурат учун Иса Месигъ мени танглады. ¹³ Къардашларым, мен гъали де шогъар етишмегенмен. Артда къалгъан затланы барын да унутуп, алда токътагъанларына етишмеге къаст этемен. ¹⁴ Мен окъдай болуп мурадыма багъып – савгъат алмакъ учун учаман. Шо савгъат буса Иса Месигъден таба Аллагъ бизин Оъзюне багъып чакъыргъан даимлик яшавдур.

¹⁵ Бизге барыбызгъа да – ругъ якъдан чыныкъгъан адамлагъа – гъар затгъа шолай къарамагъа тюше. Эгер неде буса да бир затда сизин пикругъуз башгъача буса, Аллагъ сизге ачыкъ этип гёрсетер. ¹⁶ Гелигиз, барыбыз да билеген затыбызгъа асасланып яшап къалайыкъ.

¹⁷ Къардашлар, менден уългю алывугъузда бир болугъуз ва биз сизге гёрсетген уългюге гёре яшайгъанлагъа къарагъыз. ¹⁸ Мен сизге алда да айтдым, гёзьяшлар теге туруп гъали де айта тураман: бир хыйлылар Месигъни хачыны душманлары йимик яшайлар. ¹⁹ Оланы ахыры оълюмдюр, оланы аллагъы къурсагъыдыр, оланы макътавлугъу биябурлукъдур. Оланы бютюн ойлары бу дюньягъа бакъдырылгъан. ²⁰ Биз кёклени ватандашларыбыз. Бизин Къутгъарывчубуз Раббибиз Иса Месигъ ондан таба гележегин къаравуллап турабыз. ²¹ Огъар бары да затгъа ёлбашчылыкъ этмек учун къудрат да берилген. Шо къудрат булан О бизин осал, оълюмге тарыйгъан къаркъараларыбызны тюрлендирип къояжакъ ва оланы Оъзюню макътавлу къаркъарасына ошатажакъ.

4 Шо саялы, сююмлю къардашларым, Раббибизни ёлундан тайышмай туругъуз! Сиз

мени къуванчимсыз, башымны тажысыз, мен сизин сюемен ва сизге къарамагъа сюемен.

Ахыргъы насигъатлар ва сёзлер

² Мен Эводиягъа ва Синтигъиягъа ялбарып тилеймен: Раббиз булан бирликде болгъаныгъыз саялы, эришивлюклени битдирип, бир гъасилге гелигиз. ³ Мени иш ёлдашым, шо къатынлагъа кёмек эт деп сагъа да ялбарып тилеймен. Неге тюгюл де, мен, Клемент ва оьзлени атлары яшав китабына язылгъан оьзге иш ёлдашларым да йимик, олар да Сююнч Хабарны билдирмек учун къыйын тёкдюлер.

⁴ Раббиз булан бирликде гъар заман сююнуп къалыгъыз; бирдагъы керен де айтаман: сююнуп къалыгъыз! ⁵ Инсанлагъа сиз яхшы янашагъанны барысы да гёрсюнлер. Раббиз узакъ къалмай къайтажакъ. ⁶ Гъеч бир затгъа да къайгъырмагъыз, тилеклеригизни дуаларыгъызда шюкюрлюк булан Аллагъгъа тапшургуз. ⁷ Шо заман бизин англавуздан уьстюн гелеген Аллагъны парахатлыгъы сизин юреклеригизни ва гъакъылыгъызны Иса Месигъ булан бирликде сакълажакъ.

⁸ Ахырда да, къардашларым, янгыз гъакъ, асил, адилли, таза затланы, сюювге лайыкълы ва гёзел, оьр болгъан ва макътавгъа лайыкълы затланы гъакъында пикир этигиз. ⁹ Сиз менден уьйренген, алгъан, эшитген ва менде гёрген бары да затны давам этип туругуз. Парахатлыкъ береген Аллагъ шо заман сизин булан болар.

¹⁰ Сиз янгыдан мени гъайымны этегенигизге бек сююнуп, мен Раббизге алгъыш этдим. Сиз гъар заман мени гъайымны этдигиз, амма шону гёрсетмеге сизин имканлыгъыгъыз болмады.

¹¹ Мен ону айтагъаным гъеч бир затгъа тарчыкълыгъым болгъаны саялы тюгюл. Гъар

гъалда бары да затгъа рази болуп къалмагъа мен уьйренгенмен. ¹² Тарчыкълыкъда ва токълукъда яшап бажараман. Токъ болма, ач къалма, бары затым болуп ва тарчыкълыкъда къалып – гъар затдан бары затгъа уьйрендим. ¹³ Магъа гюч береген Месигъден таба мен бары да затны этмеге боламан.

¹⁴ Къыйыным барда магъа кёмекге табулуп, сиз яхшы иш этдигиз. ¹⁵ Сиз оьзюгюз билесиз, филипиялылар: Сююнч Хабарны билдирмеге башлагъанда, мен Македонияны къоюп гетген заманда, сизден къайры Исагъа иман салгъанланы бир жыйыны да магъа харж якъдан кёмек этмей эди. ¹⁶ Мен тарчыкъ гъалгъа тюшген заманда, сиз магъа Салоникге де бир нече керенлер кёмек йиберип гелдигиз. ¹⁷ Мен савгъатлар сюуп айланагъаным тюгюл. Инг башлап мен сизге хайыр болгъанны сюуп айланаман.

¹⁸ Эпафродитден таба сиз магъа тарыгъындан да артыкъ зат йиберип гелдигиз ва гъали мени бары да затым бар. Бу буса Аллагъ рази къалагъан ва къабул этеген бир атив ийисли къурбан йимикдир. ¹⁹ Аллагъым да Иса Месигъден таба сизин бары да тарчыкъларыгъызны Оьзюню макътавлу байлыкъларындан толумлашдырар. ²⁰ Атабыз Аллагъгъа гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

Ахыргъы саламлар

²¹ Иса Месигъге иман салгъанланы барысына да салам айтыгъыз. Мени янымдагъы иман къардашлар да сизге саламлар йиберелер.

²² Аллагъны бары да халкъы ва айрокъда Румну пачасыны къаласында ишлейгенлер сизге саламлар йиберелер.

²³ Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин юреклеригизде болсун.

Колосдагъылагъа язылгъан кагъыз

Колосдагъылагъа

Бу кагъызын Павел Румдагъы туснакъда олтургъан вакътисинде язгъан. Кагъыз Исагъа иман салгъанланы Павел оъзю танымайгъанлары учун язылгъан. Амма о Колосдагъы жыйында имангъа къыйышывлу гелмейген къаравлар яйылып барагъанын эшитген: сайки, Иса Месигъ Аллагъны Уланы тюгюл, бир малайикге ошагъан инсан деп уйретегенлер арагъа чыкъгъан. Жыйында аш, бир тюрлю байрамлар ва шолай да ягъуди къанунланы кютювю булан байлавлу гёрсетивлеге кёп агъамият бермеге башлагъан.

Шолагъа жавап гысапда Павел Иса Месигъ Ким экени, О бизин учун не этип гетгени гъакъда яза: О Аллагъны Уланы, «Къаркъараны Башы, демек иман салгъанланы Башчысы Одур. Гъар бир затда алдын болмакъ учун, О олюлерден биринчилей болуп тиргизилген Башдыр», О бары да инсанланы айыпларын Оъзюню устыне алгъан. О хачгъа илинип олюп гетген ва бизин оъзюбюзню гюнагъларыбыз учунгъу такъсырдан азат этген. Шолай пикир эте туруп, Павел Аллагъдан гелеген къутгъарылывну бир тюрлю къанунланы кютюв булан байлавлу этип сёйлемеге къарайгъанлагъа къаршы чыгъа. Месигъге иман салгъан адам бош сёйлевлеге, ялгъан гъакъылгъа алданып къалмагъа тюшмей. Исагъа иман салгъан адам Раббиз рази къалагъан кюйде янгыз Аллагъны рагъмусуну кёмеклиги булан яшап бола.

Башлапгъы саламлар

1 Аллагъ буюруп, Иса Месигъни элчиси этилип танглангъан мен Павелден ва иман къардашыбыз Тимофейден ² Аллагъны Колосдагъы халкъына, Месигъ булан бирликдеги инамлы къардашлагъа салам! Атабыз Аллагъ сизге рагъму ва паракхатлыкъ берсин.

Павелни шюкюрлюгю ва дуасы

³ Биз два этегенде, сизин учун гъар заман Раббиз Иса Месигъни Атасы Аллагъгъа шюкюр этебиз. ⁴ Неге тюгюл де, Иса Месигъге сизин иман салагъаныгъызын ва Аллагъны бары да халкъына бакъгъан якъдагъы сювюгюзню гъакъындагъы хабар бизге етишген. ⁵⁻⁶ Неге тюгюл де, умут этеген затыгъыз сизин кёклерде къаравуллап тура. Сиз о гъакъда алда сизге етишген гъакъ гертиликни сёзюнде – Сююнч Хабарда – эшитген эдигиз. Сиз Сююнч Хабарны эшитген ва Аллагъны зор яхшылыгъы гъакъында гертиден де англагъан гюнден берли, сизин арагъызда болгъанда йимик, бютюн дюньяда Сююнч Хабар яхшы натижа гелтирип ва яйылып тербей. ⁷ Сиз шо гъакъда сизин учун Месигъге инамлы кюйде къуллукъ этеген сююмлю иш ёлдашыбыз Эпафрасдан эшитдигиз. ⁸ Дагъы да о бизге Аллагъны Ругъу сизге берген сюювню гъакъында хабарлады.

⁹ Сизин гъакъыгъыздан башлап эшитген гюнден берли биз сизин учун даим два этебиз. Оъзю сюегенин сизге билдирсин, ачыкъ англав ва ругъ

якъдан гъакъыллыкъ берсин деп, Аллагъгъа тилейбиз. ¹⁰ Сиз Раббизге лайыкълы болгъан яшав булан яшасын деп, гъар бир ишигизде О ушатагъан кюйде иш гёрсюн деп, гъар рагъмулу иште сизин загъматыгъыз натижа берсин деп, сизин Аллагъгъа тюшюнювюгюз артсын деп, биз два этебиз. ¹¹⁻¹² Шону учун да сизде зор чыдамлыкъ ва къаттылыкъ болсун деп, Аллагъ сизин Оъзюню макътавлу къудраты булан гючлендирсин дагъы. Сизге Оъзюню нюрде яшайгъан халкъыны варислигинден пайыгъызын алма имканлыкъны савгъат этип бергенге Атабызгъа шат кюйде шюкюрлюк этигиз. ¹³ О бизин къарангылыкъны гючюнден къутгъарып, Оъзюню сююмлю Уланыны гъакимлигини тюбюнде яшамагъа ихтияр берди. ¹⁴ Исадан таба биз азатлыкъны, гюнагъларыбызны гечивюн алдыкъ.

¹⁵ Гёрюнмейген Аллагъны келпети ва бары яратывдан оърдеги Одур. ¹⁶ Кёкдеги, ер юзюндеги, гёрюнеген, гёрюнмейген бары да затланы: пачаланы, гъакимлени, башчылары, гъакимиятланы – Аллагъ Ондан таба яратды. Гъар зат Ондан таба ва Ону учун яратылды. ¹⁷ О бары яратылгъан затдан алда болгъан. Ону къудраты булан бары да зат тизимли болду. ¹⁸ Къаркъараны Башы, демек иман салгъанланы Башчысы Одур. Гъар бир затда алдын болмакъ учун, О олюлерден биринчилей болуп тиргизилген Башдыр. ¹⁹ Аллагъны бютюн толугъу, Оъзю Аллагъны буйругъуна гёре, Месигъде яшап тура. ²⁰ Месигъни хачда тёгюлген къаны себепли болуп, Аллагъ

кёклердеги ва ер юзюндеги бары да затны Ондан таба Озью булан ярашдырды.

²¹ Озьюгюзюню ойларыгъыз ва яман ишлеригиз саялы бир вакътилерде сиз Аллагъдан ареке эдигиз ва Огъар душман да дюр эдигиз. ²² Амма Месигъ Озьюню инсан къаркъарасы тарыгъан оълюмюнден таба сизин Аллагъ булан ярашдырды. Шоллукъда, О сизин гъеч бир тетиксиз, айыпсыз ва юреклеригиз таза кюйде Аллагъны алдына гелтире, ²³ эгер де, озокъда, сиз иманны къатты ва бек кюрчюсюнде дагъы да токътап турсагъыз. Сиз эшитген Сююнч Хабар берген умутдан тайышмай туругъуз. Шо Сююнч Хабар кёкню тубюнде яшайгъан бары да халкъгъа билдирилген. Аллагъны тапшуруву булан мен Сююнч Хабар билдирмек учун къуллукъчу болдум.

Исагъа иман салгъанлар учун Павелни къуллукъ этивю

²⁴ Магъа сизин учун азап чекмеге тюшгенге мен сююнемен. Месигъни къаркъарасы, демек Огъар иман салгъанланы жыйыны саялы азап чеге туруп, мен Ону къаркъарасы учун етишмейген затны толумлашдыраман. ²⁵ Аллагъны тапшуруву булан мен Исагъа иман салгъанланы къуллукъчусу болдум. Озьюню каламын сизин пайдыгъыз учун толу кюйде етишдирмеге Аллагъ магъа тапшурду. ²⁶ Алда асруланы боюнда Аллагъны сыры бары да наслулагъа яшырылгъан эди. Гъали буса ону Аллагъ Озьюню халкъына ачыкъ этди. ²⁷ Аллагъ шо сырны бары байлыгъын ва макътавлугъун бары да халкъланы арасында ачыкъ этмеге суйдю. Сыр буса Месигъ сизин ичигизде яшайгъанлыкъдадыр ва Озьюню макътавлугъуна сизин де ортакъчы этеген умутугъуз болуп токътайгъанлыкъдадыр.

²⁸ Бары да адамланы Аллагъны алдында Месигъ булан бирликде камиллешген гъалда гёрсетмеге сюебиз. Шо саялы олагъа Месигъни гъакъында билдирип, гъарисин насигъат ва Аллагъ берген гъакъыл булан уйретебиз. ²⁹ Шону учун Месигъ магъа береген ва озьюмде иш гёреген бары да гючлер булан загъмат да тегемен.

2 Сизин пайдыгъыз учун, Лаодикиядагъы иман къардашланы ва гъали де озьюм гёрмеген кеп башгъаланы пайдысы учун мен нечик къаныгъывлу загъмат текгенни сиз билгенигизни сюемен. ² Мен шону оланы ругъландырмакъ ва сюювде бирлешдирмек учун этемен. Олар Аллагъны сырын билмеклиги гелтиреген толу гъакъ инамлыкъгъа етгенни сюемен. Аллагъны сыры да Месигъдир. ³ Гъакъылны ва билимни бары да хазналары Онда яшырылгъан.

⁴ Мен сизге шону арив сёзлер булан сизин бирев де алдатып болмасын учун айтаман. ⁵ Озьюм сизин булан тюгюл бусам да, сиз мени юрегимдесиз. Сиз тийишли кюйде яшайгъаныгъыз ва Месигъге бакъгъан якъдагъы сизин къатты иманыгъыз мени сююндюре.

Иса Месигъ яшавубузну толу эте

⁶ Сиз Иса Месигъ Рабби экенни къабул этдигиз, шо саялы Ону булан биригип яшап къалыгъыз.

⁷ Месигъде тамурлашыгъыз, озьюгюзюню яшавугъузну Ону уьстюнде къуругъуз, сизин уйретген кюйде озьюгюзюню иманыгъызда беклешигиз ва Аллагъгъа артыкъ кюйде шюкюрлюк этигиз.

⁸ Месигъге асаланмагъан, амма инсан адатларына ва бу дюньягъа гъакимлик этип турагъан къайдалагъа асалангъан гъар къайсы болуп да бир бош ва пайдасыз илму булан сизин бирев де есир этмесин учун, вёрегиз, сакъ болугъуз. ⁹ Аллагъны бютюн толугъу Месигъде, Ону инсан къаркъарасында яшай. ¹⁰ Ону булан биригип, сиз де яшавну толугъун тапдыгъыз. О буса бары да ругъланы гъакимлерини ва башчыларыны уьстюнде токътагъан.

¹¹ Сизге сюннет Месигъге иман салгъанда этилди. Шо сюннетни буса инсанлар тюгюл, Месигъ этди. Булай демек – О сизин гюнагълы табиятыгъызны гючюнден азат этди. ¹² Сувгъа чомдуруп, озьюгюзюню Аллагъгъа тапшуртгъанда, сиз Ону булан бирче гёмюлген йимик болдугъуз. Шо заман сиз дагъы да Месигъни оълюмден тирилтген Аллагъны къудратына бакъгъан якъдагъы иманыгъыздан таба Ону булан бирче тирилдигиз.

¹³ Алда гюнагъларыгъызны ва сюннетсиз гюнагълы табиятыгъызны себебинден сиз оълюлер эдигиз, амма Аллагъ сизин Месигъ булан бирче тирилтди. О бизин бары да гюнагъларыбызны гечди. ¹⁴ Месигъ Къанунну буйрукълары булан бизге телевге гёрсетилген бары да борчланы язывун ёкъ этди. О шо язывну хачгъа илинип ёкъ этди. ¹⁵ Аллагъ ругъланы гъакимлерин ва гъакимиятларын савутсузландырды, хачны гючю булан олардан уьстюн гелди ва Озьюню уьстюнлюгюню юрюшюнде оланы есирлер йимик юрютдю.

¹⁶ Ашайгъан ичеген затыгъызгъа къарап, бир бир дин байрамланы, ай янгырып чыгъагъан заманны яда сонгугюнлени белгилемейгенигизге къарап, сизин бирев де айыпламасын. ¹⁷ Бу чу янгыз гелмеге тарыкълы болгъан затны геленткиси, гъакъыкът буса Месигъдир. ¹⁸ Озь озьюм тёбен салмагъа, малайиклеге сужда къылмагъа сюегенлени, оьзлер гёреген затланы гъакъда айтып юрюйгенлени сизин айыплама къоймагъыз. Шолай адам бу дюньядагъы гъакъылы ёлбашчылыкъ этип, бир себепсиз оьктемлигинден шишип айланар. ¹⁹ Олар санлары бир бири булан бирлешген ва Аллагъ сюеген кюйде оьсеген бютюн къаркъараны юртеген Баш булан – Месигъ булан – байлавлугъун тас этгенлер.

²⁰⁻²¹ Месигъ булан бирче оълуп, сиз бу дюньягъа гъакимлик этип турагъан къайдалардан эркин болдугъуз. Неге дагъы дюньяда яшайгъанда

йимик, «Муну тутма!», «Ону ашама!», «Огъар тийме!» деген йимик къайдаланы юрютесиз?

²² Булар барысы да янгыз инсан къайдаларыдыр ва насигъатларыдыр. Шолай къайдалар ва насигъатлар озлерден пайдаланып битген сонг ёкъ этилме тарыкълы болган бары да затлар булан байлавлудур. ²³ Озбашына иш гереген динчилиги, оз озюн тебен салаганлыгы, къаркъарасына артыкъ зулму гелтиреген булай къайдалар, озокъда, нечик буса да бир гъакъыллылыкны герюнюшюн ярата. Гъакъыкъатда буса, гюнагылы напсындан уьстюн гелмек учун, онда гъеч бир гюч де ёкъдур.

3 Шолай болганда, Аллагъ сизин Месигъ булан бирче тирилтсе, Аллагъны онг ягъында Месигъ олтурган кеклеге багъып талпыныгъыз.

² Ойларыгъызны дюньядагы затлагъа тюгюл, кеклеге бакъдырыгъыз. ³ Месигъ булан сиз оьлгенсиз. Гъали сизин яшав Месигъ булан бирче Аллагъда яшырылып тура. ⁴ Месигъ сизин герти яшавугъузду. О къайтып гелгенде, сиз де Ону булан бирче макътавлукъгъа ортакъчы болажакъсыз.

Алдагы ва гъалиги яшав

⁵ Шо саялы озюгюзде бар дюньягъа хас болган бары да затны: пасатлыкны, писликни, напс къастланы ва ялган аллагълагъа къуллукъ этивге ошайган къызганчылыкны оьлтюрюгюз. ⁶ Шо бары да затлар саялы Аллагъны къазапланыву етишип геле тура. О тынгламайганланы такъсырлажакъ. ⁷ Бир заманларда сиз де шо затланы таъсирин сезип яшадыгъыз, шо ёлларда юрюдюгюз.

⁸ Гъали буса къазапланывгъа, оьчлюкге, ачувгъа, бугътангъа ва эдепсиз сезлеге арт беригиз! ⁹ Бир биригизге ялган айтмагъыз, неге тюгюл де сиз гъали бары да яман ишлери де булан бирче озюгюзден алдагы битимигизни алып ташладыгъыз. ¹⁰ Аллагъыбызны англайган даражагъа етмек учун, барган сайын Яратгъаныбызгъа ошай туруп, сиз даим янгырып тураган янгы битимни къабул этдигиз. ¹¹ Янгы битими булангы адамгъа не ягъудилени, не ягъуди тюгюллени, не сюннет этилгенни, не сюннет этилмегенни, не башгъа халкъны, не къыр адамны, не къулну, не азатны арасында башгъалыкъ ёкъдур. Месигъ гъар затдыр ва гъар затдадыр.

¹² Сиз Аллагъны халкъысыз. О сизин кеп сюуп сайлады. Шогъар гере рагъмуну, языкъсынывну, саламатлыкны, инсанлар булангы аралыкъда илиякълылыкны, сабурлукъну опуракълардай этип гийигиз. ¹³ Бир биригизге сабурлу болугъуз. Эгер де биревню биревге хатири къалган буса, гечигиз. Раббизиз сизден гечгенде йимик, сиз де гечигиз. ¹⁴ Шо «опуракъланы» уьстюнден бары да

затны камиллешдирип бирлешдиреген сюовню де гийигиз.

¹⁵ Месигъ береген парахатлыкъ юреклеригизни тюз ёлгъа салсын. Сиз чи бир къаркъараны ортакъчылары болуп, парахатлыкъда яшама чакъырылгансыз. Шюкюрлю де болугъуз! ¹⁶ Месигъни каламы бютюн байлыгы булан сизин ичигизде яшасын. Ону каламы булан гъакъыллы кюйде бир биригизни уьйретигиз ва насигъат беригиз. Юрегигизде шюкюрлюк булан Аллагъгъа макътав, алгъыш этеген йырланы ва дин йырланы йырлагъыз. ¹⁷ Не зат эте бусагъыз да, не зат сёйлей бусагъыз да, Раббизиз Исаны аты учун этигиз, Ондан таба Атабыз Аллагъгъа шюкюр этигиз.

Уьйдегилер булангы янгы яшав

¹⁸ Гъей къатынлар, Исагъа иман салганлагъа лайыкълы болагъан кюйде, эрлеригизге таби болугъуз. ¹⁹ Гъей эрлер, къатынларыгъызны сююгюз. Олагъа артыкъ къатты болмагъыз.

²⁰ Гъей яшлар, ата анагъызгъа гъар затда тынглаву болугъуз. Шолай этсегиз, Раббизиз де рази къалар. ²¹ Гъей аталар, авлетлеригизни къарсалатмагъыз, ёгъесе олар гёнгулсюз болуп къалар.

²² Гъей къуллар, сизин бу дюньядагы есилеригизге гъар затда тынглаву болугъуз. Яревкелер этегенде йимик, геземеликге де тюгюл. Шону есилеригизни яхшы къаравун къазанмакъ учун тюгюл, гъакъ юрекден ва Раббизизден къоркъаган гъалда этигиз. ²³ Не зат эте бусагъыз да, шону инсанлар учун тюгюл, Раббизиз учун этегенде йимик, гъакъ юрекден этигиз. ²⁴ Раббизиз сизге савгъатгъа варислик бережекни билесиз чи. Неге тюгюл де, сиз гъакъ Есигизге – Раббизиз Месигъге къуллукъ этесиз. ²⁵ Яманлыкъ этеген гиши Аллагъны ягъындан тийишли кюйде такъсырланар, неге тюгюл Аллагъ биревню биревден артыкъ гермей.

4 Гъей есилер, къуллукъчуларыгъызгъа сиз де адилли ва тюз янашыгъыз, кеклерде сизин де Есигиз барны унутмагъыз.

Ахыргы насигъатлар

² Эринмей талмай дуа этигиз. Дуа этегенде, айыкъ ва шюкюрлю болугъуз. ³ Бизин учун да дуа этигиз. Озюню сырын, демек Месигъни гъакъындагы хабарны билдирмек учун, Аллагъ бизге де бир ёл ачсын деп дуа этигиз. Шо себепден мен гъали де туснакъдаман. ⁴ Мен тарыкълы кюйде, англашывлу сёйлеп болсун учун дуа этигиз.

⁵ Исагъа иман салмайганлар булан озюгюзню гъакъыллы тутугъуз, гъар имканлыкъдан пайдаланыгъыз. ⁶ Озгеге тюз жавап берип билмек учун, сизин сёйлевюгюз гъар заман илиякълы, гъакъыллы болма тарыкъ.

Ахыргы саламлар

⁷ Мени гъакъымдан бары да затны сизге Тигъик хабарлажакъ. О мени сююмлю иман къардашым, иш ёлдашым ва Раббибизни ёлунда мени йимик бир къуллукъчу. ⁸ Бизин гъалыбызны сиз билсин ва о сизге ругъ якъдан гюч де берсин деп, мен ону сизин яныгъызгъа йибердим. ⁹ Ону булан сизге Онесим де гележек. О да арагъыздан чыкъгъан биригиз, бизин инамлы ва сююмлю иман къардашыбыз. Мундагъы гъалланы гъакъында олар сизге бары да затны айтажакълар.

¹⁰ Мени булан бирче туснакъда олтургъан Аристарх да сизге салам йибере. Барнабаны зукъариси Марк да сизге салам йибере. Сиз Маркгъа байлавлу буйрукъланы алдыгъыз. Эгер о сизин яныгъызгъа гелсе, ону яхшы къаршылагъыз.

¹¹ Сизге Иуст деп де айтылгъан Иса да салам йибере. Исагъа иман салгъан ягъудилени арасындан янгыз булар мени булан бирче Аллагъны гъакимлиги токъташсын учун загъмат теге эди. Олар магъа уллу кемекелиши эди.

¹² Арагъыздан чыкъгъан биригиз – Иса Месигъни къуллукъчусу болгъан Эпафрас да сизге саламлар

йибере. Сиз Аллагъ сюеген ёлда камил, токъташгъан тынглавлукъда болсун учун, о даим сизин учун къасткъылып дуа эте. ¹³ Сизге, сизин Лаодикиядагъы ва Ераполдагъы иман къардашларыгъызгъа яхшылыкъ болсун учун ону аямай загъмат тегегенине мен шагъатман.

¹⁴ Сююмлю эмчи Лукъа ва Демас сизге саламлар йиберелер.

¹⁵ Лаодикиядагъы иман къардашларыбызгъа, Нимфагъа ва ону уьюнде жыйылагъан Исагъа иман салгъанлагъа менден де саламлар айтарсыз.

¹⁶ Бу кагъыз сизге охулгъан сонг, ону Лаодикиядагъы жыйында да охусун учун, ондагъы иманлылагъа йиберигиз. Исагъа Лаодикиядагъы иман салгъанлагъа язылгъан кагъызны сиз де охурсуз. ¹⁷ Архипге де: «Вёре, сагъа Раббибиз тапшургъан къуллукъну кютмей къойма», – деп айтыгъыз.

¹⁸ Мен, Павел, бу энни гелеген саламланы оьз къолум булан язаман. Мен бугъавланып сакъланагъанымны унутмагъыз. Аллагъны рагъмусу сизин булан болсун.

Салоникдегилеге язылган биринчи

КАГЪЫЗ

1 Салоникдегилеге

Элчи Павелни бу кагъызы Коринф деген шагъарда язылган. Салоник деген шагъарда Павел ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдирмек учун чыкъган сапарыны вакътисинде болган. О шо шагъарда кеплени ягъындан якълав тапган. Амма хачгъа илинип оьлтюрюлген ва сонг тирилген Месигъни гъакъындагъы хабарны инкар этегенлени бирлери шагъарны халкъыны аслам пайын Павелге къаршы бакъдыра, шо саялы огъар тезликде Салоникден чыгъып гетмеге тюше.

Салоникдеги жыйынны яшавуну гъакъында бир бир затланы билсин деп, Павел онда Коринфден оьзюню иш ёлдашы Тимофейни йибере. Тимофей ондан яхшы хабарлар да булан къайта: оьзлени гъызарлайгъанына да къарамайлы, Исагъа иман салгъанлар иманында чыдамлы ва къатты кюйде токътап тура. Шолай олар бютюн Грецияда Исагъа иман салгъанлагъа уьлгю болуп токътай. Тек олагъа оьз къайгъылары да яллыкъ бермей: Павел оьзлени арасында болмагъан заманны ичинде жыйынны бир бир ортакъчылары гечинген, гечингенлени къардашларын буса оьлюлер гертиден де тирилерми экен деген сорав ойлашдырып тура. Оланы рагъатландыра туруп, кагъызында Павел булай жавап бере: Иса гелгенде, савланы бу шат агъвалатдан алда оьлгенлерден бир де артыкъ ери болмажакъ. О гелгендокъ, оьлюлер тирилежек, шо заман Исагъа иман салгъанланы барысы да Ону булан даимге къалып къалажакъ. Павел Сююнч Хабаргъа инаныв гъалиденокъ да гёрмекли натижалар гёрсетегенин жыйындагъылары эсине сала: гележекдеги шолай замангъа инанагъан адам гъали де шо заман етишип битгенде йимик яшап тура.

Башлапгъы саламлар

1 Павелден, Силадан ва Тимофейден Исагъа иман салгъанланы Салоник шагъардагъы жыйынына салам! Атабыз Аллагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракхатлыкъ болсун!

Аллагъгъа шюкюрлюк этив

2 Дуаларыбызда атларыгъызыны тутуп, биз сизин учун Аллагъгъа даим шюкюр этебиз. 3 Гъар заман Атабыз Аллагъгъа дуа этегенде, сиз гъар затны иманыгъызы ва сюювюгюз булан этегенни эсде сакълайбыз. Раббибиз Иса Месигъге сабурлукъ булан умут этегенигизни билебиз. 4 Аллагъ сюеген иман къардашларыбыз, О сизин танглагъанны биз билебиз! 5 Биз Исаны гъакъында билдиреген Сююнч Хабар сизге янгыз сёз булан етишмеди, бары къудрат, Аллагъны Ругъу ва гъакъ инамлыкъ булан да етишди. Сизин булан турагъанда, биз нечик яшагъаныбызыны сиз билесиз. О сизин пайдагъызы учун эди.

6 Сиз де зор уллу азаплар чексегиз де, Аллагъны Ругъу берген сююнч булан Сююнч Хабарны къабул этип, бизге ва Раббибизге ошап къалдыгъызы. 7 Сиз Исагъа иман салгъанланы Македония булан Агъая вилайтлардагъы барысы да учун уьлгю болдугъуз. 8 Неге тюгюл де, Раббибизни гъакъындагъы хабар сизден таба янгыз шо ерлерде билдирилип къалмады, сизин Аллагъгъа салгъан иманыгъызы гъакъдагъы хабар бары да ерлерде белгили болду. Гъали бизге сизин иманыгъызыны гъакъында айтмагъа да гъажатлы тюгюл. 9 Сизин яныгъызыгъа бизин гелмеклигиз нечик натижа бергенни, ялган аллагъланы къоюп, сиз гъакъ герти Аллагъны янына чыкъгъанны ва Огъар къуллукъ этегенни гъакъында бизге башгъалар хабар бере. 10 Дагъы да олар бизге Аллагъ оьлюмден тирилтген ва бизин болажакъ жазадан къутгъаражакъ Уланы Исаны кёклерден гелмеклигин сиз къаравуллайгъанны гъакъында хабар бере.

Павелни Салоникдеги къуллукъ этивю

2 Къардашлар, сизин яныгъызыгъа бизин гелмеклигиз негъакъ болмагъанын сиз

оъзюгюз билесиз чи. ² Филиппада бизге хыйлы азап чекмеге ва хорлукълар гѳрмеге тѳшгени сизин эсигизде. Амма уллу кѳаршы турувлагъа да кѳарамайлы, Аллагъ бизге Оъзюню Сююнч Хабарын тартынмайлы етишдирмеге гюч берди. ³ Бизин чакъырывубузда гъеч бир ялган, пис, алдатыв хыяллар ѳкъ. ⁴ Терсине, биз Аллагъны разилигин алган ва О оъзлеге Сююнч Хабарны билдирмеге инанган адамлар йимик сѳйлейбиз. Биз инсанланы тѳгюл, Аллагъны рази этмеге кѳаст этебиз, неге тѳгюл де О бизин юреклерибиздеги затланы биле.

⁵ Сиз билесиз: биз бир заманда да яревкелик этмедик ва бизин дамагъкарлыкъ кѳастларыбыз ѳкъ. Шогъар Аллагъ шагъатдыр. ⁶ Биз я сизден, я биревден де макътавлар алмагъа айланмадыкъ. ⁷ Месигъни элчилери гъисапда бизин, балики, сизден кѳп затланы талап этмеге гъакъыбыз болгъандыр. Терсине, анасы гиччи яшларыны гъайын этегенде йимик, сизин гъайыгъызны этип турдукъ. Терсине, сизге нечакъы да юваш янашдыкъ. Гиччи яшларыны гъайын этеген ана йимик эдик. ⁸ Биз сизин о даражада кѳп сюебиз чи, Аллагъны Сююнч Хабарын чы нечик де, гъатта оъзюбюзню яшавубузну да сизин булан кѳп сююп ортакъ этмеге гъазирбиз. Сиз бизге муна шолай аявлусуз! ⁹ Къардашлар, биз нечик ишлегенибиз ва нечик загъмат тѳкенибиз сизин эсигиздедир. Сизин арагъызда Аллагъны Сююнч Хабарын билдире туруп, сизге гъеч бир намус да салмайбыз деп, биз гечеси гюню булан ишлеп турдукъ.

¹⁰ Биз сизин булан, Исагъа иман салганлар булан, оъзюбюзню гъалал, лайыкълы, гиши сѳз табып болмасдай тутгъаныбызгъа Аллагъ да булан оъзюгюз шагъатларсыз. ¹¹ Атасы авлетлерине нечик янаша буса, биз де сизге шолай янашгъанны сиз билесиз. ¹² Сизин яшайган кююгюз Оъзюню гъакимлигине ва макътавлугъуна ортакъчы болмагъа чакъырган Аллагъны алдында лайыкълы болсун учун, биз сизге чакъырыв эте турдукъ, сизин борчлу эте турдукъ, сизге бувара турдукъ.

¹³ Аллагъны бизден эшитген каламын кѳабул этген заманда, сиз ону инсан ойлашып чыгъарган бир зат йимик тѳгюл, бар кююнде, сизге, иман салганлагъа, гючлю таъсир этеген Ону каламы гъисапда кѳабул этдигиз. Шону учун биз гъар заман Аллагъгъа шюкюр этебиз. ¹⁴ Сиз, иман къардашлар, Аллагъгъа ва Иса Месигъге иман салган Ягъудеядагъылагъа ошадыгъыз: олар ягъудилерден нечик азап чекди буса, улкегизни халкъындан сиз де шолай азап чекдигиз. ¹⁵ Алда пайхаммарланы оьлтюрдени йимик, бир бир ягъудилер Раббибиз Исаны оьлтюрдюлер, гъали буса бизин кѳувалап чыгъардылар. Аллагъ олагъа рази тѳгюл ва олар бютюн инсанланы душманлары. ¹⁶ Ят халкълар кѳутгъарылсын учун, биз олар булан сѳйлемеге кѳарайбыз. Ягъудилер

буса бизге пуршав этмеге айланалар. Шолайлыкъ булан олар оъзлени гюнагъларын артдыралар. Не буса да Аллагъны кѳазапланыву олагъа етишген.

Павел Салоникге бирдагъы гелмеге гъасирет

¹⁷ Къардашлар, бир нечакъы замангъа бизге сизден айрылмагъа тѳшдю, амма ругъубуз булан тѳгюл, кѳаркѳарабыз булан айрылдыкъ ва сизин гѳрмек учун гъасирет кѳалдыкъ. ¹⁸ Дюр, биз сизин яныгъызгъа гелмеге бек сюе эдик. Мен, Павел, буса бир керен де тѳгюл, эки керен де тѳгюл. Тек бизин ѳлубузну иблис кѳыркъып токътады. ¹⁹ Къайтып гележек Раббибиз Исаны алдында бизин умутубуз, сююнчюбюз, уьстюнлюгюбюзню тажы сиз болмаган сонг, дагъы ким болажакъ? ²⁰ Сизсиз чи бизин макътавлугъубуз ва сююнчюбюз!

3 Шо саялы, бары чыдамлыгъыбыз битип, биз Афинада янгыз кѳалмагъа токъташдыкъ.

²³ Иман къардашыбыз ва Месигъни Сююнч Хабарын билдиреген Аллагъны кѳуллукъчусу болган ѳлдашыбыз Тимофейни сизин яныгъызгъа йибердик. Гъызарлавлар саялы сизин биригиз де бюдюремесин учун, иманыгъызда сизин ругъландырсын ва беклешдирсин учун, ону йибердик. Неге тѳгюл де, биз, Исагъа иман салганланы барыбыз да, гъызарлавлагъа тѳшмеге деп алданокъ белгиленгенни сиз билесиз. ⁴ Биз сизин булан болган заманда, бизге де, сизге де гъызарлавлар болажакъы гъакъында сѳйледик. Гѳрегенигиз йимик, шолай болуп да чыкъды. ⁵ Шо себепден мен дагъы кѳарап туруп болмадым ва сизин иманыгъызны гъакъында бир хабар билмек учун, Тимофейни йибердим. Иблис, сизин ѳлугъуздан чыгъарып, ишлерибиз негъакъ гетген деп мен бек кѳоркъа эдим.

Яхшы хабарлар

⁶ Амма Тимофей, сизин яныгъыздан кѳайтып, сизин иманыгъыз ва сюювюгюз гъакъында яхшы хабарлар алып гелди. О бизге сиз гъар заман бизин кѳуванчлы кюйде эсге алагъаныгъызны ва биз сизин гѳрмеге сюегенде йимик, сиз де бизин дагъы да гѳрмеге сюегенигизни гъакъында хабарлады.

⁷ Шоллукъда, языкъ гъалыбыз ва артыбыздан юрюлеген гъызарлавлар бар тура, къардашлар, биз иманыгъызны яхшылыгъындан ругъландыкъ.

⁸ Бизин яшавгъа гъасиретлигиз арта, неге тѳгюл де сиз Раббибизни ѳлунда кѳатты кюйде токътагансыз. ⁹ Сиз саялы ва Аллагъыбызны алдында бизге гелтирген сююнчюгюз саялы Аллагъгъа разилигизни нечик билдирейик экен?!

¹⁰ Сизин булан бирдагъы керен ѳлукъмакъ ва иманыгъызда сизге етишмейген затны толумлашдырмакъ учун, биз гечеси гюню булан оъзюбюз болагъан кюйде кѳасткылып дуа этип турабыз.

¹¹ Атабыз Аллагъ Оъзю ва Раббиз Иса сизге гелмек учун, бизге ёл ачсын! ¹² Бизин сизге бакъгъан сюювлюз йимик, Раббиз сизин бир биригизге де, бары да инсанлагъа да бакъгъан сююв булан толтурсун! ¹³ Раббиз Иса къайтып гелип, бары да Оъзюю халкъы булан болгъан заманда, Атабыз Аллагъны алдында сиз айыпсыз ва юреклеригиз таза болсун деп, сизге ругъ якъдан гюч берсин.

Аллагъ рази къалагъан яшав

4 Ахырда да, къардашлар, Аллагъ рази къалсын учун, сиз бизден оъзюгюзге тарыкълы кюйде яшамагъа уйрендигиз. Сиз шолай яшап да турасыз. Сиз дагъы да яхшы яшама къаст этсин деп, биз де Раббиз Исаны хатири учун сизге тилейбиз, ялбарабыз. ² Раббиз Исаны атындан биз сизге нечик насигъатлар бергенибиз сизин эсигиздедир. ³ Аллагъ сиз таза юреклеригиз булан яшагъаныгъызны ва зиналыкъны гери ургъаныгъызны сюе. ⁴ Аллагъны алдында таза болмакъ ва намусгъа лайыкълы болмакъ учун, сиз къатыныгъыз булан нечик яшамагъа тарыгъын уйренигиз †. ⁵ Аллагъны танымайгъан имансызлар напсы айтгъанны этип юрюйлер. Сиз буса шолай юрюмегиз. ⁶ Аллагъ биригиз де бу ишлерде яманлыкъ этмегенни ва иман къардашыгъызны алдатмагъаныгъызны сюе. Нега тюгюл де, биз сизге айтгъан ва буваргъан кюйде, Раббиз шолай гюнагълар саялы такъсырын бережек. ⁷ Аллагъ бизин пасатлыкъ учун тюгюл, таза юреклерибиз булан яшамакъ учун чакъыргъан. ⁸ Шо насигъатланы инкар этегенлер шолайлыкъда инсанны тюгюл, сизге Оъзюю Ругъун берген Аллагъны инкар эте.

⁹ Иман къардашлары арасындагъы сюювню гъакъында сизге дагъы язып турмагъа гъажатлыкъ ёкъдур деп ойлайман. Бир биригизни сюеген кюйге сизин Аллагъ уйретген. ¹⁰ Сиз Македониядагъы бары да иман къардашларыгъызны сюегенигизни биз билебиз. Амма биз, иман къардашлар, оланы дагъы да бек сююгюз деп тилейбиз. ¹¹ Алда биз сизге айтгъаныбыз йимик, гъар ким, оъз ишигиз булан машгъул болуп ва оъз къолларыгъыз булан ишлей туруп, парахат яшамагъа къаст этигиз. ¹² Шолайлыкъда, сизин яшавугъузгъа къарап оъзгелер гъюрмет этеген кюйде ва бир де тарчыкълыкъны гёрмеген кюйде яшап къаларсыз.

Раббиз Исаны экинчи керен гелмеклиги

¹³ Къардашлар, умуту ёкъ оъзге адамлар йимик, сиз пашман болмасын деп, оьлгенлени гъакъында билгенигизни сюебиз. ¹⁴ Иса оьлгенине ва О янгыдан тирилгенине биз инанабыз. Шо саялы

† Булай англамагъа да бола: Аллагъны алдында таза болмакъ ва намусгъа лайыкълы болмакъ учун, оъз къаркъарагъызны ва ону напсын елемеге уйренигиз.

Исагъа иманы булан оьлгенлени де Аллагъ Ондан таба тирилтежегине де инанабыз. ¹⁵ Биз, Раббиз гележек замангъа сав къалгъанлар, шо замангъа оьлгенлерден алгъа чыгъып болмажакъбыз. Шону Раббиз Оъзю айтгъан ва сизге муна биз де айта турабыз. ¹⁶ Буйрукъ сёзю, баш малайиклени бирисини авазы ва Аллагъны сюювлю тавушу эшитилип, Оъзю Раббиз кёкден тюшежек. Исагъа иманы булан оьлгенлер буса шо заман башлап тирилежеклер. ¹⁷ Сонг яшап турагъан биз, савлар да, ерден гётерилип, булутланы ичинде олагъа къошулуп, кёкде Раббизни къаршылажакъбыз. Шо замандан тутуп даим Ону булан бирликде къалажакъбыз. ¹⁸ Бу сёзлер булан бир биригизни ругъун гётеригиз.

Раббиз къайтып гележек гюн

5 Къардашлар, болжалланы ва заманланы гъакъында сизге язып турмагъа бизге гъажатлыкъ ёкъ. ² Раббиз къайтып гележек гюн, гече уручу гелегенде йимик, къаравуланмайгъан кюйде гелип къалажагъын сиз оъзюгюз де билесиз. ³ Инсанлар: «Парахатбыз ва аманбыз», – деп сёйлеп турагъанда, яш табагъан къатын хапарсыздан, заманы етип авруйгъанда йимик, олагъа да шолай хапарсыздан балагъ гелип къалажакъ. Шо заман оланы бириси де ондан къачып къутулмажакъ.

⁴ Амма сиз буса, иман къардашлар, къарангылыкъда турмайсыз. Шо гюн де сизге, уручу гелегенде йимик, хапарсыздан гелип къалмажакъ. ⁵ Сиз барыгъыз да ярыкъны ва гюндюзню уланларысыз. Бизин гече яда къарангылыкъ булан гъеч бир байлавлугъубуз ёкъ. ⁶ Шогъар гёре, кёплер йимик, юхлап турмайыкъ. Айыкъ кюйде ва гъазир болуп туругъуз. ⁷ Юхлайгъанлар гечелер юхлайлар, ичип эсирегенлер де гечелер ичелер. ⁸ Биз гюндюзюкилербиз, шо саялы, гелигиз, айыкъ кюйде тураыкъ, устьюбюзге, губе гиегенде йимик, сюювню ва иманны гиейик, башыбызгъа да, темир башлыгъын гиегенде йимик, къутгъарылажагъыбызны умутун гиейик. ⁹ Нега тюгюл де, Аллагъ бизин жазагъа тарытмакъ учун тюгюл, Раббиз Иса Месигъден таба къутгъармакъ учун сайлагъан. ¹⁰ Иса бизин учун оьлюп гетген; оьлюлени арасында болсакъ да яда савланы арасында болсакъ да, биз Оъзю булан яшап болсун учун оьлюп гетген. ¹¹ Шо саялы бир биригизни ругъландырып, гёнгюгюзню алыгъыз. Озокъда, сиз гъали шолай этип де турасыз.

Ахыргъы насигъатлар

¹² Къардашлар, бизин сизге бир тилевлюз бар: сизге башчылыкъ этип ва насигъатлар берип, сизин арагъызда загъмат тегегенлеге гъюрмет этигиз. ¹³ Тёкген шо къыйыны учун олагъа бек уллу

гъюрмет ва сююв булан янашыгъыз. Бир биригиз булан парахатлыкъда яшап къалыгъыз.

¹⁴ Къардашлар, сизге ялбарып тилейбиз: ишлемеге сюймейгенлеге буварып эсине салыгъыз, къоркъагъанланы ругъландырыгъыз, гючсюзлеге кѐмек этигиз, адамланы барысына да сабурлукъ булан янашыгъыз. ¹⁵ Биревню яманлыгына бирев де яманлыкъ булан къайтарыш этмесин. Бир биригизге ва оьзгелеге гъар заман яхшылыкъ этме къаст этигиз.

¹⁶⁻¹⁸ Эгер сиз Исаны ёлунда бусагъыз, гъар заман сююнюгюз, даим дуа этигиз, гъар не гъалда да Аллагъгъа шюкюр этигиз, неге тюгюл Аллагъ сизге шолай болгъанны сюе.

¹⁹ Аллагъны Ругъун тутуп токътатмагъыз.

²⁰ Аллагъны атындан сѐйлейгенлени сѐзлерине сансымай къарамагъыз. ²¹ Гъар затны тергеп

къарагъыз. Яхшы затланы танглап, оланы сакълагъыз. ²² Гъар къайсы яман затлардан да ари туругъуз.

²³ Бизге парахатлыкъ береген Аллагъ сизин юреклеригизни толу кюйде тазаласын. Раббиз Иса къайтып гелгенде, бютюн ругъугъузну, жаныгъызны ва къаркъарагъызны Аллагъ сѐз табып болмасдай бютюн этсин. ²⁴ Сизин чакъыргъан Аллагъ шолай этме де этежек, неге тюгюл О Амандир.

²⁵ Къардашлар, бизин учун дуа этигиз. ²⁶ Бары да иман къардашларыбызгъа къысып къучакълап салам айтыгъыз. ²⁷ Раббизни аты булан тилеймен сизге, бу кагъызны бары да иман къардашлагъа охугъуз! ²⁸ Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин булан болсун.

Салоникдегилеге язылган экинчи кагъыз

2 Салоникдегилеге

Салоник шагъарда Исагъа иман салгъанлагъа биринчи кагъызын язып, Павел, Коринф шагъарда тура да туруп, шондагъы жыйынгъа арадан бир нече ай гетип бирдагъы керен язгъан болмагъа герек. Павелни биринчи кагъызында бу дюньяны ахыр замандагъы гъалы булан байлавлу айтылган ойларын Салоникдеги жыйындагъылары ортакъчылары тюз англап битмеген. Шо хабар да элчиге етише. Гючлю гъызарлавлагъа да тюшюп, Исагъа иман салгъанлары бирлери Месигъ экинчи керен къайтып ювукъ заманны ичинде гележек деп гъисаплайлар. Шо гёнгюлю де булан олар ишлемей, оьзлени гъар гюнлюк борчларын кютмей туралар.

Жыйынны бир бир ортакъчыларыны терс къаравларыны алдын алмагъа ва Сыйлы Язывларда Месигъни экинчи керен къайтып гелмеклиги гъакъындагъы уйретивню мекенли кюйде англатмагъа умут эте туруп, Павел шо агъвалатны алдында болмагъа тюшеген ишлени тындырыкълы кюйде суратлай: Исагъа иман салгъанлар азап чегивлерден кьутулуп болмажакълар; оланы гъызарлажакълар, алдатажакълар; иманын яманлажакълар; олагъа хыянатлыкъ этилежек. Амма бары да оьзлени уьстюне тюшген сынавларгъа ва къыйынлыкълагъа да къарамайлы, Павел Салоникдегилеге иманында къатты кююнде токътап турмагъа чакъырыв эте: «Раббибиз Иса Месигъ Оьзю ва бизин сюеген, Оьзюню зор яхшылыгъындан таба бизге герти умут береген, даим гёнгюбюзню алагъан Атабыз Аллагъ сизин ругъландырсын, яхшы болагъан затланы гъар заман этмеге ва айтмагъа сизге гюч берсин» (2:16 17).

Башлапгъы саламлар

1 Павелден, Силадан ва Тимофейден Атабыз Аллагъны ва Раббибиз Иса Месигъни Салоник шагъардагъы иманлыларыны жыйынына салам!
² Атабыз Аллагъдан ва Раббибиз Иса Месигъден сизге паракхатлыкъ ва рагъму болсун!

Аллагъны къыяматгюнго дуваны

³ Къардашлар, сизин учун биз гъар заман Аллагъгъа шюкюр этмеге герекбиз. Шо тийишли де дюр, неге тюгюл сизин иманыгъыз даим арта ва бир биригизге бакъгъан сюювюгюз токътавсуз гючлене. ⁴ Башыгъызгъа тюшген гъызарлавларда, азапларда сиз гёрсетип турагъан чыдамлыкъны ва иманны гъакъында Исагъа иман салгъанлары бары да жыйыныларында биз оьктемлик булан хабарлайбыз.

⁵ Сиз гъали Аллагъны гъакимлиги саялы азап чегип турасыз. Сиз Оьзюню гъакимлигини тубюне тюшмеге деп лайыкълы гъисапланагъаныгъыз Аллагъны дуваны адилли экенин исбатлай. ⁶ Аллагъ адиллидир. Сизге азап берегенлеге тийишли азабын О бережек. ⁷⁻⁸ Шолай къыйынлыкъланы башдан гечирген сизин булан бизге буса рагъатлыкъ бережек. Раббибиз Иса кёклерден от ялынны ичинде къудратлы малайиклер булан бирче гелген заманда, шотай болажакъ. Аллагъны танымагъанлары ва Раббибиз Исаны Сююнч Хабарын къабул этмегенлени шо заман О барысын

да жазалажакъ. ⁹ Олар Раббибизден, Ону зор къудратындан даимге айрылып, даим жазаланып туражакъ. ¹⁰ Булар Раббибиз Оьзюню халкъыны арасында макътавлу болмакъ учун ва Оьзюне иман салгъан бары да халкъны арасында оьр болмакъ учун гележек шо гюн болажакъ. Сиз де оланы арасында болажакъсыз, неге тюгюл де Ону гъакъындагъы бизин шагъатлыгъыбызгъа инандыгъыз.

¹¹ Шо саялы да Аллагъ Оьзю чакъыргъан яшавгъа сиз лайыкълы болсун деп, гъар заман дуа этебиз. О сизин гъар рагъмулу хыялыгъызыны ва иманыгъыздан чыгъагъан гъар ишигизни Оьзюню къудраты булан тамамласын деп тилейбиз.

¹² Шоллукъда, сиз Раббибиз Исаны атын макътавлу этежексиз ва сизин ишлеригизден таба О да Аллагъыбызны ва Оьзюню рагъмусу булан макътавлу болажакъ.

Иса къайтып гележек гюнден алда болажакъ агъвалатлар

2 ¹⁻² Гъали буса Раббибиз Иса Месигъни къайтып гелмеклигини ва биз Ону къаршылама нечик жыйылажагъыбызны гъакъында айтайыкъ. Биз тилейбиз сизге, къардашлар, адашып, адап къалмагъыз! Эгер де ким буса да бирев биз Аллагъны атындан таба сёйлей эди, Раббибиз къайтып гелеген гюн етишди деп неде уйрете эди, неде кагъыз яза эди деп билдире буса, огъар инанмагъыз. ³ Вёрегиз, сизин бирев де къайдагъы

затлар булан алдатып къоймасын. Аллагъгъа къаршы уллу башгётеривню заманы гелмей туруп ва жагъаннемге дуван этилген яманлыкъ этежек адам белгили болмай туруп, шо гюн гелмежек. ⁴ О адам аллагъ деп айтылагъан ва оъзюне сужда этеген бары да затлагъа къаршы чыгъажакъ ва олардан оъзюн оър салажакъ. О Аллагъны ибадатханасында да ерлешип, оъзюн Аллагъман деп де билдирежек. ⁵ Унутгъанмысыз, сизин яныгъызда болгъанда, мен сизге шону гъакъында айтгъан эдим чи? ⁶ О адамны белгили болмакълыгъын не зат токътатып турагъанын гъали сиз билесиз: ону заманы гъали де гелмеген.

⁷ Амма сырлы яманлыкъ гъаракат этип тура ва шону токътатып турагъан адам бир якъгъа тайгъанча, о шолай этип туражакъ. ⁸ Шо заман яманлыкъ этежек адам оъзю ачыкъ болажакъ. Амма Раббиз Иса авзундан чыкъгъан бир тынышы булан ону оьлтюрежек. Оъзюню макътавлукъда гелмеклиги булан ону ёкъ этежек. ⁹ Яманлыкъ этежек адам иблисге хас болгъан ишлер булан гележек. О гъар тюрюлю гюч булан ялгъан аламатлар ва муъжизатлар гёрсетежек. ¹⁰ Дагъытылывну ёлуна тюшген инсанланы о къайдагъы яман ялтгъанлар булан алдатажакъ. Оъзюнден таба къутгъарылма болагъан гъакъ гертиликни соймегени саялы, олар ёкъ этилежеклер. ¹¹ Шо себепден ялгъангъа инансын деп, Аллагъ оланы адашдырмагъа къояжакъ. ¹² Натихада, гъакъ гертиликге инанмай, яманлыкъдан къанып къалгъанлагъа айыплап дуван этилежек.

Раббиз сизин къутгъармакъ учун танглагъан

¹³ Амма, Раббиз сюеген къардашлар, сизин учун Аллагъгъа шюкюр этип турмагъа гереكبиз. Неге тюгюл де, сиз Ругъундан таба Оъзюнюки болагъан кюйню этсин деп, гъакъ гертиликге инанып къутгъарылсын деп, Аллагъ инг башлап танглагъанларыны арасындансыз. ¹⁴ Раббиз Иса Месигъни макътавлугъуна сиз де ортакъчы болсун деп, биз сизге Сююнч Хабарны етишдиргенде, Аллагъ сизин шогъар чакъырды. ¹⁵ Шогъар гёре, къардашларым, сёз булан болуп да, кагъыз булан болуп да, биз сизге уйретген ёлдан тайышмагъыз.

¹⁶ Раббиз Иса Месигъ Оъзю ва бизин сюеген, Оъзюню зор яхшылыгъындан таба бизге герти умут береген, даим гёнгюбюзню алагъан Атабыз Аллагъ, ¹⁷ сизин ругъандырсын, яхшы болагъан затланы гъар заман этмеге ва айтмагъа сизге гюч берсин.

«Бизин учун дуа этигиз»

3 Ахырда, къардашлар, Раббизни гъакъындагъы хабар сизин арагъызда йимик

яйылсын учун, огъар гъюрмет этилсин учун, бизин учун дуа этигиз. ² Раббиз бизин яман ва къылыкъсыз адамлардан къоруп сакъласын деп дуа этигиз, неге тюгюл Ону гъакъындагъы хабаргъа бары да инсанлар инанмайлар. ³ Амма Раббиз аминдир. О сизге ругъ якъдан гюч берер ва иблисден къоруп сакълар. ⁴ Сизин айтсакъ, биз буюргъан затланы этип тургъаныгъыз йимик, энни де этип туражагъыгъызгъа Раббизни алдында инанабыз. ⁵ Раббиз сизин юреклеригизге Аллагъны сюевюн ва Раббизни сабурлугъун салсын.

«Ишлемеген тишнемес»

⁶ Къардашлар, Раббиз Исаны аты булан сизге буюрабыз: бошуна заманын йибереген ва биз сизге гёрсетген ёлда юрюмейген иман къардашлар булан къатнашмагъыз. ⁷ Бизин уьлгюбюз булан нечик юрюмеге герекни сиз оъзюгюз де билесиз. Сизин яныгъызда турагъанда, биз заманыбызны бош оьтгермедик. ⁸ Гъеч биревню де гъавайын ашын ашамадыкъ ва биревге де намус салмайкъ деп, гечесин гюнюн бир этип ишледик, загъмат тёкдюк. ⁹ Биз шолай этдик, неге тюгюл биз сизге уьлгю гёрсетмеге сюе эдик. Амма сизден толу кюйде кёмек къаравулламагъа гъакъыбыз бар эди.

¹⁰ Сизин яныгъыздагъы заман биз сизге:

«Ишлемеген тишнемес», – деп буйрукъ этдик чи.

¹¹ Биз муну язагъаныбыз: арагъызда бош туруп, ишлемей, гишилени ишлерине баш сугъуп айланагъанларыгъыз барын биз эшитебиз.

¹² Раббиз Иса Месигъни аты булан биз шолай тайпалагъа тийишли кюйде яшамагъа, оъзлеге аш сувгъа сама зат къазанмагъа башласын деп буюрабыз. ¹³ Сиз буса, иман къардашлар, тийишли затны токътавсуз этип туругъуз.

¹⁴ Бу кагъызыбызда биз береген насигъатлагъа гёре юрюмейгенге айрыча тергев берип къарагъыз. Шолай адам булан къатнашмагъыз, о оъзюню юрюшюнден оъзю илыгъагъан болсун.

¹⁵ Шону булан бирге де ону душман гъисап этмегиз, огъар иман къардашыгъызгъа йимик буварыв этигиз.

Ахырынчы ёравлар

¹⁶ Парахатлыкъ береген Раббиз оъзю сизге гъар заман, гъар затда парахатлыкъ берсин! Раббиз сизин барыгъыз да булан бирликде болсун!

¹⁷ Мен, Павел, оъз къолум булан саламлар язаман. Шу кагъыз менден экенни белгиси гъисапда гъар кагъызымда мен шолай этемен. ¹⁸ Раббиз Иса Месигъни рагъмусу сизин барыгъыз да булан болсун.

Тимофейге язылган биринчи кагъыз

1 Тимофейге

Павелни Тимофейге язылган биринчи кагъызында (экинчисинде йимик) Исагъа иман салгъанланы жыйыныны къуллукъчуларыны хасиятлары ва оланы борчлары гъакъда сёйлене. Бу эки де кагъызыны язылмакълыгыны себеплери ва оланы муратлары оъзю Павелни сёзлеринден ачыкъ гёрюнюп тура: «... Аллагъны уягълюсюнде, демек гъакъ герти Аллагъны жыйынында, инсанлар оъзлени нечик юрютмеге герегин сен билип къалсын деп, сагъа бу насигъатланы язаман. Жыйын буса – гъакъ гертиликни кюрчюсю ва орта багъанасы» (3:15 16).

Биринчи кагъызын Павел Македониядагъы заманында язгъан болмагъа герек. Павел къурдашы ва иш ёлдашы Тимофейни, тилеп, арагъа чыкъгъан ялгъан уйретивлеге къаршы иш гёрсюн учун, Эфес шагъарда къоя. Павел оъзю де Эфесге бармагъа хыял эте болгъан, тек шогъар бир бир агъвалатлар пуршав этип тургъан. Шо саялы о Тимофейге кагъыз яза, огъар къаныгъывлу кюйде, къатты иманы да булан башлагъан ишин давам этмеге чакъырыв эте.

Эфесде Тимофей жыйын булан байлавлу бир нече масъаланы чечмеге герек болгъан: бирлери Исагъа иман салгъанлагъа уйленмекни гери ура болгъанлар, башгъалары ашгъа байлавлу бир бир гёрсетивлени борч гысаплагъанлар. Оъзюню кагъызында Павел Исагъа иман салгъанланы жыйыныны кёп яшавлукъ масъалаларыны уьстюнде токътай. Ону ойлары ва чыгъаргъан гъасиллери Эфесдеги жыйынны Инжилдеги даимлик гъакъ герти уйретивлеге, демек Иса Месигъе ва О инсанлагъа таклиф этеген къутгъарылыгъа къайтармагъа кёмек этмеге герек болгъан. Раббиз бары да инсанлар къутгъарылгъанын ва Оъзюню гъакъ гертилигине тюшюнгенин сюе. Шо саялы да Исагъа иман салгъанлар шо гъакъ гертиликни яшыртгъынлыкъда сакълап турмагъа тюшмей, Аллагъны турлендиреген рагъмусу гъакъда иманы ачыкъдан шагъатлыкъ этеген кюйде яшамагъа тюше.

Башлапгъы саламлар

1 Бу кагъызы мен, Иса Месигъни элчиси болгъан Павел, язаман. Мен Къутгъарывчубуз Аллагъны ва умутубуз болгъан Иса Месигъни буйругъу булан тангландым. **2** Иман ёлунда мени герти уланым болгъан Тимофейге салам! Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сагъа зор яхшылыкъ, рагъму ва парахатлыкъ болсун!

Ялгъан уйретивлени гъакъында бுவарыв

3 Мен Македониягъа баргъанда, сагъа Эфесде къалып, ялгъан уйретивлени билдиреген адамланы токътат деп бுவардым. **4** Олагъа къайдагъы ёкъ затлагъа ва оъзлени тайпа тухумуну тамурларын ахтарывгъа тергев бере турмасын деп де айт. Имандан таба яшавгъа Аллагъ чыгъарагъан хыяллагъа шо затланы гъеч бир пайдасы болмай, янгыз эришивлюклер тувдура. **5** Таза юрекден гелеген сюев, герти намус ва гъакъ юрекли иман – бу буйрукъну мурады. **6** Биревлер, шоланы барын да къоюп, маънасыз хабарлар булан машгъл болмагъа башлагъанлар. **7** Олар Мусаны Къанунун уйретеген устазлар болмагъа сюелер, оъзлер буса не зат айтагъанын

ва къаст этип токъташдырагъан затларын англамайлар.

8 Тюз кюйде къолласа, Къанун яхшы зат экенни биз билебиз. **9** Биз дагъы да булай затны билебиз: Къанун муъминлер учун чыгъарылмагъан, ону бузагъанлар, биревню де гъакимлигин къабул этмейген, аллагъсызлар, гюнагъ ишлер этегенлер, сыйсызлыкъ этегенлер, сыйлы затланы хорлайгъанлар, оъз атасын яда анасын оьлтюрегенлер, оьлтюрювчулер,

10 пасатлыкъ юрютегенлер, эргишиге ювукълукъ этеген эргишилер, къул сатагъанлар, ялгъанчылар, ялгъан шагъатлыкъ этегенлер, гъакъ герти уйретивге къаршы чыгъагъан ишлени этегенлер учун чыгъарылгъан.

11 Шо уйретив макътавлу Аллагъны магъа инанылгъан макътавлу хабарыны ичине гийирилген.

Аллагъны рагъмусу саялы шюкюрлюк этив

12 Магъа къуват береген Раббиз Иса Месигъе шюкюр этемен. Неге тюгюл де, О мени инамлы деп гысап этип, магъа Оъзюне къуллукъ этме тапшурду.

13 Алда мен капирлик этдим, гъызарлап юрюдюм, хатирлер къалдырдым. Амма Аллагъ магъа рагъму

этди, неге тюгюл де мен шо затланы англавсузлугъумдан ва иманым ёкълугъумдан эте эдим.

¹⁴ Раббизни зор яхшылыгы артыкъ кюйде гёрсетилип, магъа Иса Месиъден гелеген иман ва сюев берилди.

¹⁵ «Иса Месиъ бу дюньягъа гюнагълыланы къутгъармакъ учун гелген» деген сёзлер – къабул этмеге лайыкълы болган инамлы сёзлер. Шо гюнагълыланы да инг биринчиси менмен.

¹⁶ Менде – гюнагълыланы инг биринчисинде – Иса Месиъ Оъзюню дазусуз даражадагъы сабурлугъун гёрсетип болсун учун, магъа рагъму этилди. Шолайлыкъда, Исагъа иман салып, даимлик яшав алажакълар учун мен уьлгю болуп токътажакъман.

¹⁷ Даимлик Пачабыз, оьлмежек, гёрюнемейген ва бир болган Аллагъгъа гьар даим гьормет ва макътавлар болсун! Амин.

¹⁸ Балам Тимофей, сени гъакъынгдан алда сёйленген пайхаммарлыкъ сёзлеге гёре, мен сагъа бу насигъатланы тапшураман. Оланы кёмеклиги булан лайыкълы кюйдеги ябушув юрютюп тур.

¹⁹ Иманынгда къатты кюйде тур, намусунгнү таза сакъла. Бир биревлер намусун тас этдилер, оланы иманы да денгизде батылган гемедей ёкъ болду.

²⁰ Гьименей ва Искендер шолайлардан. Капирлигин кьойдурмакъ учун, мен оланы иблисге тапшурганман.

2 ¹⁻² Мен биз парахат, рагъат, Аллагъ сюеген ёлда юрюп ва Огъар гьормет этип яшап болгъаныбызны сюемен. Шо саялы да бары затдан алда сагъа бары да инсанлар, пачалар, бары да гъакимликни башын тутганлар учун Аллагъгъа даим дуа этмекни, тилемекни, ялбармакъны, Огъар шюкюрлюк этмекни тилеймен. ³ Шолай дуалар яхшы бола, Къутгъарывчубуз болган Аллагъ да оланы ушата. ⁴ О бары да инсанлар къутгъарылгъанны ва гъакъ гертилики билгенни сюе. ⁵ Аллагъ бирдир, Аллагъ булан инсанланы арачылыгъын юртеген де бирдир. Шо арачы буса Инсан болган Иса Месиъдир. ⁶ Бары да инсанланы гюнагъларындан къутгъармакъ учун, О Оъзюню къурбан этди. Шолукъда, Аллагъны белгилеген заманында Иса Месиъ – Ону дюньягъа бакъган якъдагъы сюевюню шагъатлыгъы. ⁷ Аллагъ мени Оъзюню хабарчысы, элчиси, ят халкълар учун гъакъ иманны уьйретеген устаз этип белгиледи. Мен сизге гертисин сёйлеймен, ялган айтмайман. ⁸ Шогъар гёре, эришивлюклени де, къзапланывну да кьоюп, инсанлар таза кьоллары оьрге гётерип дуа этгенни сюемен.

Иманлы эргишилени ва къатынгишилени гъакъында

⁹ Къатынгишилер саламат, илиякълы ва эдепли кюйде гийингенни сюемен. Оьзлени олар бурма

чачлары, алтынлар, жавгъарлар, багъалы гийимлер булан безендирме герек тюгюл.

¹⁰ Шоланы орнуна Аллагъгъа сужда этемен деп гьисаплайган гьар къатынгиши этмеге тюшеген яхшы ишлери булан безендирилсинлер.

¹¹ Къатынгишилер къавгъасыз ва толу табиликде уьйренсинлер.

¹² Къатынгишиге эргишилени уьйретмекни ва олагъа башчылыкъ этмекни мен гери ураман. Терсине, о иннемей тынглап турма тарыкъ.

¹³ Биринчи болуп яратылган Адам, Гъава буса сонг яратылган.

¹⁴ Башлап алдатылган да Адам тюгюл; ялгангъа инанган ва гюнагъ иш этген къатынгиши.

¹⁵ Буса да иманы, сюевю, юрегинде Аллагъ булан ва сав гъакъыллы кюйде яшаса, яшлар табып, къатынгишилер де къутгъарылажакъ.

Жыйынны ёлбашчысыны алдына салынаган талаплар

3 Муна инамлы сёзлер: эгер де бирев Исагъа иман салганланы жыйыныны ёлбашчысы болмагъа сюе буса, ону хыялы нечакъы да яхшы. ²⁻³ Жыйынны ёлбашчысы болагъан гиши буса сёз табып болмасдай, янгыз бир къатыны булангъы, оъзюню енгип сакълап, айыкъ пикир этип болагъан, абуру булангъы, къонакъланы къабул этме сюеген адам болма тюше. О оьзгелени уьйретип бажармагъа герек. Ичкичи, къалмагъалчы болма тюшмей, юваш хасиятлы, парахатлыкъны сюеген адам болма тюше. О акъчагъа сутур болма тюшмей. ⁴ О агълюсюне яхшы башчылыкъ этеген, авлетлери оъзюне гьормет этеген ва ону буйрукъларын кютеген адам болмагъа тюше. ⁵ Оъзюню агълюсюню юрютюп болмайган гиши Исагъа иман салганланы жыйынына нечик башчылыкъ этер? ⁶ Ёлбашчыны Исагъа янгы иман салганлардан сайламагъа тюшмей. Шолай адам оьктем болуп къалмагъа болар ва шо заман о иблис йимик налатланыр. ⁷ О биябур болмасын ва иблисни тузагъына тюшюп къалмасын учун, жыйын булан байлавлугъу ёкълар да ону яхшы адам гьисапда танымагъа тарыкълар.

Жыйынны кёмекчилерини алдына салынаган талаплар

⁸ Жыйынны кёмекчилери де шолай адамлар болмагъа тарыкълар. Олар абурлу болмагъа тюше, экиюзлю, ичкичи, акъчагъа сутур болма тюшмей.

⁹ Оланы таза намусу болма тарыкъ, олар иманны сырлы гъакъ гертиликлерине берилме де герек.

¹⁰ Бир башлап шо адамланы тергеп къарамагъа тарыкъ, сонг, оланы гьеч бир айыбы табулмаса, олар кёмекчилени къуллугъун кютемеге боларлар.

¹¹ Кёмекчи къатынлар да шолай абурлу адамлар болмагъа тарыкълар. Олар айтды кьуйтдуну

юрютмейген, оьзлени енгип сакълап болагъан, бары да затда инамлы болмагъа тарыкълар.

¹² Кёмекчини бир къатыны болма тюше.

Яшларына яхшы къарайгъан ва уьягълуюсюн яхшы юрютюп бажарагъан адам болмагъа тарыкъ.

¹³ Яхшы къуллукъ этгенлер тийишли даражагъа ва Иса Месигъге бакъгъан якъдагъы иманда мекенли токъташгъанлыкъгъа етише.

¹⁴⁻¹⁵ Мени ювукъ арада сени янынга гелмеге умутум бар. Амма мен гечигип къалсам, Аллагъны уьягълуюсюнде, демек гъакъ герти Аллагъны жыйынында, инсанлар оьзлени нечик юрютмеге герегин сен билип къалсын деп, сагъа бу насигъатланы язаман. Жыйын буса – гъакъ гертиликни кюрчюсю ва орта багъанасы.

¹⁶ Бизин Аллагъгъа байлавлу инанывларыбызны сыры уллу экенни бирев де инкар этмес:

О къаркъарада гёрюндю, Аллагъны Ругъу булан тасдыкъ болду,

малайиклер Ону гёрдю,

Ону гъакъында халкълагъа билдирилди, Огъар дюньяда халкълар

иман салдылар, макътавлугъу булан оьрге алынды.

Озью Тимофейге этилген насигъатлар

4 Аллагъны Ругъу ахыр заманда кёплер иманындан тайышажагъын, жинлер ойлашып чыгъаргъан затлагъа, оланы ялгъан уьйретивлерине инанажагъын ачыкъ кюйде айта. ² Бу жура уьйретивлер намусун тас этген экиюзлю макюрчюлерден таба яйылажакъ. ³ Шо макюрчюлер къатын алмакъны гери ура, бир тюрлю ашланы ашама ярамай деп уьйрете. Шо ашланы чы Аллагъ гъакъ гертиликни билегенлер ва огъар инанагъанлар шюкюрлюк булан къабул этсин деп яратгъан. ⁴ Аллагъ яратгъан чакъы бары да зат яхшы, шюкюрлюк булан къабул этилеген бары да зат да гери урулмагъа болмас. ⁵ Неге тюгюл де, Аллагъны каламы ва дуа гъар не затны да къабул этдирер.

⁶ Эгер сен, Тимофей, иман къардашлагъа булай насигъатланы берсенг, иманны сёзлерин ва сен тюшюнген шо гъакъ герти уьйретивню эмген Исаны яхшы къуллукъчусу болурсан. ⁷ Къайдагъы бош ёмакълагъа, маънасыз къатын хабарлагъа негъакъ заманынгны йиберме. Ругъ якъдан чыныгъа туруп, яшавунгу Аллагъ сюеген ёлда оьтгер. ⁸ Къаркъарасын чыныкъдырмакъны белгили бир пайдасы да бар, тек о айтардай олай кёп тюгюл. Ругъ якъдан чыныгъыв буса бизге бу яшавда ва даимлик яшавда пайда гелтирер. ⁹ Муна герти, къабул этмеге лайыкълы болгъан сёзлер.

¹⁰ Шону учун, къаныгъывлу кюйде загъмат тёге туруп, къаст этебиз, неге тюгюл де биз гъакъ герти Аллагъгъа аркъа таяйбыз, О буса бары да инсанланы, айрокъда иман салгъанланы, Къутгъарывчусудур.

¹¹ Инсанлагъа шону бувар ва оланы шогъар уьйрет.

¹² Сен жагъил деп бирев де сагъа сансымай къарамасын. Сёзде, яшавда, сюювде, иманда ва тазалыкъда Исагъа иман салгъанлагъа уьлгю бол.

¹³ Мен гелгинче, адамлагъа Сыйлы Язывланы охув, насигъат берив ва уьйретив булан бюс бютюнлей машгъул бол.

¹⁴ Сенде бар ругъ савгъатны тергевсюз къойма. Жыйынны ёлбашчылары, уьстюнге къолларын да салып, Аллагъны атындан сёйлегенде, сагъа шо ругъ савгъат берилген эди.

¹⁵ Бу затлагъа тергев бакъдыривунгуну давам эт, булар булан къасткъылып машгъул бол. Шо заман бары да адамлар сени уьстюнлюгюнню гёрер.

¹⁶ Оьз оьзюнге ва оьзюнг уьйретеген затлагъа тергев эт. Бу затлагъа юрегингни салып иш гёр. Эгер сен шолай этсенг, оьзюнгню ва сагъа тынглайгъанланы къутгъарырсан.

5 Бир заманда да чагъы уллу эргиге бетхатирсиз сёйлеме, атанга ялбарагъан да йимик, огъар да ялбар. Жагъиллеге агъанга, ининге йимик, ² уллу къатынлагъа ананга йимик янаш. Къызъяшлагъа къызардашларынга йимик, таза юрек булан янаш.

Тул къатынланы гъакъында

³ Гертилей де тарчыкъ гъалгъа тюшген тул къатынланы абурлап гъайын эт. ⁴ Эгер тул къатынны яшлары яда яшларыны да яшлары бар буса, оьз агълуюсюню ва ата анасыны гъайын этмек булан олар оьзлени иманын гёрсетмеге гереклер. Аллагъ да шолай сюе. ⁵ Оьзюню гъайын этме биревю де ёкъ янгыз къалгъан герти тул къатын буса янгыз Аллагъгъа умут эте, гечеси гюню булан дуа да эте туруп, Ондан кёмек тилей. ⁶ Амма тул къалгъан къатын кепи сюйгенни этип яшай буса, ону оьлген деп гъисап этип къоймагъа ярай. ⁷ Адамлагъа шо насигъатланы бер, сонг олар айыплы болмасын. ⁸ Оьзюню къардашларыны, айрокъда агълуюсюню гъайын этмейген гиши имандан чыкъгъандыр ва имансыздан да бетердир.

⁹ Тул къалгъан къатынланы санавуна янгыз алтмыш йыл тамамлангъанланы ва янгыз бир керен эрде болгъанланы къош.

¹⁰ Шо къатын яхшы ишлери булан белгили, яшларын тарбиялайгъан, къонакъны сююп къабул этеген, хыйлы керенлер Аллагъны халкъына гъалал кюйде къуллукъ этеген, къыйынлыкъгъа тюшгенлеге кёмеклешеген ва оьзюнг гъар тюрлю яхшы ишлер этивге багъышлайгъан болмагъа тюше.

¹¹ Жагъил тул къатынланы бу санавгъа къошма, неге десе, оланы Месигъге этеген къуллугъундан эсе, къаркъарасыны напсы гючленгенде дагъы да къайтып эрге бармагъа сюегени артыкъ болур.

¹² Алда берген сёзюн бузгъанда, олар оьзлер оьзлени айыпгъа салалар.

¹³ Мундан къайры да, олар заманны бош оьтгеривге ва уьйден уьйге юрювге уьйренип къалалар. Олар янгыз заманны бош оьтгерип къоймай, дагъы да айтды къуйтдуну сёйлемеге, оьзгелени ишлерине баш сукъмагъа башлайлар ва сёйлемеге тюшмейген затланы сёйлейлер.

¹⁴ Шо саялы мен жагъил тул къатынлагъа эрге бармакъ, яшлар тапмакъ, уьй къуллугъун кютмек ва душманлагъа гьеч бир бугътан сёйлемеге багъана бермей турмакъ яхшыдыр деп маслагъат эмен.

¹⁵ Оланы бирлери тюз ёлдан чыгъып, иблисни ёлуна тюшюп де битгенлер.

¹⁶ Эгер иманлы къатынны къардашларыны арасында тул къалган къатынлар бар буса, олагъа кёмек этмекни Исагъа иман салгъанланы жыйыныны уьстюне салмайлы, олагъа оьзю шо къатын кёмек этмеге герек. Шо заман жыйын янгыз къалган тул къатынланы гъайын этмеге болар.

Жыйынны ёлбашчыларыны гъакъында

¹⁷ Исагъа иман салгъанланы жыйынына яхшы ёлбашчылыкъ этеген, айрокъда Аллагъны каламын билдиривде ва уьйретивде къаныгъывлукъ гёрсетеген ёлбашчылар эки къабат артыкъ макътавгъа лайыкълы.

¹⁸ Сыйлы Язывларда: «Ашлыкъ басагъан оьгюзню авзун байлама», «Ишлейген адам оьзюне тийишли гъакъгъа лайыкълыдыр», – деп язылган.

¹⁹ Ёлбашчылагъа къаршы этилген айыпны, янгыз ону эки яда уьч шагъат гертилесе, къабул эт.

²⁰ Гюнагъ иш этегенлеге жыйынны бары да адамларыны алдында ачыкъ кюйде айып эт; къалгъанлагъа да шо дарс болуп къалсын.

²¹ Аллагъны, Иса Месигъни ва О танлагъан малайиклени алдында сагъа бары да затда шо насигъатлагъа гёре юрюме бувараман. Гьеч биревню биревден артыкъ гёрме ва гьеч биревге ян тартма. ²² Кимни буса да биревню гюнагъларына ортакъчы болмас учун, биревню де уьстюне алгъасап къолларынгны салып † къойма. Бары да затда таза болмагъа къаст эт.

²³ Янгыз бир сув ичип тургъанынг таман, аз маз чагъырны да къолла. О ашкъазангъа пайдалы. Шо заман сен олай чакъда чакъда авруй турмажакъсан.

²⁴ Бир бир адамланы гюнагълары гъали ва къыяматгюн болгъунча ачыкъдан гёрюнюп тура. Биревленики буса гечге таба белгили болажакъ.

²⁵ Тап шо кюйде яхшы ишлер де ачыкъдан

† Къолларын салмакъ – Исагъа иман салгъанланы жыйынында юрюлеген адат. Шо адатгъа гёре, жыйында лайыкълы болган адамгъа хас дин къуллукъ юрютмеклик тапшурулагъанда, шо жыйынны ёлбашчылары ону уьстюне къолларын сала.

гёрюнюп тура, ачыкъдан гёрюнмей турагъанлары буса гечге таба белгили болуп къала.

Къулланы гъакъында

6 Аллагъны аты ва Ону гъакъындагъы уьйретив хорланмасын учун, къуллар оьзлени есилерине гьюрмет булан янашмагъа гереклер. ² Есилери Исагъа иман салган къуллар да, олар булан иман къардашлар болганбыз деп, олагъа гьюрметсизлик этмесинлер. Терсине, дагъы да яхшы къуллукъ этмеге борчлулар, неге тюгюл олар къуллукъ этегенлер – Исагъа иман салган сююмлю адамлар. Адамланы сен шолой уьйретмеге ва шогъар чакъырмагъа тарыкъсан.

Ялган уьйретивлер ва гъакъ герти байлыкълар

³ Башгъа уьйретивню билдирип, Аллагъ сюеген ёлну гёрсетеген Раббибиз Иса Месигъни гъакъ герти уьйретивню булан рази тюгюл, ⁴⁻⁵ хохабазлыкъ этеген адам буса – бир затны да англамайган адам. Шо даим эрише турмагъа, асувсуз хабарланы сёйлеп юрюмеге сюеген бузукъ гъасиретлиги булангъы бир адам. Булар бары да ругъдан бузулган, гъакъ гертилик не экенни билмейген инсанланы арасында гюнчюлюк, эришивлюклер, ачувлу сёйлевлер, къайдагъы яман шекликлер, даимлик тюртюшювлер тувдура. Шолой адам Аллагъ сюеген ёлда юрюмеклик бай болувгъа элтеген ёл деп ойлаша.

⁶ Аллагъ сюеген ёлда юрюмеклик булан рази болуп къалмакълыкъ буса – инсан учун бир уллу байлыкъ. ⁷ Биз бу дюньягъа оьзюбюз булан бир зат да алып гелмегенбиз, бу дюньядан да оьзюбюз булан бир зат да алып гетмеге болмасбыз.

⁸ Гиймеге опурагъыбыз ва ашамагъа ашыбыз бар буса, рази болуп къаларбыз. ⁹ Бай болмагъа къаст этегенлер сынавгъа ва тузакъгъа тюшер, маънасыз ва зараллы гъаваслыкълагъа берилип къалар. Шо гъаваслыкълар инсанланы языкълыкъгъа ва оьлюмге гелтирер.

¹⁰ Неге тюгюл де, акъчагъа гъасиретлик – къайсы яманлыкъны да тамуру. Бир тайпалар оьзлени шогъар бакъган якъдагъы къастында имандан тайышды ва оьзлер оьзлеге къагърулу къайгъы гелтирди.

Павелни Тимофейге берген ахырынчы насигъатлары

¹¹ Сен, Тимофей, Аллагъны къулусан, шо саялы булай затлардан къачмагъа тарыкъсан. Муъминликге, Аллагъ сюеген ёлгъа, имангъа, сюювге, сабурлукъгъа, адамлар булангъы аралыкъда йымышакълыкъгъа етишмеге къаст эт.

¹² Даимлик яшавгъа етишмеге, иманны ёлунда тийишли кюйде юрюмеге къаст эт. Кёп шагъатлар бар ерде сен Исагъа мюкюр болган заманда, сен бу яшавгъа чакъырылган эдинг.

¹³ Гъар затгъа яшав берен Аллагъны алдында ва Понтий Пилат бар ерде гъеч бир тартынывсуз шагъатлыкъ этген Иса Месигъни алдында мен сагъа ташдырып айтаман:

¹⁴ Раббиз Иса Месигъ къайтып гележек гюнге ерли сагъа берилген бары да буйрукъланы инамлы кюйде ва гъеч багъанасыз кют.

¹⁵ Макътавлу, биргине бир Гъаким, пачаланы да Пачасы, раббилени де Раббиси болгъан Аллагъ шо гюнню алданокъ белгиледи.

¹⁶ Оълмесликге янгыз О ес болгъан. Бирев де Ону гърмеген ва гърмеге де болмай. О бирев де ювукълашып болмайгъан нюрде яшап тура. Гъюрмет ва къудрат гъар даим де Онуки болсун! Амин.

¹⁷ Бу дюнъядагъы байлагъа бுவар: оьктем болмасынлар ва инамлы тюгюл байлыгъына аркъа

таямай, леззет алмакъ учун бизин бары да тарыкъ затлар булан аявсуздан таъмин этеген Аллагъгъа аркъа таясынлар.

¹⁸ Оланы яхшылыкълар этмеге, яхшы ишлери булан бай болмагъа, чомарт болмагъа ва малындан пай чыгъарма гъазир болмагъа уыйрет.

¹⁹ Шоллукъда, герти яшав алмакъ учун, олар гелегегине кюрчю болажакъ хазналар топласынлар.

²⁰ Тимофей, бары да сагъа инанылып берилген затны сакълап тур. Аллагъсыз бош лакъырлардан ва инсанлар янгылыш болуп «илму» деп айтагъан затгъа байлавлу эришивлюклерден баш къачыр.

²¹ Шо «илмугъа» ес болгъанбыз деп айта туруп, бир тайпалар энни иманны ёлундан тайышды.

Аллагъны рагъмусу сизин булан болсун.

Тимофейге язылган экинчи кагъыз

2 Тимофейге

Бу кагъыз Павелни язганларындан ахырынчысы болмагъа ярай. Ону элчи Румда язган болмагъа герек. Кагъызында о къайтып оъзюню инамлы иш ёлдашы Тимофейни атын тутуп сёйлей. Бу кагъызда Павелни инг де терен гыслери бериле. Иманы саялы гызарланагъан Павел, туснакъда да олтуруп, дувангъа ва оълюм гукмугъа гъазирлик гёрюп тура. Тап шо вакътисинде о бютюн оъмюрюню узагъында оъзюню якълав болуп тургъан ва оъзюне кёмек этип тургъан Аллагъгъа макътав эте. Павелни оълюм къоркъутмай, о оъзюн Месигъ де булан бирче даимлик яшав къаравуллагъанына къатты кюйде инана. Тек элчи Исагъа иман салгъанланы жыйынларыны гележеги булан байлавлу гъай этивден де парахат тюгюл, неге тюгюл де олар да оъзюню уъстюне тюшген гери урувланы, гызарлавланы гёрмеге тюшежегин биле. Павел кёп адамлар гъакъ гертиликке арт бережегин, оъзлени уъстюндеги Аллагъны гъакимлигине мюкюр болмагъа соймежеклигин алданокъ айтып бере. Шо саялы да Павел Тимофейге, ону булан бирче Исагъа иман салгъанланы барысына да, Месигъ гъар бир гъакимиятдан ва гъакимликден оърде токътагъан Пачабыз экенни де эсде сакълап, болажакъ гызарлавллагъа да, къоркъутувлагъа да къарамайлы, инамлы кюйде токътап турмагъа чакъырыв эте: «Иса Месигъ оълюмню ёкъ этди ва Сююнч Хабар булан яшавну ва оълюмсюзлюкню ёлун ачды» (1:10).

Башлапгъы саламлар

1 Бу кагъызы мен, Аллагъны буйругъу булан Иса Месигъни элчиси болгъан Павел, язаман. Исагъа иман салмакъ булан Аллагъ ваъда этген даимлик яшавну билдирмеге йиберилгенмен мен. **2** Мени сююмлю уланым Тимофейге Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден гелеген зор яхшылыкъ, рагъму ва парахатлыкъ болсун!

Павел Тимофей учун Аллагъгъа шюкюрлюк эте

3 Гечеси гюню булан сени учун дуа эте туруп, ата бабаларым этгенде йимик, таза намусум булан мен Аллагъгъа къуллукъ ва Огъар шюкюр этемен. **4** Мен сени гёзьяшларынгны эсге алагъан заманда, сени гёрмеге бек сюемен: шо гёрюшюв мени оътесиз къувандыражакъ эди. **5** Сени гъакъ юрекден имангъа берилгенингни эсге аламан: уллу ананг Лоида ва ананг Еника шолай иманлы эдилер; олардагъы иман сенде де баргъа инанаман. **6** Уъстюнге къолларымны салгъан заманда, сагъа берилген Аллагъны савгъатыны отун оъзюнде сёнмей сакъламакъны къастын эт. **7** Аллагъ бизге къоркъувну Ругъун бермеди, къудратны, сюювню ва оъзюбюзню елеп болувну Ругъун берди.

8 Шогъар гёре Раббизни гъакъында сёйлемеге ва Ону учун туснакъгъа тюшген менден илыкъма. Сююнч Хабарны билдирегеним саялы мен чегеген азапланы ортакъчысы бол ва Аллагъны къудратына аркъа тая. **9** Аллагъ бизин этген ишлерибизге гёре тюгюл, Оъз мурадына ва зор яхшылыгына гёре къутгъарып, юреклерибизде

Оъзю булан яшамагъа чакъырды. Шо зор яхшылыкъ дюнья яратылгъанчадан алда да Иса Месигъден бизге берилди. **10** Амма Къутгъарывчубуз Иса Месигъни гелмеклиги булан бизге шо зор яхшылыкъ белгили болду. Иса Месигъ оълюмню ёкъ этди ва Сююнч Хабар булан яшавну ва оълюмсюзлюкню ёлун ачды. **11** Мени де Аллагъ шо сююнчню хабарчысы, элчиси ва устазы этип белгиледи. **12** Шо себепден мен гъали азап чегемен. Амма мен шондан илыкъмайман, неге тюгюл мен оъзюм кимге иман салагъанымны билемен ва магъа аманат этилген затны О къайтып гележек гюнге ерли сакълажагъыма инанаман.

13 Менден эшитген бу гъакъ герти уйретивню оъзюнге уългю этип алып къой ва Иса Месигъ булан бирликде иман ва сююв булан яшап къал. **14** Ичибизде яшайгъан Аллагъны Ругъу булан сагъа аманат этилген яхшы затланы къоруп сакъла.

15 Асиядагъыланы бары да, Фигелни ва Гьермогенни де къошуп, магъа арт бергенни сен билесен. **16** Онесифорну уъюндегилерине Раббиз Оъзюню рагъмусун гёрсетсин дагъы. Неге тюгюл де, о кёп керенлер мени юрегиме рагъатлыкъ салды ва мени бугъавланып сакъланагъанымдан илыкъмады. **17** Румгъа гелген заманда, бек къаст этип излеп, о мени тапды. **18** Месигъ къайтып гелген гюнюнде Онесифоргъа Раббиз рагъмусун гёрсетсин дагъы. Эфесде о магъа нечик кёмек этгенни сен яхшы билесен.

Сююнч Хабар учун азап чегив

2 Балам, Иса Месигъ береген зор яхшылыкъ булан гюч ал. 2 Кёп шагъатлар бар ерде менден эшитгенлерингни башгъаланы уйретип бажаражакъ инамлы адамлагъа тапшуруп къой.

3 Иса Месигъни яхшы асгерчиси гысапда азап чекмеге гъазир болуп тур. 4 Асгерлик къуллугъун кютеген гъеч бирев де озюн яшав масъалалар булан байлавлу этмес; ону учун аслу зат озюню гъакимини разилигин алмакъдыр. 5 Ярышны къайдаларын бузагъан кочап да гъеч савгъат алмас. 6 Авлакъда ишлейген сабанчы да жыйылгъан тюшюмден озюню пайын биринчи болуп алмагъа герек. 7 Мен айтагъан затланы гъакъында ойлашып къара. Оланы барын да англамагъа сагъа Раббиз кёмек этер.

8 Давутну наслусундан болуп, олюмден тирилген Иса Месигъни эсингде сакълап къой. Мен билдиреген Сююнч Хабарда шо гъакъда айтыла.

9 Шо Сююнч Хабар саялы, бир жинаятчы йимик, мен бугъавланып азап чегемен. Амма Аллагъны каламын бугъавламагъа бажарылмас! 10 Шо саялы, Аллагъ сайлагъанлар учун Иса Месигъ береген къутгъарылывну ва даимлик макътавлукъну олар да алып болсун учун, мен бары да затгъа чыдап тураман. 11 Муна инанмагъа тюшеген сёзлер:

Эгер биз Ону булан бирче оьлдюк буса, Ону булан бирче де яшарбыз.

12 Гъали бизге чыдамагъа тюше буса, Ону булан бирче гъакимлик этербиз.

Биз Ону инкар этсек, О да бизин инкар этер.

13 Гъатта биз Огъар амин болмасакъ да, О бизге амин болар, неге тюгюл де О Озюн инкар этип болмас.

Аллагъны лайыкълы къуллукъчусу

14 Бу затланы Аллагъ сайлагъанланы барыны да эсине сал. Эришивлюклер болмасын деп, иман къардашларыбызгъа Аллагъны аты булан бувар. Булай эришивлюклер гъеч бир пайда гелтирмес, тынглайгъанлагъа янгыз зарал гелтирер.

15 Озюнгню Аллагъгъа лайыкълы гысапда гёрсетмеге къаст эт. Илыкъмагъа себеби болмайгъан ва гъакъ герти сёзню тюзлюгюне уйретеген бир къуллукъчу йимик гъаракат эт.

16 Аллагъсыз бош лакъырлардан ари тур, неге тюгюл шону булан машгъул болагъанлар Аллагъдан баргъан сайын арекге чыгъалар.

17 Шолай адамланы сёзю югъагъан аврув йимик яйыла. Оланы арасында гъали Гъименей де, Филет де бар. 18 Олар гъакъ герти ёлдан чыкъгъанлар ва гъатта оьлюлени тирилеген заманы етишип де битген деп де айталар. Шолайлыкъда, кёп адамланы имандан тайышдырмагъа къарайлар.

19 Амма Аллагъны къатты кюрчюсю чайкъалмас.

Онда: «Раббиз озюнюкилени таный» ва

«Раббизни атын тутгъан гъар ким яманлыкъдан арекде турсун», – деп оюлуп язылгъан.

20 Гъар бир уллу ожакъда янгыз гюмюшден ва алтындан тюгюл, агъачдан ва балчыкъдан этилген савут саба да болагъанны сен билесендир. Оланы бирлери гъюрметли гюнлер къоллана, бирлери буса гъар гюн къоллана. 21 Тап шо кюйде наслыкъдан тазалангъан инсан, гъар бир яхшы ишде есине пайдалы ва таза болуп, гъюрметли гюн учунгъу савут саба йимик къолланма болур.

22 Жагъилликни насларындан къач. Таза юрекден Раббизни атын тутгъанлар булан бирликде муъминликге, имангъа, сюевге ва парахатлыкъгъа элтеген ёлда юрюмеге къаст эт.

23 Гъеч бир маънасыз ва агъмакъ тартышывлагъа къошулма, неге тюгюл шолар янгыз эришивлюклер тувдурогъанны сен билесен.

24 Раббизни къуллукъчусу эришмеге тюшмей. О бары да халкъгъа яхшы янашмагъа, бажарывлу кюйде уйретип билмеге ва чыдамлы болмагъа,

25 озюне къаршы чыгъагъанны сабур кюйде тюзлемеге герек. Балики, Аллагъ олагъа товба этдирер ва олар да гъакъ гертиликни билер. 26 Шо заман олар эс табарлар, озюню айтгъанын этдирип, есир этген иблисни тузагъындан къутулмагъа болурлар.

Ахыр заманны гъакъында

3 Билип къой: ахыр заман бек къыйын болажакъ. 2 Инсанлар озлени сюеген, даим къазанчны, даим озлени гъайын этеген, макътанчыкъ, хохабаз, гъонкъа, ата анасына тынглавсуз, яхшылыкъны хадири билмейген, сыйсызлыкъ этеген болажакълар. 3 Олар сюевсюз, юрек тутагъан, яла ябивчу, озлени енгип сакълап болмайгъан, вагъши, рагъмуну душманлары, 4 хыянатчы, гъайсыз, артыкъ оьктем болажакълар. Олар Аллагъдан эсе кеп чегивню артыкъ сюежеклер. 5 Олар тышдан дин юрютеген болуп гёрюнюп, ичинден ону гючюн инкар этежеклер. Бу жура адамлардан арекде тур.

6 Оланы бирлери уйлеге гирип, озлени гъар тюрлю гъасиретликлер елеген, гюнагъдан толгъан, сай гъакъыллы къатынгишилени елемеге сюелер.

7 Шо къатынгишилер даим не зат буса да бир затны уйренмеге къарайлар, тек гъакъ гертиликни англайгъан даражагъа етишмеге чи болмайлар. 8 Яннес ва Ямбрес нечик Мусагъа къаршы чыгъып турду буса, бу гъакъылдан тайышгъан, ялгъан иманы булангъы адамлар да шолай гъакъ гертиликге къаршы чыгъалар. 9 Амма оланы ишлери тюзелмес. Мусагъа къаршы тургъан адамлагъа болгъанда йимик, бютюн халкъны алдында буланы да авлиялыгъы ачыкъгъа чыгъажакъ.

Озью Тимофейге этилген насигъатлар

¹⁰ Мен уьйретеген затланы барын да, мен нечик яшайгъанны, мени муратларымны, иманымны, сабурлугъумну, сюювюмню, чыдамлыгъымны, ¹¹ Антиокияда, Иконийде ва Листрада мени артымдан тюшген гъызарлавланы ва мен тарыгъан къыйынлыкъланы сен билесен. Бир гъызарлавагъа тюшген эдим дагъы! Амма Аллагъ оланы барындан да мени къутгъарды. ¹² Иса Месигъге иман салып, Аллагъны ёлуна къыйышывлу кюйде яшамагъа сюегенлер бары да гъызарланар. ¹³ Амма яманлыкъ этегенлер ва ялгъанчылар, дагъы да яман болуп, оьзлер алданажакълар ва оьзгелени алдатажакълар.

¹⁴ Сен буса уьйренген ва инангъан затларынга амин болгъан кююнде къал, неге тююл сени ким уьйретгенни оьзюнг билесен чи. ¹⁵ Сыйлы Язывланы сен яш чагъындан берли билесен. Олар сагъа Иса Месигъге салгъан имандан таба къутгъарылыгъа элтеген англавну бермеге бола. ¹⁶ Аллагъ ругъландыргъангъа гёре, Сыйлы Язывланы барысы да уьйретив, юзюн ачыв, хаталаны тюзлев, гъалал яшама насигъат берив учун пайдаладыр. ¹⁷ Шолайлыкъда, Аллагъны къулу бажарывлу болур ва гъар бир яхшы иш учун гъазир болур.

4 Аллагъны, савлагъа ва оьлюлеге дуван этежек Иса Месигъни алдында Ону геливю ва гъакимлигини токъташдырылыву булан сагъа буюраман: ² сагъа онгайлыда да ва онгайлы тююлде де Аллагъны каламын билдирме гъазир кюйде тур! Уьйретегенде, бир заманда да чыдамлыгъынгны тас этмейли, адамланы хаталарын гёрсет, юзлерин ач, ругъландыр. ³ Бир заман гележек чи, инсанлар гъакъ герти уьйретивге тынгламагъа да сюймежеклер. Оьзлер чыдамсыз кюйде эшитме сюеген затлагъа гъасирет кюйде тынгламакъ учун, олар гъар тюрюл устазланы чакъыражакълар. ⁴ Гъакъ гертилики орнуна олар къайдагъы бош ёмакълагъа тынглажакълар. ⁵ Амма сен гъар заман айкъ тур, бары да къыйынлыкъланы башындан гечир, Сююнч Хабарны билдиривчюсюню ишин ерине етдир, Аллагъгъа этеген къуллугъунгу камил кюйде кют.

⁶ Мени яшавум къурбан салынагъан ердеги къурбан йимик, магъа да аз заман тююл

къалмагъан. ⁷ Мен къоччакъ кюйде ябушдум, оьз ёлумну оьтдюм ва даим де Аллагъгъа гъалал къуллукъ этдим. ⁸ Гъали буса мени учун уьстюнлюкню тажы гъазир, неге тююл мен Аллагъны разилигин къазанып яшадым. Адилли дуванчы болгъан Раббиз Озью белгилеген гюн шону магъа, янгыз магъа да тююл, Ону гелмеклигин сююп гёзлейгенлеге барына да бережек.

⁹ Мени яныма тез гелмеге къаст эт. ¹⁰ Бу дюньяны кёп сюегени саялы, Демас, мени къююп, Салоникге гетип къалды чи. Крискент Галатиягъа, Тит буса Далматиягъа гетдилер. ¹¹ Мени янымда янгыз Лукъа къалды. Гелегенде, оьзюнг булан Маркны да алып гелерсен. Этеген къуллугъумда магъа о кёп кёмек эте. ¹² Тигъикни Эфесге йибердим. ¹³ Мени яныма гелегенде, Троадада Карпны янында унутуп кюйгъан уьст опурагъымны ва китапланы, айрокъда къольязывланы гелтирерсен.

¹⁴ Темирчи Искендер магъа кёп зарал этди. Раббиз огъар этген ишлерине гёре тийишлисин бережек. ¹⁵ Сен де ондан сакъ бол, неге тююл бизин сёзлерибизге о бек къаныгъывлу кюйде къаршы чыгъа эди.

¹⁶ Биринчи керен магъа оьзюмню якъламагъа тюшгенде, гъеч бирев де мени янымны тутмады, барысы да магъа арт берди. Шо олагъа гюнагъ саналмай къалсын дагъы! ¹⁷ Амма мен Сююнч Хабарны толу кюйде билдирсин деп, ону бары да ят халкълар эшитип болсун деп, Раббиз янымда да болуп, магъа гюч берди. Мен де шо арсланкъапланны авзуна тюшмей, къутулмагъа болдум. ¹⁸ Раббиз энниден сонг да мени яманлыкъдан къутгъаражакъ ва Оьзюню кёклердеги пачалыгъында сыйындыражакъ. Огъар гъар даим де макътавлар болсун! Амин.

Ахыргъы саламлар

¹⁹ Прискилагъа, Акилагъа ва Онесифорну агълюсюне де саламлар айтарсан. ²⁰ Эраст Коринфде къалды. Трофимни буса авруйгъаны саялы мен Милетде къойдум. ²¹ Мунда къыш болгъунча гелмеге къара. Эвбул, Пуд, Лин, Клавдий ва бары да иман къардашларыбыз сагъа саламлар йиберелер.

²² Раббиз сени ругъунг булан бирче болсун! Аллагъны рагъмусу сизин булан болсун.

Титге язылгъан кагъыз

Титге

Кёбюсю дин алимлери токъташдырагъан кюйде, Павел бу кагъызын Румда, оъзю гечингенче бир аз алдынлар язгъан. Кагъызын Павел Критдеги иш ёлдашы Титге язгъан. Ону бу атавда элчи оъзюню ахырынчы сапарларыны бирисинде кююп гетген болгъан. Тит Исагъа иман салгъанланы мунда кюрулгъан жыйынларыны гъайын этмеге герек болгъан. Бу енгил иш болмагъан. Критлилени хасиятларын, юрюшлерин билеген Павел олагъа ачыкъдан кършылыкъ билдирген. Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабар онда чалтлыкъда кынгырлашып гетгени ва огъар байлавлу ялгъан англатывлар берилгени элчиге белгили болгъан. Жыйынларда пакарсызлыкъ гъукму сюрген. Бир бир имансызлар Аллагъны халкъыны арасында кълмагъал гётермек учун, не имканлыкъдан да пайдалангъан. Бу затлар Павелни Титге кагъыз язмагъа ва огъар Критде жыйынлар кюрув булан байлавлу мекенли ёл гёрсетивлер бермеге борчлу этген. Шо бир вакътини ичинде Павел Титге ялгъан устазланы юзюн ачывда тарыкълы болагъан кълтылыкъны гёрсетмекни де таклиф эте. Кагъызда Аллагъны рагъмусуну кълтгъарывчу кълдраты гъакъда айрыча эсгериле.

Башлапгъы саламлар

1 Аллагъны къллукъчусу ва Иса Месигъни элчиси болгъан мен Павелден саламлар! Аллагъ мени Оъзю сайлагъанланы имангъа ва гъакъ гертиликге гелтирмек учун йиберген. Шо гъакъ гертилик буса Аллагъ сюеген ёлда юрюмек булан байлавлу ва ² Ону сайлагъанларына даимлик яшавгъа умут бере. Даимлик яшавну буса бир де ялгъаны болмайгъан Аллагъ бизге дюнъя яралгъанчадан берли де ваъда этди. ³ Белгилеген заманы етишгенде, О Оъзю Хабарын ачыкъ этди. Шо Хабарны билдирмек Кълтгъарывчубуз Аллагъны буйругъу булан магъа тапшурулду. ⁴ Мени булан бир иманда болгъан уланым Титге Атабыз Аллагъдан ва Кълтгъарывчубуз Иса Месигъден рагъму ва парахатлыкъ болсун!

Титни Критде къллукъ этивю

⁵ Башлангъан ишлерибизни ахырына етишдирсин ва мен сагъа буюргъан кюйде, бары да шагъарларда Исагъа иман салгъанланы жыйынлары учун ёлбашчыларын белгилесин деп, сени Критде кюйгъан эдим. ⁶ Ёлбашчы этилип сайланажакъ гиши айыпсыз болма тарыкъ. Ону бир кълтыны, иманлы, пасат юрюмейген, тынглавлу авлетлери болма тарыкъ. ⁷ Оъзюне Аллагъны къллугъу тапшурулгъан ёлбашчы ишинде сёз табып болмасдай болма тарыкъ. О оъктем, кърсалавлу, ичкичи, кълмагъалчы, байлыкъгъа гъасирет гиши болма тюшмей. ⁸ О кълнакъланы кълбул этме сюеген, рагъмуну сюеген, айыкъ пикир этеген, адилли, Аллагъгъа берилген, оъзюн енгип сакълап болагъан гиши

болма тюше. ⁹ О бизин уйретивюбюзге кълйышывлу гъакъ герти хабаргъа амин болма тюше. Шоллукъда, о башгъалагъа да гъакъллы дарслар бермеге ва гъакъ гертиликге кършы чыгъагъанланы инкар этмеге болар.

¹⁰ Биревню де гъакимлигин кълбул этмейген кёл адамлар бар. Олар бош хабарлар булан машгъл болалар ва оъзгелени алдатып юрюйлер. Сюннет этилмекни талап этегенлени арасында шолайлар айрокъда кёл. ¹¹ Оланы авзун токътатмагъа герек, неге тююл олар илыкъ кюйде кълзанмакъ учун, савлай агълюлени терс ёлгъа салалар, оланы уйретме тюшмейген затлагъа уйретелер.

¹² Критлилени бири – оланы арасында пайхаммар деп гъисапланагъаны – гълтта: «Критлилер – барысы да ялгъанчылар, гълнкълалар, эринчек гълмпалар», – деп де айтгъан. ¹³⁻¹⁴ Шо тюз де тюз. Шогъар гёре, олар гъакъ герти иманны ёлуна тюшюн деп, ягълдилер ойлашып чыгъаргъан бош хабарлагъа ва гъакъ гертиликге арт бергенлени гёрсетивлерине тергев бермесин деп, сен олагъа кълтты кюйде бувар.

¹⁵ Юреги тазалар учун бары да зат таза, амма имансызлар ва бузулгъанлар учун бир де таза зат ёкъ, неге тююл оланы гъакъллы ва намусу бузукъ. ¹⁶ Олар Аллагъны таныйбыз деп кълчыралар, амма оъзлени ишлери булан олар Ону инкар этелер. Олар жиргенч, айтгъангъа тынгламайгъан ва гълч бир яхшы ишге ярахсыз гишилер.

Гъакъ герти уйретивню ёлу

2 Тит, сени айтсакъ, сен гълр заманда да гъакъ герти уйретивге кълйышывлу гелеген кюйде уйрет. ² Эсли эргишилени оъзлени енгип сакълап,

тийишли кюйде тутуп болагъан, айыкъ пикир этеген, иманда, сюювде ва сабурлукъда къатты турагъан болма уйрет. ³⁵ Шолай да эсли къатынгишилеге юреклеринде Аллагъ булан турсун, айтды къуйтду юрютмесин ва ичкичи болмасын деп насигъат бер. Олар оьзгелени тийишли яшав къайдалагъа уйретсинлер. Жагъил къатынлагъа эрлерин ва яшларын сюеген, айыкъ пикир этеген, оьзлени сав тутуп билеген, уй къуллукълу, рагъмулу, эрлерине тынглавлу болсун деп насигъат берсин. Шоллукъда, Аллагъны каламы хорланмас.

⁶ Жагъил уланланы да айыкъ пикир этеген болмагъа борчлу эт. ⁷⁻⁸ Бары да ишлерингде яхшы амалларынг булан оьзюнг уьлгю гьрсет. Сени уйретивюнг гъакъ юрекен ва мекенли болсун, сьйлевлеринг сав ва сьз табып болмасдай болсун. Шоллукъда, душманларынг бизин гъакъыбызда гъеч бир яман зат айтып болмасдай ва оьзлер де илыгъардай гъалгъа тюшер.

⁹ Къулланы бары да затда оьзлени есилерине тынглавлу болмагъа уйрет. Олар есилерине яравлу болсунлар ва къарыв къайтармасынлар.

¹⁰ Есилерини затын урламасынлар, оьзлени инанмагъа ярайгъан адамлар ймик гьрсетсинлер. Бизин Къутгъарывчубуз Аллагъ уйретеген затлар нечик яхшы затлар экенни барысы да гьрсюн учун, олар оьзлени шолай юрютсюнлер.

¹¹ Аллагъны бары да инсанлагъа къутгъарыв гелтиреген зор яхшылыкъы гьрсетилди. ¹²⁻¹³ Биз оьзюне умут этеген насипли гюнню – уллу Аллагъыбыз ва Къутгъарывчубуз Иса Месигъ къайтып гележек гюнню – гьзлейгенде, бу зор яхшылыкъ бизин аллагъсызлыкъдан ва дюнъяны напсларындан ареке турмагъа, айыкъ пикир этип болагъан, адилли ва Аллагъ сюеген кюйде яшамагъа уйрете. ¹⁴ Бизин гъар тюрюлю яманлыкълардан къутгъармакъ ва тазаламакъ учун, биз яхшылыкъ этмеге гъасирет Оьзюню халкъы болсун учун, Иса Оьзюн къурбан этди.

¹⁵ Муна шугъар уйрет. Сени бары да гъакимлигингни къоллап, иман къардашланы ругъландыр, олагъа бувар. Бирев де сагъа сансымай къарамасын.

Гъалал яшавну гъакъында

3 Иман къардашланы эсине бу затланы сала тур: олар башчылагъа ва гъакимлеге таби болмагъа, олагъа тынглавлу болмагъа, гъар бир яхшы ишни кютмек учун гъар заман гъазир болуп

турмагъа гереклер. ² Олар бир бирине яман сьйлемесинлер, эришмесинлер, бары да адамлагъа саламат ва юваш янашсынлар.

³ Бир заманларда биз де авлия, тынглавсуз болдукъ, алданып турдукъ, гъар тюрюлю напсланы, кеп чегивлени къуллары болуп турдукъ. Бизин яшавубуз оьчлюкден ва гюнчюлюкден толгъан эди. Башгъаланы биз де гьрюп ярамай эдик, башгъалар бизин де гьрюп ярамай эди. ⁴ Амма Къутгъарывчубуз болгъан Аллагъ инсанлагъа бакъгъан якъдагъы рагъмусун ва сюювюн ачыкъ кюйде гьрсетди. ⁵ Бизин О этген яхшы ишлерибиз учун тюгюл, Оьзюню рагъмусу булан къутгъарды. Аллагъ Оьзюню Ругъуну къудраты булан бизин тазалады. О бизин ругъ якъдан янгыдан тувдурду, бизге янгы яшав берди. ⁶ Къутгъарывчубуз Иса Месигъден таба бизин устюбюзге шо Ругъну асламдан тьгюп къойду. ⁷ Аллагъ Оьзюню зор яхшылыкъы булан бизин къабул этди, биз оьзюбюз умут этеген даимлик яшавну варислери болдукъ.

⁸ Булар инамлы сьзлердир.

Аллагъгъа иман салгъанлар яхшы ишлер булан машгъул болсун учун, сен бу сьзлени ташдырып айтгъанынгни сюемен. Бу олагъа да, башгъалагъа да пайдалы. ⁹ Авлия тартышывлардан, тайпа тухумланы тамурларыны гъакъындагъы хабарлардан ва Мусаны Къанунуну гъакъындагъы эришивлерден, тартышывлардан арек бол. Олар гъеч пайда гелтирмес ва бирдокъда тарыкъ да тюгюл. ¹⁰ Бир керен, эки керен буваргъан сонг да ярплашдырыв гелтирме къарайгъан гишиге дагъы заманынгни зая этме. ¹¹ Шолай адам тюз ёлун тас этген ва шолалыкъда, гюнагъ иш этип, оьз оьзюн айыплайгъан адамдыр.

Ахыргъы насигъатлар

¹² Янынга мен Артемни яда Тигъикни йибергендокъ, сен Никополгъа мени яныма тез гелерсен. Къышны мен онда оьтгермеге токъташгъанман. ¹³ Дувандагъы якълавчу Зенас ва Аполлос сапарын узатып болсун учун, бары да гюнчюнгню къолла. Оланы бары да тарыкъ гереги болагъан кюйню эт. ¹⁴ Оьзлени яшаву пайдасыз оьтмесин учун, бизинкилер, гъар гюнлюк тарыкъ герекни гъакъында ойлаша туруп, яхшы ишлер этмеге уйренмеге тарыкъ.

¹⁵ Гъали мени янымдагъылар барысы да сагъа салам йиберелер. Бизин сюеген иман къардашлагъа салам айт. Аллагъны рагъмусу сизин барыгъыз да булан болсун!

Филимонгъа язылгъан кагъыз

Филимонгъа

Павелни бу кагъызы Румда язылгъан. Филимон Исагъа иман салгъанланы Колосдагъы жыйыныны ортакъчысы болгъан. Филимонну Онесим деген бир къулу, есин де ташлап, Румгъа къачгъан болгъан. Шо шагъарда болгъан бир агъвалат ону яшавун бюс бютюнлей алышдырып къоя: о элчи Павел булан ёлугъа. Павелден Онесим оъзюню Къутгъарывчусу болгъан Исаны гъакъында эшите ва Огъар иман сала. Къачгъаны саялы оъзюн къатты кюйде такъсырламагъа болажагъына да къарамайлы, шо агъвалат Онесимни есине къайтмаса ярамай деген гъасилге гелтире. Павел оъзюню кагъызын Филимонгъа къулуна бакъгъан якъда рагъмулу болсун ва языкъсынсын деп яза, неге тюгюл де Филимон йимик о да Исагъа иман салгъан. Павел къулчулукъгъа туврадан къаршы чыкъмаса да, о Онесимни де, Филимонну да арасында энни янгы аралыкълар бегигенни ачыкъ кюйде айтып бере: «Сонг сени булан даимге къалмакъ учун, балики, о сенден заманлыкъгъа айрылгъан болгъандыр. Гъали буса о сени янгыз къулунг болуп къалмай, сююмлю къардашынг да дюр. О мени учун да бек аявлу. Къул гъисапда ва Раббизге иман салгъан къардаш гъисапда о сени учун да дагъы да аявлу болажагъына мен инанаман» (1:15 16).

¹ Иса Месигъе къуллукъ этегеним саялы туснакъдагъы мен Павелден ва иман къардашыбыз Тимофейден иман ёлундагъы сююмлю иш ёлдашыбыз Филимонгъа, ² Исагъа иман салгъанланы сени уьюнде жыйылагъанларына, иман къызардашыбыз Афиягъа ва иман ёлундагъы иш ёлдашыбыз Архипге салам!
³ Атабыз Аллагъдан ва Раббиз Иса Месигъден сизге рагъму ва паракхатлыкъ болсун.
⁴ Сююмлю Филимон, мен дуа этегенде, сени учун даим Аллагъгъа шюкюр этемен. ⁵ Сени Раббиз Исагъа ва Аллагъны бары да халкъына бакъгъан якъдагъы сюювюнгню ва олай да иманынгны гъакъында эшитемен. ⁶ Месигъ булан бирлигибизни себебинден бизде де яхшылыкъ бар. Барыбызгъа да ортакъ болгъан сени иманынг шо яхшылыкъгъа тюшюнювге гелтирсин деп, мен дуа этемен. ⁷ Сен Аллагъны халкъын рагъатландырып турдунг. Шо саялы, къардашым, сени олагъа бакъгъан якъдагъы сюювюнг мени къувандырып ва ругъландырып тура.
⁸ Месигъни аты булан мен сагъа гъеч тартынмайлы борчунгню эсинге салып болур эдим.
⁹ Тек биз бирев биревню сюегенибиз саялы, мен, Павел, бир къарт чагъымдагъы ва гъали Иса Месигъе къуллукъ этегеним себепли болуп туснакъдагъы адам, сагъа тилемекни къолай гёремен. ¹⁰ Мен туснакъдагъы заманда оъзюню авлетимдей гёрген уланым Онесимге бир рагъму этмекни сагъа тилеймен. ¹¹ Алда ону сагъа гъеч пайдасы болмагъандыр, амма гъали о сени ва мени учун пайдалы.

¹² Оъзюмню бир янымны айырып тайдыргъандай болса да, мен къайтарып ону сени янынга йиберемен. ¹³ Сююнч Хабарны билдирегенимни себебинден туснакъгъа тюшгеним саялы, сени орнунга о магъа кёмек этип турсун деп, мен ону мунда къоймагъа сюер эдим. ¹⁴ Амма сени разилигинг болмай туруп, мен шотай этмеге суймеймен. Сен шо яхшы ишни борчлу болуп тюгюл, оъзюнг сююп этгенингни сюер эдим.
¹⁵ Сонг сени булан даимге къалмакъ учун, балики, о сенден заманлыкъгъа айрылгъан болгъандыр.
¹⁶ Гъали буса о сени янгыз къулунг болуп къалмай, сююмлю къардашынг да дюр. О мени учун да бек аявлу. Къул гъисапда ва Раббизге иман салгъан къардаш гъисапда о сени учун да дагъы да аявлу болажагъына мен инанаман.
¹⁷ Шотай болгъанда, эгер сен мени оъзюнгню ёлдашынг деп гъисап эте бусанг, мени нечик къабул этежек эдинг бусанг, ону да шотай къабул эт. ¹⁸ Эгер гъеч бир затда о сени хатирингни къалдыргъан буса яда сагъа борчлу буса, шо борч сагъа мени борчум деп гъисап этип къой. ¹⁹ Мен, Павел, муну оъзюмню къолум булан язаман: мен тележекмен! Сен де магъа борчлу экенингни мен айтмай да къояман. Оъз оъзюнгню борчлусан!
²⁰ Шогъар гёре, къардашым, Раббизни хатиринден бу яхшы ишни мени учун эт. Месигъе иман салгъан къардаш йимик, мени юрегимни рагъатландыр.
²¹ Сагъа язагъаным – мен тилеген затны сен этежекге инанаман. Мен тилегенден де артыкъны этежегингни билемен. ²² Бирдагъы бир зат: мени учун бир уй гъазир эт. Неге тюгюл де,

дуаларыгъыз къабул болуп, мен сизин яныгъызгъа къайтарман деп умут этемен.

²³ Мени йимик, Иса Месигъге къуллукъ этегени саялы туснакъ этилген Эпафрас ²⁴ ва шотай да иман ёлундагъы мени иш ёлдашларым Марк,

Аристарх, Демас ва Лукъа да сагъа саламлар йиберелер.

²⁵ Раббибиз Иса Месигъни рагъмусу сизин ругъугъуз булан болсун.

Ягъудилеге язылгъан кагъыз

Ягъудилеге

Бу кагъыз, оьзлер Исагъа иман салса да, Месигъге бакъгъан якъдагъы аминлигини ва алдагъы иманыны орталыгъында эки гѣнгюллю болуп токътагъан ягъудилер учун язылгъан. Муна шо саялы да кагъызны автору ягъудилени иманыны ва Исагъа иман салгъанланы иманыны арасындагъы башгъалыкъланы уьстюнде тындырыкълы кюйде токътай. О Мусаны Къанунуна, исрайыл халкъыны тарихинде о тутгъан агъамиятлы ерге тийишли къыйматын бере. Шо бир вакътини ичинде кагъызда Эсги Разилешивню заманында болуп гетген бары да агъвалатлар Аллагъны инсанлар учун ойлашылгъан ва алданокъ онгарылгъан хабары гъисапда маъналы болуп токътагъаны айрыча эсгериле. Иса булан бирче бу дюньягъа нечик буса да бир янгылыкъ гелген. Исрайылны халкъы Аллагъ учун этген къурбанлары бир инсанны да даимге айыпдан къутултмагъа болмагъан. Шо саялы да гъар заман къурбанлар этмеге тюше болгъан, шо къурбанлар да инсанлагъа йылдан йылгъа оланы гюнагъларын эсге салып тура болгъан. Амма Месигъге «... гъар гюн къурбан этмеге гъажатлы тюгюл. Оьзюн къурбан этген заманда, О барыбыз да учун бир керен ва гъар замангъа къурбан этди» (7:27). О бизин гъар даимге Аллагъны алдындагъы айыбыбыздан азат этди. Гѣрюнюп турагъаны йимик, бу кагъызны алгъан Исагъа иман салгъанланы жыйыны Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны иманы булан къабул этген. Амма жыйындагъыланы Иса Месигъ булан байлавлу болгъан умутун бир зат да осаллашдырмасын учун, кагъызны авторуна олагъа къайтып къайтып насигъат берип турмагъа тюше. Бу кагъыз Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъыланы бир бирин ругъландырмагъа, оьзлени жыйынындагъы ибадатда чакъда чакъда ортакъчылыкъ этмеге чакъыра. Олар гъар гюнлюк яшавунда да, оьзлени гъызарлайгъан, азап чегеген заманында да иманындан тайышмай токътап турмагъа тарыкълар. Олар оьзлени къаравларына ахыр гюнлерине ерли арт бермеген иманны игитлерини яшавуну кѣп санавдагъы уьлгюлеринден ругъланып болалар.

Аллагъ Уланындан таба сѣйледи

1 Бырынгъы заманларда Аллагъ бизин ата бабаларыбыз булан пайхаммарлардан таба кѣп керенлер ва гъар тюрлю къайдаларда сѣйледи.

² Бу ахыр заманларда да О Уланындан таба бизин булан сѣйледи. О бары да затын Уланына варисликге берди ва бир заманларда Ондан таба аламны да яратды. ³ Уланы Атасыны макътавлугъуну нюрю болуп токътай ва Оьзю Аллагъны барлыгъын гѣрсете. Къудратлы сѣзю булан О бары затны сакълап тура. Бизин гюнагъларыбыздан тазалап, О кѣклерде Оьр болгъан Аллагъны онг ягъында олтурду. ⁴ Оьзюне къоюлгъан ат малайиклени атларындан оьрге чыкъгъанда йимик, Оьзю де олардан оьрге чыкъды.

⁵ Аллагъ бир малайикге де булай айтмады: Сен Мени Уланымсан. Мен бугюн Сени Атанг болдум.

Яда:

Мен Ону Атасы болажакъман, О да Мени Уланым болажакъ.

⁶ Оьзюню бютюн аламдан да алда тувгъан Уланын дюньягъа йибери, Аллагъ булай айтды:

Аллагъны бары да малайиклери Огъар сужда этсинлер.

⁷ Малайиклени гъакъында да Аллагъ булай айтды: О Оьзюню малайиклерин елге ошайгъан, къуллукъчуларын да отну ялынына ошайгъан этди.

⁸ Амма Уланына булай айтды:

Сени тахынг гъар даим де болажакъ, гъей Аллагъ! Сени пачалыгъынгда адилли кюйде ёлбашчылыкъ этилежек.

⁹ Сен адилликни скойдюн, яманлыкъны гѣрюп ярамадың.

Шо саялы да Аллагъ, Сени Аллагъынг, ёлдашларынгдан эсе Сагъа артыкъ сююнч берди.

¹⁰ Аллагъ дагъы да булай айтды: Я Рабби! Башлап Сен ерни кюрчюсюн салдың. Кѣклени де Сен

къолларынг булан яратдың.

¹¹ Ер ва кѣклер ёкъ болажакълар, амма Сен даим къалажакъсан.

Олар опуракъ йимик эсгиленип, тозулажакъ.

¹² Сен оланы опуракъ йимик, чырмап тайдырып, янгылары булан

алышдыражакъсан. Амма Сен алышынмажакъсан ва Сени

йылларынг тюгенмежек!

¹³ Аллагъ бир малайикге бир заманда да булай айтмады:

Душманларынгни Сени аякъ тюбюнге салгынча, Мени онг ягъымда олтуруп тур.

¹⁴ Малайиклер къутгъарылажакъ адамлагъа къуллукъ этмек учун йиберилген ругълар тюгюлмю?

Къутгъарылывну гъакъындагъы хабаргъа тергев бакъдырыв

2 Тюз ёлну тас этмес учун, биз эшитгенлерибизге кёп тергев берип къарамагъа герекбиз. ² Малайиклерден таба билдирилген сёзлер герти болуп чыкъган сонг, шо сёзлени юрютмеген ва олагъа тынглавсузлукъ этген гъар адам адилли кюйде жазаланды. ³ Биз шолай уллу къутгъарылывгъа агъамият бермей бусакъ, жазадан нечик къутулмагъа болурбуз? Шону чу Раббибиз билдирди ва шону Ондан эшитгенлер бизге гертиледилер. ⁴ Шо хабарны Аллагъ гъар тюрлю аламатлар, гъайранлыкълар, муъжизатлар булан ва Оьзюню Ругъуну савгъатлары булан гертиледи. Шо савгъатланы да О инсанлагъа Оьзю суйген кюйде пайлады.

Инсанланы къутгъармакъ учун, Месигь олардай болуп къалды

⁵ Биз айтагъан гележекдеги дюньягъа Аллагъ малайиклени башчылар этип салмады. ⁶ Сыйлы Язывларда бирев булай айтгъан ер бар:

Я Рабби, оланы гъакъында ончакъы ойлашмагъа инсанлар кимдир;

ончакъы гъайын этмек учун олар кимдир?

⁷ Сен янгыз бир къысгъа болжалгъа оланы малайиклерден тебен

салдынг,

сонг буса оланы макътавлукъну ва гъюрметни тажы булан

безендирдинг.

⁸ Сен бары да затны оланы аякъ тюбюне салдынг!

Аллагъ бары да затны инсанлагъа таби этди, олагъа таби болмагъан бир затны да къоймады. Биз буса инсанлагъа бары да зат таби болгъанны гъалиге гёрмейбиз. ⁹ Амма Иса Аллагъны рагъмусу булан Оьзю гъар ким саялы оьлюмню къабул этди. Биз аз замангъа малайиклерден тебен салынган шо Исаны гёребиз. Гъали О макътавлукъну ва гъюрметни тажы булан безендирилген, неге тюгюл де азап чегип оьлюп гетди.

¹⁰ Ону учун ва Ондан таба бары да зат бар. Кёп санавдагъы уланларын Оьзюню макътавлугъуна гелтирмек учун, Аллагъ Исаны азаплардан таба камиллешдирме тарыкъ болгъаны тюз де дюр.

¹¹ Инсанланы юреклерин тазалайгъан Иса ва

юреклери тазалангъанлар – булар барысы да бир Атадандыр. Шо саялы Иса олагъа къардашларым деп айтмакъдан уялмай. ¹² Иса булай дей:

Мен къардашларыма Сени атынгни айтажакъман ва Сени

халкъынг жыйылгъанда, Сагъа макътав этежекмен.

¹³ Дагъы да О булай айта:

Мен Огъар аркъа таяйман

О да булай дей:

Муна Мен ва Магъа Аллагъ берген авлетлер.

¹⁴⁻¹⁵ Шо авлетлер сандан ва къандан болгъангъа гёре, шолагъа ошاپ, О инсан болуп къалды.

Оьзюню оьлюмюнден таба оьлюмге гъакимлик этегенни, демек иблисни ёкъ этмек учун ва сав оьмюрю оьлюмню къоркъувунда къулчулукъда болгъанланы азат этмек учун, О шо кюйде гелди.

¹⁶ О малайиклеге тюгюл, Ибрагъимни наслусундан болгъанлагъа кёмек эте чи! ¹⁷ Шону учун Иса гъар бир якъдан Оьзюню къардашларына ошамагъа, халкъны гюнагъларындан гечмекде къурбан болмакъ учун, Аллагъгъа къуллукъ этивде рагъмулу ва инамлы баш дин къуллукъчу болмагъа герек эди. ¹⁸ Сынавлардан оьтюп, Оьзю азап чекгенине гёре, гъали О сынавлагъа тюшегенлеге кёмек этмеге бола.

Иса Мусадан эсе оьрдюр

3 Шо саялы, кёклерден этилеген чакъырывну ортакъчысы болгъан иман къардашлар, биз билдиреген иманны Элчиси ва Баш дин къуллукъчу болгъан Исагъа пикругъузну бакъдырыгъыз. ² Муса Аллагъны уьюндеги къуллукъ этивге нечик амин болгъан эди буса, Оьзюне къуллукъ тапшургъан Аллагъгъа Иса да шолай амин болгъан. ³ Уьйню къургъан гишиге уьйден эсе артыкъ гъюрмет этилегенде йимик, Исагъа да Мусадан эсе артыкъ гъюрмет этиле. ⁴ Гъар уьйню бир къурувчусу бола, Аллагъ буса бары да затны къурувчусудур. ⁵ Аллагъны бютюн уьюнде Муса инамлы къуллукъчу эди. О кютеген къуллукъ гележекде Аллагъ айтажакъ затланы гёрсетмеге герек эди. ⁶ Месигь, Аллагъны Уланы гъисапда, Атасыны уьюнде инамлы къуллукъчу эди. Эгер де биз тартынмайгъан кююбюзде къалып, оьзю булан оьктем болагъан Месигьдеги умутубузда турсакъ, Ону уьюндегилери биз болурбуз.

Аллагъны халкъы учунгъу рагъатлыкъ

⁷⁻⁸ Шо саялы да, Сыйлы Ругъ айтагъан кюйде: Бугюн, эгер де Ону тавушун эшите бусагъыз, исрайыллыланы

Аллагъгъа къаршы турув гюнлеринде йимик, оланы

дангылдагъы сынав гюнлеринде йимик, юреклеригизни

хырчаланма къоймагъыз.

⁹ Онда сизин ата бабаларыгъыз Мени сынап ва тергеп къарадылар ва къыркъ йылны боюнда олар Мен этген затны гёрюп турдулар.

¹⁰ Шо саялы Мен бу наслугъа къазапландым. «Олар даим Мени ёлумдан тайышалар, буйрукъларымны кютмейлер», – деп айтдым.

¹¹ Шону учун Мен къазапланып: «Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмеслер», – деп ант этдим.

¹² Гъей къардашларым, сакъ болугъуз: сизин биригизни де юрегизимансыз ва яман болуп къалмасын, гъакъ Аллагъгъа арт берип къоймагъыз. ¹³ Терсине, гюнагъгъа алданып, биригиз де хырча болуп къалмасын учун, заман Бугюн деп айтылагъан чакъы гюнден гюн бир биригизни ругъландырып туругъуз. ¹⁴ Эгер башда болгъан иманыбызны ахыргъа ерли сакълап турсакъ, биз Месигъ булан бирликде боларбыз.

¹⁵ Шо гъакъда Сыйлы Язывларда булай язылган: Бугюн, эгер де Ону тавушун эшите бусагъыз, Аллагъгъа къаршы турув гюнлеринде йимик, юреклеригизни хырчаланма къоймагъыз.

¹⁶ Амма Аллагъны да эшитип, шо къаршы тургъанлар кимлер болгъан? Муса Мисриден чыгъаргъанлары барысы да тюгюлму дагъы? ¹⁷ Къыркъ йылны узагъында Аллагъны шолай къазапландырып тургъанлар кимлер болгъан экен? Шолар гюнагъ ишлер этгенлер ва дангылда оьлгенлер сама болмагъанмы экен? ¹⁸ Оьзюню рагъатлыгъыны ерине олар бир заманда да гирмеслер деп Аллагъ кимге ант этген болгъан экен? Аллагъгъа тынгламагъан адамлар тюгюлму? ¹⁹ Оьзлени имансызлыгъы саялы олар Ону рагъатлыгъыны ерине гирмеге болмадылар.

4 Амма гъали де геч тюгюл, рагъатлыгъыны ерини гъакъында Аллагъны ваъдасы гючде къала ва бизин гъеч бирибиз де шо рагъатлыгъыны еринден магърюм болмасын учун, гелигиз, бек сакъ болайыкъ. ² Шо баш гетергенлеге йимик, бизге де Сююнч Хабар билдирилди. Амма олагъа шо хабар гъеч бир пайда да гелтирмеди, неге тюгюл олар ону иманы булан къабул этмедилер. ³ Биз, шо хабаргъа инангъанлар, буса Ону рагъатлыгъыны ерине гиребиз. Инанмагъанлары гъакъында Аллагъ Сыйлы Язывларда булай айтды:

Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмесге

Мен къазапланывум булан ант этдим.

Дюньяны яратгъандан сонг Оьзюню иши тамамланса да, Аллагъ шолай айтды. ⁴ Сыйлы

Язывланы башгъа бир еринде еттинчи гюнню гъакъында булай язылган чы: «Аллагъ, бары да ишлерин тамамлап, еттинчи гюн рагъатлыкъ тапды». ⁵ Буса да: «Олар Мени рагъатлыгъымны ерине бир заманда да гирмеслер», – деп язылган Сыйлы Язывларда. ⁶ Шоллукъда, кимлер буса да биревлер онда гирежек. Тек алда оьзлеге Сююнч Хабар билдирилгенлер гирмедилер, неге тюгюл де олар Аллагъгъа тынгламадылар. ⁷ Аллагъ шо саялы башгъа гюн белгилеген ва шо гюнге «Бугюн» деп айтгъан. Арадан шончакъы заман гетип, шо гюнню гъакъында, оьрде эсгерилгенде йимик, Давутну Забур китабында О булай айтды:

Эгер бугюн сиз Ону сесин эшитсегиз, юреклеригизни хырчаланма къоймагъыз.

⁸ Эгер Ешия оланы Аллагъны рагъатлыгъыны ерине элти буса, шондан сонг Аллагъ башгъа бир гюнню гъакъында айтып турмас эди. ⁹ Шо саялы Аллагъ еттинчи гюн рагъатлыкъ тапды, Ону халкъы учун бир рагъатлыкъ къалып. ¹⁰ Аллагъны рагъатланагъан ерине гиреген гъар ким, Аллагъ Оьзюню ишлеринден рагъатланагъанда йимик, оьзюню ишлеринден рагъатланажакъ. ¹¹ Шогъар гёре Ону рагъатлыгъыны ерине гирмек учун ва бизин бирибиз де тынглавулардан уьлгю алмасын учун, имканлы чакъы бары да затны этейик.

¹² Неге тюгюл де, Аллагъны каламы жанлы ва иш гёре, о эки де яны оьтеген къайсы къылычдан да итти. О бизге шонча да терен оьте чи, гъатта жанны ругъдан, бувунланы сюеклерден айырып къоя. ¹³ Яратылгъан бир затны да Аллагъдан яшырылагъаны болмас. Ону алдында бары да зат ачылгъан ва Ону гёзлери бары да затны гёре. Бары да зат учун биз Ону алдында жавап бережекбиз.

Иса бизин уллу Баш дин къуллукъчубуз

¹⁴ Бизин кёклеге чыкъгъан уллу Баш дин къуллукъчубуз – Аллагъны Уланы Исабыз бар. Шо саялы, гелигиз, оьзюбюз инанагъан затлардан тайышмай турайыкъ. ¹⁵ Баш дин къуллукъчубуз Иса бизин осал ерлерибизни англамагъа бола. Бизин йимик, О да бары да затларда сыналды, амма О гюнагъ ишлени этмеди. ¹⁶ Шону учун биз Аллагъны рагъмулу тахыны алдына бир янгыз да тартынмайлы гелейик. Гъар гезик кёмекеге уьзюрю болгъанда, биз онда рагъмуну алып ва Аллагъны зор яхшылыгъын табып болабыз.

5 Инсанланы арасындан сайланагъан гъар баш дин къуллукъчу Аллагъгъа инсанлар учун къуллукъ эте. Инсанланы гюнагълары учун о Аллагъгъа савгъатлар гелтире ва къурбанлар эте. ² О авамлагъа ва адашагъанлагъа языкъсынма бола, неге тюгюл де ону оьзюнюки де осал ерлери болма бола. ³ Шо саялы да о оьзюню гюнагълары учун ва халкъны гюнагълары учун къурбанлар этмеге герек. ⁴ Оьз заманында Гъарунну

танглагъанда йимик, Аллагъ биревню тангламагъан буса, о оъзю олай гъюрметли ерни елеп болмас.

⁵ Шолай Месигъ де. Баш дин къуллукъчу да болуп, О Оъзю Оъзюн макътавлу этмеди, амма Ону Аллагъ танглады. Аллагъ Огъар булай айтды:

Сен Мени Уланымсан. Мен бугюн Сагъа Ата болдум. ⁶ Сыйлы

Язывланы башгъа бир еринде О да булай айтды: Мелгъиседекни даражасында болуп, Сен де даимликге дин къуллукъчусан.

⁷ Дюнъядагъы яшавуну гюнлеринде Оъзюн оълумден къутгъарып болагъан Аллагъгъа йылав ва гъезьяшлар булан ялбарып дуалар этди ва Ону дуалары къабул этилди, неге тююл де Ону Аллагъгъа этеген гъюрмети зор уллу эди.

⁸ Аллагъны Уланы болса да, чегеген азапларындан таба Иса Огъар таби болмакъны сынаун топлады.

⁹ Камилликге етишген сонг да, О Оъзюне тынглавлу болгъан гъар ким учун даимлик къутгъарылывуну себеби болуп токътады. ¹⁰ Мелгъиседекни даражасындагъы баш дин къуллукъчу болмагъа Ону Аллагъ танглады.

Иманни ёлундан тайышмакъгъа къаршы бுவарыв

¹¹ Бу гъакъда айтмагъа кёп сёзюбюз бар, амма сизге ону англатма тынч тююл, сиз тынглап билмейсиз чи дагъы. ¹² Сизге оъзююзге устазлар болма заман болгъан, амма сизин Аллагъны каламыны биринчи дарсларына уйретме тарыкъ. Сиз гъали де къатты ашамлыкъ ашамагъа тююл, сют ичмеге герексиз. ¹³ Сют ичип турагъан гъар кимни муъминликни гъакъындагъы уйретивден англаву болмас, неге тююл о яшдыр. ¹⁴ Къатты ашамлыкъ эсли адамлар учундур. Сынауну яхшылыгъындан оланы гъакъылы яхшыны ямандан айырып бола.

6 Шо саялы, Месигъни гъакъындагъы башлапгъы уйретивлерден чыгъа туруп, камилликге багъып юрююк! Биз дагъы да къайтып инсанни оълумге гелтиреген гюнагъ ишлеге товба этмекни, Аллагъгъа иман салмакъны гъакъындагъы, ² сувгъа чомдуруп, Аллагъгъа тапшурмакъны, адамланы уъстюне къолларын салмакъны, оълумден тирилмекни, даимлик дуванни гъакъындагъы уйретивден башламасбыз. ³ Аллагъ буюрса, биз де шолай этербиз.

⁴⁶ Эгер де гъакъ гертиликге тюшюнген адамлар, Аллагъны савгъатын алып ва Аллагъны Ругъуна къошулуп, Аллагъны каламыны рагъмусун ва гележек дюнъяны къудратларын оъзлерде сезип, сонг буса Аллагъгъа арт берсе, оланы энни янгыдан товба этивге гелтирме бажарылмас. Неге тююл де, олар янгыдан Аллагъны Уланын хачгъа илип оьлтюре ва халкъны алдында Ону хорлай.

⁷ Чакъда чакъда явагъан янгурну сувун ичеген ва оъзюн ишлетегенлер учун мол тюшюм береген топуракъ Аллагъны берекетин алыр. ⁸ Амма бу топуракъда янгыз чёп отлар ва тегенеклер оьсе буса, шо бир затгъа да ярамас. Огъар налат бермеге тийишли ва о яллап ёкъ болар.

⁹ Булай айта бусакъ да, суюмлю къурдашлар, сизин гъалыгъыз яхшы экенге ва сиз къутгъарылывну ёлунда юрюйгенигизге биз инанабыз. ¹⁰ Аллагъны адилсизлиги болмас чы! О сизин тёкген къыйыналарыгъызны ва суювююзню унутмажакъ. Шо суюв булан сиз Аллагъны аты учун Ону халкъына къуллукъ этдигиз ва къуллукъ этип де турасыз. ¹¹ Сизин умутугъуз яшавгъа чыкъсын деп, ахыргъа ерли де сиз шолай къастлы гъаракат гёрсетгенигизни сюебиз. ¹² Биз сизин эринчек болгъаныгъызны сюймейбиз, иман ва сабурлукъ гёрсетип, оъзлеге ваъда этилген затланы вариси болгъанлардан уьлгю алгъаныгъызны сюебиз.

Аллагъны ваъдасы бизге умут бере

¹³ Аллагъ Ибрагъимге ваъда этген заманда, О Оъзю булан ант этди, неге тююл О ант этмеге болар йимик дагъы артыкъ зат ёкъ эди. ¹⁴ «Мен гертилей де сагъа яхшылыкъ гёрсетежекмен ва кёп наслулар бережекмен», – деп айтды О.

¹⁵ Шоллукъда, сабурлукъ этип къаравуллап тургъан Ибрагъим оъзюне ваъда этилген затын алды.

¹⁶ Инсанлар оъзлерден уллу бир зат булан ант этелер. Олар этген ант айтгъан затны исбат эте ва эришивлюкге ахыр сала. ¹⁷ Оъзю ваъда этген затлары инсанлагъа ачыкъ болгъанын суюп, Аллагъ шоланы ант булан тасдыкъ да этди.

¹⁸ Ваъдасы ва анты булан О шолай этди. Аллагъны ялгъаны болмай чы дагъы! Шо саялы да биз, Оъзюнде якълав тапгъанлар, бизге берилген умутгъа илинме деп, зор ругъланыв ала эдик.

¹⁹⁻²⁰ Шо умут жаныбызгъа къатты ва мекенли лабардай бола. Шо умут Инг Сыйлы Ерни ичиндеги пердевно артына гирип гете. Шонда Иса биз саялы, бизге ёл гёрсетип, башлап гирди. О даимге Мелгъиседекни даражасындагъы Баш дин къуллукъчу болуп токътады.

Мелгъиседек деген дин къуллукъчу

7 Мелгъиседек Салем деген шагъарны пачасы ва Аллагъу Тааланы дин къуллукъчусу болгъан. О давда пачалардан уъстюн болуп къайтып гелген Ибрагъимге ёлукъгъан ва огъар Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этген. ² Ибрагъим де давда тюшген бары да затларыны он пайындан бир пайын огъар берген. Ону аты, биринчилей, «муъминликни пачасы» деп гёчюрюле. Экинчилей де, о дагъы да Салем деген шагъарны пачасы, шо буса «парахатлыкъны пачасы» деп гёчюрюле.

³ Мелгъиседекни я атасы, я анасы болмагъан, о

къайдан чыкъгъаны да белгили тюгюл. Ону яшавуну я аввалы яда ахыры гъакъында да бир зат да белгили тюгюл. Аллагъны Уланы йимик, о дин къуллукъчу да даимге къала.

⁴ Бир ойлашып къарагъыз чы, о нечик уллу адам болгъан! Гъатта уллу атабыз Ибрагъим де давда тюшген затларыны он пайындан бир пайын огъар берген! ⁵ Къанун талап этеген кюйде, Левийни къавумундан дин къуллукъчулар болгъанлары исрайыллылардан алапасыны ондан бир пайын жыймагъа тарыкъ. Оьзлер де, олар да, Ибрагъимни къавумундан буса да, къардашларындан шону жыймагъа тарыкъ.

⁶ Левийни къавумундан болмагъан Мелгъиседек буса Ибрагъимге давда тюшген затланы ондан бир пайын къабул этген. Шо заман Мелгъиседек Аллагъны ваъдасы этилген Ибрагъимге Аллагъны яхшылыгъын ёрап дуа этген. ⁷ Аллагъны яхшылыгъы ёралагъан адамдан эсе Аллагъны яхшылыгъын ёрайгъан адам, шексиз кюйде, оьрде бола. ⁸ Алападан ондан бир пайны дюньяда яшап оьлюп гетеген дин къуллукъчулар да къабул эте. Мелгъиседекни гъакъында буса даим яшажакъ деп айтылгъан. ⁹ Шартлы кюйде айтса, шо заман наслулары алападан ондан бир пайны хыяжакъ Левий оьзю Ибрагъимден таба ондан бир пайны тёледи. ¹⁰ Мелгъиседек Ибрагъимге ёлукъгъанда, Левий тувуп битмеген болгъан. Шо заман Левий ата бабасы Ибрагъимни къаркъарасында амалгъа гелген болгъан.

Месигъ де – Мелгъиседекни даражасындагъы Дин къуллукъчу

¹¹ Эгер камилликге левили дин къуллукъчулукъну кёмеги булан етишиле болгъан буса (халкъгъа Къанун булай дин къуллукъчулардан таба этген эди), Гъарунну даражасындагъы тюгюл, Мелгъиседекни даражасындагъы бирдагъы бир дин къуллукъчуну арагъа чыкъмакълыгъына гъажатлылыкъ болурму эди? ¹² Неге тюгюл де, дин къуллукъчулукъда алышыныв болгъан заманда, ону булан бир вакътини ичинде Къанунда да алышыныв болмагъа герек. ¹³ Оьзюню гъакъында бу сёзлер сёйленеген адам Исрайылны он эки къавумуну бир башгъасындан гелген. Бу къавумдан гъеч бирев де бир заманда да дин къуллукъчу болуп къуллукъ этмеген. ¹⁴ Раббиз Ягъуданы къавумундан болгъаны ачыкъ. Амма Муса бу къавумдан дин къуллукъчулар чыкъгъан деп бир зат да айтмагъан.

¹⁵ Мелгъиседек йимик янгы бир Дин къуллукъчу арагъа чыкъмакълыгъы булан гъали болгъунча айтылгъан сёзлер англашылагъан ва ачыкъ болуп къала. ¹⁶ О белгили бир наслудан болмагъа герек деп Къанун айтагъан талапгъа гёре тюгюл, тюгенмес яшав къудратына гёре, Дин къуллукъчу болду. ¹⁷ Сыйлы Язывларда Ону гъакъында булай язылгъан:

Мелгъиседекни даражасында болуп, Сен де даимликге Дин къуллукъчусандыр.

¹⁸ Мундан алдагъы буйрукъ гючсюз ва пайдасыз болуп, тайдырылды. ¹⁹ Неге тюгюл де, Къанун гъеч бир затны камилликге етишдирмеген. Амма гъали бизге къолай умут берилди. Шо умут бизин Аллагъгъа ювукълашдырды.

²⁰ Бу янгы дин къуллукъчу Аллагъны анты булан тасдыкъ этилди! Мундан алдагъы дин къуллукъчулар гъеч бир антсыз дин къуллукъчу болдулар. ²¹ Амма Иса Аллагъны булай анты булан дин къуллукъчу болду:

Раббиз ант этди, О Оьзюню пикрусун алышдырмас:

Сен даимликге Дин къуллукъчусандыр!

²² Шо саялы да Иса инсанланы Аллагъ булангъы разилешивню юкчюсю болуп токътады. Шо разилешив алдагъысындан эсе яхшыдыр.

²³ Дин къуллукъчулар кёп болду. Олар оьлдю ва орнуна башгъалары гелди. ²⁴ Амма Иса даим яшай ва Ону дин къуллукъчулугъу да даимликгедир.

²⁵ Шо саялы Оьзюнден таба Аллагъгъа багъып гелегенлени О гъар даимге къутгъарып бола. Неге тюгюл де, даим яшай туруп, Иса олар учун Аллагъгъа тилев эте.

²⁶ Шолай Баш дин къуллукъчу бизге гертилей де тарыкъ. О сыйлы, гюнагъсыз ва тетиксиз. О гюнагълылардан айрылгъан ва кёклерден де оьрге чыгып токътагъан. ²⁷ Бир башлап оьзлени гюнагълары учун, сонг халкъны гюнагълары учун къурбан этеген оьзге баш дин къуллукъчулар йимик, Огъар гъар гюн къурбан этмеге гъажатлы тюгюл. Оьзюню къурбан этген заманда, О барыбыз да учун бир керен ва гъар замангъа къурбан этди. ²⁸ Къанунгъа гёре, баш дин къуллукъчулар этилип осал ерлери де булангъы адамлар белгилене, Къанундан сонг берилген антгъа гёре буса, Баш дин къуллукъчу этилип даимлик камиллик даражагъа Аллагъны Уланы белгиленди.

Янгы разилешивню арачысы болгъан Баш дин къуллукъчу

8 Биз сизге сёйлейгенлерибизни аслу маънасы будур: кёклерде Оьр болгъан Аллагъны тахыны онг ягъында бизин Баш дин къуллукъчубуз олтургъан. ² О сыйлы ва герти болгъан чатырда къуллукъ эте. О чатырны инсанлар тюгюл, Раббиз къурду.

³ Гъар бир баш дин къуллукъчу савгъатлар гелтирмек ва къурбан этмек учун белгилене. Шо гъар гёре Баш дин къуллукъчу болгъан Иса да къурбан этмеге герек эди. ⁴ Эгер Иса дюньяда яшап къалгъан эди буса, баш дин къуллукъчу да болмас эди, неге тюгюл Къанунгъа гёре савгъатлар гелтиреген оьзге дин къуллукъчулар булай да бар. ⁵ Дюньядагъы дин къуллукъчулар дюньядагъы сыйлы чатырда къуллукъ этелер. Бу сыйлы чатыр

кёклердегини уьлгюсю булан къурулган ва кёклердегини янгыз гёленткисидир. Шогъар гёре сыйлы чатыр къургъунча алда Аллагъ Мусагъа: «Бары да затны сагъа тавда гёрсетилген уьлгюге гёре этмеге къара», – деп буварды. ⁶ Амма гъали Исагъа дюньядагъы дин къуллукъчулар этегенинден хыйлы артыкъ къуллукъ этмек тапшурулган. Аллагъны ва Ону адамларыны О арачысы болган разилешивю алдагъысындан яхшы, неге тюгюл де о яхшы ваъдалагъа кюрюленген.

⁷ Эгер башлапгъы разилешив тетиксиз болган эди буса, янгы разилешив гъажатлы болмас эди. ⁸ Амма Аллагъны адамланы оьпкелеме заты бар. Муна Ону сёзлери:

Исрайылны халкъы булан ва Ягъуданы халкъы булан янгы бир разилешив байламагъа заман гележек, – дей Раббиз.

⁹ Бу разилешив оланы ата бабаларын къолларындан да тутуп Мен Мисриден чыгъарагъанда байлагъаным йимик болмажакъ.

Олар шо заман Мени разилешивюмню буздулар ва Мен олагъа арт бердим, – дей Раббиз.

¹⁰ Шо саялы Мен Исрайылны халкъы булан гележекде булай разилешив байлажакъман: къанунларымын Мен оланы гъакъылларында ерлешдирежекмен ва юреклерине язажакъман. Мен оланы Аллагъы болажакъман, олар да

Мени халкъым болажакъ.

¹¹ Шо заман: «Раббизни таныгъыз», – деп айта туруп, къурдашынгны, иман къардашынгны уьйретме гъеч бир гъажатлыкъ болмажакъ.

Неге тюгюл де, гиччиси уллусу булан барысы да Мени таныжакълар.

¹² Мен олар этген яманлыкъланы гечежекмен ва оланы гюнагъларын дагъы бир заманда да эсге алмажакъман.

¹³ Шо разилешивге «янгы» деп айтып, О биринчисин эсгик этди. Эсгик ва пайдасыз болагъан бары да зат буса узакъгъа бармай ёкъ бола.

Дюньядагъы сыйлы чатырда къуллукъ этив

9 Башлапгъы разилешивде дюньядагъы сыйлы чатырны ва Аллагъгъа къуллукъ этмекни гъакъында гъар тюрлю буйрукълар бар эди. ² Бир сыйлы чатыр къурулду. Ону биринчи бёлмесинде шамдан ва Аллагъгъа багъышланган экмеклери булангъы бир тепси бар эди. Бу бёлюкге «Сыйлы

Ер» деп айтыла эди. ³ Экинчи бёлмеси биринчисинден перде булан айрылган эди ва огъар «Инг Сыйлы Ер» деп айтыла эди. ⁴ Мунда арив ийисли отланы тютетеген алтын ер ва уьстюне алтын тышланган сыйлы сандыкъ бар эди. Сыйлы сандыкъны ичинде манна [†] тёгюлген алтын савут, Гъарунну бутакъ йиберген асасы ва уьстюне Аллагъны буйрукълары оюлуп язылган такъта ташлар бар эди. ⁵ Сандыкъны уьстюнде эки макътавлу малайикни ^{††} келпети бар эди. Олар къанатлары булан «гюнагъланы гечеген ерни» яба эдилер. Амма биз гъали ондагъы бары да затланы гъакъында тындырыкълы кюйде англата турмайбыз.

⁶ Бары да зат шолай онгарылган сонг, гъар гюн чатырны биринчи бёлмесине ибадат этеген дин къуллукъчулар гирип, оьзлени дин къуллукъчун кютюп туралар. ⁷ Чатырны экинчи бёлмесине буса янгыз баш дин къуллукъчудан башгъа гишини гирмеге ихтияры ёкъ. О да янгыз йылда бир керен – оьзюню ва халкъны билмейгенлигинден этген гюнагълары учун къурбан этилеген къан булан. ⁸ Шолайлыкъда, Аллагъны Ругъу биринчи сыйлы чатыр бар чакъы заман Инг Сыйлы Ерге ёл ачылып битмегенни гёрсете. ⁹ Бу гъалиги заман учун да масалдыр, демек Аллагъгъа ибадат этеген гишини айыплы намусун савгъатлар ва къурбанлар тазаламагъа болмас. ¹⁰ Шо затлар ашайган, ичеген ва тюрлю тазаланыв адатлар булан байлавлу затлардыр. Шо буса янгыз янгы ёрукълар токъташганча гючю булангъы тыш къайдалардыр.

Кёклердеги сыйлы чатырда къуллукъ этив

¹¹ Гъали буса яшавгъа чыгъып битген бары да яхшылыкъланы Баш дин къуллукъчусу болуп Месигъ арагъа чыкъды. О уллу ва артыкъ камиллешген чатыргъа гирди. Ону инсанлар къурмагъан ва о бу дюньяныки тюгюл. ¹² О мунда эркечлени ва бузавланы къаны булан гирмеди. Инг Сыйлы Ерге О бир керен ва гъар замангъа Оьз къаны булан гирди ва бизин учун даимлик къутгъарылыв гелтирди! ¹³ Эркечлени ва оьгюзлени къаны къурбангъа союлган хонажинни гюйдюргендеги кюлю булан мурдар болган адамланы уьстюне себилгенде, шо адамлар тышдан тазалана. ¹⁴ Даимлик Ругъну къудраты булан Месигъ тетиксиз къурбан йимик Оьзюн Аллагъгъа берди. Гъакъ Аллагъгъа къуллукъ этмек учун, Ону къаны бизин намусубузну оьлюмге элтеген ишлерибизден нечик артыкъ даражада тазалажакъ!

[†] Манна – Мусаны башчылыгъы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкъы.

^{††} Макътавлу малайик – мунда грек тилдеги «гъерувим» деген сёз къолланган. Шо сёз малайиклени къанатлы гъайванланы келпетиндеги тайпасын англата.

¹⁵ Шогъар гёре, чакъырылганлар оъзлеге ваъда этилген даимлик варислигин алсын учун, Месигъ бу янгы разилешивге арачы болуп токътады. Оълуюм булан Месигъ оланы алдагъы разилешивню заманында этген гюнагъларындан тазалады.

¹⁶ Бирев васият † эте буса, васият этген адамны оълуюм токъташдырылмай туруп, шо васият гючге гирмей. ¹⁷ Васият этген адам сав чакъы васиятны гъеч бир гючю болмас. Янгыз васият этген адам оылген сонг, васият гючге гирер. ¹⁸ Мунда да шолай, башлап байланган разилешив къан тёгюлмей туруп гючге гиремеди. ¹⁹ Къанунну бары да буйрукъларын халкъгъа билдирген сонг, бузавланы, эркечлени сув булан къатышган къанын, къызыл юн ва ювушан байламлар алып, Муса шо Къануну язылган китапгъа ва бютюн халкъгъа себелеген. ²⁰ «Бу разилешивню байлайган къандыр. Аллагъ сизден шону буйрукъларын кютмекни талап эте», – деп айтган о. ²¹ Шо къанны о сыйлы чатыргъа, шону ичиндеги ва Аллагъгъа ибадат этегенде пайдаландырылагъан бары да затлагъа себелеген. ²² Гертиден де, Къанунгъа гёре, бары да зат дегенлей къан булан тазалана.

²³ Кёкдегилени уългюсю булан дюньяда этилген бары да зат шолай къурбан этилген къан булан тазаланмагъа герек эди. Амма кёкдеги затлар дюньяныкинден эсе къолай къурбанлар булан тазаланмакъны талап эте. ²⁴ Месигъ бу дюньяда инсанны къолу булан ишленген чатыргъа гиремеди. Бу янгыз герти чатыргъа ошагъан бир гёрюнюш эди. Бизин учун Аллагъны алдында токътамакъ учун, О Оъзю кёклеге гирип гетди. ²⁵ Баш дин къуллукъчу гъар йыл гъайванны къаны булан Инг Сыйлы Ерге гире. Амма Иса кёклеге бирдагъы ва бирдагъы керен къурбан этмек учун Оъзю бермеге гиремеди. ²⁶ Ёгъесе, Месигъ дюнья яралгъандан башлап кёп керенлер азап чегип турар эди. Амма Оъзю къурбан этмек булан гюнагъны даимге ёкъ этмек учун, О ахыр заманда дюньягъа бир керен гелип, оълуп гетди. ²⁷ Гъар инсан бир керен оълуп, ондан сонг къыяматгюн дуванны алдында токътамагъа герек деп токъташдырылган. ²⁸ Месигъ де шолай, кёп инсанланы гюнагъларын гечдирмек учун, бир керен Оъзю къурбан этди. Экинчи керен О гюнагъны Оъзюню уъстюне алмакъ учун тюгюл, Оъзю къаравуллайгъанланы къутгъармакъ учун гележек.

Месигъ камиллешген къурбандыр

10 Мусаны Къануну инсанлар гележекде къаравуллайгъан яхшы затланы герти келпети тюгюл, янгыз бир геленткиси эди. Шогъар гёре Аллагъгъа ибадат этмек учун гелегенлени ва

† Васият – грек тилде «васият» ва «разилешив» деген сёзлер бир сёз булан бериле.

гъар заман, йылдан йыл къурбан этегенлени Къанун бир заманда да камиллешдирип болмас. ² Эгер Къанун шону этмеге бола эди буса, олагъа дагъы да ва дагъы да керенлер оъзлени къурбанларын къайтарып алып гелмеге тарыкъмы эди? Ибадат этегенлер гъар замангъа бир керен тазаланып къалыр эдилер ва этген гюнагълары учун оъзлени дагъы айыплы гёрмес эдилер. ³ Терсине, къурбанлар гюнагъланы янгыз йылдан йылгъа эсге сала. ⁴ Неге тюгюл де, оъгюзлени яда эркечлени къаны инсанны гюнагъдан тазалап болмай.

⁵ Шогъар гёре Месигъ дюньягъа гелгенде, булай айтды:

Сен я къурбан, я савгъатлар суймединг, амма Сен Мени учун бир къаркъара гъазирлединг.

⁶ Гюнагълары учун этилеген я къурбанлар, я савгъатлар, я отгъа салынып яндырылагъан къурбан гъайванлар Сени къувандырмай.

⁷ Шо заман Месигъ булай айтды: «Сыйлы Язывланы китабында

Мени гъакъымдан язылган кюйде, муна, Мен Сен сюегенни этмеге гелдим, гъей Аллагъ!»

⁸ Шолайлыкъда, О башлап: «Я гюнагълары учун этилеген къурбанланы, я савгъатланы, я отгъа салынып яндырылагъан къурбан гъайванланы, я башгъа къурбанланы къабул этмеге суймединг ва Сени олагъа гъажатлы еринг ёкъ», – деп айтды. Шолар барысы да Къанунгъа гёре талап этиле буса да, О шолай айтды. ⁹ Сонг О: «Муна, Мен Сен сюегенни этмеге гелдим», – деп де къошду. Шолайлыкъда, О биринчи разилешивню гери урду ва экинчи разилешивню гючге гийирди.

¹⁰ Аллагъны буйругъуна гёре, Иса Месигъ бир керен ва даимге къурбан этилген къаркъарасы булан бизин юреклерибизни тазалады.

¹¹ Гъар дин къуллукъчу, инсанны гюнагълардан тазаламагъа болмайган шо къурбанларын эте туруп, гъар гюн сайын оъзюню борчларын кютюп тура. ¹² Баш дин къуллукъчу болган Месигъ буса, гюнагълар учун биргине бир керен къурбан этип, Аллагъны онг ягъында даимге олтурду. ¹³ Шо замандан берли О душманлары аякъларыны тубюне салынажакъ заманны гёзлей. ¹⁴ Бир керен къурбан этмек булан О юреклери тазалангъанланы гъар замангъа камил этди.

¹⁵ Аллагъны Ругъу да бизге шо гъакъда шагъатлыкъ эте. Муна Ону башлап айтган сёзлери:

¹⁶ «Гележекде Мен олар булан булай разилешив байлажакъман:

Оъзюмню къанунларымны Мен оланы юреклеринде

ерлешдирежекмен ва гъакъылларына
язажакъман», –
дей Раббибиз.

¹⁷ Сонг О булай къошду:

Оланы гюнагъларын ва яманлыкъларын Мен бир
заманда да

эсге алмажакъман.

¹⁸ Гюнагълар гечилген сонг, гюнагъ учун къурбан
этмеге гъажатлыкъ ёкъдур.

Исадан таба биз Аллагъгъа ювукълашмагъа болабыз

¹⁹ Булайлыкъда, гъей къардашларым, Исаны
тёгюлген къаныны яхшылыгъындан биз гъали Инг
Сыйлы Ерге тартынмайлы гирип гетмеге болабыз.

²⁰ Иса бизге янгы жанлы ёл булан пердевен таба,
демек Оьзюню Къаркъарасындан таба, онда
багъып ёл ачды. ²¹ Бизин Аллагъны уьюню
башында токътагъан уллу Баш дин къуллукъчубуз
бар. ²² Таза юрекли ва имандан толу кюйде, яман
намусдан чайылгъан юреклерибиз ва таза сув
булан чайылгъан къаркъараларыбыз булан
Аллагъгъа ювукълашайыкъ чы. ²³ Биз мюкюр
болагъан умутгъа илинип турайыкъ чы, неге
тюгюл де бизге ваъда этген Аллагъ аминдир.

²⁴ Бирев биревге тергевлю болайыкъ, гелигиз,
бирев биревню сюювге ва яхшы ишлеге
талпындырайыкъ. ²⁵ Гелигиз, жыйынларыбызны
къоюп къоймайыкъ, биревленики шо хасияты бар
чы дагъы. Нечакъы къыяматгюн ювукъ болгъан
чакъы, шончакъы кёп бирев биревню
къоччакълыкъ булан ругъландырсакъ яхшы чы.

²⁶ Эгер биз, гъакъ гертилики де билип, шондан
сонг да гюнагъ ишлер эте бусакъ, гъеч бир къурбан
да гюнагъланы гечдирмеге болмас. ²⁷ Шолай
болгъанда, къыяматгюнню дуванын ва
жагъаннемни отун къоркъув булан
къаравулламакъдан къайры бизге дагъы зат
къалмай. Шо от Аллагъны бары да душманларын
яллатар. ²⁸ Мусаны Къанунунда язылгъан
буйрукъланы бузгъан адам эки яда уьч гишини
шагъатлыгъы булан рагъмусуз кюйде оьлтюрюлер.
²⁹ Аллагъны Уланына аякълары булан тебеген, Ону
рагъмуну Ругъун хорлайгъан, сыйлы къанны
сансымайгъан адамгъа не даражада къагърулу
жаза тийишли болмагъа герек? Шо къан Аллагъ
булангъы разилешивню токъташдырды чы ва шо
адамны оьзюн де тазалады чы. ³⁰ «Оьч алмакъ
Меникидир, жазасын да Мен бережекмен» ва
«Раббибиз Оьз халкъына дуван этежек», – деп
айтгъанны биз билебиз. ³¹ Гъакъ Аллагъны къолуна
тошмек къоркъунчлудур!

³² Уьстююзде гъакъ гертилики нюрю янып, сиз
бек гючлю азаплар чекгендеги алдагъы заманланы
эсге алып къоюгъуз. ³³ Бир бирде сизин бютюн
халкъны алдында кюлкюге тутта эдилер ва хорлай
эдилер, бир бирде сиз оьзлеге шолай затлар
этилегенлеге ёлдаш болуп токътай эдигиз. ³⁴ Сиз

туснакъларда ятагъанлагъа языкъсындагъыз, мал
матагъыгъызны чыгъарып алагъанда, сиз сююнме
де сююне эдигиз, неге тюгюл сизин шо мал
матагъыгъыздан хыйлы да яхшы даимлик бир
затыгъыз барны биле эдигиз.

³⁵ Къоччакълыгъыгъызны тас этмей туругъуз чу, о
зор уллу савгъат гелтирер. ³⁶ Аллагъны буйругъун
кютмек учун ва ваъда этилген затны алмакъ учун,
сизге къаттылыкъ тарыкъ. ³⁷ Сыйлы Язывларда
булай язылгъан:

Аз заман тюгюл къалмагъан чы. Гелмеге тарыкъ
гелер,

О асталатмас.

³⁸ Имандан таба оьзлени Мен къабул этгенлер
яшап къалажакълар.

Кимлер иманны ёлундан тайышса, Мен олагъа
рази
къалмасман.

³⁹ Амма биз иманны ёлундан тайышып ёкъ
этилегенлерден тюгюлбюз, биз жаныбызны
къутгъарылыгъа элтеген иманны ёлунда
юрюйбюз.

Алдагъы девюрдеги иманлыланы гъакъындагъы мисаллар

11 Иман буса умут булан гёзлейген, тек гъалиге
гёрюп болмайгъан затларыбызгъа
инамлыкъдыр. ² Ата бабаларыбыз шолай иман
булан яшап, Аллагъны разилигин къазангъанлар.

³ Иманыны яхшылыгъындан биз алам Аллагъны
буйругъу булан яратылгъанны, гёзге гёрюнеген
чакъы бары да зат гёрюнмейген затлардан
амалгъа гелгенни англайбыз.

⁴ Иманыны яхшылыгъындан Гъабил Къабилден
эсе Аллагъгъа артыкъ яхшы къурбан этди. Аллагъ
ону савгъатларын анив гёрюп къабул этди ва
Гъабил иманыны яхшылыгъындан муьмин
гъисапда чакъырылды. Оьзю гъали сав тюгюл буса
да, иманны яхшылыгъындан о бизин булан сёйлеп
тура.

⁵ Иманыны яхшылыгъындан Энош оьлюм
гёрмейли бу дюньядан алынды. Ону бир ерден де
табып болмадылар, неге тюгюл ону кёклеге Аллагъ
алды. Онда алынып битгенче де, о оьзюнден
Аллагъ рази къалгъан деген шагъатнаманы алгъан
эди. ⁶ Иман ёкъ буса, Аллагъ рази къалмас. Неге
тюгюл де, Аллагъны янына гелеген гъар ким Ону
барлыгъына ва О да Оьзюн гъакъ юрекден
ахтарагъанлагъа рагъмусун гёрсетежегине
инанмагъа герек.

⁷ Гъалиге гёрюнмейген, тек гележекде болажакъ
затны гъакъында Аллагъ Нугъгъа буварыв этгенде,
иманыны яхшылыгъындан буварывгъа тынглап, о
уьюндегилерин къутгъармакъ учун, геме къурду.
Натижада Нугъ гюнагълы дюньегъа дуван этди,
оьзю буса иман булан берилеген муьминликини
вариси болуп токътады.

⁸ Иманыны яхшылыгындан Ибрагъим, оъзюне ваъда этилип варисликге берилежек ерге бармагъа чакъырылганда, шогъар таби болду. Оъзю къайда барагъанын билмесе де, о ёлгъа чыкъды.

⁹ Иманыны яхшылыгындан о ваъда этилген ерде бир ят йимик орунлашды. Шо ваъдагъа гёре, оъзюдей варислер болгъан Исгъакъ ва Якъуб йимик чатырда яшады. ¹⁰ Неге тюгюл де, о Аллагъ ойлашгъан ва къургъан къатты кюрчюлери булангъы шагъарны къаравуллай эди.

¹¹ Яш болмайгъан Сара оъзю де, яш табып болагъан чагъында тюгюл буса да, иманыны яхшылыгындан яшгъа токътама болду. О ваъда этген Аллагъ сёзюнде туражакъ деп гъисап эте эди.

¹² Шо саялы да, къартындан къавжап, оълум ёлуна чыгъып да битген бир адамдан кёкдеги юлдузлар чакъы, денгиз ягъадагъы къайыр бюртюклер чакъы анавсуз наслу тувду.

¹³ Бу адамлар оъзлеге Аллагъ ваъда этген затланы алмайлы, тек иманын сакълап оълуп гетдилер. Аллагъ ваъда этген затланы олар яшавгъа чыгъып битгенче де, алдын къарап гёрдюлер ва олардан къувандылар. Олар бу дюньяда янгыз ёлавчулар ва къонакълар экенин къабул гёрдюлер. ¹⁴ Оъзлени шолайлардан санайгъанлар оъзлени герти ватанын ахтаргъанны гёрсетелер. ¹⁵ Эгер олар янгыз оъзлер къоюп гетген ватанны гъакъында ойлашып тургъан буса, шонда къайтып гелмеге де болур эдилер. ¹⁶ Амма олар дагъы да яхшы ватангъа, демек кёклердеги ватангъа етишмеге къаст эдилер. Шону учун Аллагъ оланы Аллагъыман деп айтма илыкъмай. О олар учун шагъар гъазирледи чи!

¹⁷ Аллагъ сынагъан заманда, Ибрагъим иманыны яхшылыгындан гъатта Огъар Исгъакъны къурбан этмеге де гъазир эди. Исгъакъ Ибрагъимни оъзюнден таба Аллагъны ваъдасы яшавгъа чыкъма тарыкъ болгъан биргине бир уланы эди. ¹⁸ Гъатта Аллагъ Ибрагъимге булай айтды: «Сени наслунг Исгъакъдан болажакъ».

¹⁹ Ибрагъим Аллагъ оъзюню уланын оълумден тирилтип де болажагъына инанды. Исгъакъ гертилей де оълумден тирилгенде йимик де болду.

²⁰ Иманыны яхшылыгындан Исгъакъ Якъубну ва Исавну гележеги булан байлавлу болуп Аллагъны яхшылыгъын тилеп дуа этди.

²¹ Оълегенде, Якъуб да иманы булан Юсупну уланлары учун Аллагъны яхшылыгъын тилеп дуа этди ва таягъына таянып, Аллагъгъа сужда этди.

²² Иманыны яхшылыгындан Юсуп да яшавуну ахырында Исрайылны уланлары Мисриден чыгъажагъын сёйледди ва оъзюню сюегин де шондан алып чыгъарсынлар деп буюрду.

²³ Тувгъандан сонг уъч айны узагъында Мусаны ата анасы иманыны яхшылыгындан ону яшырып сакълады, неге тюгюл олар яш бир гъайран зат экенин гёрдюлер. Пачаны тувгъан уланъяшланы оьлтюрмек деген буйругъу оланы къоркъутмады.

²⁴ Уллу болгъан сонг, иманыны яхшылыгындан Муса оъзюне Мисрини пачасыны къызыны уланы деп айтмакъны гери урду. ²⁵ О къысгъа заманлыкъ гюнагълы кеп чегивлерден эсе, Аллагъны халкъы булан бирликде азап чегип турмакъ яхшы деп гъисаплады. ²⁶ Месигъни уъстюне тюшген хорлавланы о Мисрини хазналарындан да артыкъ гёрдю. О гележекдеги савгъатгъа бет бакъдыргъан эди чи дагъы. ²⁷ Пачаны къазапланывундан къоркъмай, иманыны яхшылыгындан о Мисриден чыкъды. О Гёрюнмейгенни гёреген адам йимик къатты эди чи дагъы. ²⁸ Азирейил малайик исрайыллыланы биринчи тувгъанларына тиймесин деп, иманыны яхшылыгындан Муса исрайыллылагъа Пасха къурбанын соймагъа ва къанын эшиклерине тийдирмеге буюрду.

²⁹ Иманыны яхшылыгындан исрайыллылар Къызыл денгизден, къурудан гечип чыгъагъанда йимик, чыкъдылар. Мисрилиер де шолай этме къарагъанда буса, олар сувгъа батып оьлдюлер.

³⁰ Еригъонну баруларын исрайыллылар етти керен айланып битген сонг, иманыны яхшылыгындан олар чёгюп гетди.

³¹ Иманыны яхшылыгындан тынчыланы сыйындыргъан къагъба Рагъав бойсынмагъанлар булан оьлмедди.

³² Дагъы да не деп айтайым? Гедонну, Баракъны, Самсонну, Ефтанни, Давутну, Самуйылны ва пайхаммарланы гъакъында айтмагъа заманым кълмас. ³³ Иманыны яхшылыгындан олар пачалыкълардан уъст гелдилер, адилликни болдурдулар, ваъда этилген затланы алдылар, арсланкъапланланы авзуларын япдылар, ³⁴ Гючлю отланы сёндюрдюлер, къылычдан къутулдулар. Оланы гючсюзлюгю гючге айланды, олар урушларда гючлю болдулар ва тыш уълкели асгерлени къуваладылар. ³⁵ Къатынлар оълумден тирилген къардашларын къайтарып алдылар. Оъзгелени оълуп кългъанча къыйнай эдилер. Амма яхшы яшавда тирилмек учун, олар азатлыкъны гери урдулар. ³⁶ Бирлерин мысгъылладылар, оъзгелерин къамучу булан тюйдюлер. Оъзгелери, шынжырлар булан да бугъавланып, туснакълагъа ташлангъан эдилер. ³⁷ Бирлерин таш урушгъа тутдулар, башгъаларын бичип эки бёлдюлер, бирдагъыларын къылыч булан оьлтюрдюлер. Оъзгелери уъстюне къой ва эчки терилер де къаплап айландылар, тарчыкълыкъгъа тарыдылар, азап гёрдюлер ва хорландылар. ³⁸ Шо адамлагъа бютюн дюнья лайыкълы болмаса да, олар дангылларда, тавларда, анакъларда ва къакъаларда айлана кълдылар!

³⁹ Иманыны яхшылыгындан оланы барысы да Аллагъны разилигин къазанды, амма оъзлеге ваъда этилген затны алмадылар. ⁴⁰ Неге тюгюл де, Аллагъ бизге деп не буса да бир яхшы муратны гёз

алгъа тутду: олар камилликге янгыз бизин булан етишмеге герек.

Аллагъ бизге авлетлерине йимик янаша

12 Айланабызны кѣп къадарда шо шагъатлар къуршагъан. Шо саялы бизге пуршав этеген бары да затгъа арт берейик, бизин есир этип къоягъан гюнагъдан чыгъып къутулайыкъ ва белгиленген ёлгъа чыдамлы кюйде тюшейик. ² Исагъа айрылмагъан кюйде гѣз къаратайыкъ. Иманыбызны аввалы ва ахыры Одур. Гележекдеги къуванч учун О хачдагъы биябур оълумню къабул этди, гъали буса Аллагъны онг ягъында олтургъан. ³ Гюнагълыланы ягъындан Оъзюне бакъгъан якъда шончакъы душманлыкъгъа Чыдагъанны гъакъында ойлашыгъыз чы. Шо сизге гючсюз болмай ва ругъдан тюшмей токътама кѣмек этежек. ⁴ Гюнагъгъа къаршы тура туруп, сизге гъали де къан тѣкмеге тюшмеген. ⁵⁻⁶ Сиз авлетлери гъисапда сизин ругъландырмакъ учун язылгъан булай сѣзлени унутдугъуз: «Балам, Раббиз сени булай тюзлейгенине агъамият берип янаш, О сени такъсырлайгъанда, ругъдан тюшме. Раббиз Оъзю сюегенлени тюзлей, авлети йимик гѣрегенлени гъарисин такъсырлай».

⁷ Сиз азап чегивню чыдамлы кюйде бир такъсыр йимик оьтгеригиз. Аллагъ сизин авлетлери йимик гѣре. Авлетин такъсырламайгъан ата бармы экен? ⁸ Эгер де Аллагъ сизин авлетлерин такъсырлайгъан кюйде такъсырламай буса, сиз авлетлери тюгюлсюз, пич тувгъан яшларсыз. ⁹ Бу дюнъяда бизин барыбызны да аталарыбыз бар эди. Олар бизин такъсырлады ва биз де оланы гъюрметледик. Шо саялы биз кѣклердеги ругъ Атабызгъа нечик кѣп тынгламагъа герекбиз! Шо тынглавлукъ буса бизге яшав бере! ¹⁰ Аталарыбыз бизин оьзлер суйген къайдалар булан бир нечакъы заман такъсырлады. Аллагъ буса бизин пайдабызгъа ва Оъзюню сыйлылыгъына биз де ортакъчы болур йимик такъсырлай. ¹¹ Гъар такъсыр гъалиги заманда сююнч тюгюл, бир къайгъы йимик гѣрюне. Ондан сонг буса такъсырдан оьтгенлер парахат ва муьмин яшавгъа етишер.

¹² Шо саялы саллангъан къолларыгъызны ва къартыллайгъан тизлеригизни къатдырып тутугъуз. ¹³ Акъсакъ аягъыгъыз майшалмай, терсине, сав болсун учун, тюз юрюгюз.

¹⁴ Бары да халкъ булан парахатлыкъда яшама къасткъылыгъыз. Таза юрек булан яшама къасткъылыгъыз, неге тюгюл де шосуз бирев де Раббизни гѣрюп болмас. ¹⁵ Вѣрегиз, Аллагъны рагъмусундан бирев де магърюм къалмасны ва арагъызда бир загърулу тамур йибери, биревге де зиян гелтирмесни къастын этигиз. ¹⁶ Вѣрегиз, оьзюню уллулукъгъа ихтиярын бир тюш аш саялы сатгъан Исав йимик, биригиз де пасат яда аллагъсыз болуп къалмагъыз. ¹⁷ Шондан сонг, сиз

билеген кюйде, Исав атасыны разилигин алма суйген, тек атасы ону гери ургъан. Исав огъар гѣзьяш тѣге туруп ялбарса да, этген затын алышдырма болмагъан.

Эки разилешив

¹⁸⁻¹⁹ Сиз янып турагъан оту, къарангылыгъы, тунлугъу ва алатолпаны, быргъыны оькюрювю ва Аллагъны тавушу булангъы Синай тав йимик не буса да бир ачыкъ гѣрюнюп турагъан затгъа багъып гелмедигиз. Ону тавушун эшитген адамлар Огъар оьзлер булан дагъы сѣйлемесин деп ялбара эдилер. ²⁰ Неге тюгюл: «Эгер тавгъа бир гъайван тийсе де, таш урушгъа тутулмагъа герек болажакъ», – деп айтылгъан буйрукъну къабул этмеге оланы гючю ёкъ эди. ²¹ Шо гѣрюнюш шонча да къоркъунчлу эди чи, гъатта оьзю Муса: «Мен къоркъаман, мен къартыллайман», – деп айтды.

²² Тюгюл! Сиз Сион тавгъа, гъакъ Аллагъны шагъары болгъан Кѣклени Ерусалимине ва минглер булан къуванчылыкъгъа жыйылгъан малайиклени янына гелдигиз. ²³ Сиз оьзлени атлары кѣклерде язылгъан Аллагъны башлап тувгъан авлетлерини жыйынына гелдигиз. Сиз бары да адамланы Дуванчысы болгъан Аллагъгъа ва камилликге етишген муьминлени ругъларына багъып да гелдигиз. ²⁴ Сиз янгы разилешивню арачысы болгъан Исагъа багъып гелдигиз. Ону тѣгюлген къаны Гъабилни къанындан эсе яхшы затны бережекге ваъда эте.

Аллагъгъа тынгламакъны гери урмакъ булан байлавлу бுவары

²⁵ Вѣрегиз, Аллагъ сѣйлейгенде, Огъар тынгламакъны гери урмагъыз. Бу дюнъяда оьзлеге Буваргъангъа тынгламакъны гери ургъанлар къутулмадылар. Эгер де бизге кѣклерден Буварагъангъа арт берсек, дагъокъ да къутулмасбыз. ²⁶ О заман Ону сеси ерлени титиретди, гъали буса О: «Мен дагъы да бир керен янгыз ерни тюгюл, кѣклени де чайкъажакъман», – деп ваъда эте. ²⁷ «Дагъы да бир керен» деген сѣзлер чайкъалмагъа болагъан, яратылгъан, бары да заманлыкъ затлар ёкъ болажакъ ва чайкъалмагъа болмайгъан затлар даимге къалажакъ демекни англата.

²⁸ Бизге оьзюн чайкъап болмайгъан пачалыкъ берилди. Шогъар гѣре Аллагъгъа шюкюрлюк этейик ва бизден рази къалардай Огъар къоркъув булан ва бек абур этип сужда этейик. ²⁹ Неге тюгюл де, Аллагъыбыз бары да затны яллатмагъа болагъан отдур.

Ахыргъы насигъатлар

13 Бир биригизни иман къардашлар йимик сююгюз. ² Къонакъланы сюеген болмагъа унутмагъыз. Шолай болмакъ булан биревлер,

оъзлер де билмейли, малайиклени де къонакълай къабул этген болган. ³ Оъзлер булан бирче болганда йимик, туснакъдагъылыны эсигизде сакълагъыз. Оъзлер булан бирче азап чегегенде йимик, азап чегегенлени эсигизде сакълагъыз.

⁴ Эр къатынлыкъ аралыкълагъа бары да адамлар сый этме гереклер ва эр къатынны арасы тазалыкъда сакъланма герек. Эрине яда къатынына гьалал болмагъанланы ва зина этегенлени Аллагъ такъсырлажакъ. ⁵ Акъчагъа амыракъ болуп къалмагъыз ва бар затыгъыз булан рази болуп къалыгъыз, неге тюгюл Аллагъ булай айтды:

Мен сизин бир заманда да къоймасман ва бир заманда да ташламасман. ⁶ Шоллукъда, биз инамлы кюйде булай айтабыз:

Раббим – мени Кёмекчим, мен бир затдан да къоркъмайман.

Магъа адам не этер?!

⁷ Сизге Аллагъны каламын уйретеген ёлбашчыларыгъызны унутмагъыз. Олар яшавунда нечик натижалагъа етишегенине къарагъыз ва оланы иманындан уьлгю алыгъыз. ⁸ Иса Месигъ алышынмас, О тюнегюн де, бугюн де, гьар даим де бир йимикдир.

⁹ Къайдагъы ят уйретиwлер сизин тюз ёлдан тайышдырып къоймасын. Сизин юреклеригиз, къайсы ашны ашайыкъ, къайсын ашамайыкъ деген къайдалар булан тюгюл, Аллагъны рагъмусу булан беклешме тарыкъ, неге тюгюл де шо къайдалар булан ашагъан аш пайда гелтирмес.

¹⁰ Бизин къурбанлыкъны салагъан ерибиз бар. Бу дюньядагъы сыйлы чатырда ибадат этегенлени ондан алып ашама ихтияры ёкъдур.

¹¹ Гюнагъ учун къурбангъа союлган гъайванланы къанын баш дин къуллукъчу Инг Сыйлы Ерге алып гире. Бу гъайванланы чархлары буса халкъны къонушгъан еринден тышгъа чыгъарылып яллатыла. ¹² Шону йимик, Иса да Оъз къаны булан инсанланы юреклерин тазаламакъ учун, шагъардан чыгъарылып къурбан этилди.

¹³ Ону къонушуну артына чыгъайыкъ чы ва Ону хорлугъуна ортакъчы болайыкъ чы. ¹⁴ Бизин мунда

оъзюбюз даим яшап болар йимик шагъарыбыз ёкъ чу дагъы, амма биз гележекдеги шагъарны къаравуллайбыз.

¹⁵ Гелигиз, Исадан таба Аллагъгъа шюкюрлюкню, демек авзуларыбызны савгъаты болган затны, даим къурбан этейик. Бизин авзуларыбыз Ону атына макътав эте. ¹⁶ Бирев биревге кёмек этме ва башгъалагъа пай чыгъарма унутуп къалмагъыз. Аллагъ шолай къурбанланы сюе.

¹⁷ Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларына таби болугъуз ва тынглагъыз. Сизин гъайыгъызны эте туруп, олар чы кирпик де къакъмай, неге тюгюл де оъзлени къуллугъу гъакъда Аллагъгъа гысап берме гереклер. Оъзлени ишлерин шат кюйде яшавгъа чыгъарсын учун ва пашман болмасын учун, олагъа таби болугъуз. Неге тюгюл де, олар пашман болса, сизге яхшылыкъ болмас.

¹⁸ Бизин учун да дуа этигиз. Биз этеген чакъы бары да затыбызны таза намусубуз булан этебиз ва адилли болмагъа къаст этебиз. ¹⁹ Сизин яныгъызгъа мен тез къайтсын деп, дуа этмегигизни бек тилеймен.

²⁰⁻²¹ Оъзюню къаны булан даимлик разилешивню бегетген, къойланы да уллу Къойчусу болган Раббибиз Исаны оьлюмден тирилтген, паракатлыкъ береген Аллагъ гьар бир яхшы ишде Оъзюню сюйгенин яшавгъа чыгъармакъ учун, сизин тюз ёлгъа салсын дагъы. Оъзюне гьар даим де макътавлар болгъур Раббибиз Иса Месигъден таба О бизде Оъзюню кепине гелеген затны яратсын дагъы. Амин. ²² Къардашлар, сизге бек тилеймен: бу къысгъаракъ кагъызымда мен береген насигъатлагъа тынглагъыз. ²³ Иман къардашыбыз Тимофей туснакъдан азат этилгенни билгенигизни сюемен. Ювукъда о мунда гелсе, ону булан бирче сизин гёрмеге гелермен.

²⁴ Жыйыныгъызны бары да ёлбашчыларына ва Аллагъны бютюн халкъына салам айтыгъыз. Италиядагъы иман къардашларыбыз да сизге салам йиберелер. ²⁵ Аллагъны рагъмусу сизин булан бирликде болсун.

Якъуб язгъан кагъыз

Якъуб

Якъубну кагъызы оьзлени иманыны аслу талапларын яшавгъа чыгъармагъа къарайгъанда, уллу четимликлеге къаршылашгъан иманлылар учун язылгъан. Якъуб Исагъа иман салгъан башлапгъы жыйынланы ортакъчыларыны яшав турушунда ёлугъагъан кемчиликлер булан байлавлу бир бир масъалаланы уьстюнде тындырыкълы кюйде токътай. Оланы бирлери оьзлени байлыгъы булан да макътана туруп, пакъырланы алдында оьзлени оьктем тутуп айлангъанлар. Башгъалары бугътан, айтды къуйтдуну юрютюв булан кёп яманлыкъ этгенлер, оьзлени хохабаз тутуп юрюгенлер, оланы биревлеге къаршы алданокъ токъташдырылгъан терс ойлар елеген болгъан. Якъуб амалларсыз иман инсанны къутгъарылыгъа гелтирмеге болмайгъанын айта. О булай сорав сала: «Гъей къардашларым, эгер бирев, иманым бар деп де айтып, яхшы амаллар этмей буса, ондан не пайда?» (2:14). Бу ерде Якъуб Исагъа иман салгъанланы оьзлеге Месигъ айтгъан ёл булан гъакъ юрекден юрюмеге къаст етишмейгенлери гъакъында айта. Аллагъгъа гертиден де иман салгъан адам, шексиз кюйде, О рази къалагъан затны этип юрюйгенине Якъуб оьзюню охувчуларын инандырып сёйлей.

Башлапгъы саламлар

1 Аллагъны ва Раббиз Иса Месигъни къуллукъчусу болгъан Якъубдан бютюн ер юзюне яйылышгъан Исрайылны он эки уланындан болгъан къавумларына саламлар болсун!

Иман ва сынавлар

2 Къардашларым, сиз гъар тюрлю сынавлагъа тюшгенде, шону уллу къуванчылыкъгъа гъисаплагъыз. **3** Сынавлагъа тарыйгъан иманыгъыз сизде къаттылыкъ болдурагъанны сиз билесиз чи. **4** Къаттылыкъ буса сизин муратгъа етишивге, токъташгъанлыкъгъа, камилликге ва бир де кемчилигиз болмайгъанлыкъгъа гелтирме тарыкъ.

5 Эгер арагъыздан биригизни гъакъылыгъыз етишмей буса, о Аллагъдан тилесин, О да берер. Неге тюгюл де, Аллагъ гъар кимге чомарт кюйде ва гъеч бир оьпкелевсюз берер. **6** Янгыз бир де шеклик этмейли, иманы булан тилемеге герек. Шеклик этеген адам ел къувалап элтип чачылып гетеген денгиз толкъунларына ошай. **7** Шолай адам Раббизден гъеч бир зат аларман деп ойлашмасын. **8** Эки янсынлы болуп ойлашагъан адам оьзюню ишлеринде де токъташагъан бир адамдыр.

9-10 Сыныгъывлу иман къардаш оьрлюгю булан, бай буса оьзюню сыныгъывлугъу булан макътансын, неге тюгюл де, авлакъ чечек дёнегенде йимик, бай да дёнюп къалар. **11** Гюн чыгъар, яллавлар болур, яллавлар чечекни дёнюрер, ону япыракълары тёгюлер ва гёзеллиги

тайып къалар. Шолай бай да, талаша туруп, болмагъандай болуп къалар.

12 Сынавгъа чыдагъан адам насиплидир. Сынаван оьтгенден сонг, Аллагъ Оьзюню сюегенлеге ваъда этген уьстюнлюкню тажыдай яшавну берер. **13** Сынавгъа тюшеген заманда: «Аллагъ мени сынап къарай», – деп айтма. Неге тюгюл де, Аллагъ яманлыкъ булан сыналмас, Оьзю де гъеч биревню яманлыкъ булан сынап къарамас. **14** Терсине, гъар адамны яман хыяллары ону сынап къарар ва шо хыяллары ону оьзюне багъып тартар, гъавасландыра. **15** Яман хыяллардан таба буса гюнагъ тувар, заманы этип, гюнагъ да оьлюм тувдурар.

16 Сююмлю къардашларым, алданып къалмагъыз! **17** Гъар бир яхшы ва камил савгъат сизге оьрден, кёкден гелеген ярыкъны яратгъан Аллагъдан гелир. Шо ярыкъдан амалгъа гелеген гёлентки йимик, О не юрюп турмас, не гъеч бир де алышынмас. **18** Бары да яратгъан затларыны арасында биз инг де биринчиси болгъанны сююп, О бизин гъакъ гертиликни сёзюнден таба Оьзюню авлетлери этмеге токъташды.

Аллагъны каламына тынглав ва ону кютюв

19 Гъар адам тынглама алгъасасын, амма жавап къайтарма, къазапланма алгъасамасын.

20 Инсанны къазапланыву Аллагъ сюеген кюйде муьмин болуп яшамагъа пуршав этер. **21** Шогъар гёре, гъар тюрлю яманлыкъны ва наслыкъны ташлап, юреклеригизге чачылгъан Аллагъны каламын саламат кюйде къабул этигиз. Шо каламда ругъларыгъызны къутгъармагъа къудрат бардыр.

²² Аллагъны каламын янгыз эшитип къоймакъ булан оъзюгюзню алдатып къоймагъыз, ону кютме де кютюгюз! ²³ Каламгъа тынглап, ону кютмейген гиши оъзюню сыпатына гюзгюден къарайгъан гишиге ошайдыр. ²⁴ О къарап, оъзюн гёер, тайгъанда буса, бет келпети нечик экенни унутуп къалар. ²⁵ Аллагъны азатлыкъ гелтиреген камиллешген Къанунуна тынглама да тынглап, унутуп къоягъан тюгюл, огъар тергевлю тынглайгъан, ону къоллай туруп, огъар гёре юрюйген адам оъзюню амалларында насипли болур.

²⁶ Эгер арагъыздан биригиз, оъзюн динли адамман деп де гысаплап, тилин сакълап билмей буса, о оъзюн алдатадыр. Шолай адамны динлиги бош затдыр. ²⁷ Эгер де сен тарчыкълыкъдагъы етимлени ва тул къатынланы гъайын эте бусанг, эгер де оъзюнгню бу дюньяны насына батмагъан гъалда сакълай бусанг, шо заман сени динлигинг Атабыз Аллагъны алдында тазадыр ва дамгъаланмагъандыр.

«Биревню биревден артыкъ гёрмегиз»

2 Гъей къардашларым! Макътавлу Раббиз Иса Месигъе иман салдыгъыз чы, шо саялы биревню биревден артыкъ гёрмегиз. ² Эгер сизин жыйыныгъызгъа алтын оърмекче такъгъан, тизив опуракълар гийген бир адам гелсе, шолай да йыртыкъ опуракълар гийген бир пакъыр да гелсе, ³ сиз тизив опуракълы адамгъа айрыча тергев берип: «Мунда олтур, бу ер – яхшы ер», – деп, ярлы адамгъа буса: «Сен онда тур» яда: «Жабарда, аякъ тюбюмде олтур», – деп айтарсыз. ⁴ Шоллукъда, сиз бирев биревню айырып къоймасмысыз дагъы, яман ойлары булангъы дуванчылар болуп къалмасмысыз дагъы?

⁵ Тынглагъыз, гъей сююмлю къардашларым: Аллагъ бу дюньядагъы пакъырланы иман ягъындан бай этмеге ва Оъзюн сюегенлеге ваъда этген гъакимлигини тюбюнде яшамагъа ихтияр бермеге деп тангламадымы дагъы? ⁶ Амма сиз буса пакъырланы ер этдигиз. Сизге зулму этеген ва сизин дуванханалагъа тартагъан байлар тюгюлмю дагъы? ⁷ Сизге берилген гъюрметли атны капир этеген олар тюгюлмю дагъы?

⁸ Эгер сиз гъакъкъатда Сыйлы Язывларда «ювугъунгню оъзюнгню йимик суй» деп язылгъан пача буйругъун кюте бусагъыз, яхшы иш этеген боларсыз. ⁹ Эгер сиз адамланы арасында ян тарта бусагъыз, гюнагъ иш этеген ва Мусаны Къанунун бузагъан боларсыз. ¹⁰ Ким бютюн Къанунну юрютюп, не буса да бир гиччи затда ону бузса, о бютюн Къанунну бузулмакълыгъына гюнагълы гысапланар. ¹¹ Неге тюгюл де: «Зина этме», – деп айтгъан Аллагъ. «Адам оьлтюрме», – деп де айтгъан. Шо саялы сен зина этмей, адам оьлтюрсенг, Къанунну бузгъан боларсан.

¹² Азатлыкъ гелтиреген Къанун булан дуван

этилежек адамлар йимик сёйлегиз ва шо кюйде иш де гёрюгюз. ¹³ Неге тюгюл де, рагъмуну билмейгенге Аллагъны дуваны рагъмусуз болар. Рагъму буса дувандан оьр чыгъып токътар.

Иман ва амаллар

¹⁴ Гъей къардашларым, эгер бирев, иманым бар деп де айтып, яхшы амаллар этмей буса, ондан не пайда? Шолай иман ону къутгъармагъа болмас.

¹⁵ Эгер иман къардашларыбыздан яда иман къызардашларыбыздан бири ач ва ялангъач буса, ¹⁶ арагъыздан биригиз де огъар: «Эсен аман тур, гийин, ашап той!» – деп айтып, амма огъар тарыкъ затны бермесе, ондан не пайда? ¹⁷ Шолай иман да, эгер де ону амалы ёкъ буса, о оьлгенге гысапладыр.

¹⁸ Амма, булай ёрав этип къарайыкъ, бирев: «Сени иманынг бар, меники буса амалларым бар», – дей. Магъа амалларсыз иманынгны гёрсет, мен де сагъа амаллардан таба иманымны гёрсетермен! ¹⁹ Сен Аллагъны бирлигине иман саламысан? Яхшы этесен. Шогъар жинлер де иман салалар ва къоркъуп титирейлер.

²⁰ Иман амалларсыз тарыкъсыз зат дегенликге сен далиллер сюесен. ²¹ Уллу атабыз Ибрагъим къурбанлыкъны салагъан ерде оъзюню уланы Исгъакъны къурбан этмеге суйдю. Аллагъ ону шо иши саялы къабул этди. ²² Гёресен чи, ону иманы да, амаллары да бир бири булан байлавлу болду, иманы да амалларындан таба камилликге етишди. ²³ Шоллукъда: «Ибрагъим Аллагъгъа иман салды, шо саялы Аллагъ ону къабул этди», – деп Сыйлы Язывларда язылгъан сёзлер яшавгъа чыкъды ва огъар Аллагъны досту деп айтылды. ²⁴ Гёресиз чи, инсан янгыз иманындан таба тюгюл, амалларындан таба да къабул этиле.

²⁵ Шолай Рагъав булан да болду. Оьзлеге тарыкъ затланы ахтара туруп гелгенлени уьуне гийирип, сонг башгъа ёл булан бакъдыргъан шо къатынны да Аллагъ амаллары саялы къабул этмедими дагъы? ²⁶ Шо саялы, ругъу болмагъан къаркъара оьлегени йимик, амалларсыз иман да оьлер.

Тилни енгип сакълап болмакълыкъ

3 Къардашларым, арагъыздан янгыз азлар устазлар болсун. Бизге, устазлагъа, артыкъ къатты дуван этилежегин сиз билесиз. ² Биз барыбыз да кёп янгылышабыз. Сёзюнде янгылышмайгъан адам камил адамдыр. О оъзюню бютюн къаркъарасын да тизгинлеп сакълап билер. ³ Бизге таби болсун деп, биз атланы авзуна авузлукълар салабыз ва оланы оъзюбюз суйген кююбюзде юрютебиз. ⁴ Неде, мисал учун, гемелени алып къарайыкъ. Олар нечакъы уллу буса да ва оланы нечик гючлю еллер юрюте буса да, оланы бир гиччи къуралны кёмеги булан гемечи суйген якъгъа багъып юрютер. ⁵ Тил булан да тап шо

кӱюде. О кӱаркӱараны бир гиччи саны буса да, этген уллу ишлери булан макӱтаньп бола.

Бир гиччирек учгъун да кӱп уллу агӱачлыкӱгъа от салмагъа болар! ⁶ Тил де отдур! Бизин кӱаркӱарабызны озге санларыны арасындан о озӱюнде бу яман дӱнӱяны келпетлендирер ва бютӱн кӱаркӱараны бузар. О бизин яшавубузну яллатар, ону озӱюн де жагъаннемни оту яллатар.

⁷ Гӱар тюрлю кӱыр гъайванланы, кӱушланы, сӱйкелип юрӱюген жанланы ва денгизде болагъан бары да балыкӱланы инсан энгип сакӱлап болур.

⁸ Тилни буса гъеч бир инсан энгип сакӱлап болмас.

О кӱайпанмайгъан, оълум гелтиреген агъусу булангъы яманлыкӱдыр. ⁹ Биз тил булан Раббизге ва Атабызгъа алгъыш этебиз. Тил булан Аллагъа ошатылып яратылгъан адамлагъа налат да беребиз. ¹⁰ Алгъыш ва налат бир авуздан чыгъа! Кӱардашларым, шолай болмагъа тюшмей.

¹¹ Булакӱдан бир вакътини ичинде татли сув да, тузлу сув да чыгъамы дагъы? ¹² Кӱардашларым, инжир терекде зайтун яда юзюм борлада инжир оьсмеге боламы дагъы? Шолай тузлу булакӱдан ичме ярайгъан сув чыкӱмагъа да болмас.

Гъакъ герти гъакъыл

¹³ Сизин арагъызда гъакъыллы ва англавлу адамлар бармы? Бар буса, шолай адам саламат кӱюде этеген яхшы амаллары булан озӱюню гъакъыллылыгъын гӱрсетсин. ¹⁴ Эгер юрегигизде бек яман гӱнчӱюк ва оьз пайдагъыз булан байлавлу кӱастлар бар буса, макӱтанмагъыз ва гъакъ гертилике кӱаршы ялгъан сӱйлемегиз.

¹⁵ Шолай «гъакъыл» кӱклерден гелген гъакъыл тӱюлдюр. Терсине, дӱнӱядан, инсанлыкӱдан ва иблистен гелген бир гъакъылдыр. ¹⁶ Неге тӱюл де, бек яман гӱнчӱюк ва оьз пайдагъыз булан байлавлу кӱастлар бар ерде низамсызлыкӱлар ва гӱар тюрлю яман амаллар болур.

¹⁷ Амма кӱклерден гелген гъакъыл инг башлап тазадыр, сонг парахатлыкӱны сӱедир, юваш хасиятлыдыр, ёл кӱойма гъазирдир, рагъмудан ва яхшы амаллардан толгъандыр, бир якӱгъа да ян тартмайдыр ва бетгӱрдю тӱюлдюр.

¹⁸ Ярашывлукӱгъа етишмек учун ярашып ишлейгенлер муъмин яшавну натижаларын гӱерер.

«Аллагъгъа ювукӱлашыгъыз!»

4 Сизин арагъызда эришивлюклер ва давлашывлар болдурагъан недир? Шолар кӱаркӱарагъызда ябушуп турагъан гъаваслыкӱлардан тӱюлмю дагъы тувулунагъаны? ² Сиз бир затны сӱесиз, амма алып болмайсыз, шо саялы адам оьлтюресиз. Сиз гъасиретли кӱюде бир зат алма сӱесиз, амма алма чы болмайсыз. Она шолай сиз эришип ва ябушуп турасыз. Сӱегенигизни алмагъа болмайсыз, неге тӱюл де Аллагъдан тилемейсиз. ³ Тилейгенде де

алып болмайсыз, неге тӱюл де озӱюгӱзню кепигиз саялы, янгыз бары да алгъан затларыгъыздан пайдаланмакӱ учун, яман кӱастлар булан тилейсиз.

⁴ Гъей имансызлар! Бу дӱнӱя булангъы достлукӱ Аллагъгъа кӱаршы душманлыкӱ экенни сиз билмеймисиз? Демек, ким дӱнӱя булан дост болмагъа сӱюсе, о Аллагъны душманы болур. ⁵ Яда: «О ичибизге салгъан Ругъ биз янгыз Озӱюнюки болгъанына гъасирет кӱалып турар», – деп Сыйлы Язывларда негъакӱ айтылгъан деп ойлашамысыз? ⁶ Амма Аллагъ бизге дагъы да уллу рагъму гӱрсете. Сыйлы Язывларда язылгъан кӱюде:

Аллагъ оьктемлеге кӱаршы турар, оьктем тӱюллеге буса рагъму этер.

⁷ Шогӱар гӱре Аллагъгъа таби болугъуз, иблинге буса кӱаршы туругъуз, о да сизден кӱачар.

⁸ Аллагъгъа ювукӱлашыгъыз, О да сизге ювукӱлашар. Гъей гӱонагълылар, кӱолларыгъызны жувугъуз! Гъей экиюзлюер, юреклеригизни тазалагъыз! ⁹ Кӱайгъырыгъыз, гъынкӱгъа тӱшюгӱз, йылагъыз! Кӱюкӱ – гъынкӱгъа, сӱюнч де мунгайывгъа айланып кӱалсын. ¹⁰ Аллагъны алдында озӱюгӱзню тӱбен тутугъуз, шо заман О да сизин оьрлендирер.

¹¹ Бир биригизни айыпламагъыз, гъей кӱардашларым. Иман кӱардашын айыплайгъан яда огӱар дуван этеген гиши Мусаны Къанунун айыплайгъан ва огӱар дуван этеген болур. Эгер Къанунгъа дуван этсе, Къанунну юрютювчӱюсю болмас, дуванчыдай болуп кӱалар. ¹² Къанун чыгъарагъан да, Дуванчы да буса бирдир. Кӱутгӱармагъа ва дагъытмагъа болагъан да янгыз Одур. Башгъа гишиге дуван этмеге кӱарайгъан сен кимсен?

Бош макӱтанчыкӱлыкӱ

¹³ Кӱарагъыз! Арагъыздан бирлеригиз: «Тангала биз палан шагӱаргъа барарбыз, онда бир йыл кӱаларбыз, алыш бериш этип, кӱазанч аларбыз», – деп айтарсыз. ¹⁴ Сиз бир ойланып кӱарагъыз, сиз чи яшавугъуз тангалагъа нечик болажагъын да билмейсиз. Яшавугъуз недир? О чу бираз замангъа чыгъып гӱрюнюп, сонг ёкӱ болуп, яйылып кӱалагъан бир булут йимик затдыр. ¹⁵ Шону орнуна сиз: «Эгер Раббиз буюрса, сав кӱалсакӱ, ону да этербиз яда муну да этербиз», – деп айтмагъа герексиз. ¹⁶ Гъали буса сиз озӱюгӱзню оьктемлигизден макӱтаньп айланасыз. Гӱар кӱайсы шолай макӱтанчыкӱлыкӱ да яманлыкӱдыр! ¹⁷ Шогӱар гӱре ким буса да бирев, яхшылыкӱ этмеге герекни де биле туруп, шону этмей буса, о гӱонагъ иш этеген болур.

Зулму этеген байлагъа буварыв

5 Гъали тынлагъыз сиз, гъей байлар! Башыгъызгъа гележек балагълагъа яс этип

йылагъыз! ² Бары да байлыгъыгъыз чирип дѣндю, опуракъларыгъызны да гюелер талады. ³ Сизин алтыныгъызны ва гюмюшюгюзню тот басды. Шо тот сизге къаршы шагъатлыкъ этер ва этигизни от йимик ашар. Байлыгъыгъызны сиз бу ахыр гюнлерде жыйгъан эдигиз! ⁴ Тынглагъыз! Авлакъларыгъызда ишлеген ишчилеге сиз тѣлемей къойгъан акъча гъали оъзюгюзге къаршы шагъатлыкъ эте. Гъали олар къычырып гъуя салалар ва оланы гъуя тавушун кѣклердеги малайиклени асгерлерини Раббиси эшите. ⁵ Сиз бу дюньяда тазза кюрлюкде яшап ва кеп чегип турдугъуз. Оъзюгюзню соймакъ учун сакълангъан бир гъайванлар йимик семиртдигиз. ⁶ Сиз оъзюгюзге къаршылыкъ билдирмеген айыпсыз адамлагъа дуван этдирип, оланы оьлтюрдюгюз.

Азап чегивдеги чыдамлыкъ

⁷ Гъей къардашларым, Раббиз къайтып гелгинче, чыдамлыкъ гѣрсетип туругъуз. Чачывчу да, гюзю ва язбашгъы янгурлар явгъунча, оъз топурагъындан аявлу тюшюмюн къайтармай токътап турар. ⁸ Сиз де чыдамлыкъ гѣрсетигиз, юреклеригизни чыныкъдырыгъыз, неге тюгюл де Раббизни къайтып геливю ювукъдадыр. ⁹ Къардашларым, сизге оъзюгюзге дуван этилип къалмасын учун, бир биригизни айыпламагъыз. Къарагъыз, Дуванчы эшик алда токътап турадыр! ¹⁰ Къардашларым, Раббизни атындан сѣйлеген пайхаммарлар азап чегивюнде гѣрсетген чыдамлыгъындан уьлгю алыгъыз. ¹¹ Биз чыдамлыкъ этгенлеге макътав этебиз. Аюбну чыдамлыгъы гъакъында сиз эшитдигиз. Ахырда да

о зор сюювден ва рагъмудан толгъан Раббизден не алгъанны гѣрдюгюз.

¹² Инг башлап, къардашларым, ант этмегиз! Не кѣклер булан, не ер булан, не башгъа зат булан ант этмегиз. Аллагъ сизин такъсырламасын учун, дюр буса «дюр» дегиз, тюгюл буса «тюгюл» дегиз.

Дуаны гючю

¹³ Арагъызда къыйынлыкъгъа тюшгенигиз бар буса, дуа этсин, сююнчю булангъы бар буса, Раббизни алгъышлап йырласын. ¹⁴ Арагъызда авруйгъаныгъыз бармы – Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ѳлбашчыларын чакъырсын. Раббизни аты булан огъар май сюртюп, ону учун дуа этсинлер. ¹⁵ Иман булан этилеген дуа аврувгъа савлукъ къайтарыр, неге тюгюл де ону Раббиз сав этер. О адам гюнагъ иш этген буса, ону гюнагълары гечилер. ¹⁶ Бир биригизге гюнагъларыгъызгъа мюкюрлюк этигиз ва бир биригиз учун дуа этигиз. Шо заман Аллагъ сизин сав этер. Муъмин адамны дуасы гючлю ва таъсирли болур. ¹⁷ Илияс да бизин йимик бир адам эди. О янгур явмасын деп къаныгъып дуа этди ва ер юзюнде уьч йыл алты ай янгур явмай турду. ¹⁸ Сонг о бирдагъы да дуа этди ва янгур явдурду, топуракъ да оъз тюшюмлерин берди. ¹⁹ Къардашларым, айтайыкъ, сизин биригиз гъакъ герти ѳлдан чыгъып къала, башгъагъыз буса огъар шо ѳлгъа къайтмагъа кѣмек эте. ²⁰ Гюнагъланы терс ѳлдан къайтарып, гъакъ герти ѳлгъа салгъан адам ону оьлюмден къутгъарагъанын ва кѣп гюнагълары гечилегенин билип къойсун.

Петер язгъан биринчи кагъыз

1 Петер

Петерни биринчи кагъызы Исагъа иман салгъанланы айланадагъы виляятлардагъы бары да жыйынлары учун язылгъан. Бу кагъызыны язылмакълыгъына Исагъа башлап иман салгъанланы кыйын гъалы себеп болуп токътагъан: оъзлени иманы саялы олагъа мысгъыллавланы, хорлавланы гёрмеге тюшген. «Токъташгъан гъалгъа гёре кыйышып яшап турайыкъмы яда гъакимликге кършы турайыкъмы?» – деген сорав олагъа бир де ялыкъ бермеген. Петер иманы учун азап чегивлеге гъазир болуп турмагъа тюшегенин оланы эсине сала, неге тюгюл де Исагъа иман салгъан адамны яшаву кёбюсю гезиклерде ону айланасындагъыланыхине кыйышывлу гелип битмей. Кагъызда бу аслу токъташдырывлардан кыйры да, Исагъа иман салгъанлагъа шолой гезиклерде нечик иш гёрмеге тюшегенлик булан байлавлу пайдалы таклифлер де бериле. Бары да иманлылар оъзюне тергев бакъдырагъан инг аслу умут Петерни бары да ёл гёрсетивлерини инамлы кюрчюсю болуп токътай. Элчи охувчуларына булай дей: «... Месигъ чекген азапларда ортакъчылыкъ этегенигизге сюнюгюз! Шо заман, Ону макътаву аян болгъанда, сюнюп къуванып къалажакъсыз» (4:13).

Башлапгъы саламлар

1 Оъз уйлеринден йыракъда, Понтда, Галатияда, Каппадокияда, Асияда ва Битинияда ят ерлерде яйылышып яшайгъан сайлангъанлагъа Иса Месигъни элчиси болгъан мен Петерден салам! 2 Атабыз Аллагъны алданокъ токъташдыргъанына гёре, сиз Иса Месигъе тынгламакъ ва гюнагъларыгъыздан Ону къанындан таба чайылмакъ учун, Аллагъны Ругъу булан юреклеригиз де тазаланып сайландыгъыз. Сизге Аллагъны рагъмусу ва паракхатлыгъы артсын!

Жанлы умут

34 Раббиз Иса Месигъни Аллагъына ва Атасына гъар макътавлар болсун! Иса Месигъни оълумден тирилтип, Оъзюню зор уллу рагъмусу булан Аллагъ бизин янгы яшавгъа багъып тиргизди. Шону булан оълумге, кемчиликге ва замангъа таби болмайгъан варисликге жанлы умут берди. Шо варислик сизге деп кёклерде сакъланып тура. 5 Сиз, иманыгъызыны яхшылыгъындан Аллагъны къудраты булан сакъланып турагъанлар, къутгъарылывну табажакъсыз. Шо къутгъарылыв ахыр заман ачыкъ болажакъ.

6 Сиз шо затлагъа сюнюп туругъуз. Амма гъали гъар тюрлю сынавлар булан сиз бир нечакъы заман, балики де, пашман болсагъыз да ярай. 7 Шо сынавлагъа сиз иманыгъыз гъакъ кюйде болсун учун тюшдюгюз. Алтын даимлик зат тюгюл буса да, ону отда сынап кърарар. Иса Месигъ кыйтып гележек заман макътав, белгилилик ва абур алмакъ учун, алтындан кёп де сыйлы болгъан сизин иманыгъыз сыналма ва тасдыкъ этилме

тарыкъ. 89 Сиз Исаны гёрмесегиз де, Ону сюесиз. Сиз Ону гёрмеге болмасагъыз да, Огъар иман саласыз. Сиз айтып болмас даражадагъы ва артыкъ макътавлу сюнч булан къуванасыз, неге тюгюл де иманыгъызыны мурады болгъан къутгъарылывугъузгъа етише турасыз.

10 Пайхаммарлар бу къутгъарылывну гъакъында ахтарып сорап юрюдюлер. Олар сизге Аллагъ бережек шо рагъмулу савгъатны гъакъында алданокъ билдирди. 11 Оъзлени ичинде Месигъни Ругъу яшайгъан пайхаммарлар шо Ругъ кимни ва кыйсы заманны гёрсетегенине тюшюнде кърарай эдилер. Шону Ругъ Месигъни азапларын ва Ону шо азаплардан сонгъу макътавлугъун алданокъ билдирегенде эте эди. 12 Этеген къуллугъу оъзлер учун тюгюл, сизин учун этегени ачыкъ болгъан эди олагъа. Гъали сизге о гъакъда кёклерден йиберилген Аллагъны Ругъуну гючю булан Сюнч Хабарны гелтиргенлер айтды. Шоланы барын да малайиклер де англамагъа сюелер.

«Яманлыкъгъа бирдокъда ювукълашмагъыз»

13 Шогъар гёре иш гёрме гъазир ва айыкъ кюйде туругъуз. Иса Месигъ кыйтып гелегенде, Аллагъ сизге бережек рагъмугъа умут байлагъыз.

14 Аллагъны тынглавлу авлетлери йимик болуп къалыгъыз. Яшавугъузну алда, сиз Аллагъны танымайгъан заманда, сизин елеген къастлардан амалгъа гелме кюймагъыз. 15 Сизин чакъырагъан Аллагъ йимик, сиз де бары да амалларыгъызда муъмин болугъуз. 16 Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда булай язылгъан: «Муъмин болугъуз, неге тюгюл де Мен де муъминмен».

¹⁷ Эгер гъар кимге этген ишлерине гёре гъакъ дуван этеген Аллагъгъа сиз Атабыз деп айта бусагъыз, бу дюньядагъы ят ерлердеги заманыгъызны Огъар гъюрмет этив булан оьтгеригиз. ¹⁸⁻¹⁹ Аталарыгъыздан къалгъан умпагъатсыз яшавлукъ къайдалардан сиз алтын яда гюмюш йимик пана затлар булан тюгюл, Исаны тетиксиз ва дамгъасыз бир къозуну къанына ошайгъан асил къаны булан къутгъарылгъаныгъызны билесиз. ²⁰ О дюнья яралгъынча алда тангланьды. Амма сизин учун бу ахыр заманларда арагъа чыкъды. ²¹ Сиз Месигъни оьлюмден тирилтген ва Ону макътавлу этген Аллагъгъа Ондан таба иман салдыгъыз. Шогъар гёре сизин иманыгъыз ва умутугъуз Аллагъ булан байлавлу.

²² Гъакъ гертилике тынглап, гюнагълардан тазаланып, сиз иман къардашларыгъызгъа бакъгъан якъдагъы бетгёрдючюлюксюз сюювге етишдигиз. Энниден сонг да бир биригизни гъакъ юрекден къайнар кюйде сююп туругъуз. ²³ Сиз чирип къалагъан урлукъдан тюгюл, бир де чиримейген урлукъдан, демек Аллагъны яшав береген ва даимге къалагъан каламындан таба янгыдан тувдугъуз. ²⁴ Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Бары да инсанлар бир отгъа ошайлар. Оланы макътавлугъу да авлакъдагъы чечекге ошай. От сёне, чечек де сёне.

²⁵ Раббизни каламы буса даимге къалажакъ. Шо калам буса сизге билдирилген Сююнч Хабардыр.

Аллагъ танглагъан наслу

2 Шолайлыкъда, гъар тюрлю яманлыкъны, гъиллачылыкъны, экиюзлюлюкню, гюнчюлюкню ва бугътанчылыкъны къоюгъуз.

² Ругъ якъдан оьсмек учун, янгы тувгъан нарысталардай, таза ругъ сютюн эммеге къарагъыз. ³ Неге тюгюл де, сиз Раббизни рагъмусу не экенни билдигиз.

⁴ Огъар – жанлы ташгъа – багъып гелигиз. Ону инсанлар гери урду, амма О Аллагъны танглагъаны ва асили. ⁵ Сиз де жанлы ташлагъа ошагъансыз. Сыйлы дин къуллукъчулар болуп, сиз Иса Месигъден таба Озью рази къалагъан ругъ къурбанларын этсин учун, Аллагъ сизден ругъ ибадатханасын къура. ⁶ Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

Муна, Мен Сионда танглангъан ва бек къыйматлы баш кюрчю ташны кюрчюге саламан. Амма Огъар иман салгъан гиши уялмас.

⁷ Иман салагъан сизин учун бу таш къыйматлы. Иман салмагъанлар учун буса,

усталар ташлап къойгъан таш кюрчюню аслу ташы болуп токътады.

⁸ Сыйлы Язывланы башгъа еринде булай язылгъан:

О Ташгъа сюрюнерлер, О саялы йыгъыларлар. Аллагъны каламына тынгламайгъаны саялы сюрюнерлер. Олагъа шолай буюрулгъан.

⁹ Амма сиз танглангъан наслу, Пачаны дин къуллукъчуларысыз, сыйлы бир миллетсиз, Аллагъны халкъысыз. Сиз къарангылыкъдан Озьюню гъайран нюрюню шавласына чакъырагъан Аллагъны макътавгъа лайыкълы ишлерин аян этмек учун сайлангъансыз. ¹⁰ Бир заманларда сиз халкъ да тюгюл эдигиз, гъали буса Аллагъны халкъысыз. Бир заманларда сизге рагъму гёрсетилмеген эди, гъали буса Аллагъ сизге рагъмусун гёрсетди.

Аллагъны къулларыныки йимик яшав

¹¹ Сююмлю къардашларым, сизге тилеймен, жаныгъызгъа къаршы дав юртеген къаркъарагъыз булан байлавлу яман къастланы къоюгъуз. Сиз бу дюньяда ёлавчуларсыз ва гелгинчилерсиз. ¹² Имансызланы арасындагъы сизин юрюшюгюз сёз табып болмасдай болсун. Шо заман олар гъали сизге яманлар деп ат такъса да, яхшы ишлеригизни гёрюп, къыяматгюн Аллагъгъа макътав этер.

¹³⁻¹⁴ Гъар жура инсан гъакимиятына, оьр гъакимлиги болгъан пачагъа, яман ишлер этегенлени такъсырламакъ учун ва яхшы ишлер этегенлеге макътавлар этмек учун, пача йибереген гъакимлеге Раббизни хатиринден таби болугъуз.

¹⁵ Яхшылыкъ этмек булан гъайгев адамланы авам даллайларын токътатыгъыз – муна будур Аллагъны сюеген заты. ¹⁶ Азат адамлар йимик яшап къалыгъыз. Амма яман ишлени яшырмакъ учун, азатлыкъны пайдаландырмагъа къоймагъыз. Аллагъны къулларына тийишли болгъан кюйде яшап къалыгъыз. ¹⁷ Бары да инсанлагъа абур этигиз, иман къардашларыгъызны сююгюз, Аллагъдан къоркъугъуз, пачагъа гъюрмет этигиз.

¹⁸ Гъей къуллар, есилеригизге, янгыз яхшы ва юваш хасиятлыларына тюгюл, къагърулу хасиятлыларына да гъюрмет булан таби болугъуз.

¹⁹ Адилсиз азапланы къайгъысын гъакъылы булан Аллагъны англайгъан адам йимик оьтгеренге Аллагъны макътаву болур. ²⁰ Эгер бир яман иш этгенигиз саялы сизин токъалайгъанда чыдай бусагъыз, о сизге не макътав гелтирер? Амма этген яхшы ишигиз саялы сизге гелген азапланы чыдамлыкъда гётере бусагъыз, Аллагъ шогъар рази къалар.

²¹ Аллагъ да сизин шолай этмеге сайлады. Месигъ де сизин учун азап чекди. Сиз де Озьюню ёлу булан юрюсюн деп, сизге уьлгю гёрсетди. ²² Сыйлы Язывларда булай язылгъан:

О гъеч бир гюнагъ иш этмеди ва Ону авзундан гъеч бир ялгъан сёз чыкъмады.

²³ Озьюн сёгегенде, О сёгюшюв булан жавап къайтармады. Озью азап чегегенде, биревге де къоркъув бермеди, адилли кюйде дуван этеген Аллагъгъа аркъа таяп токътады. ²⁴ Биз гюнагъ учун оьлюп, муъминлик учун яшасын деп, Месигъ гюнагъларыбызны Озьюню уьстюне алып, хачгъа илинди. Ону яралары булан сиз сав болдугъуз. ²⁵ Сиз, адашгъан къойлар йимик, ёлугъузну тас этген эдигиз. Гъали буса сиз жанларыгъызны Къойчусуну ва Сакълавчусуну янына къайтып гелдигиз.

Эр къатын аралыкъланы гъакъында

3 Гъей эрли къатынлар, сиз де эрлеригизге таби болугъуз. Эрлеригизни бирлери Аллагъны каламына таби болмаса, шо заманда оьзюгюзню турушугъуз юрюшюгюз булан олагъа уьлгю гёрсетип, оланы сёзсюз иман салма мюкюр этигиз. ² Неге тюгюл де, олар сиз нечик таза ва къоркъув булан юрюгенигизни гёрежеклер. ³ Сизин гёзеллигиз гъайран эшилген чачларыгъыз, тагъынагъан алтынларыгъыз, гиеген арев опуракъларыгъыз йимик тыш затлар булан байлавлу тюгюл, ⁴ амма сёнмейген гёзеллик, йымышакъ къылыкъ, саламатлыкъ йимик ич, юрекден гелеген затлар булан байлавлу гёзеллик болсун. Шолай гёзеллик Аллагъны ягъындан да къыйматлана. ⁵ Бырынгъы заманларда оьзлени умутун Аллагъ булан байлавлу этген динагълю къатынлар да эрлерине таби болмакъ булан лап шо къайдада безенгенлер. ⁶ Масала, Ибрагъимге Сара да шолай тынглавлу болгъан ва: «Мени есим», – деп айтгъан. Яхшылыкъ этип ва гъеч бир къоркъунчдан тартынмай турсагъыз, сизге де Сараны авлетлери деп айтылар.

⁷ Гъей эрлер, къатынларыгъыз булангъы яшавугъузда олагъа англавлу янашыгъыз. Олагъа гъюрметли болугъуз, неге тюгюл де, олар сизден кёп осал болса да, Аллагъны яшавукъ савгъатына сизин булан тенг варислердир. Шолай этсегиз, сиз гъеч бир пуршавсуз дуа этип болурсуз.

Муъмин амаллар учунгъу азап чегивню гъакъында

⁸ Ахырда да, барыгъыз да къыйышып яшап къалыгъыз, бир биригизни гёнгюгюзню алыгъыз, бир биригизни къардашлар йимик сююгюз, языкъсыныгъыз ва саламат болугъуз. ⁹ Яманлыкъ этегенге яманлыкъ булан, сёгюшегенге сёгюшмек булан жавап бермегиз. Терсине, сизге яманлыкъ этеген адамгъа яхшылыкъ болсун деп Аллагъгъа тилегиз. Сизин чи Аллагъ сизге яхшылыкъ гёрсетмек учун сайлады. ¹⁰ Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик:

Ким насипли яшамагъа ва яхшы гюнлени гёрмеге сюе буса,

тилин яманлыкъдан ва авзун ялгъандан сакъласын.

¹¹ О яманлыкъдан ари турмагъа ва яхшылыкъ этмеге герек, паракатлыкъ ахтармагъа ва шогъар етишмек учун къаст

этмеге герек.

¹² Неге тюгюл де, Раббиз муъминлеге тергев бере ва оланы дуаларын эшите, амма яманлыкъ этегенлеге О арт бере.

¹³ Эгер сиз, яхшылыкъ этмеге сююп, бек къаст этсегиз, сизге ким зарал этмеге болур? ¹⁴ Гъатта яхшы ишлеригиз саялы азап чекмеге тюше буса да, сиз насиплисиз. Олар къоркъагъан затлардан къоркъмагъыз, тартынма да тартынмагъыз.

¹⁵ Юреклеригизде Месигъге Раббизге йимик абур этигиз. Сизин Аллагъгъа байлавлу умутугъузну себебин ким сорамагъа сюе буса да, огъар жавап бермеге гъар заман гъазир туругъуз. ¹⁶ Шо жавапны сиз саламат кюйде ва гъюрмет булан беригиз. Сизин мысгъыллайгъанда, Месигъ учунгъу яхшы турушугъуз юрюшюгюзню хорлайгъанлар уялсын учун, намусугъузну таза сакълагъыз. ¹⁷ Эгер Аллагъ шолай буюргъан буса, яманлыкъ этип азап чекмеден эсе, яхшылыкъ этип азап чекмек яхшыдыр.

¹⁸ Месигъ де инсанланы гюнагълары учун бир керен азап чегип оьлдю. Сизин Аллагъгъа ювукълашдырмакъ учун, муъмин болгъан Месигъ муъмин тюгюллер саялы оьлюп гетди. Ону къаркъарасы оьлтюрюлдю, амма Ругъу буса яшавгъа къайтарылды. ¹⁹ Ону Ругъу барып туснакъда болгъан ругълагъа сёйледи. ²⁰ Шо ругълар бир заманларда Аллагъгъа таби болмакъны гери урдулар. Шо заманларда Нугъ гемесин этип битгинче, Аллагъ чыдамлы кюйде къаравуллап тура эди. Шо заман геме булан сувда азлар, янгыз сегиз адам, къутулдулар. ²¹ Шо зат гъали сизин къутгъарагъан, сувгъа чомдуртуп, оьзюгюзню Аллагъгъа тапшуртувну белгисидир. Демек, къаркъарагъыздан насны жувуп тайдырыв тюгюл, таза намус булан Аллагъгъа берилген ваъдадыр. Шо сизин Иса Месигъни тирилтивю булан къутгъарагъан ваъдадыр. ²² Иса Месигъ кёклеге чыгып, Аллагъны онг ягъында олтурду. Бары да малайиклер, гъакимлер ва гючлер гъали Огъар таби болду.

Аллагъ учунгъу яшав

4 Месигъ къаркъара якъдан азап чекгенине гёре, сиз де Месигъде болгъан йимик пикрулар булан оьз ругъларыгъызны беклешдирмеге къарагъыз. Неге тюгюл де, къаркъара якъдан азап чекген адам гюнагъ ишлерин тамамлай.

² Натихада, бу дюньядагъы къалгъан яшавугъузну напсыгъызгъа тынглап оьтгермегиз, Аллагъ рази къалагъан кюйде оьтгеригиз. ³ Имансызлар этегенде йимик, сиз пасатлыкъ, напсгъа ёл

къоягъанлыкъ, ичкичилик, кеп чегивлер, севрюклюд, ялгъан аллагъагъа жиргенч къуллукъ этив булан оьмюрюгюзню таман чакъысын оьтгердигиз. ⁴ Гъали буса имансызлар, шолай пасат яшавгъа оьзлер булан бирче сиз де неге чомулуп турмай деп тамашалыкъ этип, сизин сёгелер.

⁵ Олар савлагъа ва оьлюлеге дуван этмеге гъазир болгъан Аллагъны алдында гъисап бережеклер.

⁶ Бу себепден Сююнч Хабар оьлюлеге де билдирилди. Къаркъара якъдан олагъа оьлюм дуван гесилген буса да, шондан сонг да олар, Аллагъ йимик, ругъ якъдан даим яшап къалажакълар.

⁷ Узакъ къалмай бары да затгъа ахыр къобажакъ. Шо саялы да, дуа этме болмакъ учун, сав гъакъыллы кюйде ва айыкъ туругъуз. ⁸ Бары да затдан алда бир биригизни гъакъ юрекден къайнар кюйде сююп туругъуз. Неге десегиз, сююв кёп гюнагълардан къутгъара. ⁹ Хонтурланмайлы, бир биригизге къонакълыкъ этигиз. ¹⁰ Аллагъ берген савгъатны гъар биригиз башгъагъа къуллукъ этмек учун тийишли кюйде пайдаландырыгъыз. ¹¹ Сёйлейген адам Аллагъны сёзлери булан сёйлейгенде йимик сёйлесин. Ким къуллукъ эте буса, оьзюне Аллагъ береген толу гючю булан къуллукъ этсин. Шоланы барысы да булан Иса Месигъден таба Аллагъгъа макътавлукъ гелтирсин. Макътав ва къудрат гъар даим Иса Месигъникидир.

Месигъ чекген азапларда ортакъчылыкъ этив

¹² Аявлу къурдашларым, сизге сынагъа тюшген авур азаплагъа, бир тамаша затлар болуп турагъанда йимик, тамаша болмагъыз. ¹³ Терсине, Месигъ чекген азапларда ортакъчылыкъ этегенигизге сююнюгюз! Шо заман, Ону макътаву аян болгъанда, сююнуп къуванып къалажакъсыз. ¹⁴ Эгер Месигъни атын гъюрметлегенигиз саялы сизин хорлай буса, сиз насиплисиздир! Неге тюгюл де, Аллагъны макътаву Ругъу сизин булан къалыр. ¹⁵ Оьлтюрювчюге, уручугъа, жинаятчыгъа яда башгъаны мюлкюн алагъан адамгъа йимик сизин гъеч биригизге де азап чекмеге тюшмесин. ¹⁶ Эгер Исагъа иман салгъан саялы азап чекмеге тюше буса, шондан бир янгыз да илыкъмагъыз, Ону атын гъюрметлейгенигиз саялы Аллагъгъа макътав этигиз.

¹⁷ Дуванны Аллагъны адамларындан башламагъа заман етишди. Шо бизден башлана болгъан сонг, Аллагъны Сююнч Хабарына таби болмагъанланы ахыры нечик болур экен? ¹⁸ Сыйлы Язывларда да булай язылгъан:

Эгер муьминлер гъарангъа къутгъарыла болгъан сонг, аллагъсыз

ва гюнагълы гишилени гъалы нечик болур экен?

¹⁹ Шолай болгъанда, Аллагъны буйругъу булан азап чегенлер инамлы Яратгъаныбызгъа

оьзлени аманат этсинлер ва рагъму этивюн узатып турсунлар.

Жыйынны ёлбашчыларына насигъатлар

5 Демек, мен арагъыздан Исагъа иман салгъанланы жыйыныны ёлбашчыларына сёйлеймен. Мен де шолай ёлбашчыман, Месигъни азапларыны шагъатыман ва Ону ачыкъ болажакъ макътавлугъуна ортакъчы болажакъман. ² Къойчулар сиривлерини гъайын нечик эте буса, сиз де оьзюгюзге тапшурулгъан Аллагъны сиривюн, демек Исагъа иман салгъанланы гъайын этигиз! Шону сиз борч болуп тюгюл, гёнгюллю кюйде этигиз, неге тюгюл де Аллагъ шолай къуллукъ этивню сюе. Загъматны акъчагъа сутурлугъугъуздан тюгюл, къуллукъ этивге къасткъылагъаныгъыздан тёгюгюз. ³ Сизге оьзлени гъайын этме инанылгъанлагъа гъакимлик эте туруп, олагъа уьлгю бола туруп. ⁴ Баш Къойчубуз Иса гелип гёрюнген заманда, сиз сёнемейген бир макътаву таж алажакъсыз.

«Оьзюгюзню саламат тутугъуз»

⁵ Сиз, гиччилер, уллулагъа таби болугъуз. Бир биригизге саламат янашыгъыз. Неге тюгюл де, Сыйлы Язывларда язылгъаны йимик, Аллагъ оьктемлеге къаршы турар, саламат болгъанлагъа буса рагъмусун гёрсетер.

⁶ Шо саялы Аллагъны къудратлы къолуну тюбюнде оьзюгюзню саламат тутугъуз. Заманы гелгенде, О сизин оьрлендирежек. ⁷ Бары да къайгъыларыгъызны Аллагъгъа тапшуруп къоюгъуз, неге тюгюл де О сизин гъайыгъызны эте.

⁸ Айыкъ ва сакъ туругъуз. Сизин душманыгъыз болгъан иблис къыдырып айлана, акъырагъан арслан йимик, кимни ашайым деп излеп тура.

⁹ Иблисге къаршы токътай туруп, иманыгъызда къатты кюйде туругъуз. Неге тюгюл де, сизин йимик, бютюн дюньядагъы иман къардашларыгъыз да азаплар чегегенни сиз билесиз. ¹⁰ Бары да рагъмуну Еси болгъан Аллагъ Иса Месигъден таба сизин Оьзюню даимлик макътавлугъуна ортакъчы болмагъа чакъырды. Сиз бир къысгъа мюгълет азап чекгенден сонг, О сизин камиллешдирип, гючлендирип, беклешдирип ва къаттылашдырып бережек.

¹¹ Гъакимлик гъар даим де Онуки болсун!

Ахыргъы саламлар

¹² Сизин ругъландырмакъ учун, мен инамлы къардашым деп гъисап этеген Силуанны кёмеги булан сизге бу къысгъаракъ кагъызымны яздым. Бу кагъызым булан мен Аллагъны гъакъ рагъмусу гъакъында шагъатлыкъ этдим. Ону шо рагъмусундан тайышмай туругъуз!

¹³ Бабилде † Исагъа иман салгъанлар сизге саламлар йиберелер. Сизин йимик, оланы да Аллагъ сайлады. Авлетимдей гёреген Марк да сизге

† «Бабил» деп Петер мунда Румну гъакъында айта болмагъа герек.

саламлар йибере. ¹⁴ Бир биригиз булан къардашлар йимик къысып къучакълашып саламлашыгъыз. Сизге, Месигъники болгъан барыгъызгъа да, парахатлыкъ болсун.

Петер язгъан экинчи кагъыз

2 Петер

Экинчи кагъызын элчи Петер Исагъа иман салгъанланы айланадагъы виляятлардагъы жыйынлары учун къайтып язгъан. О виляятларда ялгъан элчилер арагъа чыгып, оьзлени оьктем сёйлевлери булан иманлыланы эпсиз къылыкъсыз гъасиретликлерин таъмин этивге багъып гъавасландыра туруп, оланы гёзлерин къыздыргъанлар. Олар Исагъа иман салгъанлар учун берилген эркинликлерден оьзлени къаркъаралары учун гъатдан озуп артыкъ пайдалангъанлар. Олар Исаны атына яла яба болгъанлар ва Аллагъны ялгъанчы этип гёрсете болгъанлар. Оьзюне иман салгъанланы жыйыны булан къошулмакъ учун, Иса бир керен къайтып гележек деп этилген Аллагъны ваъдасын олар герти кюйде къабул этип битмеген. Оьзюню кагъызы булан Петер, Исагъа иман салгъанланы айланадагъы виляятлардагъы жыйынларын шо ялгъан элчилерден къоруп сакълап, оланы иманлылагъа этеген таъсирине ахыр салмагъа суюе. О иманлылагъа шекли болмагъыз деп чакъырыв эте, неге туююл де шекли болмакълыкъ оланы иманын осаллашдыра. Энниден сонг да Аллагъ рази къалагъан кюйде яшай туруп, олар оьзлени бары да умутларын Ону булан байлавлу этип юрюмеге гереклер.

Башлапгъы саламлар

1 Иса Месигъни къуллукъчусу ва элчиси болгъан мен Петерден сизге салам. Аллагъыбыз ва Къутгъарывчубуз болгъан Иса Месигъни муъминлигини яхшылыгъындан, бизин йимик, сиз де имангъа етишдигиз. ² Аллагъны ва Раббибиз Исаны гъакъындагъы билимден таба сизге рагъму ва паракхатлыкъ артсын.

Аллагъ сайлагъан ва чакъыргъан адамлар йимик яшамакълыкъ

³ Аллагъ рази къалагъан кюйде яшамакъ учун, Ону гъакъындагъы билимден таба тарыкълы болагъан бары да зат Ону къудраты булан бизге берилди. О бизин Оьзюню яхшылыгъына ва макътавлугъуна ортакъчы болмагъа чакъырды. ⁴ Шолардан таба О бизге кёп уллу ва къыйматлы ваъдаланы гелтирди. Шо ваъдалар, сиз бу дюньяны напслары булан байлавлу бузукълукълагъа похланмайлы, оланы кёмеклиги булан Аллагъгъа ошасын деп савгъат этилди.

⁵⁻⁷ Шогъар гёре сиз имангъа яхшы къылыкъны, яхшы къылыкъгъа билимни, билимге оьзюн энгип сакълап болагъанлыкъны, оьзюн энгип сакълап болагъанлыкъгъа чыдамлыкъны, чыдамлыкъгъа Аллагъгъа амин болмакълыкъны, Аллагъгъа амин болмакълыкъгъа къардашын суюмекликни, къардашын суюмекликге суювню къошмакъ учун, бары да гючюгюзню салып къаст этигиз. ⁸ Эгер де сизде шо хасиятлар да болуп, оланы санавун да артдырып тура бусагъыз, шо хасиятлар Раббибиз Иса Месигъни гъакъындагъы сизин билимизни не

буса да бир пайдасыз ва гелимсиз къалмагъа къоймажакъ. ⁹ Оьзюнде шо хасиятлар ёкъ адамны гёзлерини гёрегенлиги шонча да осал чы, ол гъатта бир зат да гёрмей ва алдагъы гюнагъларындан тазалангъанын да унутуп битген.

¹⁰ Шогъар гёре, къардашларым, Аллагъгъа къуллукъ этмеге чакъырылгъаныгъызны ва Аллагъ сизин сайлагъанын гёрсетмек учун, дагъы да ва дагъы да бек къаст этигиз. Шолай этсегиз, сиз бир заманда да сюрюнмесиз. ¹¹ Шолайлыкъда, Раббибиз ва Къутгъарывчубуз Иса Месигъни даимлик Гъакимлигини туююне туюшеген ёл сизин учун эркин кюйде ачылып сакъланажакъ.

¹² Шо себепден мен сизге шо гъакъда даим эсигизге салып тураман. Сиз шоланы биле бусагъыз да ва сизге етишген гъакъ гертиликде токъташгъан бусагъыз да, мен шону этемен. ¹³ Бу дюньяда яшагъан чакъы заманымны ичинде шоланы сизин эсигизге салмакъны оьзюмню борчум гъисап этемен. ¹⁴ Раббибиз Иса Месигъ магъа ачыкъ этген кюйде, узакъ къалмай мен бу дюньядан гетежегимни билемен. ¹⁵ Гъалиге буса, мен оьлгенден сонг да, гъар не заманда да сиз мен айтагъан шо затланы эсигизге алсын учун, бары болагъан затымны этип туражакъман.

Месигъни зор макътавлугъуну шагъатлары

¹⁶ Биз сизге Раббибиз Иса Месигъни къудратыны ва къайтып гелмеклигини гъакъында айта туруп, къайдагъы гъиллалы масаллагъа асасланып турмадыкъ. Ону зорлугъун биз оьз гёзлерибиз булан гёрдюк. ¹⁷ Атабыз ва гъар бир макътавлугъа Ес болгъан Аллагъ, Исагъа гъюрмет этип, Огъар макътав этип: «Бу Мени суюмлю Уланымдыр. О

Мени къуванчымдыр!» – деп айтды. ¹⁸ Ону булан бирче сыйлы тавда турагъан заманда, кёкден шо сесни биз де эшитдик.

¹⁹ Шогъар пайхаммарлар айтгъан сёзлер бизин дагъы да бек инандырды. Шо сёзлеге сиз танг къатып, юреклеригизде тангчолпан тувгъанча, къарангылыкъда эртен болгъанча ярыкъ береген чыракъгъа йимик янашып, тюз этесиз. ²⁰⁻²¹ Инг алдын сиз шу затны англап къойма тарыкъсыз: Сыйлы Язывлардагъы Аллагъны атындан пайхаммарлар сёйлейген бир затны да инсан озбашына англатьп болмай, неге тюгюл де Аллагъны атындан сёйлев бир заманда да инсан айтма сүйген затдан амалгъа гелмеген. Тюгюл, пайхаммарлар Аллагъны Ругъуну таъсиринден Аллагъдан гелеген затланы айтып тургъанлар.

Ялгъан устазлар

2 Амма ягъудилени арасында ялгъан пайхаммарлар бар йимик, сизин арагъызда да ялгъан устазлар болажакъ. Олар озлеге азатлыкъ береген Есибизни инкар этип, яшыртгъын кюйде кёп зараллы уйретивлени билдирип, озлер озлеге дагъытылып гелтирежеклер. ² Бир хыйлылар оланы пасат ёлуна тюшежеклер ва олар саялы гъакъ герти ёлгъа бугътан яла ябылажакъ. ³ Шо устазлар оз пайдалары учун ялгъан сёзлер булан сизин башыгъызны чырмажакълар. Олар дагъылмай къалмажакъ, неге тюгюл де олагъа Аллагъ тезден дуван этип де битген.

⁴ Аллагъ гюнагъ иш этген малайиклеге де рагъму этмеди. Оланы О жагъаннемге салгъан ва къыяматгюн болгъунчагъа даимлик къарангылыкъны бугъавларында къойгъан. ⁵ О бырингъы дюнъягъа да рагъму этмеди. Амма имансызланы дюнъясына сув алып йиберген заманда, гъакъ герти ёлну билдиреген Нугъну ва ону булан бирге дагъы да етти адамны къутгъарды. ⁶ Сонг О Содом ва Гьомора шагъарланы дагъытып, кюлге дёндюрюп, имансызланы башына нечик балагълар къопмагъа болагъанны уългюсюн гёрсетди. ⁷ Бузукъ адамланы пасат юрюшлеринден тазза инжинип турагъан муъмин адам болгъан Лутну буса къутгъарды. ⁸ Оланы арасында яшайгъан бу муъмин адам, олар юрютеген яманлыкъны барысын да эшитип ва гёрюп, озюню муъмин жанына гъар гюнлер булан азап берип турду. ⁹ Шо саялы да Раббиз къыяматгюн муъминлени сынавлардан къутгъармагъа да, муъмин тюгюллени нечик аяп сакъламагъа тарыкъны да биле.

¹⁰ Бу айрокъда озлени гюнагълы напсы айтгъанны этип пасат юрюгенлеге ва гъеч бир гъакимликни сан этмейгенлеге тие. Хохабаз ва эдепсиз шо ялгъан устазлар макътавлу болгъан малайиклени мысгъыллама да къоркъмайлар.

¹¹ Шо устазлардан къуваты ва къудраты артыкъ буса да, малайиклер оланы Раббизни алдында

мысгъыллавлар булан айыпламайлар. ¹² Ялгъан устазлар озлер де англамайгъан затланы сёгюп сёйлеп юрюйлер. Олар тутулуп оьлтюрюлмек учун тувгъан, гъисине гёре яшайгъан англавсуз бир гъайванлар йимик. Олар да гъайванлардай шолай оьлтюрюлежек.

¹³ Ялгъан устазланы башгъалагъа гелтирген заралы озлеге зарал болуп къайтажакъ. Олагъа гюндюзгю ярыкъдагъы йыбав татли тие. Олар намуссуз ва пасат адамлар. Сизин булан кеп чегегенде, олар озлени ялгъанларындан къуваналар. ¹⁴ Олар даим зиналыкъны гъакъында ойлашып туралар ва бир заманда да гюнагъдан тоймажакълар. Олар токъташмагъан адамланы алдатып тузакъгъа багъып тарталар. Оланы юреклери сутурлукъгъа уйренип битген. Олар налатланма тийишли авлетлердир! ¹⁵ Олар тюз ёлдан тайышдылар ва адашдылар. Яманлыкъ булан къолда этилген къазанчны сүйген Босорну уланы Баламны ёлуна тюшдюлер. ¹⁶ Амма шо заман тилсиз эшек, инсан тилинде сёйлеп, Баламгъа этген яман иши саялы урушгъанлыкъ ону делилик этмеклигин токътатды.

¹⁷ Бу адамлар сувсуз булакълагъа ва ел къувалап айланагъан булутлагъа ошап къалалар. Олар учун къарангылыкъны зулматы гъазирленип де битген. ¹⁸ Гюнагълы табиятыны напсларына чакъырыв эте туруп, олар адашып юрюйгенлерден янгы арчылма башлагъанланы озлеге багъып тарталар. ¹⁹ Олар адамлагъа азатлыкъ гелтирежекбиз деп ваъда этелер, озлер буса бузукълукъланы къулларыдыр. Неге тюгюл де, инсан озюнден уьст гелгенни къулудур. ²⁰ Раббиз ва Къутгъарывчубуз Иса Месигъни гъакъындагъы билимден таба бу дюнъяны мурдарлыкъларындан къутулгъан адамлар шо мурдарлыкъларыны таъсирине янгыдан къайтып тюшсе ва олардан тюп болса, оланы гъалы алда болгъанындан да бузукъ болур. ²¹ Аллагъны тюз ёлун биле де туруп, озлеге аманат этилген сыйлы буйрукъдан гери тайышмакъдан эсе, шо тюз ёлну бирдокъда билмей къалмакълыкъ адамлар учун хыйлы да яхшы болур эди. ²² Шолай адамланы гъакъында айтывларда тюз айтылгъан: «Ит къусгъан ерине къайтып гелир» ва «Донгузну нечакъы кириндирсенг де, о ятып булгъанмагъа хавну табар» †.

Раббизни къайтып гелмеклиги

3 Сююмлю къардашларым! Бу мен сизге язагъан экинчи кагъызым. Мен эки де кагъызымда озюмню эсге салывларым булан сизде сав пикир этивню уятма къаст этемен. ² Сыйлы пайхаммарлар алданокъ сёйлеген сёзлени ва элчилеринден таба Раббизни ва Къутгъарывчубузну берилген буйругъун эсигизге салмагъа сюемен.

† Бу айтывланы биринчиси «Сулайманны айтывлары» деген китапдан алынган.

³ Инг башлап сиз шу затны билмеге герексиз: ахыр заман оьзлени напслары булан юрюйген мысгъыллавчулар арагъа чыгъажакълар. ⁴ Олар: «Раббибизни ваъда этилген къайтып геливю къайдадыр дагъы? Ата бабаларыбыз оьлюп де гетди, яшав буса дюнья яратылгъандан берли кюю булан юрюп тура», – деп айтажакълар. ⁵ Булай ойлашагъанлар Аллагъ тезден Оьзюню буйругъу булан кеклени яратгъанны да, топуракъны сувдан ва сув булан болдургъанны да унуталар. ⁶ Сонг сув алгъан гюнлеринде Аллагъ шо замангъы дюньяны сув булан дагъыта эди. ⁷ Гъалиги кеклер ва ер буса, къыяматгюн от булан екъ этилмек учун, шо буйрукъ булан сакъланып тура. Шо заман Аллагъ имансыз адамланы екъ этежек.

⁸ Амма, аявлу къардашларым, сиз бир затны унутмагъыз: Раббиз учун бир гюн минг йыл, минг йыл да бир гюн йимикдир. ⁹ Раббиз къайтып гележекмен деген ваъдасын яшавгъа чыгъарма гечигип турмай. Буса да биревлер шону гечигив деп гьисаплайлар. О сизге бакъгъан якъда сабурлукъ эте, неге тююл де О биревню де екъ этилгенин суймей. О бары да адамлар товба этгенин сюе. ¹⁰ Раббизни къайтып гележек гюню, уручу гелегенде йимик, къаравуланмайгъан кюйде гелип къалажакъ. Шо гюн кеклер бир уллу къавгъа булан екъ этилежек, ондагъы маддалар от булан дагъытылажакъ, ер буса оьзюню уьстюндеги бары да зат булан бирге ачылажакъ †.

¹¹ Бары да зат шолай дагъытылажакъ болгъан сонг, бир ойлашып къарагъыз, сизге нечик

† Ачылажакъ – бир бир грекче къольязывларда «яллап биттежек», башгъа къольязывларда «екъ болажакъ» деп язылып ёлугъа.

яшамагъа герек? Сизге таза юрекли ва Аллагъга амин болуп яшамагъа герек. ¹² Аллагъны гюнюн гелмеклигин къаравуллап туругъуз ва ону гелмеклигин чалтлашдырыгъыз. Ону гелмеклиги булан кеклер от булан дагъытылажакъ ва кекдеги маддалар гючлю отда янып ирижек. ¹³ Амма биз, Аллагъны ваъдасына гёре, муьминлик оьмюр сюреген янгы кеклени ва янгы ерни гёзлейбиз.

¹⁴ Шогъар гёре, сююмлю къардашларым, бу ишлени барысын да къаравуллап болгъан сонг, сиз Аллагъны алдында тетиксиз ва дамгъасыз болмагъа ва Ону булан ярашып яшамагъа къаст этип туругъуз. ¹⁵ Раббизни чыдамлыгъы сизге къутгъарылма имканлыкъ бере деп гьисаплап къоюгъуз. Шону гъакъында сююмлю иман къардашыбыз Павел оьзюне Аллагъ берген англав булан сизге язды. ¹⁶ Шо затланы гъакъында о оьзюню бары да кагъызларында яза. Шо кагъызларда англамагъа къыйын бир бир затлар бар. Авам ва токъташмагъан адамлар, оьзге Сыйлы Язывланы маънасын иш этип къынгырлашдырагъаны йимик, шо затланы маънасын да къынгырлашдыралар ва шолайлыкъда оьзлени башына балагъ гелтирелер.

¹⁷ Мени сююмлюлерим, сиз шо гъакъда алданокъ биле болгъан сонг, бузукъланы хаталары сизин ёлдан чыгъармасын деп сакъ болугъуз, къатты токътагъан еригизден де тайып къалмагъыз. ¹⁸ Раббиз ва Къутгъарывчубуз болгъан Иса Месигъни рагъмусу ва Ону гъакъындагъы англавугъуз артып къалсын. Гъали де, гъар даим де Огъар макътавлар болсун! Амин.

Югъан язгъан биринчи кагъыз

1 Югъан

Югъанны бу кагъызы мекенли бир жыйынны аты тутулуп язылмагъан. Шо саялы да бу Исагъа о девюрде иман салгъанланы барысы да учун язылгъан кагъыз гъисапда охула. Биринчи юз йылны ахырларына таба бираз алдынлар Сююнч Хабар билдирилген ерлерде Иса Месигъни ва оъзю янгы иманны гъакъында бир тюрлю ялгъан уйретивлер генг кюйде яйылмагъа башлай. Гъатта Исагъа иман салгъанланы жыйынларында да шо уйретивлер гъеч бир кюрчюсюз инамлыкъ булан къабул этиле болгъан. Бир бир ялгъан устазлар, мисал учун, Аллагъны Уланы болгъан Иса Месигъ бу дюньяда оъзге инсанлардай болгъанын гери ургъанлар. Шо саялы да элчи Югъан оъзюню кагъызында иманны аслу маънасы гъакъда, Исагъа гъакъ герти кюйде иман салгъанланы нечик белгилерине къарап билип болагъаны гъакъда тындырыкълы кюйде сёйлей: олар Аллагъ Инсан болуп, Оъзюню жанын бизин учун къурбан да этип, бизге Оъзюню сюювюн гёрсетген деп билдирелер. Олар оъзлер шо сюювге тюшюнгенлер ва шону оъзгелеге де савгъат этип берелер. Югъан Аллагъгъа бакъгъан якъдагъы шолай тюшюнюв гелтиреген яхшы гъасиллени эсге сала: «„Аллагъ булан бирликде яшайман“, – деп айтагъан гиши оъзю де Иса яшагъан кюйде яшамагъа герек» (2:6).

Яшав береген Калам

1 Биз сизге башдан Болгъанны – яшав береген Каламны – гъакъында язабыз. Биз Ону эшитгенбиз, гёзлерибиз булан гёрюп къарагъанбыз ва къолларыбыз булан тийгенбиз. ² О ачыкъ кюйде гёрсетилди. Биз Ону гёрдюк ва Ону гъакъында шагъатлыкъ этебиз. Биз сизге О даимлик яшав экенни билдиребиз. О Атабыз Аллагъ булан болгъан, сонг бизге де гёрсетилген. ³ Сиз де бизге къошулуп къатнашыгъыз деп, гёрген ва эшитген затларыбызны сизге де билдиребиз. Бизин шо къатнашывубуз буса Атабыз ва Ону Уланы Иса Месигъ буландыр. ⁴ Муну да сизге бизин сююнчюбюз толу болсун учун язабыз.

Нюрде яшап къалыгъыз

⁵ Исадан эшитген ва сизге билдиреген хабар муна будур: Аллагъ нюрдюр, Онда гъеч бир къарангылыкъ ёкъдур. ⁶ Эгер биз Аллагъ булан къатнашабыз деп айтып, оъзюбюз къарангылыкъда юрюй бусакъ, биз ялгъан айтабыз ва гъакъ гертиликге гёре яшаймыз. ⁷ Эгер Аллагъ нюрде болгъаны йимик, биз де нюрде яшай бусакъ, бир бирибиз булан къатнашывубуз болур ва Исаны – Ону Уланыны – къаны бизин бары да гюнагъларыбыздан тазалар. ⁸ Эгер биз гюнагълы тюгюлбюз деп айта бусакъ, оъз оъзюбюзню алдатабыз ва бизде гъакъ гертилик ёкъ. ⁹ Эгер биз гюнагъ ишлерибизге мюкюрлюк этсек, инамлы ва адилли болгъан Аллагъ гюнагъ ишлерибизден гечер ва гъар бир яманлыкъдан тазалар. ¹⁰ Эгер биз гюнагъ ишлер этмегенбиз деп

айта бусакъ, Аллагъны ялгъанчы этип гёрсетеген болабыз ва юреклерибизде Ону каламына ер болмас.

2 Балаларым! Буланы сизге сиз гюнагъ ишлер этмесин деп язаман. Амма биригиз гюнагъ ишлер этсегиз де, Атабызны алдында бизин якълавчубуз бар. О адилли болгъан Иса Месигъдир. ² О Оъзю бизин гюнагъларыбызны ва бютюн дюньяны гюнагъларын да гечдиреген къурбан. ³ Биз Ону таныйгъаныбызны булай билип болабыз: эгер де Ону буйрукъларын кюте бусакъ, биз Ону таныйбыз. ⁴ «Мен Ону таныйман», – деп де айтып, Ону буйрукъларын кютмейген гиши – ялгъанчы ва онда гъакъ гертилик ёкъ. ⁵ Ким Аллагъны каламын кюте буса, Аллагъны сюювю камиллигине етишген. Шолайлыкъда, Аллагъ булан бирликде яшайгъаныбызны билмеге болурбуз. ⁶ «Аллагъ булан бирликде яшайман», – деп айтагъан гиши оъзю де Иса яшагъан кюйде яшамагъа герек.

⁷ Сююмлю къардашларым, мен сизге янгы бир буйрукъну тюгюл, башдан берли де сизге берилген эсги буйрукъну гъакъында язаман. О буйрукъ – сиз оъзюню гъакъында эшитген хабар. ⁸ Бирдагъы якъдан, мен язагъан зат янгы буйрукъ да дюр. Ону гъакълыгъы Исаны ва сизин яшавугъуз булан исбат этилген. Неге тюгюл де, къарангылыкъ тая, гъакъ нюр буса шавла бере.

⁹ «Нюрде яшайман», – деп де айтып, оъзюню иман къардашын гёрюп ярамайгъан гиши гъали де къарангылыкъда яшайдыр. ¹⁰ Иман къардашын сюеген гиши нюрде яшай ва ону яшавунда гюнагъ иш этер йимик ёлгъа тюшюреген бир зат да болмай. ¹¹ Амма иман къардашын гёрюп

ярамайгъан гиши къарангылыкъда яшай ва къарангылыкъда юрой. О къайда барагъанын билмей, неге тюгюл къарангылыкъ ону гёзлерин сокъур этген.

¹² Сизге язаман, балаларым, неге тюгюл де Исаны яхшылыгъындан сизин гюнагъларыгъыз гечилген.

¹³ Сизге язаман, аталар, неге тюгюл сиз башдан берли Болгъанны таныйсыз.

Сизге язаман, жагъиллер, неге тюгюл сиз иблистен уьст гелгенсиз.

¹⁴ Сизге язаман, яшлар, неге тюгюл сиз Атабызны таныйсыз.

Сизге язаман, аталар, неге тюгюл сиз башдан берли Болгъанны таныйсыз.

Сизге язаман, жагъиллер, неге тюгюл сиз гючлюсюз ва Аллагъны каламы ичигизде яшай. Сиз иблистен уьст гелгенсиз.

¹⁵ Я бу дюньяны, я бу дюньяда бар затланы суймегиз. Бу дюньяны ким сюе буса, о Атабызны суймей. ¹⁶ Неге тюгюл де, бу дюньяда бар болгъан гъар зат – къаркъараларыбыз гъасирет, гёзлерибиз гёрмеге гъасирет, бу яшавда инсанлар оьзлер булан оьктем болагъан затлар – булар барысы да Атабыздан тюгюл, бу дюньядан. ¹⁷ Бу дюнья ва адамлар гъасирет болгъан затлар гете, амма Аллагъ суйгенни этеген буса даим яшажакъ.

Исаны ахыр замандагъы душманлары

¹⁸ Балаларым, ахыр заман ювукълашгъан. Сиз де эшитгенигиз йимик, Месигъни душманы гележек ва гъали хыйлы олай душманлар арагъа чыгъып да тура. Ахыр заман ювукълашгъанны биз шондан да билебиз. ¹⁹ Месигъни шо душманлары бизин арабыздан чыкъгъанлар, амма олар бизден тюгюллер. Эгер олар бизден болгъан эди буса, бизин булан къалар эдилер. Амма олар арабыздан чыгъып гетген, шо да оланы бири де бизден тюгюл экенни исбат эте.

²⁰ Аллагъ сизге Оьзюню Ругъуну белгисин салгъан, шолалыкъда сиз гъакъ гертиликни билесиз. ²¹ Сиз гъакъ гертиликни билмей деп язмайман мен, сиз ону билегенигиз саялы ва гъакъ гертилик ялгъанны яратмайгъаны саялы язаман.

²² Ялгъанчы кимдир? Иса Месигъ экенин инкар этеген гиши – ялгъанчы. Шолай адам – Месигъни душманы. О Атабызны ва Ону Уланын инкар эте. ²³ Уланын инкар этегенни Атасы да ёкъ. Уланын къабул этегенни Атасы да бар.

²⁴ Башдан берли эшитген затлагъа амин болугъуз. Шолай этсегиз, Уланы ва Атасы булан бирликде яшарсыз. ²⁵ Иса бизге ваъда этгени даимлик яшавдур.

²⁶ Мен буланы сизге сизин алдатмагъа сюегенлер барны билдирмек учун язаман. ²⁷ Амма Аллагъ

сизге Оьзюню Ругъуну белгисин салгъан. Аллагъны Ругъу сизин булан болур ва сизге гъеч биревню де уьйретивлери тарыкълы болмас. О сизин гъар затгъа уьйрете. Ону уьйретивю гъакъ, ялгъан тюгюл. Шо саялы О сизин уьйретеген кюйде этип, Аллагъ булан бирликде яшап къалыгъыз.

Аллагъны авлетлери

²⁸ Балаларым, Иса булан бирликде яшап къалыгъыз. Иса къайтып гелгенде, биз Ону алдында инамлы кюйде токътажакъбыз, Ондан уялагъан гъалда болмажакъбыз. ²⁹ Эгер де сиз Аллагъ адилли экенин биле болгъан сонг, адилли кюйде иш гёреген гъар ким де Ону авлети экенин де билесиз.

3 Бир къарагъыз чы, бизге «Аллагъны авлетлери» деп айтылмагъа ихтияр берип, Атабыз бизин нечик кёп сюегенин гёрсетди! Гертилей де, биз Аллагъны авлетлерибиз! Бу дюньяны адамлары Ону танымайгъаны саялы, бизин де танымай. ² Сююмлю къардашларым! Биз гъали Аллагъны авлетлерибиз, амма гележекде дагъы да ким болажакъбыз гъали де белгили тюгюл. Иса янгыдан гёрюнген заманда буса, Огъар ошажагъыбызны билебиз. Неге тюгюл де, Ону бар болгъан кююнде гёрежекбиз! ³ Ким Исагъа бакъгъан якъдагъы шо умутну уьзмесе, Ону йимик шолай тазаланып яшап къалажакъ.

⁴ Гюнагъ иш этеген гъар ким Аллагъны Къанунун буза. Гюнагъ этмек Къанунну бузмакъдыр. ⁵ Иса инсанланы гюнагъларын оьзюню уьстюне алмакъ учун гелгенни ва Ону Оьзюню буса гюнагъы ёгъун сиз билесиз. ⁶ Иса булан бирликде яшайгъан гюнагъ ишлер этмей. Гюнагъ ишлер этивюн узатып турагъан буса Ону не гёрмеген, не танымагъан.

⁷ Балаларым! Сизин бирев де адашдырып къоймасын. Иса муьмин болгъаны йимик, муьмин кюйде иш гёреген де – муьмин гиши. ⁸ Гюнагъ ишлер этивюн узатып турагъан гиши иблисникидир. Иблис башдан берли де гюнагъ ишлер эте гелген. Аллагъны Уланы иблисни ишлерин ёкъ этмек учун гелген. ⁹ Аллагъны авлети болгъан гиши гюнагъ иш этивюн узатып турмай. Неге тюгюл де, Аллагъ Оьзюню барлыгъы булан ону юрегинде яшай. Аллагъны авлети болгъаны саялы, о гюнагъ иш этивюн узатып турмай.

¹⁰ Адилли кюйде иш гёрмейген гиши яда иман къардашын суймейген гиши Аллагъныки тюгюл. Аллагъны авлетлерин иблисникинден муна шондан таба айырмагъа бола.

Бир биригизни сююгюз

¹¹ Башдан берли биз эшитген буйрукъ – бир бирибизни суймек. ¹² Иблисни айтгъанын этип, инисин оьлтюрген Къабилге ошамагъа герек тюгюлбюз. Къабил инисин не учун оьлтюрген? О амаллары яман экенге, инисини амаллары буса

адилли болгъаны саялы ону оьлтюрген.

¹³ Къардашларым, эгер бу дюньяныки болгъанлар сизин гёрюп ярамай буса, огъар тамаша болмагъыз. ¹⁴ Оьлюмден яшавгъа гечгенибизни билебиз, неге тьююл иман къардашларыбызны сюебиз. Къардашын сюймейген оьлюмде къалыр.

¹⁵ Къардашын гёрюп ярамайгъан адам оьлтюрювчюдюр. Гьеч бир оьлтюрювчюню даимлик яшаву болмайгъанны сиз билесиз.

¹⁶ Иса Месигъ бизин учун жанын бергенликден таба биз сююв деген не зат экенни англагъанбыз. Биз де иман къардашларыбыз учун жаныбызны бермеге гъазир болмагъа герекбиз. ¹⁷ Эгер дюньяда мадарлы яшайгъан бирев, иман къардашыны тарчыкълыкъда экенин гёрюп, огъар рагъму этмей буса, Аллагъны сюювю онда нечик яшасын? ¹⁸ Балаларым! Сёзюбюз булан ва тилибиз булан тьююл, гъакъ герти кюйде амалларыбыз булан сюейик.

¹⁹⁻²⁰ Шолайлыкъда, биз гъакъ гертиликники экенибизни билербиз. Юреклерибиз бизин айыплай буса, Аллагъны алдында парахатлыкъны алмагъа боларбыз. Неге тьююл де, Аллагъ юреклерибизден уллу ва О бары да затны биле.

²¹ Балаларым! Эгер юреклеригиз сизин айыпламай буса, Аллагъны янына тартынмай ювукълашмагъа боласыз. ²² Не зат тилесек де, Аллагъдан аларбыз, неге тьююл биз Ону буйрукъларын кютебиз ва О сюеген ишлени этебиз. ²³ Аллагъны буйругъу будур: Уланына – Иса Месигъге – иман салмакъ ва Иса бизге буюргъаны йимик, бир бирибизни сюймек.

²⁴ Аллагъны буйрукъларын кютеген Аллагъ булан бирликде яшай, Аллагъ да ону булан бирликде яшай. Аллагъ бизин булан бирликде яшайгъанын билебиз, неге тьююл О бизге Озьюню Ругъун берген.

Гъакъ гертиликни Ругъу ва ялгъанны ругъу

4 Сююмлю къардашларым! Гъар ругъгъа инанып къалмагъыз. Аллагъдан экенин яда тьююлюн англамакъ учун, ругъланы сынап къарагъыз. Дюньяны гъар еринде гъали бир кёп ялгъан пайхаммарлар яйылгъан. ² Сиз Аллагъны Ругъун булай билмеге болурсуз: Иса Месигъ бу дюньягъа инсан къаркъарада гелгенине мюкюрлюк этеген гъар ругъ Аллагъдандыр. ³ Шогъар мюкюрлюк этмейген гьеч бир ругъ Аллагъдан тьююл. Шо Месигъни душманыны ругъу. О ругъ гележегин сиз эшитгенсиз ва о гелип гъали дюньяда.

⁴ Балаларым! Сиз Аллагъныкисиз ва ялгъан пайхаммарлардан уьстюн гелгенсиз. Неге тьююл де, ичигиздеги Аллагъны Ругъу бу дюньядагъындан гючлю. ⁵ Ялгъан пайхаммарлар бу дюньяныки. Шогъар гёре олар сёйлейген сёзлер де бу дюньядан, бу дюньядагъылар да олагъа къулакъ аса. ⁶ Биз буса Аллагъныкибиз ва Ону таныйгъан бизге къулакъ асар. Аллагъныки тьююллер бизге

тынгламас. Гъакъ гертиликни Ругъун ялгъанны ругъундан биз муна шолайлыкъда айырмагъа болабыз.

Аллагъны сюювю

⁷ Сююмлю къардашларым! Бир бирибизни сюейик. Неге тьююл де, сююв Аллагъдан. Сюювю булангъы гъар ким – Аллагъны авлети ва Ону таный. ⁸ Сюювю ёкъ гиши Аллагъны танымагъан. Неге тьююл де, Аллагъ Озью – сююв. ⁹ Биз Озьюнден таба даимлик яшав алсын учун, Аллагъ биргине бир Уланын дюньягъа йиберген. Шоллукъда, Аллагъны сюювю бизге белгили болгъан. ¹⁰ Сююв биз Аллагъны сюегенлигибизде тьююл, гюнагъларыбызны гечдирмек учун, къурбан этип Уланын йибермек булан Озью бизин сюегенин гёрсетгенликде. ¹¹ Сююмлю къардашларым! Аллагъ бизин шолай бек сюйген сонг, биз де бир бирибизни сюйме герекбиз. ¹² Аллагъны бирев де бир заманда да гёрмеген. Эгер биз бир бирибизни сюе бусакъ, Аллагъ бизин булан бирликде яшар ва Ону сюювю юрегибизде камил болур.

¹³ Биз Аллагъ булан бирликде яшайгъаныбызны ва Аллагъ бизин булан бирликде яшайгъанны билебиз, неге тьююл Аллагъ бизге Озьюню Ругъун берди. ¹⁴ Дюньяны Къутгъарывчусу этип Атабыз Уланын йибергенни биз гёрдюк ва шогъар шагъатлыкъ этебиз. ¹⁵ Иса Аллагъны Уланы экенине ким мюкюрлюк этсе, о Аллагъ булан бирликде яшар, Аллагъ да ону булан бирликде яшар. ¹⁶ Шо саялы биз Аллагъны бизге бакъгъан якъдагъы сюювюн билдик ва шогъар бир де шеклик этмейбиз.

Аллагъ сюювдюр. Сююв булан бирликде яшайгъан Аллагъ булан бирликде яшай, Аллагъ да ону булан бирликде яшай. ¹⁷ Къыяматгюн биз тартынмайгъан болсун учун, сююв юреклерибизде камиллешген даражасына етишген. Неге тьююл де, Иса нечик болгъан буса, биз де бу дюньяда шолайбыз. ¹⁸ Сюювде къоркъув ёкъ. Камил болгъан сююв къоркъувну къувалай. Къоркъув жаза булан байлавлу. Къоркъагъан гишини юрегиндеги сююв камиллешген даражасына етишмей.

¹⁹ Биз Аллагъны ва бир бирибизни сюебиз, неге тьююл О бизин башлап сюйген. ²⁰ Ким: «Мен Аллагъны сюемен», – деп де айтып, иман къардашын гёрюп ярамай буса, о ялгъанчыдыр. Гёрюнюп турагъан иман къардашын сюймейген Озьюн гёрюп болмайгъан Аллагъны нечик сююп бола? ²¹ «Аллагъны сюеген гиши иман къардашын да сюймеге герек» деген буйрукъну биз Ондан алгъанбыз.

Аллагъны Уланына иман салыв

5 Иса Месигъ экенине иман салагъан гъар ким Аллагъны авлетидир. Атабызны сюеген адам Ону Авлетин де сюе. ² Аллагъны авлетлерин сюегенибизни биз булай билип болабыз: эгер де Аллагъны да сююп, Ону буйрукъларын кюте бусакъ, биз оланы сюебиз. ³ Аллагъны суймек демек Аллагъны буйрукъларын кютмек демекдир. Ону буйрукъларын кютмеге къыйын тююл. ⁴ Неге тююл де, Аллагъны авлети болгъан гъар ким дюньядан уьст геле. О оьзю иманы булан бу дюньядан уьст гелип тура. ⁵ Бу дюньядан уьст гелмеге ким болур? Янгыз Иса Аллагъны Уланы экенине иман салагъан.

⁶ О сув ва къан булан † гелген Иса Месигъ. О янгыз сув булан тююл, сув ва къан булан гелди. Шону гъакъында шагъатлыкъ этеген Аллагъны Ругъудур. Неге тююл де, Аллагъны Ругъу гъакъ гертидир. ⁷ Шону гъакъында шагъатлыкъ этеген уьч зат бар: ⁸ Аллагъны Ругъу, сув ва къан. Олар уьчюсю де бир гёнгюлден бир затгъа шагъатлыкъ эте ††. ⁹ Биз инсанланы шагъатлыкъын къабул этебиз, амма Аллагъны шагъатлыкъы ондан да артыкъ. Неге тююл де, о Аллагъны шагъатлыкъы. Аллагъ Оьзю Уланыны гъакъында шагъатлыкъ этди. ¹⁰ Аллагъны Уланына иман салагъанны оьзюню юрегинде шо шагъатлыкъ бар. Аллагъгъа инанмайгъан гиши буса Ону ялгъанчы этип гёрсетеген бола, неге тююл о Аллагъ Оьзюню Уланыны гъакъында этген шагъатлыкъгъа инанмайгъан гиши. ¹¹ Аллагъны шагъатлыкъы О бизге даимлик яшав бергенликде.

† „О сув ва къан булан гелген“ демек – О сувгъа чомдуруп, Оьзюн Аллагъгъа тапшуртгъан ва хачгъа илинип къан тёкген демек. †† Бир бир грекче къольязывларда бу аятлар «Кёклерде шону гъакъында шагъатлыкъ этеген уьч зат бар: Ата, Калам ва Аллагъны Ругъу. Олар уьчюсю де бир гёнгюлден шагъатлыкъ эте. Дюньяда да шону гъакъында шагъатлыкъ этеген уьч зат бар: Аллагъны Ругъу, сув ва къан. Олар уьчюсю де бир гёнгюлден бир затгъа шагъатлыкъ эте» деп язылып ёлугъа.

Шо яшав Ону Уланында. ¹² Оьзю Аллагъны Уланы булан бирликде яшайгъанны шо яшаву да бар. Оьзю Аллагъны Уланы булан бирликде яшамайгъанны шо яшаву ёкъ.

Ахыр сёзлер

¹³ Мен буланы сизге, Аллагъны Уланына иман салагъанлагъа, даимлик яшавугъуз барын билсин деп язаман. ¹⁴ Биз Аллагъны алдына тартынмайлы гелип болагъаныбызны себеби шудур: биз Ондан Оьзю рази къалагъан не затны тилесек де, О шону къабул этер. Биз Аллагъгъа инанабыз. Оьзю сюеген гъар не затгъа къыйышывлу болуп биз не зат тилесек де, О бизин эшитегенге инанабыз. ¹⁵ Гъар не тилесек де, Оьзю бизин эшитегенни билегенибизге гёре, тилеген затыбызны О бережегин де билебиз.

¹⁶ Эгер бирев иман къардашыны оьлюмге гелтирмейген гюнагъ иш этегенин гёрсе, ону учун дуа этме герек. Аллагъ да огъар яшав бережек. Мен муну оьлюмге гелтирмейген гюнагъ иш этегенлени гъакъында айтаман. Оьлюмге гелтиреген гюнагъ иш де бар. Мен оьлюмге гелтиреген гюнагъ иши саялы дуа этсин деп айтмайман. ¹⁷ Гъар къайсы яман иш де – гюнагъ. Амма оьлюмге гелтирмейген гюнагълар да бар.

¹⁸ Аллагъны авлети гюнагъ иш этивюн узатмайгъанны биз билебиз. Аллагъны Авлети болгъан Иса ону сакълай ва иблис огъар зарал этип болмай. ¹⁹ Биз Аллагъныки экенибизни ва бютюн дюнья иблисни къолунда экенин билебиз. ²⁰ Уланы гелип гъакъ герти Аллагъны танысын учун, бизге англамагъа гюч бергенни де билебиз. Биз гъакъ герти Аллагъ булан бирликде яшайбыз, неге тююл Ону Уланы Иса Месигъ булан да бирликде яшайбыз. О гъакъ герти Аллагъ ва даимлик яшав!

²¹ Балаларым! Оьзюгюзню ялгъан аллагълагъа къуллукъ этивден ари сакълагъыз!

Югъан язгъан экинчи кагъыз

2 Югъан

Югъан бу къысгъаракъ кагъызында иманлыланы ялгъан уйретивлеге бакъгъан якъда сакъ турмагъа чакъыра. Иманлыланы алдында токътагъан масъалалар элчи биринчи кагъызында оьзлени гъакъында язгъанларына ошашлы геле болгъан буса ярай. Шо саялы да мунда Исагъа иман салгъанлар учун аслу болуп Ким токътайгъанлыкъгъа, демек Аллагъны Инсан болгъан Уланы Месиgгге дагъы да артыкъ тергев бакъдырылып сёйлене.

¹ Аллагъ сайлагъан ханымгъа ва ону яшларына † мен ёлбашчыдан салам! Мен сизин гъакъ герти кюйде сюемен. Янгыз мен тюгюл, гъакъ гертиликни билегенлер барысы да сизин сюелер, ² неге тюгюл гъакъ гертилик бизин ичибизде яшай ва даим де бизин булан къалажакъ.

³ Атабыз Аллагъдан ва Ону Уланы Иса Месиgден гелеген зор яхшылыкъ, рагъму ва парахатлыкъ гъакъ гертиликде ва сюювде бизин булан къалажакъ.

⁴ Сени бир бир авлетлеринг бизге Атабыз буюргъан кюйде гъакъ гертиликни ёлу булан юрюгенин эшитгенде, мен бек сююндюм. ⁵ Энни де сагъа тилеймен, гъюрметли ханым, гелигиз, барыбыз да бир бирибизни сюейик! Бу мен сагъа язагъаным янгы бир буйрукъ тюгюл, башдан берли де бизге берилген буйрукъ. ⁶ Сюймек демек буса биз Аллагъны буйрукъларына гёре яшамагъа герекбиз демекдир. Башдан берли эшитгенигиз йимик, Ону буйругъу сюювню ёлунда юрюмеклигибиздир.

---

† Ханым ва ону яшлары – мунда Исагъа иман салгъанланы жыйыны ва шо жыйынны ортакъчылары.

⁷ Дюньяны гъар еринде Иса Месиg ер юзюне инсан къаркъарада гелгенин къабул этмейген бир кёп ялгъанчылар яйылгъан. Шолай адамлар – ялгъанчылар ва Месиgни душманлары. Месиgге амин болугъуз

⁸ Оьзюгюзге тергев беригиз! Тёкген къыйыныбыз пучуна гетмесни гъайын этигиз, амма тийишли гъагъыгъызыны алмагъа къаст этигиз. ⁹ Месиg уйретеген ёлдан тайып, Огъар амин болмайгъан гъар кимни Аллагъы ёкъдур. Шо ёлгъа амин болгъан кююнде къалгъан гъар кимни буса Атасы ва Уланы бар. ¹⁰ Эгер ким буса да бирев, сени янынга гелип, Иса уйретеген ёлну гёрсетмей буса, ону уьюнге гирме де къойма, огъар салам да берме. ¹¹ Неге тюгюл де, шолай адамгъа салам береген гиши ону яман ишлерини ортакъчысы да болур.

¹² Сизге язмагъа мени дагъы да кёп затларым бар эди, амма кагъызгъа язмагъа сюймеймен. Сююнчюбюз толу болсун учун, бир сизин яныгъызгъа гелмеге ва сизин булан бетге бет сёйлемеге умут эмен.

¹³ Аллагъ сайлагъан къызардашынгны яшлары да сагъа салам йиберелер.

Югъан язгъан уьчюнчю кагъыз

3 Югъан

Югъан оьзюню уьчюнчю къысгъаракъ кагъызында кърдашы Гайны ят халкълагъа Сююнч Хабарны билдире туруп сапаргъа чыкъгъанлагъа кемеке этмеге чакъыра. Бу тилевюн Югъан Исагъа гъакъ герти иман салгъан адам оьзюн жыйынны оьзге ортакъчыларындан оър салмагъа тюшмей деген ой булан байлавлу этип сейлей. Иманлылар бары да этеген ишлеринде, айрокъда Иса Месигъни гъакъындагъы Сююнч Хабарны билдиривде бир бирине кемекеге табулмагъа тарыкъ деген ой Югъанны кагъызыны аслу маънасы болуп токътай.

¹ Мен ёлбашчыдан оьзюн гъакъ герти кюйде сюеген сююмлю Гайгъа салам!
² Сююмлю кърдашым! Сени юрегинг парахатлыкъда болгъаны йимик, гъар затда да сен уьстюнлюк, савлукъ булан болсун деп дуа этемен.
³ Иман кърдашларыбыздан бирлери гелип, сени гъакъ герти ёлдан тайышмай юрюйгенингни айтгъанда, мен бек сююндюм. ⁴ Авлетлерим гъакъ герти ёлдан тайышмай юрюйгенин билмекден артыкъ болуп мени учун дагъы уллу сююнч болмас!
⁵ Сююмлю кърдашым! Сагъа оьзлер таныш тюгюл буса да, сен иман кърдашларыбызгъа кьуллукъ этегенде, оьзюнгню Аллагъгъа аминлигингни гёрсетесен. ⁶ Сен оьзлени сюегенине олар Исагъа иман салгъанланы алдында шагъатлыкъ этдилер. Эгер сен оланы Аллагъ рази къалагъан кюйде гележекде де бир ёлгъа салсанг, бек яхшы бир иш этген болурсан.
⁷ Неге тюгюл де, олар Месигъге кьуллукъ этмек учун сапар чыкъгъанлар ва Исагъа иман салмагъанлардан олар гъеч бир кемеке алмайлар.
⁸ Шо саялы да, гъакъ гертиликни билдиреген кьуллукъчулар болмакъ учун, биз шолай адамланы якъламагъа тарыкъбыз.
⁹ Мен Исагъа иман салгъанланы жыйынына бир къысгъаракъ кагъыз язгъан эдим. Амма шо

жыйынгъа башчылыкъ этмеге сюеген Диотреф биз айтагъанны кьабул этмей. ¹⁰ Шогъар гёре, эгер мен сизин яныгъызгъа гелсем, о этеген ишлени гъакъында айтарман. О мени гъакъымдан ялгъан сёзлер айтып, къайдагъы бугътанланы яйып юрюй. Шону булан да рази болуп токътамай, о оьзю де иман кърдашларын кьабул этмей. Иман кърдашланы кьабул этмеге сюегенлеге де пуршавлукъ эте ва оланы жыйындан кьувалай.
¹¹ Сююмлю кърдашым! Яманлардан уьлгю алма, яхшылардан ал. Яхшылыкъ этеген адам Аллагъныки, яманлыкъ этеген буса Аллагъны бир заманда да гёрмеген. ¹² Деметрийни гъакъында бары да, кьошулуп биз оьзюне гъакъ гертилик деп айтагъаны да, янгыз яхшы затны сейлейлер. Тап шо кюйде биз де сейлейбиз. Бизин шагъатлыгъыбыз буса, оьзюнг билеген кюйде, гъакъ герти.
¹³ Сагъа язмагъа мени дагъы да кёп затларым бар эди, амма кагъызгъа язмагъа суймеймен. ¹⁴ Ювукъ заманны ичинде сени гёрмеге ва сени булан бетге бет сейлемеге умут этемен.
¹⁵ Эсен къл! Бары да кърдашларынг сагъа салам йиберелер. Бизин кърдашларыбызны барысына да салам деп айт, гъарисини атын тутуп.

Ягьуда язгъан кагъыз

Ягьуда

Ягьуданы бу кагъызы не ерде ва кимлеге язылгъаны белгисиз болса да, мунда гетерилеген масъалаланы аслу маънасы бизге ачыкъ. Ягьуда Исагъа иман салгъанланы жыйынындагъылары оьзлени гъайын этивге ва Аллагъны рагъмусуну гъакъындагъы ойлагъа батып, пасат, пакарсыз юрюшлерин яшырмагъа къарайгъанларындан сакъ турмагъа чакъыра. Оьктем сейлевлери булан олар оьзлеге якъчылар тапмагъа бажаргъанлар. Шо саялы да Ягьуда жыйындагъылары Аллагъгъа бакъгъан якъда амин турмагъа ва оьзлени бары да умутларын «... йыгъылывдан сакълап ва Оьзюню сыйлы нюрюню алдына нарыстадай шатлыкъгъа салып болагъан» (1:24 25) Аллагъ булан байламагъа чакъыра.

Башлапгъы саламлар

¹ Бу кагъызы мен, Иса Месигъни къуллукъчусу ва Якъубну иниси болгъан Ягьуда, язаман. Иса Месигъ къоруп сакълагъан, Атабыз Аллагъны сююмлю чакъырылгъанларына салам! ² Сизге бакъгъан якъда рагъму, парахатлыкъ ва сююв артсын дагъы!

Ялгъан устазлар

³ Сююмлю къардашларым, бизге ортакъ болгъан къутгъарылывну гъакъында язмагъа нечакъы да суйген эдим. Амма Аллагъны халкъына бир керен ва даимге инанынылып тапшурулгъан иманыбыз учунгъу ябушувгъа сизин борчлу этмекни гъакъында сизге язмакъны тийишли гёрдюм. ⁴ Мен шо гъакъда язагъаным, бир тайпа адамлар сизин арагъызгъа яшыртгъын кюйде къошулгъанлар. Олар, шо аллагъсызлар, бизин Аллагъыбызны рагъмусу гъакъындагъы хабарны къынгырлашдыра, ону пасат юрюме ихтияр береген зат йимик англаталар. Шоллукъда, бизин биргине бир Есибиз ва Раббиз болгъан Иса Месигъни гери уралар. Оланы налатлама гереклиги къадим заманлардан берли язылгъан.

⁵ Сиз булай да биле бусагъыз да, мен шу затны эсигизге салмагъа сюемен: Раббиз Оьзюню халкъын Мисри топурагъындан чыгъарып къутгъаргъан сонг, дангылда иман салмагъанланы ёкъ этди. ⁶ Оьзлени оьр даражасын сакъламагъан, кёклердеги уйлери ташлап гетген малайиклеге къыяматгюн дуван гесмек учун, Раббиз оланы къарангылыкъда байлап сакълады. ⁷ Шо малайиклер йимик, бузукъ зиналыкъ ва гъар тюрлю пасатлыкъ юрютген Содом, Гьомора ва айланадагъы шагъарлар да жаза гьисапда даимлик отну алгъанланы уьлгюсю болуп токътайлар.

⁸ Бу аллагъсызлар да шоллай, оьзлени тюшлерине асасланып, къаркъараларын мурдар этелер,

гъакимликни инкар этелер ва макътавлу малайиклени сёгелер. ⁹ Баш малайик Михайыл оьзю де Мусаны сюеги гъакъында эришип сёйлейгенде, иблисге къаршы сёгюшмеди, янгыз: «Аллагъ сени жазаласын», – деп айтып къойду.

¹⁰ Амма бу адамлар оьзлер англамайгъан затланы сёгюп сёйлейлер, англавсуз гъайванлар йимик, гьисине гёре яшап, оьзлени дагъыталар.

¹¹ Адаршай олагъа! Олар Къабилни ёлу булан юрюгенлер. Къазанчны бетин этип, олар Балам этген хаталаны къайтарып этгенлер. Олар Корагъ † деген адамны башгетеривюнде ортакъчылыкъ этгенлер йимик ёкъ этилежеклер. ¹² Сюювню белгилейген тепсигизде олар дамгъалардай болуп токътайлар. Бир янгыз да уялмай тепсиде олтуруп, олар янгыз оьзлени гъайында болалар. Олар ел алып барагъан янгурсуз булутлардыр. Олар гюзде тамурундан чыгъарылып алып ташлангъан емишсиз тереклердир, эки керен оьлгенлердир. ¹³ Олар оьз айыпларын гёбюк булан яшырагъан денгизни вагъши толкъунларыдыр. Олар оьзлеге къарангылыкъны зулматында даим зылцын берип турмакъ белгиленген адашгъан юлдузлардыр.

¹⁴ Адамдан сонг еттинчи наслуда болгъан Энош оланы гъакъында Аллагъны атындан булай айтгъан: «Муна, Раббиз минглер булангъы сыйлы малайиклери булан гележек. ¹⁵ О бары да халкъгъа дуван этежек, аллагъсызланы этген аллагъсыз ишлерин ва аллагъсыз гюнагълылар Оьзюню гъакъында айтгъан затланы аянгъа чыгъарып бережек». ¹⁶ Бу адамлар – арзачылар ва бугътанчылар. Олар оьзлени напсларына тынглап юрюйлер, оьктем сёйлейлер, оьз пайдасы учун башгалагъа ялынчылыкъ этелер.

† Корагъ – Мусаны ва Гьарунну гъакимлигине къаршы баш гетерген адам.

Иса Месигъни гелмеклигин къаравуллай туруп

¹⁷ Сиз буса, суюмлю къардашларым, Раббибиз Иса Месигъни элчилери алданокъ айтгъан сёзлерин эсге алып къоюгъуз. ¹⁸ Олар сизге: «Ахыр заман оьзлени аллагъсыз напслары булан юрюйген мысгъыллавчулар арагъа чыгъажакъ», – деп айтгъан эдилер. ¹⁹ Олар адамланы ярплашдыра. Олар бу дюнъялыкъ гьислерине гёре яшайлар ва оларда Аллагъны Ругъу ёкъдур.

²⁰ Сиз буса, суюмлю къардашларым, инг сыйлы иманыгъыз булан оьзюгюзню беклешдиригиз ва Аллагъны Ругъу булан дуа этигиз. ²¹ Раббибиз Иса Месигъни рагъмусу сизге гелтирежек даимлик яшавну гёзлеп, Аллагъ сизин сюегенни даим эсде

сакълап яшап туругъуз. ²² Шеклик этегенлеге рагъмулу болугъуз, ²³ башгъаларын буса отдан чыгъарып алып къутгъарыгъыз. Бир тайпа оьзгелерине рагъму этигиз, амма олардан сакъ болугъуз, гъатта оланы гюнагъларындан похлангъан гийимлеринден де жиргенигиз.

²⁴⁻²⁵ Сизин йыгъылывдан сакълап ва Оьзюню сыйлы нюрюню алдына нарыстадай шатлыкъгъа салып болагъан Аллагъгъа макътавлар болсун дагъы! Раббибиз болгъан Иса Месигъден таба бизин къутгъаргъан Бир болгъан Аллагъгъа гъар заманда да, гъали де, гъар даим де макътавлар, зорлукъ, къудрат ва гъакимлик болсун дагъы! Амин.

Аллагъны Югъангъа йиберген вагъийи

Вагъий

Яшавуну ардагъы он йылдан да артыгъын Югъан Исаны якъчыларыны Эфесдеги жыйынына къуллукъ этивге багъышлагъан. Шо заман Румда Домициан деген пача гъакимлик эте болгъан. О оъзюне Аллагъгъа йимик гъюрмет этмекни талап этген ва Исагъа иман салгъанланы рагъмусуз кюйде гъызарлап юрюген. Гъызарлавлгъа элчи Югъан да тарыгъан: о Патмос деген атавгъа сюрюн этилген. Тап шонда огъар Аллагъдан айрыча хабар йиберилген. Шо хабарны язып, огъар «Вагъий» деп ат такъгъан. Бу китапда берилген хабар, биринчилей, Исаны Гиччи Азиядагъы якъчыларыны жыйынлары учун язылгъан болгъан. Оъзюню бютюн маънасы булан «Вагъий» гъызарлав ва азап чегив гюнлеринде иманлыланы къаттылыкъгъа чакъыргъан.

Китапда Исаны якъчыларыны жыйынларына кирген ялгъан устазлардан сакъ турмакъны гъакъында да айтылгъан. «Заманлыкъгъа гъызарлавгъа тарып турагъан Исаны якъчыларыны жыйыныны ахыры не болар экен?» – деген бек агъамиятлы сорав гъызарланагъанлагъа яллыкъ бермей тургъан. Китап шо соравгъа жавап бере: Аллагъгъа къаршы баш гётергенлерден Иса Месигъ толу кюйде уъстюн чыгъып токътажакъ. О Пачаланы да Пачасыдыр ва гъакимлик этегенлени де Раббисидир.

Югъанны китабы Исагъа иман салгъанланы къайсы девюрдегилери учун да оъзюню агъамиятлыгъын тас этмей. Китап олагъа оъзлени душман гёрген ва гъызарлавлгъа тарыгъан девюрлерде маслагъатчысы ва якъчысы болуп токътай. Югъандан таба биз оъзюне ортакъчы болагъан хабарны кюрчюсю болуп Иса Месигъ токътай. О бу дюнъягъа бирдагъы керен гележек, энни Уъстюн Чыгъывчу болуп. Китап шоллай ваъда булан тамамлана: «Дюр, Мен ювукъда гележекмен» (22:20).

Исагъа иман салгъанланы Етти шагъардагъы жыйынларына салам

¹ Бу китап Иса Месигъни хабарыдыр. Ювукъ заманда болмагъа герекли агъвалатланы Оъзюню къуллукъчуларына билдирсин деп, Аллагъ Огъар бу вагъийни йиберди. О да муну йиберген малайигинден таба магъа – Оъзюню къуллукъчусу Югъангъа билдирди. ² Аллагъны каламыны ва Иса Месигъ айтгъанны шагъаты болгъан Югъан да оъзю гёрген ва эшитген затланы гъакъында гъали шагъат гъисапда айта тура. ³ Бу пайхаммарлыкъ сёзлени охуйгъан ва мунда язылгъан затланы кютеген насиплидир, неге тюгюл ахыр заман ювукълашып геле тура.

⁴⁵ Исагъа иман салгъанланы Асия вилаятындагъы етти шагъардагъы жыйынына мен Югъандан салам. Бар болгъан, гъали де Бар ва энниден сонг да Болажакъдан, Ону тахыны алдындагъы етти ругъдан, олюлени арасындан биринчи болуп тирилген ва дюнъядагъы бары да пачаланы да уъстюнде болгъан герти шагъат Иса Месигъден сизге рагъму ва парахатлыкъ болсун. О бизин сюе ва Оъзюню тёгюлген къаны булан бизин гюнагъларыбыздан азат этди. ⁶ Иса Оъзюню Аллагъына ва Атасына къуллукъ этмек учун, бизден Оъзюню халкъын – дин къуллукъчуланы яратды.

Гъар даим де гъар макътавлар ва къудрат Онукидир! Амин.

⁷ Къарагъыз! О булутлар булан бирче гележек. Барысы да, Огъар чанчгъанлар да, Ону оъз гёзлери булан гёрежеклер. Дюнъяны бары да халкълары Огъар яс этип йылажакълар. Бу затлар гертилей де шоллай болажакъ! Амин.

⁸ Бар болгъан, гъали де Бар ва энниден сонг да Болажакъ, бары да затны Еси болгъан Раббибиз Аллагъ:

– Алфа ва Омега † Менмен, – дей.

Патмос атавда Югъан Исаны бир гёрюнюште гёре

⁹ Мен сизин иман къардашыгъыз Югъанман. Исаны якъчыларыны бири гъисапда сизин булан бирче азап чегивде, сабурлукъда ва Исаны гъакимлигини тубюнде ортакъчы болгъанман. Аллагъны каламыны ва Исаны гъакъында шагъатлыкъ этгеним учун, Патмос деген атавда сюрюнде турдум. ¹⁰ Раббибизни гюнюнде †† Аллагъны Ругъуну гъайран къудратын сездим. Шо гъалымда артымдан таба сюрден чыгъагъанда йимик гючлю бир тавуш эшитдим. ¹¹ Шо тавуш магъа:

† Алфа ва Омега – грек алифбасыны биринчи ва ахырынчы гъарпларыны атлары. †† Раббибизни гюню – демек, къаттыгюн.

– Гёреген затларынгни китапгъа яз ва шоланы Исагъа иман салгъанланы жыйынлары булангъы етти шагъаргъа: Эфесге, Измирге, Пергамгъа, Тиатирге, Сардыгъа, Филадельфиягъа ва Лаодикиягъа йибер, – деп айтды.

¹² Магъа сёйлеген тавушгъа багъып бурулуп къарап, мен етти алтын шамчыракъны гёрдюм.

¹³ Шо шамчыракъланы ортасында Инсанны Уланына ошайгъан бирев бар эди. Ону устьюнде ерге тиеген узун абасы, тёшюне ерли байлангъан алтын байлаву бар эди. ¹⁴ Ону башы ва тюклери акъ юн ва къар йимик акъ эди. Гёзлери де янагъан от йимик эди. ¹⁵ Аякълары мечде къыздырылгъан багъырдай, тавушу да чалт агъагъан сувну агъымыдай эди. ¹⁶ Онг къолунда етти юлдуз бар эди, авзундан да эки де яны итти бир къылыч чыгъып геле эди. Бети шавлалы гюнеш йимик ярыкъ бере эди.

¹⁷ Ону гёргенде, оьлген гишидей болуп, мен Ону аякъларына къапландым. Онг къолун мени устьюме салып, О булай айтды:

– Къоркъма! Биринчи, Ахырынчы ¹⁸ ва Яшав болгъан Менмен. Мен оьлген эдим, муна къара, гъали Мен даимге савман! Ахыратны да, оьлюмню де ачгъычлары Менде. ¹⁹ Мунда сен гёрген затларынгни – болуп турагъан ва болажакъ затланы язып ал. ²⁰ Мени къолумда сен гёрген етти юлдузну ва етти де шамчыракъны сыры булай: етти юлдуз Исагъа иман салгъанланы жыйынларыны етти малайигидир, етти де шамчыракъ буса шо етти де жыйынлардыр.

Башлапгъы сювюн унутгъан жыйынгъа

2 О булай айтды:

– Исагъа иман салгъанланы Эфес шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Онг къолунда етти юлдузну тутуп, етти алтын шамчыракъны арасында айланагъан булай дей:

² Сени ишлеринг, къасткъылып чалышывунг ва сабурлугъунг Магъа белгили. Яман адамлагъа къаршы экенингни, оьзлер элчилербиз деп алдатагъанланы тергеп, олар ялгъанчылар экенни токъташдырагъанынгни Мен билемен. ³ Мени атымны макътап юрюгенинг саялы къыйынлыкълагъа тарыгъанынгни, амма бошап токътамагъанынгни Мен билемен.

⁴ Амма Мени сагъа къаршы бир затым бар: сен оьзюнгню башлапгъы сювюнгню къойдунг.

⁵ Къайсы бийикликден тюшгенингни эсге ал! Товба эт ва башда этегенингни этип тур. Эгер сен товба этмесенг, Мен гелип, сени шамчырагъынгни еринден тайдырарман. ⁶ Николайны якъчыларыны ишлерин гёрюп ярамайгъанынг буса тюз. Оланы ишлерин Мен де гёрюп ярамайман.

⁷ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сёйлейгенни эшитсинлер! Устьюн гелгенге Аллагъны

бавундагъы яшав береген терегини емишинден ашамагъа изну бережекмен.

Азап чегивде къатты турагъан жыйынгъа

⁸ – Исагъа иман салгъанланы Измир шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Оьлюп, къайтып янгыдан Тирилген, Биринчи ва Ахырынчы болгъан булай дей: ⁹ Сен чекген азапланы ва тарчыкълыгъынгни билемен. Буса да сен байсан! Оьзлер ягъудилербиз деп, сени яманлайгъанланы танийман. Олар ягъудилер тюгюл, иблисни тайпасындан болгъанлар.

¹⁰ Чекмеге тюшежек азаплардан къоркъма. Сиз сыналсын деп, бирлеригизни иблис туснакгъа салажакъ ва сиз он гюнню узагъында азап чегип туражакъсыз. Амма оьлгюнчеге къатты кюйде туругъуз, Мен сизге устьюнлюкню тажыдай яшав бережекмен. ¹¹ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сёйлейгенни эшитсинлер! Устьюн гелген гиши экинчи оьлюмден гьеч бир зарал гёрмежек.

Ялгъан уьйретивлерден уьст гелип болмагъан жыйынгъа

¹² – Исагъа иман салгъанланы Пергам шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Оьзюнде эки де яны гесеген къылычы булангъы булай дей: ¹³ Сен иблис тахын салгъан ерде яшайгъанынгни билемен. Шогъар да къарамайлы, сен Мени атыма амин турасан. Антипаны гюнлеринде де сен Магъа бакъгъан якъдагъы иманынгнидан тайышмай турдунг. Антипа буса Мени инамлы шагъатым. О иблисни ожагъы болгъан сени шагъарынгда оьлтюрюлдю. ¹⁴ Буса да Мени сагъа къаршы айтмагъа бир нече затым бар: сизин арагъызда Балам уьйретеген ёлну юрютеген адамлар бар. О оьз заманында Балакългъа Исрайылны халкъын гюнагъ ишлер этдирмеге уьйретген. Балам оланы ялгъан аллагълагъа деп союлгъан къурбан этни ашамагъа ва зиналыкъны ёлунда юрюмеге уьйретген. ¹⁵ Шону булан бирге сизин арагъызда Николайны якъчылары уьйретеген ёлну юрютегенлер де бар. ¹⁶ Шону учун товба эт! Ёгъесе, узакъ къалмай сени янынга гелермен ва авзумдагъы къылычым булан олагъа къаршы ябушарман.

¹⁷ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сёйлейгенни эшитсинлер! Устьюн гелгенге Мен сырлы манна † бережекмен. Огъар бир акъ таш да бережекмен. Ону устьюне янгы ат язылар ва бу атны ташны алгъан гишиден башгъа дагъы бирев де билмес.

† Манна – Мусаны башчылыгъы булан дангылда айланагъан исрайыллылагъа Аллагъ йиберген азыкъ, рызкъы.

Адашывлагъа ёл къоягъан жыйынгъа

18 – Исагъа иман салгъанланы Тиатир шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Гёзлери янагъан от йимик ва аякълары къыздырылгъан багъыр йимик болгъан Аллагъны Уланы булай дей: ¹⁹ Сени ишлерингден, сюювюнгден, иманынгдан, къуллукъ этивюнгден ва сабурлугъунгдан Мени хабарым бар. Башлап этгенлерингден эсе, сен гъали артыкъ этегенингни де билемен.

²⁰ Буса да Мени сагъа къаршы айтмагъа бир затым бар: сен Изабел деген аты булангъы, оъзю пайхаммарман деп айтагъан къатынгишиге чыдап турасан. Бу къатын, Мени къуллукъчуларымны зиналыкъны ёлунда юрюме, ялгъан аллагълагъа деп союлгъан къурбан этни ашама уйретип, оланы адашдырып тура. ²¹ Товба этсин деп, мен огъар заман бердим. О буса, зиналыкъын къоюп, товба этмеге суймедди. ²² Шону учун Мен ону ятывгъа саларман. Ону булан бирге зина этегенлер де, огъар къошулуп шо ёлда юрюгени учун, товба этмей тургъан чакъы заман азап чегип турар.

²³ Ону яшларын оьлтюрюп ёкъ этермен. Мен инсанны гъакъылындагъын ва юреклериндегин билегенимни Исагъа иман салгъанланы барысы да билер. Мен сизин гъар биригиз этген ишигизге гёре тийишлисин берермен.

²⁴ Тиатирдегилени къалгъанларына – бу ёлну юрютмейгенлеге ва иблисни «терен сырлары» деп айтылагъан затны къабул этмегенлеге айтаман: Мен сизин уьстююзге дагъы башгъа авур намус салмажакъман. ²⁵ Амма Мен гелгинче, оъзююзде бар затны сакълап туругъуз.

²⁶⁻²⁸ Буюргъан бары затларымны ахырына ерли кютюп, уьстюнлюкню алгъан адамгъа Мен халкъланы уьстюндеги гъакимликни бережекмен. Мен шолай гъакимликни Оьзюмню Атамдан алдым. Шо халкъланы О къолунда темир таягъы да булан сакълажакъ – оланы, чыны савутланы йимик, уватып хум хуватын чыгъаражакъ! Уьстюн гелгенге тангчолпанни да бережекмен.

²⁹ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сёйлейгенни эшитсинлер!

Уянма тарыкъ болгъан жыйынгъа

3 О булай айтды:

– Исагъа иман салгъанланы Сарды шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Оьзюнде Аллагъны етти ругъу ва етти юлдузу булангъы булай дей: Мен сени ишлерингни билемен. Сен сав дейлер, амма сен оьлгенсен. ² Уян! Сенде къалып турагъан ва оьле турагъан затланы беклешдир. Сени ишлеринг Аллагъым гёрмеге сюеген кюйде яхшы тююл деп эсиме гелмей. ³ Не алгъанынгны ва не эшитгенингни эсге

ал, тынглавлу бол ва товба эт. Амма уянмасанг, бир уручу йимик гелип къаларман ва къачан гелегенимни билмей къаларсан.

⁴ Амма сени Сардыда опуракъларын дамгъаламагъан адамларынг да бар. Олар Мени булан бирге акъ гийимлер гийип юрюжеклер, неге тююл олар шолай болмагъа лайыкълыдыр.

⁵ Уьстюн гелген де шолай акъ гийимлер гиежек. Яшав китабындан Мен ону атын бир заманда да бузуп тайдырмасман. Атамны ва Ону малайиклерини алдында о гишини атына мюкюрлюк этермен.

⁶ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сёйлейгенни эшитсинлер!

Чыдамлыкъын тас этмеген жыйынгъа

⁷ – Исагъа иман салгъанланы Филадельфия шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Сыйлы ва Гъакъ болгъан, Оьзюнде Давутну ачгъычы булангъы булай дей: О ачгъанны бирев де бегитип болмас, О бегитгенни бирев де ачып болмас. ⁸ Мен сени ишлерингни билемен. Къара чы, бирев де бегитип болмажакъ эшиклени муна Мен сени алдынга ачдым. Неге тююл де, сени гючюнг аз буса да, сёзюме тынгладынг ва атымны инкар этмединг. ⁹ Мен иблисни бирлешивюнгден болгъанланы, сизин яныгъызгъа да гелип, сизге баш урмагъа борчлу этермен. Олар оьзлени ягъудилербиз деп гъисаплай, амма гъакъыкъатда олар ягъудилер тююл, олар ялгъан сёйлейлер. ¹⁰ Сен чыдамлыкъда тур деген Мени буйругъумну кютдюнг. Шо саялы Мен де сени, ер юзюнде яшайгъанланы сынамакъ учун бютюн дюньяны уьстюне гележек сынава сагъатындан къоружакъман.

¹¹ Мен ювукъда гележекмен. Сенден уьстюнлюкню тажын бирев де чыгъарып алмасын учун, оьзюнде бар затны сакълап тур. ¹² Уьстюн гелгенни Аллагъны ибадатханасыны орта багъанасы этермен. О ондан бир заманда да гетмес. Ону уьстюне Мен Аллагъымны атын, Аллагъымныки болгъан шагъарны – кёкден, Аллагъны янындан тюшюп гелген янгы Ерусалимни атын ва Мени янгы атымны язажакъман.

¹³ Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сёйлейгенни эшитсинлер!

Оьз оьзюнден сююнюп турагъан жыйынгъа

¹⁴ – Исагъа иман салгъанланы Лаодикия шагъардагъы жыйыныны малайигине яз:

Амин, гъакъ ва инамлы Шагъат, бары да затны яратгъан Аввал булай дей: ¹⁵ Мен сени ишлерингни билемен, сен не сувукъ, не къайнар тююлюнгню билемен. Я къайнар, яда сувукъ болгъанынгны

нече де сюер эдим! ¹⁶ Сен буса я къайнар, я сувукъ тюгюл, янгыз йылы экенинг саялы, Мен сени авзумдан къусуп чыгъарарман. ¹⁷ «Мен байман, кѣп зат къазангъанман, магъа дагъы бир зат да тарыкъ тюгюл», – дейсен сен. Амма сен барындан да талайсыз, амалсыз, пакъыр, сокъур ва ялангъач экенингни билмейсен. ¹⁸ Шо саялы сагъа маслагъат этемен: бай болмакъ учун, Менден отда тазалангъан алтын сатып ал; уят ерингни яшырмакъ учун, акъ опуракълар сатып ал; сюртюп гѣзлерингни гѣреген этмек учун, гѣз дарманын сатып ал. ¹⁹ Сюегенлеримни Мен такъсырлап тарбиялайман. Шогъар гѣре гъаракатчылыкъ гѣрсет ва товба эт.

²⁰ Къара чы, Мен эшик алгъа гелип токътап, ону къагъаман. Тавушумну эшитип, ким ачса, Мен ону янына гирежекмен. Мен ону булан, о да Мени булан бирче аш ашажакъбыз. ²¹ Уъстюн гелгенге тахымда Мени булан бирче олтурмагъа ихтияр бережекмен. Уъстюн гелгенде, Мен де шолой Атам булан бирге тахымда олтурдум.

²² Къулагъы барлар Исагъа иман салгъанланы жыйынларына Аллагъны Ругъу сѣйлейгенни эшитсинлер!

Кѣклердеги тах

4 Сонг мен къарап, алдымда кѣклеге чыгъагъан ачылгъан эшикни гѣрдюм. Сюрню сесине ошайгъан, башда да магъа эшитилген гючлю бир тавуш эшитдим. Шо тавуш магъа:

– Мунда багъып чыкъ, сагъа гележекде не болажагъын гѣрсетежекмен, – деп айтды.

² Аллагъны Ругъу магъа Оъзюню гъайран къудратын сездирди. Кѣклерде мени алдымда бир тахны ва онда олтургъан Биревню гѣрдюм. ³ Тахда Олтургъанны гѣрюнюшю яшыл ешим ва къызыл якъут къыйматлы ташлар йимик йыртыллай эди ва тахны айланасында зумрутдай энемжая бар эди.

⁴ Бу тахны айланасында дагъы да йигирма дѣрт тах бар эди, оларда да йигирма дѣрт тамаза олтургъан эди. Оланы уъстюнде акъ гийимлери ва башларында алтын тажлары бар эди. ⁵ Баш тахдан таба кѣк кѣкюреп, яшмын яшнап, гючлю сеслер эшитиле эди. Тахны алдында янагъан етти ялын бар эди. Олар Аллагъны етти ругъу эди. ⁶ Дагъы да ону алдында не буса да бир таза шишагъа, денгизге ошагъан зат тѣгюле эди.

Тахны лап ортасында ва айланасында дѣрт жанлы зат токътагъан эди. Оланы ал ва арт якъларында кѣп гѣзлери бар эди. ⁷ Биринчи жанлы зат арсланкъаплангъа, экинчи жанлы зат танагъа, уъчюнчю жанлы затны юзю инсанны юзюне, дѣртюнчю жанлы зат къаракъушгъа ошай эди.

⁸ Дѣрт де жанлы затны гъарисини алтышар къанаты ва кѣп гѣзлери бар эди. Оланы гѣзлери бары да якъларында, гъатта къанатларыны тубюнде де бар эди. Олар гечеси гюню булан гъеч бир токътавсуз булай сѣйлеп тура эдилер:

– Бар болгъан, гъали де Бар ва энниден сонг да Болажакъ,

бары да затны Еси болгъан Раббиз Аллагъ сыйлы, сыйлы, сыйлыдыр!

⁹ Бу жанлы затлар тахда Олтургъангъа ва гъар даим Яшайгъангъа макътав, гъюрмет ва шюкюрлюк этип къачан сѣйлесе де, ¹⁰ йигирма дѣрт де тамаза гъар гезик, тахда Олтургъанны алдында баш уруп, гъар даим Яшайгъангъа сужда эте. Олар, оъзлени тажларын Ону алдына салып, булай дейлер:

¹¹ – Я Раббиз ва Аллагъыбыз!

Макътавлукъгъа, гъюрметге ва къудратгъа лайыкълы Сенсен.

Неге тюгюл де, бары да затны Сен яратдынг.

Сен суйген кюйде бары да зат бар болду ва бары да зат яратылды.

Мюгъюрлю китап ва Къозу

5 Сонг мен тахда Олтургъанны онг къолунда эки де ягъына язылып ва етти мюгъюр басылып бегетилген бир китапны гѣрдюм.

² – Китапны ачмагъа ва ону мюгъюрлерин тайдырмагъа ким лайыкълыдыр? – деп къычырыкъ тавуш булан сорагъан гючлю бир малайикни гѣрдюм. ³ Амма не кѣкде, не ерде, не де ерни тубюнде китапны ачып, ичине къарап болгъан бирев де ёкъ эди. ⁴ Мен кѣп йыладым, неге тюгюл китапны ачып, ону ичинде не бар экенине къарамагъа лайыкълы болагъан бирев де табулмады. ⁵ Шо заман тамазалардан бири магъа: – Йылама! Къара чы, муна уъстюн гелген, Ягъуданы къавумундан болгъан Арсланкъаплан, О Давутну наслусудур. Етти мюгъюрлю бу китапны О ачып болажакъ, – деп айтды.

⁶ Мен айланасын дѣрт жанлы зат къуршагъан тахны ва тамазаланы арасында къурбан этилген йимик Къозуну гѣрдюм. Къозуну етти мююзю ва етти гѣзю бар эди. Олар бютюн дюньяны гъар ерине йиберилеген Аллагъны етти ругъу эди. ⁷ О гелип, тахда Олтургъанны онг къолундан китапны алды. ⁸ О китапны алгъанда, дѣрт де жанлы зат ва йигирма дѣрт тамаза Къозуну алдында баш урдулар. Оланы гъарисини къолунда бирер къомузу ва ичи арив ийисли отдан толгъан бирер алтын савуту бар эди. Шо арив ийисли отлар Аллагъны халкъыны дуалары эди. ⁹ Олар янгы бир йыр булан булай айтдылар:

– Китапны алып, ону мюгъюрлерин тайдырмагъа лайыкълы Сенсендир.

Неге тюгюл де, Сен оьлтюрюлдюнг ва Оъз къанынг булан Ал

лагъ учун гъар халкъны, гъар къавумну, гъар тилде

сѣйлейгенлени ва гъар миллетни адамларын къутгъардынг.

¹⁰ Аллагъыбызгъа къуллукъ этмек учун, Сен олардан Оъзюнгню халкъынгни – дин къуллукъчуларынгни яратдын. Олар дюнъяда гъакимлик этип туражакълар.

¹¹ Сонг къарап, кѐп санавда малайиклени тавушларын эшитдим. Малайиклер минглер булан бар эди, оланы санавун да токъташдырмагъа къыйын эди. Олар тахны, жанлы затланы ва тамазаланы къуршап алып, гючлю тавуш булан булай йырлайгъанын эшитдим:

¹² – Къурбан этилген Къозу лайыкълыдыр.

Гъакимликге, байлыкъгъа, гъакъылгъа, къудратгъа, гъюрметге, макътавгъа ва алгъышгъа лайыкълы Одур!

¹³ Сонг мен кѐкдеги, ердеги, ерни тубюндеги, денгиздеги – бары да ерлердеги бютюн жанлы махлукъну булай йырлайгъанын эшитдим:

– Тахда Олтургъангъа ва Къозугъа гъар даим де алгъыш ва гъюрмет, макътав ва къудрат болсун!

¹⁴ Дѐрт де жанлы зат:

– Амин, – деп айта эдилер. Тамазалар да баш уруп сужда этдилер.

Етти мюгъюр

6 Къозу етти мюгъюрден бирин тайдыргъанын гѐрдюм. Сонг дѐрт жанлы затны бириси кѐк кѐкюрегендей гючлю тавуш булан:

– Гел! – дегенин эшитдим. ² Къарагъанда, алдымда акъ атны гѐрдюм! Шо атгъа минген атлыны къолунда жаясы бар эди ва огъар таж берилген эди. Уъстюн гелмек учун, О уъстюнлюкню аливчу гъисапда чыкъды.

³ Къозу экинчи мюгъюрню тайдыргъанда, экинчи жанлы затны:

– Гел! – деп айтгъанын эшитдим. ⁴ Сонг башгъа бир ат, гюрен ат чыкъды. Шо атгъа минген атлыгъа уллу бир къылыч ва дюнъяда инсанлар бир бирин оьлтюрюп, оланы паракхатлыкъдан магърюм этмек учун гюч берилген эди.

⁵ Къозу уъчюнчю мюгъюрню тайдыргъанда, уъчюнчю жанлы затны:

– Гел! – деп айтгъанын эшитдим. Къарап, бир къара ат гѐрдюм. Шо атгъа минген атлыны къолунда мизан терезелер бар эди. ⁶ Сонг дѐрт де жанлы затны арасындан гелеген тавушну эшитдим. Шо тавуш:

– Бир гюнлюк алапагъа – бир увуч будай, бир гюнлюк алапагъа да – уъч увуч арпа, тек зайтун майгъа да, чагъыргъа да зарал этмессен! – деп сѐйледиди.

⁷ Къозу дѐртюнчю мюгъюрню тайдыргъанда, дѐртюнчю жанлы затны тавушун эшитдим. О:

– Гел! – деп айтды. ⁸ Къарагъанда, бир жийрен ат гѐрдюм. Шо атгъа минген атлыны аты Оьлюм эди, ону арты булан ахырат да геле эди. Олагъа ерни дѐрт пай этгенде бир пайыны уъстюнде гъакимлик берилген эди: къылыч булан, ачлыкъ булан, оьлюм

гелтиреген таун аврув булан, къыр жанлар булан оьлтюрмеге болсун деп.

⁹ Къозу бешинчи мюгъюрню тайдырагъанда, къурбанлыкъны салагъан ерни тубюнде мен Аллагъны каламы учун ва оьзлени шагъатлыгъы учун оьлтюрюлгенлени ругъларын гѐрдюм. ¹⁰ Олар:

– Гъей сыйлы ва гъакъ болгъан Есибиз Аллагъ! Дюнъяда яшайгъанлагъа дуван этип, олардан къаныбыз саялы оьч алмакъ учун, дагъы да нечакъы заман токътап туражакъсан? – деп гючлю кюйде къычырдылар. ¹¹ Оланы гъарисине акъ абалар берилди. Олагъа Аллагъны къуллукъчуларындан ва иман къардашларындан оьзлер йимик оьлтюрюлмеге гереклилени санаву битгенче токъталсын деп айтылды.

¹² Сонг Къозу алтынчы мюгъюрню тайдырагъанны гѐрдюм. Шо заман бирден гючлю кюйде ер тербенди, гюнеш, къылдан тохулгъан къап йимик, къаралып гетди, ай буса къандай къызарып къалды. ¹³ Гючлю ел чыкъгъанда, тереклердеги инжир тѐгюлегенде йимик, кѐкдеги юлдузлар ерге тѐгюлду. ¹⁴ Кѐк чырмалып, бир туюндей болду, бары тавлар ва атавлар буса ерлеринден тербенди.

¹⁵ Дюнъяны пачалары, оьр къуллукълу адамлар, асгербашлары, байлар ва гъакимлер – бары да адамлар, къуллар да, азатлар да, анакълагъа ва ярланы арасына гирип яшындылар. ¹⁶ Олар тавлагъа ва ярлагъа:

– Бизин уъстюбюзге тюшюгюз! Тахда Олтургъандан ва Къозуну къазапланывундан бизин яшырыгъыз! ¹⁷ Неге туюгол де, Оланы къазапланывуну уллу гюню гелди, огъар ким чыдамагъа болажакъ? – деп сѐйлей эдилер.

Мюгъюрленген 144000 адам

7 Мундан сонг ер юзюню дѐрт де мююшюнде токътагъан дѐрт малайикни гѐрдюм. Не къуругъа, не денгизге, не гъеч бир терекге уьфюрмесин деп, булар дюнъяны дѐрт де елин тутуп сакълагъан эдилер. ² Гюнтувудан таба гѐтерилип гелеген ва гъакъ Аллагъны мюгъюрюн къолуна тутгъан башгъа бир малайикни де гѐрдюм. Бу малайик къуругъа ва денгизге зарал этмеге ихтияр берилген дѐрт де малайикге бек къычырып булай айтды:

³ – Аллагъыбызны къуллукъчуларыны барыны да мангалайларына биз мюгъюр басып битгинче, я къуругъа, я денгизге, я тереклеге зарал этмегиз.

⁴ Сонг мен мюгъюр басылып белгиленгенлени санавун эшитдим. 144000 адам мюгъюрленген эди. Олар Исрайылны бары да къавумларындан чыкъгъан адамлар эди:

⁵ Ягъуданы къавумундан 12000 адам,

Рубимни къавумундан 12000,

Гадны къавумундан 12000,

⁶ Ашерни къавумундан 12000,

Нафталини къавумундан 12000,

Манашаны къавумундан 12000,
⁷ Симионну къавумундан 12000,
 Левийни къавумундан 12000,
 Иссакарны къавумундан 12000,
⁸ Зебулунну къавумундан 12000,
 Юсупну къавумундан 12000,
 Бенияминни къавумундан да 12000 адам мюгъюр
 басылып белгиленди.

Акъ абалар гийген санавсуз халкъ

⁹ Мундан сонг къарагъанда, санавсуз даражада кеп халкъны гёрдюм. Онда гъар миллетден, гъар къавумдан, гъар халкъдан, гъар тюрлю тиллерде сёйлейгенлерден адамлар бар эди. Олар тахны ва Къозуну алдында токътагъан эдилер. Оланы устьюнде акъ абалары, къолларында да хурма терекни бутакълары бар эди. ¹⁰ Олар гючлю тавуш булан булай къычырдылар:

– Къутгъарылыв тахда олтургъан
 Аллагъыбыздадыр ва
 Къозудадыр!

¹¹ Тахны, тамазаланы ва дёрт де жанлы затны айланасында бары да малайиклер токътагъан эдилер. Олар тахны алдында баш уруп, Аллагъгъа сужда этдилер. ¹² Олар булай къычыра эдилер:

– Амин! Алгъыш, макътав, гъакъыл, шюкюрлюк,
 гъюрмет, гюч ва къудрат
 гъар даим де Аллагъыбыздадыр!

¹³ Сонг тамазалардан бири магъа:
 – Акъ абалар гийген бу адамлар кимлердир?
 Булар къайдан гелген? – деп сорады.

¹⁴ Мен булай айтдым:
 – Бийим, оъзюнг билесен.
 Шо заманда о булай айтды:

– Булар шо уллу балагъдан оътюп гелгенлер.
 Оъзлени абаларын жувуп, олар Къозуну къаны булан агъартгъанлар. ¹⁵ Шогъар гёре олар Аллагъны тахыны алдында токътагъанлар ва Ону ибадатханасында гечеси гюню булан Огъар къуллукъ этелер. Тахда Олтургъаны буса олар булан яшап къалажакъ ва оланы къоруп сакълап туражакъ. ¹⁶ Олар дагъы ач болмажакълар, сувсаплыкъдан инжинмежеклер, гюн ва башгъа бир яллав оланы дагъы инжитмежек. ¹⁷ Тахны ортасында токътагъан Къозу, къойчу малларыны гъайын этегенде йимик, оланы гъайын этежек. О оланы алып юрюжек ва яшав береген сувну булакъларына элтежек. Аллагъ да оланы гёзлериндеги гъар гёзьяшны сибирип тайдыражакъ.

Еттинчи мюгъюрню тайдырылыву

8 Къозу еттинчи мюгъюрню тайдыргъан заманда, кёклерде ярым сагъатгъа ювукъ шыплыкъ болуп турду. ² Мен Аллагъны алдында токътагъан етти малайикни гёрдюм. Олагъа етти сюр берилди.

³ Сонг бирдагъы бир малайик гелип, къурбанлыкъны салагъан ерни янында токътады. Ону къолунда жыжымлары булангъы алтын савут бар эди. Огъар кеп от берилди. Шо от тютейгенде, арив ийис чыгъара эди. Буланы барын да о Аллагъны бары да халкъыны дуалары да булан бирге тахны алдындагъы алтын къурбанлыкъны салагъан ерни устьюне салмагъа герек эди.

⁴ Яллайгъан ийисли затны тютюню Аллагъны халкъыны дуалары булан бирге малайикни къолундан Аллагъгъа багъып гётерилди. ⁵ Сонг малайик, савутну алып, къурбанлыкъны салагъан ерни устьюндеги ялынны тегюп, ону толтурду ва ер юзюне багъып ташлады. Шо заман дюньяда кёк кёкюрөп, яшмын яшнап, ерлер тербенип гетди.

Етти сюр

⁶ Къолларына сюрлени тутгъан етти де малайик оланы чалмагъа онгарылды. ⁷ Биринчи малайик сюр чалды – ерге къан булан къатышгъан буз ва от ташланды. Ерни уьчден бир пайы, тереклени уьчден бир пайы ва гъар тюрлю яшыл отлар яллады.

⁸ Экинчи малайик сюр чалды – яллайгъан тавгъа ошайгъан бир уллу зат денгизге тюшдю, денгизни уьчден бир пайы къангъа айланды. ⁹ Денгизде яшайгъан бары да жанланы уьчден бир пайы оьлдю, бары да гемелени уьчден бир пайы дагъылды.

¹⁰ Уьчюнчю малайик сюр чалды – оьзенлени ва булакъланы уьчден бир пайыны уьстюне кёкден чыракъдай яллайгъан бир уллу юлдуз тюшдю. ¹¹ О юлдузну аты Ювушандыр. Сувланы уьчден бир пайы оьтесиз бек аччы болду. Шо аччы сувну ичип, кеп адамлар оьлдю.

¹² Дёртюнчю малайик сюр чалды – гюнешни уьчден бир пайы, айны уьчден бир пайы ва юлдузланы уьчден бир пайы дагъылгъандай болду. Оланы уьчден бир пайы къаралды, гюндюзню ва гечени де уьчден бир пайы ярыкъсыз къалды.

¹³ Мен къарап турагъанда, бирден кёкню ортасында учуп барагъан къаракъушну гёрдюм. О:
 – Узакъ къалмай къалгъан уьч де малайик де сюр чалажакъ. Ер юзюнде яшайгъанланы гъалына адаршай! Адаршай! Адаршай болсун! – деп къычырды.

9 Бешинчи малайик сюр чалды ва мен кёкден ерге тюшген юлдузну гёрдюм. Бу юлдузгъа тюпсюз къуюну ачгъычы берилди. ² О тюпсюз къуюну ачгъанда, ондан бир уллу очакъдан йимик кеп тютюн чыкъды. Бу тютюн гюнешни ва кёкню къаралтып йиберди. ³ Тютюнню ичинден кеп санавда ченгертки чыгъып, ер юзюне яйылды. Олагъа да дюньядагъы акъырапланы гючю йимик бир гюч берилди. ⁴ Олагъа ердеги гъар тюрлю отгъа ва тереклеге зиян этмек гери урулду, амма олагъа мангалайында Аллагъны мюгъюрю ёкъ адамлагъа зиян этмеге ихтияр берилди.

⁵ Адамланы оьлтюрмек бу ченгерткилеге гери урулгъан эди, олагъа янгыз беш айны узагъында азап берип турмагъа ихтияр берилди. Акъырап хапгъанда, нечик азап чеге буса, адамлар шолар азап чегип турдулар. ⁶ Шо гюнлерде инсанлар оьлюм ахтарып айланажакълар, амма тапмажакълар; олар оьлюмге гьасирет болажакълар, амма оьлюм олардан ари къачажакъ.

⁷ Ченгерткилени гьрюнюшю урушгъа деп гьазирленген асгер атлагъа ошай эди. Оланы башларында алтын тажлагъа ошайгъан бир затлар бар эди, юзлери буса инсанны юзюне ошай эди.

⁸ Чачлары къатынгишини чачларына, тишлери де арсланкъапланны тишлерине ошай эди. ⁹ Оланы уьстлеринде темирдей къатты гьобелери бар эди, къанатларыны къавгъасы буса урушгъа деп тербенген ат арбаланы къавгъасы йимик эди.

¹⁰ Акъырапланыкине ошайгъан къуйрукълары ва окълары бар эди. Инсанланы беш ай азап чекдирип туражакъ гьючю оланы къуйрукъларында эди. ¹¹ Оланы уьстюнде пача болуп тьпсюз къуюну малайиги де бар эди. Бу малайикни аты – ягъудиче Абадон, грекче буса Аполион †.

¹² Биринчи балагъ гетди, къара чы, мундан сонг дагъы да эки балагъ бар эди.

¹³ Алтынчы малайик сюр чалды, мен де Аллагъны алдындагъы алтын къурбанлыкъны салагъан ерни дьрт мьюзюнден гелеген бир тавуш эшитдим.

¹⁴ Шо тавуш сюр тутгъан алтынчы малайикге:

– Уллу Фират оьзенни янында байланып сакъланагъан дьрт де малайикни йибер, – деп айтды. ¹⁵ Шо сагъат ва гюн, ай ва йыл учун гьазирленген дьрт малайик инсанланы уьчден бир пайын оьлтюрмек учун йиберилди. ¹⁶ Оланы асгеринде эки юз миллион атлы бар эди. Шоланы санавун мен оьзюм эшитдим.

¹⁷ Магъа гьрюнген кюйде атлар да, атлылар да булай эди: оланы уьстюнде от ялын йимик къызыл, авур гьк ва кьукьортдей сари тьсюлю гьобелери бар эди. Атланы башлары арсланкъапланланы башларына ошай эди. Оланы авузларындан от, тьютюн ва кьукьорт чыгъа эди. ¹⁸ Инсанланы уьчден бир пайы оланы авзундан чыгъагъан отдан, тьютюнден ва кьукьортден – бу уьч де балагъдан оьлдю. ¹⁹ Атланы гьючю авузларында ва къуйрукъларында эди, неге тьгюл де оланы къуйрукълары башлары булангъы йыланлардай эдилер. Шо къуйрукълары булан олар инсанлагъа зарал гелтире эдилер.

²⁰ Бу балагъдан оьлмеген инсанлар товба этмедилер. Олар алда йимик, жинлеге, не гьрюп, не эшитип, не юрюп болмайгъан алтындан, гьюмьшден, багъырдан, ташдан ва агъачдан этилген аллагълагъа къуллукъ эте эдилер. ²¹ Олар адам оьлтюргени, этеген халмажчылыкълары,

зиначылыкълары ва уручулукълары саялы товба этмеген эдилер.

Китабы булангъы малайик

10 Сонг мен кькден тьшюп гелеген гьючлю бир башгъа малайикни гьрдюм. О булутгъа чырмалгъан эди, башыны уьстюнде энемжая бар эди. Ону юзю гьнешге ошай эди, бутлары буса от багъаналар йимик эди. ² Малайикни къолунда ачылгъан гиччи бир китабы бар эди. О онг аягъын денгизни, сол аягъын буса къуруну уьстюне басды. ³ О гьючлю тавуш булан къычырды; ону къычырыгъы арсланкъапланны къычырагъанына ошады. Къычырагъанда, етти кьк кькьуревдей аваз болду. ⁴ Етти кьк кькьуревню эшитгенде, мен язмагъа онгарылдым, амма кьклерден бир тавуш магъа:

– Етти кьк кькьуревню сыр этип сакълап къой. Шону язма, – деп айтды.

⁵ Денгизни де, къуруну да уьстюне аякъларын басып токътагъан шо мен гьрген малайик онг къолун кькге багъып гьтерди. ⁶ Кьклени ва онда яшайгъанланы, ерни ва онда яшайгъанланы, денгизни ва онда яшайгъанланы Яратгъанны ва гьар даим Яшайгъанны аты булан ант этди. О булай айтды:

– Дагъы артгъа салынмажакъ! ⁷ Амма еттинчи малайик сюр чалгъан гюнлерде Аллагъны сырлы хьялы толу кюйде тамамланажакъ. Шо гьакъда О Оьзюню къуллукъчулары болгъан пайхаммарлагъа билдирди.

⁸ Сонг кьклерден гелген шо тавуш магъа бирдагъы керен де:

– Барып, денгизни ва къуруну уьстюнде токътагъан малайикни къолундан шо ачылгъан китапны ал, – деп айтды.

⁹ Мен малайикни къырыына барып, огъар шо ачылгъан китапны магъа берсин деп тиледим. Малайик магъа:

– Ма, муну алып аша. Бу сени къурсагъынгны аччы этежек, авзунда буса бал ашагъандай татли болажакъ, – деп айтды. ¹⁰ Малайикни къолундан китапны алып, мен ону ашадым. Авзум бал ашагъандай татли болуп къалды, къурсагъым ачылыкъдан буруп буруп аврумагъа башлады.

¹¹ Шо заман магъа:

– Сагъа дагъы да кьп халкълагъа, миллетлеге, гьар тюрлю тиллерде сьйлейгенлеге ва пачалагъа байлавлу Аллагъны атындан сьйлемеге герекли болажакъ, – деп айтдылар.

Эки шагъат

11 Магъа шазынгъа ошайгъан бир таякъ бердилер ва булай айтылды:

– Барып, муну булан Аллагъны ибадатханасын, къурбанлыкъны салагъан ерни оьлче ва онда ибадат этегенлени сана. ² Ибадатхананы тышдагъы

† Аполион – демек, дагъытывчу.

абзарындагъылары санамассан, неге туюл тышдагъы абзар ят халкълагъа берилген. Олар сыйлы шагъарны 42 ай таптап туражакълар. ³ Мен эки шагъатыма къудрат бережекмен ва олар кирлер де гийип, 1260 гюн Аллагъны атындан сёйлежеклер.

⁴ Бютюн дюнъяны Раббисини алдында токътагъан эки зайтун терек ва эки шамчыракъ шо шагъатлардыр. ⁵ Эгер гъеч бирев олагъа зиян этмеге къараса, шо шагъатланы авузларындан от чыгып, душманланы ёкъ этежек. Олагъа зиян этмеге суйген гъар ким шолай олежек. ⁶ Аллагъны атындан сёйлейген вакътисинде янгур явмасын деп, оланы кёклени бегитеген къудраты бар эди. Оланы сувну къангъа айландырагъан ва нече керен суйсе де, дюнъягъа гъар тюрлю балагъланы гелтиреген къудраты да бар эди.

⁷ Олар оьзлени шагъатлыгъын толу кюйде тамамлагъан заманда, тюпсюз къуюдан чыгъагъан къыр жан, оланы уьстуне чабып, уьстун гележек ва оланы оьлтюрежек. ⁸ Оланы сюеклери уллу шагъарны – оланы Раббиси хачгъа илинген шагъарны орамында ташланып къалажакъ. Бу шагъаргъа шартлы къайдада Содом яда Мисри деп айтыла. ⁹ Гъар халкъдан, гъар къавумдан, гъар миллетден ва гъар тюрлю тиллерде сёйлейгенлерден болгъан адамлар, уьч гюн ярымны узагында олагъа къарап туруп, сюеклерин гёммеге къоймажакъ. ¹⁰ Ер юзюнде яшайгъан инсанлар, оланы оьлмеклигинден сююнюп, шатланажакълар, байрам этежеклер, бир бирине савгъатлар йибережеклер, неге туюл бу эки де пайхаммар ер юзюнде яшайгъанлагъа кёп азап бергенлер.

¹¹ Амма уьч гюн ярымдан сонг Аллагъны яшав береген ругъу шагъатланы къаркъараларыны ичине гирди ва олар аякъгъа турдулар. Шону гёргенлени барысына да бир бек уллу къоркъув гелди. ¹² Эки де шагъат кёкден:

– Мунда гётерилигиз, – деген гючлю тавушну эшитди. Сонг олар душманларыны гёзюню алдында, булутгъа да минип, кёкге чыкъдылар.

¹³ Шо вакъти гючлю кюйде ер тербенди ва шагъарны ондан бир пайы дагъылды. Етти минг адам оьлдю, къалгъанлагъа уллу къоркъув гелди ва олар кёклердеги Аллагъгъа макътавлар этдилер.

¹⁴ Экинчи балагъ шолай битди, къара чы, уьчюнчю балагъ буса алгъасап геле эди.

Еттинчи малайикни сюр чалыву

¹⁵ Еттинчи малайик сюр чалды – кёклерде булай къычырагъан гючлю авазлар чыкъды:

– Бютюн дюнъягъа гъали Раббибиз ва Ону Месигъи

гъакимлик этме башлажакъ. Энни О гъар даим гъакимлик этип туражакъ!

¹⁶ Аллагъны алдында оьзлени тахларында олтуруп турагъан йигирма дёрт тамаза, баш уруп Аллагъгъа сужда этип, ¹⁷ булай айтдылар:

– Гъей бары да затны Еси болгъан Раббибиз Аллагъ,

даим Бар Болгъан, гъали де Бар!

Бютюн къудратны Оьзюнге алып, гъакимлик этме башлагъанынг учун, Сагъа шюкюр этебиз.

¹⁸ Имансызлар къазапландылар, гъали Сени къазапланывунгну гезиги етишди.

Оьлюлеге дуван этмеге, къуллукъчуларынг болгъан

пайхаммарлагъа, Сени халкъынга ва Сени атындан къоркъагъанлагъа – гиччи болсун, уллу болсун –

тийишли гъагъын бермеге заман гелди.

Дюнъяны бузагъанланы буса ёкъ этмеге вакъти етишди.

¹⁹ Сонг Аллагъны кёкдеги ибадатханасы ачылды ва ибадатханада Ону сыйлы сандыгъы гёрюндю. Яшмын яшнады, кёк кёкюреди, ерлер тербенди, гючлю буз явду.

Къатын ва аждагъа

12 Кёкде бир уллу тамаша алаамат – гюнеш гийген бир къатынгиши гёрюндю. Ону аякъ тюбюнде ай, башында да он эки юлдуздан тажы бар эди. ² Къатын айлы эди. Яш табагъан болжалы ювукълашып, о тулгъакъ тутуп къычыра эди.

³ Сонг кёкде бирдагъы бир алаамат – етти башы, он мююзю ва гъар башында бирер тажы булангъы бир уллу къызыл ялын тюсю аждагъа гёрюндю.

⁴ Ону къуйругъу кёкдеги юлдузланы уьчден бир пайын сибирип ерге тюшюрдю. Яш тувгъандокъ, ону ашамакъ учун, аждагъа яш табагъан къатынны къаршысында токътагъан эди. ⁵ Къатын улан тапды. Шо улан, бары да халкълагъа къатты низам салып, гъакимлик этежек. Амма яшы Аллагъны янына, Ону тахына алынды. ⁶ Къатын буса дангылгъа, оьзю учун Аллагъ гъазирлеген ерге къачып гетди. Онда 1260 гюнню узагында ону гъайы этилип туражакъ.

⁷ Кёклерде дав башланды. Бир якъда Михайыл ва ону малайиклери ябушдулар, бириси якъда буса аждагъа оьзюню малайиклери булан дав этди.

⁸ Амма аждагъаны таман чакъы гючю етишмеди ва о малайиклери де булан кёклерде оьзюню ерин тас этди. ⁹ Бу аждагъа шайтан ва иблис деп айтылагъан бырынгъы уллу йыландыр. Бютюн дюнъяны алдатып тургъан бу аждагъа оьзюню малайиклери булан бирге ерге ташланды.

¹⁰ Шо заман мен кёклерден гючлю бир тавуш эшитдим. О булай айтды:

– Энни Аллагъыбызны къутгъарыву, къуваты булан

гъакимлик этивю ва Ону Месигъини къудраты етишди.

Гечеси гюню булан Аллагъыбызгъа бизин иман

къардашларыбызны сёгюп тургъан айыплавчусу кёклерден тюшюрюлдю.

¹¹ Олар Къозуну къаны булан ва оьзлени шагъатлыкъ сёзю булан ондан уьст гелдилер.

Олар оьз жанларын аямадылар ва оьлюмден де тартынмадылар.

¹² Шогъар гёре, гъей кёклер ва онда яшайгъанлар, сююнюп къалыгъыз!

Ерни ва денгизни гъалына адаршай, неге тюгюл иблис гъали онда гетди.

О гъали къазапланывдан толгъан, неге тюгюл болжалы аз къалгъанны биле.

¹³ Аждагъа оьзю дюньягъа ташлангъанын гёргенде, улангъаш тапгъан къатынны артындан чапды. ¹⁴ Къатын дангылда оьзю учун гъазирленген ерге учуп гетмеге болсун деп, огъар бирзалим къаракъушну эки къанаты берилди. Онда уьч йыл ярымны узагъында ону гъайы этилип туражакъ.

Онда къатын аждагъадан къорулуп сакъланажакъ. ¹⁵ Сонг къатынны агъыздырып алып гетмек учун, аждагъаны авзундан оьзен болуп сув агъылды. ¹⁶ Амма ер къатынгъа кёмек этди. Ер авзун ачып, аждагъаны авзундан чыкыгъан оьзенни ютуп къойду. ¹⁷ Шо заман аждагъа къатынгъа бек къазапланды. О къатынны къалгъан яшларына къаршы дав этмеге гетди. Олар Аллагъны буйрукъларын кютюп, Исагъа гъалал къуллукъ эте эдилер. ¹⁸ Аждагъа денгиз ягъада токътады.

Денгизден чыкыгъан къыр жан

13 Мунда мен денгизден чыгъып гелеген бир къыр жанны гёрдюм. Ону он мююзю, етти башы, мююзлерини уьстюнде он тажы бар эди, башларыны уьстюнде де капир атлар язылгъан эди. ² Мен гёрген къыр жан къыр мишике ошай эди, тек ону аякълары аювнуки, авзу да арсланкъапланныки йимик эди. Аждагъа бу къыр жангъа оьзюню гючюн, тахын ва уллу гъакимлигин берген эди. ³ Къыр жанны башында алъякъда тийген бир оьлюр яра бар эди. Гъали шо яра сав болгъан эди. Бютюн дюньяны адамлары, огъар тамашалыкъ этип, къыр жанны арты булан гетди. ⁴ Бу къыр жангъа оьзюню гючюн бергени учун, олар аждагъагъа сужда этдилер. Олар бу къыр жангъа да сужда эте эдилер ва:

– Бу къыр жангъа ошайгъан дагъы ким бар? Муну булан ким ябушуп болур? – деп сорай эдилер.

⁵ Огъар оьктем ва капир сёзлер сёйлемеге ва къыркъ эки айны узагъында яманлыкъ этип турмагъа ёл къоюлду. ⁶ Авзун ачып, о Аллагъгъа, Ону атына, О яшайгъан ерге, демек кёклерде яшайгъанланы барына да, капир затланы сёйлей эди. ⁷ Огъар Аллагъны халкъы булан дав этип, ондан уьст гелмеге ихтияр да берилди. Огъар гъар къавумну, гъар халкъны, гъар тюрлю тиллерде сёйлейгенлени ва гъар миллетни уьстюнде гъакимлик берилди. ⁸ Ер юзюнде яшайгъан, дюнья

яралгъанчадан берли къурбан этилген Къозуну яшав китабында аты язылмагъан гъар инсан къыр жангъа сужда этежек.

⁹ Къулагъы барлар эшитсинлер! ¹⁰ Кимге есир болмагъа тарыкъ буса, о есир болур, кимге къылычдан оьлмеге тарыкъ буса, о къылычдан оьлюр. Аллагъны халкъындан буса чыдамлыкъ ва иман талап этиле.

Ерден чыкыгъан къыр жан

¹¹ Сонг мен ерден чыгъып гелеген башгъа бир къыр жанны гёрдюм. Ону къозуланыки йимик эки мююзю бар эди, оьзю буса аждагъа йимик сёйлей эди. ¹² О биринчи къыр жанны бары толугъакимлиги булан ону атындан иш гёре эди. Дюньяны ва онда яшайгъан бары да адамланы о шо замангъа оьлюр ярасы сав болгъан биринчи къыр жангъа сужда этмеге борчлу этди. ¹³ О уллу муъжизатлар гёрсетди, гъатта бары да адамланы алдында кёкден ерге от тюшюрдю. ¹⁴ Оьзюне къыр жанны атындан этме берилген муъжизатлар булан о дюньядагъа адамланы башлары алдата эди. О дюньяда яшайгъанлагъа къылычдан оьлюр яра тийип сав болгъан биринчи къыр жанны келпетин этмеге буюрду. ¹⁵ Бу экинчи къыр жан биревю къыр жангъа этилген келпетине сёйлеп болардай яшав гюч берди. Шо келпет оьзюне сужда этмегенлени барын да оьлтюртемеге буюрду. ¹⁶ Экинчи къыр жан бары да адамланы – гиччилени ва уллуланы, байланы ва ярлыланы, къулланы ва азатланы – онг къолуна яда мангалайына мюгъюр басып дамгъаламакъны талап этди. ¹⁷ Шолай мюгъюрю ёкъ гишиге энниден сонг бир затны да не сатмагъа, не сатып алмагъа ярамай эди. Мюгъюрге къыр жанны аты яда ону атын белгилейген санав † язылгъан эди.

¹⁸ Мунда гъакъыл герек. Гъакъылы бар гиши, гъисап этип, къыр жанны санавун чыгъаражакъ. О да инсанны санаву – алты юз алтмыш алты.

Къозу ва 144000 гиши

14 Къарагъанда, мен Къозуну гёрдюм. О Сион тавну уьстюнде токътагъан эди. Ону булан бирге 144000 гиши де бар эди. Оланы мангалайларына Къозуну ва Ону Атасыны атлары язылгъан эди. ² Кёкден гелеген бир сес эшитдим. Шо сес бир вакътини ичинде бек агъагъан оьзенни, гючлю кёк кёкюревню ва согъулагъан къомузланы тавушуна ошай эди. ³ 144000 де гиши тахны алдында, дёрт жанлы затны ва тамазаланы алдында янгы йырны йырлай эди. Дюньядан къутгъарылгъан о 144000 адамдан башгъа дагъы бирев де бу йырны йырлап болмай эди. ⁴ Олар къатынгишилер булан ювукълукъ этип, яшавун

† *Бырынгъы заманларда гъарплар санавланы орнуна да къоллана болгъан. Гъарпланы санав маъналарын къошуп, адамны атына къыйышывлу гелеген санавну чыгъарма бола болгъан.*

похламагъан, оьзлени таза сакълагъан адамлар эди. Олар Къозу къайда барса да, Ону арты булан барагъан адамлар эди. Олар инсанланы арасындан къутгъарылып, Аллагъгъа ва Къозугъа тюшюмню башлапгъы пайы йимик берилди. ⁵ Оланы авзундан гъеч бир ялгъан сёз чыкъмагъан эди ва олар нарысталардай таза адамлар эди.

Уьч малайикни хабарлары

⁶ Сонг мен кёкню ортасында учагъан бирдагъы бир малайикни гёрдюм. О ер юзюнде яшайгъанлагъа – гъар миллетге, гъар къавумгъа, гъар тюрлю тиллерде сёйлейгенлеге ва гъар халкъгъа билдирмек учун, даимлик Сююнч Хабарны алып геле эди. ⁷ Гючлю тавуш булан малайик:

– Аллагъдан къоркъугъуз ва Огъар макътав этигиз! Неге тюгюл де, Ону дуваныны сагъаты гелди. Кёк булан ерни, денгизлер булан сув булакъланы Яратгъангъа сужда этигиз, – деп айтды.

⁸ Ону арты булан экинчи малайик гелди. О: – Тюп болду, тюп болду уллу шагъар Бабил! Неге тюгюл де, о оьзюню пасатлыгъына бакъгъан якъдагъы Аллагъны ачувуну чагъырын бары халкъгъа ичме борчлу этди, – деп айтды.

⁹ Экинчисини арты булан уьчюнчю малайик гелди. О гючлю тавуш булан булай айтды:

– Ким къыр жангъа ва ону келпетине сужда этсе, ким мангалайына яда къолуна ону мюгъюрюм басмагъа къойса, ¹⁰ шо адам Аллагъны ачувуну пияласындан Ону къазапланывуну сув къошулмагъан чагъырындан ичежек. О сыйлы малайиклени ва Къозуну гёз алдында отну ва яллайгъан кюкюртню ичинде азап чегежек. ¹¹ Олар бар ерде гъар даим азап отуну тютюню чыгъып туражакъ. Къыр жангъа ва огъар этилген келпетге сужда этегенлеге, ону аты язылгъан мюгъюрню басдыргъанлагъа не гюндюз, не гече рагъатлыкъ болмажакъ.

¹² Аллагъны халкъы – Аллагъны буйрукъларын кютюп, Исагъа амин болгъанлар – чыдамлыкъ этмеге гереклер.

¹³ Сонг мен кёклерден булай сёзлени сёйлейген бир тавуш эшитдим:

– Яз: Раббизге иманы булан оьлегенлер бу энниден сонг насиплилердир.

Аллагъны Ругъу булай дей:

– Дюр. Олар бары да къыйынлыкъларындан рагъатланажакълар. Этген яхшы ишлери оланы арты булан юрюп туражакъ.

Дюнья тюшюмюм къайтарагъан заман

¹⁴ Мундан сонг бир акъ булут гёрдюм. Булутну уьстюнде Инсанны Уланына ошайгъан бирев олтургъан эди. Ону башында алтын таж, къолунда да итти оракъ бар эди. ¹⁵ Сонг ибадатханадан

бирдагъы бир малайик чыгъып, булутну уьстюнде Олтургъангъа гючлю тавуш булан:

– Орагъынгни йибер ва ормагъа башла, неге тюгюл оракъны заманы гелди ва дюнья тюшюмюм къайтармагъа заман етишди, – деп къычырды.

¹⁶ Шо заман булутну уьстюнде Олтургъан орагъын дюньягъа ташлады ва дюнья тюшюмюм къайтарылды.

¹⁷ Сонг кёклердеги ибадатханадан къолунда итти орагъы булангъы бирдагъы бир малайик чыкъды.

¹⁸ Сонг къурбанлыкъны салагъан ерден башгъа бир малайик чыкъды. Огъар отну гъакимлиги берилген эди. О итти орагъы булангъы малайикге гючлю тавуш булан:

– Итти орагъынгни йибер ва дюнья юзюм бавундан юзюм салкъынланы жый, неге тюгюл олар бишген, – деп айтды. ¹⁹ Малайик орагъын дюньягъа ташлады. Юзюмню жыйып, Аллагъны къазапланывуну юзюм сыгъагъан уллу ерине элтип ташлады. ²⁰ Шагъарны ягъасындагъы юзюм сыгъагъан ерде юзюм тапталды. Ондан оьзендей болуп къан акъды. Шо къан оьзенни узунлугъу уьч юз чакъырымгъа ювукъ, теренлиги де атны тизгинине гелеген кюйде эди.

Етти малайик ва етти балагъ

15 Кёклерде башгъа бир уллу ва гъайран аламатны – ахырынчы етти балагъ булан етти малайикни гёрдюм. Ахырынчы дейгеним, неге тюгюл шуну булан Аллагъны къазапланыву бите эди. ² Отгъа къошулгъан шишадан болгъан денгиз йимик бир зат гёрдюм. Денгизни уьстюнде къыр жандан, ону келпетинден ва ону атын белгилейген санавдан уьст болгъанлар токътагъан эдилер. Оланы къолларында Аллагъ берген къомузлар бар эди. ³ Олар Аллагъны къуллукъчусу Мусаны ва Къозуну йырын йырлай эдилер:

– Бары да затны Еси болгъан я Рабби Аллагъ!

Сени ишлеринг уллудур ва гъайрандыр.

Гъей халкъланы Пачасы!

Сени ёлларынг адиллидир ва гъакъдыр.

⁴ Я Рабби! Сенден къоркъмайгъан, Сени атынга макътав

этмейген ким болур?

Неге тюгюл де, янгыз бир Сен сыйлысан.

Бютюн халкълар Сагъа сужда этмеге гележеклер, неге тюгюл Сени адилли ишлеринг ачыкъ кюйде гёрюндю!

⁵ Сонг мен къарап, кёклердеги шагъатлыкъ этеген чатырны – кёклердеги ибадатхананы ачылгъанын гёрдюм. ⁶ Ибадатханадан етти балагъы да булан етти малайик чыкъды. Олар таза, гёз

къамашдырагъан кетен опуракълар гийген ва кёкюреклерине алтын байлавлар байлагъан эди.

⁷ Дёрт жанлы затны бири етти де малайикге гъар даим яшайгъан Аллагъны къазапланывундан толгъан етти алтын савут берди. ⁸ Ибадатхананы ичи Аллагъны макътавлугъуну ва къудратыны

булутундан толду. Етти де балагъ битмей туруп, ибадатхананы ичине бирев де гирип болмады.

Аллагъны къзапланыву булангъы етти савут

16 Ибадатханадан гючлю бир тавуш эшитилди. Бу тавуш етти малайикге:

– Барыгъыз, Аллагъны къзапланыву булангъы етти савутну ичиндеги затны ерге тѳгююз, – деп айтды.

² Биринчи малайик барып, оъзюню савутуну ичиндеги затны ерге тѳкдю. Шондан сонг къыр жанны мюгъюрю басылып белгиленгенлеге ва ону келпетине сужда этегенлеге бек авуртагъан яман жужукалар чыкъды.

³ Экинчи малайик оъзюню савутуну ичиндеги затны денгизге тѳкдю ва денгизни суву оълюню къаны йимик бир къангъа айланып къалды. Денгизни ичиндеги бары да жанлы затлар оълду.

⁴ Уъчюнчю малайик оъзюню савутуну ичиндеги затны оъзенлеге ва сув булакълагъа тѳкдю. Олар да шолай къангъа айланып къалды. ⁵⁻⁶ Сувлагъа гъакимлик этеген малайик айтгъан булай сѳзлени эшитдим:

– Гъей Гъакъ ва Бар болгъан, Сыйлы, Сен адиллисен!

Неге тюгюл де, Сен гъакъ дуван гесе эдинг.

Олар Аллагъны халкъыны ва пайхаммарланы къанын тѳкдю.

Олагъа лайыкълы болагъан кюйде Сен де олагъа ичмеге къан бердинг.

⁷ Къурбанлыкъны салагъан ерден булай бир тавуш эшитдим:

– Дюр, бары да затны Еси болгъан Раббибиз Аллагъ!

Сен адилли ва гъакъ кюйде дуван этесен.

⁸ Дѳртюнчю малайик оъзюню савутуну ичиндеги затны гюнешни уъстюне тѳкдю. Гюнешге оъзюню артыкъ яллаву булан инсанланы чиркитмеге ихтияр берилди. ⁹ Уллу яллав оланы чиркитди ва олар балагълагъа гъакимлик этеген Аллагъны атына налат бердилер. Олар товба этмедилер ва Ону атына макътав этмедилер.

¹⁰ Бешинчи малайик оъзюню савутуну ичиндеги затны къыр жанны тахыны уъстюне тѳкдю ва къыр жанны пачалыгъы къарангылыкъгъа батып къалды. Инсанлар аврумакълыкъдан тиллерин хапдылар. ¹¹ Оъзлер тарыгъан аврувлары ва яралары учун олар кѳклердеги Аллагъгъа налат бердилер, амма этген ишлери саялы товба этмедилер.

¹² Алтынчы малайик оъзюню савутуну ичиндеги затны уллу Фират оъзенни уъстюне тѳкдю. Бу оъзендеги сув къуруду ва Гюнтувушдан гелеген пачалагъа ѳл ачылды. ¹³ Сонг мен аждагъаны авзундан, къыр жанны авзундан ва ялгъан пайхаммарны авзундан бакъалагъа ошайгъан уъч жин чыгъып гелегенин гѳрдюм. ¹⁴ Олар бир тюрлю аламатлар гѳрсетип болагъан жинлер эди. Жинлер

бары да затны Еси болгъан Аллагъны Уллу Гюнюнде ябушмагъа дюнъяны бары да пачаларын жыймакъ учун гетген эдилер.

¹⁵ Иса булай айтды:

– Къара чы, уручу йимик гелип къаларман! Ялангъач чыгъып биябур болмасын учун, айыкъ туруп, опуракъларын сакълайгъанлар насиплилердир.

¹⁶ Олар ягъудиче Армагедон деп айтылагъан ерге бары да пачаланы жыйдылар.

¹⁷ Еттинчи малайик оъзюню савутуну ичиндеги затны гъавагъа тѳкдю. Ибадатханадагъы тахдан:

– Болма тарыкъ зат болду! – деген гючлю тавуш эшитилди. ¹⁸ Шо заман яшмынлар яшнады, кѳклер кѳкюреди ва ерлер тербенди. Инсанлар яралгъанлы ер юзюнде булай гючлю ер тербенив бир заманда да болмагъандыр. ¹⁹ Уллу шагъар ярылып, уъч гесек болду ва дюнъяны уълкелерини шагъарлары чѳкдю. Аллагъ уллу Бабилни де унутмады. Аллагъны къзапланывундан толгъан пияланы огъар да ичмеге тюшдю. ²⁰ Бары да атавлар ѳкъ болду, тавлар да дагъы къалмады.

²¹ Кѳклерден таба инсанланы уъстюне гъариси къыркъ килолар гелеген кѳп уллу буз явду. Бу балагъ учун инсанлар Аллагъгъа налат бердилер, неге тюгюл зор уллу балагъ гелген эди.

Уллу къагъба къатын

17 Къолуна етти савутну тутгъан етти малайикни бири мени яныма гелип:

– Мунда гел, кѳп сувларда олтургъан уллу къагъба къатын нечик такъсырланажагъын гѳрсетейим.

² Бу дюнъяны пачалары ону булан зина пасатлыкъ юрюте эди. Бу дюнъяда яшайгъанлар да ону зина пасатлыкъыны чагъырындан эсиргенче иче эди, – деп айтды.

³ Мундан сонг малайик Аллагъны Ругъуну таъсиринден мени дангылгъа алып барды. Онда мен етти башлы, он мююзлю ва уъстюне капир атлар язылгъан къызыл къыр жанны уъстюнде олтургъан бир къатынгишини гѳрдюм. ⁴ Къатын къызыл ва авур къызыл парча опуракълар гийген, алтын, къыйматлы ташлар, инжилер тагъып безенген эди. Къолунда да жиргенч затлардан ва оъзю юрютген зинаны наслыгъындан толгъан бир алтын пияласы бар эди. ⁵ Ону мангалайына «Уллу Бабил – дюнъяны къагъбаларыны ва бары да жиргенчиликлерини анасы» деген бир сырлы маънасы булангъы ат язылгъан эди. ⁶ Къатын Аллагъны халкъыны ва Исаны гъакъында шагъатлыкъ этгенлени къаны булан эсиргенин гѳрюп, мен бек тамашалыкъ этдим. ⁷ Малайик магъа булай айтды:

– Сен негер тамаша боласан? Бу къатынны ва о минип олтургъан етти башлы ва он мююзлю къыр жанны сырын мен сагъа ачарман. ⁸ Сен гѳрген къыр жан бир заманларда болгъан, гъали буса ѳкъ. Бираздан сонг о тюпсюз къуюдан чыгъажакъ ва

даимге ёкъ болажакъ. Ер юзюнде яшайгъан ва дюнья яралгъандан берли оьзлени атлары яшав китабына язылмагъанлар, къыр жанны гёргенде, тамаша болажакълар. Неге тюгюл де, о бир заманларда болгъан, гъали буса ёкъ, амма бирдагъы керен гележек.

⁹ Мунда англав ва гъакъыл тарыкъ. Етти баш – уьстюнде къатын олтургъан етти тёбе. Бир вакътини ичинде олар етти пача да дюр.

¹⁰ Олардан бешевю гъали ёкъ, бири гъали де пачалыкъ этип тура, башгъа бири гъали де гелип битмеген. Гелгенде де, о аз заман тюгюл къалмажакъ. ¹¹ Бир заманларда болгъан, гъали буса ёкъ къыр жан сегизинчи пачадыр, еттини биридир. Бары да оьзгелери йимик, о да ёкъ болажакъ.

¹² Сен гёрген он мююз он пачадыр. Олар гъали де пача гъакимлигин алып битмегенлер, амма къыр жан булан бирге бир сагъатгъа пача гъакимлигин алажакълар. ¹³ Оланы мурады бир: олар оьзлени гъакимлигин ва гючюн къыр жангъа бережеклер. ¹⁴ Олар Къозугъа къаршы ябушажакълар, амма Къозу олардан уьстюн гележек, неге тюгюл Къозу раббилени де Раббисидир, пачаланы да Пачасыдыр. Ону булан бирче болгъанлар чакъырылгъанлардыр, танглалгъанлардыр ва Огъар амин болгъанлардыр.

¹⁵ Малайик магъа дагъы да булай айтды:
– Къагъба къатын олтургъан ерде сен гёрген сувлар халкъланы, къавумланы, гъар тюрлю тиллерде сёйлейгенлени ва миллетлени белгисидир. ¹⁶ Сен гёрген къыр жан да, он мююз де бу къагъба къатынны гёрюп ярамайлар. Ону талап, ялангъач къояжакълар, этин ашап, отда яндыражакълар. ¹⁷ Аллагъ о пачаланы юреклерине Оьзю суйгенни этдирмек деген бир хыялны салды. Аллагъны сёзлери яшавгъа чыкъгъанча, олар оьзлени гъакимлигин къыр жангъа бермеге рази болажакъ. ¹⁸ Сен гёреген къатын дюньяны бары да пачаларыны уьстюнде гъакимлик этип турагъан уллу шагъардыр.

Уллу шагъар Бабилни тюп болува

18 Мундан сонг кёкден тюшюп гелеген башгъа бир малайикни гёрдюм. Огъар уллу гъакимлик берилген эди ва дюнья ону макътавлугъу булан шавлалангъан эди. ² О гючлю тавуш булан къычырып булай айтды:

– Тюп болду, тюп болду уллу шагъар Бабил!
О гъар тюрлю жинлер, гъар тюрлю шайтанлар жыйылагъан ерге, гъар тюрлю мурдар къушланы, гъар тюрлю мурдар ва жиргенч гъайванланы уясына айланып битди.

³ Неге тюгюл де, бары да халкълар ону зиналыгъыны ва

Аллагъны къазапланывуну чагъырындан ичди.

Дюньяны пачалары ону булан зиналыкъгъа тюшдюлер,

савдюгерчилери де ону гъайбатлыгъы булан байлыкъ къазандылар.

⁴ Кёкден бирдагъы башгъа тавуш эшитдим. О булай айтды:

– Гъей Мени халкъым! Ону гюнагъларына ортакъчы болмас учун, огъар гележек балагълагъа тюшмес учун, ондан чыгъып тай!

⁵ Ону уьстюне тюшген гюнагълары кёкге етишди ва ону яманлыкъларын Аллагъ унутмады.

⁶ Огъар оьзю бергенге гёре беригиз, ишлерине гёре эки къабат къайтарышын этигиз, чагъыр берген пияласына эки

керен артыкъ гючлю чагъырдан тёгююз.

⁷ О оьзюне нечакъы гъайбатлыкъ ва макътавлукъ гелтирген буса, огъар шончакъы къайгъы ва азап гелтиригиз.

О: «Мен бир тул къатын тюгюлмен. Мен пача къатын йимик олтургъанман.

Мен бир заманда да пашманлыкъны гёрмесмен», – деп макътанды.

⁸ Шо саялы да ахыры бир гюн огъар гъар тюрлю балагълар етежек:

оьлюм, авур агъ урувлар ва уллу ачлыкъ.

О отгъа салынып ялланылар, неге тюгюл огъар дуван этген Раббибиз Аллагъ къудратлыдыр.

⁹ Шагъар булан зина этип, ону байлыгъындан кеп чегип тургъан дюньяны пачалары о яллайгъан отну тютюнюн гёрген заманда, огъар яс этип йылажакълар. ¹⁰ Ону азап чегегенинден къоркъмакълыкъдан йыракъдан туруп, булай айтажакълар:

«Адаршай, адаршай уллу шагъаргъа! Гючлю шагъар Бабил!

Бир сагъатны ичинде такъсырланып битдинг!»

¹¹ Ер юзюню савдюгерчилери огъар яс этип йылайлар, неге тюгюл оланы малларын бирев де дагъы сатып алмай. ¹² Оланы алтынын, гюмюшюн, къыйматлы ташларын ва инжилерин, юккъа кетен, йибек, авур къызыл ва къызыл парча къумачларын, багъалы агъачларын, пилни сюегинден, багъырдан, темирден ва мрамар ташдан этилген затларын, ¹³ дарчинлерин, атирлерин, атирли балгъамларын ва майларын, чагъырларын, зайтун майын, унун ва будайын, туварларын ва къойларын, атларын ва арбаларын, къуллерын, инсанланы жанларын дагъы бирев де сатып алмай. ¹⁴ Олар: «Сени жанынг ушатагъан емишлеринг сени къолунгда дагъы ёкъ. Бары да байлыкъларынг ва макътавлугъунг къолунгдан чыкъды ва бир заманда да дагъы къайтып гелмежек», – деп айтажакълар. ¹⁵ Бабил шагъар себепли болуп къазангъан савдюгерчилер, ону азап чегегенинден къоркъмакълыкъдан йыракъда токътажакълар. ¹⁶ Олар булай йылап яс этежеклер:

«Адаршай, адаршай уллу шагъаргъа!

О юкъкъа кетенден, авур къызыл ва къызыл парча опуракъ гийген эди, алтын, къыйматлы ташлар ва инжилер булан безенген эди.

¹⁷ Бары да бу байлыкъ бир сагъатны ичинде ёкъ этилди!»

Гъар гемени еси, ёлчулар, денгизчилер ва денгизден къазанып яшайгъан гъар адам арекден туруп къаражакъ. ¹⁸ О яллайгъан отну тютюнюн гёрген заманда: «Бу уллу шагъаргъа тенг гелеген шагъар дагъы бир заманда да болгъанмы экен?» – деп къычыражакълар. ¹⁹ Башларына кюл де себип, олар булай йылап, яс этип къычыражакълар:

«Адаршай, адаршай уллу шагъаргъа!

Денгизде гемелери болгъанлар барысы да сени болдур!»

Бир сагъатны ичинде сен гъеч болдунг!

²⁰ Гъей кёклер, Аллагъны халкъы, элчилер ва пайхаммарлар! Ону башына къопгъан гьалдан сююнююз! Неге тюгюл де, сизге этген затлары саяла Аллагъ ону такъсырлагъан».

²¹ Сонг гючлю бир малайик, уллу тирменташ чакъы бир ташны алып, ону денгизге ташлап йиберип, булай айтды:

– Бабилни де шолай гюч булан ташлажакъ ва дагъы бирев де ону гёрюк болмажакъ.

²² Йырлайгъанланы, къомуз согъагъанланы, балабан ва зурнай согъагъанланы сеслери сенде дагъы эшитилмежек, дагъы сенде саниятчылар болмажакъ, айланагъан

тирменташланы къавгъасы да сенде дагъы эшитилмежек.

²³ Сенде дагъы бир заманда да чыракъ ярыкъ гёрюнмежек, гиевно ва гелинни тавушларын дагъы бирев де эшитмежек.

Неге тюгюл де, сени савдюгерчилеринг дюньяны вазирлери эди;

неге тюгюл де бары да халкъланы сени халмажчылыгъын алдатды.

²⁴ Амма пайхаммарланы, Аллагъны халкъыны ва дюньядагъы бары да ольтюрюлгенлени къаны мунда табулду.

Кёклерде кёп халкъны къуваныву

19 Мундан сонг мен кёклерде бир кёп халкъныки йимик гючлю тавушланы эшитдим. Олар булай къычыра эдилер:

– Макътав! Къутгъарылыв, макътав ва къудрат Аллагъыбызникидир!

² Ону дуванлары гъакъдыр ва адиллидир.

Зинасы булан дюньяны пасат ёлгъа салгъан къагъба къатынны такъсырлады.

Аллагъ Озьюню къуллукъчуларыны къаны учун ондан оьч алды.

³ Олар бирдагъы керен булай къычырдылар:

– Макътав! Ону азап отуну тютюню оьрге гётериле ва гъар даим гётерилип туражакъ.

⁴ Йигирма дёрт тамаза ва дёрт жанлы зат, баш уруп тахыны уьстюнде олтургъан Аллагъгъа сужда этип:

– Амин! Макътав! – деп къычырдылар.

⁵ Тахдан булай тавуш эшитилди:

– Гъей Аллагъны бары да къуллукъчулары, Ондан къоркъагъанлар – гиччилер ва уллулар! Аллагъыбызгъа макътав этигиз!

⁶ Мундан сонг мен гюп болгъан халкъны оькюрювюдей, неде шаршарны къавгъасыдай, неде гючлю кёк кёкюревлени авазыдай бир затны булай дегенин эшитдим:

– Макътав! Бары да затны Еси болгъан Раббиз гъакимлик эте тура!

⁷ Сюнейик, шат болайыкъ! Огъар макътавлукъ этейик!

Къозуну той сагъаты етишди. Ону гелешмиши гъазир болду.

⁸ Гиймек учун огъар юкъкъа, ачыкъ тюсю ва таза кетен опуракъ берилди.

Бу кетен Аллагъны халкъыны муьмин ишлерини белгисидир.

⁹ Шо заман малайик магъа:

– Яз: Къозуну тоюна чакъырылгъанлар насиплилердир! – деп айтды.

– Бу Аллагъны гъакъ сёзлеридир, – деп де къошду. ¹⁰ Шо заман огъар сужда этмеге деп, аякъларыны алдында баш урдум. О буса магъа:

– Шолай этме! Сен де, Исагъа гьалал къуллукъ этеген иман къардашларын да йимик, мен де Аллагъны бир къуллукъчусуман. Аллагъгъа сужда эт! Аллагъны атындан сёйлемекни мурады Исаны гъакъында шагъатлыкъ этмекдир, – деп айтды.

Акъ атгъа минген атлы

¹¹ Мен ачылгъан кёклени ва акъ атны гёрдюм. Атгъа минген атлыгъа Амин ва Гъакъ деп айтыла эди. Неге тюгюл де, О адилли кюйде дуван эте ва дав юрюте эди. ¹² Ону гёзлери янагъан от йимик эди, башында да кёп тажлары бар эди. Ону уьстюне Озьюнден башгъа бирев де билмейген ат язылгъан эди. ¹³ О къангъа батгъан аба гийген эди ва Огъар «Аллагъны Каламы» деген ат берилген эди. ¹⁴ Ону арты булан акъ атлагъа да минип, уьстюне юкъкъа, таза акъ кетен опуракълар да гийген кёклени асгерлери геле эди. ¹⁵ Халкъланы къырмакъ учун, Ону авзундан чыкъгъан итти бир къылычы бар эди. О олагъа къатты низам салып гъакимлик этежек. Бары да затны Еси болгъан Аллагъны бек гючлю къазапланывуну юзюм сыгъагъан еринде чагъыр сыгъажакъ. ¹⁶ Ону абасына ва къабургъасына «Пачаланы Пачасы ва раббилени Раббиси» деп язылгъан эди.

¹⁷ Гюнешде токътагъан малайикни де гёрдюм. О кёкде учагъан бары да къушлагъа гючлю тавуш булан:

– Гелигиз! Аллагъ къургъан уллу тепсиге жыйылыгъыз. ¹⁸ Пачаланы, асгербашларыны ва асгерлени, атланы ва атлыланы, бары да адамланы – къулланы ва азатланы, гиччилени ва уллуланы этин ашажакъсыз, – деп къычырды.

¹⁹ Сонг мен къыр жанны ва асгерлери де булан дюньяны пачаларын гёрдюм. Олар атгъа Мингенге ва Ону асгерине къаршы дав этмек учун жыйылгъан эдилер. ²⁰ Къыр жан ва ону булан бирге ялгъан пайхаммар есир этилип тутулду. Бу ялгъан пайхаммар къыр жанны атындан аламатлар гёрсетген эди. Къыр жанны мюгъюрю басылып, ону келпетине сужда этгенлени ялгъан пайхаммар шо аламатлар булан алдатып турду. Оланы экевю де кюкюрт яллайгъан кёлге савлайын ташландылар. ²¹ Къалгъанлары буса атгъа Мингенни авзундан чыгъагъан къылыч булан оьлтюрюлду ва бары да къушлар оланы этин ашап тойдулар.

Минг йыл

20 Сонг мен кёкден тюшюп гелеген бир малайикни гёрдюм. Ону къолунда тюпсюз къуюну ачгъычы ва бир уллу шынжыры бар эди. ² О жинлени башчысы, демек иблис болгъан аждагъаны – бырынгъы йыланни тутду ва минг йылгъа бугъавлады. ³ Малайик ону тюпсюз къуюгъа ташлады. Минг йыл битгинче, о халкъланы дагъы алдатып болмасын деп, бегитип, устьюне мюгъюр басды. Шондан сонг о бир аз замангъа эркин этилежек.

⁴ Мен тахланы гёрдюм. Оларда олтургъанлагъа дуван этме ихтияр берилген эди. Исаны гъакъында ва Аллагъны каламыны гъакъында шагъатлыкъ этгени учун башлары гесилгенлени ругъларын гёрдюм. Олар не къыр жангъа, не ону келпетине сужда этмей эдилер, мангалайына яда къолуна ону мюгъюрюн басма къоймай эдилер. Олар янгыдан тирилип, Месигъ булан бирликде минг йыл гъакимлик этдилер. ⁵ Бу биринчи тирилив эди. Оьлюлени къалгъанлары минг йыл оьтмей туруп тирилмеди. ⁶ Биринчи тириливню вакътисинде яшав алгъанлар насиплидир ва сыйлыдыр. Экинчи оьлюмню оланы устьюнде гъеч бир къудраты ёкъдур. Олар Аллагъны ва Месигъни дин къуллукъчулары болажакъ ва Ону булан бирликде минг йыл гъакимлик этежеклер.

Иблисни ахыры

⁷ Минг йыл оьтгенден сонг, иблис оьзюню зинданындан чыгъарылажакъ. ⁸ Бары да халкъланы давгъа жыймакъ учун, о дюньяны дёрт де ягъындагъы, демек Яъжуж ва Маъжуж деген ерлердегилени дагъы да алдатмагъа гетежек. О денгиз ягъадагъы къайыр бюртюклени санавудай чакъы халкъны жыяжакъ. ⁹ Олар ер юзюнде яйылажакълар ва Аллагъны халкъыны яшайгъан ерин – Ону сююмлю шагъарын къуршап

алажакълар. Амма бу заманда кёкден от тюшюп, оланы барын да яллатажакъ. ¹⁰ Оланы алдатгъан иблис буса кюкюрт яллайгъан кёлге ташланажакъ. Шондан алда къыр жан ва ялгъан пайхаммар да шонда ташлангъан эдилер. Шонда олар гечеси гюню булан гъар даим азап чегип туражакълар.

Оьлюлеге дуван этилген

¹¹ Сонг уллу бир акъ тахны ва ону устьюнде Олтургъанны гёрдюм. Ону бети гёрюнгенде, ер ва кёк къачып гетдилер. Гъали оланы тапма да болмай эди. ¹² Мен тахны алдында токътагъан гиччи ва уллу оьлюлени гёрдюм. Китаплар ачылгъан эди ва бирдагъы бир китап – яшав китабы – ачылгъан эди. Оьлюлеге, китапларда язылгъан затлагъа асасланып, гъар кимге оьзю этген ишлеге гёре дуван этиле эди. ¹³ Денгиз оьзюню ичиндеги оьлюлени, оьлюм ва ахырат оьзлерде бар оьлюлени чыгъардылар. Гъар кимге этген ишлерине гёре дуван этиле эди. ¹⁴ Сонг оьлюм ва ахырат яллайгъан кёлге ташланды. Яллайгъан кёл экинчи оьлюмдюр. ¹⁵ Яшав китабында оьзлени аты язылмагъанлар яллайгъан кёлге ташландылар.

Янгы Ерусалим

21 Мундан сонг мен бир янгы кёкню ва янгы ерни гёрдюм. Алдынгъы кёк ва алдынгъы ер тайып битдилер, денгиз де ёкъ эди. ² Мен кёклерден – Аллагъны янындан сыйлы шагъар болгъан янгы Ерусалимни гелегенин гёрдюм. О гелешмиши учун безендирилип онгарылгъан бир гелин йимик эди. ³ Тахдан гючлю бир тавуш эшитдим:

– Къара чы! Аллагъны чатыры гъали инсанланы арасында. Олар Ону халкъы болажакъ, Оьзю Аллагъ да олар булан болажакъ ва олагъа Аллагъ болажакъ. ⁴ О оланы гёзлериндеги гъар гёзьяшны сибирип тайдыражакъ. Не оьлюм, не йылав, не яс, не аврув болмажакъ, неге тюгюл алдынгъы затлар тайып битди.

⁵ Тахда Олтургъан:

– Къара чы! Мен бары да затны янгыртаман! Яз, бу герти ва гъакъ сёзлер, – деп айтды. ⁶ Сонг О магъа булай айтды:

– Болма тарыкъ зат болду! Алфа ва Омега, Башы ва Ахыры Менмен. Сувсаплыкъдан янагъанлагъа Мен яшав береген булагъындан гъавайын сув бережекмен. ⁷ Устьюн гелгенлер буланы барысын да варис пай йимик алажакълар. Мен оланы Аллагъы болажакъман, олар да Мени авлетлерим болажакъ. ⁸ Амма къоркъачлар, имансызлар, нажжаслар, оьлтюрювчулер, зиначылар, халмажчылыкъ булан машгъул болагъанлар бары да, ялгъан аллагълагъа къуллукъ этегенлер ва бары да ялгъанчылар ичинде кюкюрт янагъан

кёлге ташланажакълар. Оланы ери шондадыр. Бу экинчи оълумдюр.

⁹ Сонг ичи етти балагъдан толгъан етти савуту булангъы малайиклени бири мени яныма гелди де:

– Гел! Мен сагъа Къозугъа гелген гелинни – Ону къатынын гёрсетежекмен, – деп айтды. ¹⁰ Аллагъны Ругъуну гъайран къудратын сезген мени малайик бир уллу ва бийик тавну устьюне алып гелди. О магъа кёклерден – Аллагъны янындан сыйлы шагъар болгъан Ерусалимни тюшюп гелегенин гёрсетди. ¹¹ О Аллагъны сыйлы нюрю булан къувлуй эди. Ону къувлуйгъаны къыйматлы ташны, ачыкъ ешим ташны къувлуйгъанына ошай эди. ¹² Шагъарны уллу ва бийик барусу, он эки къапу, оланы алдында да он эки малайик бар эди. Къапулары устьюне Исрайылны он эки къавумуну атлары язылгъан эди. ¹³ Гюнтувущдан уьч къапу, темиркъазыкъдан уьч къапу, къыбладан уьч къапу, гюнбатышдан да уьч къапу бар эди. ¹⁴ Шагъарны барусу он эки кюрчюню устьюнде токътагъан эди. Оланы устьюнде де Къозуну он эки де элчисини атлары язылгъан эди.

¹⁵ Мени булан сёйлейген малайикни къолунда, шагъарны, ону къапуларын ва барусун оьлчемек учун, алтындан бир шазыны бар эди. ¹⁶ Шагъар дёртмююшню гёлеминде эди. Ону узунлугъу да, генлиги де тенг эди. Малайик шагъарны шазын булан оьлчеди. Шагъарны узунлугъу 2400 чакъырым, ону генлиги ва бийиклиги узунлугъуна тенг эди. ¹⁷ Малайик инсанлар оьлчейген оьлчев булан пайдалангъанда, шагъарны барусуну бийиклиги алты метр бар эди. ¹⁸ Бару ешим ташдан, шагъар оьзю буса шиша йимик ачыкъ таза алтындан ишленген эди. ¹⁹ Шагъарны баруларыны кюрчюлери гъар тюрлю къыйматлы ташлар булан безендирилген эди: биринчи кюрчю ешим таш булан безендирилген эди, экинчиси – гёк якъут, уьчюнчюсю – агъат, дёртюнчюсю – зумрут, ²⁰ бешинчиси – оникс, алтынчысы – къызыл якъут, еттинчиси – хризолит, сегизинчиси – гёк зумрут, тогъузунчусу – сари алмас, онунчусу – хризопраз, он биринчиси – гиацинт, он экинчиси аметист булан безендирилген эди. ²¹ Он эки де къапу он эки инжи, демек гъар къапу айры инжиден этилген эди. Шагъарны орамы да шиша йимик ачыкъ таза алтындан эди.

²² Шагъарда мен ибадатхананы гёрмедим, неге тюгюл бары да затны Еси болгъан Раббиз Аллагъ ва Къозу шагъарны ибадатханасыдыр. ²³ Ярыкъ болмакъ учун, шагъарны не гюнге, неде айгъа гъажатлы ери ёкъ эди, неге тюгюл де ону Аллагъны сыйлы нюрю ярыкъландырды. Къозу да ону ярыкъ береген алаты эди. ²⁴ Халкълар ону ярыгъында яшажакълар ва дюньядагъы пачалар оьзлени байлыкъларын ону ичине гелтирежеклер.

²⁵ Гюндюзлер шагъарны къапулары гъеч бегитилмежек, онда буса гечелер болмажакъ.

²⁶ Бары да халкълар оьзлени байлыкъларын ва инг

сыйлы затларын онда гелтирежеклер. ²⁷ Мурдар болгъан гъеч бир зат, жиргенч яда ялгъан ишлер этген гъеч бирев онда гирмежек. Онда янгыз Къозуну яшав китабына атлары язылгъанлар гирежеклер.

Яшав береген суву булангъы оьзен

22 ¹⁻² Сонг малайик магъа яшав береген суву булангъы оьзенни гёрсетди. О таза шишадай лансыллай эди. Шо оьзен Аллагъны ва Къозуну тахыны тюбюнден баш алып, аслу орамны ортасы булан агъа эди. Оьзенни эки де янын бойлап, даимлик яшав береген терек оьсе эди. О йылда он эки керен – гъар айда емиш бере эди. Терекни япыракълары буса халкъланы сав этмек учун пайдаландырыла эди. ³ Шагъарда гъеч бир налатлы зат болмажакъ. Аллагъны ва Къозуну тахы шагъарны ичинде болажакъ ва Ону къуллукъчулары Огъар къуллукъ этежек. ⁴ Олар Ону юзюн гёрюп туражакълар ва Ону аты оланы мангалайларына язылажакъ. ⁵ Мунда дагъы гечелер болмажакъ. Чыракъланы яда гюнешни ярыгъы олагъа дагъы тарыкъ болмажакъ, неге тюгюл Раббиз Аллагъ олагъа нюр бережек. Олар гъар даим де гъакимлик этип туражакълар.

⁶ Малайик магъа булай айтды:

– Бу сёзлер герти ва гъакъ сёзлердир.

Пайхаммарлагъа Оьзюню Ругъун береген Раббиз Аллагъ ювукъ заманда болмагъа герекли затланы къуллукъчуларына гёрсетмек учун, малайигин йиберди.

Исаны къайтып геливю

⁷ Иса:

– Къара чы, Мен тез гележекмен! Бу китапда язылгъан пайхаммарлыкъ сёзлени кютеген насиплидир! – деп айтды.

⁸ Мен, Югъан, буланы барын да гёрдюм ва эшитдим. Буланы барын да гёргенден ва эшитгенден сонг, магъа буланы гёрсетген малайикге сужда этсин деп, ону аякъларыны алдында баш урдум. ⁹ Малайик буса магъа:

– Вёре, шолай этме! Мен де, сени йимик, пайхаммар къардашларынг ва бу китапда язылгъан сёзлени кютегенлени барысы да йимик, Аллагъны бир къуллукъчусуман. Аллагъгъа сужда эт! – деп айтды.

¹⁰ Сонг о булай айтды:

– Бу китапны пайхаммарлыкъ сёзлерин мюгъюрлеме. Аз заман тюгюл къалмагъан.

¹¹ Яманлыкъ этеген гиши шо яманлыгъын этип турсун. Мурдар болгъан мурдар кююнде къалсын. Муъмин ёлда яшайгъан муъмин кююде яшап турсун. Юрегинде Аллагъ булан яшайгъан адам шо кююде яшап турсун.

¹² Иса: – Къара чы, Мен тез гележекмен! Мен оьзюм булан савгъатлар ва такъсырлавлар алып

гележекмен ва гъар кимге этген ишине гёре тийишлисин бережекмен. ¹³ Алфа ва Омега, Биринчи ва Ахырынчы, Башы ва Ахыры Менмен.

¹⁴ Яшав береген терегини емишинден ашамагъа ва шагъаргъа къапулардан таба гирмеге ихтияр алмакъ учун опуракъларын жувагъанлар насиплилердир. ¹⁵ Итлер, халмаж этегенлер, зиначылар, оьлтюрювчюлер, ялгъан аллагълагъа къуллукъ этегенлер, ялгъанны сюегенлер ва ону чыгъарагъанлар къырда къалагъанлардыр.

¹⁶ Мен, Иса, Магъа иман салгъанланы жыйынлары учун сизге бу затланы гъакъында шагъатлыкъ этсин деп, Озьюмню малайигимни йибердим. Давутну тамуру, Ону наслусу Менмен. Ярыкъ тангчолпан Менмен, – деп айтды.

¹⁷ Аллагъны Ругъу ва гелин: «Гел!» – деп айталар. Гъар эшитеген де: «Гел!» – деп айтсын. Сувсапгъа

янагъанлар гелсинлер. Бары да сюегенлер яшав береген сувун гъавайын алсынлар.

¹⁸ Бу китапны пайхаммарлыкъ сёзлерин эшитгенлени барына да бувараман: бу сёзлеге гъеч зат къошгъан гишиге бу китапда англатгъан балагъланы Аллагъ да къошар. ¹⁹ Эгер ким буса да бирев бу пайхаммарлыкъ китапдан гъеч бир затны тайдырса, Аллагъ да бу китапда англатгъан яшав береген терегини емишин ашамакъдан ва сыйлы шагъаргъа гирмекден ону магърюм къояр.

²⁰ Буланы барына да Шагъатлыкъ этеген:

– Дюр, Мен ювукъда гележекмен, – дей.

Амин! Гел, я Рабби Иса!

²¹ Раббибиз Исаны рагъмусу сизин барыгъыз да булан болсун.